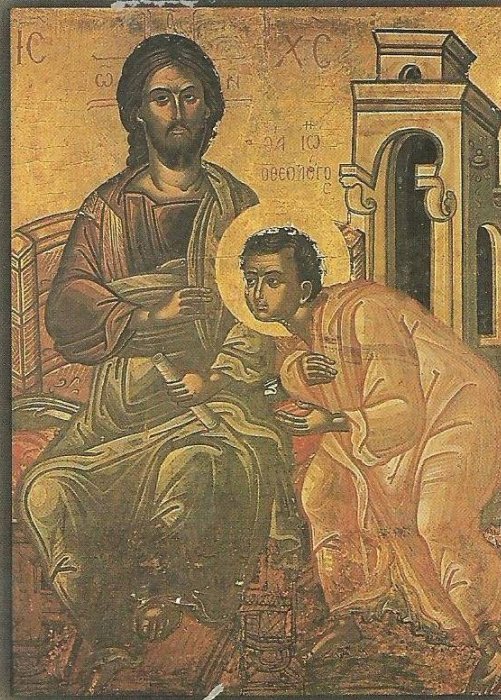

ἁΓΩΝΥΜΟΥ ἩΣΥΧΑΣΤΟΥ

ΝΗΠΤΙΚΗ ΘΕΩΡΙΑ

Ἐκ χειρογράφου ἡς ἱ.μ. ΖΕΝΟΦΩΝΤΟΣ
ἁΓ. ὉΡΟΥΣ

Ἐκδοσις Ἱερᾶς Μονῆς Ξενοφώντος
ΑΓΙΟΝ ΟΡΟΣ

ΝΗΠΤΙΚΗ ΘΕΩΡΙΑ

Δ' Έκδοσις

Έκδοσις Ἱερᾶς Μονῆς - Ξενοφώντος
ΑΓΙΟΝ ΟΡΟΣ - 63087
2001

ΒΙΒΛΙΟΝ ΚΑΛΟΥΜΕΝΟΝ

ΝΗΠΤΙΚΗ ΘΕΩΡΙΑ

Ἀφιεροῦται

*εἰς τόν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν,
τόν σωτήρα καί εὐεργέτην τοῦ ἀνθρωπίνου γένους,
ἐξ οὗ πᾶν δῶρημα τέλειον.*

*Εἰκὼν ἐξωφύλλου, ἀπό τό Νέο Καθολικό Ναό τῆς Μονῆς·
Ὁ Ἰησοῦς Χριστός μετά τοῦ Ἀγ. Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου
(16ος αἰών).*

© Ἱερά Μονή Ξενοφώντος Ἀγίου Ὁρους
Τηλ. (0377) 23.249

ΠΕΡΙΕΧΟΥΣΑ

*Λόγους εἴκοσιν Ἀνωνύμου τινὸς ἁγιορείτου,
Ἀπελπισμένου ἐπικληθέντος, ἐν οἷς περιγράφει ἀ-
κριβῶς, ἀφ' ὧν διὰ τῆς πείρας ἔμαθε καί ἔπαθε,
τόν τρόπον τῆς ἐνάρξεως καί ὁδηγίαν τῆς προο-
δεύσεως καί ἀπλανῆ τελείωσιν τῆς ἀτελοῦς νοερᾶς
ἐργασίας, τῆς, παρὰ τῶν Θεσπεσίων Ὀσίων Πατέ-
ρων ἄνωθεν παραδεδομένης, καλουμένης*

Νοερᾶς προσευχῆς

*Ἵνα ἐκ προχείρου ἔχωσιν οἱ ποθοῦντες εἰσελ-
θεῖν εἰς τὸν ἱερὸν ἀγῶνα ταύτης τῆς συντόμως (δι'
ἀγώνων) εἰσαγωγούσης ἐν τῇ ἐπουρανίῳ Χριστοῦ τοῦ
Θεοῦ Βασιλεῖα.*

Ἐν ἔτει Σωτηρίῳ αῶνα' (1851)

Ἐν τῷ Ἀγιωνύμῳ Ὁρεῖ τοῦ Ἀθω

Προλεγόμενα

Αἱ φιλόθεοι καρδίαι τῶν Ὁρθοδόξων μετὰ σπουδῆς σπεύδουν «ἐπὶ τὰς πηγὰς τῶν ὑδάτων» τῆς Πατερικῆς γνώσεως καὶ ἐμπειρίας, ἵνα ἀντλήσουν ὕδωρ ζωῆς μετ' εὐφροσύνης καὶ ζωογονήσουν τὰς διψώσας αὐτῶν ψυχὰς καὶ στερεώσουν τὰ παραλελυμένα γόνατά των, ἐκ τῶν ποικίλων πειρασμῶν, εἰς τὴν ἐν Χριστῷ πορείαν καὶ ζωὴν.

Τὸ ἀνὰ χεῖρας σας πνευματικὸν ἐντρύφημα «Νηπτικὴ Θεωρία» ἀποτελεῖ ἀπαύγασμα ἀγιοπνευματικῶν ἀποκαλύψεων ὁσιακῆς βιοτῆς καὶ θείων ἀναβάσεων «Ἀωνύμου τινος Ἀγιορείτου» ὅστις, Θεία βουλῇ, παρέδωκεν τοῦτο πρὸς ἡμᾶς ἵνα μαθητεύσωμεν εἰς τὴν μακαρίαν ζωὴν τῆς νήψεως καὶ πληρωθῶμεν, διὰ τῆς νοερᾶς προσευχῆς, χάριτος Θεοῦ.

Ἡ βίβλος αὕτη δέον ὅπως ἀποτελῇ ἐγκόλπιον ἱερὸν διὰ πάντα πιστόν, κατ' ἐξοχὴν δὲ διὰ πάντα μοναχόν, ἵνα δυνηθῶμεν «τὰ βέλη τοῦ πονηροῦ τὰ πεπυρωμένα σβέσαι» καὶ ἀσκηθῶμεν εἰς τὸν ἀόρατον πόλεμον ὅπως κατορθώσωμεν ἀντιστῆναι εἰς τὰς μεθοδίας τοῦ διαβόλου τὰς ὑπούλους καὶ ἐπιμόνους.

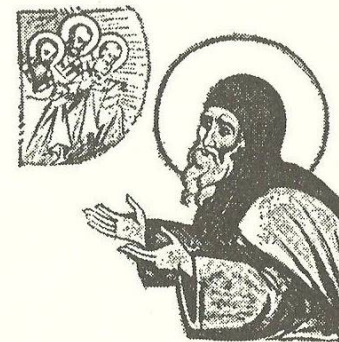
Ταπεινούμενοι καὶ βιάζοντες ἑαυτούς, προσευχόμενοι νοερῶς ἀπὸ βάθους καρδίας μετὰ κατανύξεως καὶ ἀγάπης, καθαίρομεν τὰς διανοίας ἡμῶν ἀπὸ παντὸς μολυσμοῦ καὶ ἀποδιώκομεν τοὺς πονηροὺς δαίμονας ἀπὸ τῶν καρδιῶν ἡμῶν.

Ἀληθῶς χαριτώνεται πνευματικῶς ὁ ἐργάτης τῆς νοερᾶς προσευχῆς καὶ εἰρηνεύει ἡ συνείδησις αὐτοῦ καὶ κατανύσσεται ἡ διάνοιά του ἀπὸ τὸ ἀναλλοίωτον Φῶς τῆς Θείας Παρουσίας.

Ἡ Ἱερὰ ἡμῶν Μονὴ παρακολουθοῦσα τὴν πολλαπλὴν πνευματικὴν ὠφέλειαν, τὴν ὁποίαν παρέχει τοῖς πιστοῖς ὁ τόμος οὗτος, προβαίνει εἰς νέαν ἐκδοσιν του, ἵνα μὴ στερηθῶσιν τοῦ πνευματικοῦ τούτου θησαυροῦ οἱ ἐπιποθοῦντες τὰ ἱερὰ ταῦτα μελετήματα καὶ ἐπιζητοῦντες τὴν σωτηρίαν τῆς ἀθανάτου ψυχῆς των.

15 Αὐγούστου 1996
Τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου

Ὁ Καθηγούμενος
τῆς Ἱ. Μονῆς Ξενοφώντος
Ἀρχιμ. Ἀλέξιος

Στίχοι τοῦ Ἀωνύμου συγγραφέως

Ὁ ἔχων ὀφθαλμοὺς ὑγιεῖς,
τὸν ἥλιον κατοπτρεύει·
καὶ ὁ καρδίαν καθαρὰν κτησάμενος
τὰ περὶ νήψεως νοήσει.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Ὁ ἅγιος Νικόδημος ὁ Ἀγιορείτης, σπὴν «Ἀσματικὴ Ἀκολουθία τῶν Ἀγιορειτῶν ἁγίων Πατέρων», ἀνυμνολογεῖ ὄχι μόνον τοὺς γνωστούς Ἀγίους, ποὺ ἠγίασαν στὶς ἱερές Μονές, στὶς Σκῆτες, στὶς ἐρημικὲς Καλύβες καὶ στὶς «ὀπές τῆς γῆς», τοὺς ὁποίους ὀνομάζει ἐπωνύμους, ἀλλὰ περιλαμβάνει καὶ τὰ πλήθη τῶν ἀγνώστων Ὀσίων, τῶν ἀνωνύμων ἐκείνων, ποὺ μόνο ὁ Θεὸς ἐτίμησε τὴν ἀγιότητά τους, γιατί παρεκάλεσαν νὰ μείνουν ἀγνωστοὶ καὶ νὰ ξεχασθοῦν ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους. Ἡ ταπεινώσή τους ἐκεῖ τοὺς ὠδήγησε.

Πραγματικὰ στὰ ἱερὰ ἐδάφη τῶν Ἐρήμων τοῦ Ἀγίου Ὁρους ἔχουν ταφεῖ ἅγια σώματα καὶ ὁ διερχόμενος ἀπ' ἐκεῖ ἀνύποπτος προσκυνητής, δέχεται μυροβόλους ριπὲς στὶς αἰσθήσεις του. Πρόκειται γιὰ Ὀσίους, ποὺ ἔζησαν καὶ ἐκοιμήθησαν ἐν Κυρίῳ ἀγνωστοί. Εἶχα προσωπικὴ πείρα τῶν ἀφανῶν αὐτῶν ἁγίων, ὅταν ἔγραφα στὴ νεότητά μου: «Κήριναι, χλωμαὶ καὶ εὐγενικαὶ ὑπάρξεις, ποὺ ἐθυσίασαν τὰ πάντα καί, «ἵνα Χριστὸν κερδίσωσιν», «ἠγήσαντο πάντα σκύβαλα» καὶ ἐτάκησαν μὲ τὴν ἰδίαν των φλόγα, ἥρεμα, γαλήνια, καὶ ἐξέπνευσαν γονατιστοὶ εἰς τὰ σκιόφωτα τῶν πτωχῶν καὶ ὑγρῶν φωλεῶν των, ψυχὰ καθαρά, «ὧν οὐκ ἦν ἄξιος ὁ κόσμος...». Ἦλθον ἀγνωστοὶ ἐν μέσῳ ἀγνώστων, ξένοι καὶ πάροικοι, διαβάντες εἰς τὴν ἀντίπεραν ὄχθην τοῦ θείου φωτός, ἀπὸ τοῦ θανάτου εἰς τὴν ζωὴν, ἀθόρυβα, ὁσιακά, μόνοι, ταπεινοὶ καὶ ἀγνωστοὶ, καταξιωθέντες, «ἵνα, κὰν ἀποθάνωσι, ζήσωνται» («Μεταξὺ οὐρανοῦ καὶ γῆς», σ. 46).

Αὐτῶν τῶν ἀγνώστων Ὀσίων τὰ σώματα μυροβολοῦν κάτω ἀπὸ τὴν γῆ. Ὄντως «ἱερὸν ρίγος καταλαμβάνει τὸν διαβάτην τῶν ἡγιασμένων αὐτῶν ἀτραπῶν, αἵτινες ὁδηγοῦν εἰς κάποιαν Καλύβην Ἀσκητοῦ, ὅταν ἀναλογίζεται, ὅτι τὰς ἐν Ἐρήμῳ αὐτὰς τρίβους διήνοιξαν ὡραῖοι πόδες Ἀγίων, «εὐαγγελιζομένων εἰρήνην» καὶ τὰ ἀγαθὰ τῆς Βασιλείας τῶν οὐρανῶν. Οἱ ἀμόλυντοι αὐτοὶ τόποι «εἶναι τοῖς θαύμασι κατειργασμένοι» καὶ ὁ καθαρὸς τὴν ψυχὴν, ὅπου ἔχει τὴν σπανίαν χάριν νὰ περιδιαβά-ζη εἰς τὰ ἱερὰ αὐτὰ ἐδάφη, δέχεται ἐκπληκτὸς καὶ ἐκστατικὸς μυροβόλους ριπὰς ἐκ τῶν ἁγίων Λειψάνων τῶν ἀναιμάκτων μαρτύρων τῆς ἀγιωτάτης ἡμῶν Πίστεως, οἵτινες ἤθλησαν καλῶς ἐν τῇ Ἐρήμῳ ταύτῃ...» («Ὁ Ἅγιος Νικόδημος ὁ Ἀγιορείτης», μοναχοῦ Θεοκλήτου Διονυσιάτου).

Ἐπρεπε μὲ τὰ παραπάνω νὰ προετοιμᾶσω τὸν ἀγαπητὸ ἀδελφὸ ἐν Χριστῷ ἀναγνώστη, προκειμένου νὰ παρουσιάσω τὸ βασταζόμενο βιβλίον ὡς ἔργο ἐνὸς ἀγνώστου ἀγιορείτου Ἀγίου Ἱερομονάχου, ἐνὸς ἀνωνύμου Ὀσίου, ἀλλὰ ποῦ στὰ γραπτά του ἀποκαλύπτεται μὲ ὅλα τὰ πνευματικὰ τεκμήρια ὅτι ἦ-ταν φίλος τοῦ Ἰησοῦ καὶ εἶχε πλούσια τὴ Χάρη Του. Καὶ ὄχι μόνο αὐτό, ἀλλὰ καὶ πιστοποιεῖται μὲ τὴ μαρτυρία τοῦ ἴδιου, ὅτι αὐτὸ τὸ βιβλίον ἐγράφη ὑπὸ τὴν κατοχὴ τῆς Χάρης τοῦ Ἀγίου Πνεύματος καὶ ὅτι τώρα ἦλθε τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου νὰ γίνῃ γνωστὸ στὸν Ὁρθόδοξο λαὸ μας καὶ εἰδικότερα στοὺς μοναχοὺς.

Πρόκειται γιὰ ἓνα χειρόγραφο μὲ ἀριθμὸ 202 τῆς βιβλιοθήκης τῆς Ἱ. Μονῆς Ξενοφώντος τοῦ Ἀγίου Ὁρους, γραμμένο τὸ 1851, ποὺ προκάλεσε τὸ ἐνδιαφέρον στὸ βιβλιοθηκάριο τῆς ἀδελφότητος καὶ ὕστερα ἀπὸ ἀνάγνωση ἀπεφασίσθη ἡ ἐκδόσή του.

Ὁ ἡγούμενος τῆς Μονῆς ἀρχιμ. κ. Ἀλέξιος, ἀφοῦ τὸ ἐφωτογράφησε, τὸ παρέδωσε στὸν Ἱερομόναχο Ἀθανάσιο Κωνσταμονίτη γιὰ διορθώσεις σὲ ὀρθὴ γραφὴ καὶ στὴ συνέχεια τὸ ἀνέλαβε ὁ κ. Κεμεντζετζίδης γιὰ ἐκδόση στὴ σειρὰ τῆς «Ὁρθόδοξου Κυψέλης». Στὸν ὑποφαινόμενο ἀνετέθη ὁ προλογικὸς σχολιασμὸς του.

Τὸ χειρόγραφο, ἀπὸ σημειώσεις στὰ παρασέλιδα, προκύπτει ὅτι ἦτο κτῆμα ἐνὸς πρώην Γρηγοριάτου μοναχοῦ, ἀκού-μένου σπὴν Ἱ. Σκήτη τοῦ Ξενοφώντος καὶ μετὰ τὸ θάνατό του περιήλθε σπὴν κατοχὴ τῆς Μονῆς αὐτῆς κατὰ τὸ ἔτος 1877, ὅπως γράφει ὁ τότε βιβλιοφύλακας. Ὑπάρχουν ἐνδείξεις ὅτι εἰ-

ναι γραμμένο με τὸ χέρι τοῦ διασήμου ἡσυχαστοῦ παπα-Χαρίτωνος, ὁ ὁποῖος ἠσκέτο μετὰ τὴ συνοδία του στὴ γνωστὴ σπηλιά τοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου τοῦ Ἀθωνίτου.

Ἀποτελεῖ ἀντικείμενο ἐπιστημονικῆς ἐρεύνης νὰ ἐξακριβωθῇ ποιὸς ἔγραψε τὸ βιβλίον καὶ πῶς ἀπὸ τὴν Ἑρμηνεία τῆς ἀνατολικῆς πλευρᾶς εὗρέθη στὴ δυτικὴ τοῦ Ὄρους. Παρατρέχοντες ἡμεῖς τὴ σχολαστικὴ ἀνάκριση γιὰ τὰ μὴ οὐσιώδη, δοξάζομε τὸν Κύριο, ποὺ στὶς τόσες ἄλλες σύγχρονες μαρτυρίες τῶν Ἀγίων Του μᾶς φανέρωσε τώρα ποὺ νυδόκησε τὸν κρυμμένο αὐτὸ θησαυρό.

Πραγματικὰ ἦταν μέσα στὴν πάνσοφον οἰκονομία τοῦ Θεοῦ νὰ ἀποκαλυφθῇ στὶς ἡμέρες μας τὸ γραμμένο μετὰ τὴν ἀκτινιστὴ ἐνέργεια τῆς Χάρης τοῦ Ἁγίου Πνεύματος καὶ μετὰ τὸ χέρι ἐνὸς ὀλιγογραμμάτου, ἀλλ' ἁγιασμένου ἀγνώστου ἱερομονάχου. Γιατὶ ὁ ἴδιος, σ' ἓνα ὄραμά του ποὺ διηγεῖται, μᾶς πληροφορεῖ μεταξὺ ἄλλων καὶ τὰ ἑξῆς:

Σὲ μιὰ ἐρώτηση τοῦ ἱερομονάχου πρὸς τὸν ἐμφανισθέντα γλυκύτατο Ἰησοῦ: «Ἐπειδὴ, Κύριε, ἀπ' ὅλα ταῦτα ἐπληροφορήθηκα, ὅτι τὰ σημειωμένα εἰς τοῦτο μου τὸ ταπεινὸν βιβλιαράκιον εἶναι ἀπὸ τὴν χάριν Σου, σὲ παρακαλῶ δεῦξαι το νὰ σοῦ τὸ ἀφιερῶσω εἰς Ἑσένα ὡς ἐδικόν Σου καὶ εἰ τι βούλῃσαι ποίησον τοῦτο», ὁ Κύριος τοῦ ἀπαντᾷ: «Εἶπε μοι ὁ Σωτὴρ ἡμερίμνησον ἐσὺ περὶ τούτου ἥτοι κρύψαι το τώρα ἐσὺ καὶ ὅταν θελήσῃς ἐγὼ τὸ ἐξαποστέλλω ἀπὸ τὸ Ὄρος τοῦτο». Καὶ ὁ φιλόψυχος Ἰησοῦς μας, τώρα τὸ φανέρωσε σὰν ἓνα πολὺ δυνατό φάρμακο σὲ μιὰ πολὺ ἄρρωστη ἀπὸ τὴν ἁμαρτία ἐποχὴ.

Κεντρικὸ θέμα καὶ σπονδυλικὴ στήλη τοῦ κεχαριτωμένου αὐτοῦ βιβλίου εἶναι ἡ νοερά καὶ καρδιακὴ προσευχή, ἡ ἀδιάλειπτη ἐπίκλησις: «Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, γιὰ τοῦ Θεοῦ, ἐλέησόν με». Ἐπειδὴ δὲ ἀναφέρεται καὶ σὲ ἄλλα θέματα πνευματικά, ὁ ἀνώνυμος Ἅγιος ἱερομόναχος ὠνόμασε τὸ βιβλίον «ΝΗΠΤΙΚΗ ΘΕΩΡΙΑ». Εἶναι διηρημένο σὲ εἴκοσι Λόγους, ποὺ ἀποτελοῦν καρπὸ προσωπικῆς ἐν Πνεύματι πείρας, γιατί, ὅπως γράφει ὁ ἴδιος, στοὺς Λόγους αὐτοὺς «περιγράφει ἀκριβῶς ἀπ' ὧν διὰ τῆς πείρας ἔμαθε καὶ ἔπαθε», δηλαδὴ «ἔπαθε τὰ θεῖα».

Μαζὶ μετὰ τὴ μετάδοσις τῆς πνευματικῆς του πείρας, ἀποκαλύπτει μετὰ φυσικότητα καὶ χωρὶς κομπασμό, ἀλλὰ μετὰ τὴ γλυκύτητα τῆς ψυχῆς, ποὺ ἔχει καταποθεῖ ἀπὸ τὴ Χάρη, τὶς φανερώσεις τοῦ Χριστοῦ, τῆς Παναγίας καὶ τῶν Ἀγγέλων καὶ τὶς συνομιλίες των, περιγράφοντας μετὰ ἀνέκφραστη ἀπλότητα τὸ κάλλος

καὶ τὴ λάμψη των, ὅταν ὁ ἴδιος εὕρισκετο σὲ ἐκστατικὴ μέθη ἀπὸ τὴν ἀφόρητὴ ἡδονή, ποὺ αἰσθανότανε στὴν καρδιά του, ἐνεργούμενος ὑπὸ τοῦ θείου Πνεύματος.

Ὅπως ἐσημειώθη, ὁ ἱερομόναχος ἦταν ὀλιγογράμματος, ἀλλὰ τόσο ἀπὸ τὸ φωτισμὸ τῆς θείας Χάρης ὅσο καὶ ἀπὸ τὴν πολλὴν μελέτη στοὺς ἁγίους Πατέρας, ἀκόμα δὲ καὶ ἀπὸ τὴν προσωπικὴ του πείρα, ἐγνώριζε νὰ ἐκφράζῃ μετὰ πατερικῶν καὶ πνευματικῶν ὅρων τὶς ἐμπειρίες του. Ἐπίσης μιὰ καθαρὴ ἀγιοπνευματικὴ ἐμπειρία εἶναι ἡ αἴσθησις ὅτι ὁ ἴδιος ἦταν γυμνὸς ἀπὸ κάθε ἀρετῆ, ἀνάξιος ἱερομόναχος, ἀξιοκατάκριτος καὶ ἂν εἶχε κάτι καλὸ, αὐτὸ ὀφείλετο στὸ ἔλεος τοῦ Θεοῦ. Ἀκριβῶς γι' αὐτοὺς τοὺς λόγους ἐκλέγει ἓνα ἐπίθετο ἐκφραστικὸ τῆς θαπεινῆς του ταπεινώσεως: Ἀπελπισμένος. Καὶ τὸ βιβλίον αὐτὸ φέρεται ὡς γραμμένο ἀπὸ κάποιο ἀνώνυμο ἀγιορεῖται Ἀπελπισμένο.

Ὁ αὐτοχαρακτηρισμὸς αὐτός, γιὰ ὅσους ἔχουν πνευματικὴ γεύσις, φανερώνει τὴν ἀγιότητα τῆς ψυχῆς καὶ δὲν ἔχει καμμιὰ σχέση μετὰ τὸ σατανικὸ αἶσθημα τῆς ἀπογνώσεως, ποὺ ὀδηγεῖ τελικὰ τὸν ἄνθρωπο στὴν αὐτοχειρία. Ἡ κατάσταση τοῦ Ἀπελπισμένου εἶναι γεμάτη ἐρωτα τοῦ Θεοῦ καὶ χαρὰ καὶ ἐλπίδα καὶ δάκρυα ἀγάπης καὶ κατανύξεως καὶ τὰ λειτουργικὰ βιβλία τῆς Ἐκκλησίας εἶναι πλήρη ἀπὸ ἀνάλογες ἐμπειρίες καὶ ἐκφράσεις. Θυμίζουν ἀκόμα τὸ λόγο τοῦ Χριστοῦ στὸ Σίλουανό: «ἔχε τὸ νοῦ σου στὸν ἄδην καὶ μὴ ἀπελπίζου». Εἶναι ἡ ἴδια ἐμπειρία μετὰ διαφορετικὴ ἐκφραση, ποὺ φέρνει στὸ νοῦ σχετικὲς ἐκφράσεις τοῦ Ἀποστόλου Παύλου καὶ ὅλων τῶν Ἀγίων, ἀπὸ τὶς κοινὲς ἐμπειρίες των.

Περὶ νοερᾶς καὶ καρδιακῆς προσευχῆς ἔχουν γράψῃ πολλοὶ Νηπτικοὶ Πατέρες μετὰ τρόπο θεολογικόν, μετὰ ἀναφορὰς σὲ χριστολογικὰ καὶ ἀνθρωπολογικὰ προϋποθέσεις, μετὰ ἀνάλυσιν τῆς φύσεως τῆς ψυχῆς, τῆς σχέσεως τοῦ νοῦ μετὰ τὴν καρδιά, γιὰ τὶς διαδόσεις τῶν ἐνεργημάτων τῆς Χάρης στὸ σῶμα, γιὰ νοερὰ θεωρήματα, γιὰ ἀποβλεπτικὰς θεωρίας τοῦ νοῦ καὶ γιὰ τὴ «συνέλιξη» τῶν δυνάμεων τῆς ψυχῆς, γιὰ τὴν ἀναγκαιότητα τῆς ἐνοποιήσεως τοῦ «τρισοῦ» τῆς ψυχῆς καὶ γιὰ τόσα ἄλλα προβλήματα τῆς ψυχῆς καὶ τῆς ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι ζωῆς. Καὶ ὅλα αὐτὰ σὲ μιὰ γλῶσσα λεπτοτάτης πλαστικότητος, μετὰ ὅρους ἐκφραστικῶν τῶν ὑψηλῶν συλλήψεων τοῦ ἐλλαμπομένου νοῦ ἀπὸ τὴ Χάρη τοῦ Θεοῦ καὶ μετὰ θεολογικὴ καὶ δογματικὴ θεμελίωσις. Αὐτοὶ οἱ ἅγιοι Πατέρες ἦσαν διδάσκαλοι χαρισματικοὶ, συνδυάσαντες ἐκτακτὴ καταβολὴ φυσικῶν δυνάμεων, θεολογι-

κή και θύραθεν παιδεία μαζί με την πλουσία έλλαμψη τών ακτίστων ένεργειών και άπευθύνοντο σέ όλόκληρη την Έκκλησία, μέσα στην όποία πάντοτε υπάρχουν θεωρητικοί νόες, που έκ φύσεως ζητούν την άνάλυση και τη θεολογική τεκμηρίωση.

Ό γεμάτος, όμως, έλπίδες θεΐες Άπελπισμένος άγιορείτης Ιερομόναχος ήταν ένας μετρίας καταβολής χριστιανός, με έλάχιστη παιδεία και θεολογική κατάρτιση, ένας εύλαθέστατος μοναχός και ύστερα Ιερέας, με την καθοδήγηση του επίσης εύλαβους γέροντός του, με τούς πνευματικούς του άγώνες, με την κάθαρση τής ψυχής του, με τις άσκητικές άγωγές (νηστεία, άγρυπνία, προσευχή) και με αδιάλειπτη την νοερά και καρδιακή προσευχή, απέβη, με όλες τις ένέργειες του Άγίου Πνεύματος, ένας πρακτικός διδάσκαλος. Καί έπειδή ό ίδιος γνώρισε με πείρα και «μακάριο πάθος» τά μυστήρια τής Βασιλείας του Θεού, ένεργώντας αδιάλειπτα και με βία την καρδιακή προσευχή, από αγάπη στους άδελφούς του κατέγραψε, ό,τι έζησε με τη βοήθεια του Άγίου Πνεύματος.

Έτσι λοιπόν πρέπει νά δούμε και νά υποδεχθούμε τó βιβλίό του Άπελπισμένου. Ένα βιβλίό που εύδιάζει ή Χάρη του Θεού, ένα βιβλίό φλόγες του Παρακλήτου, ένα βιβλίό που μοιάζει με πολεμική έγερσιμότητα, που δέν μιλάει για θεωρίες, που δέν έπινοεί λόγους και δέν χαλκεύει φαντασίες, αλλά με απλότητα και μέθεξη τών θείων άφηγείται όσα «έμαθε και έπαθε» και με πόνο ψυχής παρακαλεί τούς άδελφούς του νά ακολουθήσουν την όδό του, που στην άνάλυση είναι ή παραδοσιακή όδός. Άν όμως κανείς δέν έχει τó δυναμισμό του Άπελπισμένου, την άγωνιστικότητα και την αὐτοθυσία, πάντως κάτω έχει νά κερδίσει με την κατά δύναμη προσπάθεια.

Ό ίδιος ό ανώνυμος Ιερομόναχος, ό άγνωστος σ' έμάς Άγιος, μάς προτρέπει δυναμικά, μάς συνιστά βία εύαγγελική, μάς βοηθεΐ με τις εύχές του νά αναλάβουμε τόν άγώνα κατά του σατανά, που άφανώς καταδυναστεύει την ψυχή μας, για νά έπιτύχουμε την άπελευθέρωσή της από τη δουλεία του διαβόλου και τής άμαρτίας και νά φθάσουμε νά ιδούμε από έδω τόν Κύριο μυστικά στις καρδιές μας. Γι' αυτό και έπαναλαμβάνει με τόση έμφαση τη σύσταση για δυναμική προσευχή: «θέλεις, ω μοναχέ, νά ιδής πόσον ωραίος είναι ό Χριστός...; Προσεύχου νοερώς μέν αδιαλείπτως πρós τόν Χριστόν σου, από καρδιάς δέ μέχρι πόνου...».

Άς παρακαλέσουμε τόν Κύριο νά μάς άνοΐξη τά μάτια τής

ψυχής για νά ιδούμε την άναγκαιότητα τής αδιαλείπτου καρδιακής προσευχής και ν' αρχίσουμε τόν άγώνα με τη βοήθεια του Άγίου Πνεύματος. Έτσι θα έλπίσουμε στή σωτηρία μας, δοξολογώντας τόν Κύριο Ίησοῦ έν Πατρί και Πνεύματι και εύγνωμονώντας τόν άγνωστο Άπελπισμένο άδελφό μας, που σάν όργανο του Άγίου Πνεύματος μάς προτρέπει στην σωστική και θεωτική έργασία τής νοεράς και καρδιακής προσευχής. Άμήν.

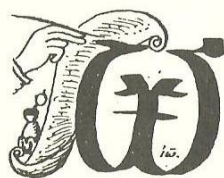
Θεόκλητος Μοναχός Διονυσιάτης
Άγιον Όρος, τών Άγίων Άρχαγγέλων, 1978

**«Κατοικία σου νά γένω Ίησοῦ μου δυσωπώ·
Διό δέομαι θερμῶς Σοι, δός μοι ὡς έπιποθῶ.
Σῶτερ, εἰς τήν καρδιάν μου, έλθε νά κατοικήσης·
καί ἐξ αὐτῆς πᾶν πονηρόν, νά τὸ ἀποσοδήσης.
Τήν θείαν δέ ἀγάπην Σου, εἰς αὐτήν νά ἐμβάσης·
καί Χάριν τήν ἀγίαν Σου, εἰς αὐτήν νά εἰσάξης.
Νοός μου δέ τὸ ὀπτικόν, Χριστέ, νά τὸ φωτίσης·
καί διανοίας ὕμματα, Σῶτερ, νά διαυγάσης.
Ὅπως ναδς ὀφθῇσομαι, Πνεύματος τοῦ Άγίου·
καί μετὰ πύτμον σύγκληρος, χοροῦ έπουρανίου».**
Άμήν

Τοῖς ἐντευξομένοις φιλανα- γνώσταις Προοίμιον τῆς βίβλου

οὐρανόφρον φιλαναγνώστα καὶ φι-
λόπονε τοῦ παρόντος τεύχους! Δί-
καιον εἶναι νὰ ἐκφράσωμεν πρῶτον
τὰ τοῦ θρηνητικωτάτου Ἱερεμίου ἐ-
κεῖνα τὰ λέγοντα· «τὴν κοιλίαν μου
ἀλγῶ, τὰ αἰσθητήριά μου μαιμάσ-
σει, καὶ δύο κρουνοὶ δακρύων ἐκ
τῶν ὀφθαλμῶν, ὡς ἀπὸ πηγῆς τῆς κεφαλῆς μου γίνον-
ται», στοχαζόμενοι τὴν τῶν μοναχῶν ἀδελφῶν κατάστα-
σιν. Διότι, ὅχι μόνον δὲν ἐπιποθῶσιν εἰς τὸ νὰ καταγί-
νωνται, ὅσον ἐνόν, εἰς τὸ θεωρητικὸν τῆς μοναδικῆς ἀ-
σκήσεως, καθὼς ἅπαντες ἐκ συμφώνου ἀρχαῖοί τε καὶ
νεώτεροι πνευματέμφοροι πατέρες διδάσκουσιν, ἀλλὰ καὶ
διατὶ ἀποστρέφονται ἀκούοντες περὶ νήψεως καὶ καρ-
διακῆς εὐχῆς, κατὰ τὸν ματαιόφρονα ἐκεῖνον Βαβλαάμ,
τὸ λατινικὸν θηρίον, καὶ Ἀκίνδυνον καὶ Γρηγορᾶν καὶ
Πρόχορον Κυδώνην τοὺς μανικωτάτους ἀντιπάλους ταύ-
της τῆς ἱερᾶς ἐργασίας, κατὰ τῶν ὁποίων ἡρωϊκῶς ἡ-
γωνίσαστο ὁ γεννάδας ἐκεῖνος Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς, Φι-
λόθεος ὁ πατριάρχης καὶ ἄλλοι, ὡς ἐν τῷ Τόμῳ τῆς ἀγά-
πης φαίνονται.

Τὸ δὲ αἷτιον ὅπου ἀποστρέφονται οἱ τωρινοὶ μοναχοὶ
ἀκούοντες περὶ νήψεως καὶ καρδιακῆς εὐχῆς εἶναι, διό-
τι ὁ μέγας ἀντίμαχος Σατὰν προχωρήσας ἐν τῷ νῦν ἐ-
σχάτῳ αἰῶνι, παρὰ τοὺς παρελθόντας, ἀγωνίζεται ἵνα οὐ
μόνον ἐξαλείψῃ εἰς τέλος τὴν μνήμην τῆς τοιαύτης ἐπι-
πόνου μέν, σωτηριωδεστάτης δὲ ἐπιστήμης, ἀλλὰ σχε-
δὸν καὶ τὰς κοινῶς ἐπ' ἐκκλησίαις ἐν ἐκτενεῖ τελουμέ-
νας εὐχὰς καὶ ὕμνους.

Ἄλλ' ἐπειδὴ καὶ ἄχρι συντελείας αἰώνων οὐκ ἐκλεί-
ψουσιν ἐκλεκτοὶ Θεοῦ (οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ προφῆται τῆς
νέας χάριτος), διεγείροντες πρὸς μίμησιν καὶ κατόρθω-
σιν ἀρετῆς ἐμπράκτου καὶ θεωρητικῆς, συνετέθη καὶ ἡ
παροῦσα δέλτος ὡς ἐν ψυχωφελέστατον ὑπόμνημα καὶ
θεραπευτικὸν τῆς ἐναρέτου καὶ εὐσεβοῦς πολιτείας, ἥς
ἡ μελέτη δύναται ἀποδιῶξαι ἐκ πάσης ψυχῆς νυστα-
γμόν, τικτόμενον ἐκ τῶν ἀλόγων καὶ δυσκαθέκτων παθῶν
καὶ πᾶσαν μικροψυχίαν καὶ δειλίαν καὶ προξενῆσαι πό-
θον θεϊκόν, προκοπὴν καὶ ἐπίδοσιν τελειότητος τῆς ἐν
Χριστῷ μεθελικιώσεως καὶ ἐπίτευξιν Βασιλείας οὐρα-
νίου τῆς ἐν ἡμῖν καὶ ἐντὸς ἡμῶν εὕρισκομένης κατὰ τὸ
ἀψευδὲς τοῦ Σωτῆρος λόγιον.

Μὴ ἀποβλέψῃ τις λοιπὸν εἰς τοῦ παρόντος συγγράμ-
ματος τὴν σύνθεσιν καὶ εὐφράδειαν, ὅτι ἡ μὲν φράσις ὑ-
πάρχει ἄτεχνος, καθ' ὅτι ἡ ὠφέλεια δὲν προσγίνεται ἀ-
πὸ τὴν τέχνην τῆς συνθέσεως, ἀλλὰ ἀπὸ τὰ νοήματα τῆς
ἀληθείας.

Πολλοὶ τῶν θεσπεσίων πατέρων συνέγραψαν νηπι-
κὰ ἐν λόγοις καὶ κεφαλαίοις πάμπολλα, ἕκαστος πρὸς
τὴν τοῦ καιροῦ ἐκείνου χρῆσιν. Καὶ ἐπειδὴ τότε ἡ ἀρε-
τὴ πανταχοῦ ἐβασίλευε καὶ οἱ ἐργάται αὐτῆς ἔγρεμον ἐν
πόλεσί τε καὶ ἐρημίαις καὶ ὡς θεοδίδακτοι ὄντες ὑπ' ἀλ-
λήλων διὰ ζώσης φωνῆς διδασκόμενοι, ὡς πρὸς εἰδότας
καὶ οἱ διδάσκαλοι οὗτοι ἔγραφον, ὡς ἐπαναμνησκόντες
καὶ ὑπαλείφοντες τοὺς ἐναρέτους πρὸς ἄσκησιν καὶ ἀ-

ρετῆς ἐπανάληψιν, νῦν δὲ τῆς ἀσεβείας κατακρατοῦσης καὶ τῆς ἀρετῆς καταφρονηθείσης καὶ ὁδηγῶν ἀπλανῶν καὶ διδασκάλων ἐκλελειπότην, ἀκρασίας δὲ καὶ ἀγνοίας καὶ ραθυμίας πανταχοῦ πολιτευομένων, καὶ ὥς ἔπος εἰπεῖν, ὥς ὄνειρα, ἵνα μὴ εἴπω ὥς λῆρος, τὰ ἄκρα παλαισματα καὶ οἱ θεῖοι ἀγῶνες τῶν Ὀλυμπιονικῶν ἐκείνων ἀγίων ἀγωνιστῶν παρ' ἡμῖν τοῖς ραθύμοις λογίζονται.

Ἐν δὲ τῷ παρόντι πονήματι ὥς ἀπὸ ζωῆς φωνῆς, δι' ἐμπράκτου ἀγῶνος ἀπλοϊκῶς μὲν, ζωηρῶς δέ, καταγράφεται ἡ νηπιτικὴ, προσεκτικὴ, θεωρητικὴ καὶ καρδιακὴ εὐχή, πιστοποιουμένη διὰ τῆς πηγαζούσης πλημμύρας ροῆς τῶν δακρύων. Εἰς τὴν ὁποίαν οὐδὲ μία πλάνη σατανικὴ δύναται ὑποκρυβῆναι, ὥς καὶ ὁ μέγας ἐν ἀσκηταῖς ἱεράρχης Νινευὶ Ἰσαὰκ ὁ Σύρος ἐπιβεβαίωτο λέγων· «Ἐὰν κρεμάσης σαυτὸν ἀπὸ τῶν βλεφάρων τῶν ὀφθαλμῶν σου, ἕως ἂν φθάσης τὰ δάκρυα, μὴ νομίσης ὅτι ἔφθασάς τι ἐν τῇ διαγωγῇ τῆς πολιτείας σου. Ἐν γὰρ τῇ διαγωγῇ τῶν κοσμικῶν ἵστασαι διὰ τοῦ ἕξω ἀνθρώπου ἐργαζόμενος. Ὁ δὲ ἔσω ἄνθρωπος, ἀκμὴν ἄκαρπός ἐστι. Γίνονται γὰρ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ δίκην πηγῆς ὕδατος μέχρι διετοῦς χρόνου, οὐκ ἐκ διαλειμμάτων, ἀλλ' ἀδιαλείπτως γινομένη ἡ χύσις ἡμέρας καὶ νυκτὸς τῷ δακρύοντι. Μετὰ δὲ ταῦτα εἰσέρχεται ἡ εἰρήνη τῶν λογισμῶν. Ὅθεν, πρακτικὸς τῶν γραφέντων ὑπάρχει ὁ γράψας, ἐξ αὐτῆς τῆς πείρας τῶν διδασκομένων τυγχάνων διδάσκαλος, πείραν γὰρ ἔλαβεν ὢν, ὑπὸ τῆς θείας Χάριτος μνηθεὶς, ἔμαθέ τε καὶ ἔγραψεν.

Ὅτι δὲ ἀγῶνος μεγάλου χρεῖα πρὸς τὴν ἀπόκτησιν τῆς αἰννάου εὐχῆς καὶ παλαιὸς τις ὅσιος λέγει· «Ἀγὼν καὶ μόχθος πρὸς ἀπόκτησιν πάσης ἀρετῆς κατὰ καιροὺς μόνον γίνεται, πρὸς δὲ τὴν εὐχήν, μέχρις ἐσχάτης ἀναποῆς ἀνάγκη ἀγωνίζεσθαι».

Ὅτι δὲ πάλιν ὁ πονηρὸς κατοικεῖ ἐν τῇ καρδίᾳ πάντοτε καὶ σπείρει καὶ δίδει ἐκεῖθεν πᾶσαν ἁμαρτίαν ἀκα-

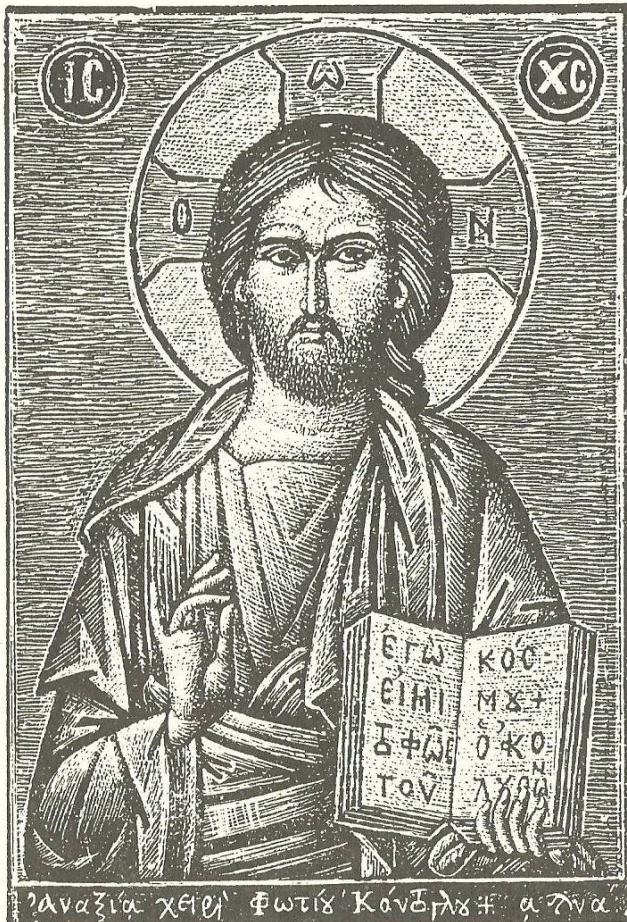
ταπαύτως, καὶ Γρηγόριος ὁ Σιναΐτης καὶ Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς οὕτω λέγουσιν· «ὅτι ἡ πλάνη καὶ ἐνέργεια τοῦ σατανᾶ ἐν τῇ καρδίᾳ περιπολεύουσιν ἀείποτε», τὸ ὁποῖον οὐδέποτε θέλει ὁ σατανᾶς ἵνα γνωρίσῃ ὁ ἄνθρωπος, ἵνα μὴ ζητήσῃ εὐχὴν ἀδιάλειπτον καὶ ἐκδιώξῃ αὐτὸν ἐκεῖθεν.

Ἡ δὲ Χάρις, ἣν ἐν τῷ βαπτίσματι ἐλάβομεν, εἰς τὰ ἐσώτερα τοῦ νοῦς κρύπτεται καὶ δι' ἀγῶνος νήψεως καὶ εὐχῆς ἀποκαλύπτεται τῷ ἀγωνιζομένῳ (ὅρα εἰς τὰ γ' κεφ. Γρηγορίου Παλαμᾶ «περὶ προσοχῆς καὶ καθαρότητος καρδίας»).

Λέγει δὲ καὶ ὁ θεῖος Ἐφραίμ περὶ τοῦ πόνου τῆς καρδίας· «πόνον πόνει ἐμπόνως, ἵνα διαδράσῃ τῶν ματαίων πόνων τοὺς πόνους». Ὅτι ἐὰν δὲν ἀτονίσῃ ἡ μέση καὶ τὸ στῆθος ἀπὸ παραλυσίαν τῆς νηστείας καὶ τοῦ κόπου καὶ δὲν συλληφθῇ πόνος ὠδίνος, καθὼς πονεῖ ἡ γυνὴ ὅταν τίκῃ, δὲν θέλει γεννήσῃ τις πνεῦμα σωτηρίας ἐν τῇ γῇ τῆς καρδίας (εἰς τὸ ιε' κεφ. Γρηγορίου τοῦ Σιναΐτου). Καὶ Πέτρος ὁ Δαμασκηνός· «ὁδὸς αἵμα, ἵνα λάβῃς πνεῦμα. Ὅτι αἵματα ἔδωκαν οἱ Ἅγιοι καὶ ἔλαβον τὸ τῆς χάριτος πνεῦμα».

Ὅσοι λοιπὸν ἔρωτι θείῳ τὸν χρηστὸν τοῦ Χριστοῦ ζυγὸν ἐπ' ὧμων ἤρατε καὶ ἡσυχάζειν ἡρετίσασθε, ἀγγελικὸν ἐν σώματι βίον διάγοντες, τὴν ἱερὰν ταύτην βίβλον, τὴν παντὸς ἀσκητικοῦ μαθήματος παιδευτήριον ὄσαν, ἀναγνώσαντες, ἐγκολπώσασθε. Αὕτη γὰρ τὴν ἀπάντων τοῦ πολεμήτορος πειρασμῶν ἐπίγνωσιν καὶ τὴν τῶν ποικίλων παθῶν ἀκριβῆ διάκρισιν, τὴν νοερὰν προσευχὴν καὶ ψυχικὴν ἀνάβασιν καὶ πᾶσαν θεωρητικὴν καὶ πρακτικὴν ἀρετὴν διδάσκει καὶ ἐρμηνεύει σαφέστατα. Καὶ τὰ γραφόμενα εἰς ἔργον βαλόντες, ἐνταῦθα τὸν ἀρραβῶνα διὰ τῆς ἐν τῇ καρδίᾳ ἐνοικίσεως τῆς Χάριτος τοῦ Παρακλήτου αἰσθητῶς λαβόντες, ἐν πληροφορίᾳ τύχοιτε τῆς Οὐρανίου ἐκείνης ἀφράστου Βασιλείας τοῦ τῶν ὁ-

λων Βασιλέως Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν, κληρονόμοι τε καὶ χορευταὶ τῇ Αὐτοῦ Χάριτι, αἰνοῦντες Αὐτὸν ἀλήκτως σὺν Πατρὶ καὶ Ἀγίῳ Πνεύματι. Ἀμήν.

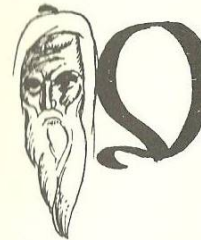

Ἀνωνύμου καὶ Ἀπελπισμένου τινός Ἀγιορείτου

Λόγος πρῶτος

Περὶ νοερᾶς καὶ καρδιακῆς προσευχῆς καὶ περὶ τοῦ πῶς αὐτὴ ἡ νοερὰ καὶ καρδιακὴ προσευχὴ ἐξολοθρεύει κατὰ κράτος τοὺς δαίμονας καὶ τοὺς φλογίζει ἀμέσως.

Εὐλόγησον πάτερ

Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς λέγει εἰς τὸ θεῖον καὶ ἱερὸν αὐτοῦ Εὐαγγέλιον «ὁ πιστεύων εἰς ἐμέ, ποταμοὶ ἐκ τῆς κοιλίας αὐτοῦ ρεύσουσιν ὕδατος ζῶντος». Ὅστις λοιπὸν θέλει νὰ ἀναβρῇ ἀπὸ τὴν καρδίαν του ὡσὰν ἀπὸ καμμίαν ἀένναον πηγὴν τοῦτο τὸ ζῶν ὕδωρ τοῦ Ἀγίου Πνεύματος, ἃς ἀγωνισθῇ νὰ ἀποκτήσῃ εἰς τὴν καρδίαν του τὴν Νοερὰν καὶ καρδιακὴν εὐχὴν, ἡγοῦν τὸ «Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, Τίς τοῦ Θεοῦ, ἐλέησόν με», τὴν ὁποίαν εὐχὴν νὰ τὴν λέγῃ εἰς πᾶσαν ἀναπνοὴν μίαν φορὰν. Ἀλλὰ ἐκεῖνος ὅστις θέλει νὰ ἀποκτήσῃ ἐτούτην τὴν εὐχὴν παντοτινὴν εἰς τὴν καρδίαν του, πρῶτον μὲν ἃς ἀκούσῃ τὴν ἐτοιμασίαν, ὅπου πρέπει νὰ

έτοιμασθῇ, ἔπειτα ἂς ἀκούσῃ καὶ τὸν τρόπον κατὰ τὸν ὁποῖον πρέπει νὰ τὴν λέγῃ.

Ἐπειδὴ ὁ οὐράνιος βασιλεὺς, ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, ὡς καθαρὸς ὅπου εἶναι καὶ πάσης καθαρότητος ἐπέκεινα, δὲν ἐμβαίνει ἀπλῶς καὶ ὡς ἔτυχεν εἰς ἀσύνετον καὶ ἀνέτοιμον καὶ θρωμισμένην καρδίαν, διότι λέγει· «εἰς ἀσυνέτου καρδίαν ὁ Θεὸς οὐκ εἰσελεύσεται. Εἰ δὲ καὶ εἰσελεύσεται, ταχέως ἐξελεύσεται», ἀλλὰ ἐμβαίνει εἰς συνετήν καὶ προητοιμασμένην καὶ καθαρὰν καρδίαν. Ἀκοῦε δὲ καὶ τὸν προφήτην Δαβὶδ, ὅστις λέγει δι' αὐτὴν τὴν ἐτοιμασίαν τῆς καρδίας τοιοῦτοτρόπως· «ἐτοίμη ἡ καρδία μου ὁ Θεός, ἐτοίμη ἡ καρδία μου ἄσομαι καὶ ψαλῶ ἐν τῇ δόξῃ μου»· καὶ πρῶτα μὲν λέγει· «ἐτοίμη ἡ καρδία μου», ὕστερα δὲ «ἄσομαι καὶ ψαλῶ ἐν τῇ δόξῃ μου», τὸ ὁποῖον φανερώνει ὅτι πρῶτα πρέπει νὰ ἐτοιμάσῃ τις τὴν καρδίαν του καθαρὰν εἰς ὑποδοχὴν τοῦ Χριστοῦ καὶ ὕστερα, ἀφοῦ δεχθῇ εἰς τὴν καρδίαν του τὸν Χριστόν, ἡμπορεῖ νὰ λέγῃ καὶ τὴν εὐχὴν καὶ νὰ μελετᾷ ἀκατάπαντα μέσα εἰς τὴν καρδίαν του, χαίρων καὶ ἀγαλλόμενος, καθὼς λέγει καὶ ὁ ἀπόστολος· «Ἀδοντες καὶ ψάλλοντες ἐν τῇ καρδίᾳ ἡμῶν τῷ Κυρίῳ».

Ἡ δὲ προετοιμασία τῆς καρδίας εἶναι τοιαύτη· ἡ παντοτινὴ νηστεία, ἡ ἄμετρος κακοπάθεια καὶ ταλαιπωρία τοῦ σώματος, ἡ ὑπερβολικὴ ταπείνωσις. Διότι ἡ μὲν παντοτινὴ νηστεία καθαρίζει τὸ σῶμα τοῦ νηστευτοῦ ἀπὸ τὴν ἐνέργειαν καὶ ἀπὸ τὴν ὕλην τῆς κακῆς ἐπιθυμίας, ἡ δὲ ταλαιπωρία τοῦ σώματος νεκρώνει καὶ θανατώνει τὰ ἄτοπα σκιρτήματα τῆς σαρκὸς καὶ ἡ ὑπερβολικὴ ταπείνωσις φέρνει τὴν εὐχὴν καὶ τοῦ γίνεται, τρόπον τινά, ὡσάν καμμία προμηνύστρια. Καὶ καθὼς ὁ αὐγερινὸς ἀστὴρ μᾶς δείχνει καὶ προμηνύει καὶ μᾶς φανερώνει ὅτι εἰς ὀλίγην ὥραν θέλει ἀνατελεῖ ὁ πάμφωτος ἥλιος, ὁ ὁποῖος, ἀφοῦ ἀνατελεῖ, θέλει φωτίσει μὲ τὰς ἀκτῖνας του ὅλον τὸν κόσμον, τοιοῦτοτρόπως καὶ ἡ ταπείνωσις εὐαγγελίζεται εἰς τὸν προετοιμασμένον τὰ καλὰ εὐαγγέλια τῆς παρηγορίας

καὶ τὸν πληροφορεῖ ὅτι τώρα - τώρα θέλει ἔλθει εἰς τὴν καρδίαν του ἡ εὐχή, ἡ ὁποία ἐλθοῦσα, θέλει φωτίσει τὴν ψυχὴν καὶ τὴν καρδίαν καὶ τὸν νοῦν μὲ τὰς φωτιστικὰς καὶ λαμπρὰς ἀκτῖνας, ὅπου ἐξέρχονται νοητῶς ἀπὸ τὸ ὄνομα τοῦ Χριστοῦ.

Καὶ λοιπόν, ἀφοῦ φωτισθῇ ὁ νοῦς, τότε ὁ ἄνθρωπος διακρίνει τὸ ὠφέλιμον τῆς ψυχῆς ἀπὸ τὸ βλαβερόν, καὶ καθὼς ἐκεῖνος ὅπου περιπατεῖ τὴν νύκτα μὲ αἰσθητὸν φῶς βλέπει τὴν στράταν καὶ δὲν παραστρατίζει, τοιοῦτοτρόπως καὶ ἐκεῖνος ὅπου ἠθέλε φωτισθῇ εἰς τὸν νοῦν ἀπὸ τὸ ἀληθινὸν φῶς, τὸν Χριστόν, διακρίνει τὴν ἀληθινὴν καὶ ἀπλανὴ στράταν, ὅπου τὸν σώνει καὶ ὅπου τὸν φέρνει εἰς τὸν Χριστόν, ἀπὸ τὴν ψευδῇ καὶ πεπλανημένην στράταν, ὅπου τὸν κολάζει καὶ τὸν φέρνει εἰς τὸν διάβολον.

Τὸ λοιπόν, ἀφοῦ προετοιμασθῇ κανεὶς ὡς εἵπομεν ἢ καὶ περισσότερον, δηλαδὴ μὲ περισσότεραν σκληραγωγίαν, καὶ ἔχει πλέον τὰ πάθη του νενεκρωμένα καὶ καταφονευμένα ἀπὸ τὴν ἄσκησιν, τότε ἂς μαζώξῃ τὸν νοῦν του ἀπὸ ὅλους τοὺς ἐξωτερικοὺς περισπασμοὺς τῶν ἔξω πραγμάτων καί, κλίνοντας τὴν κεφαλὴν του ἴσια κατὰ τὸ στήθος, ἂς ἐρευνήσῃ νὰ εὔρῃ τὸν τόπον, ὅπου εἶναι εἰς τὸ μέσον τοῦ στήθους, καὶ ἐκεῖ μέσα, ἀφοῦ στήσῃ ὅλην του τὴν προσοχήν, ὡσάν τινα ἄγρυπνον καὶ ἐπιτήδειον καραουλτῆν καὶ κατασκοπευτὴν, ἂς ἀρχίσῃ νὰ λέγῃ τὴν εὐχὴν μὲ ὀλίγην βίαν καὶ μὲ ὀλίγην συντριβὴν, δίχως νὰ τὴν προσφέρῃ ἀπὸ τὸν λάρυγγά του καὶ δίχως νὰ κινήσῃ τὴν γλῶσσάν του, ἀλλὰ νὰ τὴν λέγῃ ἀπὸ τὸ βάθος τῆς καρδίας, καθὼς λέγει· «Ἐκ θαθέων ἐκέκραξά σοι κύριε, κύριε εἰσάκουσον τῆς φωνῆς μου». Ἀκόμη, ὅταν λέγῃ τὴν εὐχὴν τοιοῦτοτρόπως, ἂς κρατήσῃ ὀλίγον καὶ τὴν ἀναπνοὴν του.

Πλὴν ὁ νοῦς του ἐκείνην τὴν ὥραν, ἂς μὴ παραμερίσῃ καθόλου ἀπὸ ἐκεῖ ὅπου λέγεται ἡ εὐχή· καὶ ἀφοῦ ἤθελεν ἀρχίσει νὰ θερμανθῇ καὶ νὰ ζεσταθῇ μέσα ὁ τόπος εἰς

τὸν ὁποῖον λέγεται ἡ εὐχή, τότε ἂς ἀρχίσῃ νὰ τὴν λέγῃ δυνατώτερα καὶ δυνατώτατα, καθὼς λέγει· «πορεύονται ἐκ δυνάμεως εἰς δύναμιν»· καὶ λοιπόν, λέγοντας πολλαῖς φοραῖς τοιοῦτοτρόπως τὴν εὐχήν, θέλει ἀρχίσει νὰ πονῇ ἔσωθεν τὸ στήθος, ὅπου λέγεται ἡ εὐχή μετὰ τὴν τριβὴν, ἡ δὲ εὐχή θέλει ἀρχίσει ἀπὸ λόγου τῆς νὰ βράζῃ μέσα εἰς τὴν καρδίαν, λέγομεν μέσα εἰς τὸ βάθος τοῦ ἑαυτοῦ του καὶ νὰ βρῶν τὰ θεῖα καὶ πνευματικὰ νοήματα ὡσὰν ἀπὸ καμμίαν ἀένναον πηγὴν.

Ἀπὸ τοῦτο λοιπόν τὸ σημεῖον γίνεται φανερόν ὅτι ἤλθεν καὶ ἐκατοίκησεν ὁ Χριστὸς εἰς ἐκείνην τὴν καρδίαν, καθὼς τὸ λέγει ὁ ἴδιος Χριστὸς εἰς τὸ θεῖον Αὐτοῦ καὶ ἱερὸν Εὐαγγέλιον. «Οὗ γὰρ εἰσι δύο ἢ τρεῖς συνηγμένοι εἰς τὸ ἕμὸν ὄνομα, ἐκεῖ εἰμι ἐν μέσῳ αὐτῶν», ἡγουν, ἐκεῖ ὅπου εἶναι ἡ καρδία, ὁ νοῦς καὶ ἡ προσοχὴ συναθροισμένοι καὶ οἱ τρεῖς καὶ μελετοῦν συμφώνως καὶ εὐλαβῶς τὸ ὄνομά μου, ἐκεῖ εἰς τὸ μέσον αὐτῶν εἶμαι καὶ ἐγώ. Καὶ πάλιν λέγει ὁ Σωτὴρ· «ἐγὼ καὶ ὁ Πατήρ μου εἰσελευσόμεθα πρὸς αὐτὸν καὶ μονὴν παρ' αὐτῷ ποιήσομεν». Διὰ τοῦτο λοιπόν εἰς τὸ ἐξῆς λέγεται ἡ εὐχή μετὰ εὐκολίαν, διότι καθὼς τὸ σίδηρον, ὅταν πυρῶθῃ καλὰ ἀπὸ τὴν φωτίαν, δουλεύεται εὐκόλα, καὶ καθὼς ἓνας ἄνθρωπος, ὅπου θελήσῃ νὰ καύσῃ μίαν κάμινον, δὲν ἡμπορεῖ νὰ τὴν ἀνάψῃ καὶ νὰ τὴν καύσῃ διὰ μιᾶς, ἀλλ' ὀλίγον κατ' ὀλίγον, ἕως οὗ νὰ πυρῶθῃ καὶ νὰ ἀνάψῃ ἡ κάμινος, καὶ τότε μόνον, ἐὰν πλησιάσῃ τὰ ξύλα κοντὰ εἰς τὴν τρύπαν τῆς καμίνου, πάραυτα τὰ ρονφᾶ εἰς τοῦ λόγου τῆς ἡ κάμινος καὶ τὰ χωνεύει, τοιοῦτοτρόπως γίνεται καὶ εἰς τὴν καρδίαν τοῦ ἀνθρώπου· ἀφοῦ πυρῶθῃ ἡ καρδία τοῦ ἀπὸ τὸ πῦρ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, τότε λέγει τὴν εὐχήν μετὰ πολλὴν ζέσιν καὶ μετὰ πολλὴν θερμότητα καὶ εὐκολίαν.

Μετὰ δὲ τὴν κατάπαυσιν τῆς βιαίας καὶ συντετριμμένης εὐχῆς, ἔρχεται ὁ ἄνθρωπος εἰς τὸν ἑαυτὸν του καὶ γνωρίζει καλὰ τὸν ἑαυτὸν του, ἡγουν στοχάζεται καὶ συλλογίζεται τοὺς λογισμοὺς καὶ τὰ ἐνθυμήματα, ὅπου εἶχε

προτοῦ νὰ συντριψῇ τὴν καρδίαν του μετὰ τὴν εὐχήν· καὶ τὰ εὐρίσκει ὅλα ὅτι ἦτον παγίδες, τρίβολοι, κέντρα καὶ ἐφευρέματα τοῦ διαβόλου καὶ τοῦτο τὸ καταλαμβάνει πολλὰ καλὰ ἀπὸ τὸ ἀκόλουθον· διότι, εὐθύς ὅπου ἄρχισε νὰ συντριβῇ τὴν καρδίαν του μετὰ τὴν διαστικὴν εὐχήν, ἐχάθησαν καὶ ἐσκορπίσθησαν πάραυτα ὡσὰν καπνὸς ἐκεῖνα τὰ ἀκάθαρτα καὶ ὑπερήφανα νοήματα, ὅπου τὸν ἔκαμναν πρῶτα νὰ δικαιώνῃ τὸν ἑαυτὸν του καὶ νὰ νομίζῃ τὸν ἑαυτὸν του διὰ προκομμένον καὶ διὰ μέγα τίποτες.

Ὅθεν πληρώνεται τότε εἰς αὐτὸν τὸ λόγιον, ὅπου λέγει· «εἶδον τὸν ἄσεβῃ ὑπερυψούμενον καὶ ἐπαιρούμενον ὡς τὰς κέδρους τοῦ Λιβάνου, καὶ παρῆλθον καὶ ἰδοὺ οὐκ ἦν καὶ ἐξήγησα αὐτὸν καὶ οὐκ εὐρέθη ὁ τόπος αὐτοῦ»· καὶ λοιπόν, ἀφοῦ χαθῇ καὶ σηκωθῇ τελείως ἀπὸ τὴν καρδίαν τοῦ ἐκείνη ἡ ψευδοφантаστικὴ δικαιολογία τοῦ ἑαυτοῦ του, τότε βλέπει τὸν ἑαυτὸν του γυμνόν, ὅχι μόνον ἀπὸ πάσαν ἀρετὴν, ἀλλὰ καὶ ἀμαρτωλὸν καὶ ταλαίπωρον ὡσὰν τὸν τελώνην.

Τοῦτο δὲ φανερῶναι καὶ ἡ παραβολὴ τοῦ Χριστοῦ, ὅπου λέγει διὰ τὸν Φαρισαῖον καὶ διὰ τὸν τελώνην· διότι ἐν ὅσῳ ἡ καρδία τοῦ ἀνθρώπου δὲν συντριβέται μετὰ τὴν εὐχήν, δικαιώνεται ὁ ἄνθρωπος καὶ μετρά τὸν ἑαυτὸν του διὰ δίκαιον καὶ ἅγιον, καθὼς ἔκαμε καὶ ὁ Φαρισαῖος, ἀλλὰ, ἀφοῦ συντριφθῇ ἡ καρδία τοῦ μέσα μετὰ τὸν ἀναστεναγμὸν τῆς εὐχῆς, ταπεινώνεται ἡ καρδία τοῦ καὶ μετρά τὸν ἑαυτὸν του παρόμοιον μετὰ τὸν τελώνην.

Ἐπὶ δέ, ἐν ὅσῳ ὁ ἄνθρωπος ἔχει τὴν καρδίαν τοῦ ἀπερίτμητον καὶ δικαιολογουμένην, ἂν ἔμβῃ εἰς τὴν ἐκκλησίαν, δὲν τοῦ ἔρχεται καμμία κατάνυξις μήτε καμμία ἀληθινὴ εὐλάβεια εἰς τὸν Θεὸν καὶ εἰς τὰ θεῖα, μήτε κανένας οὐράνιος ἔρωτας, ἀλλὰ στέκεται μέσα εἰς τὴν ἐκκλησίαν μόνον μετὰ τὸ κορμί, ὡσὰν ἓνα ἄκαρπον ξύλον, τὸ ὁποῖον ὡς ἄκαρπον ὅπου εἶναι, ἀνάγκη εἶναι νὰ κοπῇ καὶ νὰ βαλθῇ εἰς τὴν φωτίαν, κατὰ τὸν λέγοντα· «ἤδη δὲ καὶ

ἡ ἀξίνη πρὸς τὴν ρίζαν τοῦ δένδρου κεῖται· πᾶν οὖν δένδρον μὴ ποιῶν καρπὸν, ἐκκόπτεται καὶ εἰς πῦρ βάλλεται», διότι ἡ προσευχὴ τοῦ τοιοῦτου ἀνθρώπου δὲν ἔχει καμμίαν καρδιακὴν ζέσιν, ἀλλὰ γίνεται μὲ μόνον ξηρὸν λόγον καὶ ψυχρὸν λογισμόν· διὰ τοῦτο ἡ προσευχὴ τοῦ τοιοῦτου ἀνθρώπου γίνεται εἰς κατάκρισιν, καθὼς ἐγινε καὶ εἰς τὸν Φαρισαῖον.

Ἐκεῖνος ὅμως, ὁποῦ ἔχει τὴν καρδίαν του τεταπεινωμένην καὶ συντετριμμένην ἀπὸ τὴν βίαν τῆς εὐχῆς, εὐθὺς ὁποῦ ἠθέλεν ἐμβῆ μέσα εἰς τὴν ἐκκλησίαν, πάραυτα τὸν ἀρπάζει καὶ τὸν περικυκλώνει μία ἀληθινὴ καὶ ζωηρὰ εὐλάβεια εἰς τὸν Θεὸν καὶ εἰς τὰ θεῖα· καὶ τόσον τὸν περικυκλώνει ἐκεῖνη ἡ θεϊκὴ εὐλάβεια, ὥστε ὁποῦ καὶ αὐτὸς ὁ ἴδιος καταλαμβάνει τὴν ἐνέργειάν της, διότι τοῦ φαίνεται πλέον καὶ εἶναι πεπεισμένος ὅτι στέκεται ὄχι εἰς τὴν ἐπίγειον ταύτην ἐκκλησίαν, ἀλλὰ τοῦ φαίνεται ἀπὸ τὴν χαρὰν του ὅτι στέκεται εἰς τὴν ἄνω Ἱερουσαλήμ, εἰς ἐκείνην τὴν θεϊκὴν δόξαν, ὁποῦ ὑμνεῖται ὁ ὑπερύμνητος καὶ δεδοξασμένος βασιλεὺς ὑπὸ μυρίων μυριάδων θείων ἀγγέλων. Ὅθεν ἀπὸ τὴν χαρὰν του καὶ ἀπὸ τὴν εὐλαβειάν του τρέχουν καὶ χύνονται ποταμηδὸν ἀπὸ τὰ ὀμμάτιά του θερμότατα δάκρυα, τὰ ὁποῖα τὸν καθαρίζουν ἀπὸ πᾶσαν ἁμαρτίαν, καθὼς λέγει· «πλυνεῖς με καὶ ὑπὲρ χιόνα λευκανθήσομαι».

Κοντὰ δὲ εἰς ταύτην τὴν εὐλάβειαν τὸν περικυκλώνει καὶ τὸν ἐπισκέπτεται καὶ κάποια ἄλλη χάρις, ἥγουν μετὰ τὰ δάκρυα ἔρχεται εἰς αὐτὸν κάποια ἄλλη θεϊκὴ παρηγορία, ἡ ὁποία αἰσθητῶς μὲν δὲν φαίνεται εἰς αὐτόν, ὅμως νοητῶς φαίνεται εἰς αὐτὸν καθαρὰ καὶ τὴν θεωρεῖ μὲ τοὺς νοητοὺς ὀφθαλμοὺς ὅτι καταβαίνει ἄνωθεν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, ὡς δρόσος ἐπάνω εἰς τὴν κορυφὴν τῆς κεφαλῆς του ἀναισθητῶς, ὡσὰν ἡ δρόσος τοῦ προφήτου Γεδεὼν· καὶ ἀπὸ τὴν κεφαλὴν του χύνεται εἰς ὅλον του τὸ σῶμα καὶ τὸ μυρίζει, ἥγουν τὸ ἀγιάζει· διὰ τοῦτο λέγει καὶ ἡ Γραφή· «εὐλογητὸς ὁ Θεὸς ὁ ἐκχέων τὴν χάριν

αὐτοῦ ἐπὶ τοὺς ἱερεῖς αὐτοῦ, ὡς μῦρον ἐπὶ κεφαλῆς τὸ καταβαῖνον ἐπὶ τὴν ὠαν τοῦ ἐνδύματος αὐτοῦ». Ὅθεν ἀπὸ τοῦτο γίνεται ὅλον του τὸ κορμὶ ἐλαφρὸν καὶ γεμᾶτον πάσης πνευματικῆς παρακλήσεως καὶ παρηγορίας.

Ἐπομένως δὲ λαμβάνει κάποια πληροφορίαν ἀπὸ ταύτην τὴν χάριν, ὅτι ἐφιλιώθη μὲ τὸν Θεὸν καὶ λέγει μαζὶ μὲ τὸν προφήτην· «Ἀκουτεῖς μοι ἀγαλλίασιν καὶ εὐφροσύνην, ἀγαλλιάσονται ὅστέα τεταπεινωμένα», ἥγουν εὐχαριστῶ σοι, Κύριε, ὁποῦ μὲ ἐπληροφόρησας καὶ μὲ ἔδωκας νὰ καταλάβω ἀπὸ αὐτὸ τὸ σημεῖον τῆς Χάριτός σου ὅτι μὲ ἐσυγχώρησες τελείως ἔλα μου τὰ ἁμαρτήματα καὶ ἐπαρηγορήτην ἐγὼ ὁ εὐτελὴς δούλος σου, ἐπειδὴ τόσον μὲ εἶχε ταπεινώσει ἡ ἁμαρτία μου, ὁποῦ ἔτρεχα πάντοτε εἰς τὸν κρημνὸν καὶ ἔτρεμαν τὰ κόκκαλά μου ἀπὸ τὸν φόβον τῆς κολάσεως.

Ἐτι δὲ καὶ ἕτερα πολλότατα λόγια τῆς Ἀγίας Γραφῆς ἔρχονται εἰς τὸ στόμα του ἐκείνην τὴν ὥραν, τὰ ὁποῖα φανερώνουν ὅτι ὁ Θεὸς ἐδέχθη μὲν τὴν μετάνοιάν του καὶ τὴν προσευχὴν του, καθὼς λέγει· «πνεῦμα συντετριμμένον, καρδίαν συντετριμμένην καὶ τεταπεινωμένην ὁ Θεὸς οὐκ ἐξουδενώσει».

Πρὸς τοῦτοις ὄχι μόνον ταῦτα ἀπολαμβάνει ὁ τοιοῦτος, ἀλλὰ ἀκόμη καὶ ἄλλα πολλὰ θεῖα καὶ οὐράνια νοήματα ἐξέρχονται ἀπὸ τὴν καρδίαν του. Διότι ἐλύθη καὶ ἐσκορπίσθη τὸ σκοτεινὸν νέφος τῆς ἁμαρτίας ἀπὸ τὸν φωτισμὸν τῆς νοερᾶς προσευχῆς καὶ τότε στοχάζεται τοῦ ἱεροῦ ρητοῦ τὴν ἁρμονίαν, τὴν λέγουσαν τό· «διήνοιξεν αὐτῶν τὸν νοῦν τοῦ συνιέναι τὰς γραφὰς» καὶ τό· «ὁ πιστεύων εἰς ἐμέ, ποταμοὶ ἐκ τῆς κοιλίας αὐτοῦ ρεύσουσιν ὕδατος ζῶντος»· διότι ἡ καρδία τοῦ ἀνθρώπου βράζει ἀπὸ τὰ θεῖα νοήματα καὶ ἐν παραβολαῖς συντυχαίνει τὸ στόμα του, καθὼς λέγει· «Ἀνοίξω ἐν παραβολαῖς τὸ στόμα μου, φθέγξομαι προβλήματα ἀπ' ἀρχῆς». Διότι κατ' ἐκείνην τὴν ὥραν εἶναι ὅλος πῦρ εἰς τὴν καρδίαν, ἐπειδὴ καὶ ἄνα-

ψεν εἰς τὴν καρδίαν του τὸ πῦρ, ὅπου λέγει ὁ Χριστός· διότι λέγει· «πῦρ ἦλθον βαλεῖν εἰς τὴν γῆν καὶ τί θέλω, εἰ ἤδη ἀνήφθη;»· ὅθεν ταύτην τὴν ὥραν ὁ οὐράνιος ἐκεῖνος ἄνθρωπος, ὡς ἀναμμένος ὅπου εἶναι ἀπὸ τὴν ἐνέργειαν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ἀποφασίζει μὲ τὸν ἑαυτὸν του ἀποφασιστικὴν ἀπόφασιν εἰς τὸ νὰ φυλάξῃ ἀπαρασάλευτα ἀπάσας τὰς ἐντολὰς τοῦ Χριστοῦ, ὡς λέγει καὶ ὁ προφητὰν Ἀβιδ· «ὦμωσα καὶ ἔστησα τοῦ φυλάξασθαι τὰ κρίματα τῆς δικαιοσύνης σου»· ἐτούτῃ δὲ ἡ ζωηρὰ καὶ διάπυρος ἐνέργεια τοῦ θείου ἔρωτος ἐδόθη εἰς αὐτὸν ἰσόμετρος μὲ τὸν ἀγῶνα, ὅπου ἔκαμεν, ὅταν ἐπροσευχήθη.

Διότι, ἀνίσως προσευχηθῇ τις κατὰ τὸν εἰρημένον τρόπον μισὴν ὥραν, στέκεται καὶ ἡ ἐνέργεια τῆς καρδιακῆς εὐχῆς σχεδὸν μισὴν ὥραν τὴν ἡμέραν ἢ τὸ πολὺ μίαν ἡμέραν καὶ ὅχι περισσότερον. Διότι, καθὼς τὸ σίδηρον, ὅταν τὸ ἐβγάξῃ ἀπὸ τὴν φωτίαν ὁ χαλκεύς, φαίνεται καὶ αὐτὸ ὅμοιον μὲ τὴν φωτίαν καὶ καίει παρομοίως, ἀλλὰ, ἀφοῦ σταθῇ ἔξω ἀπὸ τὴν φωτίαν, ἀρχίζει ἀπὸ ὀλίγον ὀλίγον καὶ χάνει τὴν καυστικὴν του πύρωσιν καὶ καταντᾷ πάλιν εἰς τὴν φυσικὴν του ψυχρότητα καὶ θεωρίαν, παρομοίως καὶ ὁ ἄνθρωπος, ὅταν λέγῃ τὴν εὐχὴν μὲ βίαν καὶ μὲ συντριβὴν, ἀνάπτει ἀπὸ τὴν ἐνέργειαν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος καὶ βρῦει ἀπὸ τὴν καρδίαν του τὸ ζῶν ὕδωρ τῶν θείων νοημάτων, ὅμως, ἀνίσως παύσῃ ἀπὸ τὴν τοιαύτην προσευχήν, παύει ἀπὸ τὸ νὰ βρῇ καὶ τὸ ζῶν ὕδωρ τῶν θείων νοημάτων.

Τοῦτο δὲ γίνεται οἰκονομικῶς ἀπὸ τὸν Θεόν, διὰ νὰ μὴ ἀμελήσῃ ὁ ἄνθρωπος τὴν εὐχήν, θαρρῶντας ὅτι πλέον δὲν ἔχει ἀνάγκην νὰ προσευχηθῇ, κατὰ τὸν τρόπον ὅπου εἴπαμεν, καὶ διὰ νὰ μὴ πέσῃ πάλιν εἰς τὰ πρῶτα πάθη τῆς ἁμαρτίας ἢ καὶ εἰς μεγαλύτερα καὶ εἰς χειρότερα. Διότι λέγει· «ὅταν τὸ ἀκάθαρτον πνεῦμα ἐξέλθῃ τοῦ ἀνθρώπου, διέρχεται δι' ἀνύδρων τόπων, ζητοῦν ἀνάπαυσιν, καὶ μὴ εὐρίσκον, λέγει· πορευθέν, ὑποστρέψω εἰς τὸν οἶκόν μου,

ὅθεν ἐξῆλθον, καὶ ἐλθὼν εὐρίσκει σεσαρωμένον καὶ κεκοσμημένον· τότε πορεύεται καὶ παραλαμβάνει ἑπτὰ ἔτερα πνεύματα πονηρότερα ἑαυτοῦ, καὶ εἰσελθόντα κατοικεῖ ἐκεῖ καὶ γίνεται τὰ ἔσχατα τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου χείρονα τῶν πρώτων».

Διὰ τοῦτο λοιπὸν κάμνει χρεῖα νὰ προσεύχεται πάντοτε ὁ ἄνθρωπος καὶ ἡ προσευχή του νὰ γίνεται ἀδιαλείπτως, καθὼς μᾶς παραγγέλλει καὶ ὁ ἀπόστολος Παῦλος λέγοντας· «ἀδιαλείπτως προσεύχεσθε», «ἵνα μὴ ἐμπέσῃτε εἰς πειρασμόν». Νὰ προσεύχεται δὲ κανεὶς ἀδιαλείπτως, πλὴν ὅχι πάντοτε μὲ συντριβὴν καὶ μὲ βίαν τῆς καρδίας, κατὰ τὸν εἰρημένον τρόπον, διότι τοῦτο εἶναι σχεδὸν ἀδύνατον, ἀλλὰ νὰ προσεύχεται μὲν παντοτινὰ, ὅμως καὶ κατ' ἄλλον τρόπον, ἡγοῦν ἀφοῦ προσευχηθῇ τινὰς μὲ βίαν καὶ μὲ συντριβὴν καρδίας καὶ ἤθελε πονέσει τὸ στήθος ἔσωθεν, ὅπου ἔγινεν ἡ βία καὶ ἡ συντετριμμένη εὐχή καὶ δὲν δέχεται πλέον ἐκεῖνο τὸ μέρος βίαν καὶ συντριβὴν περισσότερην ἢ καὶ καθόλου, τότε ἂς προσεύχεται δίχως βίαν, δίχως συντριβὴν, ἀλλὰ τρόπον τινὰ ἡσυχᾶ, μέτρια καὶ ἀναπαυτικά, ἕως ὅπου νὰ ἱατρευθῇ καὶ νὰ ἀναλάβῃ ὀλίγον τι ἐκεῖνο τὸ ἐσωτερικὸν καταπληγωμένον μέρος τοῦ στήθους.

Καὶ λοιπὸν, ἀφοῦ ἱατρευθῇ καὶ ἀφοῦ ἀναλάβῃ, ἂς ἀρχίσῃ πάλιν τὸν ἀγῶνα τῆς συντετριμμένης καὶ καρδιακῆς του προσευχῆς, ὡς τὸ πρότερον μὲ βίαν. Ὁ δὲ νοῦς ἂς προσέχῃ πάντοτε καὶ ἂς φυλάγῃ ἀδιαλείπτως τὴν καρδίαν ἀπὸ τὰς προσβολὰς τοῦ διαβόλου. Καὶ ὅταν ὁ διάβολος ἤθελε ρίψῃ καμμίαν προσβολήν, παρευθὺς ὁ νοῦς ἂς διεγερῇ καὶ ἂς συντρίψῃ τὴν καρδίαν μὲ τὴν εὐχήν δυνατὰ - δυνατά, ἕως ὅπου νὰ πονέσῃ ἡ καρδία· καὶ τότε εὐθὺς θέλει χαθῇ καὶ θέλει ἀφανισθῇ ἐκείνη ἡ προσβολὴ τοῦ σατανᾶ, ὡς τὸ σύννεφον ὑπὸ τοῦ ἀέρος.

Ἀδύνατον δὲ πρᾶγμα εἶναι εἰς τὸν ἄνθρωπον νὰ διώξῃ καὶ νὰ ἐξαλείψῃ τὰς προσβολὰς τοῦ διαβόλου μὲ

ἄλλον τρόπον ἀπὸ τὴν καρδίαν του, παρὰ μόνον μὲ τὴν καρδιακὴν καὶ μὲ τὴν συντετριμμένην ταύτην προσευχὴν, τὴν ὁποίαν, ἂν τὴν ἀμελήσῃ, κινδυνεύει εἰς ψυχικὸν θάνατον, καθὼς προλαβόντως εἶπομεν. Τοῦτο δὲ φανερόναι καὶ ἐκεῖνο ὁποῦ ψάλλει ἡ ἀγία τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία, διότι λέγει· «εἰ ὁ δίκαιος μόλις σώζεται, ὁ ἁμαρτωλὸς ποῦ θέλει φανῇ;» διότι καθὼς ὁ ἄσπονδος καὶ ἄσπλαγχνος ἐχθρὸς ἡμῶν διάβολος μᾶς πολεμεῖ ποικιλοτρόπως ἕως εἰς τὴν ὥραν τοῦ θανάτου, τοιουτοτρόπως καὶ ἡμεῖς ὡς τὸν ἀντιπολεμήσωμεν μὲ τὸ ὄνομα τοῦ Χριστοῦ, ἕως ἐσχάτης μας ἀναπνοῆς. Ὅτι δὲ οὗτος ὁ τρόπος τῆς εὐχῆς διώχνει καὶ ἐξολοθρεύει τὰ πάθη καὶ τοὺς δαίμονας ἀπὸ τὴν καρδίαν μας, ὁποῦ μᾶς πολεμοῦν διὰ μέσου τῶν παθῶν μας, ἀκουσον, ὦ ἀκροατά, καὶ κάποιαν ὁπτασίαν τῶν πατέρων.

Ἀδελφός τις προσευχόμενός ποτε εἰς τὴν κέλλαν αὐτοῦ μὲ συντριβὴν καὶ μὲ βίαν τῆς καρδίας ἀναστενάζοντας εἰς πᾶσαν εὐχὴν, ἤλθεν εἰς ἔκστασιν καὶ εἶδεν ἄμετρα πλήθη δαιμόνων, ἀπὸ τοὺς ὁποίους δαίμονας, ἄλλοι μὲν ἦταν ὡς σκύλοι, ἄλλοι δὲ ὡς ὄναγροι, ἄλλοι ὡς γίδες, ἄλλοι ὡς ἀλώπεκες καὶ ἄλλοι ὡς ἄλλων εἰδῶν θηρία (λέγομεν δὲ ὅτι τὰ πάθη τῶν ἀνθρώπων εἶναι πολλότατα καὶ διάφορα), οἱ ὅποιοι δαίμονες ἐσκέπαζον ἀρκετὸν τόπον μὲ τὴν ποσότητά των, διότι κάθε τάγμα αὐτῶν ἦτον ἀρκετὸν εἰς τὸν ἀριθμὸν· ὁ δὲ ἀδελφὸς ὡς τοὺς εἶδεν οὐδόλως ἐταράχθη, ἀλλ' ἔχοντας ὅλον του τὸ θάρρος καὶ τὴν ἐλπίδα εἰς τὸν Δεσπότην Χριστόν, διότι ταύτην τὴν ὥραν ἐβραζεν ἔσω του ἡ εὐχὴ ἀπὸ λόγου τῆς καὶ ἦτον ἡ καρδία του ὡς φλόγα πυρός, τοῦ ἐφάνη ὅτι ὥρμησεν ἐναντίον εἰς τοὺς δαίμονας, ὡς λέων ὠρυόμενος, διὰ νὰ τοὺς πολεμήσῃ ὅχι μὲ ἄρματα αἰσθητὰ καὶ φαινόμενα, ἀλλὰ μὲ ἄρματα ἀόρατα καὶ ἀήτητα, μὲ τὸ ὄνομα λέγω τοῦ Κυρίου. Διότι φθάνοντας ἔμπροσθέν τους, ἄρχισε νὰ λέγῃ τὸ «Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, Ὡς τοῦ Θεοῦ, ἐλέησόν με» ἀπὸ τὸ βάθος τῆς καρδίας. Καὶ τὸσον ὑπερβολικὰ ἐβίαζε καὶ ἐστενοχωροῦσε τὴν καρδίαν του μὲ τὸ ὄνομα τοῦ Χριστοῦ,

ὥστε ὁποῦ ὀλίγον ἔλειψε νὰ κοπῇ καὶ νὰ σπάσῃ ἡ καρδία του ἀπὸ τὸν τόπον τῆς.

Καὶ λοιπόν, ὡς ἔλεγε μίαν φορὰν τοιουτοτρόπως τὸ «Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, Ὡς τοῦ Θεοῦ, ἐλέησόν με», τοῦ ἐφαίνετο ὅτι ἔπιανεν ἓναν δαίμονα καὶ τὸν ἐσφενδόνιζε κατὰ πολλὰ μακρὰν ἀπὸ τὸν τόπον του. Καὶ πάλιν λέγοντας τὴν εὐχὴν ὁμοίως δυνατά, ἀπετίναζε καὶ ἄλλον καὶ κάμνοντας τοιουτοτρόπως ἐδίωξε τοὺς περισσοτέρους ἀπὸ ἐκεῖ μὲ τὸ ὄνομα τοῦ Χριστοῦ· (λέγομεν ἐλευθερώθη ἀπὸ τὰ περισσότερα πάθη μὲ τὴν Χάριν τοῦ Χριστοῦ). Μερικοὶ ὅμως ἀπὸ τούτους τοὺς δαίμονας, ὡς πεισματικοὶ καὶ φιλόνοικοι ὁποῦ ἦταν, δὲν ἐσάλευαν ἀπὸ τὸν τόπον τους, ἀλλὰ κοιτάζοντας τὸν ἀδελφὸν μὲ μάνιτα καὶ μὲ ἀγριότητα ἔλεγαν· «ἡμεῖς μὲ κανένα τρόπον δὲν παραμεροῦμεν ἀπ' ἐδῶ, ἐπειδὴ ἐτοῦτος ὁ τόπος εἶναι παλαιὰ κατοικία μας», ἡγουν μερικὰ πάθη, μὲ τὸ νὰ ἐπαλαιώσαν, δύσκολα ξεκόπτονται.

Τότε ὁ ἀδελφός, ὡς ἤκουσε τοῦτον τὸν λόγον ἐστενοχωρήθη περισσότερον καὶ ἀπὸ τὴν πολλὴν του στενοχωρίαν εὐρῆκε καὶ ἄλλον τρόπον τῆς νοερᾶς προσευχῆς κατὰ πολλὰ ὑψηλόν, κατὰ πολλὰ σπάνιον καὶ δυσκολοεῦρητον. Διότι ἔλεγεν ὅτι, ὡσὰν ἤθελε βιάσει ὑπερβολικὰ τὴν καρδίαν του μὲ τὸ «Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, Ὡς τοῦ Θεοῦ, ἐλέησόν με» καὶ τρόπον τινά, ὡσὰν ἤθελε γίνετα ἡ καρδία του ὅλως διόλου εὐχὴ καὶ μία μὲ τὴν εὐχὴν κατόπιν ἀπὸ αὐτὴν τὴν ὑπὲρ φύσιν συντριβὴν τῆς καρδίας ἐβγαζεν ἀπὸ τὸ βάθος του καὶ κάποιον βαρὺν ἀναστεναγμόν, καθὼς λέγει ὁ προφήτης Δαβὶδ· «ὠρυόμεν ἀπὸ στεναγμοῦ τῆς καρδίας μου» καὶ σχεδὸν ἀπὸ τὴν ἄμετρον βίαν καὶ ἀπὸ τὴν ὑπερβολικὴν στενοχωρίαν του ὀλιγοθυμοῦσεν ὁ ἀδελφός νὰ ξεψυχήσῃ. Καὶ λοιπόν, ὡσὰν ἐτελείωνε τὸν βαρὺν ἐκείνον καὶ βαθύτατον ἀναστεναγμόν, οἱ πρῶν ὑπερήφανοι καὶ ἄγριοι δαίμονες ἔφευγον ἀπὸ τὸ πρόσωπον τοῦ ἀδελφοῦ, ὡσὰν νὰ ἤθελε τοὺς κυνηγᾷ καμμία φλογίνη ρομφαία· καὶ ὡς μοι φαίνεται, τοῦτο θέ-

λει νὰ εἰπῇ καὶ ἐκεῖνο τὸ ρητὸν τῆς Ἀγίας Γραφῆς, ὅπου λέγει· «καὶ τοῖς ἐκ βάθους στεναγμοῖς εἰς ἑκατὸν τοὺς πό-
νους ἐκαρποφόρησας», διότι ὅσον βαθὺν ἀναστεναγμὸν
ἔβγαζεν ἀπὸ τὸν ἑαυτὸν του μὲ πόνον τῆς καρδίας του, τό-
σον ἐξωλόθρευσεν ἐκείνους τοὺς ἀρχοντικούς δαίμονας, καὶ
ὅσον τοὺς ἐξωλόθρευσεν, τόσον ἐκαρποφοροῦσεν καρπὸν ἐ-
κατονταπλασίονα.

Λοιπὸν, ἀφοῦ ἐκαθάρισεν ὁ ἀδελφὸς ὅλον ἐκεῖνον
τὸν τόπον ἀπὸ τοὺς δαίμονας, τότε ἐσήκωσε τὴν κεφαλὴν
του καὶ ἰδοὺ βλέπει μακρὰ ἀπὸ λόγου του, ὡς ἐνὸς λί-
θου βολὴν ἢ καὶ ὀλίγον μακρύτερα, καὶ ἐκεῖ ἐστέκοντο
οἱ διωγμένοι δαίμονες κοιτάζοντες ὅλοι εἰς τὰ ὀπίσω διὰ
νὰ γυρίσουν πάλιν ὀπίσω, ἀνίσως εὗρουν ἀρμόδιον και-
ρὸν. (Λέγομεν· ὅταν ξεκοποῦν τὰ πάθη ἀπὸ τὴν καρδίαν
μὲ τὴν ὑπὲρ φύσιν βίαν τῆς καρδιακῆς εὐχῆς, τότε σώζε-
ται εἰς τὴν διάνοιαν μόνον ἡ ἐνθυμίασις αὐτῶν· καὶ ἀνί-
σως λείψῃ ὁ φόβος τοῦ Θεοῦ καὶ ἡ εὐχὴ ἀπὸ τὸν ἄνθρω-
πον, ζωντανεύουν πάλιν τὰ πάθη καὶ ἀνανεώνονται). Ὁ
δὲ ἀδελφός, θέλοντας νὰ τοὺς διώξῃ καὶ ἀπ' ἐκεῖ, ἐκά-
θισεν, ὡσὰν εἰς ἓνα σκαμνί, καὶ κλίνοντας τὴν κεφαλὴν
του ἕως εἰς τὰ γόνατα ἔμπροσθέν του προσηύχετο, καθὼς
προσηύχετό ποτε ὁ θεόπτης Μωϋσῆς, ὅταν ἤκουσε τὸν Θε-
όν, ὅπου τοῦ ἔλεγε: «Μωϋσῆ, Μωϋσῆ, τί βοᾷς πρὸς με;»·
προσευχόμενος λοιπὸν καὶ ὁ ἀδελφὸς νοερῶς κατὰ τὸν ὁ-
μοιον τρόπον, ἰδοὺ καὶ ἔβγαιναν ἀπὸ τὸ στόμα του, ἄλλο-
τε μὲν πῦρ, τὸ ὅποιον ἔφθανεν ἕως εἰς τοὺς δαίμονας καὶ
τοὺς ἐκατάκαιεν, ἄλλοτε δὲ ἔβγαιναν ἀναμμένα βόλια ὡ-
σὰν αὐτὰ ὅπου κοινῶς τὰ λέγουν «κουρσοῦμα», τὰ ὁ-
ποῖα, ὡς ἔβγαιναν ἀπὸ τὸ στόμα τοῦ ἀδελφοῦ ὡσὰν ἀπὸ
κανένα τουφέκιον, μὲ τόσῃν ὁρμῇν ὑπήγαιναν κατὰ τῶν
δαιμόνων, ὅπου πολλοὺς κατὰ κράτος ἐξωλόθρευσαν καὶ
ἦτον τῇ ἀληθείᾳ νὰ θαυμάζῃ τινὰς εἰς τοῦτο. Διότι κατὰ
τὴν βίαν τῆς καρδιακῆς εὐχῆς ἔβγαιναν ἀπὸ τὸ στόμα τοῦ
ἀδελφοῦ ἀνάλογα καὶ ὅμοια καὶ ἐκεῖνα τὰ ἀναμμένα
«κουρσοῦμα». Διότι, ὁπότεν ἔλεγεν ὁ ἀδελφὸς τὴν εὐχὴν

κατὰ πολλὰ δυνατά, ἔβγαιναν καὶ ἐκεῖνα μεγάλα ὡς τὰ
λεγόμενα κανόνια (τόπια), τὰ ὅποια ἐκτυποῦσαν διὰ μιᾶς
πολλοὺς δαίμονας καὶ μάλιστα τοὺς δυνατωτέρους, ὅταν
δὲ ἔλεγεν τὴν εὐχὴν χωρὶς πολλὴν βίαν, ἔβγαιναν καὶ αὐ-
τὰ μικρά, ὅμως δυνατά, καὶ ἐκτυποῦσαν τοὺς μικροτέρους
δαίμονας. Αὐτὰ λοιπὸν βλέποντας ὁ ἀδελφός, ἦλθεν εἰς
τὸν ἑαυτὸν του, καὶ ἰδοὺ, ἔβλεπε φανερὰ ὅτι ἔβραζεν ἡ
εὐχὴ μέσα εἰς τὴν καρδίαν του, καθὼς βράζει καὶ χουρ-
χουλιάζει τὸ νερὸν εἰς τὸ χάλκωμα ἀπὸ τὴν φωτίαν.

Ὁμοίως καὶ ἕτερός τις ἀδελφός, προσευχόμενος πο-
τε νοερῶς, ἦλθεν εἰς τοιαύτην θεωρίαν· εἶδε δαίμονας ὡς
τὴν ἄμμιον τῆς θαλάσσης εἰς σχῆμα στρατιωτῶν, οἱ ὅποιοι
δαίμονες ἔδειχναν κατὰ φαντασίαν ὅτι ὁρμοῦν ἐναντίον
τοῦ ἀδελφοῦ μὲ πολλὴν μανίαν διὰ νὰ τὸν ἀφανίσουν ἀπὸ
τὸ πρόσωπον τῆς γῆς. Ὅθεν ἐφάνη εἰς αὐτὸν ὅτι ἐφοβή-
θη τὴν βιαίαν καὶ τρομακτικὴν αὐτῶν ὁρμὴν καὶ ὅτι ἐπρό-
σφυγε δρομαίως μέσα εἰς τὴν ἐκκλησίαν, ζητῶντας βοή-
θειαν ἀπὸ τὸν Χριστὸν καὶ ἀπὸ τὴν Παναγίαν. Καὶ λοι-
πὸν, ὡς ἐμβῆκεν εἰς τὴν ἐκκλησίαν, ἰδοὺ καὶ βλέπει τὸν
Χριστὸν καὶ τὴν Παναγίαν εἰς τὰς εἰκόνας ὡσὰν ζωντα-
νοὺς καὶ ἐκάθονταν καὶ οἱ δύο ὡς δεδοξασμένοι βασιλεῖς
ἐπὶ θρόνου δόξης.

Ὁ δὲ ἀδελφὸς ἐνατενίσας διὰ μιᾶς εἰς τὸν Χριστὸν,
εἶδεν Αὐτὸν ὅλον χαριτωμένον καὶ ὅλον ὡραῖον, καθὼς
λέγει· «ὡραῖος κάλλει παρὰ τοὺς υἱοὺς τῶν ἀνθρώπων»,
κοντὰ δὲ εἰς τὴν ἀνέκφραστον ἐκείνην καὶ θαυμαστὴν ὡ-
ραιότητα, ὅπου εἶχεν εἰς τὸ πρόσχαρον καὶ πανάχαρτον
Αὐτοῦ Θεῖον πρόσωπον, ἦτον ἀκόμη ἐνδεδυμένος καὶ ἀπὸ
κάποιαν ἄλλην δόξαν καὶ ἀπὸ κάποιον φῶς καθαρώτερον
καὶ λαμπρότερον ἀπὸ τὸ τοῦ ἡλίου, καθὼς λέγει· «ἐξομο-
λόγησιν καὶ μεγαλοπρέπειαν ἐνεδύσω, ἀναβαλλόμενος
φῶς ὡς ἱμάτιον». Ὅθεν πλέον δὲν ἐδυνήθη ὁ ἀδελφός
νὰ ἰδῇ τὸν Χριστὸν, καθὼς δὲν δύναται τις νὰ δευτε-
ροθεωρήσῃ τὸν κύκλον τοῦ ἡλίου μὲ τὸ νὰ θαμπώνωνται
οἱ ὀφθαλμοὶ του, ἀλλὰ μόνον τὸν ἐπροσκύνησε καὶ ἡσπά-

σθη την ἄχραντον Αὐτοῦ δεξιάν, με φόβον καὶ με χαράν, καθὼς λέγει· «χαίρει τῇ ψυχῇ καὶ τρέμει τῇ χειρί». Ὑπῆγε λοιπὸν ὁ ἀδελφὸς καὶ εἰς τὴν Παναγίαν καί, προσκυνήσας Αὐτήν, ἡσπάσθη τὴν παρθενικὴν καὶ καθαρὰν Αὐτῆς χεῖρα, ἐτόλμησεν ὅμως καὶ τὴν ἐκοίταξεν εἰς τὸ πανάγιόν της πρόσωπον, ἀλλὰ τὸ φῶς καὶ ἡ δόξα τοῦ Χριστοῦ τόσον ὁμοιάζει με τὸ φῶς καὶ με τὴν δόξαν τῆς Παναγίας, ὅσον ὁμοιάζει ἡ λάμψις τῆς ἀστραπῆς με τὴν λάμψιν τοῦ ἡλίου. Ὑγουν ἡ δόξα τῆς Παναγίας ἦτον ὀλίγον τι συγκαταβατικώτερη διὰ νὰ δυνηθῇ ὁ ἀδελφὸς νὰ ξανακοιτάξῃ τὴν Παναγίαν εἰς τὸ πανακήρατον Αὐτῆς καὶ τίμιον πρόσωπον, καθὼς ξανακοιτάζοντας εἰς τὴν ἀστραπὴν τινας, δὲν θαμπώνονται οἱ ὀφθαλμοὶ του.

Ὁ δὲ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ἐκάθετο ὡς νήπιον ἀναπαυμένος εἰς τὴν ἀγίαν ὠλένην τῆς Παναγίας, ὡσὰν εἰς θρόνον χειρουβικόν· ἡ δὲ Παναγία ἐκοίταξε τὸν ἀδελφὸν με ὅμμα εὐσπλαγχνικὸν καὶ γλυκύτατον. Ὁ δὲ γλυκύτατος Ἰησοῦς μου τόσον ἦτον γλυκὺς καὶ εὐμορφος εἰς τὴν ὄψιν καὶ χαριτωμένος εἰς ὅλα καὶ τόσον ἐστόλιζε καὶ ἐδόξαζε τὴν Παναγίαν με τὸ βασιλικὸν Αὐτοῦ κάθισμα, ὅπου ἐκάθητο ἐλεύθερος εἰς τὰς ἀγκάλας της, καὶ τόσον ἔπρεπεν ὁ καθαρὸς εἰς τὴν καθαρὰν, ὁ ἄμειπτος εἰς τὴν ἄμειπτον, ὁ δεσπότης εἰς τὴν δέσποιναν, ὁ κύριος εἰς τὴν κυρίαν, ὁ ὑπερύμνητος εἰς τὴν ὑπερύμνητον, ὁ τίμιος εἰς τὴν τιμίαν, ὁ παρθένος εἰς τὴν παρθένον, ὁ Ἰησοῦς, λέγω, εἰς τὴν Μαρίαν, τόσον ἔπρεπεν εἰς Αὐτήν, ὅσον πρέπει ἡ εὐωδία τοῦ τριανταφύλλου εἰς τὴν ὠραιότητα τοῦ τριανταφύλλου.

Ἐκοίταξε δὲ ὁ Χριστὸς εἰς τὸν ἀδελφὸν με πολλὴν γλυκύτητα καὶ με ἀνείκαστον θυμηδίαν. Καὶ πάλιν, καθὼς ἐκεῖνος ὅπου κρατεῖ εἰς τὸ χέρι του τὸ τριαντάφυλλον καὶ τὸ μυρίζει, εἶναι ἀδύνατον νὰ μὴ χαρῇ εἰς τὴν ὠραιότητά του καὶ νὰ μὴ μετέχῃ ἀπὸ τὴν εὐωδίαν του, τοιουτοτρόπως καὶ ὁ ἀδελφὸς κοιτάζοντας τὸν Χριστὸν καὶ τὴν Παναγίαν καὶ κοιταζόμενος ἀπὸ Αὐτούς, ἦτον ἀδύ-

νατον νὰ μὴ μετέχῃ ἀπὸ τὴν Χάριν Τους καὶ νὰ μὴ ἀπολάβῃ τὴν παρηγορίαν Τους. Ὅθεν ἀπὸ τὸ θάρρος, ὅπου ἐξεθάρρυσεν ὁ ἀδελφὸς εἰς τὴν Παναγίαν διὰ τὸ ἡμερον κοίταγμα, ὅπου τὸν ἐκοίταξεν ἡ θεοχαριτωμένη Μαρία, εἶπεν εἰς αὐτήν· «Παναγία μου! Παναγία μου! ἡ γλυκύτάτη μου κυρία, ἡ μήτηρ τοῦ Ἰησοῦ μου, πῶς νὰ γλυτώσω ἀπὸ τοὺς δαίμονας, ὅπου με κυνηγοῦν;». Ἡ δὲ Κυρία Θεοτόκος, ἡ ἀπροσδόκητος σωτηρία τῶν ἐπ' Αὐτῇ πεποιθότων, ἀποκριθεῖσα εἰς τὸν ἀδελφὸν τοῦ λέγει· «με τὸ ὄνομα τοῦ υἱοῦ μου καὶ με τὸ ὄνομα τὸ ἰδικόν μου, νίκα κατὰ κράτος καὶ ἐξωλόθρευε τελείως τοὺς ἀποστάτας δαίμονας». Ὁ δὲ ἀδελφὸς κάμνοντας εἰς αὐτὴν σχῆμα προσκυνήσεως, τοῦ ἐφάνη ὅτι ἐβγήκεν ἔξω ἀπὸ τὴν ἐκκλησίαν καὶ λέγοντας ἀπὸ καρδίας τὸ «Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, Γίε τοῦ Θεοῦ, ἐλέησόν με» καὶ τὸ «Θεοτόκε Παρθένε, χαῖρε κεχαριτωμένη Μαρία», ἔφυγαν παρενθὺς καὶ ἐχάθησαν οἱ ἀνίσχυροι δαίμονες ἀπὸ τὸ πρόσωπον τοῦ ἀδελφοῦ.

Ὁμοίως καὶ ἄλλος τις ἀδελφός, ἐργάτης καὶ αὐτὸς τῆς ἰδίας νοερᾶς καὶ καρδιακῆς εὐχῆς, ἦλθεν εἰς τοιαύτην θεωρίαν. Τοῦ ἐφάνη ὅτι εὐρέθη κάτω εἰς τὸν τάρταρον, ἐκεῖ ὅπου εἶναι ἡ καθέδρα ὅλων τῶν δαιμόνων. Ἐκεῖ λοιπὸν εἶδεν ὁ ἀδελφὸς ἓνα κάστρον κατὰ πολλὰ δυνατὸν· ἔσωθεν δὲ ἐκεῖνο τὸ κάστρον ἦτον γεμάτον ἀπὸ κάποιου παχύτατον καὶ σχεδὸν ψηλαφητὸν σκότος, διὰ τὸ ὁποῖον λέγει καὶ ὁ Σωτὴρ· «ἐκεῖ ἔσται τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον», διότι ἐκεῖ ἀκτίνα φωτὸς δὲν εἰσήρχετο, διότι ἦτον εἰς τὸ κέντρον τῆς γῆς, εἰς τὸ ὁποῖον οἱ δαίμονες εἶναι ἀποφασισμένοι ἀπὸ τὸν Παντοκράτορα Κύριον νὰ εἰσέλθουν ἔσω καὶ νὰ κατοικοῦν ἐκεῖ εἰς τοὺς ἀπεράντους αἰῶνας τῶν αἰώνων. Διὰ τοῦτο καὶ τὸ προφητικὸν λόγιον λέγει· «εἰσελεύσονται εἰς τὰ κατώτατα τῆς γῆς», αἱ δὲ πύλαι τοῦ κάστρου ἐκείνου ἦτον ἰσχυρώταται, τὰς ὁποίας πύλας ἐφύλαγόν τινες κατάμαυροι καὶ ἀσχημότατοι αἰθίοπες.

Ἐσωθεν τοῦ κάστρου ἦτον δαίμονες ἀναρίθμητοι,

όλοι ὅμως ἦτον περωτοί, καὶ ἄλλοι μὲν ἀπὸ αὐτοὺς ἐξήρχοντο ἔξω τοῦ κάστρου πετώντες ὡς στρουθία, ἕτεροι δὲ εἰσέρχοντο ὡσάν αἱ μέλισσαι εἰς τὰς κοφίνους. Ὁ δὲ ἀδελφὸς ἐστέκετο εἰς τόπον παράμερα τοῦ δρόμου, ἦτον ὁμῶς σκυμμένος ὁ ἀδελφός, διότι τὸ μέτωπον τῆς κεφαλῆς του ἀκουμποῦσεν εἰς τὰ γόνατά του καὶ τὸ κορμί του εἶχε γένει ὡσάν γεφύρι, τὸ δὲ στήθος του εἶχε βαθυλῶσει ὡσάν θόλος.

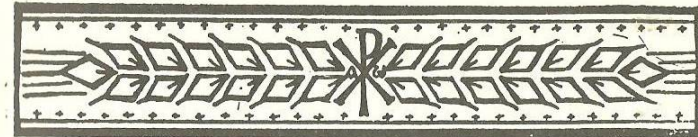
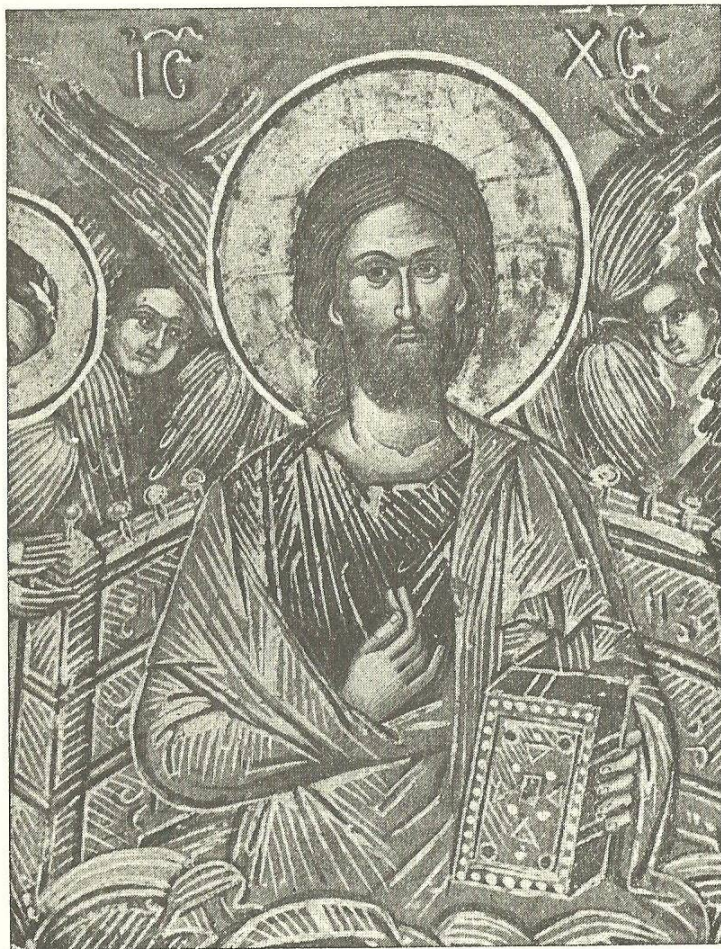
Ὦντας λοιπὸν ὁ ἀδελφὸς τοιουτοτρόπως, ἔλεγε τὸ «Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, Γίε τοῦ Θεοῦ, ἐλέησόν με» ἀπὸ τὸ βάθος τῆς καρδίας με πόνον καὶ με βίαν τῆς καρδίας. Καὶ λέγοντας τοιουτοτρόπως τὴν εὐχὴν, ἐξήρχετο ἀπὸ τὸ στόμα του εἰς πᾶσαν καρδιακὴν εὐχὴν μία ἀναμμένη φλόγα, ἡ ὁποία ἐπρόφθανε κάθε δαίμονα καὶ τοῦ ἐκατάκαιε τὰ περὰ καὶ τοὺς πόδας καὶ τὰς χεῖρας καὶ τὰ τρίχας· ὅθεν ἔμενεν ὁ κατακαεὶς δαίμονας ἀκίνητος εἰς τὸν τόπον του ὡσάν κανένα κούτσορον ἢ ὡσάν κανέναν καψαλισμένον ψύλλος. Διότι καὶ ὁ ψύλλος, ὅταν καψαλίζεται, δὲν δύναται νὰ σαλεύῃ. Λέγοντας δὲ καὶ ἄλλην εὐχὴν ὁ ἀδελφός, ἐκατάκαιεν καὶ ἄλλον δαίμονα, ὅποιον ἐπρόφθανεν ἢ φλόγα τῆς εὐχῆς, διότι οἱ δαίμονες ἔμβαιναν καὶ ἔβγαιναν μὲ πολλὴν ταραχὴν καὶ ταχύτητα ὡσάν ἀέρας.

Προσευχόμενος λοιπὸν τοιουτοτρόπως ὁ ἀδελφὸς εἰς ἀρκετὴν ὥραν, ἐκατάκαιεν ἀρκετοὺς δαίμονας, οἱ ὁποῖοι ἔγιναν ἐμπροστὰ εἰς τὰς πύλας τοῦ ἄδου ἕνας μέγας σωρός. Οἱ δὲ δαίμονες οἱ ὄντες μέσα εἰς τὸν ἄδην ἐγροῖκισαν μὲν τὸν ἀφανισμόν τους καὶ τὴν φλογίνην ρομφαίαν τῆς νοερᾶς προσευχῆς, ὅπου τοὺς ἐφλόγιζε, πλὴν ἀπὸ τί μέρος τοὺς ἤρχετο δὲν ἤξευραν, διότι τοὺς ἐξάλισε τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ, ὡσάν ζαλίζει ταῖς μέλισσαις ὁ καπνός. Ὅθεν ἐμήνυσαν τὸ γενόμενον εἰς τὸν διάβολον τὸν ἐπιστάτην τους τὸν λεγόμενον σατανᾶν, ὅστις μαθὼν τὴν συμφορὰν τους ἐταράχθη ὑπερβολικὰ, πλὴν νὰ ἐξέλθῃ ἀπὸ τὰς πύλας του ἐφοβεῖτο, νὰ μὴ πάθῃ καὶ αὐτὸς τὸ ὁμοιον· ἔσκυψεν ὅμως ὀλίγον τὴν μιανὰν καὶ ἀκάθαρτον

του κεφαλὴν καὶ τὴν ἔβγαλεν ἔξω διὰ νὰ ἰδῇ ἀπὸ τί μέρος τοὺς ἤρχετο ὁ τυμπανισμὸς τῆς φλογίνης ρομφαίας· καὶ σκύπτοντας τοιουτοτρόπως ὁ σατανᾶς, τὸν ἐφθασεν εὐθὺς εἰς τὸ μιανόν του πρόσωπον ἢ φλόγα τῆς καρδιακῆς εὐχῆς καὶ τὸ ἐκαυσάλισεν. Αὐτὸς δὲ ἐτραβήχθη εὐθὺς ἔσω εἰς τὸ κάστρον, κλείσας ἐν ταύτῳ καὶ τὰς πύλας τοῦ ἄδου.

Ὁ δὲ ἀδελφός, ἐλθὼν εἰς τὸν ἑαυτὸν του καὶ συλλογιζόμενος τὰ γενόμενα, ἔχαιρεν εἰς τὴν ἀπώλειαν τῶν δαιμόνων δοξάζων καὶ εὐχαριστῶν τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, ὅπου ἔδωκεν τοιαύτην χάριν καὶ δύναμιν εἰς ἐκείνους ὅπου τὸν ἀγαποῦν ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς καὶ τὸν ἐπικολοῦνται ἀπὸ τὸ βάθος τῆς καρδίας. Αὐτῷ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Λόγος δεύτερος

“Οτι πρέπει νὰ εὐρωμέν τινα ἀληθινὸν ἐργάτην τῆς νοερᾶς προσευχῆς, ἀπὸ τὸν ὁποῖον νὰ μάθωμεν τοὺς τρόπους καὶ τὰ σημεῖα ταύτης τῆς νοερᾶς προσευχῆς· καὶ ὅτι ὅστις τὴν ἔχει ἔσω του παντοτινὴν καὶ τὴν μελετᾷ ἀπὸ τὸ βάθος τῆς καρδίας μὲ πολλὴν εὐλάβειαν καὶ προσοχὴν, γροικᾷ ἐνίστε - ἐνίστε ἀπὸ κάποια πνευματικὰ σημεῖα ὅτι μεταλαμβάνει ἀοράτως ἡ ψυχὴ του τὸν μελετώμενον Ἰησοῦν. Ἐτι δὲ καὶ τίς εἶναι ὁ καρπὸς ταύτης τῆς νοερᾶς προσευχῆς.

Εὐλόγησον πάτερ

ἰὰ νὰ ἐλευθερωθῇ ὁ ἄνθρωπος ἀπὸ τὰ πάθη καὶ νὰ τὰ ξεριζώσῃ ἀπὸ τὴν καρδίαν του, ἀνάγκη εἶναι νὰ ἀποκτήσῃ ἔσω εἰς τὴν καρδίαν του τὴν νοερὰν προσευχήν. Διότι, ἀνίσως δὲν ἐνοικήσῃ ἡ νοερὰ προσευχὴ εἰς ἐκεῖνον τὸν τόπον, ἀπὸ τὸ ὁποῖον βρῶνται τὰ πάθη, δὲν ἀποκόπτονται ταῦτα τὰ πάθη.

Τὸ λοιπὸν, ἀνίσως δὲν ἀποκοποῦν τὰ πάθη ἀπὸ τὸν ἄνθρωπον, δὲν ἀναχωροῦν ἀπὸ αὐτὸν μήτε οἱ δαίμονες. Διότι οἱ δαίμονες ἔχουσι συνήθειαν νὰ συνάγονται ἐκεῖ ὅπου εἶναι τὰ πάθη, καθὼς συνάγονται καὶ αἱ μύγες ἐ-

κεί όπου είναι καμμία βρωμερή πληγή και καμμία δυσωδία. Και καθώς οι κόρακες και τα σαρκοφάγα θρνεα, όπου ήθελαν ιδῆ ἢ ήθελαν όσφρανθῆ τινα δυσωδία κανενός ψόφιου ζώου, συνάγονται εκεί πανταχόθεν και τὸ κατατρώγουσι, τοιουτοτρόπως και οι δαίμονες, όπου ήθελαν ιδῆ τινα σαρκικόν και έμπαθῆ άνθρωπον, κάμνουσιν εκεί τὴν φωλεάν αὐτῶν και κατατρώγουσι νοητῶς με ταῖς επιθυμίαις ταῖς αἰσχυραῖς εκείνο τὸ σαρκικόν σῶμα. Διὰ τοῦτο ἔλεγε και ὁ προφήτης· «ἐν τῷ ἐγγίζειν ἐπ' ἐμέ κακοῦντας τοῦ φαγεῖν τὰς σάρκας μου». Ἀλλὰ διὰ νὰ ἐλευθερωθῇ τινες ἀπὸ τὰ πάθη, ὡς ἄνω εἴρηται, ἀνάγκη εἶναι νὰ ἀποκτήσῃ τὴν νοερὰν προσευχὴν εἰς τὴν καρδίαν του.

Και πάλιν, διὰ νὰ ἀποκτήσῃ τις εἰς τὴν καρδίαν του τὴν νοερὰν προσευχὴν, χρειαζόμενον πρᾶγμα εἶναι νὰ παρακαλῇ τὸν Θεὸν περὶ τούτου πολλαῖς φοραῖς με ταπεινωσιν, ταλαιπωρῶντας τὸ σῶμά του με νηστείας, με γονυκλισίας και με ἄλλους σωματικούς και φανεροὺς κόπους, διὰ νὰ τὸν εὐσπλαγχισθῇ ὁ Θεὸς εἰς τοὺς κόπους του και νὰ τοῦ δείξῃ τινὰ ἀπλανῆ ὁδηγόν, ὅστις ἐργάζεται αὐτὴν τὴν νοερὰν και καρδιακὴν εὐχὴν εἰς τὸ κρυπτόν, ἀπὸ τὸν ὁποῖον ὁδηγὸν νὰ τὴν διδαχθῇ ἐκεῖνος ἀκριβῶς. Ἡ πάλιν, ἀνίσως δὲν εὐρίσκεται κανεὶς τοιοῦτος ὁδηγός εἰς ἐκεῖνον τὸν τόπον, νὰ παρακαλῇ τὸν Θεὸν νὰ κάμῃ εἰς αὐτὸν ἄλλην τινὰ οἰκονομίαν περὶ τούτου. Τουτέστι νὰ τὸν πληροφορήσῃ ὁ Θεός. Ἡ, ἂν και εὐρίσκεται μὲν τοιοῦτος ἐργάτης και τὴν διδάσκει, ὅμως αὐτὸς δὲν δύναται νὰ τὴν καταλάβῃ ἀκριβῶς, τότε, λέγω, ἂς παρακαλῇ περὶ ταύτης τῆς νοερᾶς προσευχῆς τὸν Θεόν, νὰ τὸν ὁδηγήσῃ με κανένα ἄλλο σημεῖον, πῶς νὰ τὴν μεταχειρισθῇ και πῶς νὰ τὴν ἀποκτήσῃ.

Καθὼς ποτε κάποιος ἀδελφὸς ἀκούοντάς τινα, όπου ὠμιλοῦσε διὰ τὴν νοερὰν προσευχὴν, ἐπληρώθη εἰς τὴν καρδίαν του, πῶς νὰ κάμῃ διὰ νὰ τὴν ἀποκτήσῃ και αὐτός. Πλὴν, ἐπειδὴ δὲν ἤμποροῦσε νὰ τὴν ἀποκτήσῃ μήτε νὰ τὴν καταλάβῃ, διότι αὕτη ἡ νοερὰ προσευχὴ εἶναι δύ-

σκολονόητος και δυσκολοκατόρθωτος, διὰ τοῦτο και ὁ ἀδελφὸς ἐδόθη εἰς προσευχὴν παρακαλῶντας τὸν Θεὸν ἀκατάπανστα διὰ νὰ τὸν πληροφορήσῃ πῶς νὰ τὴν μεταχειρισθῇ και πῶς νὰ τὴν λέγῃ, δίχως νὰ πλανηθῇ. Διότι ἐκεῖνοι, όπου ἀκολουθοῦν τὸν λογισμόν τους εἰς αὐτὴν τὴν εὐχὴν, χωρὶς καμμίαν θεϊκὴν πληροφορίαν, εἶναι τῶν ἀδυνάτων νὰ μὴ τοὺς ἀκολουθήσῃ καμμία πλάνη ἀπὸ τὸν διάβολον, ἔξω μόνον ἀνίσως εἶναι κανεὶς εἰς τὸ ἄκρον ταπεινόφρων και ἀποφεύγει τὰς μηχανὰς τοῦ σατανᾶ με τὴν θεϊκὴν του φώτισιν. Διὰ τοῦτο, λέγω, και ὁ ἀδελφὸς ἐκεῖνος ἐπαρακαλοῦσε τὸν Θεὸν διὰ ταύτην τὴν εὐχὴν με πολλὴν ταπεινώσιν. Διότι ἀπὸ τὴν ὥραν, όπου ἤκουσε διὰ ταύτην τὴν εὐχὴν, ἐπεμελήθη πάρα πολὺ νὰ τὴν ἀποκτήσῃ. Πλὴν πάλιν δὲν εἶχε καμμίαν ἀληθινὴν πληροφορίαν· «ἄνευ γὰρ ἐμοῦ, λέγει ὁ Σωτὴρ, οὐ δύνασθε ποιεῖν οὐδέν».

Βλέποντας λοιπὸν ὁ Θεὸς τὸν πόθον τοῦ ἀδελφοῦ, ἔστειλεν εἰς τὸν ὕπνον του τὸν ἄγγελόν του εἰς σχῆμά τινος γνωστοῦ μοναχοῦ, τὸν ὁποῖον ἐγνώριζεν οὗτος ὁ ἀδελφὸς ὅτι εἶναι τέλειος εἰς ταύτην τὴν εὐχὴν. Καὶ λοιπὸν, ἐομήνευεν ὁ ἄγγελος ταύτην τὴν νοερὰν και καρδιακὴν εὐχὴν τοιουτοτρόπως. Διότι ἔχοντας ὁ ἄγγελος μόνον τὸ στήθος του ξεγυμνωμένον και λέγοντας ἀπὸ τὸ βάθος τῆς καρδίας τὸ «Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, Τίς τοῦ Θεοῦ, ἐλέησόν με», ἔδειχνεν εἰς τὸν ἀδελφὸν καθαρὰ και φανερὰ ὅλα τὰ σημεῖα τῆς νοερᾶς και καρδιακῆς προσευχῆς. Διότι, διὰ ἔλεγον ὁ ἄγγελος τὴν εὐχὴν, ἔβλεπεν ὁ ἀδελφὸς τὴν βίαν τοῦ ἀγγέλου, πῶς δηλονότι ἀπὸ τὴν πολλὴν ἐσωτερικὴν βίαν ἐφαίνετο ὁ ἄγγελος ὅτι ἰδρῶνε και ὅτι ἔπτυνεν αἷμα και ὅτι ἐστενοχωροῦσε τὴν καρδίαν του ὑπέρμετρα και ὅτι εἶχε πολλὴν προσοχὴν εἰς τὴν εὐχὴν. Καὶ ποτὲ μὲν ἐφαίνετο τὸ πρόσωπόν του δεδοξασμένον, λαμπρὸν και γεμάτον ἀπὸ Χάριν Θεοῦ, διὰ τὴν χαρὰν όπου ἐλάμβανεν ἴσῳ ἡ καρδιά του ἐκ τῆς εὐχῆς, καθὼς λέγει· «καρδίας εὐφραινομένης, θάλλει πρόσωπον», ποτὲ δὲ πάλιν ἐφαίνετο ἡ ὄψις τοῦ προσώπου του πικραμένη και λυπημένη ἀ-

πὸ τοὺς ἀενάους ἀναστεναγμούς, διὰ τοῦτο λέγει· «περίλυπός ἐστιν ἡ ψυχὴ μου», ποτὲ πάλιν ἐφαίνετο ὁ ἄγγελος ὅτι μὲ τὴν δύναμιν καὶ μὲ τὴν ἐνέργειαν τῆς προσευχῆς ἡμέρωνε πρόσωπον θυμωμένον καὶ ἄγριον. Ποτὲ δὲ ἐφαίνετο ὅτι ἔμελλεν νὰ πέσῃ εἰς τὴν γῆν ἀπὸ τὴν ὑπερβολικὴν βίαν, ὅπου ἐλάμβανεν τῆς καρδιακῆς εὐχῆς, ἀπὸ ἀτονίας καὶ ἀδυναμίας μεγάλης καὶ ποτὲ ἐφαίνετο, ὡς ἐν καθρέπτῃ, ἡ καρδιά του ὅτι ἐκινδύνευε νὰ σπάσῃ καὶ νὰ κατῇ ἀπὸ τὸν τόπον τῆς διὰ τὸ πολὺ τράβηγμα, ὅπου τῆς ἔκαμνε μὲ τὴν εὐχήν. Ἄλλοτε δὲ πάλιν ἐφαίνετο ὅλον τὸ σῶμά του ὡσὰν σῶμα νενεκρωμένον.

Καὶ ἔλεγεν εἰς τὸν ἀδελφὸν ὁ ἄγγελος· «καθὼς μὲ εἶδες ὅπου ἔλεγα τὴν εὐχήν, τοιουτοτρόπως λέγε τὴν καὶ ἐσὺ καὶ εὐρίσκει ἀνάπαυσιν ἡ ψυχὴ σου». Τοῦτο δὲ τὸ ἐθεώρησεν ὁ ἀδελφὸς δις καὶ τρις καὶ πολλάκις καὶ κάμνοντας τοιουτοτρόπως ἀνεπαύθη ὁ λογισμὸς του.

Ὅμοίως καὶ ἕτερός τις ἀδελφὸς προσευχόμενός ποτε νοερῶς, ἀργὰ - ἀργὰ, ἦλθεν εἰς θεωρίαν. Εἶδεν ἔμπροσθέν του δύο ἀγγέλους, οἱ ὅποιοι ἐβαστοῦσαν ἀνοικτὰ ἓνα βιβλίον, ὅπου ὀνομάζεται «Φιλοκαλία»· ἔδειχναν δὲ οἱ ἄγγελοι εἰς τὸν ἀδελφὸν μὲ τὸν δάκτυλόν τους ἐκεῖνο τὸ μέρος τῆς Φιλοκαλίας, ὅπου διαλαμβάνει διὰ τὴν νοερὰν προσευχήν καὶ λέγει ὅτι «ὀφείλει ὁ μοναχὸς εἰς πᾶσαν ἀναπνοὴν νὰ λέγῃ μίαν εὐχήν ἀργὰ καὶ καθαρὰ - καθαρὰ». Καὶ ὡς ἐδιάβασεν ὁ ἀδελφὸς τοῦτο τὸ ρητόν, ἦλθεν εὐθὺς πάλιν εἰς τὸν ἑαυτὸν του.

Ἄλλὰ οὗτος ὁ τρόπος τῆς νοερᾶς προσευχῆς, ὅσον εἶναι ὑψηλὸς καὶ τίμιος, τόσον χρειάζεται καὶ πολλὴ προετοιμασία εἰς ἐκεῖνον ὅπου τὸν μεταχειρίζεται, καθὼς λέγει καὶ ὁ Ἀββᾶς Ἰσαὰκ εἰς ἓνα μέρος τῶν λόγων του περὶ τούτου, διότι λέγει· «ἐν ἰδρώτι εὐδόκησεν ὁ σοφὸς Κύριος τοῦτον τὸν ἄρτον τοῖς ζητοῦσιν εὐρίσκεισθαι. Καὶ τοῦτο συμφερόντως, ἵνα μὴ, πρὸ καιροῦ μεταλαβοῦσιν ἡμῖν ἐξ αὐτοῦ, γένηται ἀπεψία καὶ ἀποθανοῦμεν». Ἦγουν, εὐ-

δόκησεν ὁ πάνσοφος Θεὸς νὰ λάβουν τὸ χάρισμα τοῦτο τῆς νοερᾶς προσευχῆς καὶ τῆς νοερᾶς θεωρίας ἐκεῖνοι οἱ ἄνθρωποι, οἱ ὅποιοι ἰδρώνουν καὶ ἀγωνίζονται ὑπερβολικὰ διὰ τὴν ἀγάπην ταύτης τῆς νοερᾶς προσευχῆς, (καθὼς καὶ ἓνας ἀπὸ τοὺς πατέρας εἶπεν ὅτι πολὺ αἷμα ἔπτυσεν ἀπὸ τὴν βίαν, ὅπου ἔκαμνε εἰς ταύτην, ἕως ὅπου νὰ τὴν ἀποκτήσῃ ἔσω του).

Τοῦτο δέ, τὸ ὅτι εὐδόκησε δηλαδὴ ὁ Θεὸς νὰ ἀγωνιζόμεθα διὰ ταύτην, τοῦτο, λέγω, ἐγινεν ἀπὸ τὸν Θεὸν οἰκονομικῶς, διὰ τὸ συμφέρον μας, διὰ νὰ προσέχωμεν νὰ μὴ βάλωμεν χέρι εἰς αὐτὴν τὴν εὐχήν ἀπλῶς καὶ ὡς ἔτυχε. Διότι, ἀνίσως βάνωμεν χέρι εἰς αὐτὴν ἀπλῶς καὶ ὡς ἔτυχε καὶ τὴν γευόμεθα χωρὶς τὴν πρέπουσαν προετοιμασίαν, θέλομεν ἀποθάνει θάνατον ψυχικόν ἢ καὶ σωματικόν, (καθὼς πολλοὶ τὸ ἔπαθον καὶ βλέπομεν ὅτι τὸ παθαίνουν εἰς τὴν σήμερον), διότι μᾶς γίνεται ἀχωνευσία καὶ σκάζομεν, διότι τῶν τελείων εἶναι ἡ βρώσις τῆς στερεᾶς τροφῆς κατὰ τὸν θεῖον ἀπόστολον καὶ οὐχὶ τῶν νηπίων, ὅπου βυζάνονται.

Τοῦτο δὲ τὸ παθαίνομεν, διότι ἐκεῖνος ὅπου ἐργάζεται ταύτην τὴν νοερὰν προσευχήν μὲ τὴν πρέπουσαν προετοιμασίαν, ὁ τοιοῦτος, λέγω, μεταλαμβάνει ἀοράτως τὸν Ἰησοῦν Χριστόν, ὁσάκις τὴν λέγει ἀπὸ τὸ βάθος τοῦ ἑαυτοῦ μὲ ὑπερβολικὴν εὐλάβειαν καὶ μὲ ἄκραν πρὸς αὐτὴν προσοχήν. Καὶ τοῦτο τὸ γνωρίζει ἀπὸ τὴν κατάνυξιν, ὅπου τοῦ ἐρχεται κατ' ἐκείνην τὴν ὥραν, διότι λέγοντας ὁ τοιοῦτος τὸ «Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, Ὡς τοῦ Θεοῦ, ἐλέησόν με» ἀπὸ τὸ βάθος τῆς καρδίας πολλὰ φοραὶς μὲ πίστιν θερμοτάτην, μὲ ἄμετρον ταπείνωσιν, μὲ πλείστην εὐλάβειαν, μὲ καθαρὰν καρδίαν, μὲ ζῶσαν ἐλπίδα καὶ μὲ τὰ τούτοις παρόμοια, ἀρχίζει εὐθὺς ἢ κατάνυξις νὰ βρῇ μέσα εἰς τὴν καρδίαν ἀπὸ αὐτὸ τὸ μελετώμενον ὄνομα τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὡσὰν ἀπὸ καμμίας γλυκόρον πηγῆν.

Ὅσον δὲ κατανύγεται ἀπὸ τοῦτο τὸ μελετώμενον θεῖον ὄνομα τοῦ Χριστοῦ καὶ ὅσον πίνει καὶ ποτίζεται ἡ ψυχὴ ἀπὸ τοῦτο τὸ θεῖον νᾶμα τοῦ Χριστοῦ, τόσον ἀγαπᾷ καὶ ὁ προσευχόμενος καὶ κατανυγόμενος νὰ τὸ μελετᾷ ἀπὸ καρδίας περισσότερον καὶ θερμότερον. Διότι, ὅταν ὁ τοιοῦτος φθάσῃ εἰς τοῦτο τὸ μέτρον τῆς νοερᾶς προσευχῆς, τότε εἰρηνεύει ὄχι μόνον τὸ σῶμα ἀπὸ τὰ πάθη, ἀλλὰ καὶ ἡ καρδιά του ἀπὸ τοῦς αἰσχροῦς λογισμοῦς καὶ διάγει ζωὴν ἀναπαυμένην, ὥσαν νὰ εἶναι ἄσαρκος, καθὼς καὶ ἐκεῖνος ὅπου μεταλαμβάνει ἀξίως τὰ ἄχραντα μυστήρια διάγει ἐκείνην τὴν ἡμέραν ζωὴν εἰρηνευμένην καὶ ἀναπαυτικήν καὶ ὅλον ἓνα τὸν Χριστὸν φαντάζεται καὶ τὸν Χριστὸν στοχάζεται· καὶ δὲν θέλει νὰ ἡξεύρῃ διὰ τὸν κόσμον καὶ διὰ τὰ πράγματα τοῦ κόσμου, διότι τὸν κυριεύει ὁ ἔρωτας καὶ ἡ ἀγάπη τοῦ ἀμώμου Ἀρνίου, ὅπου ἐγεύθη ἡ ψυχὴ του, τὸ δὲ Ἀρνίον εἶναι ὁ Χριστός.

Ἐκεῖνοι ὁμως, ὅπου αὐθαδιάζουν καὶ μεταχειρίζονται τοῦτον τὸν τρόπον τῆς νοερᾶς προσευχῆς, χωρὶς νὰ ἔχουν καμμίαν προετοιμασίαν καὶ χωρὶς νὰ συμβουλευθῶν περὶ τούτου μὲ κανένα πρακτικὸν πατέρα, πῶς νὰ τὴν μεταχειρίζονται, οἱ τοιοῦτοι ὁμοιάζουν μὲ ἐκείνους ὅπου τολμῶσι καὶ κοινωνοῦσιν ἀνεξομολόγητα μὲ ἀναξιότητα τὰ ἄχραντα μυστήρια τοῦ Κυρίου. Διὰ τοῦτο καὶ ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, ὁ μελετώμενος ἀπὸ αὐτούς, μὲ τὸ νὰ δυσαρεστῇται καὶ νὰ τοὺς συγκαίνεται διὰ τὴν ἀνετοιμασίαν καὶ διὰ τὴν ὑπερηφάνειαν τῆς ἀκαταδεξίας αὐτῶν, τοὺς γίνεται ἀχωνευσία καὶ σκάζουν. Διότι, καθὼς ἡ ἀγία κοινωνία τοὺς μὲν ἀξίως κοινωνοῦντας ἀγιάζει, φωτίζει καὶ δροσίζει, τοὺς δὲ ἀναξίως κοινωνοῦντας κολλάζει, φλογίζει, σκοτίζει καὶ θανατώνει, τοιοιτοτρόπως καὶ ἡ νοερὰ προσευχή· τοὺς μὲν νηστευτάς, τοὺς ἐγκρατεῖς καὶ ταπεινόφρονας εἰρηνεύει ψυχικὰ καὶ σωματικὰ καὶ τοὺς ἐνδυναμώνει εἰς τὴν ἐργασίαν τοῦ Κυρίου, τοὺς δὲ γαστριμαργούς, πολυφάγους καὶ ὑπερηφάνους τοὺς ζαλίζει τὴν διάνοιαν, τοὺς σκοτίζει τὴν ψυχὴν, τοὺς τυφλώνει.

τὴν καρδίαν καὶ τοὺς παραδίδει εἰς ἀδόκιμον νοῦν. Καὶ λοιπόν, ἀφοῦ γένουν τοιοιτοτρόπως φρενόληπτοι εἰς τὴν διάνοιαν, ἤγουν παρμένοι εἰς τὸν νοῦν, τυφλοὶ εἰς τὴν καρδίαν καὶ σκοτεινοὶ εἰς τὴν ψυχὴν, τοὺς φαίνεται τὸ κακὸν διὰ καλόν καὶ τὸ πικρὸν διὰ γλυκύ. Ὅθεν ὡς τοιοῦτοι δὲν καταδέχονται πλέον νὰ ἀκούσουν καὶ νὰ συμβουλευθῶν μὲ οὐδὲ κανένα. Διότι ὁ σατανᾶς, ὅπου ἐκατοίκησεν εἰς αὐτοὺς διὰ τὴν ἑπαρσίαν των, τοὺς διδάσκει τὰ ἐδικὰ του καὶ τοὺς πληροφορεῖ εἰς τὴν πεπλανημένην τοὺς διάνοιαν ὅτι μόνον αὐτοὶ εὗρηκαν τὴν ἀλήθειαν καὶ τὴν ἀληθινὴν στράταν τὴν σωτηριώδη, οἱ δὲ ἐπίλοιποι τοὺς φαίνονται ὡς πλανημένοι. Καὶ τοῦτο μὲν δικαίως ἀκολουθεῖ εἰς τοὺς τοιοῦτους, διὰ τὴν ὑπερηφάνειάν τους, οἱ ὅποιοι, ἀντὶ νὰ τρυγήσουν ὄριμον καρπὸν καὶ γλυκύτατον βότρυν (γλυκὰ σταφύλια) ἀπὸ τὴν προσευχὴν τους, τρυγοῦν ἀφθαστον καρπὸν διὰ τὴν ἀγνωσίαν τους καὶ ξινήν ἀγουρίδα διὰ τὴν ὑψηλοφροσύνην τους. Ἐκεῖνοι ὁμως, ὅπου μεταχειρίζονται ταύτην τὴν νοερὰν προσευχὴν μὲ ὑπακοήν καὶ μὲ ἄσκησιν, μὲ ταπείνωσιν, μὲ νηστείαν καὶ μὲ συμβουλὴν ἀγίων πατέρων καὶ θεοφόρων πνευματικῶν, οἱ τοιοῦτοι καρποφοροῦν ἀπὸ τὴν νοερὰν προσευχὴν καρπὸν σωτήριον, καρπὸν νόμιμον, καρπὸν ὄριμον, καρπὸν ἀγαθόν, καρπὸν πνευματικόν, καρπὸν γλυκύν καὶ χαριέστατον!

Αὐτὸς δὲ ὁ καρπός, ὅπου γεννᾶται ἀπὸ τὴν νοερὰν προσευχὴν, εἶναι τοιοῦτος καὶ γνωρίζεται καθαρὰ ἀπὸ τὸ ἐπόμενο τοῦ λόγου.

Ἀπόδειξις περὶ τούτου

Ὁ ἄνθρωπος εἶναι σύνθετος ἀπὸ σῶμα καὶ ἀπὸ ψυχὴν· καὶ τὸ μὲν σῶμα εἶναι αἰσθητὸν καὶ ὕλικόν, καθὼς λέγει· «καὶ ἔπλασεν ὁ Θεὸς τὸν ἄνθρωπον, χοῦν λαβὼν ἀπὸ τῆς γῆς», ἡ δὲ ψυχὴ εἶναι ἄϋλος καὶ νοερά, καθὼς λέγει· «καὶ ἐνεφύσησεν ὁ Θεὸς εἰς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ πνοὴν ζωῆς, καὶ ἐγένετο ὁ ἄνθρωπος εἰς ψυχὴν ζῶσαν»· διὰ τοῦτο λοιπόν τὸ μὲν σῶμα, καθότι εἶναι ἀπὸ τὴν γῆν, ἀγαπᾷ

τὰ γήϊνα, ἡ δὲ ψυχὴ, καθότι εἶναι ἀπὸ τὸν Οὐράνιον Θεόν, ἀγαπᾷ τὰ οὐράνια καὶ αἶψα. Πλήν, ἐπειδὴ αὐτὴ ἡ ψυχὴ κατοικεῖ μέσα εἰς τὸ ὑλικὸν καὶ αἰσθητὸν σῶμα, ἐμποδίζεται ἀπὸ τὴν ἐνέργειαν τῶν σαρκικῶν ὀρέξεων καὶ δὲν ἔμπορεῖ νὰ μελετήσῃ τὰ οὐράνια κατὰ τὸν πόθον τῆς καὶ κατὰ τὴν ἀξίαν τῆς· μάλιστα δὲ τοῦτο γίνεται εἰς αὐτήν, ἀνίσως ποιήσῃ ὁ ἄνθρωπος ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ κανένα πονηρόν, τὸ ὁποῖον, ἅμα ὁποῦ γένη, φυγαδεύει καὶ ἐξορίζει ἀπὸ αὐτὸν τὸν ἔρωτα τοῦ Θεοῦ, τὴν ἀγάπην τῶν οὐρανίων καὶ τὴν ἐλπίδα τῆς μελλούσης θείας ἀπολαύσεως.

Ὅθεν, ἀφοῦ φύγῃ ἀπὸ αὐτὸν ὁ ἔρως τοῦ Θεοῦ, ἡ ἀγάπη τῶν οὐρανίων καὶ ἡ ἐλπίδα τοῦ Παραδείσου, τότε βασιλεύει εἰς αὐτὸν ἡ ἐπιθυμία τοῦ κόσμου, ἡ σαρκικὴ ἡδονὴ καὶ ἡ πλάνη τοῦ διαβόλου· τουτέστι διάγει εἰς τὸ ἐξῆς ἐν ἀσωτεία καὶ εἰς ἀμεριμνίαν πνευματικὴν, ἔχοντας καταπατημένην τὴν συνείδησίν του καὶ τὸ ὅμμα τῆς ψυχῆς αὐτοῦ ἐσκοτισμένον καὶ τετυφλωμένον.

Ὡντας λοιπὸν τότε εἰς τέτοιαν κατάστασιν, ἡγουν ἀπομεμακρυσμένους κατὰ τὸ πνεῦμα ἀπὸ τὰ οὐράνια, διὰ νὰ ἤθελε δυνηθῇ μετέπειτα νὰ ἐκκλίνῃ ἀπὸ τὰ κακὰ ἀπὸ τὰ ὁποῖα εἶναι νικημένος καὶ διὰ νὰ δυνηθῇ ἡ ψυχὴ νὰ ἐνθυμηθῇ ἐκεῖνα τὰ οὐράνια μὲ τὰ ὁποῖα ἔχει καὶ τὴν ὁμοιότητά της καὶ διὰ νὰ ἀναβιβασθῇ ἡ διάνοια τοῦ ἀνθρώπου ἀπὸ τὰ αἰσθητὰ εἰς τὰ νοητά, ἀπὸ τὰ ὑλικά εἰς τὰ αἶψα, ἀπὸ τὰ ὁρατὰ εἰς τὰ ἀόρατα, ἀπὸ τὰ φθαρτὰ εἰς τὰ ἀφθαρτα, ἀπὸ τὰ γήϊνα εἰς τὰ οὐράνια, διὰ νὰ γένη λέγω τοῦτο, ἀνάγκη εἶναι νὰ συντριφθῇ ἡ καρδιά του, μὲ τὸ «Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, Τίς τοῦ Θεοῦ, ἐλέησόν με». Καὶ τρόπον τινὰ νὰ ζυμωθῇ καὶ νὰ ἐνωθῇ ἡ καρδιά μὲ αὐτὸ τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου, ὥσάν ἐνώνεται τὸ ἀλεύρι μὲ τὸ ὕδωρ καὶ γίνεται ὁ ἄρτος, διὰ τῆς ἐνεργείας τοῦ πυρὸς (ἦτοι διὰ τῆς Χάριτος). Διότι, ὅταν λέγῃ κανεὶς τὸ «Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, Τίς τοῦ Θεοῦ, ἐλέησόν με» ἀπὸ τὸ βάθος τῆς καρδίας, γεμίζει ἡ καρδιά του ἀπὸ οὐράνια νοήματα καὶ ἀπὸ πνευματικὰ φρονήματα. Καὶ ὅταν γεμίσῃ

ἡ καρδιά ἀπὸ τὰ τοιαῦτα πνευματικὰ νοήματα (ἐλθόντος τοῦ Ἁγίου Πνεύματος), τότε ἀπὸ τὴν καρδίαν μεταδίδεται ἐκεῖνη ἡ θεία ἐνέργεια εἰς ὅλα τὰ μέλη καὶ εἰς ὅλας τὰς αἰσθήσεις· διὰ τοῦτο ὄντας ὁ ἄνθρωπος τότε ὅλως διόλου ἐνωμένος μὲ τὴν χάριν τῆς εὐχῆς, ὅποιανδήποτε αἰσθητὴν θεωρίαν ἤθελεν ἰδῇ μὲ τὰς σωματικὰς αἰσθήσεις, εὐθὺς ἀπὸ αὐτὴν τὴν αἰσθητὴν θεωρίαν ἀναβαίνει ἡ διάνοιά του ἀπὸ λόγου τῆς εἰς τὴν νοητὴν καὶ αἶψον θεωρίαν, δίχως νὰ ἡδονευθῇ καὶ δίχως νὰ νικηθῇ ἡ καρδιά του ἀπὸ τὴν ὁμορφίαν καὶ ἀπόλαυσιν τῆς αἰσθητῆς θεωρίας. Λόγου χάριν· ὁ ἐργάτης τῆς νοερᾶς προσευχῆς, ἀνίσως ἤθελεν ἰδῇ κανένα εὐμορφον καὶ ὡραῖον ἄνθρωπον ἢ ἄλλο κανένα ὡραῖον καὶ θαυμαστὸν ποίημα τοῦ Θεοῦ, ἀπὸ αὐτὰ δίδει αἰτίαν εἰς τὴν ψυχὴν νὰ φαντασθῇ καὶ νὰ στοχασθῇ τὴν ὡραιότητα τῶν οὐρανίων καὶ αἶψων ποιημάτων τοῦ Θεοῦ.

Διότι λέγει ὁ τοιοῦτος ἄνθρωπος μὲ τὸν ἑαυτὸν του, ἢ καλλίτερα καὶ ὀρθότερα νὰ εἰπῶ, λέγει ἡ ψυχὴ εἰς τὸν ἄνθρωπον τοιουτοτρόπως· «ἐάν, ὦ ἄνθρωπε, ἐτοῦτα τὰ αἰσθητὰ ποιήματα, τὰ ὁποῖα σήμερον εἶναι καὶ αὔριον χάνονται, τὰ ἔκαμεν ὁ Θεὸς τόσον ὡραῖα καὶ θαυμαστά καὶ χαροποιοῦν τοσοῦτον ἐκείνους ὅπου τὰ βλέπουν καὶ τὰ ἀπολαμβάνουν, ἄραγε πόσον ὁμορφότερα καὶ ὡραιότερα νὰ εἶναι ἐκεῖνα τὰ οὐράνια καὶ αἰώνια ἀγαθὰ τοῦ Παραδείσου, «ὃ ὀφθαλμοὶ οὐκ εἶδε, καὶ οὖς οὐκ ἤκουσε, καὶ ἐπὶ καρδίαν ἀνθρώπου οὐκ ἀνέβη», τὰ ὁποῖα τὰ ἔχει ὁ Θεὸς ἡτοιμασμένα διὰ τοὺς δούλους του ἀπὸ καταβολῆς κόσμου;».

Καὶ πάλιν ἀπὸ ἐκεῖ τὸν ἀνεβάξει εἰς ὑψηλότεραν θεωρίαν, δηλονότι τοῦ φέρνει εἰς ἐνθυμήσιν αὐτὸν τὸν ἴδιον Θεόν, ὅπου εἶναι τὸ μακάριον καὶ τὸ ἄκρον ἐφετόν, διότι τοῦ λέγει τοιουτοτρόπως· «ἐάν καὶ ἐκεῖνα ὅπου εἶναι κτίσματα Θεοῦ εἶναι τόσον τίμια καὶ τόσον θαυμαστά καὶ ἄφραστα, ἄραγε ὁ Θεός, ὁ κτίστης καὶ ποιητὴς αὐτῶν, πόσον νὰ εἶναι λαμπρότερος καὶ θαυμαστότερος ἀπὸ ἐκεῖ-

να;»· ὁμοίως καὶ ὁπότεν αὐτὸς ὁ ἐργάτης τῆς νοερᾶς προσευχῆς ἤθελεν ἰδῆ μὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς του τὰ ἄστρα τοῦ οὐρανοῦ καὶ τὴν σελήνην, τὴν ἀστρατὴν καὶ τὸν ἥλιον λάμποντα καὶ ἀκτινοβολοῦντα τοιουτοτρόπως, ὑψώνεται εὐθύς ἢ διάνοιά του εἰς τὴν ὠραιότητα τοῦ Παραδείσου καὶ εἰς τὴν ἄφραστον λαμπρότητα τοῦ Θεοῦ, τοῦ ποιητοῦ καὶ κτίστου ὁλονῶν ἐκείνων. Διότι λέγει πάλιν ἡ ψυχὴ μυστικῶς εἰς τὸν ἄνθρωπον· «ἄράγε, ταπεινὲ καὶ ἐλάχιστε ἄνθρωπε, ἐὰν τὰ φαινόμενα αὐτὰ ἔχουσι τοιαύτην ὠραιότητα καὶ τοιαύτην λαμπρότητα, τάχατες ὁ Θεός, ὁ ποιητὴς τοῦ ἡλίου, ὁ κτίστης τοῦ οὐρανοῦ, ὁ δημιουργὸς τῶν ἀστέρων, πόσον νὰ λάμπῃ καὶ νὰ ἀκτινοβολῇ· περισσότερον ἀπὸ τὸν ἥλιον;»· εἶπε δὲ περὶ ταύτης τῆς θεϊκῆς λαμπρότητος καὶ κάποιος ἀπὸ τοὺς πατέρας τοιουτοτρόπως.

Θ ε ω ρ ί α

Μοναχὸς τις ἐπαρακαλοῦσέ ποτε τὸν Θεὸν νὰ τοῦ δείξῃ τὴν δόξαν καὶ τὴν λαμπρότητα τῶν ἁγίων· ὅθεν ἤξιώθη τὸ ποθοῦμενον τοιουτοτρόπως· ἐλθὼν θεῖος ἄγγελος τοῦ εἶπεν· «ὁ αἰτῶν λαμβάνει, ὁ ζητῶν εὐρίσκει καὶ τῷ κρούοντι ἀνοιγέσεται»· καὶ παρευθὺς ἀνοιξε τὸ δεξιὸν νοερὸν ὄμμα τῆς ψυχῆς τοῦ ἀδελφοῦ καὶ εἶδε τὴν δόξαν ἐκείνην τὴν θεϊκὴν καὶ τὴν ἄφραστον χαρὰν τῶν ἁγίων πάντων, ὅπου ἀπολαμβάνουν εἰς τὸν οὐρανόν, διότι ἔλεγεν οὗτος ὁ μοναχὸς ὅτι εἶδεν ὅλους τοὺς ἁγίους εἰς ἐκείνην τὴν δόξαν καὶ θεϊὰν μακαριότητα εἰς τὴν ὁποίαν ὁ καθένας ἅγιος ἔλαμπεν ἴσια μὲ τὸν αἰσθητὸν τοῦτον ἥλιον καὶ λάμποντας ὁ καθεὶς ὥσαν τὸν ἥλιον, ἔβγαζε καὶ τόσας ἀκτῖνας, ὅσας βγάζει καὶ ὁ αἰσθητὸς ἥλιος· καὶ ὅλοι οἱ ἅγιοι ἔπαλλαν μὲ μίαν γλυκυτάτην φωνὴν τὸ «ἀλληλουῖα».

Λοιπόν, ἐὰν ἐδῶ ὁ φαινόμενος ἥλιος ἀκτινοβολῇ καὶ φωτίζῃ ὅλην τὴν οἰκουμένην, ὅπου εἶναι ἓνα μόνον σῶμα φωτεινόν, ἄράγε ἐκεῖ εἰς τὸν οὐρανόν, ὅπου εἶναι χίλιαι χιλιάδες καὶ μύριαι μυριάδες ἅγιοι, λάμποντας καὶ ἀκτινοβολῶντας ὁ καθεὶς ὥσαν τὸν ἥλιον, πόση τάχα νὰ εἶ-

ναι ἐκείνη ἡ λαμπρότης; ἐκείναι αἱ ἀκτῖνες; ἐκείνη ἡ φωτοχυσία; καὶ ἐκείνη ἡ δόξα; Καὶ πάλιν ἔλεγεν ὁ ρηθεὶς μοναχὸς ὅτι ὅλοι οἱ ἅγιοι, ὅπου ἔλαμπαν τοσοῦτον, ἐδέχονταν τὴν λάμψιν τους ἀπὸ τὴν λάμψιν καὶ λαμπρότητα τοῦ Θεοῦ, διότι ἡ μία ἀκτίνα τῆς τοῦ Θεοῦ λαμπρότητος ἦτον καὶ ὁμοίαζε μὲ ὅλον τὸν ἥλιον. Τώρα λοιπὸν συλλογίζου καὶ μόνος σου, ὦ ἀκροατά, ὅσον φθάνει καὶ ὅσον ἐκτείνεται ἡ μικρὴ καὶ κοντὴ σου διάνοια, πόσον τάχατες καὶ τί λογῆς νὰ εἶναι ἐκεῖνο τὸ φῶς τῆς θεότητος καὶ ἐκείνη ἡ ἄφραστος καὶ ἀνερμήνευτος δόξα τοῦ ἀοράτου Θεοῦ καὶ ἀκατανοήτου ποιητοῦ καὶ πλάστου μας Κυρίου;

Ὅμοιως καὶ ὅταν μυρίσῃ ὁ ἐργάτης τῆς νοερᾶς προσευχῆς κανένα τριαντάφυλλον ἢ ἕτερον μυριστικὸν τίποτες, ἢ ὁπότεν θεωρήσῃ ἄλλο κανένα ἄνθος ἀπὸ τὰ ἄνθη τοῦ ἀγροῦ, ὁμοίως, λέγω, πηγαίνει πάραυτα ἢ διάνοιά του ὥσαν ἀστρατὴ εἰς τὴν ἄρρητον εὐωδίαν, ὅπου βγάζουν τὰ μυρίπνοα ἄνθη τοῦ Παραδείσου, τὰ ὁποῖα ἐνθυμούμενος καὶ μελετῶντας μὲ τὸν ἑαυτὸν του ἐκείνος ὅπου ἐργάζεται ταύτην τὴν νοερὰν προσευχὴν, βρέχει τὸ πρόσωπόν του καὶ τὸν πῶγωνα του μὲ τὰ δάκρυα. Καὶ ὅσον ἀναστενάζει ἀπὸ τὸ βάθος τῆς καρδίας, τόσον ὑψώνεται καὶ ἀπομακρύνεται ἀπὸ τὰ γήινα. Ἀναστενάζει δὲ ἀπὸ τὸ βάθος τῆς καρδίας, διότι ὅχι μόνον ἐπιθυμεῖ νὰ ἀπολαύσῃ τὰ οὐράνια ἀγαθὰ τοῦ Παραδείσου, ἀλλὰ ἀκόμη ἀναστενάζει, διότι ἐνθυμᾶται καὶ τί λογῆς κόλασιν ἔχουν ἐκεῖνοι ὅπου τὰ ὑστεροῦνται, καθότι ἀνάγκη πᾶσα εἶναι νὰ εἶναι κανεὶς ἢ μὲ τὸν Θεὸν εἰς τὸν οὐρανὸν ἢ μὲ τὸν διάβολον εἰς τὰ καταχθόνια.

Ἐλεγεν ἀκόμη ὁ ἄνωθεν ἐκεῖνος μοναχὸς ὅτι, ὥσαν ἐθεώρησεν τὴν θαυμαστὴν ἐκείνην δόξαν τῶν ἁγίων, ἐθεώρησε μετέπειτα καὶ τὴν φρικτὴν βάσανον τῶν κολασμένων. Διότι ἔλεγε τοιουτοτρόπως· καθὼς ἔπαυσεν ἡ οὐράνιος θεωρία τῆς θεϊκῆς δόξης, καθὼς, λέγω, ἐσφάλισε τὸ δεξιὸν ὄμμα τῆς ψυχῆς του, ἀνοιξεν εὐθύς τὸ ἀριστερὸν ὄμμα τῆς ψυχῆς του, μὲ τὸ ὁποῖον ἐθεώρησε τὴν κόλασιν

ὥσάν μίαν θάλασσαν, ἢ ὅποια τόσον ἦτον βαθυτάτη, ὅσον εἶναι ἀπὸ τὴν γῆν ἕως εἰς τὸν οὐρανόν. Ἦτον ἀκόμη, ἔλεγεν, ἐκείνη ἡ θάλασσα τῆς κολάσεως σκοτεινοτάτη καὶ ζοφωδεστάτη μέσα εἰς τὴν ὁποίαν ἀνακατώνονταν οἱ κολασμένοι, ὥσάν ἀνακατώνονται τὰ ὄσπρια εἰς τὸ καζάνι, ὅταν βράζουν. Διότι ἀναβραζόμενη ἡ κόλασις ἐκείνη, ὥσάν βράζουν τὰ θερμὰ ὕδατα, ἄλλον μὲν ὑψωνεν ἡ κόλασις ἄνω, ἄλλον δὲ τὸν ἐρουφοῦσε κάτω, καὶ ἄλλουνοῦ μὲν ἐφαίνετο μόνον τὸ χέρι, ἄλλουνοῦ δὲ μόνον ἡ κεφαλὴ καὶ ἄλλουνοῦ τὸ πόδι· καὶ ἄλλος μὲν ἐφώναζε τὸ «οἴμοι! οἴμοι!» μὲ ἐλσεινὴν φωνήν, ἄλλος δὲ πάλιν ἐκαταργιοῦνταν καὶ ἐβλασφημοῦσεν ἐκείνον ὅπου τοῦ ἔγινεν αἰτία καὶ ἐκολάσθη.

Μὲ τόσῃν δὲ ἀγανάκτησιν καὶ μὲ τοιοῦτον θυμὸν ἀγανακτοῦσε καὶ ἐθυμώνετο ὁ ἕνας κατὰ τοῦ ἄλλου, ὥστε ὅπου, ἂν ἦτον δυνατόν νὰ πιασθοῦν ἀλλήλους τους, ἤθελαν ξεσχισθῇ ὁ ἕνας μὲ τὸν ἄλλον μὲ τὰ ὀδόντιά τους, ὥσάν οἱ σκύλοι, ὅταν τρώγωνται. Διότι ἐκεῖ ὁ πόρνος ἐθυμώνετο κατὰ τῆς πόρνης, διατὶ ἐκείνη τοῦ ἔγινεν αἰτία καὶ ἐκολάσθη. Καὶ πάλιν ἡ πόρνη ἐθυμώνετο καὶ ἐβλασφημοῦσε τὸν πόρνον, διατὶ ἐκείνος τῆς ἔγινεν αἰτία καὶ ἐκολάσθη. Καὶ πάλιν οἱ γονεῖς ἐκινουῦνταν μὲ ἄμετρον μάστιγα κατὰ τῶν παιδων, διατὶ θελήσαντες νὰ τοὺς πλουτίσουν καὶ νὰ τοὺς ἀναπαύσουν εἰς τὴν ζωὴν τους, ἐκολάσθησαν ἐκείνοι. Ἐκεῖ ἐθυμώνονταν οἱ παῖδες κατὰ τῶν γονέων, διατὶ τοὺς ἄφηναν εἰς τὰ θελήματά τους καὶ δὲν τοὺς ὀδηγοῦσαν εἰς τὸν φόβον τοῦ Κυρίου. Καὶ συντόμως εἶπεῖν, ἐκεῖ ἦτον μεγάλη ἀνωμαλία καὶ ἀκαταστασία καὶ ἀνυπόφορος δυσωδία.

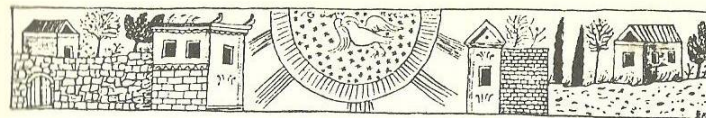
Τὰ ὅποια ὅλα ταῦτα καὶ τὰ τούτοις παρόμοια στοχαζόμενος μὲ τὸν ἑαυτὸν τοῦ ὁ καλὸς ἀγωνιστής, ἀναστενάζει ἀπὸ τὸ βάθος τοῦ ἑαυτοῦ του, καὶ ὅσον ἀναστενάζει, τόσον ὑψώνεται ἀπὸ τὰ γήϊνα εἰς τὰ οὐράνια. Διὰ τοῦτο λοιπὸν ὅχι μόνον δὲν πιάνεται ἀπὸ τοὺς βρόγχους, ὅπου ἔχει ἐστημένους ὁ διάβολος μέσα εἰς ταῦτα τὰ γήϊνα, ἀλλὰ

ἀκόμη γίνεται θερμότερος εἰς τὰ νοητὰ καὶ οὐράνια, καὶ τότε λέγεται ὁ τοιοῦτος ἀπαθὴς καὶ εἶναι κατὰ ἀλήθειαν, διότι κανένα διαβολικὸν πάθος δὲν ἔχει χώραν εἰς αὐτόν. Μὰ ἐκείνος ὅπου δὲν ἐργάζεται τὴν νοητὴν ἐργασίαν τῆς νοερᾶς προσευχῆς μὲ συντετριμμένην καρδίαν, δὲν εἶναι τοιουτοτρόπως, δὲν εἶναι. Διότι αὐτός, εὐθὺς ὅπου ἤθελεν ἰδῇ κανένα εὐμορφον πρόσωπον ἢ ἄλλο κανένα ἀκριβὸν καὶ εὐμορφον πρᾶγμα τῆς γῆς, ἠδονεύεται εὐθὺς ἡ καρδιά του ἀπὸ αὐτὸ καὶ σκλαβώνεται (σκαλώνεται) πάραυτα εἰς αὐτὸ ὁ λογισμὸς του, ὥσάν σκαλώνεται τὸ ὄψαρι εἰς τὸ ἀγκίστρι. Καὶ τρέχει εἰς τὴν αὐτοῦ ἀπόλαυσιν, ὥσάν ὁ σκύλος εἰς τὸ μακελλεῖον, σπουνδάζοντας καὶ ἀγωνιζόμενος, πῶς νὰ τὸ ἀπολάβῃ χορταστικά, καθὼς λέγει· «καὶ ἐπεθύμει γεμίσαι τὴν κοιλίαν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν κερατίων, ὧν ἦσθιον οἱ χοῖροι», ὧν τῆς μερίδος λυτρωθείμεν, χάριτι καὶ φιλανθρωπία τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ὡς ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

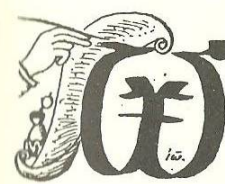
Θαυματοργός εικών Παναγίας Ὁδηγητρίας, 14ος αἰ.

Λόγος τρίτος

Πῶς ἡμπορεῖ τινας νὰ φθάσῃ εἰς τὴν ἀκροτάτην καὶ τελειοτάτην μέθοδον τῆς νοερᾶς προσευχῆς· καὶ πῶς δύναται νὰ ἐξορίσῃ καὶ νὰ διώξῃ ἀπὸ λόγου τοοῦς δαίμονας τῆς δειλίας, οἱ ὁποῖοι τὸν ἐκφοβίζουν δυνατὰ εἰς τὸν καιρὸν τῆς νυκτός, ὅταν θελήσῃ νὰ προσευχηθῇ ἢ ὁπότεν θελήσῃ νὰ ὑπάγῃ κατὰ μόνας τὸ μεσονύκτιον εἰς κανένα σπήλαιον ἢ εἰς καμμίαν ἐρημίαν νὰ προσευχηθῇ ἡσυχᾷ.

Εὐλόγησον πάτερ

Ἀληθινὲ ἐργάτα τῆς νοερᾶς προσευχῆς, ἐὰν θέλῃς νὰ φθάσῃς εἰς τὰ ἀληθινὰ καὶ ὑψηλὰ μέτρα τῆς νοερᾶς προσευχῆς, ἄκουσε μὲ προσοχὴν τοῦτο ὅπου θέλω σοῦ εἰπῇ. Μερικαῖς φοραῖς, εἰς τὸν καιρὸν τῆς νυκτός, πῆγαινε μόνος σου εἰς τόπους ἀβάτους, εἰς τόπους ἀγρίους, εἰς τόπους φοβερούς, εἰς τόπους ῥωφερούς, εἰς τοιοῦτους τόπους, εἰς τοὺς ὁποίους γροικᾷς ὅτι εἶναι φωλεὰ καὶ κατοικία δαιμόνων. Ὅμως, πρὶν νὰ ὑπάγῃς, νὰ προετοιμασθῇς διὰ τὸν τοιοῦτόν σου δρόμον καὶ διὰ τὸ τοιοῦτόν σου κίνημα.

Ἡ συνείδησίς σου νὰ εἶναι ἡσυχὴ καὶ εἰρηνευμένη, νὰ μὴ σὲ ἐνοχλῇ διὰ κανένα κρυφόν σου ἔγκλημα. Νὰ εἰ-

σαι έξωμολογημένος. Νὰ ἔχῃς κοινωνήσῃ τοῦ Δεσποτικοῦ Σώματος καὶ Αἵματος τότε ὀγλήγορα καὶ συντόμως νὰ εἰπῶ, νὰ εἶσαι προετοιμασμένος εἰς ὅλα καὶ ἄρματωμένος μὲ τὰ ἄρματα τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Καὶ λοιπόν, ἀφοῦ κινήσῃς τοῦτον τὸν δρόμον καὶ περιπατῇς μόνος σου τὴν παράωρον νύκτα, συχνάκις - συχνάκις σφράγιζε τὸν ἑαυτόν σου μὲ τὸν τύπον τοῦ τιμίου καὶ παντοδυνάμου σταυροῦ, βάνοντας εἰς τὸν νοῦν σου ὅτι πηγαίνεις (καθὼς καὶ τῇ ἀληθείᾳ εἶναι) εἰς μέγαν πόλεμον, καὶ εἰς τοιοῦτον πόλεμον, ὡσὰν νὰ μὴν ἠθέλεις ἰδῇ πλέον τὸ φῶς τοῦ ἡλίου, ἀλλὰ ὡσὰν νὰ ἐμελλες νὰ θανατωθῇς ἐξ ἁπαντος ἐκείνην τὴν νύκτα, πολεμῶντας μὲ τοὺς ἀγρίους καὶ ἀσπλάγχνους δαίμονας τῆς δειλίας, τοὺς ὁποίους ἢ νὰ τοὺς νικήσῃς μὲ τὴν ἄμαχον δύναμιν τοῦ ὀνόματος τοῦ Κυρίου καὶ νὰ τοὺς διώξῃς ἀπὸ τὴν κατοικίαν τους καὶ τοιουτοτρόπως νὰ γυρίσῃς νικητὴς ἢ νὰ ἀποθάνῃς ἐπάνω εἰς αὐτὸν τὸν νοητὸν πόλεμον, παρὰ νὰ γυρίσῃς νικημένος.

Ὅθεν, ἀγαπητέ, ἀφοῦ προετοιμασθῇς καθὼς εἶπαμεν, πηγαινε εἰς αὐτὸν τὸν νοητὸν πόλεμον μὲ τοιαύτην γνώμην. Πηγαινάμενον δὲ θέλουν σὲ γροικῇ οἱ δαίμονες ὅτι πηγαίνεις κατ' αὐτῶν, διὰ νὰ τοὺς πολεμήσῃς μὲ τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου, διὰ τοῦτο θέλουν σὲ προὔπαντήσῃ καὶ αὐτοὶ ἀοράτως, μὲ τὴν συνηθισμένην των πονηρίαν. Διότι πρῶτον μὲν θέλουν σὲ ἐκφοβήσῃ ἀοράτως καὶ θέλουν σοῦ δώσῃ κάποιον τοιοῦτον φόβον, ὥστε ὁποῦ θέλεις ἀρχίσῃς νὰ ἰδρώνης ψυχρὸν καὶ κρύον ἵδρωτα ἀπὸ τὸν ὑπερβολικὸν σου φόβον καὶ θέλεις τρέμει ἀπὸ τὴν τρομάραν, τὴν ὁποίαν θέλουν σοῦ προξενήσῃ εἰς τὰ μέλη ἀοράτως, διὰ νὰ σὲ γυρίσουν εἰς φυγὴν. Ἀνίσως ὅμως ἐσὺ πολεμούμενος τοιουτοτρόπως δὲν ψηφᾷς διὰ οὐδετίποτε τὸν πόλεμόν τους, τότε οἱ πονηροὶ θέλουν μεταβάλλει τὴν ἀγριότητά τους καὶ τὸν φοβερισμόν τους εἰς κολακείαν καὶ τρόπον τινὰ εἰς νουθεσίαν, διὰ νὰ σὲ γυρίσουν ὀπίσω, καὶν τοιουτοτρόπως. Διότι θέλουν σοῦ προβάλλει ταῦτα εἰς τὴν διάνοιάν σου, ὡσὰν τάχα νὰ σὲ συμβουλεύουν οἱ δό-

λοι, λέγοντες· «ὦ ἄνθρωπε τοῦ Θεοῦ, σὲ βλέπομεν ὅτι ἔχεις μεγάλην ἀπλότητα καὶ διὰ τοῦτο μὴ γνωρίζοντας τὸ συμφέρον σου ἔρχεσαι τώρα εἰς τοῦτον τὸν τόπον τὴν παράωρον νύκτα τῆς νυκτός, δίχως νὰ λυπηθῇς τὴν ζωὴν σου καὶ δίχως νὰ φοβηθῇς, μὴν τύχη καὶ κολασθῇς ἀπὸ τὴν ἀνετοιμασίαν σου, ἂν ἀποθάνῃς ταύτην τὴν ὥραν. Ἡ τάχα δὲν ἠξέυρεις ποῖοι εἴμεσθην ἡμεῖς καὶ ἔρχεσαι κατ' ἐπάνω μας; Ἄκουσέ μας λοιπόν, ὦ ἄνθρωπε, καὶ γύρισε ὀπίσω τὸ ὀγλήγορότερον, πρὶν θυμωθῶμεν κατ' ἐπάνω σου καὶ πρὶν δοκιμάσῃς μὲ τὸ ἔργον τὴν δύναμίν μας τὴν μεγάλην. Ἡσύχασε εἰς τὴν κέλλαν σου, ἀγωνίζου ἐκεῖ νὰ εὐαρεστήσῃς τῷ Θεῷ, κάμνοντας ταύτας ἀκείνας τὰς ἀρετάς, διότι ἠξέυρε καὶ τοῦτο ὅτι, ἂν ἀποθάνῃς τώρα ἐδῶ πολεμῶντας μὲ ἡμᾶς, θέλουν σὲ φάγει τὰ θηρία, δίχως νὰ ἀξιωθῇς ἐνταφιασμὸν καὶ δίχως νὰ σὲ ψάλλουν ἐπιτάφια ἄσματα».

Αὐτὰ λοιπόν καὶ ἄλλα παρόμοια μὲ ταῦτα θέλουν σοῦ τὰ προβάλλει ὕστερα ἀπὸ τὴν δειλίαν καὶ ὕστερα ἀπὸ τὸν φοβερισμόν, ὡσὰν τάχα νὰ σὲ παρακινοῦν εἰς προκοπὴν καλλίτερεν καὶ εἰς ἀσφαλεστέραν διαγωγὴν. Ἐσὺ ὅμως, ἀγαπητέ δοῦλε τοῦ Κυρίου, μὴ δίδῃς καθόλου ἀκρόασιν εἰς τὴν συμβουλὴν τους, μήτε εἰς τὴν καλωσύνην, ὁποῦ θέλουν νὰ σοῦ κάμουν, διότι εἶναι γεγραμμένον «Ἐλαιον ἀμαρτωλοῦ μὴ λιπανάτω τὴν κεφαλὴν μου· διὰ τοῦτο ἀκούοντας ταῦτα, κάμε συχνάκις τὸν σταυρόν σου, καὶ λέγοντας ἀκατάπαυστα μυστικῶς τὸ «Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, Τίς τοῦ Θεοῦ, ἐλέησόν με», πηγαινε κατ' αὐτῶν, ὡσὰν νὰ εἶσαι κωφὸς καὶ βωβός, ἔχοντας τὸ στόμα σου σφραλισμένον. Διότι, ἀνίσως τοὺς ὑπακούσῃς ἀπὸ τὴν πρῶτην προσβολὴν καὶ γυρίσῃς εἰς φυγὴν, γίνωσκε ὅτι ἔχεις νὰ κινδυνεύσῃς μέγαν καὶ ἐλεεινὸν κίνδυνον. Διότι ἐν τῷ ἅμα ὁποῦ θέλεις γυρίσει εἰς φυγὴν, θέλει σοῦ φανοῦν οἱ δαίμονες, κατὰ διάνοιαν, ὅτι σὲ κυνηγοῦν ὀπισθεν ὡσὰν ἀναρίθμητοι λησταὶ μὲ σπαθία ξεγυμνωμένα ἢ ὡσὰν νὰ ὀρμοῦν κατ' ἐπάνω σου τινὰ ἀνήμερα καὶ ἄγρια θηρία

διὰ νὰ σὲ καταπίουν ζωντανὸν καὶ σύσσωμον· ὅθεν ὁ κίνδυνός σου εἶναι διπλοῦς, διότι θέλεις κινδυνεύσει σωματικά καὶ ψυχικά. Καὶ σωματικά μὲν θέλεις κινδυνεύσει, διότι φεύγοντας μὲ πολλὴν ὀρμὴν ἀπὸ τὸν φόβον σου ἢ ἐκ συνεργείας αὐτῶν τῶν δαιμόνων, ὅπου σὲ ἐκφοβίζουν καὶ σὲ κυνηγοῦν ἢ ἀπὸ τὴν σκοτίαν τῆς νυκτὸς καὶ ἀπὸ τὴν ἀβλεψίαν τῆς τεταραγμένης σου καρδίας καὶ διανοίας, ἡμπορεῖς νὰ σκοντάψῃς καὶ νὰ πέσῃς καὶ νὰ συντριψῇς κανένα ἀπὸ τὰ μέλη σου. Ψυχικῶς δὲ θέλεις κινδυνεύσει, διότι ἀπὸ τὴν φυγὴν σου θέλουν πάρει οἱ δαίμονες δύναμιν κατὰ σοῦ, ὡσὰν ὅπου δὲν ἐδυνήθῃς νὰ τοὺς ἐναντιωθῇς, καὶ διὰ τοῦτο θέλουν προχωρέσει εἰς ἐσένα καὶ θέλεις γένει φρενόληπτος, ὥστε ὅπου εἰς τὸ ἐξῆς νὰ φοβάσαι καὶ ἀπὸ τὸν ἴσκιον τὸν ἴδιόν σου. Διὰ τοῦτο λοιπὸν, ὦ στρατιῶτα τοῦ Χριστοῦ, ἐπειδὴ ἐξηλθες εἰς τοιοῦτον νοητὸν καὶ ἀόρατον πόλεμον, νῆφε καὶ πρόσεχε, ὅσον δύνασαι, νὰ μὴ σὲ παγιδεύσουν οἱ δόλιοι μὲ κανένα πονηρὸν ἐφεύρημα.

Πηγαινάμενος δὲ κατ' αὐτῶν, ὅταν σὲ ἀπαντήσουν αἱ τοιαῦται προσβολαί, στήριξον πρῶτα τὴν καρδίαν σου μὲ τὴν ἐνθύμησιν τοῦ Θεοῦ, πιστεύοντας ὁλοψύχως ὅτι ὁ Θεὸς θέλει εἶναι παρὼν ἀοράτως εἰς αὐτὸν τὸν ἀόρατον πόλεμον νὰ ἰδῇ τὸν ἀγῶνα σου. Διότι, ἀπὸ ταύτην τὴν ἐνθύμησιν τοῦ Θεοῦ, θέλεις καταλάβει εὐθὺς εἰς τὸν ἑαυτὸν σου κάποιαν παρηγορίαν καὶ κάποιαν χαρὰν εἰς τὴν καρδίαν σου. Διότι λέγει· «ἐμνήσθην τοῦ Θεοῦ καὶ ἠὺφράνθην»· ἔπειτα στήριξον τὸ πεφοβισμένον σου σῶμα μὲ τὴν ἀκινήσιαν καί, σκύπτοντας ὀλίγον εἰς τὴν γῆν, βίαζε τὴν καρδίαν σου μὲ τὴν εὐχὴν, λέγοντάς τινι ἀπὸ τὸ βάθος τῆς καρδίας σου πέντε - δέκα φοραῖς. Καὶ ἔπειτα σηκώσου καὶ πάλιν πῆγαινε ἡσυχᾶ κατ' εὐθείαν πρὸς ἐκεῖνο τὸ μέρος ἀπὸ τὸ ὅποιον γροικᾷς ὅτι σοῦ ἔρχονται τὰ πεπυρωμένα βέλη τῶν δαιμόνων, αἱ προσβολαί, λέγω, τῆς δειλίας αὐτῶν, ὡσὰν τινα ἀεικίνητα καὶ ἀσχόλαστα κύματα.

Πηγαινάμενος δὲ κατ' αὐτῶν σφράγισον πάλιν συ-

χνάκις τὸν ἑαυτὸν σου μὲ τὸ σημεῖον τοῦ τιμίου καὶ ζωοποιοῦ σταυροῦ. Καὶ πρόσεχε καλὰ νὰ μὴν ἀνοίξῃς καθόλου τὸ στόμα σου καὶ φωνάξῃς ἀπὸ τὸν φόβον σου, ὡσὰν νῆπιον, ζητῶντας βοήθειαν μὲ φωνήν, ἀλλὰ ἔχοντας τὸ στόμα σου κλεισμένον καὶ λέγοντας μυστικῶς καὶ ἀδιακόπως μὲ πολλὴν προσοχὴν τὸ «Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, Τίε τοῦ Θεοῦ, ἐλέησόν με» εἰς πᾶσαν σου ἀναπνοὴν μίαν φoρὰν, πῆγαινε μὲ τόλμην καὶ μὲ ἀφοβίαν κατὰ τῶν ἐχθρῶν σου, οἵτινες βλέποντές σε τοιουτοτρόπως πηγαινάμενον κατ' αὐτῶν, θέλουν ταράξει πάλιν τὴν διάνοιάν σου μὲ τὰς ἀπείρους προσβολὰς τῶν διαφόρων λογίων καὶ ποικίλων λογισμῶν. Καὶ τόσον σφοδρῶς καὶ δυνατὰ θέλουν σὲ πολεμήσει, ὥστε ὅπου θέλεις αἰσθάνεσαι τὸν σφοδρὸν τοὺς πόλεμον φανερὰ εἰς τοῦ λόγου σου. Διότι αὐτοὶ οἱ δαίμονες τῆς δειλίας θέλουν ἔλθει κατ' ἐπάνω σου, ὡσὰν τινα ἀγριώτατα δαμάλια καὶ φοβερώτατα βουβάλια, ὡσὰν νὰ σὲ κερατίζουν τρόπον τινὰ ἀπὸ ὀλόγουρά σου καὶ νὰ σὲ καταπατοῦν.

Ἐσὺ ὅμως, ἀγαπητέ, ταύτην τὴν ὥραν στήριξον δυνατὰ τὴν καρδίαν σου μὲ τὸν φόβον τοῦ Θεοῦ, λέγοντας εἰς τὸν ἑαυτὸν σου· «τώρα - τώρα τελειώνει ἡ ζωὴ μου, διότι ἢ οἱ δαίμονες μὲ θανατώνουν ἢ ἐγὼ ἀποθνήσκω ἀπὸ τὴν βίαν τῆς εὐχῆς μέχρι θανάτου. Καὶ εἰ μὲν μὲ νικήσουν οἱ δαίμονες καὶ μὲ θανατώσουν, ὁ Θεὸς φροντίζει διὰ τὴν ψυχὴν μου. Εἰ δὲ ἀποθάνω ἐγὼ ἀπὸ τὴν βίαν τῆς εὐχῆς, ὁ Θεὸς θέλει ἀναπαύσει τὴν ψυχὴν μου ἐκεῖ ὅπου ἐπισκοπεῖ τὸ φῶς τοῦ προσώπου Αὐτοῦ, διότι τοῦτον μου τὸν θάνατον θέλει τὸν λογιᾶσαι ὡς μαρτυρικὸν θάνατον.

Ἀφοῦ λοιπὸν στηρίξῃς, ἀγαπητέ, τοιουτοτρόπως τὸν ἑαυτὸν σου μόνος σου, ἀρχίνα νὰ λέγῃς τὸ «Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, Τίε τοῦ Θεοῦ, ἐλέησόν με», ἀπὸ τὸ βάθος τῆς καρδίας σου. Λέγοντας δὲ ταύτην τὴν εὐχὴν ἀπὸ τὸ βάθος τῆς καρδίας σου, καταβαίνει ἀπὸ τὸ βάθος τῆς καρδιακῆς σου εὐχῆς εἰς βαθύτερον βάθος τῆς καρδιακῆς σου εὐχῆς· καὶ ὅσον βλέπεις κοντά σου τὸν κίνδυνον ἀπὸ

τούς δαίμονας, τόσοις διάζεις τὸν ἑαυτὸν σου εἰς τὴν εὐ-
 χήν, διάζοντας δέ, διάζοντας τὴν καρδίαν σου εἰς τὴν εὐ-
 χήν, τόσοις προχωρεῖς εἰς τὸ βάθος τῆς καρδιακῆς εὐχῆς,
 ὥστε ὅπου εὐρίσκεις τὴν ἀκροτάτην καὶ τὴν τελειοτάτην
 μέθοδον τῆς νοερᾶς προσευχῆς καὶ κατὰ ἀλήθειαν, ἀληθι-
 νὸς εἶναι ὁ λόγος, τὸν ὁποῖον εἶπέ τις τῶν πατέρων ποτέ,
 ὅταν ἐρωτήθη, πόθεν ἔμαθε τὴν νοερὰν προσευχήν; διό-
 τι ἀπεκρίθη καὶ εἶπεν ὅτι τὴν ἔμαθεν ἀπὸ τούτους δαίμονας.
 Καὶ ἄλλος πάλιν ὁμοίως ἐρωτηθεὶς περὶ τούτου, εἶπεν ὅτι
 τὴν ἔμαθεν ἀπὸ τὰ ἀγένεια παιδιά, τὰ ὅποια φαίνονται μὲν
 λόγια παράξενα, ὅμως δὲν εἶναι παράξενα. Διότι, ὁ μὲν
 ἕνας διάζοντας τὴν καρδίαν του εἰς τὴν εὐχήν νὰ διώ-
 ξῃ τοὺς δαίμονας, ὅπου τοῦ ἐσίμωναν, ὡς ἄνω εἴρηται,
 τόσοις ἐπροχώρησεν εἰς τὴν εὐχήν, ὥστε ὅπου εὐρῆκε τὴν
 ἀκρότητα ταύτης τῆς εὐχῆς. Καὶ εἰς τοῦτο οἱ δαίμονες ἔγι-
 ναν αἰτία, διὰ τοῦτο εἶπεν ὅτι τὴν ἔμαθεν ἀπὸ τούτους δαί-
 μονας. Ὁ δὲ ἕτερος πάλιν, βλέποντας τὰ ἀγένεια παιδιά
 ἐφοδεῖτο μήπως καὶ μολυνθῇ ἡ καρδιά του ἀπὸ καμμίαν
 πονηρὰν ἐνθυμήσιν καὶ κακὴν συγκατάβασιν τῆς καρδίας,
 διὰ τοῦτο ἐβίαζεν ὁμοίως δυνατὰ τὴν καρδίαν του τόσοις
 εἰς τὴν εὐχήν, ὥστε ὅπου εὐρῆκε καὶ αὐτὸς τὴν τελειοτάτην
 μέθοδον τῆς νοερᾶς καὶ καρδιακῆς εὐχῆς. Διὰ τοῦτο, λοι-
 πόν, ὀρθῶς ἀπεκρίθησαν καὶ οἱ δύο. Ἡμεῖς δὲ ἄς ἔλθωμεν
 πάλιν εἰς τὴν ὑπόθεσιν τοῦ λόγου.

Καὶ λοιπόν, ἀγαπητέ, εὐρίσκοντας τὴν τελειοτάτην
 μέθοδον τῆς νοερᾶς καὶ καρδιακῆς εὐχῆς τοιουτοτρόπως,
 βίαζε καὶ πάλιν τὴν καρδίαν σου εἰς αὐτὴν τὴν εὐχήν, ἕως
 ὅπου νὰ χαραχθῇ ἔσω εἰς τὴν καρδίαν σου ἡ εὐχή, ὡς ἂν
 εἰς καμμίαν χάλκινην καὶ πέτρινην πλάκα, καὶ ἕως ὅπου νὰ
 φυγαδευθῇ ὅλη ἡ ἐνέργεια τῶν σφοδρῶς πολεμούντων σε
 δαιμόνων τῆς δειλίας.

Τότε θέλεις ἰδῇ φανερὰ τὴν δύναμιν τῆς εὐχῆς, διότι
 ὄχι μόνον θέλουν ἀφανισθῇ αἱ ἄγριαις αὐτῶν φοβέραις
 καὶ αἱ διάφοραις φαντασίαις καὶ τὰ μορφώματά τους τὰ
 ἀνύπαρκτα, ἀλλὰ ἀκόμη θέλει λάμπει εἰς τὴν ψυχὴν σου

ἡ ἀκτίνα καὶ ὁ φωτισμὸς τοῦ Κυρίου σου Ἰησοῦ Χριστοῦ,
 ὅθεν θέλεις γένει καὶ θέλεις εἶσαι μετέπειτα ὅλος χαρὰ, ὅ-
 λος παρηγορία, ὅλος εὐφροσύνη, ὅλος ἀφοβία, ὡς ἂν νὰ
 σὲ περικυκλώνουν κάποιοι πολλοὶ τινες ἡγαπημένοι σου φί-
 λοι καὶ ἐμπιστευμένοι φυλακότες καὶ δορυφόροι.

Καὶ κατὰ ἀλήθειαν τοιουτοτρόπως εἶναι τὸ πρᾶγμα.
 Διότι θέλουν ἔλθει ἐκεῖ ἀοράτως πρὸς παρηγορίαν σου
 θεῖοι ἄγγελοι, νὰ σὲ φυλάγουν καὶ νὰ σὲ στεφανώνουν διὰ
 τὸ νικητικόν σου τρόπον, ὅπου ἐσῆκωσες καὶ ἔστησες ἐ-
 κεῖ κατὰ τῶν ἐναντίων σου. Ὅθεν θέλεις ψάλλει καὶ ἐ-
 σὺ μαζί με τὸν προφήτην Δαβὶδ καὶ θέλεις λέγει· «Κύριος
 φωτισμὸς μου καὶ Σωτὴρ μου, τίνα φοβηθήσομαι; Κύριος
 ὑπερασπιστὴς τῆς ζωῆς μου, ἀπὸ τίνος δειλιάσω; ἐν τῷ
 ἐγγίξειν ἐπ' ἐμὲ κακοῦντας τοῦ φαγεῖν τὰς σάρκας μου, οἱ
 θλίβοντές με καὶ οἱ ἐχθροί μου αὐτοὶ ἡσθένησαν καὶ ἔπε-
 σον· ἐὰν δὲ παρατάξῃται ἐπ' ἐμὲ παρεμβολή, οὐ φοβηθήσε-
 ται ἡ καρδιά μου· ἐὰν ἐπαναστῇ ἐπ' ἐμὲ πόλεμος, ἐν ταύτῃ
 ἐγὼ ἐλπίζω» καὶ τὰ λοιπὰ τοῦ Ψαλμοῦ θέλεις ψάλλει με ἄ-
 μετρον χαρὰν τῆς καρδίας σου. Διότι ἐκεῖνοι ὅπου ἐσί-
 μωσαν ὁλόγυρα εἰς τὸ σῶμά σου καὶ ἔδειχναν ὅτι ἔχουν
 νὰ τὸ καταφάγουν, ἤτοι νὰ τὸ θανατώσουν, καὶ ἐκεῖνοι
 ὅπου σὲ ἔθλιβαν με τὴν πονηρὰν καὶ κακὴν αὐτῶν παρεμ-
 βολήν, ἐκεῖνοι, λέγω, ἡσθένησαν καὶ ἀδυνάτισαν καὶ πί-
 πτοντες ἀπὸ τὸν σκοπὸν τοὺς ἐχάθησαν ἀπὸ τὸν φωτισμὸν
 τῆς νοερᾶς προσευχῆς, ὡς ἂν χάνεται ἡ σκοτία τῆς νυκτὸς
 ἀπὸ τὸν φωτισμὸν τοῦ ἡλίου καὶ τῆς ἡμέρας.

Διὰ τοῦτο λοιπόν ἀπὸ ταύτην τὴν ὥραν, ὅπου ἐνίκη-
 σας ἐκεῖ τοὺς ἐχθρούς σου με τὸ κραταῖον ὄνομα τοῦ Κυ-
 ρίου, θέλεις ἀγαπήσει τόσοις πολὺ ἐκείνον τὸν τόπον, ὅπου
 τὸν ἐφοδόσουν πρῶτα καὶ τὸν ἔτρεμες, ὥστε ὅπου εἰς τὸ
 ἐξῆς, ὅταν ἤθελες τὸν ἐνθυμηθῇ ἢ ἤθελες τὸν ἰδῇ, πάραυ-
 τα θέλει σκιρτᾷ ἔσω ἡ καρδιά σου χαίρουσα καὶ θέλει ἐ-
 πιποθεῖ ἡ ψυχὴ σου νὰ πηγαίνης ἐκεῖ συχνάκις διὰ νὰ
 προσευχηθῇς πάλιν τοιουτοτρόπως εἰς τὸν Θεόν. Εἶπε δὲ

περὶ τῆς τοιαύτης ὑποθέσεως καὶ κάποιος ἀπὸ τοὺς πατέρας τοιοιτοτρόπως.

Ἄδελφός τις ἀγωνίζετο πάντοτε εἰς ταύτην τὴν νοερὰν προσευχὴν διὰ τὰ εὖρη τὴν ἀκρότητα καὶ τὴν τελειότητα ταύτης, ὅμως δὲν ἐδύνατο, διότι ἡ ἀκρότης τῆς νοερᾶς προσευχῆς εἶναι ἀδύνατον νὰ εὐρεθῇ, δίχως ἄκρον ἀγῶνα καὶ δίχως ἄκρον πειρασμόν.

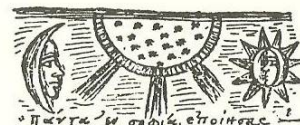
Διὰ τοῦτο πολλὰς φορὰς οὗτος ὁ ἀδελφὸς ἐμεταχειρίζετο διαφόρους ἀγῶνας εἰς αὐτὴν τὴν νοερὰν προσευχὴν, πλὴν τοὺς ἐμεταχειρίζετο τὰς περισσοτέρας φορὰς εἰς τὸν καιρὸν τῆς νυκτός, καθ' ἣν ἐκοιμοῦνταν οἱ ἐπίλοιποι ἀδελφοί. Ἐνίοτε δὲ ὑπῆγαινε κατὰ μόνας τὴν νύκτα παράμερα ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους, καὶ ἐκεῖ κλίνοντας τὴν κεφαλὴν του πρὸς τὸ στήθος του ἐπροσηύχετο νοερῶς ἀπὸ τὸ βάθος τῆς καρδίας αὐτοῦ μόνος μόνῳ Θεῷ.

Κάμνοντας δὲ τοῦτο πολλάκις κατὰ μόνας τὴν νύκτα εἰς τὰς ἐρημίας τῆς ἐρήμου, ἐθυμώθησαν μίαν φορὰν οἱ δαίμονες κατ' αὐτοῦ καὶ ἠθέλησαν νὰ τὸν ἐκφοβίσουν, διὰ νὰ μὴ προσευχηθῇ πλέον τοιοιτοτρόπως, διότι δὲν τοὺς ἐκαλοφαίνετο ἐκεῖνο, ὅπου ἔκαμνεν ὁ ἀδελφός. Διὰ τοῦτο τὸν ἐτάραξαν διὰ μιᾶς, μὲ κάποιον τοιοῦτον φόβον, ὥστε ὅπου ἐκινδύνευσεν ὁ ἀδελφὸς νὰ ξεψυχήσῃ ἀπὸ τὸν ξαφνικὸν ἐκεῖνον φόβον καὶ ὑπερβολικὸν τρόμον. Καὶ ὅσον ἐπερνοῦσεν ἡ ὥρα, τόσον ἠϋξανε καὶ ἐκραταιοῦτο καὶ ὁ φόβος, διότι ἐφαίνονταν οἱ δαίμονες τῆς δειλίας κατὰ φαντασίαν εἰς τὴν διάνοιαν τοῦ ἀδελφοῦ, ὥσαν πὼς νὰ ὠρμούσαν κατ' αὐτοῦ παμπληθεῖ, μὲ πανοπλίαν (παναρματωσίαν), διὰ νὰ τὸν ἐξαλείψουν ἀπὸ τὸ πρόσωπον τῆς γῆς. Ὅθεν εἰς ταύτην τὴν ἀνάγκην μὴ ἔχοντας καμμίαν ἀνθρωπίνην βοήθειαν, ἐσυμμάζωξε καλλίτερα τὸν νοῦν του μέσα εἰς τὴν καρδίαν του εἰς τὴν νοερὰν προσευχὴν.

Κλίνοντας λοιπὸν τὴν κεφαλὴν του πρὸς τὸ στήθος, ἄρχισε νὰ λέγῃ τὸ «Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, Υἱὲ τοῦ Θεοῦ, ἐλέησόν με», τόσον δυνατά, τόσον βιαστικά, τόσον βαθέως,

τόσον προσεκτικῶς, ὥστε ὅπου εἰς ὅλην τὴν ζωὴν δὲν ἐβίασεν ἄλλην φορὰν τοιοιτοτρόπως τὴν καρδίαν του μὲ τὴν εὐχήν. Διότι, ὅταν τὰ νοητά, ἄγρια καὶ φοβερὰ κύματα τῶν δαιμόνων τῆς δειλίας τὸν ἐκυματοῦσαν μὲ τὴν δειλίαν εἰς τὴν διάνοιαν, μὲ τὴν τρομάραν εἰς τὸ σῶμα, μὲ τὸν φοβερισμὸν εἰς τὸν νοῦν καὶ μὲ τὸν κατὰ φαντασίαν ἀνύπαρκτον κρότον, τότε καὶ αὐτὸς ἐβίαζεν ὑπὲρ φύσιν τὴν καρδίαν του μὲ τὴν εὐχήν, μὲ ἄκραν πρὸς αὐτὴν νῆψιν καὶ προσοχήν.

Καὶ ἦτο τῇ ἀλήθειᾳ νὰ θαυμάζῃ τινὰς εἰς τοῦτον τὸν νοητὸν πόλεμον καὶ αἰσθητὸν ἀγῶνα τοῦ ἀδελφοῦ, διότι ἐβίαζε τὸν ἑαυτὸν του εἰς τὴν καρδιακὴν εὐχήν μέχρι θανάτου. Ὅθεν, ἀφοῦ ἐχάθη τελείως ἡ ἐδική του δύναμις, τότε ἦλθεν εἰς αὐτὸν ἡ ἄνωθεν δύναμις, τότε τὸν ἐπεσκέφθη ἡ Χάρις τοῦ Θεοῦ, ἡ ὁποία τοὺς μὲν δαίμονας καὶ τὰς διαφόρους καὶ ποικίλους αὐτῶν φαντασίας κατὰ κράτος ἐδιάλυσε καὶ εἰς τὸ τέλος ἠφάνισεν, αὐτὸν δὲ θαυμασίως τὸν ἐπαρηγόρησε καὶ διπλασίως τὸν ἐχαροποίησε. Διότι πρῶτον μὲν, μὲ τὴν βίαν τῆς καρδιακῆς εὐχῆς, εὐρήκεν ὁ ἀδελφός τὴν ἀκρότητα καὶ τὴν τελειότητα τῆς νοερᾶς προσευχῆς, δεύτερον δέ, τόσῃ χαρὰν, τόσῃ παρηγορίαν ἔλαβε καὶ τόση ἀφοβία τοῦ ἦλθε παρ' ἐλπίδα, ὥσαν νὰ τὸν ἐπεριτριγύριζεν καμμία παρεμβολὴ θείων ἀγγέλων. Καὶ ὄντως τοιοιτοτρόπως ἦτο ἡ ἀλήθεια, διότι λέγει· «παρεμβалаῖ ἄγγελος Κυρίου κύκλῳ τῶν φοβουμένων αὐτόν, καὶ ρύσεται αὐτούς». Τῷ δὲ Θεῷ ἡμῶν δόξα, κράτος, αἰνεσις καὶ προσκύνησις, εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Λόγος τέταρτος

Ὅτι ἐκεῖνος ὁποῦ θέλει νὰ ἀξιωθῇ τὸ χάρισμα τῆς νοερᾶς προσευχῆς, πρέπει νὰ τὸ ζητῇ ἀπὸ τὸν Θεὸν μετὰ θερμότητος καρδίας, μεταχειριζόμενος πολιτείαν ὑψηλὴν, καθαρὰν καὶ ἄμεμπτον καὶ κοπιαστικὴν, ἐπιμένοντας ἔτι εἰς τὴν δέησιν τοῦ Θεοῦ, ἐὰν μὴ ταχέως ἀξιωθῇ, ἕως ὁποῦ νὰ τὸ ἀπολαύσῃ ἄνωθεν ἐκ τοῦ Πατρὸς τῶν φώτων, διότι πολλάκις ὁ Θεὸς δὲν δίδει εὐθὺς ἐκείνο ὁποῦ τοῦ ζητεῖ τινος διὰ νὰ φανερωθῇ ἡ ὑπομονὴ του ἕως τέλους, γενόμενος πλέον θερμότερος ἀπὸ πρῶτα.

Εὐλόγησον πάτερ

Ἰπεν ὁ Κύριος· «στενὴ καὶ τεθλιμμένη ἐστὶν ἡ ὁδὸς ἡ ἀπάγουσα εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν». Αὕτη λοιπὸν ἡ στενὴ καὶ τεθλιμμένη στράτα δὲν εἶναι ἄλλη παρὰ ἡ κατὰ Θεὸν κοπιαστικὴ καὶ γυμναστικὴ ζωὴ, ὅπου διαγίγεται τις θεληματικῶς εἰς τοῦτον τὸν κόσμον διὰ τὴν Οὐράνιον Βασιλείαν. Διότι αὕτη ἡ κατὰ Θεὸν κοπιαστικὴ καὶ γυμναστικὴ ζωὴ γεννᾷ εἰς τὸν ἄνθρωπον τὴν νέκρωσιν τῶν παθῶν, ἡ δὲ νέκρωσις τῶν παθῶν γεννᾷ τὴν ἀποξένωσιν τοῦ λογισμοῦ ἐκ τοῦ κόσμου καὶ τὴν ἔχθραν τοῦ διαβόλου. Διότι, ἀφοῦ νεκρώσῃ τις

τὰ πάθη του μετὰ τὴν ἀσκητικὴν διαγωγὴν, λάμπει εἰς τὴν ψυχὴν του κάποια θεϊκὴ ἀκτίνα, ἡ ὁποία ἀποξενώνει τὸν λογισμὸν του ἀπὸ τὸν κόσμον καὶ τὸν διεγείρει εἰς τὴν ἔχθραν καὶ εἰς τὴν πάλην τοῦ διαβόλου. Ἡ δὲ ἀποξένωσις τοῦ λογισμοῦ ἐκ τοῦ κόσμου καὶ ἡ πρὸς τὸν διάβολον ἔχθρα καὶ μνησικακία γεννοῦν τὴν πρὸς τὸν Θεὸν ἐλπίδα καὶ πεποίθησιν. Ὅθεν ἀπὸ ταύτην τὴν ὥραν ζητεῖ ὁ ἄνθρωπος βοήθειαν ἀπὸ τὸν Θεὸν διὰ νὰ νικήσῃ τὸν διάβολον. Ζητεῖ δὲ τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ παντοτινὴν, διότι, καθὼς ὁ διάβολος δὲν παύει ἀπὸ τὸ νὰ πολεμῇ τὸν ἄνθρωπον ἕως τὴν ὥραν τοῦ θανάτου, τοιοντοτρόπως καὶ αὐτὸς ζητεῖ ἀπὸ τὸν Θεὸν νὰ τοῦ δοθῇ τοιαύτη δύναμις καὶ βοήθεια, ὥστε ὁποῦ νὰ ἡμπορῇ νὰ ἀντισταθῇ πάντοτε εἰς ὅλας τὰς προσβολὰς τοῦ διαβόλου καὶ νὰ διαφυλαχθῇ ἀπλήγως ἀπὸ τὰ ἀεικίνητα καὶ κρύφια αὐτοῦ βέλη τὰ πεπυρωμένα καὶ φρικτά.

Ὅθεν, ὁ Θεὸς τοῦ δίδει τὴν βοήθειαν ταύτην παντοτινὴν κατὰ τὴν αἵτησίν του, διότι λέγει· «αἰτεῖτε καὶ δοθήσεται ὑμῖν»· ἡ δὲ παντοτινὴ βοήθεια, ὁποῦ γυρεύει ὁ ἄνθρωπος ἀπὸ τὸν Θεὸν διὰ νὰ νικᾷ πάντοτε τὸν ἀκοίμητον διάβολον, ἄλλη δὲν εἶναι, παρὰ ἡ ἀκοίμητος καὶ ἡ παντοτινὴ μελέτη τῆς νοερᾶς καὶ καρδιακῆς προσευχῆς, ἡ ὁποία, ἀφοῦ δοθῇ εἰς τὸν ἄνθρωπον ἀπὸ τὸν Παντοκράτορα Κύριον, ριζώνει εἰς τὴν καθαρὰν του καρδίαν, ὥσάν ριζώνει ὁ σπόρος, ὁποῦ πίπτει εἰς γῆν ἀγαθὴν καὶ παχείαν, ὁ ὁποῖος σπόρος τῆς νοερᾶς προσευχῆς γλυκαίνει τὸν νοῦν, θερμαίνει τὴν καρδίαν, παρηγορεῖ τὴν ψυχὴν μετὰ τὴν θεϊκὴν του Χάριν. Ὅθεν εἰς τὸ ἐξῆς ἀρχίζει ἡ ψυχὴ νὰ καρποφορῇ ἀπὸ τὴν νοερὰν προσευχὴν, πρῶτον τριάκοντα, ὕστερον ἐξήκοντα καὶ τέλος πάντων καρποφορεῖ ἑκατόν.

Τοῦτο δὲ γίνεται κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, διότι αὕτη ἡ νοερὰ προσευχὴ δὲν δίδεται διὰ μιᾶς μετὰ τελειότητα εἰς τὸν ἄνθρωπον, καθὼς καὶ εἰς τοὺς ἁγίους Ἀποστόλους δὲν ἐδόθη διὰ μιᾶς ἡ Χάρις τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ἀλλὰ πρῶτον ἐδόθη ὀλιγοστώς, ὅταν τοὺς εἶπεν ὁ Χριστὸς προτοῦ

ἀκόμη νὰ πάθῃ καὶ νὰ σταυρωθῇ, λέγοντας εἰς αὐτούς· «ἰδοὺ δίδωμι ὑμῖν τὴν ἐξουσίαν κατὰ πνευμάτων ἀκαθάρτων, ὥστε αὐτὰ ἐκβάλλειν, καὶ θεραπεύειν πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν». Δεύτερον δὲ τοὺς ἐδόθη ἡ Χάρις περισσότερον, ὅταν μετὰ τὴν Ἀνάστασιν ἐνεφύσησεν εἰς αὐτούς καὶ εἶπε· «λάβετε Πνεῦμα Ἅγιον, ἃν τινων ἀφῆτε τὰς ἁμαρτίας, ἀφίενται αὐτοῖς, ἃν τινων κρατῆτε, κεκράτηνται». Καὶ τρίτον ἔλαβον τὴν Χάριν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος μετὰ τελειότητα, ὅταν αὐτὸ τὸ Ἅγιον Πνεῦμα κατέβη οὐρανόνθεν οὐσιωδῶς εἰς τὰς κεφαλὰς τῶν ἁγίων Ἀποστόλων ἐν εἶδει πυρίνων γλωσσῶν τὴν ἡμέραν τῆς Πεντηκοστῆς.

Λοιπὸν κατὰ τὸν ὅμοιον τρόπον δίδει καὶ τώρα ὁ Θεὸς τὴν χάριν τῆς νοερᾶς προσευχῆς εἰς τὸν ἄνθρωπον. Διότι πρῶτον, μετὰ τὴν ὀλίγην δόσιν τῆς νοερᾶς προσευχῆς, προγυμνάζεται ὁ ἄνθρωπος καὶ προετοιμάζεται διὰ τὴν μεγαλύτερην δόσιν τῆς νοερᾶς προσευχῆς. Ὁμοίως πάλιν, μετὰ τὴν μεγαλύτεραν δύναμιν καὶ δόσιν, προγυμνάζεται καὶ προετοιμάζεται διὰ τὸ τέλειον δώρημα τῆς νοερᾶς προσευχῆς. Διότι, ὅταν ὁ ἄνθρωπος ἔλθῃ εἰς μέτρον τοῦ πληρώματος τοῦ Εὐαγγελίου Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ εἶναι ἱκανὸς νὰ ἀποδώσῃ τῷ Θεῷ τὸν ἄξιον καρπὸν τοῦ θείου χαρίσματος, καθὼς λέγει· «ὃ τὸν καρπὸν αὐτοῦ δώσει ἐν καιρῷ αὐτοῦ», τότε, λέγω, τοῦ δίδει ὁ Θεὸς τελειὰν τὴν δόσιν καὶ τέλειον τὸ δώρημα τῆς νοερᾶς προσευχῆς.

Ἀλλὰ τὸ τέλειον τοῦτο δώρημα, τὸ καταβαίνειν ἐκ τοῦ Πατρὸς τῶν φώτων, ὅσον εἶναι ὑψηλὸν καὶ τιμημένον, τόσον χρειάζεται καὶ πολιτείαν ὑψηλὴν καὶ τιμημένην, ὁ ὅμοιος γὰρ τὸν ὅμοιον ἀγαπᾷ. Ἀλλὰ διὰ νὰ πιστωθῇ τὸ βέβαιον ἀσφαλέστερα, ἃς φέρωμεν ἕναν ἅγιον εἰς παράδειγμα.

Ὁ ἅγιος Μάξιμος ὁ Καυσοκαλυβίτης εἶχε πόθον διὰ νὰ μάθῃ τὴν νοερὰν προσευχὴν καὶ ἐπαρακαλοῦσε πάντοτε τὴν Παναγίαν νὰ τοῦ χαρίσῃ αὐτὸ τὸ χάρισμα τῆς νοερᾶς

46 φ. 15
π. 170
10 η. 15
10 Α. 10
601
Α. 170

προσευχῆς. Καὶ λοιπὸν ἔδωκεν ὁ Θεὸς κατὰ τὴν καρδίαν του καὶ ἐπλήρωσε τὸ θέλημά του κατὰ τὴν γνώμην του, καθὼς εἶναι γεγραμμένον· «δὴ σοι Κύριος κατὰ τὴν καρδίαν σου, καὶ πᾶσαν τὴν βουλὴν σου πληρῶσαι»· διότι ἐφάνη εἰς αὐτὸν ἡ Κυρία Θεοτόκος καὶ τοῦ εἶπεν· «ἀνέβα Μάξιμε εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ ἹΑθωνος διὰ νὰ λάβῃς τὸ χάρισμα τῆς νοερᾶς προσευχῆς».

Ἀνέβη λοιπὸν ὁ ἅγιος εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ ἹΑθωνος καὶ ἔλαβε τὸ ποθούμενον. Ἀνέβη, ἀλλὰ πῶς ἀνέβη; Ἀνέβη πεινασμένος, ἀνέβη διψασμένος, ἀνέβη ἀγρυπνισμένος, ἀνέβη ταλαιπωρημένος εἰς τὸ σῶμα, ἀνέβη ἐξιπύλτος, ἀνέβη μὲ πίστιν θερμωτάτην, ἀνέβη μὲ ὑπερβάλλουσαν ταπείνωσιν καὶ πλείστην εὐλάβειαν, ἀνέβη μὲ καρδίαν καθαρὰν καὶ μὲ διάνοιαν κεκαθαρμένην. Ἀνέβη μὲ ζῶσαν ἐλπίδα καὶ μὲ ζέσιν τῆς καρδίας. Ἀνέβη εἰς τὴν κορυφὴν καὶ ἔβρεχε τὸ ἔδαφος τοῦ ναοῦ μὲ θερμώτατα καὶ μὲ πλείστα δάκρυα. Ἀνέβη, πλὴν δὲν ἔλαβεν εὐθὺς τὸ ποθούμενον. Ὅθεν ἐκατέβη κάτω εἰς τὸν θείον ναὸν τῆς Παναγίας λυπημένος, πλὴν ὅχι ἀπελπισμένος, διότι πάλιν ἀνέβη μὲ περισσοτέραν πίστιν, μὲ περισσοτέραν εὐλάβειαν, μὲ περισσοτέραν ταπείνωσιν, μὲ περισσοτέραν δέησιν, μὲ περισσοτέραν ζέσιν, μὲ περισσοτέραν πείναν, μὲ περισσοτέραν καὶ μὲ διπλὴν δίψαν τῆς ψυχῆς ὁμοῦ καὶ τοῦ σώματος καὶ μὲ περισσότερα καὶ θερμώτατα δάκρυα καὶ ἀπεφάσισε μὲ τὸν ἑαυτὸν του ὅτι, ἀνίσως δὲν ἀξιωθῇ τὸ ποθούμενον, νὰ μὴ ἀναχωρήσῃ πλέον ἀπὸ τὴν κορυφὴν τοῦ ἹΑθωνος μήτε νὰ φάγῃ τίποτες μήτε νὰ πῖνῃ μήτε νὰ δώσῃ ὕπνον εἰς τοὺς ὀφθαλμούς του μήτε νυσταγμὸν εἰς τὰ βλέφαρά του, καθὼς λέγει· «Ὅσιε πάτερ, οὐκ ἔδωκας ὕπνον τοῖς ὀφθαλμοῖς σου οὐδὲ τοῖς βλεφάροις σου νυσταγμὸν, ἕως οὗ τὴν ψυχὴν καὶ τὸ σῶμα τῶν παθῶν ἡλευθέρωσας· ἐλθὼν γὰρ ὁ Χριστὸς σὺν Πατρὶ, μὴν παρὰ σοὶ ἐποίησατο».

Ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἦτον οἱ φανεροὶ ἀγῶνες τοῦ ὁσίου, τοὺς δὲ νοητοὺς ἀγῶνας, ὅπου ἡγωνίζετο μὲ τοὺς ἀοράτους

δαίμονας τίς νὰ τοὺς διηγηθῇ; Διότι οἱ δαίμονες, ὡς ἐνόησαν ὅτι μέλλει ὁ ἅγιος νὰ λάβῃ τὸ χάρισμα τῆς νοερᾶς προσευχῆς, ἐσύναξαν σχεδὸν ὅλα τὰ τάγματα τῶν οἰκουμενικῶν δαιμόνων διὰ νὰ ἐκταράξουν καὶ νὰ ἐκφοβίσουν τὸν ἅγιον, μήπως καὶ φύγῃ ἀπὸ τὸν φόβον τοῦ ἄπρακτος, διότι ἔδειχναν ὅτι ὁρμοῦν ἐναντίον του παμπληθεῖ, κάμνοντες ἀλαλαγμὸν καὶ κρότον δυνατὸν.

Καὶ ἄλλα μυρία φόβητρα διαφόρων λογίων ἔδειχναν εἰς τὴν διάνοιαν τοῦ ὁσίου διὰ νὰ φύγῃ ἀπὸ τὸν φόβον του, πλὴν αὐτὸς ἔμεινεν ἀσάλευτος, ὡς στύλος ἀκλόνητος, ἕως οὗ ἔλαβε τὸ ποθούμενον τοιουτοτρόπως.

Κατέβη εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ ἹΑθωνος ἡ Κυρία Θεοτόκος κρατοῦσα εἰς τὴν ἀγίαν Τῆς ὠλένης τὸν χαριτωμένον Ἱησοῦν ὡς νήπιον, δορυφορούμενη ἀπὸ ἀναριθμήτους ἀγγέλους, ἡ δὲ κορυφὴ τοῦ ἹΑθωνος ἐφαίνετο εἰς τὸν ὅσιον τοῦ οὐρανοῦ πλατυτέρα. Καὶ δικαίως ἐφαίνετο τοιουτοτρόπως, διότι κατέβη ἐκεῖ ἡ Πλατυτέρα τῶν οὐρανῶν μαζί μὲ τὸν ἐν οὐρανοῖς μὴ χωρούμενον Τίόν της καὶ Θεόν. Ὁ δὲ ἅγιος, ὡς εἶδεν ὀφθαλμοφανῶς τὴν Κυρίαν Θεοτόκον, ἔπεσεν εὐθὺς καὶ τὴν ἐπροσκύνησεν τρεῖς φορές λέγοντας εἰς κάθε προσκύνημα τὸ «Θεοτόκε παρθένε, χαῖρε Κεχαριτωμένη Μαρία, ὁ Κύριος μετὰ σοῦ. Εὐλογημένη σὺ ἐν γυναιξὶ καὶ εὐλογημένος ὁ καρπὸς τῆς κοιλίας σου, ὅτι Σωτῆρα ἔτεκες τῶν ψυχῶν ἡμῶν».

Καὶ τότε ἔδωκεν ἡ Μήτηρ τοῦ Ἑμμανουὴλ τὸν ἅγιον ἄρτον μὲ τὴν ἄχραντον Αὐτῆς χεῖρα, τὸν ὅποιον, λαθὼν ὁ ὁσιος πανευλαβῶς, τὸν ἔφαγεν ἐν τῷ ἅμα. Καὶ τότε ἡ μὲν Κυρία Θεοτόκος ἐγενεν εὐθὺς ἀφανὴς ἀπὸ αὐτόν, αὐτὸς δέ, ὡς κατέφαγε τὸν ἅγιον ἄρτον, ἐγροίκησεν εὐθὺς εἰς τὴν καρδίαν του βρασμὸν καὶ ἀναβρασμὸν τῆς νοερᾶς προσευχῆς. Καὶ ἀπὸ ἐκεῖνην τὴν ὥραν, καὶ ὅταν ἦταν ἐξυπνος καὶ ὅταν ἐκοιμάτο ὁ ὁσιος, ἔβραζεν ἡ εὐχὴ μέσα εἰς τὴν καρδίαν του, γλυκαίνουσα τὴν ψυχὴν, θερμαίνουσα τὴν καρδίαν καὶ φωτίζουσα τοὺς νοητοὺς ὀφθαλμούς τοῦ ὁ-

σίου. Ὅθεν, ὡς φωτισμένος ὁποῦ ἔγινεν, ἔβλεπε μὲ τοὺς πεφωτισμένους τοῦ ὀφθαλμοῦ εἰς τὸν καιρὸν τῆς συννεφιασμένης καὶ σκοτεινῆς νυκτός, τόσον πολὺ, ὥσαν νὰ ἔλαμπεν ὁ πάμφωτος ἥλιος· καὶ πολλὰς φορὰς ἐπετοῦσεν εἰς τὸν ἀέρα μὲ τὸ σῶμα ὡς ἀετὸς ὑπόπτερος. Ἀλλὰ ταῦτα μὲν οὕτως ἔγιναν εἰς τὸν ἅγιον Μάξιμον τὸν Καυσοκαλυβίτην*, ἡμεῖς δὲ ἄς ἔλθωμεν εἰς τὸν λόγον μας.

Ὁ δὲ λόγος φανερῶνει ὅτι τὸ χάρισμα τῆς νοερᾶς προσευχῆς δίδεται εἰς ἐκεῖνον ὁποῦ ἀναβαίνει εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ Ἄθωνος, τουτέστιν ἐκεῖνος παίρνει ἀπὸ τὸν Θεὸν μὲ τελειότητα τὸ χάρισμα τῆς νοερᾶς προσευχῆς, ὅστις μεταχειρίζεται πολιτείαν ὑψηλὴν, πολιτείαν ἄμεμπτον καὶ καθαρὰν. Πολιτείαν κοπιαστικὴν μὲν εἰς τὸ σῶμα καὶ ἀπαράκλητον, εἰς δὲ τὴν ψυχὴν ἀναπαυτικὴν καὶ παρακλητικὴν, πολιτείαν τοιαύτην, ὁποῦ ὑψώνει τὸν νοῦν εἰς τὸν οὐρανόν, καθὼς εἶναι ὑψωμένη εἰς τὰ νέφη ἡ κορυφὴ τοῦ Ἄθωνος.

Ἐπειδὴ τὴν τοιαύτην ὑψηλὴν καὶ οὐράνιον πολιτείαν τὴν ὁρέγονται ὅχι μόνον οἱ καθαροὶ ἄγγελοι καὶ ἡ Προστάτισσα τῆς καθαρότητος, ἡ Δέσποινα αὐτῶν, ἡ Μήτηρ, λέγω, τοῦ Χριστοῦ, ἀλλ' ἔτι ὁρέγεται τὴν τοιαύτην πολιτείαν καὶ αὐτὸς ὁ οὐράνιος καὶ ἀκατανόητος Πατήρ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Καὶ διὰ τοῦτο φυτεύει εἰς τοῦ τοιοῦτου τὴν καρδίαν τὸ φυτὸν τῆς νοερᾶς προσευχῆς, τὸ ὁποῖον ποτιζόμενον ἀπὸ τὰ ἀέννα νάματα τῶν δακρῶν, θέλει μεγαλυνθῆ καὶ θέλει πλατυνθῆ ὡς τὰς κέδρους τοῦ Λιβάνου καὶ θέλει δροσίσει μὲ τὸν εὐσκιόφυλλον ἀέρα τῶν θείων λόγων ὅλους τοὺς καυματισμένους ἀπὸ τὴν καῦσιν τῆς ἁμαρτίας. Καὶ θέλει θρέψει μὲ τὸν ἀγλὰν καὶ γλυκύν τοῦ καρπὸν τοὺς λιμώττοντας ἀπὸ τὴν πείναν τῆς θείας ἐργασίας. «Τοὺς πόνους, λέγει, τῶν καρπῶν σου φάγεσαι, μακάριος εἶ, καὶ καλῶς σοι ἔσται»·

* Τὸν βίον τοῦ ὄντως θαυμαστοῦ ὁσίου Πατρὸς Μαξίμου Καυσοκαλυβίτου συνέγραψεν ὁ σύγχρονός του, ἁγιορείτης καὶ αὐτός, μητροπολίτης Περιθεωρίου.

ἡγουν διὰ τοὺς πόνους, διὰ τοὺς μόχθους, διὰ τοὺς κόπους καὶ διὰ τοὺς λοιποὺς ἀγῶνας, ὁποῦ δοκιμάζεις εἰς τὸν ἑαυτὸν σου ἀγωνιζόμενος νύκτα καὶ ἡμέραν μὲ τὰ πάθη τοῦ ἑαυτοῦ σου, ἕως ὁποῦ νὰ τὰ ἐκριζώσης ἀπὸ τὴν καρδίαν σου, διὰ νὰ φυτευθῇ ἄνωθεν εἰς ταύτην σου τὴν καρδίαν τὸ φυτὸν τῆς νοερᾶς προσευχῆς, τῆς νοερᾶς μελέτης, τῆς νοερᾶς καὶ πνευματικῆς θεωρίας, διὰ ὅλα ταῦτα, λέγω, σοῦ ἐτοιμάζεται εἰς τὴν ψυχὴν καρπὸς οὐράνιος, καρπὸς ἄφθαρτος, καρπὸς νοερός, καρπὸς αἰώνιος καὶ καρπὸς πνευματικός, τοῦ μέλιτος γλυκύτερος καὶ τῆς ψάμμου τῆς θαλάσσης περισσότερος, ἀπὸ τὸν ὁποῖον καρπὸν, ὅστις τρώγει, εἶναι μακάριος τῇ ἀληθείᾳ καὶ καλότυχος, διότι δὲν θέλει πεινάσει εἰς τὸν αἰῶνα, ζώντας αὐτὸς ἐν Χριστῷ καὶ ἐν αὐτῷ ὁ Χριστός. Αὐτῷ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος πάντοτε. Ἀμήν.

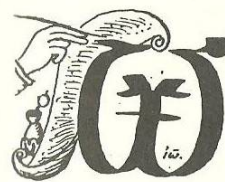

Λόγος Πέμπτος

Περὶ ἄκρας καὶ ἐκτεταμένης βίας τῆς καρδιακῆς εὐχῆς, ἐξ ἧς γεννᾶται μὲν ὁ δριμύς πόνος ἔσω εἰς τὸν ἄνθρωπον, ἐκ δὲ τοῦ πόνου γεννῶνται τὰ ἀέννασα δάκρυα καὶ ἐκ τούτων προέρχεται ἡ θυμηδία καὶ ἡ παράκλησις τοῦ Ἁγίου Πνεύματος εἰς τὴν ψυχὴν. Ἔτι δὲ καὶ περὶ τοῦ πῶς πτύει τινὰς αἷμα, ἕως οὗ νὰ ἐξορίσῃ ἀπὸ τὴν καρδίαν τοῦ τὸν σατανᾶν μὲ ὅλα του τὰ τάγματα.

Εὐλόγησον πάτερ

μοναχέ, ὁποῦ πραγματεύεσαι τὴν ἀτίμητον καὶ οὐράνιον πραγματείαν τῆς σωτηρίας διὰ μέσου τῶν θείων καὶ φωτεινῶν σου δακρύων! Ὄταν στερῇσαι ταῦτα τὰ σωτήρια καὶ ἅγια δάκρυα καὶ εἶναι ἡ διάνοιά σου τετυφλωμένη καὶ κατασυννεφιασμένη ἀπὸ κάποιαν παχυτάτην ὁμίχλην τῆς ἀναισθησίας, ἡ ὁποία περιχύνεται ἐπάνω εἰς τὴν ψυχὴν σου καὶ κρατεῖ τὸν νοῦν σου ἐν σκότει καὶ σκιᾷ θανάτου κρατημένον καὶ δεδεμένον, ὅταν, λέγω, πάσχῃς ταῦτα, μὴ γυρεύῃς ἄλλην θεραπείαν εἰς τὴν ψυχὴν σου, μήτε ἄλλο μέσον διὰ τοῦ ὁποίου ἠμπορεῖς νὰ ἀποβάλῃς ἀπὸ τὴν διάνοιάν σου τὴν

παχυτάτην ἐκείνην ἀντάραν τῆς ἀναισθησίας καὶ νὰ ἐλευθερώσῃς τὸν σκλαβωμένον σου νοῦν ἀπὸ τὰ δεσμὰ τῆς ψυχικῆς σου τυφλώσεως, παρὰ γύρευε, ὅσον δύνασαι, νὰ εὕρῃς τὰ δάκρυα, ὅπου τὰ στερεῖσαι. Διότι μόνον τῶν δακρύων ἔργον εἶναι νὰ λαμπρύνουν τὴν διάνοιάν σου, νὰ φωτίσουν τὴν ψυχὴν σου, νὰ διεγείρουν τὴν καρδίαν σου καὶ νὰ τὴν θερμάνουν εἰς τὴν θεῖαν ἐργασίαν καὶ νὰ ὑποτάξουν τὸ σῶμά σου εἰς τὰ θελήματα τῆς ψυχῆς σου.

Αὐτὰ τὰ δάκρυα προέρχονται μὲν καὶ γεννῶνται ἀπὸ πολλὰς καὶ διαφόρους ἀρετάς, πλὴν κατ' ἐξαιρέτον τρόπον προέρχονται εὐθύς - εὐθύς καὶ βρῦν ἐν τῷ ἅμα ἀενάως ἀπὸ τὴν ὑπερβολικὴν βίαν τῆς καρδιακῆς εὐχῆς. Διότι ἡ καρδιακὴ εὐχή, ὅταν λέγεται βιαίως, δὲν δάνει ἀργοπορίαν εἰς τὸ νὰ τὰ γεννήσῃ εἰς τὸ σῶμα καὶ νὰ τὰ δώσῃ εἰς τὴν ψυχὴν διὰ νὰ πληθῇ μὲ ταῦτα καὶ λευκανθῇ ὑπὲρ τὴν χιόνα. «Πλυνεῖς με, λέγει, καὶ ὑπὲρ χιόνα λευκανθήσομαι».

Ἄλλὰ ἴσως μοῦ ἀποκρίνεσαι καὶ μοῦ λέγεις· ἐγὼ πολλάκις ἐβίασα τὴν καρδίαν μου μὲ τὴν εὐχὴν καὶ ποσῶς δὲν εἶδα δάκρυον. Ναί! σὲ πιστεύω ὅτι ἐβίασες τὴν καρδίαν σου μὲ τὴν εὐχὴν, ἀλλὰ πόσον τὴν ἐβίασες δὲν μοῦ λέγεις. Διότι βία ἀπὸ βίαν διαφέρει, καθὼς διαφέρει ἀρετὴ ἀπὸ ἀρετὴν, τέχνη ἀπὸ τέχνην, ζῶν ἀπὸ ζῶν, καὶ ἄνθρωπος ἀπὸ ἄνθρωπον.

Ὅταν δὲ βιάζῃς τὴν καρδίαν μὲ τὴν εὐχὴν, ἀνίσως δὲν σοῦ ἔρχεται τὸ δάκρυον, ἤξευρε ὅτι δὲν ἐφθασας μὲ τὴν βίαν σου ἕως εἰς τὸν πόνον τῆς καρδίας σου καὶ ἕως εἰς τὴν πληγὴν τῆς καρδίας σου, ὥστε ὅπου νὰ σὲ πονῇ ἐκεῖ ὅπου λέγεται ἡ εὐχή μὲ κάποιαν ἄκραν δριμύτητα τοῦ πόνου, ὡσὰν νὰ ἐκατάκοψεν ἐκεῖνο τὸ μέρος τοῦ στήθους σου καμμίᾳ κοπτερῇ μάχαιρα καὶ διὰ τοῦτο δὲν εἶδες τὸ δάκρυον. Διότι ὅση διαφορὰ εἶναι εἰς ἓνα ἄνθρωπον, ὅστις προσεύχεται ἀπὸ τὸ βάθος τῆς καρδίας, ἕως εἰς ἄλλον ἕνα, ὅστις δὲν προσεύχεται ἀπὸ τὸ βάθος τῆς καρδίας, τό-

ση διαφορὰ εἶναι καὶ εἰς ἐκεῖνον, ὅστις προσεύχεται μὲ πόνον τῆς καρδίας καὶ λέγει τὴν εὐχὴν ἀπὸ τὸ κέντρον τοῦ πόνου, ἕως εἰς ἐκεῖνον, ὅστις προσεύχεται μὲν μόνον μὲ τὴν καρδίαν ἀπὸ καρδίας, ὅμως δίχως πόνον καρδίας, δίχως πληγὴν καρδίας καὶ δίχως τὴν ἐσωτερικὴν μάχαιραν τοῦ στήθους (ὁ ἀναγινώσκων νοεῖτω, ὁ ἀναγινώσκει, καὶ ὁ δυνάμενος χωρεῖν, χωρεῖτω· οὐ πάντες γὰρ χωροῦσι τὸ λεγόμενον τοῦτο, μάρτυς ὁ ὀφθαλμὸς τοῦ Θεοῦ, ὁ βλέπων τὰ κρυπτὰ καὶ ὁ ἐτάζων καρδίας καὶ νεφρούς, οὐ ψεύδομαι). Διότι πόνος τῆς καρδίας εἶναι ἐκεῖ ὅπου εἶναι ἡ ἐσωτερικὴ ἄκρα βία τῆς εὐχῆς, ἡ ὁποία κόπτει ἔσωθεν τὸ στήθος τοῦ ἀγωνιστοῦ εἰς μέρη - εἰς μέρη, ὡσὰν μὲ μάχαιραν κοπτερῇ.

Τοῦτο λοιπὸν εἶναι ἐκεῖνο ὅπου γεννᾷ ἐν τῷ ἅμα τὴν κατάνυξιν. Καὶ ἄλλοτε μὲν χύνονται κρουνηδὸν τὰ δάκρυα καὶ βρέχεται ὅχι μόνον τὸ πρόσωπον τοῦ ἀνθρώπου, ἀλλὰ καὶ τὰ φορέματά του καὶ τὸ ἔδαφος τῆς γῆς, ἄλλοτε δὲ πάλιν βρέχονται ἀπὸ τὰ δάκρυα μόνον τὰ ὅμματα, καὶ ἄλλοτε, καθὼς δροσίζεται ἡ ἐπιφάνεια τῆς γῆς τὴν ἄνοιξιν ἀπὸ τὴν δρόσον τοῦ οὐρανοῦ ἐν καιρῷ τῆς νυκτός, τοιοῦτοτρόπως δροσίζεται ἡ διάνοια καὶ ἡ καρδιά ἔσωθεν. Ἄλλὰ πάλιν, ἀφοῦ παύσουν τὰ δάκρυα, ἀνίσως στέκεται ἔτι ὁ πόνος σου ἔσω σου δριμύς καὶ ἡ πληγὴ σου νεκρά, δίχως νὰ καταπραῦνῃ ἡ δριμύτης τοῦ πόνου σου καθόλου καὶ δίχως νὰ ὑγιάνῃ ἡ πληγὴ σου καὶ δίχως νὰ ἀναλάβῃ ἡ καρδιά σου ἐν τῷ ἅμα, πάλιν ἡμπορεῖς νὰ ξαναφέρῃς τὰ δάκρυά σου, ὅταν θέλῃς. Διότι ἡ πηγὴ ἀπὸ τὴν ὁποίαν βρῦν καὶ χύνονται εἶναι ἀνοικτὴ καὶ δὲν ἐσφαλίσθη. Βρῦει ἀκόμη καὶ δὲν ἐστέρησεν.

Ἄλλοτε δὲ πάλιν τὰ ἀνανεώνεις μὲ τὴν ἰδίαν ἔμπονον εὐχὴν, διότι λέγοντας πάλιν τὴν εὐχὴν μὲ βίαν καὶ μὲ πόνον καὶ μὲ προσοχὴν, γνωρίζεις καὶ ἐσὺ ὁ ἴδιος ὅτι μαζὶ μὲ τὴν εὐχὴν ἐξέρχονται τὰ δάκρυα ἀπὸ τὸν ἴδιον τόπον, ἀπὸ τὸν ὁποῖον ἐξέρχεται καὶ ἡ εὐχή. Διότι ἐν τῷ ἅμα ὅπου βιάζεις τὴν καρδίαν σου μὲ τὴν εὐχὴν, κατανύ-

γεται ἔσω σου ἡ καρδία καὶ οἱ ὀφθαλμοί σου.

Ἄλλοτε πάλιν, ὅταν εἶναι νέος ὁ πόνος τῆς καρδίας σου, ἀνανεώνεις τὴν κατάνυξιν μετὰ τὴν θεωρίαν τοῦ νοός σου. Διότι ὧντας ἔτι ὁ νοῦς σου καθαρώτατος, λαμπικαρώτατος καὶ ὑψηλότατος, ἐκτείνεται εἰς τὰ οὐράνια κάλλη, εἰς τὰ ἀφθάρτα ποιήματα, εἰς τὰ νοητὰτάγματα, εἰς τὴν δοξολογίαν τοῦ Θεοῦ, εἰς τὴν προσκύνησιν τοῦ Κτίστου σου, εἰς τὸν θαυμασμὸν τῶν ποιημάτων Αὐτοῦ, εἰς τὴν ἐκπληξιν τῆς μεγαλοσύνης Του καὶ εἰς τὸ ἀκατανόητον τῆς θεότητος.

Αὐτὰ μελετῶντας μετὰ κάποιαν ζωηρότητα ὁ καθαρώτατος καὶ ἀθόλωτος νοῦς γλυκαίνεται ἀρρήτως. Γλυκαίνόμενος δὲ ἀνανεώνει τὴν κατάνυξιν εἰς τὴν καρδίαν σου καὶ χύνουν οἱ ὀφθαλμοί σου δάκρυα, ὅχι ὀλιγώτερα ἀπὸ τὰ πρῶτα, διότι τότε, πίπτοντας προύμητα, ἐσὺ ὁ πραγματευόμενος τὴν σωτηρίαν σου διὰ μέσου τῶν δακρύων, δὲν σηκώνεσαι ἐκεῖθεν ἕως νὰ χορτάσης κλαίοντας καὶ ἕως οὗ νὰ σὲ σηκώσῃ ἀοράτως ὁ ἅγιος ἄγγελος τῆς πνευματικῆς παρακλήσεως καὶ εὐφροσύνης.

Μετὰ δὲ τὴν χύσιν τῶν δακρύων, φεύγει ἡ ἀναισθησία τῆς ψυχῆς σου, ἐξορίζεται ἡ ἀπελπισία τῆς σωτηρίας σου, φυγαδεύεται ἡ ἀνευλάβεια ἀπὸ λόγου σου, χάνεται ἡ ἀμέλεια, διαλύεται ἡ ὀλιγοπιστία τῆς καρδίας σου καὶ ἡ διάνοιά σου, τόσον φαίνεται καθαρὴ (καὶ εἶναι τῇ ἀληθείᾳ), ὥσάν φαίνεται καθαρὸς ὁ οὐρανὸς μετὰ τὴν κατάπαιυσιν τῆς βροχῆς.

Ταῦτα δὲ τὰ δάκρυα σοῦ τὰ ἐχάρισεν ὁ Θεὸς διὰ μικρὴν σου παρηγορίαν, πρὸς ἀρραβῶνα τῆς οὐρανίου βασιλείας, ἐπειδὴ καὶ ἐσὺ τοῦ ἐθυσίας, ὅχι θυσίαν ὀλοκαυτωμάτων, ὅπου δὲν τὴν θέλει, καθὼς λέγει· «ὀλοκαυτώματα οὐκ εὐδοκήσεις», ἀλλὰ τοῦ ἐθυσίας θυσίαν τῆς καρδίας σου, θυσίαν τοῦ ἑαυτοῦ σου, θυσίαν τοῦ πνεύματός σου· «θυσία τῷ Θεῷ πνεῦμα συντετριμμένον». Διότι ὁ δριμύς πόνος, ὅπου σὲ κυριεύει ἔσω εἰς τὸ στήθος σου καὶ τὸ

αἷμα, ὅπου πτύεις ἀπὸ τὴν καρδίαν σου διὰ τὴν βίαν τῆς καρδιακῆς εὐχῆς, λογίζονται ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ ὥσάν εὐπρόσδεκτος θυσία.

Ἀλλὰ διατί ἔγινεν ὁ πόνος εἰς τὸ κέντρον τοῦ στήθους σου καὶ ὅχι ἄλλου πούποτε; Καὶ διατί ἐκατάκοψεν ἐκεῖ ἡ εὐχὴ ἔσωθεν εἰς μέρη - εἰς μέρη τὸ στήθος σου, ὥσάν νὰ ἦτον καμμία κοπτερὴ μάχαιρα; Καὶ διατί πτύεις αἷμα, ποτὲ μὲν κατάμαυρον καὶ ψυχρόν, ποτὲ δὲ κόκκινον καὶ ζεστόν; Τοῦτο σοῦ ἠκολούθησεν ἀγαπητέ, διατί εἰς αὐτὸ τὸ μέρος τοῦ στήθους σου ἐπάλευσε καὶ ἐπολέμησε δυνατὰ ἡ χαριτωμένη εὐχὴ μετὰ τὸν διάβολον καὶ μετὰ τοὺς ὑπηρέτας του διὰ τὴν λύτρωσιν καὶ διὰ τὴν σωτηρίαν τῆς ψυχῆς σου. Διότι εἰς αὐτὰ τὰ μέρη ἡ δίστομος μάχαιρα τοῦ ὀνόματος τοῦ Χριστοῦ εὗρουσα τὸν σατανᾶν ἀναπαυμένον μετὰ τὰ στρατεύματά του, τὸν ἐκατάκοψε μεληδὸν καὶ αὐτὸν καὶ τὰ στρατεύματά του· καὶ ὅχι μόνον τὸν ἐκατάκοψε, ἀλλὰ καὶ τὸν ἐκατάκαυσε, διότι τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ εἶναι ὅχι μόνον δίστομος μάχαιρα κατὰ τοῦ διαβόλου, κατὰ τῆς ἁμαρτίας λέγω, ἀλλὰ εἶναι ἀκόμη καὶ πῦρ καταναλίσκον.

Ἐκεῖ πρῶτα ἐβασίλευεν ὁ σατανᾶς μετὰ ἑπτὰ ἄρχοντας, διότι ἑπτὰ εἶναι τὰ θανάσιμα ἁμαρτήματα, ἀλλὰ, ἀφοῦ εἰσῆλθεν ἐκεῖ ἡ νοητὴ ρομφαία τοῦ ὀνόματος τοῦ Χριστοῦ καὶ ἀφοῦ ἐπροχώρησεν ἕως ἐκεῖ ἡ βία τῆς καρδιακῆς σου εὐχῆς, ἐφοβήθη εὐθὺς ὁ δειλῆτος καὶ δειλὸς ἐκείνος τύραννος βασιλεὺς. Λέγομεν ἐφοβήθη ὁ διάβολος νὰ μὴ τὸν κατασφάξῃ καὶ νὰ μὴ τὸν κατακαύσῃ τὸ φοβερόν καὶ ἀστεκτον ὄνομα τοῦ Θεοῦ, καὶ αὐτὸν καὶ τὰ στρατεύματά του· διὰ τοῦτο εἰσῆλθεν εἰς τὰ ἐσώτερα μέρη τοῦ στήθους καὶ ἐτράβηξεν ἐμπροστίαν του κάποιον μπερτέν, διὰ νὰ μὴ φανῇ πῶς εἶναι ἐκεῖ κρυμμένος.

Αὐτὸς δὲ ὁ μπερτές εἰς τὸν ὅποιον ὀπίσω κρύπτεται ὁ διάβολος εἶναι καὶ εὐρίσκεται εἰς τὰ ἐσωτερικὰ μέρη τοῦ στήθους. Λέγομεν αὐτὸς ὁ μπερτές εἶναι νοητὸν τίποτες

καὶ αἰσθητὸν τίποτε, καθὼς καὶ τὸ ξύλον τῆς γνώσεως, ἀπὸ τοῦ ὁποίου τὸν καρπὸν ἔφαγεν ὁ Ἀδάμ, γροικᾶται αἰσθητὸν τίποτε καὶ νοητὸν τίποτε. Καὶ καθὼς ὁ ἄνθρωπος εἶναι αἰσθητὸς καὶ νοητός, ὁμοίως καὶ καθὼς ὁ Παράδεισος γροικᾶται τρόπον τινὰ αἰσθητὸς καὶ νοητός, τοιοῦτοτρόπως εἶναι καὶ οὗτος ὁ μπερτές νοητὸν τίποτε καὶ αἰσθητὸν τίποτε. Καὶ νοητὸν μὲν τίποτε εἶναι αὐτὸς ὁ μπερτές, διότι αὐτὸς εἶναι ὅλη ἡ δύναμις τοῦ σατανᾶ. Σοῦ κυριεύει τὰ βουλήματα τῆς καρδίας ἀνεπαίσθητως. Αἰσθητὸν δὲ τίποτε πάλιν φαίνεται νὰ εἶναι, διότι, ὅταν τὸν ἐπιτύχῃς μετὰ τὴν ἐσωτερικὴν καρδιακὴν εὐχὴν καὶ προσοχήν, αἰσθάνεσαι καὶ ἐσὺ μόνος σου ὅτι εὐρῆκεν ἡ ἔσω σου εὐχὴ τὸν τόπον τοῦ διαβόλου, τὴν φωλεὰν τοῦ σατανᾶ, τὴν κατοικίαν τοῦ Βεελζεβούλ, τὸν θρόνον τοῦ ἑωσφόρου καὶ τὴν πόλιν τῶν δαιμόνων. Τὸ ὁποῖον δὲν θέλει ποτὲ νὰ τὸ νοήσῃ ὁ ἄνθρωπος, διὰ νὰ μὴ ζητήσῃ τὴν εὐχὴν καὶ διωχθῇ ἐκεῖθεν, καθὼς λέγει ὁ Συναίτης Γρηγόριος καὶ ἄλλοι νηπτικοὶ Πατέρες. Καὶ ἀνίσως δὲν εἶναι αἰσθητὸν τίποτε ἐκεῖνος ὁ μπερτές, ἐκεῖνος ὁ σελιτζιτὲς (*) τοῦ σατανᾶ, πῶς εἶναι δυνατόν νὰ τὸν αἰσθανθῇς ὅτι τὸν ἐπέτυχεν ἡ ἔσω σου εὐχή; Τοῦτο δὲ νὰ τὸ εἰπῇ τις κοινότερα θεωρεῖται τοιοῦτοτρόπως.

Ὅταν ἐσύ, ὦ ἄνθρωπε, ἐρευνᾷς τὰ βάθη τοῦ ἑαυτοῦ σου μετὰ τὴν δύναμιν καὶ μετὰ τὴν σοφίαν καὶ μετὰ τὴν κρίσιν τῆς νοεῖας προσευχῆς, τότε εὐρίσκεις τόσον τὸν ἔσω ἄνθρωπον τοῦ ἑαυτοῦ σου, ὅσον καὶ τὸν ἔξω, ὅτι εἶναι ὅλος ζυμωμένος μετὰ τὰ πάθη καὶ ὅτι κλίνει πάντοτε εἰς τὰ θελήματα τοῦ διαβόλου, ἀνίσως δὲν τὸν ἐμποδίσῃς μετὰ τὸν φόβον τοῦ Θεοῦ καὶ δὲν τὸν χαλινώῃς μετὰ τὴν ἐνθύμησιν τῆς φρικτῆς κολάσεως. Διότι, ὅσον πλησιάζεις εἰς τὸν Θεὸν μετὰ τὴν ἐργασίαν τῶν ἀγίων Του ἐντολῶν, τόσον βλέπεις τὸν ἑαυτὸν σου ἀπομακρυσμένον

* σελιτζιτὲς καὶ μπερντὲς = ἀδιαπέραστες ὀφθαλμικῶς κουρτίνες. Οἱ λέξεις εἶναι τουρκικαί.

ἀπὸ τὸν Θεὸν (*) καί, ὅσον καθαρίζεται ἡ καρδία σου μετὰ τὴν εὐχὴν καὶ φωτίζεται ἡ διάνοιά σου ἀπὸ τὰ ἀέννα αὐτὰ δάκρυα, τόσον σοῦ φαίνεται ὅτι εἶσαι ἀμαρτωλὸς καὶ ἄσωτος.

Ἀλλὰ διατί, προτοῦ νὰ καθαρισθῇ ἡ καρδία σου καὶ νὰ φωτισθῇ ἡ διάνοιά σου, δὲν ἔβλεπες τοιοῦτον τὸν ἑαυτὸν σου; Καὶ πρῶτα μὲν δὲν ἔβλεπες τὸν ἑαυτὸν σου τοιοῦτον, διότι δὲν ἤξευρες τί πράγμα εἶναι οἱ ἄγγελοι καὶ αὐτὸς ὁ Θεὸς καὶ ὁ Παράδεισος. Τώρα ὅμως ὅπου τὰ ἐθεώρησεν ὅπως οὖν ἡ καρδία σου, κατὰ τὴν καθαρότητά της, καὶ τὰ εἶδεν ἡ διάνοιά σου, κατὰ τὴν φώτισίν της, βλέπεις τὸν ἑαυτὸν σου τοιοῦτον ἄχρηστον καὶ ἄσωτον, διότι ἐβεβαιώθης, ὅποιαν ἄκραν καθαρότητα εἶχαν οἱ θεοὶ ἄγγελοι καὶ ὅποιαν ἀκατανόητον καὶ ἀνέκφραστον ωραιότητα καὶ καθαρότητα ἔχει ὁ Κύριος.

Διὰ τοῦτο λοιπὸν ἔλεγε καὶ ὁ εὐλογημένος ἐκεῖνος Πατήρ, ὁ οὐράνιος μᾶλλον ἢ ἐπίγειος, ὁ ἄσαρκος μᾶλλον ἢ μετὰ σῶμα, ὁ Συμεὼν λέγω ὁ Μεταφραστής· «Ἦδη δὲ καὶ ἐν τοῖς ἔργοις διεπραξάμην πορνείαν, μοιχείαν, ὑπερηφανείαν, ἀλαζονείαν, λοιδορίαν, βλασφημίαν, ἀργολογίαν, βρασμὸν γέλωτος, μέθην, γαστριμαργίαν, ἀδηφαγίαν, μῖσος, φθόνον, φιλαργυρίαν, φιλοχρηματίαν, πλεονεξίαν, φιλαυτίαν, φιλοδοξίαν, ἀρπαγὴν, ἀδικίαν, αἰσχροκέρδειαν, ζηλοτυπίαν, καταλαλίαν, παρανομίαν, πᾶσαν μου αἰσθησιν καὶ πᾶν μέλος ἐμίαναι, ἔφθειρα, ἠχρείωσα, ἐργαστήριον γενόμενος καθόλου τοῦ διαβόλου». Διότι τίς εἶναι ὅστις δὲν μετέχει ἀπὸ ὅλα ταῦτα ὀλίγον ἢ πολὺ; Βέβαια ὅλοι μας μετέχομεν ἀπὸ ταῦτα, ὡς σῶμα φοροῦντες καὶ ὡς τὸν κόσμον οἰκοῦντες καὶ ὡς ἐκ τοῦ διαβόλου πλανώμενοι.

* Εἶναι χαρακτηριστικὸν τῆς ἀγιότητος τῶν Πατέρων μας, ὅτι ὅσον ἐπλησίαζαν ὡς καθαροὶ τὸν καθαρῶτατον Κύριον, τόσον αἰσθάνονταν τὴν μικρότητα τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως. Ἰδιαίτερα χαρακτηριστικὴ εἶναι ἐν προκειμένῳ ἡ σχετικὴ κατήχησις τοῦ Ἀββᾶ Δωροθέου. Αὐτὴ εἶναι «τὸ συντετριμμένον πνεῦμα» καὶ ἡ θεία ταπεινώσις.

Διὰ τοῦτο λοιπὸν λέγομεν ὅτι ἐκεῖνος ὁ μπερτὲς εἶναι τὸ ἀγγεῖον τῆς πονηρίας τοῦ διαβόλου, ἐκεῖνος εἶναι τὸ θησαυροφυλάκιόν του, διότι ἐκεῖ ὁ σατανᾶς ἔχει μαζωμένα ὅλα τὰ σπέρματα τῆς πονηρίας. Ἐκεῖθεν πηγάζει ἡ πορνεία, ἐκεῖθεν πηγάζει ἡ ἀκρασία, ἐκεῖθεν πηγάζει ἡ ἀσωτεία, ἐκεῖθεν πηγάζει καὶ βρῦει ἡ ἀρρενομανία, ἐκεῖθεν βρῦει ἡ φιλαργυρία, ἡ πλεονεξία, ἡ αἰσχροκέρδεια, ἡ ἀρπαγή, ἡ ἀδικία, ἐκεῖθεν ἐξέρχεται ἡ φιληδονία, ἡ ὑπερηφάνεια, ἡ οἷσις, ἡ ἀνθρωπαρέσκεια, ἐκεῖθεν κατάγεται τὸ μῖσος, ἡ ἔχθρα, ὁ φθόνος, ἡ κατάκρισις, ἐκεῖθεν βρῦει ἡ κατὰχρησις, ἡ καύχησις, ἡ κακὴ ἐπιθυμία, ἡ βλασφημία, καὶ συντόμως εἰπεῖν, ἐκεῖθεν πηγάζουν ὅλαι αἱ κακίαι, ὡσὰν ἀπὸ καμμῖαν βρωμερὰν καὶ δυσώδη πηγὴν. Τοῦτο δὲ φανερώνει καὶ ἐκεῖνο ὅπου λέγει ὁ Κύριος εἰς τὸ ἱερὸν Αὐτοῦ Εὐαγγέλιον· «ἐκ τῆς καρδίας τοῦ ἀνθρώπου ἐξέρχονται πορνεῖαι, φόνοι, βλασφημίαι, κάκεῖνα κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον», ἡγουν, ὅταν τινὰς δὲν ἐπιμελῇται νὰ καθαρῖσιν ἔσωθεν τὴν καρδίαν του, ἥτοι τὸν ἔσω ἄνθρωπον, τότε γίνεται ἡ καρδία του, λέγομεν, γίνεται ὁ ἔσω ἄνθρωπος καθολικὸν κατοικητήριον καὶ δοχεῖον τοῦ σατανᾶ, ἀπὸ τὸ ὁποῖον βρῦουν καὶ ἐξέρχονται ὅλα τὰ κακά, τὰ ὁποῖα μολύνουν τὸν ἄνθρωπον, ἥτοι κολάζουν τὴν ψυχὴν τοῦ ἀνθρώπου.

Εἶδες λοιπόν, ἀγαπητέ, ὅτι ὅλα τὰ κακά ἐξέρχονται ἀπὸ τὴν καρδίαν, ὅπου ἔγινεν φωλεὰ καὶ κατοικία τοῦ σατανᾶ; Ἐκεῖ ἔχει ὁ σατανᾶς θησαυρισμένα ὅλα τὰ πονηρὰ σπέρματα τῆς πονηρίας του καὶ ὅλα τὰ φθοροποιὰ ἐφευρέματα τῆς πανουργίας του καὶ κακίας, ἐπάνω εἰς τὰ ὁποῖα ἀναπαύεται αὐτός, ὡσὰν εἰς κανένα μαλακὸν καὶ πολύτιμον αὐτοῦ στρῶμα. Ἄλλ' ὅμως, ἀφοῦ φθάσῃ ἡ εὐχή ἕως εἰς ἐκείνην τὴν κατοικίαν τοῦ σατανᾶ καὶ τὴν σπαράξῃ καὶ τὴν ταράξῃ δυνατά, ταράττεται εὐθὺς καὶ συγχύζεται ὁ σατανᾶς μετὰ τοὺς πονηροὺς τοῦ ἀγγέλου, ὡσὰν ταράζονται καὶ θυμώνονται αἱ σφήκες, ὅταν ταράξῃ τὴν φωλεὰν αὐτῶν.

Ἄλλὰ ἐσύ, ὦ Μοναχέ, ὅπου Χάριτι Θεοῦ ἔφθασες καὶ ἐπροχώρησες τὴν εὐχὴν τῆς καρδίας σου ἕως ἐκεῖ κοντά, σὲ παρακαλῶ, διὰ τὴν ἀγάπην τῆς ψυχῆς σου καὶ σὲ παρακινῶ, βάλε ὅλην σου τὴν δύναμιν εἰς τὴν εὐχὴν τῆς καρδίας σου, διὰ νὰ ξεσχίσῃς ἐκείνον τὸν μπερτὲν τοῦ σατανᾶ. Διότι ἐκεῖνος ὁ μπερτὲς εἶναι τὸ χειρόγραφον τοῦ διαβόλου, ἐκεῖνος εἶναι τὸ κατάστιχον τῆς ἁμαρτίας, ἐκεῖνος εἶναι ἡ ἔγγραφος ὁμολογία τοῦ ἑωσφόρου, εἰς τὴν ὁποῖαν ἔχει ὁ διάβολος γεγραμμένας ὅλας τὰς ἁμαρτίας.

Ἀνίσως ὅμως ἤθελες ξεσχίσει τοῦτον τὸν νοητὸν καὶ αἰσθητὸν μπερτὲν τοῦ διαβόλου καὶ τοῦ ἑαυτοῦ σου μετὰ τὴν βίαν τῆς καρδιακῆς σου εὐχῆς, ἐξαλείφεις εὐθὺς ὅλας σου τὰς ἁμαρτίας, ὅπου εἶναι γεγραμμένα εἰς αὐτόν, καὶ ματαιώνεις ὅλους τοὺς κόπους τοῦ διαβόλου, ὅπου ἐκοπίασεν, ἕως ὅπου νὰ ἱστορίσῃ ἐκεῖ πάσας τὰς κακίας σου. Τὸν ξεσχίζεις δὲ μετὰ τὴν βιαίαν εὐχὴν, ὡς εἰρηται.

Ἡ δὲ βιαία εὐχή, ὅταν ἤθελε φθάσει ἐκεῖ, γνωρίζεις εὐθὺς ὅτι ἐκεῖ κάθηται ὁ νοητὸς λύκος, ὅστις παραμονεύει ἐκεῖθεν νὰ ἀρπάξῃ καὶ νὰ ξεσχίσῃ τὴν νοητὴν ἀμνάδα τοῦ Κυρίου, λέγομεν τὴν ψυχὴν σου, ἐν τῇ ὥρᾳ τοῦ θανάτου σου, καὶ νὰ καταφάγῃ ὅλας τὰς ἀγαθοεργίας σου. Διὰ τοῦτο λοιπὸν ἐκείνην τὴν ὥραν καθ' ἣν αἰσθάνεται ἡ καρδία σου ὅτι ἐκεῖ ἐμφωλεύει ὁ παλαιὸς ὄφις διὰ νὰ φαρμακώσῃ τὴν ψυχὴν σου, κατ' ἐκείνην, λέγω, τὴν ὥραν σου, ἔρχεται ἀοράτως καὶ θαυμασίως κάποια προθυμία εἰς τὸ νὰ σπαράξῃς ἐκείνον τὸν μπερτὲν τοῦ διαβόλου μετὰ ὅλην τὴν δύναμιν τῆς καρδιακῆς εὐχῆς. Διότι, ἀφοῦ ἤθελες καταλάβει τὰς ἐνεργείας τοῦ σατανᾶ, θείῳ ζήλῳ κινούμενος, τότε ἀποφασίζεις μετὰ τὸν ἑαυτὸν σου καὶ λέγεις· «ἢ ἐγὼ νὰ ἀποθάνω ταύτην τὴν στιγμὴν τῆς ὥρας, ἀπὸ τὴν ὑπερβολικὴν βίαν τῆς εὐχῆς, ἢ ὁ διάβολος νὰ ἐξορισθῇ καὶ νὰ φυγαδευθῇ ἀπὸ τὴν καρδίαν μου μαζὶ μετὰς πονηρίας του». Ὅθεν μετὰ τοῦτον τὸν τρόπον βιάζεις καὶ ὑπὲρ βιάζεις καὶ σπαράττεας καὶ κατασπαράττεας τὸν μπερτὲν τοῦ διαβόλου, ἕως ὅπου νὰ τρυπηθῇ καὶ νὰ ξεσχισθῇ.

Καὶ λοιπόν, ἀφοῦ ἤθελε φθάσει εἰς τὰ ἐσώτερα μέρη ἡ ἀήττητος καὶ κραταιὰ εὐχή, ἐξορίζει ἐκείθεν τὸν διὰβολον μὲ τοὺς δαίμονάς του καί, τέλος πάντων, κατακαίει θαυμασίως καὶ ἀρρήτως ὅλον ἐκείνον τὸν τόπον καὶ ὅλα ἐκεῖνα τὰ σπέρματα καὶ τὰς αἰτίας τῆς ἁμαρτίας καὶ τῶν παθῶν καὶ ἔρχεται μετὰ ταῦτα ἐν τῷ ἅμα ἡ παρηγορία τοῦ Θεοῦ. Διὰ τοῦτο λέγει καὶ ὁ ὕμνογράφος· «κατάφλεξον πυρὶ ἀύλῳ τὰς ἁμαρτίας μου, καὶ ἐμπλησθῆναι τῆς ἐν σοὶ τρυφῆς καταξίωσον».

Διὰ τοῦτο λοιπὸν πτύει τινὰς αἷμα(*) ἀπὸ ἐκεῖ,

* Σημειοῦμεν δὲ ἐδῶ ὅτι ἐκεῖνοι, ὅπου ἐργάζονται ταύτην τὴν καρδιακὴν εὐχήν, δὲν πτύουσιν ὅλοι αἷμα, ἀλλὰ ἄλλοι μὲν πτύουσιν αἷμα, ἕτεροι δὲ ὄχι, μὲλον ὅπου θιάζουσιν ἐπὶ πολὺ τὴν καρδίαν τους εἰς τὴν εὐχήν. Ὅθεν, ἐκεῖνοι ὅπου θιάζουσιν ἐπὶ πολὺ τὸν ἑαυτὸν τους εἰς τὴν εὐχήν, δὲν πτύουσιν ὅμως αἷμα, οὗτοι, λέγω, ἂς μὴ ἀμφιβάλλωσι περὶ ἐκείνων, οἵτινες λέγουσιν πῶς ἔπυσαν αἷμα ἀπὸ τὴν καρδιακὴν τους θίαν, νομίζοντες τὸ πρᾶγμα ἀδύνατον ὡς ἀπίστευτον, καθότι δὲν ἔγινεν οὕτως εἰς αὐτούς. Τοῦτο γὰρ ἡμπορεῖ νὰ πληροφορηθῇ τινὰς ἀπὸ πολλοῦς, οἵτινες ἔπυσαν αἷμα ἐκ τῆς καρδιακῆς των θίας ἂν τοὺς ἐρωτήσῃ. Τὸ δὲ αἴτιον, ὅπου τινὲς μὲν πτύουσιν αἷμα, τινὲς δὲ ὄχι, φαίνεται νὰ εἶναι τοῦτο. Ἐκεῖνοι μὲν, ὅπου πτύουσιν αἷμα θιάζοντες ἐπὶ πολὺ τὸν ἑαυτὸν τους εἰς τὴν εὐχήν ἢ ὀξύχοιοι καὶ ὀξύθυμοι εἶναι ἢ εἰς τὸ ἄκρον ἐθίασαν τὴν καρδίαν τους εἰς τὴν εὐχήν, διὰ τοῦτο πτύουσιν αἷμα. Ἐκεῖνοι δὲ πάλιν, ὅπου δὲν πτύουσιν αἷμα μόνον ὅπου θεωροῦσι τὸν ἑαυτὸν τους ὅτι ἔφθασαν εἰς τὰ μέτρα τῆς τελειότητος εὐχῆς, τόσον ἀπὸ τὴν πλημύραν τῆς πλουσίας καὶ τῆς αὐτομάτου κατανύξεως, ὅσον καὶ ἀπὸ ἕτερα τινὰ πνευματικὰ σημεῖα, ὅπου εἰς τοιοῦτους συμβαίνουν, ἥτοι ἀπὸ τὰς θεωρίας καὶ ἀπὸ τὰς ὀπτασίας ὅπου θεωροῦσιν, εἴτε ἐν σώματι, εἴτε ἐκτὸς τοῦ σώματος κατὰ τοὺς νηπτικούς Πατέρας, οἱ τοιοῦτοι, λέγω, ἢ πολλὰ ἡμέροι καὶ πρατάτοι εἶναι, διὰ τὴν ὁποίαν αἰτίαν τοὺς ἐδόθη ἡ παρηγορία ἢ ὅτι δὲν ἐθίασαν εἰς τὸ ἄκρον τὴν καρδίαν τους εἰς τὴν εὐχήν, μόνον ὅπου τοὺς φαίνεται ὅτι εἰς τὸ ἄκρον τὴν ἐθίασαν εἰς τὴν εὐχήν — ἡ γὰρ ἄκρα θία τῆς καρδιακῆς εὐχῆς εἶναι ἡ ἄκρα ἀγάπη, ὅπου ἔχει τις εἰς τὸν Χριστὸν καὶ ὁ ἄκρος καὶ πολλὸς ζῆλος, ὅπου ἔχει τις εἰς τὸ νὰ κάμῃ ἄκραν ἐκδίκησιν εἰς τὸν σατανᾶν, διὰ τῆς ἄκρας καρδιακῆς θίας τῆς εὐχῆς. Ὅθεν, ὅταν τὰ δύο ταῦτα συνδράμωσιν εἰς τινα, τότε πτύει αἷμα ἀπὸ τὴν ἄκραν ἐσωτερικὴν του στενοχωρίαν. Πτύοντας δὲ αἷμα, ἂς μὴ δειλιάζῃ ὅτι θέλει ἀποθάνει. Βλέπομεν γὰρ πολλοὺς ἀπὸ τούτους, οἵτινες ἔφθασαν εἰς βαθὺ γρητεῖον, πλὴν τοῦτο λέγομεν, ὅτι, ὅταν ἀκολουθήσῃ εἰς τινα νὰ πτύσῃ αἷμα ἀπὸ τὴν θίαν τῆς καρδιακῆς εὐχῆς, ἂς παύσῃ μὲν τότε τὴν καρδιακὴν θίαν τῆς εὐχῆς, ἕως ὅπου νὰ ἀναλάβῃ ἔσθῃεν ἡ πληγὴ του, ἂς κοιμᾶται δὲ περισσότερον ἀπὸ τὸν πρῶτον του ὕπνον. Μέγα γὰρ θεραπευτικὸν ταύτης τῆς ἐσωτερικῆς πληγῆς εἶναι ὁ περισσότερος ὕπνος, ὁμοίως δὲ τότε καὶ τὸ ποτόν του ἂς εἶναι λιουτζικόν, ἥγουν χλιαρὸν καὶ ζεστόν.

διότι ἐκεῖ ἐθίασε τὸν ἑαυτὸν του μὲ τὴν εὐχήν μέχρι θανάτου, ἕως ὅπου νὰ νικήσῃ καὶ νὰ ἐξορίσῃ ἀπὸ τὴν καρδίαν του τὸν διάβολον. Διότι εἶπέ μοι, ποῦ γίνεται ἀνδρειότερος ἀγώνας; καὶ ποῦ γίνεται τόλμη θαυμασιώτερη;

Βέβαια ὅλα ταῦτα γίνονται ἐκεῖ, ὅπου εἶναι ἡ καθέδρα τῶν ἐχθρῶν, ὅπου εἶναι ὁ θρόνος τῶν ἐναντίων, ὅπου εἶναι ἡ καύχησις τῶν τυράννων. Διότι ἐκεῖ καθήμενος, ὡσὰν εἰς θρόνον ἐπηρμένον, ὁ σατανᾶς ἐκαυχᾶτο εἰς τὴν πολυποικίλον μέθοδον τῆς πονηρίας του, ἀλλὰ φθάσασα αὐτοῦ ἡ χαριεστάτη καὶ κραταιὰ εὐχή τοῦ ὀνόματος τοῦ Κυρίου κατέστρεψε τὴν καθέδραν τοῦ σατανᾶ, ἐσύντριψε τὸν θρόνον τοῦ ἐωσφόρου καὶ ἐταπείνωσε τὴν καύχησίν του.

Εἶπέ μοι λοιπὸν τώρα, ὦ καλλίνικε στρατιῶτα τοῦ ἐπουρανίου καὶ ἀθανάτου Βασιλέως, ὅταν γροικᾷς ἔσω σου ὅτι ἔφθασεν ἡ εὐχή εἰς τὰ ἐσωτερικά σου μέρη, καὶ ὅταν γροικᾷς ὅτι ἐπροχώρησες κατὰ τὴν εὐχήν, ἕως εἰς τὰ μέτρα τῆς τελειότητος εὐχῆς, τότε ποῖαν ἐλάφρωςιν σαρκικοῦ πολέμου δὲν αἰσθάνεσαι εἰς τὴν ψυχὴν σου; Διότι τότε τὸ ἄγριον καὶ ἀνήμερον θηρίον τῆς πορνείας δὲν τὸ βλέπεις καθόλου νὰ σὲ ἐνοχλῇ τόσον εἰς τὸν λογισμόν, ὅσον καὶ εἰς τὴν σάρκα, μήτε ἡξεύρεις ὅτι εἶναι τοιοῦτον πάθος εἰς τοὺς υἱοὺς τῶν ἀνθρώπων. Ἡ γὰρ ἐνοικοῦσα ἐν σοὶ Χάρις τοῦ Κυρίου σὲ σκεπάζει ἀπὸ αὐτὸ καὶ σὲ διαφυλάττει νὰ μὴ μολύνῃ ὁ φθονερός ἐχθρὸς τὸ καθαρώτατον ἀγγεῖον τοῦ ἑαυτοῦ σου μὲ τὴν μεμολυσμένην αὐτοῦ ἐπιθυμίαν.

Ὅθεν βλέπεις τότε τὸ σῶμα σου, ὡς σῶμα νενεκρωμένον μὲν ἀπὸ τὰ πάθη τῆς ἀτιμίας, ἀνανεούμενον δὲ καὶ ἀνεγηγερμένον ἀπὸ τὴν Χάριν τοῦ Κυρίου. Διότι ἡ ἐσωτερικὴ θία τῆς καρδιακῆς εὐχῆς πολλὰς φορὰς σοῦ φέρνει κάποιαν ἄκραν ἀτονίαν καὶ ἄκραν ἀδυναμίαν πανταχοῦ εἰς τοῦ λόγου σου, ἀπὸ τὴν ὁποίαν κινδυνεύεις νὰ πέσῃς εἰς τὴν γῆν ὡς παράλυτος.

Ὅθεν πάλιν λέγομεν ὅτι, ὅταν φθάσῃς εἰς ἐκεῖνα τὰ μέτρα τῆς τελειότητος εὐχῆς, τότε ὁ θυμὸς τελείως ἐκλείπει ἀπὸ λόγου σου, ἀντὶ δὲ τοῦ θυμοῦ βασιλεύει ἔσω σου ἡ γλυκυτάτη εἰρήνη τοῦ Χριστοῦ σου. Τότε τὸ μῖσος καὶ ἡ ἐχθρὰ τοῦ πλησίον σου δὲν ἔχει χώραν καθόλου εἰς τὴν καρδίαν σου, διότι βασιλεύει εἰς αὐτὴν ἡ συμπάθεια καὶ ἡ χαριεστάτη ἀγάπη τοῦ ἀδελφοῦ σου. Ὅθεν τότε καλλίτερα τὸ ἔχεις νὰ θλίβεσαι ἐσὺ παρὰ ὁ ἀδελφός σου.

Τότε δὲν ἡξεύρεις τί πράγμα εἶναι ἡ κατάκρισις, διότι ἄνοιξεν ὁ Θεὸς ἔσω σου τοὺς νοητοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς καρδίας σου, διὰ τῶν ὁποίων βλέπεις μόνον καὶ μόνον τὴν ἀσθένειαν τῆς ψυχῆς σου, λέγομεν τὰ φυσικά σου ἐλαττώματα, καὶ τὰ πρὸς τὸν Θεὸν ἐλλείποντα χρέη σου. Τὸ ὅποιον χάρισμα σὲ σκεπάζει ἀπὸ τὴν κατάκρισιν τῶν ἀδελφῶν σου. Διότι τότε τὸ ἐδικόν σου κάρφος, τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σου, σοῦ φαίνεται μεγαλύτερον ἀπὸ τὴν δοκὸν τοῦ ἀδελφοῦ σου. Ὁμοίως καὶ ὁ κώνωψ ὁ ἐδικός σου σοῦ φαίνεται μεγαλύτερος ἀπὸ τὴν κάμηλον τοῦ ἀδελφοῦ σου. Ἡ γὰρ δοκὸς καὶ ἡ κάμηλος τοῦ ἀδελφοῦ σου, ἡ δὲν φαίνεται καθόλου εἰς τὸν πονηρὸν ὀφθαλμὸν τῆς ψυχῆς σου, (διότι τὸ ὁμμάτι τῆς πονηρίας εἶναι τετυφλωμένον), ἡ ἂν φαίνεται, σοῦ φαίνεται ἕως τὸ οὐδέν.

Ἄλλ' ὅμως πάλιν λέγομεν ὅτι, ὅταν φθάσῃς εἰς ἐκείνον τὸν βαθμὸν τῆς τελειότητος εὐχῆς, τότε ἡ ὑπερηφάνεια δὲν ἔχει χώραν μήτε μίαν ὥραν εἰς τοῦ λόγου σου, ἀλλὰ εὐθύς - εὐθύς διαλύεται ἀπὸ τὴν εὐχήν, ὡς ἡ πᾶχη ὑπὸ τῆς θερμότητος τοῦ ἡλίου. Διότι τότε ἐνοικεῖ ἔσω σου ὁ πρῶτος καὶ ταπεινὸς Ἰησοῦς, ὅστις τυπώνει καὶ χαράζει καὶ πατεῖ εἰς τὴν καρδίαν σου, ὡσὰν βούλαν, τὴν ἐδικήν του πραότητα καὶ ταπείνωσιν. Διότι πῶς ἡμπορεῖς νὰ ὑπερηφανευθῇς τότε ὅπου, βλέποντας καὶ γνωρίζοντας τὴν ἀσθένειαν τὴν ἐδικήν σου, σοῦ φαίνεται ὅτι, ἀνίσως ἡξευραν οἱ ἄνθρωποι τὰ φυσικά σου ἐλαττώματα καὶ τὴν ἀναξιότητά σου βέβαια - βέβαια, θαρρεῖς ὅτι πᾶ-

ραυτα ἤθελαν σὲ πομπεύσει καὶ ἤθελαν σὲ λιθοβολήσῃ νὰ ἀφανισθῇς ἀπὸ τὸ γένος τῆς ἀνθρωπότητος, διὰ νὰ μὴν ἤθελες μολύνει καὶ διὰ νὰ μὴν ἤθελες βλάψῃ με τὴν κακίαν σου καὶ τοὺς λοιποὺς ἀνθρώπους.

Τοῦτο τὸ χάρισμα τὸ εἶχασιν ὅλοι οἱ ἅγιοι. Διὰ τοῦτο ἄλλος μὲν ὠνόμαζε τὸν ἑαυτὸν του καὶ τὸν ἐλόγιαζε πόρνον καὶ ἄσωτον, δίχως νὰ εἶναι τοιοῦτος, ἄλλος δὲ βάρβαρον καὶ σκύλλον ἐκάλει καὶ ἐφρόνει τὸν ἑαυτὸν του, καὶ ἄλλος πάλιν εἶχε τὸν ἑαυτὸν του καὶ τὸν ἐκήρυττε πρῶτον καὶ κορυφαῖον πάντων τῶν ἐπὶ γῆς ἁμαρτωλῶν. Μάλιστα δὲ πῶς ἡμπορεῖς νὰ ὑπερηφανευθῇς τότε ὅπου ἄλλο δὲν ἐπιθυμεῖς εἰς τοῦτον τὸν κόσμον, παρὰ μόνον νὰ εὖρης καμμίαν ξεσχισμάδα πέτρας ἢ κανένα χάσμα τῆς γῆς καὶ ἐκεῖ, κλίνοντας τὴν κεφαλὴν σου, νὰ κλαίῃς, ἕως ὅπου νὰ τελειώσῃ ἡ παροιμία σου κλαίοντας;

Τότε ἡ βλασφημία δὲν ἔχει καθόλου χώραν ἔσω σου, μήτε ἔξω σου, διότι οἱ δαίμονες τῆς βλασφημίας, οἱ ὁποῖοι βλασφημοῦν τὸν Θεὸν μετὰ τὸ μέσον τοῦ ἀνθρώπου εἶναι ἐξωρισμένοι ἀπὸ λόγου σου καὶ ἀπὸ τὰ σύνορά σου. Ἀντὶ δὲ τούτων σὲ περικυκλώνουν θεῖοι ἄγγελοι εὐφημοῦντες τὸ κράτος καὶ τὸ ὄνομα τοῦ Χριστοῦ, μετὰ τοὺς ὁποίους συνευφημεῖς καὶ ἐσὺ τὴν ἀγαθότητα τοῦ Κτίστου σου Ἰησοῦ.

Τότε ἡ ἀργολογία τόσον ἐξορίζεται ἀπὸ σοῦ, ὥστε ὅπου δὲν ἀγαπᾷς νὰ ὁμιλῇς μήτε τὰ ἀναγκαῖα λόγια, εὐλαβούμενος τὸν Χριστόν, μετὰ τὸν ὅποιον συνομιλεῖς γλυκὰ - γλυκὰ, μυστικά - μυστικά καὶ στόμα μετὰ στόμα. Τότε ὁ βρασμὸς τοῦ γέλωτος σοῦ φαίνεται ὡσὰν ἓνα ἔργον ἀσεβέστατον καὶ καθολικὰ ξένον καὶ ἀνάρμοστον εἰς τὴν ψυχὴν σου, διότι τρυγᾷ ἡ ψυχὴ σου μυστικῶς τὴν εὐλάβειαν καὶ τὴν σεμνότητα τοῦ ὀνόματος τοῦ Κυρίου. Τότε τὴν ἐπιθυμίαν τῆς γαστριμαργίας καὶ τοῦ οἴνου τόσον τὴν συγκαίνεσαι καὶ τὴν ἀποφεύγεις, ὥστε ὅπου δὲν ἀγαπᾷς νὰ χορταίνῃς, μήτε τὸ ἀπλὸν ὕδωρ, μήτε τὸν τυχόντα ἄρτον σου, ἀλλὰ τόσον μόνον τρώγεις καὶ πίνεις ἀπὸ

ταῦτα, ὅσον διὰ τὴν ζήσης καὶ τὴν δουλεύης τὸν Χριστόν σου μὲ καθαρότητα καὶ μὲ νηφαλαιότητα, ὡσάν ἄσαρκος μᾶλλον, παρὰ μὲ σῶμα.

Μέτρον δὲ καὶ ποσότητα τῆς ἀπλῆς σου ταύτης τροφῆς σου θάνει καὶ σοῦ ὀρίζει αὕτη ἡ ἰδία εὐχή, διότι τότε αὕτη ἡ εὐχή, ὅχι μόνον σὲ ἐμποδίζει ἀοράτως καὶ ἀνεπίστως ἀπὸ τὸν χορτασμόν αὐτῆς τῆς ἀπλῆς σου τροφῆς, μὲ τὸ νὰ ἐδιώχθῃ ἀπὸ λόγου σου ὁ δαίμων τῆς πολυφαγίας καὶ τῆς ἀχορτασίας, ἀλλὰ δὲν δέχεται ἀκόμη μήτε ὁ στόμαχός σου περισσότερον, μὲ τὸ νὰ ἐχορτάσθῃ ἀπὸ τὴν Χάριν τοῦ Θεοῦ.

Τοῦτο δὲ τὸ μέτρον καὶ αὐτὴν τὴν τάξιν τῆς τροφῆς σου σοῦ τὴν διδάσκει ἡ εὐχή τοιουτοτρόπως· ὅταν κάθῃσαι εἰς τὴν εὐτελῆ καὶ πτωχικὴν σου τράπεζαν διὰ τὴν τρώγης τὸν ἐπιούσιον ἄρτον σου εἰς στηριγμὸν τῆς ἀδυνατισμένης καὶ παῖλισμένης (*) σου καρδίας («καὶ ἄρτος, λέγει, καρδίαν ἀνθρώπου στηρίζει» καὶ πάλιν λέγει· «τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον, δὸς ἡμῖν σήμερον»), τότε, λέγω, τρώγοντας μὲ πολλὴν εὐλάβειαν, σὲ περικυκλώνει ὁ φόβος τοῦ Θεοῦ, σὲ περικυκλώνει ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ, σὲ περικυκλώνει ἡ Χάρις τοῦ Θεοῦ, ἀοράτως μὲν, ὅμως αἰσθάνεσαι πραγματικῶς καὶ φανερὰ τὴν ἐνέργειάν της, διότι τρώγοντας τὸν ἄρτον σου ἢ τυχόν σου ἀπλὸν μαγεῖρευμα, γλυκαίνει ἔσω τὸ στόμα σου ἀπὸ τὴν Χάριν τοῦ Θεοῦ, ὡσάν νὰ τὸ ἐγέμισες ἀπὸ ζάχαρον, (καθὼς ποτε εἶπε καὶ κάποιος ἀπὸ τοὺς πατέρας).

Ἄλλοτε πάλιν ὁ μασώμενος ἄρτος ἢ τὸ εὐτελές σου μαγεῖρευμα σοῦ φαίνεται, ὅταν τὰ τρώγης ἢ μᾶλλον εἰπεῖν, σοῦ γίνονται εἰς τὸ στόμα σου ὡσάν τὸ μάννα, τὸ ὁποῖον ἔτρωγαν οἱ Ἑβραῖοι τὸ πάλαι εἰς τὴν ἔρημον. Διότι ποτὲ μὲν σοῦ φαίνεται ὅτι τρώγεις γάλα, ποτὲ δὲ ὅτι τρώγεις ζωμὸν τοῦ κρέατος, ποτὲ δὲ ὅτι τρώγεις μέλι, ποτὲ δὲ ὅτι τρώγεις ὀψάριον νόστιμον, μ' ὅλον ὁποῦ τὸ φα-

* Παῖλισμένη = ζαλισμένη, ἐξασθενημένη.

γητόν σου εἶναι αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ ὅσπρια νερόδραστα, χωρὶς κανένα καρύκευμα ἢ χόρτα ἀλάδωτα. Ὅθεν τρώγοντας καὶ γευόμενος τοιαύτην θαυμαστὴν γεῦσιν, γλυκαίνει καὶ ἡ διάνοιά σου μελετῶσα ἐν ἑαυτῇ τὴν ἄρρητον γλυκύτητα, τὴν ὁποῖαν ἀπολαμβάνουν οἱ ἅγιοι εἰς τὸν οὐρανόν, τρώγοντες ἐκεῖνον τὸν οὐράνιον Ἄρτον καὶ πίνοντες τὸ ἀκατανόητον νέκταρ τῆς δόξης τοῦ Κυρίου, ἡγουν θεωροῦντες οἱ ἅγιοι τὸ ἀμήχανον καὶ τὸ ἀνέκφραστον καὶ τὸ ἀκατανόητον τῆς ὑπὲρ πάντα νοῦν καὶ διάνοιαν δόξης τοῦ Κυρίου, χορταίνουσιν ἀρρήτως καὶ θαυμασίως ἀπὸ ὅλα τὰ ἀγαθὰ.

Διὰ τοῦτο ἔλεγε καὶ ὁ προφήτης· «χορτασθήσομαι ἐν τῷ ὀφθῆναί με τὴν δόξαν σου». Ταύτην, λέγω, τὴν γλυκαίνει θαυμασίως, συγχρόνως δὲ μὲ ἐκείνην τὴν γλυκύτητα τῆς γλώσσης καὶ τῆς διανοίας σου πηδᾷ ἔσω σου καὶ ἡ εὐχή ἀπὸ λόγου της καὶ μὲ τοῦτο σὲ ἐμποδίζει ἀπὸ τὸν χορτασμόν τῆς κοιλίας, ὡσάν νὰ σοῦ λέγει μὲ φωνήν· «φθάνει, ἔφαγες!», διότι ὁ ἄνθρωπος, ὡς λογικὸν ζῶον ὅπου εἶναι, δὲν ζῇ μόνον μὲ ψωμί, ἀλλὰ ζῇ καὶ μὲ τὴν Χάριν τοῦ Θεοῦ, καθὼς λέγει· «οὐκ ἐπ' ἄρτι μόνον ζήσεται ἄνθρωπος, ἀλλ' ἐπὶ παντὶ ρήματι ἐκπορευομένῳ διὰ στόματος Θεοῦ».

Ὅθεν καὶ ἐσύ, ἀφοῦ ἤθελες γροικῆσαι ἔσω σου τὸν σκιριτισμὸν τῆς εὐχῆς, χαίρεις ὑπερβολικά, ἐνθυμούμενος τοῦτο τὸ Θεῖον δῶρον καὶ τὴν πρὸς τοῦ λόγου σου πρόνοιαν τοῦ Ὑψίστου Θεοῦ καί, ἀπὸ τὴν ἄρρητον ταύτην χαρὰν σου, χύνεις τόσα δάκρυα, ὥστε ὁποῦ ὅχι μόνον βρέχεται τὸ πρόσωπόν σου ἀπὸ αὐτά, ἀλλὰ ἀκόμη σταλαγματίζεται ἀπὸ ταῦτα τὰ δάκρυα καὶ τὸ φαγητόν σου.

Ὅμοιως τότε, καὶ ὅταν πίνῃς τὸ ἀπλὸν σου ὕδωρ, σοῦ ἔρχεται ἡ ἰδία ἐπίσκεψις τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, διότι πίνοντας ἐσὺ τὸ ἀπλὸν σου ὕδωρ, ἀνοίγει ἑξαφνα ἢ στέρνα τῶν ἀενάων δακρύων τῶν ὀφθαλμῶν σου, ἀπὸ τὸ ὁποῖον σημεῖον γνωρίζεις μόνος σου ὅτι σοῦ φθάνει ἡ τό-

ση σου πόσις εἰς τὸ νὰ ζῇς. Τί δὲ νὰ τρώγῃς καὶ νὰ πίνῃς περισσότερον; Ἀπὸ τοῦτο σοῦ φαίνεται μία ἀπώλεια τῆς ψυχῆς σου, διὰ τοῦτο παύεις εὐθὺς ἀπὸ τὸ νὰ τρώγῃς καὶ νὰ πίνῃς καὶ σηκώνεσαι ἀπὸ τὴν τράπεζαν μὲ διπλὴν χαράν· μίαν μέν, ὅτι ἔφαγες τὸ ἀρκετόν σου καὶ ἐστηρίχθη ἡ ἀτονισμένη καὶ παῖλισμένη σου καρδιά, ἄλλην δέ, διὰ τὸ σὲ ἐνθυμήθη ὁ Κύριος καὶ σοῦ ἠΰφρανε τὴν καρδίαν καὶ τὴν διάνοιαν μὲ τὸ ἄδολον καὶ ἄκρατον κρασὶ τῆς κατανύξεως καὶ θείας εὐφροσύνης. Ἀλλὰ διὰ τὸ νὰ ἀνίκη ὁ λόγος περὶ ταύτης τῆς πνευματικῆς χαρᾶς, ἐβγῆκα ὀλίγον ἀπὸ τὴν ὑπόθεσιν τοῦ λόγου μου, εἰς τὸν ὅποιον ὠμολοῦσα περὶ πόνου καρδίας, διότι καὶ τὰ δύο ταῦτα εἶναι καρπὸς τῆς αὐτῆς καὶ τῆς ἰδίας εὐχῆς. Ἐπειδὴ ἡ ἰδία εὐχὴ εἶναι, ὅπου γεννᾷ καὶ τὴν παράκλησιν τῆς ψυχῆς καὶ τὸν πόνον τῆς καρδίας.

Ὅθεν λέγομεν ὅτι, ὅταν λέγῃς τὴν εὐχὴν ἀπὸ τὸ βάθος τῆς καρδίας σου, τότε πονεῖ ἔσω σου ἡ καρδιά σου, ὁ δὲ πόνος τῆς καρδίας σου ἐβγάξει τὸν βαρὺν ἀναστεναγμόν. Διότι, τίς ἀναστενάξει δίχως πόνον; καὶ τίς πονεῖ καὶ δὲν στυγνάζει τὸ πρόσωπόν του; Ὁ πόνος, διὰ τὸν ὅποιον σοῦ λέγω, εἶναι διπλοῦς, διότι ὅχι μόνον πονεῖς ἔσω σου αἰσθητῶς, ἐκεῖ ὅπου ἔγινεν ἡ βιαία εὐχή, ἀλλὰ ἀκόμη πονεῖ νοητῶς καὶ ἡ ψυχὴ σου, ὅταν θλίβῃς τὴν καρδίαν σου μὲ τὴν εὐχὴν.

Ὁ αἰσθητὸς λοιπὸν πόνος τῆς καρδίας σου ἐβγάξει τὸν ἀναστεναγμόν, ὁ δὲ νοητὸς πόνος τῆς ψυχῆς σου γεννᾷ τὴν στυγνότητα τοῦ προσώπου σου, ἡ δὲ στυγνότης καὶ ἡ σκυθρωπότης τῆς ὀψέως σου κρατεῖ καὶ συντηρεῖ τὸν πόνον τῆς καρδίας σου, διότι ἐνθυμούμενος τὰς ἁμαρτίας σου καὶ γνωρίζοντας ἀκριβῶς τὴν ἀσθένειαν τῆς φύσεώς σου, θλίβεις ἀσχόλαστα τὴν καρδίαν σου μὲ τὴν εὐχὴν καὶ εἶναι ἀδύνατον νὰ μὴ σὲ κυριεύσῃ ἔσω σου ὁ ψυχοσώστης ἐκεῖνος πόνος τῆς καρδίας σου.

Οὗτος δὲ ὁ πόνος αὐξάνει ἀναλόγως κατὰ τὴν βίαν τῆς καρδιακῆς σου εὐχῆς. Διότι, ὅταν βιάζῃς ὀλίγον τὴν

καρδίαν σου μὲ τὴν εὐχὴν καὶ μάλιστα τὴν βιάζῃς εἰς πολλὸν καιρόν, τότε γροικᾷς ἔσω σου τὸν πόνον μέγαν καὶ διαμένοντα, καὶ τότε αἰσθάνεσαι μὲ κάποιαν ζωηρότητα ὅτι εἶναι θάνατος εἰς τὸν ἄνθρωπον. Διότι ὁ πόνος ἄλλο δὲν σημαδεύει παρὰ μήνυμα θανάτου. Αἰσθάνεσαι δὲ τὸν θάνατον ἀπὸ τοῦτον τὸν πόνον, μὰ πῶς τὸν αἰσθάνεσαι; Τὸν αἰσθάνεσαι, ὅχι ὡς ἀργοποροῦντα καὶ ὡς ἀμφιβαλλόμενον, ἀλλὰ τὸν αἰσθάνεσαι κοντὰ - κοντὰ καὶ ἐξ ἀποφάσεως. Ἐπειδὴ ὁ πόνος, ὅπου σὲ κυριεύει ἔσω σου, εἶναι κοντὰ εἰς τὴν ἀναπνοὴν σου. Ὅτι εἰς πᾶσαν σου ἀναπνοὴν καθ' ἣν ἀναπνέεις τὸν ἀέρα σου, δοκιμάζεις ἔσω σου κάποιαν ὑπερβολικὴν δριμύτητα τοῦ πόνου σου. Διότι ἔσω σου ἡ βιαία εὐχὴ τῆς καρδίας σου, τόσον ἔκοψε τὰ ἐσωτερικὰ μέρη τοῦ στήθους σου, ὥστε ὅπου ἔγινεν ἐκεῖ δριμυντάτη καὶ νοερὰ πληγὴ. Ὅθεν ἀπερνώντας ἐκεῖθεν ὁ ἀναπνεόμενος ἀέρας σου, ἀφοῦ ἠθέλεν ἐγγίσει καὶ ἠθέλε ψαύσει τὴν πληγὴν τῆς καρδίας σου ἢ τοῦ στήθους σου, αἰσθάνεσαι πόνον δριμύτατον. Ἐνίοτε δέ, ὅταν ἠθέλεν αὐξηθῇ καὶ ἠθέλε μεγαλυνθῇ ὁ πόνος σου, αἰσθάνεσαι ἔσω σου εἰς διάστημα μιᾶς ἀναπνοῆς σου δύο καὶ τρεῖς φορὰς τὸν πόνον ἔσω σου.

Τότε τί ἄλλο ἐλπίζεις ἀπὸ τὸν θάνατον; τί ἄλλο καρτερεῖς ἀπὸ τὴν ἀναχώρησιν τούτου τοῦ κόσμου; τί ἄλλο ἐκδέχεσαι ἀπὸ τὸν τάφον σου; Κατὰ ἀλήθειαν σοῦ λέγω, ὅταν ἔχῃς τοιοῦτον πόνον, ὁ θάνατός σου εἶναι πρὸ ὀφθαλμῶν σου. Ἐχοντας δὲ τὸν θάνατον πρὸ ὀφθαλμῶν σου, ἔχεις ἐν ταύτῃ πρὸ ὀφθαλμῶν σου νοερῶς καὶ τὸν Θεὸν σου, τὸν Πλάστην καὶ Δημιουργόν σου. Διὰ τοῦτο λέγει καὶ ὁ προφήτης· «προωρώμην τὸν Κύριον ἐνώπιόν μου διὰ παντός, ὅτι ἐκ δεξιῶν μου ἐστίν, ἵνα μὴ σαλευθῶ». Ἐτούτῃ δὲ ἡ πρὸ ὀφθαλμῶν σου προσδοκία τοῦ θανάτου δὲν εἶναι ὡσὰν ἡ ἐτέρα προσδοκία τοῦ ἀπλοῦ θανάτου, διότι ἡ προσδοκία τούτου τοῦ θανάτου, ὅπου γίνεται μὲ τὸν πόνον τῆς εὐχῆς, εἶναι μεμιγμένη μὲ θείαν καὶ ἄρρητον γλυκύτητα. Διὰ τοῦτο λέγει· «τίμιος ἐναντίον Κυρίου ὁ θάνα-

τος τοῦ ὁσίου Αὐτοῦ». Περὶ δὲ τοῦ θανάτου τοῦ ἁμαρτωλοῦ λέγει· «θάνατος ἁμαρτωλοῦ πονηρός». Ἡ δὲ γλυκύτης τῆς προσδοκίας τοῦ θανάτου τῶν δικαίων εἶναι τοιαύτη καὶ τὴν αἰσθάνεσαι κατὰ τὸν ἐπόμενον τρόπον.

Βιάζοντας τὴν καρδίαν σου εἰς τὴν εὐχὴν, σοῦ ἔρχεται ὁ πόνος· ὁ δὲ πόνος σοῦ φέρνει εἰς ἐνθύμησιν τοὺς πόνους καὶ τὰ πάθη τοῦ Χριστοῦ. Ὅταν, λοιπόν, συμπάσχῃς μετὰ τὸν Χριστόν, τότε ἐλπίζεις νὰ συνδοξασθῇς μετὰ τὸν Χριστόν. Ἀλλά, πόθεν γνωρίζεις ὅτι ὁ πόνος σου σὲ συγκοινωνεῖ μετὰ τοὺς πόνους τοῦ Χριστοῦ; καὶ πόθεν αἰσθάνεσαι ὅτι, ἀνίσως ἤθελες ἀποθάνει μετὰ τοῦτον τὸν πόνον, θέλεις συνδοξασθῇ μετὰ τὸν Χριστόν; Φανερόν γίνεται τοῦτο ἀπὸ αὐτό, ὅπου θέλω εἰπεῖ· πρὶν νὰ πονῇ ἡ καρδία σου ἀπὸ τὸν πόνον τῆς εὐχῆς καὶ ἀπὸ τοὺς ἀναστεναγμούς, δὲν αἰσθάνεσαι καθόλου τὴν χάριν καὶ τὴν γλυκύτητα τοῦ Χριστιανισμοῦ, μήτε ἔχεις καμμίαν ἀληθινὴν πληροφορίαν τῆς σωτηρίας σου, ἀλλὰ μόνον ὀνομάζεσαι χριστιανός, δίχως νὰ ἐγεύθῃς καὶ δίχως νὰ αἰσθάνεσαι αἰσθητῶς, τρόπον τινά, τὴν χριστότητα καὶ τὴν γλυκύτητα τοῦ Χριστοῦ. Αὐτὸ τὸ ὄνομα τοῦ Χριστοῦ, ὅπου λέγεται Χριστὸς τόσον εἶναι χριστὸν* καὶ τόσον ἀξίζει, ὅσον δὲν ἀξίζει ὅλος ὁ κόσμος. Καὶ τόσον εἶναι γλυκὺ καὶ παρηγορητικὸν εἰς ἐκεῖνον, ὅστις ἐγεύθη τὴν χριστότητά του, ὅσον δὲν τὸν γλυκαίνει, μήτε τὸν παρηγορεῖ ἢ σύμπασα γλυκύτης τούτου τοῦ αἰῶνος. Ὅμως, τί ἀξίζει καὶ πόσον εἶναι γλυκὺ αὐτὸ τὸ ὄνομα τοῦ Χριστοῦ, τὸ ἡξεύρουν καὶ τὸ γνωρίζουν μόνον ἐκεῖνοι, οἵτινες ἔχουσιν ἔσω τους τὸν πόνον τῆς εὐχῆς, διότι οἱ τοιοῦτοι ἐγεύθησαν μετὰ τὸ ἔργον τὴν χάριν καὶ τὴν γλυκύτητα αὐτοῦ τοῦ ὀνόματος τοῦ Χριστοῦ.

Ὁ ἄνθρωπος εἶναι σύνθετος ἀπὸ σῶμα καὶ ἀπὸ ψυχὴν. Τὸ σῶμα τρέφεται καὶ αὐξάνει μετὰ τὸν ἄρτον τῆς γῆς. Ἡ ψυχὴ τρέφεται καὶ κραταιοῦται μετὰ τὸν Ἄρτον τῆς Ζω-

* Ἐδῶ ἀρμόζει τὸ «χριστόν», ἐπειδὴ ὅλο τὸ νόημα τοῦ κειμένου ἀναφέρεται εἰς τὸ μυστικὸν χρίσμα τῆς ψυχῆς ἀπὸ τὸν Ἁγαπημένον Χριστόν, τὴν ὁποία ψυχὴ ἐν-χριστιώνει καὶ τὴν κοσμεῖ μετὰ τὰ χαρίσματά Του.

ῆς. Καὶ ἄρτος μὲν τῆς γῆς, μετὰ τὸν ὁποῖον στηρίζεται καὶ τρέφεται τὸ σῶμα, εἶναι τὸ ψωμί. Ἄρτος δὲ τῆς Ζωῆς εἶναι ὁ Χριστός. Διὰ τοῦτο λέγει· «Ἄρτος ζωῆς αἰωνιζούσης γενέσθω μοι τὸ σῶμά σου τὸ ἅγιον, εὐσπλαγχνε Κύριε!».

Ἐκεῖνος λοιπόν, ὅπου τρώγει τὸν ἄρτον τῆς γῆς δίχως τὸν πόνον τῆς καρδιακῆς εὐχῆς καὶ δίχως τοὺς πικροὺς καὶ βαθεῖς ἀναστεναγμούς, αὐτὸς δὲν αἰσθάνεται τὴν χριστότητα καὶ τὴν δύναμιν καὶ τὴν ἐνεργεῖαν τοῦ ὀνόματος τοῦ Χριστοῦ. Διότι τρώγοντας τὸν ἄρτον τῆς γῆς δίχως πόνον καὶ κατὰ κόρον, παχύνεται ἡ καρδία του καὶ δὲν αἰσθάνεται τί ἐστὶ Θεός. Τουτέστιν, ὁ τοιοῦτος γίνεται πάντῃ ἀναίσθητος εἰς τὴν σωτηρίαν τῆς ψυχῆς του. Ἐκεῖνος ὅμως, ὅπου πονεῖ ἡ καρδία του, πονεῖ ἡ ψυχὴ του, πονεῖ τὸ στήθος του ἀπὸ τὴν βίαν τῆς εὐχῆς, ἀπὸ τοὺς ἀναστεναγμούς, ἀπὸ τοὺς ἀοράτους καὶ ὁρατοὺς πειρασμούς, τοὺς ὁποίους δοκιμάζει καὶ ὑπομένει διὰ τὴν ἀγάπην τοῦ Χριστοῦ, ἐκεῖνος, λέγω, ὅταν ἀκούῃ τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἢ ὁπότεν τὸ μελετᾷ μετὰ πόνον ἐσωτερικὸν ἢ ὅταν τὸ ἐπικαλῇται μετὰ ζωσαν πίστιν καὶ μετὰ θερμὴν εὐλάβειαν, αὐτός, λέγω, αἰσθάνεται τὴν δύναμιν τοῦ ὀνόματος τοῦ Χριστοῦ, ἢ ὁποία ἐνεργεῖ πραγματικῶς εἰς αὐτὸν τὴν θεϊκὴν του ἐνεργεῖαν. Διότι αὐτὸ τὸ θεῖον ὄνομα τοῦ Χριστοῦ φαίνεται εἰς τὴν διάνοιάν του γλυκὺ ὡς τὸ μέλι. Φαίνεται εἰς τὴν καρδίαν του γλυκὺ ὡς τὸ ζάχαρον. Φαίνεται εἰς τὸν λάρυγγά του καὶ εἰς τὸ στόμα του ὁμοίως γλυκύτατον. Διὰ τοῦτο λέγει καὶ ὁ προφήτης· «ὡς γλυκέα τῷ λάρυγγί μου τὰ λόγια σου, ὑπὲρ μέλι τῷ στόματί μου». Φαίνεται ἔτι εἰς τὰς αἰσθήσεις του ζωηρόν. Ἀγάλλονται καὶ εὐφραίνονται τὰ ὦτά του, ὅταν τὸ ἀκούουν. Χαίρουν οἱ ὀφθαλμοί του, ὅταν τὸ θεωροῦν πούποτε γεγραμμένον, μᾶλλον δὲ χαίρουν οἱ ὀφθαλμοί τῆς ψυχῆς, ὅταν τὸ θεωρῶσι πουθενὰ γεγραμμένον. Διότι αὐτὸ τὸ θεῖον ὄνομα τοῦ Χριστοῦ, ὡς βασιλικὸν ὄνομα ὅπου εἶναι καὶ ὡς συστατικόν, τὸ γράφουν ὁ-

ράτως οί άόρατοι και θείοι άγγελοι εις διάφορα σημαντικά μέρη πρὸς συντήρησιν και σύστασιν τοῦ κόσμου.

Ἐκεῖνος λοιπόν, ὁποῦ ἔχει ἔσω του γεγραμμένον αὐτὸ τὸ θεῖον ὄνομα τοῦ Χριστοῦ, ἀπὸ τὴν βίαν τῆς καρδιακῆς εὐχῆς, αὐτός, ὅταν τὸ ἀκούῃ μὲ τὰ ὠτία του, τόσον τὸ εὐλαβεῖται, ὥστε ὁποῦ διαπερνᾷ ἡ εὐλάβειά του ἕως εἰς τὴν ψυχὴν του. Κοντὰ δὲ εἰς τὴν εὐλάβειαν ταύτην τὴν θεῖαν, τοῦ ἔρχεται και κάποια ζαχαροστάλαχτη χαρὰ εἰς τὴν διάνοιά του, ὅταν τὸ ἀκούῃ. Διότι τὸ ἀκούει ὡς ὄνομά τινος οἰκείου αὐτοῦ και πᾶν ἡγαπημένου του φίλου. Διὰ τοῦτο σταλάζουν τὰ δάκρυα ἀπὸ τοὺς ὀφθαλμούς του κρουνηδὸν διὰ τὴν χαρὰν. Πηδᾷ ἔσω ἡ καρδία του χαίρουσα και σκιρτῶσα εἰς τὴν εὐχὴν. Χαίρει ἡ ψυχὴ του εἰς τὴν χαρὰν τοῦ Κυρίου της. Ταῦτα πάντα, λοιπόν, τί ἄλλο σημαδεύουν και τί ἄλλο χαρακτηρίζουν, ἐὰν ὄχι τὴν οἰκειότητα τῆς ψυχῆς, τὴν ὁποῖαν ἔχει αὕτη ἡ ψυχὴ μὲ τὸν Χριστὸν και τὸ πὼς εἶναι δυνατὸν νὰ ἐνεργῇ τοιοῦτοτρόπως αὐτὸ τὸ ὄνομα τοῦ Χριστοῦ εἰς ἐκεῖνον ὁποῦ πονεῖ ἡ καρδία του ἀπὸ τὴν βίαν τῆς εὐχῆς;

Ἄλλ' ἐπειδὴ ὁ τοιοῦτος οἰκειώθη μὲ τὸν Χριστόν, δὲν φοβᾷται πλέον τὸν πόνον τῆς καρδίας, μήτε τὸν τρομάζει, διότι ἐπληροφωρήθη και ἐβεβαιώθη ποῦ μέλλει νὰ ὑπάγῃ, ὅταν ἐξέλθῃ ἡ ψυχὴ του ἀπὸ τὸ σῶμα. Διότι ἀπὸ τὸ στόμα του, ἀπὸ τὴν διάνοιά του, ἀπὸ τὴν καρδίαν του, ἀπὸ τὴν ψυχὴν του, δὲν ἀπολείπει καθόλου τὸ «Χριστός μου! Χριστός μου!».

Τὸ «Χριστός μου! Χριστός μου!» λέγεται εἰς αὐτὸν περισσότερον ἀπὸ τὰς ἀναπνοάς του, ὁποῦ ἀναπνέει. Ὅπου βλέπει και εἷς τι βλέπει, τὸ «Χριστός μου» προορᾶται και προλαμβάνεται. Ὅ,τι ἀκούει, τὸ «Χριστός μου» ἀκούεται ταχύτερον. Ὅπου περιπατεῖ και ὅπου πηγαίνει, τὸ «Χριστός μου» προηγείται και προοδεύεται. Ὅταν κοιμᾶται, τὸ «Χριστός μου» συγκοιμᾶται. Ὅταν τρώγῃ, τὸ «Χριστός μου» συμμασᾶται. Ὅταν ἐργοχειρῇ, τὸ «Χριστός μου» προτιμᾶται.

Θέλοντας δὲ ἐγὼ νὰ ἀποδείξω ὅτι τὸ «Χριστός μου! Χριστός μου!» εἶναι ἔμφυτον εἰς αὐτόν, δὲν θέλει μὲ φθάσει πολλὺς καιρός, διότι καθὼς εἶναι ἀδύνατον εἰς τὰς αἰσθήσεις τοῦ ἀνθρώπου νὰ αἰσθάνωνται τίποτε δίχως νὰ προλάβῃ ἡ διάνοια και νὰ εἶναι παρούσα, τοιοῦτοτρόπως εἶναι ἀδύνατον και εἰς τὴν διάνοιαν, μὲ τὴν ὁποῖαν εἶναι ἐνωμένον τὸ «Χριστός μου! Χριστός μου!». Τὸ λοιπόν, ἀνίσως δὲν κατοικῇ εἰς τὴν καρδίαν του ὁ Χριστός, πὼς ἡμπορεῖ νὰ εἶναι αὐτός τόσον ἐμπλησμένος ἀπὸ τὸ ὄνομα τοῦ Χριστοῦ και τόσον γλυκασμένος; Αὐτὸς δὲ ὁ ἐμπλησμός και ὁ γλυκασμός τοῦ ὀνόματος τοῦ Χριστοῦ εἶναι γέννημα τῆς καρδιακῆς εὐχῆς, ἡ ὁποία λέγεται ἔσωθεν μὲ πόνον.

Ὁ δὲ πόνος τῆς καρδίας, ὅσον εἶναι δοιμύς, τόσον εἶναι γλυκὺς. «Δοιμὺς ὁ χειμὼν, ἔλεγαν οἱ ἅγιοι Τεσσαράκοντα Μάρτυρες, ἀλλὰ γλυκὺς ὁ Παράδεισος». Δοιμὺς εἶναι οὗτος ὁ πόνος εἰς τὸ σῶμα, ἀλλὰ εἶναι Παράδεισος τῆς ψυχῆς, διότι, ὅταν πονῇ ἡ καρδία ἀπὸ τοῦ πόνου τῆς εὐχῆς, τότε χαίρει ἡ ψυχὴ και ἀναπαύεται. Ὅταν δὲ παύῃ οὗτος ὁ πόνος, ἀναπαύεται μὲν τὸ σῶμα, λυπᾶται ὅμως ἡ ψυχὴ, διότι ἐπάρθη ἀπὸ λόγου της ἡ μυστικὴ τράπεζα τῆς θεϊκῆς εὐφροσύνης και τῆς ἀρετῆς τρυφῆς. Ὅταν δὲ πάλιν ἔρχεται ὁ πόνος, δὲν ἀναπαύεται μὲν τὸ σῶμα, ἀλλὰ μὲ τὴν βίαν τῆς εὐχῆς ἀρχίζει νὰ σημαδεύεται ἔσω εἰς τὴν καρδίαν σκιρτᾷ εὐθὺς και χαίρει ἡ ψυχὴ, πρὶν ἀκόμη νὰ ἔλθῃ, διὰ τὴν ἐγγυτάτην ἐλπίδα τῆς πνευματικῆς τρυφῆς. Καί, ἀφοῦ ἔλθῃ, ἐβγάξει ἀφώνως ἀπὸ τὴν χαρὰν της κάποιαν γοερὰν φωνήν, πλὴν μεμιγμένην μὲ κάποιαν γλυκύτητα καρδίας και διανοίας. Διότι λέγει εἰς τὸν Χριστόν της Ἰησοῦν δακρυρροοῦσα.

«Παράλαβέ με, Κύριε, εἰς τὴν Βασιλείαν σου! Παράλαβέ με Ἰησοῦ μου, αὐτοῦ ὁποῦ εἶσαι Ἐσὸ ἡ ἀγάπη μου και τὸ φῶς μου τὸ γλυκύτατον! Ναί, γλυκύτατε Ἰησοῦ μου, παράλαβέ με τώρα - τώρα, Κύριέ μου, παράλαβέ με, διότι ἀπὸ τὴν ὥραν, ὁποῦ ἐγεύθηκα μερικῶς και ἀρ-

ρήττως τὴν ἄρρητον τρυφήν καὶ χρυστότητα Σοῦ τοῦ Χριστοῦ μου καὶ Θεοῦ μου, δὲν ὑποφέρνω πλέον τὸν χωρισμόν Σου! Δὲν ὑποφέρνω τὴν ἀπουσίαν Σου. Καίομαι καὶ ἀνάπτω ἀπὸ τὴν ἄσβεστον φλόγα τῆς γλυκυτάτης Σου ἀγάπης! Ὅταν Σὲ ἐνθυμοῦμαι, φλογίζομαι ἀπὸ τὴν δίψαν Σου! Ὅταν Σὲ μελετῶ, ὀλιγοθυμῶ διὰ τὴν ὑστερησίν Σου καὶ ἀτονῶ διὰ τὸν χωρισμόν Σου!».

Ταῦτα δὲ καὶ ἕτερα παρόμοια τούτοις λέγει ἡ ψυχὴ εἰς τὸν Χριστόν της, καταφλεγόμενη ἀπὸ τὴν ὑπερβολικὴν ἀγάπην, ὅπου ἔχει εἰς Αὐτόν. Ὅθεν, ἀφοῦ συγκλαύσῃ ἀρκετὰ καὶ τὸ σῶμα, πληροφορεῖται ὅτι τὴν εἰσήκουσεν ὁ Χριστὸς της καὶ τὴν ἔγραψεν εἰς τὸ βιβλίον τῆς αἰωνιζούσης ζωῆς, ὅπου εἶναι γραμμένοι ὅλοι οἱ δίκαιοι, διὰ τὸ ὁποῖον λέγει καὶ ἡ Γραφή· «καὶ ἐπὶ τὸ βιβλίον Σου πάντες γραφήσονται».

Ὅμως ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς, οἷς κρίμασιν οἶδεν Αὐτὸς μόνος, τὴν ἀφήνει ἀκόμα εἰς τὸν κόσμον, μᾶλλον διὰ τὸ συμφέρον της, λέγομεν διὰ τὸ διπλασιάσῃ καὶ τὸν τριπλασιάσῃ καὶ τὸν πολυπλασιάσῃ τὸν καρπὸν της. Καὶ καταπαύει ὀλίγον τὸν πόνον της μὲ τὴν παράκλησίν Του, ὅχι ὅμως ὅτι ὀλιγοστεύει ὁ Κύριος τὸν πόνον τῆς καρδίας (διότι ὁ Κύριος θέλει νὰ πονοῦμεν πάντα μας διὰ τὴν ἀγάπην Του, ἡ ὁποία εἶναι καὶ μᾶς γίνεται σωτηρία τῆς ψυχῆς μας), ἀλλὰ ὀλιγοστεύει τὸν πόνον μὲ τὴν αὐξησιν τῶν περισσοτέρων καὶ θερμότερων δακρύων.

Ἐτοῦτος λοιπὸν ὁ πόνος εἶναι μέγα δῶρον, διδόμενον παρὰ Θεοῦ εἰς τοὺς ἀγωνιστὰς καὶ ἀγαπῶντας Αὐτόν. Δίχως δὲ τοῦτον τὸν πόνον δὲν βλέπει τινὰς τὸν Θεόν, μήτε εἰς τοῦτον τὸν κόσμον νοερῶς, λέγομεν ἐν ἐκστάσει καὶ ὁράματι καὶ θεωρίᾳ, μήτε διὰ τὸν ἄλλον εἶναι πληροφορημένος καὶ πεπεισμένος ὅτι θέλει εἶναι μὲ τὸν Θεόν.

Οὗτος δὲ ὁ πόνος εὐρίσκεται μὲ πολλοὺς ἀγῶνας καὶ μὲ πολυκαιρίαν καὶ μὲ ἄμετρον βίαν τῆς καρδιακῆς εὐχῆς. Διότι, ἀνίσως δὲν διάζῃ τις τὴν καρδίαν του μὲ τὴν εὐχήν,

εἶναι ἀδύνατον νὰ τὸν εὕρῃ. Εὐρίσκεται μὲν μὲ πολλοὺς ἀγῶνας καὶ μὲ πολλὴν βίαν οὗτος ὁ πόνος, ἀνίσως ὅμως τὸν ἀμελήσῃ παρὰ μικρὸν ὁ ἄνθρωπος, τόσον ὀγλήγορα φεύγει ἀπὸ αὐτόν, ὥστε ὅπου καὶ αὐτὸς ὁ ἴδιος θαυμάζει, πῶς ἐχάθη ἀπὸ λόγου του τόσον ὀγλήγορα τὸ ἄκρον αὐτοῦ κινήγιον διὰ τὴν παραμικρὰν ταύτην ἀμέλειάν του. Ὅστις ὅμως τὸν εὕρηκε μίαν φορὰν, ἀνίσως τὸν χάσῃ ὕστερα, εὐκόλα τὸν εὐρίσκει πάλιν, ὅταν θελήσῃ, διότι ἡξεύρει ποίαν στρατὰν νὰ περιπατήσῃ διὰ νὰ τὸν ξαναεὕρῃ. Μάλιστα δέ, διατί δὲν τὸν ἀφήνει νὰ ἀπομακρυνθῇ ἀπὸ λόγου του εἰς πολὺν καιρόν; Διότι, ἀνίσως τὸν ὑστερηθῇ εἰς πολὺν καιρόν, ἡδονεύεται εὐθὺς ἡ καρδιά του καὶ ἀφήνει τὴν στρατὰν τοῦ Κυρίου.

Οὗτος ὁ πόνος εἶναι γέννημα μὲν τῆς συντετριμμένης καρδίας, γεννήτωρ δὲ τῶν ἀενάων καὶ φωτεινῶν δακρύων. Οὗτος ὁ πόνος εἶναι τροφή τῆς ψυχῆς, τροφή τῆς διανοίας καὶ παράκλησις τοῦ νοός. Οὗτος ὁ πόνος εἶναι χαρὰ τῶν ἀγγέλων καὶ λύπη τῶν δαιμόνων.

Ὅστις κρατεῖ τοῦτον τὸν πόνον ἔσω του παντοτινόν, μισεύει ἡ ψυχὴ του εἰς ὀλίγον καιρὸν ἀπὸ τοῦτον τὸν κόσμον καὶ πορεύεται εἰς τὸν ἄλλον κόσμον, εἰς τὸν ὁποῖον ἔχει τὴν μερίδα του μὲ τοὺς θείους ἀγγέλους. Οὗτος ὁ πόνος ἐξολοθρεύει τὰ πάθη, φυγαδεύει τοὺς δαίμονας, εἰρηνεύει τὸν νοῦν, γλυκαίνει τὴν ψυχὴν, παρηγορεῖ τὴν διάνοιαν καὶ θερμαίνει τὴν καρδίαν εἰς τὰ οὐράνια. Οὗτος ὁ πόνος εἶναι εἰς τὸν ἄνθρωπον ἓνας οὐράνιος διδάσκαλος, ὅστις τὸν διδάσκει θεῖα μυστήρια καὶ τὸν παραδίδει τὰ οὐράνια νοήματα.

Ἀδύνατον δὲ εἶναι εἰς τὸν ἄνθρωπον, ὅπου νὰ ἔχῃ ἔσω του τοῦτον τὸν πόνον καὶ νὰ μὴν ἔχῃ οὐράνιον λογισμόν. Εὐθὺς ὅπου σημαδεύεται ἔσω του οὗτος ὁ πόνος, ἐν τῷ ᾧ αἵμα ὑψώνεται ὁ νοῦς του εἰς τὰ οὐράνια, ἀφήνοντας ὡς σκύβαλα τὰ γῆϊνα. Ὑψώνεται δὲ ὁ νοῦς του εἰς τὰ οὐράνια, ὅταν ἔχῃ ἔσω του τοῦτον τὸν πόνον, ὅπου ἔγινε διὰ τὸν Χριστόν, διότι τὸν ἐκαθάρισεν ἡ χύσις τῶν δακρύων καὶ τὸν ἐλαμπικάρισεν ἡ καθαρὰ εὐχή, ὅπου ἔγι-

νεν μυστικῶς εἰς τὴν καρδίαν. Ἀφοῦ δὲ ὑψωθῇ ὁ νοῦς του εἰς τὰ ἅγια τῶν ἁγίων, εἰς τὰ ἐπουράνια τῶν ἐπουρανίων, ζητεῖ ἐκεῖ νὰ εὔρη καὶ νὰ ἰδῇ Ἐκεῖνον, τοῦ Ὁποίου τὴν ἄρρητον γλυκύτητα ἐγεύθη μερικῶς ἡ ψυχὴ του καὶ ὀλιγοστώς ἡ καρδιά του ἔσω.

Περιπολεύοντας δὲ αὐλῶς, ὡς αὐλὸς καὶ τοῖς αὐλοῖς ὅμοιος, τὰ αὐτὰ ἐκεῖνα καὶ οὐράνια, εὐρίσκει Ἐκεῖνον, διὰ τοῦ Ὁποίου τὴν ἀγάπην ἐκοπίασεν ἡ καρδιά του καὶ ἐπόνεσε τὸ στήθος του. Εὐρίσκοντας δὲ τὸν ποθούμενον καὶ θεωρῶντας Ἐκεῖνον, Ὅν εἶδεν Ἡσαΐας ὁ προφήτης ἐπὶ θρόνου δόξης καθήμενον, πίπτει ἐν τῷ ἅμα ἐνώπιόν Του καὶ τὸν προσκυνῇ μὲ ἄκραν εὐλάβειαν καὶ ταπεινῶσιν. Καὶ ὅχι μόνον ἕως εἰς αὐτὴν τὴν τιμὴν τὸν ἡξίωσεν οὗτος ὁ πόνος, ἀλλὰ ἀκόμη τὸν κάμνει καὶ προσπίπτει ἔτι καὶ εἰς τὰς ἀγκάλας Αὐτοῦ τοῦ γλυκυτάτου Ἰησοῦ καὶ Παντοκράτορος Κυρίου, ὡσὰν πίπτει τὸ νήπιον εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς μητρὸς του, καὶ γλυκοφιλῶντας τὸν γλυκύτατον καὶ τὸν ὑπὲρ γλυκύτατον καὶ πάσης γλυκύτητος ἐπέκεινα Δεσπότην καὶ Χριστόν του, χύνουσι συγχρόνως καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ σώματος ποταμηδὸν τὰ δάκρυα. Καὶ εὐχεται παρακαλῶντας τὸν Χριστόν του νὰ μὴ χωρισθῇ οὐδέποτε ἀπὸ λόγου του, ἀλλὰ δεόμενος, δέεται καὶ παρακαλῶντας, παρακαλεῖ νὰ εἶναι καὶ νὰ εὐρίσκεται πάντοτε μὲ τὸν Χριστόν του καὶ μὲ τὴν Χάριν τῆς θεότητος Αὐτοῦ τοῦ Χριστοῦ του. Διότι λέγει ἐκείνην τὴν ὥραν εἰς τὸν Χριστόν του ἐκεῖνο ὅπου εἶπεν ὁ Πέτρος εἰς τὸν Χριστόν, ὅταν ἐμεταμορφώθη ὁ Χριστὸς καὶ εἶδον οἱ Ἀπόστολοι τὴν δόξαν τοῦ Χριστοῦ· «καλὸν ἐστὶν ἡμᾶς ᾧδε εἶναι».

Ἄμποτε δὲ ὁ γλυκύτατός μας Ἰησοῦς Χριστὸς νὰ χαρίσῃ καὶ εἰς ἡμᾶς τοῦτον τὸν ψυχρῶσστην πόνον τῆς καρδίας καὶ νὰ μᾶς ἀξιῶσῃ, ἐδῶ μὲν νὰ τὸν βλέπωμεν νοερῶς πάντοτε, ἐκεῖ δὲ εἰς τὸν μέλλοντα αἰῶνα, τῶν ἐσώπτρων τῆς ψυχῆς λυθέντων, νὰ τὸν βλέπωμεν πρόσωπον πρὸς πρόσωπον καὶ νὰ τὸν δοξολογῶμεν μὲ τοὺς ἀγγέλους εἰς τοὺς ἀπεράντους αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν! γένοιτο!

Λόγος ἕκτος

Ὅτι ἐκεῖνος ὁποῦ προσεύχεται νοερῶς ἀπὸ τὸ βάθος τῆς καρδίας μέχρι πόνου, ἐκεῖνος ὁ πόνος τοῦ προξενεῖ τὴν αἴσθησιν καὶ τὴν γεῦσιν τῆς χρηστότητος καὶ τῆς γλυκύτητος τοῦ Κυρίου, ἡ ὁποία σημαδεύεται (διὰ νὰ εἰπῶ ἔτσι) εἰς τὸν ἔσω ἄνθρωπον συγχρόνως μὲ τὴν ἀένναον κατάνυξιν, ὁποῦ γίνεται εἰς τὰ λόγια τοῦ Θεοῦ καὶ εἰς τὰ ῥητὰ τῆς Ἀγίας Γραφῆς καὶ εἰς κάθε πνευματικὸν λόγον.

Εὐλόγησον πάτερ

ελέτα ἀδιαλείπτως, ὃ ταπεινὸ μοναχέ, τὴν ἱερὰν μελέτην τῆς νοερᾶς προσευχῆς ἀπὸ τὸ βάθος τῆς καρδίας σου, ἕως ὅπου νὰ γένη ἡ καρδιά σου ὅλως διόλου εὐχή, ὡσὰν γίνεται τὸ σίδηρον ὅμοιον μὲ τὴν φωτίαν, ὅταν καίεται ἀπὸ ταύτην. Ἔτι δὲ ἐπίμενε εἰς ταύτην τὴν καρδιακὴν εὐχήν, ἕως ὅπου νὰ γένη πληγὴ ἔσω σου, ἐκεῖ ὅπου μελετᾶται αὕτη ἡ εὐχή. Διότι αὕτη ἡ πληγὴ, ὅπου λαμβάνεις θεληματικῶς ἔσω σου ἐκ τῆς βιαιότητος σου εὐχῆς — ἐπὶ Θεῷ μάρτυρι σοῦ λέγω — θέλει σοῦ γίνεαι μία πνευματικὴ πηγὴ τῆς θείας κατανύξεως, ἀπὸ τὴν ὁποίαν θέλει βρῆαι ἀενάως ἡ κατάνυξις, ὅσάκις θέ-

λης, δίχως καμμίαν βίαν. Ὅταν δέ, χάριτι Χριστοῦ, φθά-
νῃς εἰς ταύτην τὴν πνευματικὴν κατάστασιν, τότε γεύεσαι
μυστικῶς τὴν χρηστότητα τοῦ Κυρίου σου. «Γεύσασθε, λέ-
γει ὁ προφήτης, καὶ ἴδετε, ὅτι χρηστὸς ὁ Κύριος», ἡγουν
γευσάμενος, μυστικῶς μὲν, ὅμως ὡσάν αἰσθητῶς, τὴν Χά-
ριν τοῦ Κυρίου σου, ἐπληροφορήθης καὶ ἐκατάλαβες φανε-
ρὰ ὅτι ὁ μελετώμενος Κύριός σου Ἰησοῦς Χριστὸς εἶναι
πάνυ γλυκύτατος καὶ πάσης πάνυ γλυκύτητος ἐπέκεινα.

Στοχάσου λοιπὸν τώρα, ταπεινέ, ἐὰν ἀπὸ τὴν ὀλίγην
ταύτην Χάριν, ὅπου ἐγεύθης μυστικῶς, ἐκατάλαβες πρα-
γματικῶς καὶ ἐβεβαιώθης ἀληθῶς ὅτι ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰ-
ησοῦς Χριστὸς εἶναι τόσον γλυκὺς εἰς τὴν ψυχὴν σου, εἰς
τὴν καρδίαν σου, εἰς τὴν διάνοιάν σου καὶ εἰς ὅλον τὸν
ἑαυτόν σου, ὅπου δὲν ἡμπορεῖς νὰ διηγηθῇς, μήτε ὀλι-
γοστῶς, τὴν γλυκύτητά Του μετὰ τὸ ἔργον.

* Ἀράγε, ὅταν ἔβγῃ ἡ ψυχὴ ἀπὸ τὸ σῶμα καὶ ὑπάγῃ
οὐσιωδῶς πρὸς αὐτὸν τὸν Κύριον καὶ Θεόν της καὶ ἀπο-
λαύσῃ τὰ ἀγαθὰ ἐκεῖνα, ἃ ὀφθαλμὸς γήϊνος δὲν τὰ εἶδεν,
αὐτίον σαρκικὸν δὲν τὰ ἤκουσε καὶ καρδίᾳ ρυπαρὰ δὲν τὰ
ἐστοχάσθῃ, τότε λέγω, ὅταν ἤθελεν ἀπολαύσει φανερὰ ὅ-
λα ἐκεῖνα, ὅπου δὲν εἶναι δυνατὸν εἰς τὸν ἄνθρωπον νὰ τὰ
λαλήσῃ, βλέπουσα πρόσωπον πρὸς πρόσωπον τὸν Δημιουρ-
γὸν της Κύριον, τὸν ἀνέκφραστον καὶ ἀκατανόητον, ὡσάν
τάχα τί λογῆς χαρὰν καὶ ἀγαλλίασιν θέλει ἔχει ἐκείνη ἡ
ψυχὴ; Ἀμήν, ἀμήν λέγω σοι, ἀγαπητέ, ὅτι, ἀνίσως τινὰς
ἤθελε στοχασθῇ τὸ τοιοῦτον λίαν νουνεχῶς καὶ λίαν ἀκρι-
βῶς, γίνεται τὸ στόμα του ἄφωνον, ὡσάν τὸ ὀψάριον καὶ
δὲν ἔχει τί νὰ συντύχῃ περὶ τούτου. Ἡμεῖς δὲ ὥς ἔλθωμεν
πάλιν εἰς τὴν ὑπόθεσιν τοῦ λόγου.

Καὶ λοιπὸν, τρισμάκαρ ἐργάτα τοῦ Εὐαγγελίου Ἰη-
σοῦ, ἐν ὧν εὐρίσκεισαι πνευματικῶς εἰς ἐκείνην τὴν μυστι-
κὴν γεῦσιν τῆς χρηστότητος τοῦ Κυρίου, καὶ ἐν ὧν ἀρ-
δεύεται ὁ νοῦς σου τὸ νοητὸν γάλα τῆς πνευματικῆς θεω-
ρίας, καὶ ἐν ὧν ἡδύνηται ἡ διαλογὴ σου εἰς τὸν Κύριόν

σου («ἡδυνθείη Αὐτῷ ἡ διαλογὴ μου, ἐγὼ δὲ εὐφρανθῇ-
σομαι ἐπὶ τῷ Κυρίῳ» ἔλεγεν ὁ προφήτης), καὶ ἐν ὧν ἀ-
πολαμβάνει ἡ καρδίᾳ σου τὸ θεῖον καὶ ἀνερμήνευτον ἔ-
λεον τῆς ἀγαλλιάσεως ἀπὸ τὴν παρηγορίαν τοῦ Ἁγίου
Πνεύματος, ἐν ὧν, λέγω, ἀκολουθοῦν καὶ εὐρίσκονται ὅ-
λα ταῦτα εἰς ἐσένα καὶ ἕτερα περισσότερα ἀπὸ ταῦτα καὶ
πάνυ σύμφωνα μετὰ ταῦτα, τὰ ὅποια δὲν ἡμπορεῖ κάλαμος
γραμματέως ὀξυγράφου νὰ τὰ ἱστορήσῃ καὶ νὰ τὰ παρα-
στήσῃ, καθὼς ὑπάρχουν, τότε δὲν προσέχει ὁ νοῦς εἰς τὴν
εὐχὴν, καθὼς δὲν εἶναι καμμία μεγάλη ἀνάγκη εἰς ἓνα
ἄκρον φίλον τοῦ βασιλέως νὰ βαστᾷ τὰ ἄρματα του, ὅταν,
ἐμβαίνοντας εἰς τὰ βασίλεια καὶ συντυχαίνοντας φιλικὰ μετὰ
τὸν φίλον του βασιλέα, ἀπολαμβάνῃ τὰ τῆς βασιλικῆς τρα-
πέζης μετὰ ἄκραν εἰρήνην. Διότι τότε προσέχει ἡ ψυχὴ σου
εἰς αὐτὴν τὴν νοητῶς παροῦσαν πνευματικὴν τράπεζαν, τὴν
ὁποῖαν ἔβαλεν ἐμπροστὰ της ἡ θεία Χάρις, ὅπου τὴν ἐπι-
σκέπτεται καὶ τὴν φιλεῖ βασιλικῶς μετὰ ἄκραν εὐμένειαν,
λέγομεν, συλλογίζεται τότε ἡ ψυχὴ μόνον καὶ μόνον τὸν
Θεὸν καὶ τὴν Χάριν τοῦ Θεοῦ καὶ ἀναπαύεται εἰς τὴν
πνευματικὴν ἡδύτητα, ὅπου ἀρρήτως ἀπολαμβάνει κατ'
ἐκείνην τὴν στιγμὴν.

Διότι τότε ἐσύ, ὦ φιλευόμενε πνευματικῶς φίλε τοῦ
Θεοῦ, ὅπου Χάριτι Θεοῦ ἔφθασες εἰς τοῦτον τὸν ὑψηλό-
τατον βαθμὸν τῆς νοερᾶς καὶ πνευματικῆς θεωρίας, συλλο-
γιζόμενος, λέγω, τότε τὸ νοητὸν μέλι καὶ κηρίον, ὅπου
γεύεται ὁ νοῦς σου, θεωρῶντας τὸν ζῶντα Δημιουργόν
σου Κύριον, κατανύγεται ποταμηδὸν καὶ ἀναπαύεται πνευ-
ματικῶς.

Συλλογιζόμενος τότε καὶ μελετῶντας μετὰ τὸν ἑαυτόν
σου, πὼς ἐνεργεῖ ἡ Χάρις τοῦ Θεοῦ εἰς τὴν ψυχὴν σου τὴν
αἴνιον καὶ θείαν ἐνέργειαν καὶ πὼς παραμυθίζεται ἡ καρ-
δίᾳ σου ἀπὸ ταύτην, κατανύγεται καὶ ἀναπαύεται. Συλ-
λογιζόμενος τότε τὴν φαιδρότητα, ὅπου ἔχει ἑσὺ εἰς τὸν
ἑαυτόν σου τὸ πρόσωπον τῆς καρδίας σου ἀπὸ τὴν πνευμα-
τικὴν χαρὰν, ὅπου ἀφθονοπαρόχως ἐχύθη εἰς αὐτὴν ἀπὸ

τὴν Χάριν τοῦ Θεοῦ, χύνεις πολλότατα δάκρυα καὶ ἀναπαύεσαι. Συλλογιζόμενος τότε τὴν αἰσθητὴν φαιδρότητα, τὴν ὁποῖαν ἔχει τῆς σαρκὸς σου τὸ πρόσωπον ἀπὸ τὴν ἐσωτερικὴν χαρὰν τῆς θείας Χάριτος, ὅπου πλουσίως ἐπλημύρισεν εἰς τὴν καρδίαν σου, κατανύγεσαι γλυκὰ - γλυκὰ καὶ ἀναπαύεσαι. Συλλογιζόμενος τότε τὴν χρηστότητα τοῦ Κυρίου σου καὶ τὴν ἀγαθότητα, κατανύγεσαι γλυκὰ - γλυκὰ καὶ ἀναπαύεσαι. Συλλογιζόμενος τότε ὅτι ὁ Κύριος καὶ Θεός σου εἶναι εἰς τὸ ἄκρον ἐλεήμων καὶ φιλάνθρωπος, κατανύγεσαι γλυκὰ - γλυκὰ καὶ ἀναπαύεσαι.

Συλλογιζόμενος τότε ὅτι ὁ Κύριος καὶ Θεός σου εἶναι Παντοκράτωρ καὶ Παντοδύναμος, κατανύγεσαι γλυκὰ - γλυκὰ καὶ ἀναπαύεσαι. Συλλογιζόμενος τότε ὅτι τοῦ Κυρίου σου ἡ βασιλεία εἶναι βασιλεία πάντων τῶν αἰώνων καὶ ἡ δεσποτεία Του ἐν πάσῃ γενεᾷ καὶ γενεᾷ, κατανύγεσαι γλυκὰ - γλυκὰ καὶ ἀναπαύεσαι. Συλλογιζόμενος τότε ὅτι τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου σου εἰς μὲν τοὺς δούλους Του εἶναι ἅγιον καὶ γλυκύτατον, εἰς δὲ τοὺς δαίμονας εἶναι ἄγριον καὶ πικρότατον, κατανύγεσαι γλυκὰ - γλυκὰ καὶ ἀναπαύεσαι. Συλλογιζόμενος τότε ὅτι ὁ Κύριός σου εἶναι μέγας καὶ αἰνετὸς σφόδρα ἐν πόλει τοῦ Θεοῦ ἡμῶν (εἰς ἡμᾶς δηλαδή, ὅπου γνωρίζομεν τὴν δύναμίν Του τὴν θείαν), ἐν ᾧ ἄγιω Αὐτοῦ, κατανύγεσαι γλυκὰ - γλυκὰ καὶ ἀναπαύεσαι. Συλλογιζόμενος τότε ὅτι τὸν Κύριόν σου ὑμνοῦσιν οἱ ἄγγελοι, δοξολογοῦσιν οἱ ἀρχάγγελοι καὶ τὸν αἰνοῦσιν ἅπασαι αἱ τῶν οὐρανῶν θεῖαι δυνάμεις, κατανύγεσαι γλυκὰ - γλυκὰ καὶ ἀναπαύεσαι. Συλλογιζόμενος τότε πὼς ὁ Κύριός σου ἐπιβαίνει ἐπὶ τῶν Χερουβὶμ καὶ πὼς πετᾷ ἐπὶ πτερύγων ἀνέμων καὶ πὼς θαυμασίως ἔχει τὴν ἐπίβασιν Αὐτοῦ ἐπάνω εἰς τὰ νέφη, κατανύγεσαι γλυκὰ - γλυκὰ καὶ ἀναπαύεσαι. Συλλογιζόμενος τότε πὼς ἐπιβλέπει ὁ Κύριος ἐπὶ τὴν γῆν καὶ τὴν κάμνει διὰ τὰ τρέμει, θαυμάζεις τὴν δύναμίν Του καὶ ἀναπαύεσαι κατανυγόμενος. Συλλογιζόμενος τότε πὼς ἡ μεγαλοπρέπεια τοῦ Κυρίου σου ἐπὶ τὴν ὑπεράνω τῶν οὐρανῶν, κατανύγεσαι καὶ ἀνα-

παύεσαι. Συλλογιζόμενος τότε πὼς ἀθήτει ὁ Κύριός σου ἐπὶ θρόνου ἁγίου Αὐτοῦ καὶ πὼς ὁ θρόνος Αὐτοῦ εἶναι εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος, κατανύγεσαι γλυκὰ - γλυκὰ καὶ ἀναπαύεσαι. Συλλογιζόμενος τότε πὼς ὁ θρόνος τοῦ Κυρίου σου εἶναι ἐν τῷ οὐρανῷ καὶ ἡ δόξα Αὐτοῦ εἶναι ἐπάνω εἰς τοὺς οὐρανοὺς, κατανύγεσαι γλυκὰ - γλυκὰ καὶ ἀναπαύεσαι. Συλλογιζόμενος τότε ὅτι τὰ πάντα ἔγιναν μὲ τὸν λόγον τοῦ Κυρίου σου καὶ ὅτι ὁ Κύριός σου ἐνετείλατο καὶ ἐκτίσθησαν, κατανύγεσαι καὶ ἀναπαύεσαι. Ἀλλὰ καὶ ἐν συντόμῳ νὰ εἰπῶ, ὅταν φθάσῃ ἡ ψυχὴ σου καὶ φιλιωθῇ μὲ τὸν Θεὸν διὰ τῆς συντετριμμένης καρδίας ἐκ τῆς εὐχῆς, τότε ἡ κατάνυξις πλημμυρεῖ ἀπὸ λόγου τῆς ἀδιαλείπτως εἰς ἐσένα καὶ τότε ὁ Θεὸς δοξάζεται πάντοτε εἰς τοῦ λόγου σου εἰς ὅλα τὰ θαυμάσια καὶ εἰς ὅλα Του τὰ κρίματα.

Διότι εἰς ὅλα ταῦτα καὶ τὰ λοιπά, ὅπου διὰ συντομίαν ἀφήνω, ἐντρυφᾷ ἡ ψυχὴ σου, ἡδύναται ὁ νοῦς σου, σκιρτᾷ ἡ καρδιά σου καὶ χαίρει τὸ κορμί σου, ὥσάν ἐντρυφούν, ἡδύνονται, χαίρουσι καὶ σκιρτῶσιν οἱ εὐγνώμονες δούλοι τοῦ βασιλέως εἰς τὸν πολὺν πλοῦτον, εἰς τὴν βασιλικὴν μεγαλειότητα καὶ εἰς τὰ λαμπρὰ τρόπαια τοῦ βασιλέως.

Λοιπὸν, κατὰ τὴν γλυκύτητα, ὅπου γλυκαίνεσαι εἰς τοῦ Χριστοῦ σου τὰ θεϊκὰ θαυμάσια, ἀναλόγως βρῦει ἐκ τῆς καρδίας σου καὶ ἡ κατάνυξις, διότι ἡ ἡδύτης αὕτη προηγείται τῆς κατανύξεως, καθὼς καὶ τῆς ἡδύτητος προηγείται ἡ ἐπιφοίτησις τῆς θείας Χάριτος. Ἀπὸ δὲ τὴν ἐπιφοίτησιν τῆς θείας Χάριτος προηγείται ἡ συντριβὴ τῆς καρδίας. Καὶ οὕτω κατανυγόμενος, ἀξιοῦσαι τῆς ἀληθοῦς θεωρίας, ἥτις γίνεται μὲ τὴν ἀρπαγὴν τοῦ νοῦς εἰς τὰ νοητὰ καὶ ἀκατανόητα, καθὼς λέγει ὁ θεὸς πατὴρ ἡμῶν Ἰσαὰκ ὁ Σῦρος. Τῷ δὲ Θεῷ ἡμῶν δόξα καὶ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν.

Λόγος ἑβδομος

Περὶ τοῦ πότε ἐπισκέπτεται ἡ θεία Χάρις ἐκείνον ὁποῦ προσεύχεται νοερῶς εἰς τὸν Θεὸν ἀπὸ καρδίας καὶ ποῖα τὰ πνευματικὰ σημεῖα αὐτῆς τῆς θείας ἐπισκέψεως.

Ἐδλόγησον πάτερ

ταν λοιπόν, ἀγαπητέ, προσεύχεσαι νοερῶς ἀπὸ τὸ βάθος τοῦ ἑαυτοῦ σου ἐπὶ πολὺ, ἤξευρε ὅτι θεία τις ἐπίσκεψις σὲ ἐπισκέπτεται ἀοράτως πρὸς ἀγιασμόν τῆς ψυχῆς σου, πρὸς παρηγορίαν τῆς καρδίας σου καὶ πρὸς θεῖον τινα στηριγμόν ὅλων σου τῶν ψυχικῶν καὶ σωματικῶν αἰσθήσεων. Διότι τότε, ποτέ μὲν σὲ ἐπισκέπτεται ἐξίσου ἡ Χάρις τῆς Ἀγίας Τριάδος, τοῦτο δὲ τὸ καταλαβαίνεις, διότι εἰς τῆς Ἀγίας Τριάδος τὸ ὄνομα, λέγομεν «εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἀγίου Πνεύματος», ἐξίσου χαίρει μὲν ἡ ψυχὴ σου, ἡδύνηται δὲ ἡ διάνοιά σου, βρῦει δὲ ὡς ἀπὸ καμμίαν πηγὴν ἐκ τῆς καρδίας σου ἡ κατάνυξις καὶ χύνουσιν οἱ ὀφθαλμοί σου θερμότατα δάκρυα, ὅθεν τότε λέγεται ἐπίσκεψις τῆς Ἀγίας Τριάδος, ἄλλοτε δέ, τότε σὲ ἐπισκέπτεται ἰλαρῶς ἡ Χάρις τοῦ Θεοῦ καὶ Πατρὸς. Τοῦτο δὲ τὸ καταλαμβάνεις, διότι εἰς τοῦ Θεοῦ καὶ Πατρὸς τὸ ὄνομα κα-

τανύγεσαι μᾶλλον καὶ ἡδύνηται τὸ πνεῦμά σου περισσό-
τερον, παρὰ ὅπου κατανύγεσαι καὶ ἡδύνησαι εἰς τοῦ Υἱοῦ
καὶ εἰς τοῦ Ἀγίου Πνεύματος τὸ ὄνομα. Ὅθεν τότε λέγε-
ται ἐπίσκεψις τοῦ Θεοῦ καὶ Πατρὸς. Ἄλλοτε δὲ τότε καὶ
μάλιστα τὸ περισσότερον σὲ ἐπισκέπτεται ὁ Κύριος ἡμῶν
Ἰησοῦς Χριστός. Τοῦτο δὲ τὸ καταλαμβάνεις, διότι εἰς
τοῦ Χριστοῦ σου τὸ γλυκύτατον ὄνομα καὶ εἰς ὅλα του τὰ
θεῖα μυστήρια κατανύγεσαι καὶ ἡδύνησαι περισσότερον,
παρὰ ὅπου κατανύγεσαι καὶ ἡδύνησαι εἰς τοῦ Πατρὸς καὶ
εἰς τοῦ Ἀγίου Πνεύματος τὸ ὄνομα. Ὅθεν τότε λέγεται
ἐπίσκεψις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Καὶ ἄλλοτε
πάλιν τότε, ὅταν προσεύχεσαι νοερῶς ἀπὸ τὸ βάθος τῆς
καρδίας σου, σὲ ἐπισκέπτεται τὸ Ἅγιον Πνεῦμα καὶ πετᾷ
ὀλόγυρά σου ὡς καθαρὴ περιστερὰ. Τοῦτο δὲ τὸ κατα-
λαμβάνεις, διότι εἰς τοῦ Ἀγίου Πνεύματος τὸ ὄνομα κα-
τανύγεσαι καὶ ἡδύνησαι πλέον περισσότερον, παρὰ ὅπου
κατανύγεσαι καὶ ἡδύνησαι εἰς τοῦ Πατρὸς καὶ εἰς τοῦ Υἱ-
οῦ τὸ ὄνομα. Ὅθεν τότε λέγεται ἐπίσκεψις τοῦ Ἀγίου
Πνεύματος.

Ἐνίοτε δὲ δὲν κατανύγεσαι ἐξίσου, ὡς εἴρηται, μήτε
ἡδύνησαι ἐξίσου εἰς τῆς Ἀγίας Τριάδος τὰ τρία ὀνόματα,
τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἀγίου Πνεύματος, ἄλ-
λὰ πότε εἰς τοῦ Πατρὸς τὸ ὄνομα κατανύγεσαι καὶ ἡδύνη-
σαι περισσότερον, πότε εἰς τοῦ Υἱοῦ τὸ ὄνομα καὶ πότε εἰς
τοῦ Ἀγίου Πνεύματος, ὅχι ὅτι ἡ Ἀγία Τριάς δὲν εἶναι
ὁμοούσιος, ἅπαγε τῆς βλασφημίας, ἀλλὰ δὲν κατανύγεσαι
μήτε ἡδύνησαι ἐξίσου ἐνίοτε. Διότι, ὅταν προσεύχεσαι εἰς
τὴν Ἀγίαν Τριάδα, δὲν ἐνατενίζεις ἐσὺ μὲ τοὺς νοερούς
σου ὀφθαλμοὺς ἐξίσου μὲ μίαν ἴσην θερμότητα καρδίας
εἰς τὴν μίαν φύσιν, εἰς τὴν μίαν οὐσίαν, εἰς τὴν μίαν δύ-
ναμιν τῆς Ἀγίας Τριάδος, μήτε ἐπικαλεῖσαι ἀπὸ τὸ βά-
θος τῆς καρδίας σου μὲ μίαν ἴσην εὐλάβειαν τὰ τρία ὀνό-
ματα τῆς Ἀγίας Τριάδος, διὰ τοῦτο δὲν κατανύγεσαι
ἐξίσου, μήτε ἡδύνησαι ἐξίσου.

Πρέπει λοιπόν, ὅταν προσφέρῃς εἰς τὴν Ἀγίαν

Τριάδα τὴν δέησίν σου καὶ τὴν προσκύνησίν σου, νὰ τὴν
προσφέρῃς μὲ ἴσην ἄκραν τιμὴν καὶ εἰς τὰ τρία ὀνόματα.
Νὰ τὴν προσφέρῃς μὲ ἴσην ἄκραν εὐλάβειαν καὶ μὲ ἴσην
ἄκραν θερμότητα καρδίας, διότι τοιουτοτρόπως κατανύγε-
σαι καὶ ἡδύνησαι ἐξίσου.

Τὰ τρία πρόσωπα τῆς Ἀγίας Τριάδος εἶναι μιᾶς
Φύσεως καὶ μιᾶς Οὐσίας, διότι φῶς εἶναι ὁ Πατήρ, φῶς
καὶ ὁ Υἱός, φῶς εἶναι καὶ τὸ Ἅγιον Πνεῦμα. Ἦγουν, ἡ
Θεότης εἶναι μία καὶ τὰ Πρόσωπα εἶναι τρία. Ὅταν λοι-
πὸν ἐσὺ ἐνατενίζῃς νοερῶς μὲ ἄκραν εὐλάβειαν εἰς τὸν
Πατέρα, τότε φωτίζεσαι ἀπὸ τὸν Πατέρα, διὰ τοῦτο τό-
τε κατανύγεσαι εἰς τοῦ Πατρὸς τὸ ὄνομα. Ὅταν δὲ ἐνατε-
νίζῃς νοερῶς μὲ τὴν αὐτὴν ἴσην εὐλάβειαν καὶ εἰς τὸν Υἱ-
όν, τότε φωτίζεσαι ἀπὸ τὸν Υἱόν, διὰ τοῦτο τότε κατανύγε-
σαι εἰς τοῦ Υἱοῦ τὸ ὄνομα. Τὸ ἴδιον δὲ ἀκολουθεῖ καὶ εἰς
τὸ Ἅγιον Πνεῦμα. Ὅθεν, ἂν θέλῃς νὰ κατανύγεσαι ἐξί-
σου εἰς τὰ τρία Ὄνόματα τῆς Ἀγίας Τριάδος, πρέπει ὡς
ἀνωτέρω εἶπαμεν νὰ εὐλαβῇσαι ἐξίσου μὲ ἴσην εὐλά-
θειαν τὴν Ἀγίαν Τριάδα, νὰ τὴν τιμᾷς ἐξίσου μὲ ἴσην
τιμὴν, νὰ τὴν σέβεσαι ἐξίσου μὲ ἴσον σέβας.

Διὰ τοῦτο λοιπὸν βοᾷ μεγαλοφώνως καὶ ἡ Ἐκκλη-
σία ἱκετεύουσα τὴν μίαν θεότητα τῆς Ἀγίας Τριάδος καὶ
λέγει· «Καὶ δὸς ἡμῖν ἐν ἐνὶ στόματι καὶ μὲ καρδίᾳ δοξά-
ζειν καὶ ἀνυμνεῖν τὸ πάντιμον καὶ μεγαλοπρεπὲς ὄνομά
Σου, τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἀγίου Πνεύμα-
τος, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων».

Ἄλλοτε πάλιν, ὅταν προσεύχεσαι νοερῶς ἐκ τῆς καρ-
δίας σου ἐπὶ πολύ, σὲ ἐπισκέπτεται ἱλαρῶς ἡ Κυρία Θεο-
τόκος. Τοῦτο δὲ τὸ καταλαμβάνεις, διότι κατανύγεσαι πο-
ταμῆδὸν εἰς τῆς Παναγίας τὰ θεῖα ὀνόματα, εἰς τὰ θεῖα
καὶ ἁγία Τῆς λόγια καὶ εἰς τὰ θεῖα Τῆς θαύματα. Ὅθεν
τότε λέγεται ἐπίσκεψις τῆς Παναγίας.

Ἄλλοτε δὲ τότε, ὅταν προσεύχεσαι νοερῶς ἀπὸ τὸ
βάθος τοῦ ἑαυτοῦ σου εἰς τὸν Ἅγιον, οὕτινος τὸν βίον ἀ-

να γινώσκεις και στοχάζεσαι την χάριν του, χύνεις θερμότητα δάκρυα, διότι σε επισκέπτεται ή χάρις του, ως συναγωνιστήν με εκείνον και ως φίλον του Κυρίου. Τότε, όταν προσεύχεσαι νοερῶς ἀπὸ τὸ κέντρον τοῦ βάθους τοῦ ἑαυτοῦ σου, σε επισκέπτονται ἀοράτως και ἰλαρῶς ὅλοι οἱ Ἅγιοι ἐκεῖνοι, τῶν ὁποίων ἐπικαλεῖσαι τὰ ὀνόματα με θερμότητα καρδίας, διὰ τοῦτο ἡδύνηται ή ψυχή σου και κατανύγεται ή καρδιά σου εἰς την χάριν τους.

Ἐνίστε δὲ πάλιν τότε, όταν προσεύχεσαι τοιουτοτρόπως, σοῦ γίνεται ἄνωθεν ἐκ τῆς θείας Χάριτος κάποια μυστική ἐπίσκεψις, την ὁποίαν δὲν ἡμπορεῖς νὰ την καταλάβῃς τίνος Ἁγίου ἦτον. Καὶ ὅτι μὲν ἐγένεν εἰς την ψυχὴν σου ἐκείνην την ἡμέραν θεία τις ἐπίσκεψις τὸ γνωρίζεις και τὸ καταλαμβάνει μόνον ή ψυχή σου ἀπὸ κάποια πνευματικά και νοερὰ σημεῖα, ὁποῦ ἐγιναν και γίνονται εἰς αὐτήν την ψυχὴν σου, τὰ ὁποῖα γλῶσσα νὰ τὰ ρητορεύσῃ δὲν ἔχει δύναμιν, ὅμως τοῦ Θεοῦ ἦτον ή ἐπίσκεψις ή τῆς Παναγίας ή ἄλλου τινὸς Ἁγίου δὲν ἡμπορεῖς διὰ μιᾶς νὰ την καταλάβῃς. Ἐὰν ὅμως στοχασθῇς την θείαν ταύτην ἐπίσκεψιν με κατανευγμένην καρδίαν, με καθαρώτατον και ἀθόλωτον νοῦν, με νήφουσαν διάνοιαν, και ἐὰν δεηθῇς μυστικῶς, θερμῶς και ταπεινῶς ἐκεῖνον ὁποῦ σοῦ ἔκαμε μόνον την θείαν ἐπίσκεψιν, χωρὶς νὰ σοῦ φανερωθῇ τίς εἶναι, τότε ἀποκαλύπτεται και φανερώνεται εἰς ἐσένα με κάποια φανερά σημεῖα ἐκεῖνος ὁποῦ σε ἐπεσκέφθη μυστικῶς.

Ἡ δὲ ἀποκάλυψις τῆς μυστικῆς θείας ἐπισκέψεως γίνεται τοιουτοτρόπως: Παρακαλῶντας ἐσὺ τὸν ἀγνοούμενον και τὸν ἀγνώριστον εὐεργέτην σου, ἀρχίζεις πρῶτα ἀπὸ τὸν Θεὸν νὰ Τὸν παρακαλῇς και νὰ Τὸν δοξολογῇς. Ὅθεν εἰ μὲν ή ἐπίσκεψις εἶναι Αὐτοῦ τοῦ ἰδίου Θεοῦ, φαίνεται τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ γλυκὺ μέσα εἰς την διάνοιάν σου, ὡσὰν καμμία σταλαγματία μέλιτος, ή ὁποία σταλαγματία στάζει (νοητῶς νόει τὸ λεγόμενον) ἀρρητῶς εἰς την καρδίαν με την ἰδίαν γλυκύτητα. Ἡ δὲ καρ-

διά στάζει μυστικῶς εἰς την ψυχὴν κάποια δάκρυα οὐράνια, δάκρυα πνευματικά, δάκρυα μελίσματα, δάκρυα ζαχαρωτά. Ὅμοίως σταλάζουν και οἱ ὀφθαλμοὶ εἰς τὸ πρόσωπον δάκρυα ὅμοια με αὐτὰ τὰ μελιρρυτοκαρδιοστάλακτα και με τὰ ζαχαροψυχοστάλακτα και με τὰ γλυκοδιανοιοστάλακτα δάκρυα. Ὅθεν ἀκτινοβολεῖ τὸ πρόσωπον ἐκείνην την ὥραν ἀπὸ την νοητὴν ἀκτίνα τῆς πνευματικῆς χαρᾶς: «καρδίας γὰρ εὐφραινομένης, θάλλει πρόσωπον». Ἀπὸ ταῦτα λοιπὸν τὰ σημεῖα γνωρίζεις ὅτι ή ἐπίσκεψις ἦτον τῆς Χάριτος τοῦ Θεοῦ. Εἰ δὲ και δὲν γίνεται κανένα τοιοῦτον εἰς τοῦ Θεοῦ τὸ ὄνομα, ή ἐπίσκεψις εἶναι ἄλλου τινὸς ἁγίου.

Καὶ λοιπὸν παρακαλεῖς πάλιν μυστικῶς με την διάνοιάν σου και θερμῶς με την καρδίαν σου ὅλους τοὺς ἁγίους, ἀρχινῶντας ἀπὸ την Παναγίαν, και καθεξῆς ἀπερνᾷ ή διάνοιά σου ἀπὸ ὅλα τὰ τάγματα τῶν ἁγίων. Παρακαλῶντας δὲ και μελετῶντας τὰ τάγματα τῶν ἁγίων, ὡσὰν ἤθελεν ἔλθει ή διάνοιά σου εἰς τὸ τάγμα ἐκείνου τοῦ ἁγίου, ὅστις σε ἐπεσκέφθη μυστικῶς, παρευθὺς ἔρχεται ὀλίγη πνευματικὴ παρηγορία και κάποια φανερά σημεῖα, ἀπὸ τὰ ὁποῖα πληροφορεῖσαι ὅτι ἐκεῖ κοντὰ εἶναι ὁ ζητούμενος φίλος σου, ὅστις σε ἐπεσκέφθη.

Και λοιπὸν δέεσαι πάλιν τὸν κάθε ἅγιον, ὁποῦ τὸν γνωρίζεις ἀπὸ τὸν βίον του και ἀπὸ τὰ θαύματά του, και ὡσὰν ἤθελες εἰπῇ μόνον τὸ ὄνομα ἐκείνου τοῦ ἁγίου, ὁποῦ σε ἐπεσκέφθη, γίνεται δῆλος ὁ ἅγιος ἀπὸ την ζωηροτέραν ἐνέργειαν και ἀπὸ τὰ σημαντικώτερα σημεῖα τῆς αὐτομάτου και πλουσίας κατανύξεως και τῆς πνευματικῆς θερμότητος. Διότι ἐκείνην την ἡμέραν, εὐθὺς ὁποῦ ἤθελες ἀκούσει τὸ ὄνομα ή τὰ θαύματα τοῦ ἐπισκεφθέντος σε ἁγίου ή μόνον νὰ ἤθελεν ἀπεράσει ἀπὸ την διάνοιάν σου ή ἐνθύμησις αὐτοῦ τοῦ ἁγίου, κατανύγεσαι, ποτὲ μὲν μέ-

σα εἰς τὴν καρδίαν σου, ποτὲ δὲ εἰς τὰ ὄμματά σου καὶ ποτὲ σοῦ ἔρχεται ζῆλος πνευματικὸς εἰς τὸ νὰ μιμηθῇς τὸν ἐπισκεφθέντα Ἅγιον εἰς τὰς πράξεις καὶ τὰς ἀρετάς. Ἀφοῦ ὅμως ἤθελεν ἀπερᾶσει ἐκείνη ἡ ἡμέρα, λείπει ἀπὸ ἐσένα καὶ ἐκείνη ἡ ἐνέργεια τῆς αὐτομάτου κατανύξεως καὶ τῆς πνευματικῆς θερμότητος, τοῦτο δὲ γίνεται κατὰ τὸν ἐπόμενον τρόπον.

Νὰ ἔχη τις ἓνα φίλον εἰλικρινῇ, ὅστις ἤθελε τοῦ μὴ νύσει νὰ ὑπάγῃ πρὸς αὐτὸν διὰ νὰ ἀπολαύσῃ ὁ ἓνας τὸν ἄλλον πνευματικῶς. Πηγαίνει λοιπὸν πρὸς αὐτὸν διὰ νὰ συνευφρανθῶν· πηγαινόμενος δὲ διαβαίνει ἀπὸ τὴν ἀγοράν, ὅπου εἶναι πολὺς κόσμος· ἐκεῖ δὲ βλέπει καὶ ἄλλους φίλους ἐδικούς του, τοὺς ὁποίους τοὺς χαιρετᾷ μὲ φαιδρὸν πρόσωπον καὶ χαίρεται εἰς τὸν ἀσπασμὸν αὐτῶν καὶ χαιρετισμὸν, ὅμως δὲν χαίρεται τόσον μῆτε ἐμποδίζεται ἀπὸ αὐτούς, ἀλλὰ τρέχει τὸν δρόμον του μὲ σκοπὸν νὰ εὔρῃ ἐκεῖνον τὸν φίλον του, ὅστις τὸν ἐπροσκάλεσε. Καὶ λοιπὸν, ὡσὰν ἤθελε φθάσει εἰς τὸν φίλον του, ἀκούει τὴν φωνὴν του καὶ ἐν τῷ ᾧ αἶμα χαίρει ἡ καρδία του. Καί, ἀφοῦ τὸν ἀσπασθῇ, διπλασιάζει τὴν χαρὰν τῆς καρδίας τόσον, ὅπου ἀπὸ τὴν χαρὰν του δακρυρροεῖ βλέποντας τὸν ἡγαπημένον του φίλον καὶ ἀπολαμβάνοντας τὴν γλυκυτάτην ὁμιλίαν καὶ συναναστροφὴν. Ἀφοῦ ὅμως ἔλθῃ ἡ ὥρα νὰ χωρισθῇ, λυπᾶται μὲν διὰ τὸν χωρισμὸν, πλὴν ἀναπαύεται ὁ λογισμὸς του, ἐπειδὴ ἀπόλαυσεν ὁ ἓνας τὸν ἄλλον φιλικῶς. Ἐπειτα πάλιν, μετὰ παρέλευσιν καιροῦ ἢ καὶ τότε ὀγγύγορα, τὸν προσκαλεῖ καὶ ἄλλος του φίλος, εἰς τοῦ ὁποίου τὸ προσκάλεσμά καὶ τὴν ἀπόλαυσιν ἀκολουθεῖ τὸ ἴδιον.

Κατὰ τὸν ὅμοιον τρόπον γίνεται καὶ εἰς τὰ πνευματικά. Διότι, ὅταν σὲ προσκαλῇ τις Ἅγιος εἰς τὴν πνευματικὴν του χαρὰν, ἐκείνην τὴν ἡμέραν εἶναι ἡ ἐπίσκεψις καὶ ἡ πνευματικὴ παράκλησις ἐκείνου τοῦ Ἁγίου. Ὅταν δὲ παρέλθῃ ἐκείνη ἡ ἡμέρα, παρέρχεται ἀπὸ λόγου σου καὶ ἡ πνευματικὴ παράκλησις. Τὸ ὅμοιον δὲ μὲ τοῦτο γίνεται

καὶ ὅταν σὲ προσκαλῇ διὰ τῆς θείας ἐπισκέψεως καὶ ἄλλος Ἅγιος εἰς τὴν πνευματικὴν του παράκλησιν. Αὕτη δὲ ἡ πνευματικὴ ἐπίσκεψις τότε γίνεται εἰς τὸν ἄνθρωπον, ὅταν θλίβεται ἡ ψυχὴ μαζὶ μὲ τὸ σῶμα· ἡ μὲν ψυχὴ θλίβεται ἀοράτως ἀπὸ τοὺς ἀοράτους ἐχθρούς, τὸ δὲ σῶμα θλίβεται ἀπὸ τὴν ἄσκησιν ἢ ἀπὸ τοὺς τυράννους καὶ κακοὺς ἀνθρώπους. Ὅθεν τότε, ὅποιον Ἅγιον ἤθελεν ἐπικαλεσθῇ, τὸν ἐπισκέπτεται παραδόξως διὰ τὴν οἰκειότητα, ὅπου οἰκειώθη οὗτος ὁ ἄνθρωπος μὲ τὸν Ἅγιον, διὰ μέσου τῆς κοινωνίας τῶν παθημάτων καὶ τῶν πειρασμῶν, ὅπου ὑποφέρει διὰ τὴν ἀγάπην τοῦ Κυρίου. Μάλιστα δὲ τὸν ἐπισκέπτεται μὲ ἰλαρὸν βλέμμα ἡ Χάρις τοῦ Κυρίου, διὰ νὰ μὴν ἀτονίσῃ εἰς τὸν ἀγῶνά του.

Ἄλλοτε πάλιν τὸν ἐπισκέπτεται ἡ θεία Χάρις εἰς τὴν ἀνάγκην του, δίχως αὐτὸς νὰ ἐπικαλεσθῇ· διότι ἡξεύρει ἡ Θεία Πρόνοια πότε πρέπει νὰ τὸν ἐπισκεφθῇ. Καὶ ἄλλοτε πάλιν ἐπικαλεῖται ὁ ἄνθρωπος τὸν Θεόν, ὅμως δὲν τοῦ γίνεται καμμία ἐπίσκεψις. Τοῦτο δὲ τὸ κάμνει ὁ Θεὸς διὰ τὸ συμφέρον τοῦ ἀνθρώπου, διότι ὁ Θεὸς γνωρίζει τὸ συμφέρον μας κατὰ πολλὰ πολὺ καλλίτερον ἀπὸ λόγου μας.

Ἐσὺ ὅμως, ὦ ταπεινέ, ὅταν ἤθελες ἐπικαλεσθῇ τὸν Θεὸν καὶ δὲν σοῦ γίνεται καμμία ἐπίσκεψις, μὴ λυπᾶσαι περὶ τούτου, ἀλλὰ μέμφου καὶ κατηγορήσῃς τὸν ἑαυτὸν σου, προσθέτοντας καὶ τὸ ὅτι δὲν εἶσαι ἄξιος νὰ ἀξιωθῇς θείαν ἐπίσκεψιν. Καὶ τότε ἡ θεία ἐπίσκεψις δὲν εἶναι μακριὰ ἀπὸ λόγου σου, ἂν καὶ ἐσὺ δὲν αἰσθάνεσαι. Ἐξαιρέτως ὅμως, ἡ θεία ἐπίσκεψις γίνεται κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν, ὅπου εἶναι δεσποτικὴ ἐορτὴ ἢ θεομητορικὴ ἢ ἡμέρα καὶ μνήμη τοῦ ἐορταζομένου Ἁγίου, εἰς τὴν ὁποίαν ἡμέραν γίνεται ἡ ἐπίσκεψις εἰς ἄλλον μὲν μυστικῶς, εἰς ἄλλον δὲ φανερώς, εἰς τὸν καθένα, λέγω, κατὰ τὴν ἀγάπην καὶ κατὰ τὸν ζῆλον, ὅπου δείχνει εἰς τὰ θεία, ἀναλόγως τοῦ γίνεται καὶ ἡ θεία ἐπίσκεψις.

Διότι, ὅταν ἐσύ, ὦ ἄνθρωπε, ἀγαπᾷς καὶ εὐλαβῇσαι

ένα Ἄγιον περισσότερο, τότε αὐτὸς ὁ Ἅγιος πάντοτε μὲν σὲ ἐνθυμᾶται καὶ σὲ ἐπισκέπτεται ἀοράτως, δίχως νὰ καταλάβῃς τὴν ἐπίσκεψιν ἐσὺ, ὅπου σοῦ κάμνει. Ὅμως τότε σὲ ἐπισκέπτεται περισσότερο καὶ φανερώτερον, ὅταν εἶναι ἡ μνήμη του καὶ δείχνῃς ἐσὺ θερμότερον ζῆλον εἰς τὴν μνήμην του. Ὅμοίως καὶ ὅταν ἔχῃς πίστιν πολλὴν καὶ θερμὴν εὐλάβειαν εἰς τὴν Κυρίαν Θεοτόκον, πάντοτε μὲν σοῦ ἔχει τὴν ἔννοιαν καὶ τὴν φροντίδα ἡ Κυρία Θεοτόκος, πλὴν εἰς τὴν ἡμέραν τῆς θλίψεώς σου σὲ ἐπισκέπτεται φανερά, μάλιστα δὲ σὲ ἐπισκέπτεται φανερώτερα εἰς τὴν ἡμέραν, ὅπου εἶναι ἡ μνήμη Τῆς. Ὅμοίως καὶ ὅταν ἔχῃς ἐσὺ εἰς τὴν καρδίαν σου τὸν φόβον τοῦ Θεοῦ· σὲ φυλάγει ὁ Θεὸς πάντοτε μὲ τὴν παρεμβολὴν τῶν θείων Του ἀγγέλων, καθὼς λέγει· «παρεμβολεῖ ἄγγελος Κυρίου κύκλῳ τῶν φοβουμένων αὐτόν, καὶ ρύσεται αὐτούς». Ὅμως εἰς τὴν ἡμέραν τῆς θλίψεώς σου σὲ ἐπισκέπτεται φανερά μὲ τὴν Χάριν Του, μάλιστα δὲ σὲ ἐπισκέπτεται περισσότερο καὶ φανερώτερα εἰς τὰς ἀγίας Του καὶ σεβασμίας ἐορτάς, τόσον διὰ τὴν ἀπειρόν Του ἀγαθότητα, ὅσον καὶ διατὶ τὸν δοξολογεῖς καὶ ἐσὺ ἀσχόλαστα. Τότε δὲ μὲ τὴν ἐπίσκεψίν Του προσκαλεῖ ἀοράτως τὴν ψυχὴν σου εἰς τὴν μυστικὴν του τράπεζαν, εἰς τὴν μυστικὴν του ἀνάπαυσιν καὶ εἰς τὴν πνευματικὴν του εὐφροσύνην.

Καὶ λοιπόν, εἰς ἐκείνην τὴν ἀγίαν καὶ θείαν ἡμέραν, εἰς τὴν ὁποίαν σοῦ γίνεται ἐπίσκεψις, ἡ μὲν ψυχὴ σου χαίρει χορεύουσα μυστικῶς καὶ συνευφραίνεται νοερῶς μὲ τὰ νοερὰ πνεύματα, ἀπολαμβάνουσα νοητῶς διὰ μέσον τῆς Θείας ἐπισκέψεως μέρος τι ἀπὸ τὰ ἀγαθὰ, ὅπου ἀπολαμβάνουν τὰ νοερὰ πνεύματα εἰς τὰ νοητὰ καὶ ἀχειροποίητα θεῖα σκηνώματα τῆς ἄνω Ἱερουσαλὴμ, τὸ δὲ σῶμά σου συναγάζεται καὶ αὐτὸ πνευματικῶς εἰς τὴν κάτω Ἱερουσαλὴμ, μὲ τοὺς ὀρθοδόξους συναδελφούς σου, καθὼς λέγει· «αὕτη ἡ ἡμέρα, ἣν ἐποίησεν ὁ Κύριος, ἀγαλλιασώμεθα καὶ εὐφρανθώμεν ἐν αὐτῇ». Τῷ δὲ Θεῷ ἡμῶν δόξα, κράτος, αἰνεσις καὶ μεγαλοπρέπεια εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Λόγος ὁγδοος

Περὶ τοῦ ὅτι ἐκεῖνος ὅπου προσεύχεται νοερῶς ἀπὸ τὸ βάθος τοῦ ἑαυτοῦ του καὶ ἐγκρατεύεται πάντα του ἀπὸ τὰ ἡδονικὰ βρώματα, ὅταν εἶναι νῆστις, γλυκαίνει ἐνίοτε τὸ στόμα του ἔσω ἀπὸ τὴν εὐχήν, ὥσάν νὰ κρατῇ μέσα εἰς αὐτὸ τίποτε ζάχαρον ἢ ὥσάν νὰ τρώγῃ γλυκύτατον μέλι, καθὼς λέγει καὶ ὁ προφητὰναξ· «ὡς γλυκέα τῷ λάρυγγί μου τὰ λόγια σου, ὑπὲρ μέλι τῷ στόματί μου».

Εὐλόγησον πάτερ

ρία τινὰ φρόντιζε, ὃ ταπεινὸ μοναχέ, νὰ ἀποκτήσῃς εἰς τοῦ λόγου σου παντοινά· νηστεῖαν, λέγω, ἐγκράτειαν καὶ νοερὰν προσευχήν, ἂν θέλῃς νὰ γευθῇς ποτὲ τὴν θαυμαστὴν ταύτην γλυκύτητα, ἡ ὁποία θέλει σοῦ γλυκαίνει ἀρρήτως τὴν ἐμπροσθινήν ἄκραν τῆς γλώττης σου. Διότι, ἀνίσως ἐσὺ δὲν μεταχειρίζεσαι, μὲ πᾶσαν σου ἔφεσιν καὶ θέλησιν, νηστεῖαν, ἐγκράτειαν καὶ νοερὰν προσευχήν, οὐδέποτε μὴ ἐλπίζῃς νὰ αἰσθανθῇς τὴν θαυμαστὴν ταύτην γλυκύτητα εἰς τὴν γλῶσσάν σου. Αὕτη δὲ ἡ θαυμαστὴ γλυκύτης, τὴν ὁποίαν αἰσθάνεται ἡ γλῶσσά σου, εἶναι μία μεγάλη παρηγορία τοῦ

Θεοῦ εἰς ἐσένα, διὰ νὰ σὲ κάμῃ πλέον θερμότερον καὶ πλέον ζηλωτὴν εἰς τὴν πνευματικὴν σου ἐργασίαν.

Ταύτην δὲ τὴν θαυμαστὴν θεῖαν γλυκύτητα τῆς γλώσσης σπάνιοι εἶναι ἐκεῖνοι ὅπου τὴν ἀπολαμβάνουσι, μάλιστα δὲ καὶ οὗτοι πάντοτε δὲν τὴν αἰσθάνονται, ἀλλὰ ἐνίοτε, ὅταν εὐδοκῇ ὁ Κύριος νὰ τοὺς παρηγορήσῃ με ταύτην. Ὅταν ὁμως τὴν αἰσθάνονται πραγματικῶς εἰς τὴν γλώσσαν τους, τότε γνωρίζουν μόνοι τους, τί καλὸν πρᾶγμα εἶναι νὰ νηστεύῃ τινὰς ἀείποτε, νὰ ἐγκρατεύεται πάντα του καὶ νὰ προσεύχεται ἀδιαλείπτως τῷ Χριστῷ ἐξ ὅλης του τῆς καρδίας, διότι δίχως ταῦτα δὲν ἤμπορεῖ νὰ γροικῇ εἰς τὸ στόμα του τὴν γλυκύτητα ταύτην.

Αὕτη λοιπὸν ἡ θεία γλυκύτης εἶναι μὲν ἄρρητος, διότι εἶναι πνευματικὴ, πᾶν δὲ πνευματικὸν ἄρρητον καὶ μυστικὸν ὑπάρχει, ὁμως διὰ νὰ τὴν καταλάβῃ τινὰς ὀλίγον τι, πῶς ἐνεργεῖ εἰς τὴν γλώσσαν, λέγομεν οὕτως:

Αὕτη ἡ θεία καὶ θαυμαστὴ γλυκύτης, ἀπὸ τὴν ὁποίαν γλυκαίνεται ἄρρητως ἡ γλώσσα, ὁμοιάζει μὲν εἰς τὴν γλυκύτητα μετὰ τὴν γλυκύτητα τοῦ ζαχάρου, ὁμως εἶναι πολὺ διαφορετικὴ ἀπὸ ταύτην, διότι, ἀνίσως θάνῃς εἰς τὸ στόμα σου ζάχαρον, γλυκαίνει μὲν τὸ στόμα σου, ὁμως εἰς ὀλίγον, διότι, ἀφοῦ ἀναλύσῃ εἰς τὸ στόμα σου ὁ ζάχαρος καὶ τὸν καταπίῃς, δὲν αἰσθάνεσαι πλέον τὴν γλυκύτητά του, ἔξω μόνον ἀνίσως θάνῃς καὶ ἄλλον εἰς τὸ στόμα σου. Ὅμως εἰς τὸν νοητὸν καὶ πνευματικὸν τοῦτον ζάχαρον, τὸν ὁποῖον θάνει ἀοράτως ἡ Χάρις τοῦ Κυρίου εἰς τὸ στόμα σου καὶ μετὰ τὸν ὁποῖον ἀλείφει θαυμασίως τὴν γλώσσαν σου, δὲν γίνεται τοιοῦτοτρόπως, διότι δὲν εὐκαιρεῖ μήτε χρειάζεται ἐσοῦ, ἀφοῦ σωθῇ ἡ γλυκύτης ἀπὸ τὸ στόμα σου, νὰ βάλλῃς ἄλλο τίποτε γλυκὺ διὰ νὰ γλυκανθῇ, διότι τοῦ Θεοῦ ἡ γλυκύτης εἶναι ἀκένωτος, μόνον ἐὰν τὴν ἀξιωθῇς διὰ μέσου τῆς νοερᾶς προσευχῆς καὶ τῆς καθαρᾶς νηστείας.

Ὅταν λοιπὸν γλυκαίνῃ ἡ γλώσσά σου, αἰσθάνεσαι

τὴν γλυκύτητά της εἰς τὸ ἐμπροσθινόν της μέρος, ὡς νὰ πῶς νὰ ἐτέθῃ ἐκεῖ κανένας κόκκος ζαχάρου μικρότατος, ὁ ὁποῖος ἄρχισε νὰ ἀναλύῃ μέσα εἰς τὸ στόμα σου. Τότε δὲ ὅπου αἰσθάνεσαι ὅτι γλυκαίνει οὕτω ἡ γλώσσά σου, διὰ νὰ αἰσθανθῇς πλέον καλλίτερα τὴν πνευματικὴν ταύτην θεῖαν ἡδύτητα, κράτησε καλὰ κλεισμένον τὸ στόμα σου, διότι τοιοῦτοτρόπως αἰσθάνεσαι ὅτι αὕτη ἡ θεία καὶ ἄρρητος γλυκύτης ἀναβρῦει ἀκένωτως ἀπὸ τὴν ἐμπροσθινήν ἄκρην τῆς γλώσσης σου, ὡς νὰ πῶς ἀναβρῦει τὸ ὕδωρ ἀπὸ καμμίαν φλέβαν. Ἐκεῖ λοιπὸν ὅπου τὴν αἰσθάνεσαι οὕτω βρῦουσαν, ἰδοὺ καὶ ἐκλείπει εὐθὺς ἀπὸ τὴν γλώσσαν σου, ἐὰν τυχὸν ἤθελες συντῦχει καὶ ὀμιλήσῃ μετὰ τινὰ κανένα λόγον. Ἀλλὰ ἀνίσως ἐσοῦ σφαλίσης τὸ στόμα σου καὶ προσέχῃς πάλιν εἰς τὸ στόμα σου, ἰδοὺ παραδόξως αἰσθάνεσαι ὅτι γλυκαίνει πάλιν ἡ γλώσσά σου.

Εἶναι ἓνα χόρτον, τοῦ ὁποίου τὸ ἄνθος ἔχει φυσικὸν μέλι. Τοῦτο τὸ ἄνθος, τοῦτο τὸ λουλουδίον, ὅταν τὸ τραβᾷ ἀπὸ τὸ χόρτον καὶ τὸ εὐγάξῃς, φαίνεται καὶ εἶναι ὡς σωληναράκι. Τοῦτο δὲ τὸ σωληναράκι, ἀνίσως τὸ βάῃς εἰς τὸ στόμα σου καὶ τὸ ρουφᾷς, γροικᾷς τὴν γλυκύτητά του εἰς τὴν γλώσσαν σου ὡς νὰ μέλι. Τὸ ὅμοιον λοιπὸν μετὰ τοῦτο εἶναι καὶ ἡ γλυκύτης τῆς γλώσσης σου, ὅπου γλυκαίνει ἀπὸ τὴν Χάριν τοῦ Θεοῦ. Ἐκεῖ ὁμως, εἰς ἐκεῖνον τοῦ λουλουδίου τὴν γλυκύτητα, ἀφοῦ τὴν ρουφήσῃς μίαν φορὰν, σώνεται ἡ ἡδύτης του, ἔξω μόνον ἀνίσως ρουφήσῃς καὶ ἕτερον, τότε πάλιν αἰσθάνεσαι τὴν ἡδύτητα. Ἐδῶ ὁμως, εἰς τοῦ Θεοῦ τὴν γλυκύτητα, δὲν σώνεται ἡ ἡδύτης, ἕως ὅτου φυλάγῃς τὸ στόμα σου παρθένον ἀπὸ ὑλικὸν βρῶμα καὶ πόμα. Διότι, ἀφοῦ ἤθελες γευθῇ ὑλικὸν τίποτε, τότε δὲν αἰσθάνεσαι πλέον μετὰ τὴν αὐτὴν ζωηρότητα ἐκείνην τὴν γλυκύτητα τοῦ Θεοῦ εἰς τὸ στόμα σου κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν.

Ἐνίοτε δέ, καὶ μάλιστα ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον μετὰ τὴν γεῦσιν τῆς αἰσθητῆς τροφῆς σου, τελείως ἐκλείπει κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν. Αὕτη δὲ ἡ γλυκύτης τῆς γλώσσης

σου μερικαῖς φοραῖς, ὅταν κρατῇς ἐπὶ πολὺ τὸ στόμα σου κλεισμένον, βρῦει θαυμασίως καὶ ἀδιαλείπτως ἔσω εἰς τὸ στόμα σου καὶ τὴν αἰσθάνεσαι οὕτω βρύουσαν καὶ οὕτω ἐνεργοῦσαν τὴν αἰσθητὴν καὶ ἀνεπαίσθητον γλυκεῖαν τῆς ἐνέργειαν εἰς πᾶσαν σου ἀναπνοήν. Ἐνίστε δὲ τὴν αἰσθάνεσαι καὶ ἔσω εἰς τὰ χεῖλη σου, διότι γλυκαίνουνσι καὶ ταῦτα ἀπὸ τὸ μέσα μέρος, ὡσὰν νὰ τὰ ἐπασπάλισες ἔσωθεν μὲ κόνιν ζακχάρου ἢ ὡσὰν νὰ τὰ ἄλειψες ἔσωθεν μὲ γλυκύτατον μέλι.

Φυλάγου λοιπόν, ὦ ταπεινέ, ὅταν ἔχῃς ἔσω σου ταύτην τὴν γλυκύτητα, νὰ μὴ γευθῇς χωρὶς μεγάλην σου ἀνάγκην οὐδὲ τίποτε γήϊνον, διὰ νὰ μὴ λυπηθῇς μετέπειτα δίχως ὄφελος. Ἄς πεινᾷ ἡ κοιλία σου, μὴ τὴν δίδῃς τίποτε, διότι ὅταν αὕτη πεινᾷ, τότε τὸ στόμα σου χορταίνεται ἀπὸ τὴν αἰσθητὴν καὶ ἀνεπαίσθητον γλυκύτητα τοῦ Θεοῦ. Ἀμα δὲ δώσης εἰς τὴν κοιλίαν σου αἰσθητὴν βρῶσιν, στερεῖται ἡ γλῶσσά σου τὴν θαυμαστὴν γλυκύτητα. Ὅταν δὲ γλυκαίνει τοιουτοτρόπως ἡ γλῶσσά σου ἀπὸ τὴν θείαν ταύτην γλυκύτητα, τότε τὸν σιέλόν σου μὴ τὸν πτύης κάτω ἢ ὅπου νὰ λάχῃ, ἀλλὰ κατάπιέ τον. Διότι, ἅμα ὅπου ἤθελες τὸν καταπίεις ἢ καὶ πρὶν νὰ τὸν καταπίῃς, αἰσθάνεσαι τὴν γλυκύτητα εἰς τὸ στόμα σου, εἰ δὲ καὶ τὸν πτύεις στερεῖσαι εἰς ὀλίγον ἐκείνην τὴν θαυμαστὴν γλυκύτητα· (διὰ τοῦτο ἴσως δὲν ἔπτυσσε καὶ κάποιος ὅσιος εἰς ὅλην του τὴν ζωὴν)· πρὸ πάντων δὲ ὡς εἵπαμεν κράτησε καλὰ σφαιλισμένον τὸ στόμα σου, ἂν δὲν σοῦ εἶναι καμμία μεγάλη ἀνάγκη διὰ νὰ ὁμιλήσῃς, διὰ νὰ μὴ μετανοήσῃς ὕστερα.

Ἐάν ποτε, ὅταν ἔχῃς ἔσω σου ταύτην τὴν θαυμαστὴν καὶ ὑψηλὴν γλυκύτητα, ἤθελε σοῦ κάμει χρεία νὰ ἀναγινώσκῃς τίποτε ἀπὸ τὴν Ἀγίαν Γραφήν, ἀνάγνωσέ το μετ' εὐλαβείας. Ὅταν δὲ τὸ ἀναγινώσκῃς, πρόσεχε ἐν ταῦτῳ καὶ εἰς τὴν πνευματικὴν γλυκύτητα τῆς γλώσσης σου νὰ ἰδῇς σώζεται ἢ ὄχι, βρῦει ἐκ τῆς γλώττης σου ἢ ἐκλείπει ἀπὸ ταύτην; Καὶ εἰ μὲν σώζεται, πρόσεχε ὁμοῦ καὶ

εἰς ταύτην τὴν θαυμαστὴν γλυκύτητα καὶ εἰς τὴν ἀνάγνωσιν, διότι τοιουτοτρόπως θέλεις αἰσθανθῇ καὶ ἄλλην πνευματικὴν γλυκύτητα, ὅχι εἰς τὴν γλῶσσάν σου, ἀλλὰ εἰς τὴν διάνοιάν σου, διότι θέλει ἡδυνθῇ καὶ αὕτη ἡ διάνοιά σου ἀπὸ τὴν Χάριν τοῦ Θεοῦ. Ὅθεν τότε, ἀφοῦ δευτερωθῇ εἰς ἐσένα ἡ παρηγορία τοῦ Θεοῦ, εὐθὺς θέλει τρισευθῇ. Διότι εὐθὺς - εὐθὺς θέλεις ἰδῇ καὶ εἰς τοὺς ὀφθαλμούς σου τὴν παρηγορίαν τοῦ Θεοῦ, διότι θέλουν χύνονται ἀπὸ τοὺς ὀφθαλμούς σου τὰ καθαρὰ καὶ ἱλαρὰ δάκρυα τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ, τὰ ὅποια εἶναι πάνυ γλυκύτατα εἰς τὴν ψυχὴν σου. Ὅθεν τότε, ἀφοῦ τρισευθῇ εἰς ἐσένα, ὡς εἵπαμεν, ἡ παρηγορία τοῦ Θεοῦ, εὐθὺς - εὐθὺς θέλεις ἰδῇ εἰς τοῦ λόγου σου καὶ ἄλλην τετάρτην παρηγορίαν τοῦ Θεοῦ, διότι συγχρόνως μὲ τὴν τρίτην ταύτην παρηγορίαν τοῦ Θεοῦ θέλεις ἰδῇ νοερῶς τὸν ἔσω ἄνθρωπον τοῦ ἑαυτοῦ σου ὅτι ἐχρίσθη ἀοράτως ἀπὸ τὴν Χάριν τοῦ Ἀγίου Πνεύματος μὲ τὸ θεῖον ἔλεον τῆς ἀγαλλιάσεως, καὶ ἐκ τούτου ἔγινες ὅλος γαληνός, ὅλος ἱλαρὸς καὶ ὅλος ἀγαλλίασις. Λέγομεν, δὲν ἔμεινε εἰς τὴν ψυχὴν σου καμμία αἰσθησις ἀπαράκλητος ἀπὸ τὴν παράκλησιν, ἀπὸ τὴν παρηγορίαν καὶ ἀπὸ τὴν Χάριν τοῦ Ἀγίου Πνεύματος.

Ἀλλὰ ταῦτα μὲν θέλουν ἀκολουθήσει εἰς ἐσένα, ἐὰν σώζεται, ὡς εἴρηται, ἡ ἄρρητος καὶ θαυμαστὴ γλυκύτης εἰς τὴν γλῶσσάν σου. Εἰ δὲ πάλιν καὶ δὲν σώζεται αὕτη ἡ ὑψηλὴ ἡδύτης εἰς τὴν γλῶσσάν σου, ὅταν ἀναγινώσκῃς, μὴν ἀπελπίζεσαι καὶ θελήσῃς νὰ γευθῇς τίποτε ἢ νὰ πολυλογῇς ἢ νὰ μετεωρίζεσαι, ἀλλὰ φυλάγου ἀπὸ ὅλα ταῦτα καὶ ἀπὸ τὰ παρόμοια, διότι τοιουτοτρόπως θέλεις ἰδῇ εἰς ὀλίγον νὰ σοῦ γίνεταί τὸ ἴδιον εἰς τὸ στόμα σου ἔσω, λέγομεν, νὰ σοῦ γλυκαίνει θαυμασίως τὴν γλῶσσάν σου ἢ θαυμαστὴ αὕτη καὶ θεία γλυκύτης.

Αὕτη δὲ ἡ θεία γλυκύτης ἀπὸ τὴν οὐσίαν τῆς γλώττης σου πηγάζει ἢ ἀπὸ τὴν Χάριν τοῦ Θεοῦ προέρχεται, ἢ ὅποια κτυπᾷ ἀνεπαίσθητως τὴν γλῶσσάν σου καὶ οὕτως ἡ γλῶσσά σου γλυκαίνει. Τοῦτο, ταπεινέ, δὲν ἡμπορεῖς

ἀκριβῶς νὰ τὸ καταλάβῃς, ὅμως φαίνεται μὲν εἰς τὸ φαινόμενον ὅτι ἐκ τῆς γλώττης σου πηγάζει, ὅμως τῇ ἀληθείᾳ δὲν πηγάζει ἀπὸ τὴν οὐσίαν τῆς γλώττης σου, ἀλλὰ ἀπὸ τὴν θεῖαν Χάριν, ἡ ὁποία κτυπᾷ ἀνεπαισθήτως τὴν γλῶσσάν σου καὶ διέρχεται ἀρρήτως δι' αὐτῆς καὶ οὕτως ἡ γλῶσσά σου γλυκαίνει καὶ διὰ τοῦτο σοῦ φαίνεται ὅτι ἀπὸ τὴν γλῶσσάν σου πηγάζει. Τοῦτο ὅμως, ἀγαπητέ, δὲν εἶναι καμμία ἀνάγκη νὰ τὸ πολυξετάσῃς, διότι ἂν τὸ πολυξετάσῃς, δὲν θέλεις εὐρεῖ τίποτε περισσότερον ἀπὸ τοῦτο, ὅπου εἴπαμεν.

Αὕτη λοιπὸν ἡ θεία γλυκύτης ἐνίστε βρῦει μὲν ἔσω σου καὶ σοῦ γλυκαίνει ἀρρήτως τὴν γλῶσσάν σου, ἀλλὰ ἐκεῖ ὅπου σοῦ γλυκαίνει οὕτω τὴν γλῶσσάν σου τὴν αἰσθάνεσαι ὅτι ὀλιγοστεύει καὶ σοῦ φαίνεται ὅτι πλέον τελείως θέλει ἐκλείπει ἀπὸ λόγου σου. Ἀλλὰ ἐκεῖ ὅπου σοῦ φαίνεται οὕτως, ἰδοὺ πάλιν καὶ αἰσθάνεσαι ὅτι σοῦ γλυκαίνει παραδόξως τὴν γλῶσσάν σου.

Χαρὰ καὶ ἀγαλλίασις λοιπὸν εἶναι εἰς ἐσένα, ὃ ταπεινὸ μοναχέ, ὅταν ἀξιωθῇς ὅλα ταῦτα, ὅπου ἤκουσες. Διότι τότε δὲν χρειάζεσαι νὰ τρώγῃς καὶ νὰ πίνῃς σίκερα καὶ ἕτερα γλυκάσματα διὰ νὰ γλυκανθῇ τὸ στόμα σου, διότι τὸ γλυκαίνει ἡ παρηγορία τοῦ Θεοῦ. Εἰς μὲν τὰ σίκερα καὶ εἰς τὰ γλυκάσματα, ὅπου τρώγει καὶ πίνει τινάς, δὲν εἶναι παντοτινὴ ἡ γλυκύτης εἰς τὸ στόμα του, ἀλλὰ μόνον ἕως ὅπου στέκονται εἰς τὸ στόμα του, ὅμως εἰς τὴν παρηγορίαν τοῦ Θεοῦ στέκεται ἡ γλυκύτης πραγματικῶς εἰς τὸ στόμα του, ἕως ὅπου ἐγκρατεύεται ἀπὸ τοὺς καρποὺς τῆς γῆς.

Οἱ Ἑβραῖοι ἐκείνον τὸν καιρὸν, ὅταν τοὺς ἔτρεφεν ὁ Θεὸς μὲ τὸ μάννα, ἕως ὅπου ἐγκρατεύονταν ἀπὸ τῶν καρπῶν τῆς γῆς, εἶχαν τὸ οὐράνιον μάννα, ὅπου τοὺς ἐγλύκαν ἀρρήτως, ἅμα δὲ ὅπου ἔφαγαν ἀπὸ τῶν καρπῶν τῆς γῆς, ἐξέλειψεν ἀπὸ αὐτοὺς εὐθὺς τὸ μάννα. Ἄμα λοιπὸν καὶ ἐσύ, ὃ ταπεινέ, ὅπου Χάριτι Χριστοῦ ἤξιώθῃς νὰ γευ-

θῇς αἰσθητῶς τρόπον τινὰ εἰς τὴν γλῶσσάν σου τὴν ἀνεπαίσθητον καὶ αἰσθητὴν ταύτην γλυκύτητα καὶ νὰ ἔχῃς εἰς τὸ στόμα σου τὴν βρῶσιν τῶν ἀγγέλων, τὸ οὐράνιον μάννα, τὴν θαυμαστὴν ταύτην γλυκύτητα, ἅμα, λέγω, ὅπου ἤθελες γευθῇ ἀπὸ τῶν καρπῶν τῆς γῆς, ἐκλείπει εὐθὺς - εὐθὺς ἀπὸ λόγου σου ἡ μυστικὴ αὕτη ἡδύτης. Κάλιον λοιπὸν εἶναι εἰς ἐσένα νὰ νηστεύῃς πάντα σου, νὰ ἐγκρατεύεσαι πάντα σου καὶ νὰ προσεύχεσαι ἀδιαλείπτως, διὰ νὰ τρυφᾷς πάντα σου εἰς τὴν θαυμαστὴν ταύτην γλυκύτητα, παρὰ νὰ χορταίνῃς τὴν κοιλίαν σου ἀπὸ ὑλικὰ βρώματα καὶ νὰ στερεῖσαι τὸ οὐράνιον τοῦτο καὶ γλυκύναι τὸν μάννα.

Ἐθεώρησα ἐγὼ ποτε κάποιον ἱερομόναχον, ὁ ὁποῖος προσκομίζοντας εἰς τὴν ἀγίαν προσκομιδὴν ἕξαφνα ἔγινε σύνδακρυς καὶ δὲν ἤμποροῦσε νὰ σταματήσῃ τὸν ἑαυτὸν τοῦ ἀπὸ τὰ πολλὰ δάκρυα, ἀλλὰ ὅλον ἕνα, ἕως ὅπου ἐτελείωσε τὴν προσκομιδὴν, ἦτον πενθὼν καὶ κατανευγμένος καὶ κλαίων. Ὅταν δὲ ἤθελε νὰ εἰπῇ τὸ «ὅτι σοῦ ἐστὶν ἡ Βασιλεία τοῦ Πατρὸς» καὶ τὰ λοιπὰ ἢ ἄλλην καμμίαν ἐκφώνησιν, ἐβίαζε τὸν ἑαυτὸν τοῦ καὶ ἐκοπτεν ἀπὸ τὴν καρδίαν τοῦ ὀλίγον τὴν κατάνυξιν, προσφέροντας τὴν φωνὴν τοῦ πλέον χονδρότερον ἀπὸ τὸν λάρυγγά του διὰ νὰ μὴν ἤθελε γνωρισθῇ ὅτι κατανύγεται. Ἐκατανύγετο ὁμοίως καὶ ὅταν ἔλεγε τὰς εὐχάς. Ὅταν δὲ ἀναγίνωσκε τὸ θεῖον Εὐαγγέλιον, ἕξαφνα τόση κατάνυξις τοῦ ἦλθεν, ὥστε ὅπου ἐπνίγησαν οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ ἀπὸ τὰ δάκρυα καὶ τότε πλέον ἐκλαιε φανερά, μὴ δυνάμενος νὰ κρατηθῇ. Ὅθεν δὲν ἔμεινε κανεὶς εἰς τὴν Λειτουργίαν νὰ μὴ κατανύχθῃ ταύτην τὴν ὥραν, ἕξω μόνον ἀνίσσως ἥτὸν τινὰς τόσον ἀναίσθητος τῇ ψυχῇ καὶ σκληροκάριδος ὥσάν ἐμένα. Ἀλλὰ ἀκόμη καὶ εἰς ὅλην τὴν θεῖαν Λειτουργίαν ἑκατανύγετο πότε πολὺ καὶ πότε ὀλίγον μὲ ἄμετρον ἀγαλλίασιν τῆς ψυχῆς αὐτοῦ. Ὅταν δὲ ἐκοινώνει τὸ ἄχραντον Σῶμα καὶ τὸ τίμιον Αἷμα τοῦ Κυρίου, ἐκατάβρεχε τὸν ἅγιον δίσκον καὶ τὰ καλύμματα καὶ τὸ ἀντιμῆνσιον ἀπὸ τὰ δάκρυα.

Ἔσπερα δέ, ἀφοῦ ἐτελείωσεν ἡ Θεία Λειτουργία, τὸν ἐρώτησα ἐγὼ νὰ μοῦ εἰπῇ ὅλην τὴν ἀλήθειαν, διατί ἐκατανύγετο τόσο πολύ καὶ διατί ἔχυνε τοιαῦτα δάκρυα καὶ μάλιστα ἐμπροστὰ εἰς τόσον κόσμον, ὅπου ἐγὼ δὲν ἤμπορῶ νὰ ἐβγάλω κἄν μήτε εἰς τὸ κρυπτὸν ἓνα δάκρυον διὰ τὴν ἐλεεινὴν μου ψυχὴν. Καὶ αὐτὸς ὡς φιλαλήθης καὶ ὡς ἀγαθὸς καὶ ἀκακος μοῦ εἶπε πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν, τοιούτοτρόπως λέγοντας: «Ἐγὼ, ἀδελφέ, ὅταν εἰς τὸν ὄρθρον ἀνεγινώσκετο ἡ κοινὴ ἀκολουθία, ἐμελετοῦσα νοερῶς καὶ ἀδιαλείπτως ἐν τῇ καρδίᾳ μου τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου. Ὅταν δὲ ἐμέσασεν ἡ ἀκολουθία, ἄρχισα νὰ αἰσθάνωμαι ὀλίγον εἰς τὴν γλῶσσάν μου κάποιαν ὑψηλὴν γλυκύτητα, ἡ ὁποία μοῦ ἐγλύκανε τὴν γλῶσσαν ἀπὸ ὀλίγον - ὀλίγον. Συγχρόνως δὲ μὲ ταύτην τὴν γλυκύτητα ἐγροικοῦσα ἔνδον μου ὀλίγον καὶ κάποιαν πνευματικὴν παρηγορίαν.

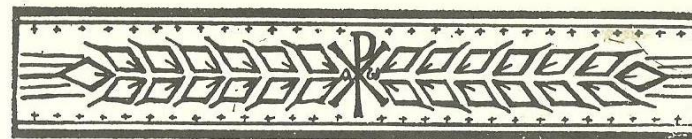
Ἀλλὰ ὡς ἀπερνοῦσεν ἡ ὥρα καὶ ἐμελετοῦσα ἐγὼ ἐκτενέστερον τὸ «Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, Ἵτι τοῦ Θεοῦ, ἐλέησόν με», τότε ἐπερίσσευσεν εἰς τὴν γλῶσσάν μου ἀπὸ ὀλίγον - ὀλίγον καὶ ἡ θαυμαστὴ ἐκείνη γλυκύτης, ἐμεγάλυνε δὲ καὶ ἡ παρηγορία τοῦ Θεοῦ ἔνδον μου, καὶ τότε ἐν τῷ ᾄμα ἄρχισε νὰ κατανύγεται ὀλίγον ἡ καρδιά μου. Ἀφοῦ δὲ ἐπῆρα καιρὸν νὰ λειτουργήσω, ἐπερίσσευσεν μέσα εἰς τὸ στόμα μου ἡ γλυκύτης καὶ ἐγροίκησα ἔνδον μου πλέον ζωηροτέραν τὴν παρηγορίαν τοῦ Θεοῦ. Ὅθεν καὶ ἐγὼ ἐκατανυγόμενον πλέον εὐκολώτερον καὶ περισσότερον. Εἰς δὲ τὴν προσκομιδὴν προσκομίζοντας τὰ θεῖα δῶρα, ἐγροίκησα εἰς τὸ στόμα μου πολλὴν τὴν γλυκύτητα· συγχρόνως δὲ μὲ ταύτην ἐγροίκησα καὶ εἰς τὴν καρδίαν μου πολλὴν τὴν παρηγορίαν τοῦ Θεοῦ. Ὅθεν τότε δὲν ἤμποροῦσα νὰ σταματήσω καὶ ἐγὼ τὰ δάκρυα. Ὅταν δὲ ἀνεγίνωσκον τὸ ἱερὸν Εὐαγγέλιον, ὁμοίως ἐγροίκησα εἰς τὸ στόμα μου τὴν θαυμαστὴν καὶ ὑψηλὴν ταύτην γλυκύτητα ὑπερβάλλουσαν, συγχρόνως μὲ τὴν ὁποίαν ἐγλύκανε ὑπερβολικὰ καὶ ἡ διάνοιά μου εἰς τὰ λόγια τοῦ θείου καὶ

ἱεροῦ Εὐαγγελίου, μὲ τὸ νὰ ἐννοοῦσεν ὁ νοῦς μου σαφῶς τὴν δύναμιν, τὸ νόημα καὶ τὸ πνεῦμα τοῦ καθενὸς λόγου τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου. Ὅθεν τότε καὶ ἐγὼ μὴ δυνάμενος νὰ κρύψω ἔνδον μου καὶ νὰ σταματήσω τὴν κατάνυξιν ἔκλαια πλέον μὲ φωνὴν ὥσαν μικρὸ παιδί, διότι ἐπλημύρησε καὶ ἐξεχύθη ἐκ τῆς καρδίας μου ἡ κατάνυξις. Ὅθεν ἀπὸ ταύτην τὴν ὥραν, ἕως ὅπου ἐτελείωσεν ἡ Λειτουργία, ὅλον ἓνα ἐκατανυγόμενον πότε πολύ καὶ πότε ὀλίγον κατὰ τὴν ὑψηλὴν γλυκύτητα, ὅπου αἰσθάνετο ἡ γλῶσσά μου καὶ κατὰ τὴν ἡδύτητα, ὅπου ἡδύνετο ἡ διάνοιά μου εἰς τὴν κατανόησιν τῶν ἱερῶν λογίων». Ταῦτα δὲ ἀκούσας ἐγὼ ὁ σκληροκάρδιος, ἐμέμφθηκα τὸν ἑαυτόν μου ἀπὸ καρδίας, ἐπειδὴ οὐδέποτε δὲν εἶδα εἰς τὴν γλῶσσαν μου τοιαύτην γλυκύτητα μήτε εἰς τὴν ψυχὴν μου τοιαύτην παρηγορίαν.

Εὐχὴ

Ἀλλὰ, Κύριε Κύριε, ὁ γλυκασμὸς καὶ ἡ ἡδύτης ὅλων τῶν δούλων Σου, ὅπου μελετοῦν ἀπὸ καρδίας καὶ μετ' εὐλαβείας τὸ ὄνομά Σου τὸ ἅγιον καὶ θεῖον, χάρισε δέομαι καὶ εἰς ἐμένα νὰ ἀγαπῶ τὸ Ὄνομά Σου ἐξ ὅλης μου τῆς καρδίας καὶ νὰ τὸ μελετῶ μετὰ πολλῆς μου τῆς εὐλαβείας, διὰ νὰ αἰσθανθῇ ποτε, ὅταν εὐδοκήσῃ ἡ Χάρις Σου, καὶ ἡ ἰδική μου γλῶσσα ταύτην τὴν θεῖαν καὶ ὑψηλὴν γλυκύτητα. Διότι τότε, Κύριέ μου, εἶμαι πληροφορημένος ὅτι συγχρόνως μὲ ταύτην τὴν θαυμαστὴν γλυκύτητα θέλει ἐκλάμψει καὶ τὸ ἅγιον φῶς τῆς Σῆς θεογνωσίας ἔνδον εἰς τὴν καρδίαν μου, ἀπὸ τὸ ὁποῖον θέλει φωτισθῇ τὸ ὄμμα τῆς διανοίας μου εἰς τὴν ἀληθινὴν καὶ τελείαν κατανόησιν τῶν θείων Σου λογίων. Τούτου δὲ γενομένου, Κύριε, εἰς ἐμένα ἀπὸ Ἑσένα τὸν ποιητὴν μου καὶ Θεόν μου, εὐθὺς - εὐθὺς θέλουν φανῇ τὰ λόγια Σου ὡς γλυκέα τῷ λάρυγγί μου καὶ ὑπὲρ μέλι ἐν τῷ στόματί μου. Ναί, ὁ γλυκὺς μου Ἰησοῦς, δέομαι καὶ παρακαλῶ τὴν βασιλείαν Σου, ρᾶνον καὶ εἰς ἐμένα τὸν πολλὰ πικραμένον μίαν σταλαγματίαν θείας γλυκύτητος ἀπὸ τὴν μεγάλην

καὶ ἀκατανόητον ἄβυσσον τῆς ἰδικῆς Σου θείας καὶ πνευματικῆς γλυκύτητος. Διότι ἐπεπόθησεν ἡ ψυχὴ μου ταύτην τὴν πνευματικὴν Σου θείαν καὶ θαυμαστὴν γλυκύτητα ὑπὲρ χρυσίον καὶ τοπάζιον καὶ ὑπὲρ λίθον τίμιον καὶ ἠδύνομαι ὁ δοῦλός Σου τῷ πνεύματι, ὅταν τὴν στοχάζωμαι ὑπὲρ μέλι καὶ κηρίον. Διότι Ἐσύ, Κύριέ μου, Κύριε, γλυκύτατε Ἰησοῦ μου, εἶσαι ὁ ἄρρητος γλυκασμὸς ἡμῶν ὁλονῶν τῶν Χριστιανῶν καὶ Σοὶ τὴν δόξαν ἀναπέμπομεν εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Λόγος ἕνατος

Περὶ ἄκρας ἀτονίας τῆς ἐξωτερικῆς καὶ ἐσωτερικῆς καταστάσεως τοῦ ἀνθρώπου, ἡ ὁποία προέρχεται μὲν ἀπὸ τὴν ἄκραν βίαν τῆς καρδιακῆς προσευχῆς καὶ τῆς παντοτινῆς νηστείας, προξενεῖ δὲ εἰς τὴν ψυχὴν καὶ εἰς τὴν καρδίαν τὴν γλυκύτητα καὶ τὴν παρηγορίαν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος.

Εὐλόγησον πάτερ

τονεῖ ἡ καρδιά μου, ἀγαπητοὶ ἀδελφοί μου, ἀσθενοῦσιν οἱ νεφροί μου, ἀτονεῖ ἡ χεὶρ μου καὶ ἡ σύμπασα ἀρμονία τοῦ ταπεινοῦ καὶ οἰκτροῦ μου σώματος καὶ δὲν δύναμαι ὁ ἐλάχιστος νὰ γράψω καταλεπτῶς τὸ μέγα ὄφελος καὶ τὴν μεγάλην δύναμιν καὶ τὴν ἀνείκαστον χάριν, τὴν ὁποίαν προξενεῖ εἰς τὴν ψυχὴν ἡ ἄκρα ἀτονία τῆς καρδιάς, ὅπου γίνεται ἀπὸ τὴν ἄκραν βίαν τῆς καρδιακῆς καὶ βιαίας προσευχῆς. Ἀλλὰ εἰς ταύτην τὴν ἄκραν ἀτονίαν τῆς ἐσωτερικῆς καὶ τῆς ἐξωτερικῆς καταστάσεως τοῦ σώματος ὅστις θέλει νὰ φθάσῃ ἢ μᾶλλον εἰπεῖν, ὅστις θέλει νὰ φθάσῃ εἰς τὰ μέτρα καὶ εἰς τὴν κατάστασιν τῶν ἁγίων Πατέρων, διὰ νὰ γευθῇ ὅπως οὖν ἡ ψυχὴ του καὶ ἡ καρδιά του τὴν Χάριν τοῦ Θεοῦ εἰς τοῦ λόγου του κατὰ τὸ μέτρον τῆς ἀτονίας του,

ανάγκη είναι δύο τινὰ νὰ ἐξακολουθήσῃ, νηστείαν, λέγω, καὶ καρδιακὴν προσευχήν. Διότι αὐτὰ τὰ δύο, ἡγουν ἡ νηστεία καὶ ἡ καρδιακὴ εὐχή, εἶναι εἰς τὴν ψυχὴν καὶ τῆς γίνονται ὡσὰν δύο τινὰ μελιστάλακτα καὶ ζαχαροστάλακτα θεῖα φυτὰ, τὰ ὁποῖα σταλάζουν εἰς αὐτὴν τὴν ψυχὴν ἀενάως καὶ θαυμασίως πᾶσαν θεϊκὴν γλυκύτητα. Πᾶσαν δὲ θεϊκὴν γλυκύτητα λέγω, διότι, ὅστις ἔχει ταύτας τὰς δύο ἐργασίας, γεύεται ἡ ψυχὴ του καὶ ἡ καρδιά του ἀπορρήτως πᾶσαν πνευματικὴν παράκλησιν. Δηλονότι, ὁ σὸς οὐράνιος καὶ ἀκατανόητος πλοῦτος καὶ ὅση πνευματικὴ καὶ ἄρρητος εὐφροσύνη εὐρίσκονται κρυμμένα μέσα εἰς τὰς ἀγίας καὶ θεοπνεύστους Γραφάς, ὁ τοιοῦτος, λέγω, ὅλα ταῦτα τὰ αἰσθάνεται εἰς τοῦ λόγου του ὅχι ὡσὰν εἰς ὄνειρον καὶ ὅχι ὡσὰν εἰς καθρέπτῃν, ὡσὰν τὰ φαντάζονται μόνον μὲ τὴν διάνοιαν ἐκεῖνοι οἵτινες δὲν ἔχουσι ταύτας τὰς δύο ἐργασίας, ἀλλὰ τὰ αἰσθάνεται πραγματικῶς τόσον εἰς τὴν ψυχὴν, ὅσον καὶ εἰς τὴν καρδίαν, τὰ αἰσθάνεται δὲ κατὰ τὸν ἐπόμενον τρόπον:

«Ὅταν τινὰς νηστευτῆς ἤθελε διάσει τὴν καρδίαν του εἰς τὴν νοερὰν προσευχήν τόσον πολὺ, ὥστε ὅπου νὰ αἰσθάνεται εἰς τὸ βάθος τοῦ ἑαυτοῦ τοῦ τὸν πόνον τῆς καρδίας, τότε κυριεύεται ὁ τοιοῦτος ἀπὸ κάποιαν ἄκραν ἀτονίαν τόσον τῆς ἐσωτερικῆς καταστάσεως ὅλου τοῦ ἑαυτοῦ του, ὅσον καὶ τῆς ἐξωτερικῆς ὅλου τοῦ σώματός του. Αὕτη δὲ ἡ ἄκρα ἀτονία κόπτει καὶ ἐκνευρίζει κατὰ κράτος πᾶσαν φανερὰν καὶ νοητὴν σαρκικὴν ἡδονήν, ὅπου εὐρίσκεται κρυμμένη μέσα εἰς τὸ σῶμα τοῦ ἀνθρώπου. Καὶ μετὰ ταῦτα γεύεται ὁ ἄνθρωπος τὴν οὐράνιον καὶ πνευματικὴν ἡδονὴν ἔσω εἰς τοῦ λόγου του, διὰ τοῦτο λέγει: «Ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἐντὸς ὑμῶν ἐστίν».

Ἐτούτῃ δὲ ἡ οὐράνιος καὶ πνευματικὴ ἡδονή, τὴν ὁποῖαν γεύεται μυστικῶς ἔσω εἰς τοῦ λόγου του ὁ ἄνθρωπος, γνωρίζεται πλέον φανερώτερα μὲ τοιοῦτον τρόπον.

Λέγοντας κανεῖς ἀπὸ καρδίας τὸ «Κύριε Ἰησοῦ Χρι-

στέ, Τίε τοῦ Θεοῦ, ἐλέησόν με», καθὼς πολλάκις εἶπαμεν, ἀποκτᾷ βεβαιότατα ἔσω του μίαν ἀληθινὴν καὶ ἄπλαστον εὐλάβειαν εἰς τὸν Θεὸν καὶ εἰς τὰ θεῖα του καὶ θαυμάσια λόγια. Συγχρόνως δὲ καὶ μαζὶ μὲ ἐκείνην τὴν καθαρὰν καὶ ἄπλαστον εὐλάβειαν σημαδεύεται ἔσω του ἡ Χάρις τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ἡ ὁποία εἶναι μία παρηγορία καὶ εὐφροσύνη τόσον τῆς ψυχῆς, ὅσον καὶ τῆς καρδίας τοῦ ἀνθρώπου. Διότι, ὁπότεν ἐγγίση εἰς τὴν καθαρὰν καρδίαν ἡ Χάρις τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, παρηγορεῖται ὅχι μόνον ἡ ψυχὴ, ἀλλὰ γλυκαίνεται ἔσωθεν θαυμασίως καὶ ἡ καρδιά μὲ τρόπον ἀκατανόητον καὶ μυστικόν, ὡσὰν γλυκαίνεται καὶ ἡ ἄκρα τῆς γλώσσης τοῦ ἀνθρώπου, ὅταν προσεύχεται νοερῶς ἀπὸ καρδίας εἰς πολλὰς ὥρας, μὲ ἄκραν εὐλάβειαν καὶ μὲ ἄκραν πρὸς τὴν εὐχὴν προσοχήν.

Πάλιν δὲ λέγομεν ὅτι ἐκείνη ἡ γλυκύτης τῆς καρδίας, τὴν ὁποῖαν αἰσθάνεται ἡ καρδιά εἰς τὸν λόγον τῆς ἀπὸ τὴν Χάριν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, εἶναι μὲν μυστικωτάτη καὶ πνευματικὴ, ὅμως ὁμοιάζει μὲ ἐκείνην τὴν αἰσθητὴν γλυκύτητα, τὴν ὁποῖαν γλυκαίνεται ἔσω τὸ στόμα τοῦ ἀνθρώπου, ὅταν τρώγῃ μέλι ἢ ζάχαρον. Καὶ πάλιν, ἡ μὲν ψυχὴ αἰσθάνεται εἰς τοῦ λόγου τῆς τὴν γλυκύτητα τῆς Χάριτος τοῦ Ἁγίου Πνεύματος μὲ τοιοῦτον τρόπον:

«Ὅταν ἐγγίση εἰς τὴν ψυχὴν ἡ Χάρις τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, τότε φαίνεται εἰς τὴν ψυχὴν ὅλη ἡ Ἁγία Γραφή ὡσὰν κανένα εὐσκιόζαχαροσταλακτόφυλλον δένδρον, τοῦ ὁποίου αἱ μὲν ρίζαι ἀρδεύονται καὶ ποτίζονται ἀπὸ τὴν ἄπειρον γλυκύτητα τοῦ Χριστοῦ, οἱ δὲ κλώνοι σταλάζουν τὴν ἀκατανόητον αὐτῶν γλυκύτητα εἰς αὐτὴν τὴν ψυχὴν ἀπὸ ὅλα τὰ μέρη. Ἡ δὲ καρδιά αἰσθάνεται καὶ αὕτῃ τὴν γλυκύτητα τῆς Χάριτος τοῦ Ἁγίου Πνεύματος κατὰ τοῦτον τὸν τρόπον:

«Ὅταν τινὰς γροικῇ εἰς τοῦ λόγου του ὅτι κατοικεῖ εἰς τὴν καρδίαν του ἡ Χάρις τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, τότε γροικᾷ εἰς τὸ κέντρον τοῦ ἑαυτοῦ του, τουτέστιν

γροικᾷ ἔσωθεν εἰς τὰ ἔγκατά του κάποιαν θεϊκὴν χαρὰν καὶ κάποιαν πνευματικὴν παράκλησιν. Ὅταν παρηγορηται ἡ καρδιά, τότε θερμαίνεται αὕτη ἡ καρδιά θέρμην αὐλον καὶ οὐράνιον ἀπὸ τὴν Χάριν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Καὶ τοῦτο εἶναι ἐκεῖνο ὁποῦ ὁ Χριστὸς λέγει· «πῦρ ἦλθεν βαλεῖν εἰς τὴν γῆν· καὶ τί θέλω εἰ ἤδη ἀνήφθῃ».

Ἀφοῦ λοιπὸν θερμανθῇ ἡ καρδιά σου ἐκείνην τὴν οὐράνιον θέρμην, ἀνάπτει εἰς αὐτὴν ἡ μεγάλη πυρκαϊὰ τῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ καὶ τὴν κυριεύει ὁ πόθος καὶ ὁ ἔρωτας Αὐτοῦ. Καὶ τότε, μόνον νὰ ἤθελεν ἐνθυμηθῇ ἡ καρδιά τὸν Κύριόν της Ἰησοῦν ἢ τοὺς οἰκείους καὶ φίλους τοῦ Χριστοῦ, λέγομεν τοὺς Ἁγίους, τότε, λέγω, τήκεται καὶ λυώνει ἀπὸ τὰ δάκρυα τοῦ Χριστοῦ καὶ τῶν Ἀγίων. Καὶ ὥσάν πως, ὅταν βρῇ ἀπὸ καμμίαν πηγὴν ὕδωρ, δὲν ἔμπορεῖ τινος νὰ τὸ ξεκόψῃ τελείως ἀπὸ τὸ νὰ βρῇ, διότι, ἂν τὸ στυπώσῃ ἐδῶθεν, ἐκεῖνο βρούει ἐκεῖθεν, καὶ ἂν τὸ κλείσῃ ἐκεῖθεν, αὐτὸ βρούει ἀλλοχόθεν, τοιουτοτρόπως γίνεται καὶ εἰς τὴν καρδίαν. Διότι, ὅταν γλυκανθῇ ἡ καρδιά ἀπὸ τὴν γλυκύτητα τοῦ Θεοῦ, κλαίει μὲν ἔσω αὕτη ἡ καρδιά αὐτομάτη, θαυμάζουσα τὴν γλυκύτητα τῆς Χάριτος.

Ἀνίσως δὲ ταύτην τὴν ὥραν, καθ' ἣν κλαίει ἡ καρδιά, ἤθελε κόψει ἄλλος κανεὶς τὰ δάκρυά της, κάμνοντας ἔργα καὶ καμμώματα τοῦ ἄρχοντος τοῦ αἰῶνος τούτου, τότε, λέγω, ἔχουσα ἡ καρδιά τὰ δάκρυά της ἀκένωτα καὶ ραίνοντα ἔτι, κατὰ μὲν τὴν ὥραν, καθ' ἣν ἐνεργεῖ τὴν ἐνέργειάν του ὁ ἄρχων τῆς κακίας, κατὰ ταύτην, λέγω, κόπτονται τὰ δάκρυα τῆς καρδίας πρὸς ὥραν διὰ τὸ ἐξαφνικὸν κακούργημα τοῦ μισοκάλου. Ὅμως, ἀφοῦ πάλιν ἡ καρδιά ἤθελε νήφει καὶ ἤθελε προσέχει εἰς τὴν Χάριν τοῦ Θεοῦ, ἡ ὁποία τὴν ἐπισκέπτεται ἔτι, κλαίει πάλιν ὥσάν καὶ πρῶτα. Κλαίει δὲ ἡ καρδιά, διότι, ὅταν κλαίῃ διὰ τὸν Ποιητὴν της, μαζὶ μὲ τὰ κλάμματά της γροικᾷ ἔσω εἰς τοῦ λόγου της τὴν πνευματικὴν γλυκύτητα τῆς Χάριτος. Καὶ τοῦτο εἶναι ὁ καρπὸς τοῦ πένθους, τὸ ὁ-

ποῖον ὅλοι οἱ Ἅγιοι τὸ εἶχαν εἰς τὴν ζωὴν τους, πρὸς ἀρραβῶνα τῆς προσδοκωμένης ἐκείνης ἀρετῆς εὐφροσύνης τοῦ μέλλοντος αἰῶνος.

Ἀπὸ τότε λοιπὸν καὶ εἰς τὸ ἐξῆς δὲν ἔμπορεῖ νὰ χωρίσῃ τελείως τὴν καρδίαν ἀπὸ τὴν θεϊαν της θεωρίαν καὶ πνευματικὴν της μελέτην ὅχι μόνον ἄνθρωπος ἢ δαίμονας, ἀλλὰ τολμῶ εἰπεῖν ὅτι μήτε αὐτοὶ οἱ ἄγγελοι δὲν ἔμπορουν νὰ τὴν ξεκόψουν ἀπὸ τὴν οὐράνιον καὶ νοεράν της μελέτην, τὴν ὁποίαν ἔχει ἐν τῷ κρυπτῷ εἰς τὴν ἡδύτητα τῆς πνευματικῆς χαρᾶς. Καὶ τοῦτο εἶναι ἐκεῖνο ὁποῦ λέγει ὁ μακάριος Παῦλος· «τίς ἡμᾶς χωρίσει ἀπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ;» δὲν ἔμπορεῖ δὲ κανένα πρᾶγμα νὰ χωρίσῃ τὴν καρδίαν ἀπὸ τὴν πνευματικὴν της μελέτην, ὁποῦ ἔχει εἰς τὴν Χάριν τοῦ Θεοῦ, διότι ἀπὸ τὴν ὥραν, ὁποῦ ἐγεύθη μυστικῶς τὴν μυστικὴν χαρὰν τῆς θεϊκῆς Χάριτος, ἀπὸ τότε, λέγω, ἐκατάλαβε τὴν πρώτην της πλάνην καὶ ἀπώλειαν, ὁποῦ εἶχεν ἐν ἑαυτῇ, προτοῦ νὰ εὕρῃ καὶ προτοῦ νὰ δοκιμάσῃ τὴν Χάριν τοῦ Θεοῦ. Καὶ καθὼς ἓνας ἄνθρωπος πτωχός, δυστυχισμένος, ταλαιπωρημένος, ὠνειδισμένος καὶ ἀπηλπισμένος, ἀνίσως ὁ τοιοῦτος ἤθελε γένει φίλος τοῦ βασιλέως διὰ καμμίαν περιστάσιν καὶ ἤθελεν ἐνδυθῇ λαμπρὰ καὶ πολυτελῆ ἱμάτια διάγοντας μὲ τὸν βασιλέα εἰς τὰ βασίλεια δίαταν μεγαλοπρεπῇ καὶ ἀναπαυτικῇ, σὲ ἐρωτῶ, καταδέχεται πλέον ὁ τοιοῦτος νὰ ἀφήσῃ ἐκείνην τὴν βασιλικὴν δίαταν καὶ νὰ γυρίσῃ εἰς τὰ ξεράσματα τῆς πρώτης του δυστυχισμένης διαγωγῆς; Καὶ ἂν τοῦτο γίνεται τοιουτοτρόπως εἰς τὸν σαρκικὸν καὶ ἐξωτερικὸν ἄνθρωπον, πόσῳ μᾶλλον δὲν θέλει γένει εἰς τὸν πνευματικὸν καὶ ἔσω ἄνθρωπον;

Διότι ἡ καρδιά, ὁποῦ γεύεται καθ' ἐκάστην ἡμέραν καὶ κατὰ πᾶσαν ὥραν τὴν Χάριν τοῦ Θεοῦ, ἡξέυρει εἰς ποίους ἀκανθώδεις καὶ τριβωλώδεις δρόμους καὶ εἰς ποῖα καρφωτὰ κέντρα ἐπεριπατοῦσε πρῶτα καὶ πλέον τώρα δὲν προσέχει εἰς ἐκεῖνα, ὁποῦ τῆς τὰ προβάnei ὁ δόλιος δαίμων ἐν σχήματι καὶ ἐν μορφῇ ἀναπαύσεως. Ἐπειδὴ

ἐκεῖ μὲν, εἰς τοῦ ἐχθροῦ τὴν στράταν, γινώσκει ἀκριβέστατα ὅτι ἄλλο δὲν ὑπάρχει παρὰ ἀπώλεια ψυχῆς, πικρία καρδίας καὶ ἔλεγχος συνειδήσεως. Ἐδῶ δὲ πάλιν εἰς τὴν Χάριν τοῦ Θεοῦ γνωρίζει ὅτι ὑπάρχει παράκλησις, χαρὰ καὶ γλυκύτης τῆς ψυχῆς ὁμοῦ καὶ αὐτῆς τῆς ἰδίας καρδίας. Διὰ τοῦτο λοιπὸν ἐπαρακαλοῦσε καὶ ὁ προφήτης Δαβὶδ καὶ ἔλεγεν εἰς τὸν Θεόν· «καρδίαν καθαρὰν κτίσον ἐν ἐμοί, ὁ Θεός, καὶ Πνεῦμα εὐθὲς ἐγκαίνισον ἐν τοῖς ἐγκάτοις μου».

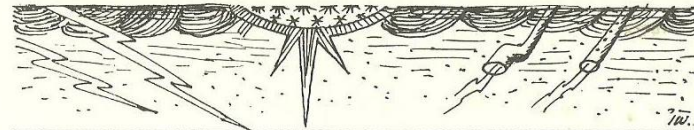
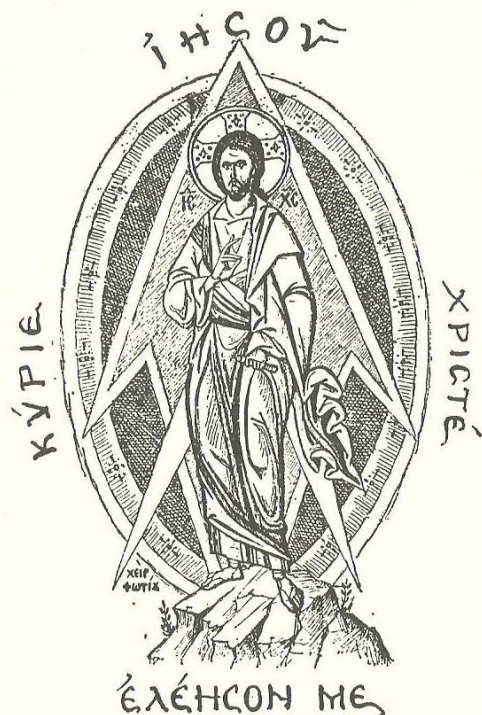
Ὁ προφήτης Δαβὶδ γνωρίζοντας ἀπὸ Πνεύμα Ἁγίου ὅτι, ἀνίσως καθαρισθῇ ἡ καρδία τοῦ ἀνθρώπου, θέλει ἰδῇ νοερῶς ἔσω εἰς τὴν καρδίαν τοῦ αὐτοῦ τὸν Θεόν, καθὼς λέγει καὶ ὁ Χριστός· «μακάριοι οἱ καθαροὶ τῇ καρδίᾳ, ὅτι αὐτοὶ τὸν Θεὸν ὁψονται»· διὰ τοῦτο λοιπὸν ἔλεγε· «καρδίαν καθαρὰν κτίσον ἐν ἐμοί, ὁ Θεός». Καὶ πάλιν, ὡς προφήτης ὁποῦ ἦτον, ἤξευρεν ὅτι, ἀνίσως ἤθελε κατοικήσει μέσα εἰς τὴν καρδίαν τοῦ τοῦ Πνεύμα τοῦ Ἁγίου, θέλει γροικῇ εἰς ταύτην τοῦ τὴν καρδίαν μίαν ἄρρητον χαρὰν καὶ θέλει θερμανθῇ ἔσω εἰς τὸ κέντρον τοῦ σώματός του, λέγομεν ἔσω εἰς τὰ ἐγκατά του, μίαν ἀκατανόητον πνευματικὴν καὶ θείαν θέρμην, συγκερασμένην μετὰ πολλῆς τῆς πνευματικῆς καὶ θείας γλυκύτητος. Διὰ τοῦτο ἔλεγε· «καὶ Πνεῦμα εὐθὲς ἐγκαίνισον ἐν τοῖς ἐγκάτοις μου».

Εὐχὴ

Ἄλλ', ὦ Χριστέ μου γλυκύτατε, ἐγκαίνισον, παρακαλῶ, καὶ εἰς τὰ ἐγκατά μου τὸ Πνεῦμά Σου τὸ ἀγαθὸν καὶ παρηγορητικόν, διὰ νὰ γλυκανθῇ ἀρρήτως καὶ ἡ πικραμένη μου καρδία καὶ νὰ λαμπρυνθῇ νοητῶς τόσον τὸ πρόσωπον τῆς καρδίας μου, ὅσον καὶ αἰσθητῶς τὸ πρόσωπον τοῦ σώματός μου ἀπὸ τὴν παράκλησιν τοῦ Πνεύματός Σου. «Καρδίας γὰρ εὐφραينوμένης θάλλει πρόσωπον».

Ναί! γλυκύτατε Θεέ μου! Ἡ ἡδύτης καὶ ὁ γλυκα-

σμός τῆς ψυχῆς μου, γλύκανον δέομαι θεοπρεπῶς τὴν καρδίαν μου διὰ νὰ γλυκανθῇ συγχρόνως καὶ ἡ διάνοιά μου ἀπὸ τὴν χάριν τῆς παρακλήσεώς Σου. Διότι, Κύριε τῆς δόξης, διὰ τοῦτο λέγεσαι Παράκλητος, διότι παρηγορεῖς τοὺς φίλους Σου μὲ τὴν Χάριν τοῦ Ἁγίου Σου Πνεύματος, καθὼς τὸ ὑπεσχέθης καὶ μόνος Σου, Ἐσὺ ὁ ἀψευδὴς Θεός μου καὶ Κύριος. Διότι, Κύριε, Ἐσὺ εἶπας εἰς τοὺς ἀγίους Σου Μαθητὰς καὶ Ἀποστόλους· «συμφέρει εἰς ἐσᾶς, ἵνα ὑπάγω ἐγὼ πρὸς τὸν Πατέρα μου καὶ Πατέρα σας, πρὸς τὸν Θεόν μου καὶ Θεόν σας, διότι, ὅταν ὑπάγω ἐγώ, θέλω παρακαλέσει τὸν Πατέρα μου νὰ σᾶς στείλῃ ἄλλον Παράκλητον, ὡσὰν ἐμένα». Τοῦτον, Κύριε, τὸν Παράκλητον, παρακαλῶ, παρακάλεσον τὸν Πατέρα Σου καὶ Πατέρα μου, τὸν Θεόν Σου καὶ Θεόν μου νὰ Τὸν στείλῃ καὶ εἰς ἐμένα τὸν οὐδαμινὸν καὶ πάντων ἐλάχιστον καὶ νὰ μὲ στηρίξῃ μὲ Αὐτὸν εἰς τὴν ἀγάπην Σοῦ τοῦ Παντοκράτορος Κυρίου καὶ Θεοῦ μου, καθὼς τὸ λέγει πάλιν ὁ προφητὰνὰς· «καὶ Πνεύματι ἡγεμονικῶς στηρίξόν με». Διότι, Κύριε τῆς εὐθυμίας τῆς ἐμῆς καρδίας καὶ Σῶτερ πάσης ψυχῆς εἰς Σὲ μὲ θάρρος ἐλπίζουσας, ὅταν ἐγγίσῃ αὕτη ἡ Χάρις τοῦ Πνεύματός Σου τοῦ Ἁγίου εἰς τὴν καρδίαν μου καὶ ψαύσῃ εἰς τὴν ψυχὴν μου, μοῦ δίδει ἐν τῇ ᾄμα νὰ γευνῶ καὶ νὰ αἰσθανθῶ ὁπωσοῦν ὀλίγον τίποτε ἀπὸ ἐκεῖνα τὰ ἀνεκλάλητα καὶ αἰώνια ἀγαθὰ, ὁποῦ ἔχεις ἐτοιμασμένα διὰ τοὺς ἀγαπώντάς Σε προτοῦ ἀκόμη νὰ κάμῃς τὸν κόσμον, τῶν ὁποίων τὴν αἴσθησιν, Ἰησοῦ μου, ὅταν τὴν λάβῃ ἡ καρδία μου, ἐγκεντρίζεται παρευθὺς εἰς τὴν ἀγάπην τὴν ἐδικήν Σου καὶ φλογίζεται ἀμέσως ἡ ψυχὴ μου κάποιον ἄσβεστον καὶ οὐράνιον ἔρωτα Σοῦ τοῦ Χριστοῦ μου. Ὅθεν, Κύριε, ὅταν μὲ ἀξιώσῃς τῆς Χάριτός Σου τῆς Ἁγίας, τότε θέλω Σοι προσφέρει αἶνον ἀπὸ καρδίας, ὡσὰν μοσχάρι εἰς τὴν θυσίαν. «Τότε, λέγει καὶ ἡ Γραφή, ἀνοίσουσιν ἐπὶ τῇ θυσιαστήριόν Σου μόσχους». Διότι εἰς Ἐσένα πρέπει πᾶσα δόξα καὶ αἵνεσις εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Λόγος δέκατος

Περὶ νοερᾶς προσευχῆς, περὶ καρδιακῆς προσευχῆς, καὶ περὶ νηπτικῆς προσευχῆς.

Εὐλόγησον πάτερ

Ωταν, ἀγαπητέ, θέλῃς νὰ προσευχηθῇς νοερῶς ἀπὸ τὸ βάθος τοῦ ἑαυτοῦ σου, μιμήσου εἰς ταύτην σου τὴν καρδιακὴν εὐχὴν τὴν φωνὴν τοῦ τέτιγκος (τζίντζικα)· ὁ τζίντζικας, ὅταν φωνάζῃ, φωνάζει κατὰ δύο τρόπους. Διότι πρῶτα φωνάζει σχεδὸν πέντε - δέκα φοραῖς μὲ ὀλίγην καὶ κομμένην φωνὴν καὶ ὕστερα εἰς τὸ τέλος τῆς φωνῆς τελειώνει τὴν φωνὴν του μὲ δυνατώτερον τόνον καὶ μὲ τραβικτώτερην καὶ μουσικώτερην φωνήν. Τὸ λοιπὸν καὶ ἐσύ, ἀγαπητέ, ὅταν προσεύχῃς νοερῶς ἔσωθεν τῆς καρδίας σου, τοιουτοτρόπως νὰ προσεύχῃς· πρῶτα νὰ λέγῃς τὸ «Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, Ὡς τοῦ Θεοῦ, ἐλέησόν με», καμμία δεκαριά φοραῖς δυνατὰ ἐκ τῆς καρδίας σου καὶ καθαρὰ μὲ τὸν νοῦν σου καὶ ἀπὸ τὸ βάθος τοῦ ἑαυτοῦ σου, εἰς κάθε ἀναπνοὴν μίαν εὐχὴν, ἀλλὰ εἰς πᾶσαν εὐχὴν νὰ κρατῇς τὴν ἀναπνοὴν σου, ὅταν τὴν μελετᾷ ἡ καρδιά σου ἀπὸ τὸ βάθος τῆς καί, ἀφοῦ ἠθελες εἰπεῖ καμμία δεκαριά φοραῖς ἢ καὶ περισσότεραις τοιουτοτρόπως τὴν εὐχὴν, ἕως ὅπου νὰ θερμανθῇ ἔσω σου ἐκεῖ ὅπου ἐμελετήθη ἡ εὐχή, τότε λέγε ταύ-

την τὴν εὐχὴν μὲ δυνατώτερον τόνον τοῦ ἑαυτοῦ σου καὶ μὲ περισσότερην βίαν τῆς καρδίας σου, ὥσάν τελειώνει καὶ ὁ τζίντζικας τὴν μελωδίαν τοῦ μὲ δυνατώτερον τόνον τῆς φωνῆς του καὶ μὲ μουσικώτερην φωνήν.

Αὕτη δὲ ἡ εὐχή, ὅπου λέγεται κυρίως Νοερὰ Προσευχή, λέγεται ἔτι καὶ Καρδιακὴ Προσευχὴ καὶ Νηπιτικὴ Προσευχή. Καὶ ὅταν μὲν τὴν λέγῃς νοερῶς καὶ τὴν μελετᾷς μυστικῶς ἔσω σου μὲ τὸν ἐνδιάθετον λόγον ἡσυχία, τότε λέγεται αὕτη ἡ εὐχὴ νοερὰ προσευχή. Ὄταν δὲ λέγῃς τὴν εὐχὴν ταύτην μὲ τὴν καρδίαν σου, ἀπὸ τὸ βάθος τῆς καρδίας σου, μὲ δυνατὸν τόνον τῆς καρδίας σου, μὲ βίαν ἐσωτερικὴν τοῦ ἑαυτοῦ σου, τότε λέγεται αὕτη ἡ εὐχή, καρδιακὴ εὐχή. Νηπιτικὴ δὲ λέγεται, ὅταν διὰ τῆς προσευχῆς σου ταύτης ἢ καὶ ἐκ τῆς ἀπείρου ἀγαθότητος τοῦ Θεοῦ ἐπιφοιτᾷ ἡ Χάρις τοῦ Ἁγίου Πνεύματος εἰς τὴν ψυχὴν σου καὶ ψαύῃ τὴν καρδίαν σου ἢ καὶ σοῦ δείχνει καμμίαν θεωρίαν, εἰς τὴν ὁποίαν νήφει καὶ ἐνατενίζει ὁ ὀφθαλμὸς τῆς διανοίας σου.

Ὅθεν, ὅταν ἐργάζεσαι ταύτην τὴν νοερὰν προσευχὴν καὶ τὴν μελετᾷς εὐλαβῶς καὶ ὡς πρέπει εἰς αὐτὴν καὶ διὰ τοῦτο ἐπιφοιτᾷ εἰς τὴν ψυχὴν σου ἡ Χάρις τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, τότε φαίνεται τὸ ὄνομα τοῦ Χριστοῦ, τὸ ὑπὸ σοῦ νοερῶς μελετώμενον, τόσον παρηγορητικὸν καὶ γλυκὺ εἰς τὴν διάνοιάν σου καὶ εἰς τὴν ψυχὴν σου, ὥστε ὅπου δὲν τὸ χορταίνεις ποτὲ μελετώντάς το.

Ὅταν δὲ ἐργάζεσαι τὴν καρδιακὴν εὐχὴν (λέγομεν, ὅταν τὴν ἠθέλεις ἐπιτύχει ἡ καρδία σου) καὶ ἠθέλε ψαύσει ἡ Χάρις τοῦ Θεοῦ αὐτὴν τὴν καρδίαν σου, ἀπὸ τὴν ὁποίαν Χάριν τοῦ Θεοῦ συλλαμβάνει ἡ καρδία σου τὴν κατάνυξιν, ὥσάν συνέλαβεν ἡ Κυρία Θεοτόκος τὸν Λόγον τοῦ Θεοῦ ἐκ Πνεύματος Ἁγίου, τότε, λέγω, φαίνεται εἰς τὴν καρδίαν σου τὸ ὄνομα τοῦ Ἰησοῦ καὶ Θεοῦ καὶ ὅλη ἡ Ἀγία Γραφή ἓνας ἄρρητος γλυκασμὸς καὶ κάθε πνευματικὸν νόημα (διὰ τὸ εἰπῶ ἔτζι) τῆς γίνεται ἓνας γλυκός-

ροος ποταμὸς τῆς θείας κατανύξεως, ὅπου γλυκαίνει αὐτὴν καὶ τὴν θερμαίνει θαυμασίως εἰς τὸν ἔρωτα καὶ εἰς τὴν ἀγάπην τοῦ δημιουργοῦ τῆς Θεοῦ.

Ἐνίστε δὲ πάλιν, ὅταν ἐργάζεσαι ταύτην τὴν καρδιακὴν εὐχὴν μὲ πόνον τῆς λιποθυμούσης σου καρδίας καὶ μὲ λύπην τῆς τεταπεινωμένης σου ψυχῆς, τότε γροικᾷ ἡ ψυχὴ σου φανερὰ τὴν παρηγορίαν καὶ τὴν ἐπίσκεψιν τοῦ Κυρίου εἰς τοῦ λόγου τῆς. Τοῦτο δὲ εἶναι ἐκεῖνο ὅπου λέγει ὁ προφήτης· «ἐγγὺς Κύριος τοῖς συντετριμμένοις τὴν καρδίαν», διότι ἐγγίζει ἀοράτως ὁ Κύριος εἰς τοῦ λόγου σου, ὅταν συντρίβῃς τὴν καρδίαν σου μὲ τὴν εὐχὴν, ὡς εἴπαμεν, διὰ τὸ σοῦ δείξῃ κανένα μυστικὸν πρᾶγμα, λέγομεν σοῦ δείχνει καμμίαν ὁπτασίαν διὰ τὸ σὲ κάμῃ θερμότερον εἰς τὴν πνευματικὴν ἐργασίαν τῆς καρδίας σου.

Καὶ λοιπόν, ἀγαπητέ, ὅταν Χάριτι Χριστοῦ θεωρῇ ἡ ψυχὴ σου καμμίαν ὁπτασίαν καὶ κατανύγεσαι ἐκ τῆς προσευχῆς σου ταύτης, τότε καταλαμβάνεις ὅτι ἡ νηπιτικὴ εὐχὴ δὲν εἶναι ἄλλο πρᾶγμα παρὰ αὕτη ἡ θεία Χάρις, λέγομεν ἡ νοερὰ θεωρία, ἡ θεϊκὴ ὁπτασία, εἰς τὴν ὁποίαν κοιτάζει ἡ διάνοιά σου καὶ ἐνατενίζει ἀκλινῶς ὁ νοῦς σου καὶ νήφει ἡ ψυχὴ σου. Καὶ ὅτι μὲν ἡ θεία Χάρις τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ἐπεφοίτησεν εἰς τὴν ψυχὴν σου καὶ ἔψαυσεν ἀνεπαισθήτως τὴν καρδίαν σου καὶ ἐγλύκανεν ἀρρήτως τὴν διάνοιάν σου τὸ γνωρίζεις καὶ τὸ καταλαμβάνεις μόνον ἐσὺ μὲ τὸν ἑαυτὸν σου, διότι βρούει ἀεννάως, ὥσάν ἀπὸ καμμίαν ἀένναον πηγὴν, ἐκ τῆς καρδίας σου ἡ κατάνυξις, μαζὶ μὲ ἄρρητον γλυκύτητα τῆς διανοίας σου καὶ μαζὶ μὲ πολλὴν παρηγορίαν τῆς ψυχῆς σου. Ὅθεν λαμβάνουσα ἡ ψυχὴ σου ταύτην τὴν ὥραν κάποιον πνευματικὸν θάρρος, δέεται μυστικῶς τὸν Πλάστην καὶ Δημιουργόν τῆς Θεὸν καὶ λέγει· «Μνήσθητί μου, Κύριε, ἐν τῇ βασιλείᾳ Σου» ἢ ἄλλο τι παρόμοιον ρητὸν τῆς Ἀγίας Γραφῆς.

Ἐκεῖνη δὲ ἡ ἀγία καὶ καθαρὰ δέησις, ὅπου γίνεται

τοιουτοτρόπως ἔσω ἀπὸ τὴν ψυχὴν, τόσον ἰσχύει, ὥστε ὁποῦ διαπερνῶσα τοὺς οὐρανοὺς φθάνει καὶ προχωρεῖ ἔως εἰς τὸν θρόνον τῆς Ἀγίας Τριάδος, ἐνώπιον τῆς Ὅποιας παραστέκεται ὡσάν τὸ μυρίπνοον καὶ εὐωδέστατον θυμίαμα. Διὰ ταύτην δὲ τὴν προσευχὴν ἔλεγε καὶ ὁ προφήτης· «κατευθυνθήτω ἡ προσευχή μου, ὡς θυμίαμα ἐνώπιόν Σου». Καὶ λοιπὸν ἐκείνη ἡ ἀγία δέσις δέχεται τότε ἀρρήτως καὶ θαυμασίως, παρὰ τοῦ ἐν Τριάδι Θεοῦ, τὸν καρπὸν τοῦ Ἀγίου Πνεύματος, τὸν ὁποῖον, ἀφοῦ τὸν λάβῃ μαζί της ἡ δέσις αὕτη εὐλαβῶς καὶ σεμνοπρεπῶς, τὸν προσφέρει εἰς τὴν ψυχὴν ὡσάν ἓνα ἀτίμητον καὶ οὐράνιον δῶρον, πεμπόμενον εἰς αὐτὴν ἄνωθεν ἐκ τοῦ Θεοῦ τῶν ὅλων διὰ ἀρραβῶνα τῆς μελλούσης Βασιλείας καὶ υἱοθεσίας. Τοῦτον δὲ τὸν οὐράνιον καὶ θεῖον καρπὸν τοῦ Ἀγίου Πνεύματος, ἀφοῦ ἤθελε τὸν δεχθῇ ἡ ψυχὴ ἀπὸ τὴν δέσιν, λέγομεν ἀπὸ τὴν καθαρὰν προσευχὴν, ἀποκτᾶ εἰς τοῦ λόγου τῆς τὴν θεϊκὴν ἀγάπην, τὴν πνευματικὴν χαρὰν, τὴν καρδιακὴν εἰρήνην, τὴν μεγάλην ὑπομονὴν εἰς τὰς θλίψεις καὶ εἰς τοὺς πειρασμοὺς τοῦ αἰῶνος τούτου, τὴν χρηστότητα εἰς ὅλα καὶ ἀγαθωσύνην, τὴν ἀδίστακτον πίστιν, τὴν πραότητα τοῦ Χριστοῦ καὶ τὴν παθοκτόνον ἐγκράτειαν. Τὰ ὁποῖα ὅλα λέγονται «καρπὸς τοῦ Ἀγίου Πνεύματος». Τῷ δὲ Θεῷ ἡμῶν δόξα καὶ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Λόγος ἐνδέκατος

Περὶ τοῦ πῶς ἡ ἀκάθαρτος καὶ ὑπερήφανος καρδιά, ὁποῦ εἶναι καταγώγιον τοῦ σατανᾶ καὶ τῶν πονηρῶν λογισμῶν, γίνεται μετὰ ταῦτα διὰ τῆς συντετριμμένης εὐχῆς καθαρῆ, ταπεινῆ, καταγώγιον τοῦ Ἀγίου Πνεύματος καὶ πηγὴ τῶν ἀγαθῶν λογισμῶν.

Εὐλόγησον πάτερ

Νίσως θέλῃς, ἀγαπητέ, νὰ ἐγκολπωθῇ καὶ νὰ ριζώσῃ εἰς τὴν καρδίαν σου ἡ νοερὰ προσευχή, νήστευε ἀκατάπαυστα· ἄπεχε ἀπὸ τὰ παχέα καὶ ἡδονικὰ βρώματα· γίνου νηφάλιος καὶ φρόνιμος ὡσάν τὸν ὄφιν, καταφρονῶντας πᾶσαν προσπάθειαν τοῦ αἰῶνος τούτου, συγχώρα ἀπὸ καρδίας ἐκείνους ὁποῦ σὲ πειράζουν, κατὰ τὴν φωνὴν τοῦ Κυρίου. Πρόσεχε ἀπὸ τὰ σκάνδαλα, διὰ νὰ μὴ γίνουν ἐξ αἰτίας σου. Μὴ θελήσῃς ποτὲ νὰ εἰπῇς λόγον καλὸν καὶ ἐγκωμιαστικὸν διὰ λόγου σου, ἀλλὰ πάντοτε μέμφου καὶ ἐπίπληττε τὸν ἑαυτὸν σου, ὀνομάζοντάς τον φαῦλον, πόρνον, ἀκάθαρτον καὶ ἐπικατάρaton, καθὼς λέγει· «ἐπικατάρτοι οἱ ἐκκλίνοντες ἀπὸ τῶν ἐντολῶν σου»· καὶ λοιπόν, ἀφοῦ τὸν καταστήσῃς τοιουτοτρόπως καὶ τὸν λογιάζῃς ὡσάν ἓνα ἀνδρά-

ποδον καὶ καταφρονεμένον πρᾶγμα τῆς γῆς, τότε βάλε ἔμπροστί σου καὶ αὐτὸν τὸν θάνατον, ὥσάν νὰ θέλῃς ἀποθάνει κατὰ πᾶσαν ἀνάγκην ἐκείνην τὴν ὥραν καὶ τοιουτοτρόπως ἀρχίνα νὰ διάζῃς τὴν καρδίαν σου μὲ τὸ ὄνομα τοῦ Χριστοῦ, λέγοντας κατὰ πολλὰ δυνατὰ καὶ βιαίως τὸ «Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, Ὡς τοῦ Θεοῦ, ἐλέησόν με», καὶ μὴ δίδῃς καθόλου ἀκρόασιν εἰς ὅσα σοῦ λέγει κρυφίως ὁ πονηρὸς ἐκείνην τὴν ὥραν, καθ' ἣν ἀποφασίζεις νὰ συντρίβῃς τὴν καρδίαν σου μὲ τὴν εὐχὴν. Διότι ὁ πονηρὸς, ὡς πολυμήχανος καὶ πολύξυρος ὁποῦ εἶναι εἰς τὴν πονηρίαν του, γνωρίζει καὶ τὸν καρπὸν, τὸν ὁποῖον θέλει καρποφορήσῃ ἡ ψυχὴ σου, ἀνίσως ἀποκτήσῃς μὲ τοῦτον τὸν τρόπον παντοτινὴν ταύτην τὴν νοερὰν προσευχὴν. Διὰ τοῦτο ἐκείνην τὴν ὥραν ὁ κακομήχανος ἀσχημοστραβοκουτσοπόδαρος κινεῖ μὲ τὸ ἀσχημοστραβοκουτσοποδάρι του πάντα λίθον, κατὰ τὴν παροιμίαν, καὶ ἀπὸ χιλίους λάκκους νερὸν σοῦ φέρνει ὁ σ τ ρ α β ο π ο ν η ρ ο φ α ρ μ α κ ο α γ κ α θ ο ν υ χ ο ζ ε ρ β ό χ ε ι ρ ο ς μὲ τὸ ἀ χ ρ ε ι ο κ α τ η ρ α μ ε ν ο σ τ ρ α β ο π ο ν η ρ ο φ α ρ μ α κ ο α γ κ α θ ο ν υ χ ο ζ ε ρ β ο χ έ ρ ι του, προβάλλοντας ἔμπροσθέν σου ἀναρίθμηταις αἰτίαις, ἀναρίθμηταις φοβέrais, ἀναρίθμητα διανοήματα, διὰ νὰ σὲ ἐμποδίσῃ ἐκείνην τὴν ὥραν ἀπὸ τὴν βίαν τῆς καρδιακῆς σου εὐχῆς.

Ἐσὺ ὅμως, ἀγαπητέ, ἂν ἀγαπᾷς περισσότερον τὸν Χριστὸν ἀπὸ τὸν χρυσὸν καὶ τὴν ψυχὴν σου ἀπὸ τὸ κορμί σου, μὴ τὸν ἀκούῃς καθόλου, ἀλλὰ λέγε μὲ βίαν, μὲ βίαν τὴν εὐχὴν, ἕως ὅπου νὰ κατοικήσῃ μέσα εἰς τὴν καρδίαν σου ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός. Διότι, ἀφοῦ κατοικήσῃ ὁ Χριστὸς εἰς τὴν καρδίαν σου, Αὐτὸς ἀφ' ἑαυτοῦ Του ἡμπορεῖ νὰ θεραπεύσῃ πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ σώματός σου· «ἐγώ, λέγει, ἐλθὼν θεραπεύσω αὐτόν». Διότι, ὁπόταν ἐσὺ λέγῃς τὴν εὐχὴν μὲ βίαν, καθὼς παραπάνω εἴπαμεν, τότε κρᾶζεις καὶ προσκαλεῖς τὸν Χριστόν, τὸν καλὸτατον ἱατρόν,

διὰ νὰ ἔλθῃ εἰς τοῦ λόγου σου νὰ θεραπεύσῃ τὰ ἀνίατα πάθη τῆς ψυχῆς σου. Ἀνίατα δὲ λέγονται, διότι ἄλλος τινὰς δὲν δύναται νὰ τὰ θεραπεύσῃ, παρὰ μόνον ὁ Χριστός.

Ἀλλὰ πόθεν καταλαμβάνεις ὅτι ἔρχεται ἀοράτως ὁ Χριστὸς εἰς τὴν καρδίαν σου καὶ διώχνει ἀπ' αὐτὴν τὰ δαιμόνιά της, λέγομεν τὴν ἐλευθερώνει ἀπὸ τὰ πάθη της, καθὼς ἐδίωξε καὶ ἀπὸ τὴν καρδίαν τῆς Μαγδαληνῆς Μαρίας τὰ πολλὰ της δαιμόνια, ἤγουν τὴν ἐλευθέρωσεν ἀπὸ ὅλα της τὰ πάθη; Τοῦτο γίνεται φανερόν ἀπὸ τὸ ἀκολουθῶν τοῦ λόγου.

Εὐθὺς ὁποῦ ἤθελε ἰδῇ τότε ἡ καρδία σου μυστικῶς τὸν Σωτῆρα της Ἰησοῦν ἐρχόμενον πρὸς αὐτήν, πάραυτα, λέγω, χάνονται καὶ ἀφανίζονται ἅπαντες οἱ κακοὶ καὶ οἱ πονηροὶ της διαλογισμοί, μάλιστα δὲ ἡ κατηραμένη οἴησις, τόσον φεύγει καὶ διαλύεται ἀπὸ τὴν παρουσίαν τοῦ Πατρὸς Ἰησοῦ, ὅσον ἀφανίζεται καὶ διαλύεται τὸ σκότος τῆς νυκτὸς ἀπὸ τὴν παρουσίαν τῆς αὐγῆς, ἀνατείλαντος τοῦ ἡλίου. Καὶ λοιπόν, ἀφοῦ χαθοῦν ἐκεῖνοι οἱ κακοὶ καὶ ἄσπλαγγνοι τύραννοι ἀπὸ τὴν καρδίαν σου, τότε βασιλεύει εἰς αὐτήν ὁ ἡμέρος καὶ πρῶτος Βασιλεὺς, ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, καὶ τῆς γίνεται ἀληθινὸς ὁδηγὸς καὶ διδάσκαλος. Ὅμοίως γίνεται καὶ αὐτὴ ἡ καρδία σου ἀληθινὴ ἀκολουθήτρια καὶ μαθήτρια τοῦ διδασκάλου Ἰησοῦ. Διότι διδάσκεται ἀπὸ Αὐτὸν νὰ εἶναι ἡμερη, μέτρια, σώφρων, κατανυκτική, συμπαθητική, πραεῖα καὶ ταπεινή, καθὼς λέγει· «Μάθετε ἀπ' ἐμοῦ, ὅτι πρὸς εἰμὶ καὶ ταπεινὸς τῇ καρδίᾳ, καὶ εὐρήσετε ἀνάπαυσιν ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν».

Μὲ ἄλλον δὲ τρόπον δὲν ἔρχεται ὁ ἄνθρωπος εἰς ψυχικὴν ἀνάπαυσιν καὶ εἰρήνην, ἀνίσως δὲν ζυμωθῇ ἡ καρδία του μὲ τὸ ἀναπαυτικὸν καὶ εἰρηνικὸν ὄνομα τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Ἀκοῦς, λοιπόν, ἀγαπητέ! καὶ πῶς λέγει εἰς ἄλλο

μέρος· «ὁ ἀγαθὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ ἀγαθοῦ θησαυροῦ τῆς καρδίας αὐτοῦ ἐκβάλλει τὰ ἀγαθὰ», ἡγοῦν κάθε ἄνθρωπος ἔχει τὴν καρδίαν του ὡς ἓν ἕνα θησαυροφυλάκιον καί, εἰ μὲν εἶναι ἡ καρδία καθαρὴ, σώφρων, ἀπονήρευτη, ἀγαθὴ καὶ ἁγία, ὁμιλεῖ καὶ τὸ στόμα αὐτοῦ ἀγαθὰ καὶ ἅγια λόγια· καθὼς λέγει· «ἐκ τοῦ περισσεύματος τῆς καρδίας αὐτοῦ λαλεῖ τὸ στόμα αὐτοῦ». Εἰ δὲ πάλιν καὶ εἶναι ἡ καρδία του διεφθαρμένη καὶ πεπονηρευμένη, ὁμιλεῖ καὶ τὸ στόμα του διεφθαρμένα καὶ πεπονηρευμένα λόγια. Διότι λέγει· «ἐκ τοῦ περισσεύματος τῆς καρδίας αὐτοῦ τὸ στόμα αὐτοῦ λαλεῖ».

Τὸ λοιπὸν, ἐκεῖνος ὁποῦ θέλει νὰ ὁμιλῇ καὶ νὰ συν-τυχαίῃ πνευματικὰ καὶ οὐράνια λόγια, ἅς γεμίσῃ πρῶτον τὴν καρδίαν του ἀπὸ πνευματικὰ καὶ οὐράνια φρονήματα καὶ νοήματα καὶ ἔπειτα ἅς ἐβγάξῃ ἀπὸ αὐτὴν, ὡς ἓν ἀπὸ κανένα ἀγαθὸν θησαυροφυλάκιον, τὰ πνευματικὰ καὶ οὐράνια λόγια. Εἰ δὲ πάλιν καὶ εἶναι ἡ καρδία του γεμάτη ἀπὸ πονηρίας, ἅς ἀποβάλῃ πρῶτα ἀπὸ αὐτὴν τὰς πονηρίας της, καθὼς λέγει· «ἀφέλεσθε ἀπὸ τῶν καρδιῶν ὑμῶν τὰς πονηρίας ὑμῶν», καὶ μετὰ ταῦτα ἅς θησαυρίσῃ εἰς αὐτὴν τὸ ἀγαθὸν ὡς ἓν κανένα πολύτιμον μαργαρίτην, κάμνοντας παρομοίως καθὼς κάμνει ἓνας ὁποῦ ἔχει ἓνα χωράφι γεμάτον ἀπὸ ἄγρια δένδρα καὶ ἀγκάθια, ὁ ὅποιος πρῶτα ἐξεργιζώνει ἀπὸ αὐτὸ τὰ ἄκαρπα δένδρα καὶ τὰς ἀκάνθας καὶ ὕστερα φυτεύει εἰς αὐτὸ κάρπιμα καὶ ἥμερα φυτά.

Τοιοιτοτρόπως (λέγω) ἅς κάμῃ καὶ ἐκεῖνος ὅπου θέλει νὰ θησαυρίσῃ εἰς τὴν πεπονηρευμένην του καρδίαν τὸν ἀγαθὸν θησαυρὸν καὶ νὰ φυτεύσῃ εἰς αὐτὴν τὸ ἥμερον καὶ καρπερὸν φυτόν. Τίς δὲ εἶναι αὐτὸς ὁ ἀγαθὸς θησαυρὸς καὶ ποῖον εἶναι αὐτὸ τὸ ἥμερον καὶ κάρπιμον φυτόν, τὸ ὁποῖον ἀποδίδει εἰς τὸν ἀρμόδιόν του καιρὸν τὸν καρπὸν του, ὡς ἓν τὸ προφητικὸν ξύλον, τὸ ὁποῖον εἶναι φυτευμένον «παρὰ τὰς διεξόδους τῶν ὑδάτων»; Ἄλλο δὲν εἶναι τοῦτο, παρὰ τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ. Θησαυρίζεται

δὲ οὗτος ὁ πολύτιμος θησαυρὸς τοῦ ὀνόματος τοῦ Κυρίου καὶ ριζώνει εἰς τὴν καρδίαν τοῦ ἀνθρώπου τοῦτο τὸ εὐλογημένον ξύλον τῆς νοερᾶς προσευχῆς, ὅταν εὕρῃ σῶμα νενεκρωμένον ὑπὸ τῆς ἀσκήσεως καὶ τῆς παντοτινῆς νηστείας. Ἀφοῦ λοιπὸν θησαυρισθῇ εἰς τὴν καρδίαν τὸ ὄνομα τοῦ Χριστοῦ, τότε ἐνδύεται ἡ καρδία τὸ φόρεμα τοῦ Χριστοῦ, τότε ἐνδύεται τὴν Χάριν τοῦ Χριστοῦ. Καλλίτερα δὲ νὰ εἰπῶ, βάφεται ἡ καρδία μὲ τὸ ὄνομα τοῦ Χριστοῦ καὶ ἐνώνεται ἡ Χάρις τοῦ Χριστοῦ μὲ τὴν καρδίαν. Ὅθεν, ἡ μὲν καρδία εἶναι ἐν τῷ Χριστῷ, ὁ δὲ Χριστὸς ἐν τῇ καρδίᾳ. Ὁ Χριστὸς τότε καταπίνει τὴν καρδίαν καὶ ἡ καρδία καταπινομένη ὑπὸ τοῦ Χριστοῦ καταπίνει τὸν Χριστόν. Ἀγνὸν ἀργύριον εἶναι τὸ ὄνομα τοῦ Χριστοῦ, πεπτρωμένον καὶ καθαρισμένον ἐπαπλασίως καὶ μυριοπλασίως, ἀγνὴ γίνεται τότε καὶ ἡ καρδία ὡς ἓν καὶ ἐκεῖνο. Καὶ πάλιν, τὸ ὄνομα τοῦ Χριστοῦ εἶναι φῶς, φῶς γίνεται τότε καὶ ἡ καρδία.

Εἰς ὁποίαν λοιπὸν καρδίαν τιμᾶται καὶ δοξάζεται καὶ μελετᾶται τὸ ὄνομα τοῦ Χριστοῦ, ἐκεῖ ἀοράτως ἐνοικεῖ ὁ Χριστός. Ὅπου δὲ ἐνοικεῖ ὁ Χριστός, ἐκεῖ κατοικεῖ καὶ ὁ Πατήρ. Καὶ ὅπου κατοικεῖ ὁ Πατήρ σὺν τῷ Τίῳ, ἐκεῖ ἀναπαύεται καὶ τὸ Ἅγιον Πνεῦμα. Διότι ἡ Ἁγία Τριάς εἶναι ἀδιαίρετος καὶ ὁμοούσιος. Ὅπου δὲ κατοικεῖ καὶ ἀναπαύεται ἡ Ἁγία Τριάς, ἐκεῖθεν βρῦουν οἱ ποταμοὶ τοῦ ζῶντος ὕδατος, λέγομεν τὰ πνευματικὰ νοήματα καὶ οἱ χεῖμαρροι τῆς ἀγίας σοφίας. Διὰ τοῦτο λοιπὸν λέγομεν ὅτι ἡ καρδία, ὁποῦ ἐγενεν οἰκῆτρια καὶ μονήτρια τοῦ ἀοράτου καὶ πανσόφου Θεοῦ, γεννᾷ καὶ ἀναβρῦει λόγον διδακτικόν, λόγον σωτήριον, λόγον καρπερὸν, λόγον σοφόν, λόγον ἅγιον, λόγον ἀγαθόν, καθὼς λέγει· «ἐξηρεῦξαι τὴν καρδίαν μου λόγον ἀγαθόν, λέγω ἐγὼ τὰ ἔργα μου τῷ βασιλεῖ». Ὅμοίως καὶ ἡ γλῶσσα τότε δὲν προφθάνει νὰ ὁμιλῇ τὰ νοήματα, ὁποῦ γεννᾷ ἡ καρδία, διὰ τοῦτο λέγει· «ἡ γλῶσσα μου κάλαμος γραμματέως ὀξυγράφου».

Ἄλλ' ὅμως πάλιν λέγομεν, ἀγαπητέ, ὅτι, ὅταν εἶναι

ἡ καρδιά σου γεμάτη ἀπὸ πονηροῦς λογισμοὺς καὶ ἀπὸ δαιμονικὰ διανοήματα ὥσάν κανένα σῶμα γεμάτο πύον, τότε εἶναι χρεῖα νὰ μεταχειρισθῇς εἰς αὐτὴν τὴν καρδίαν τὴν βεντοῦζαν, ἡ ὁποία θέλει τραβήξει καὶ θέλει ἐβγάλει καὶ θέλει παστρεύσει τὸ πύον καὶ τὰ βλαβερὰ αἵματα ἀπὸ αὐτὴν τὴν καρδίαν, ὅπου ἐκαταπληγώθη νοητῶς καὶ ἐκατασκοτώθη ἀπὸ τοὺς ἀσπλάγχνους καὶ νοητοὺς ληστὰς. Καὶ βεντοῦζαν δὲν λέγω ἐκείνην ὅπου μεταχειρίζονται ἔξω εἰς τὸν ἄνθρωπον οἱ ἱατροὶ τοῦ σώματος, ἀλλὰ ἐκείνην ὅπου μεταχειρίζονται μέσα εἰς τὰ διανοήματα τῆς καρδίας οἱ ἱατροὶ τῆς ψυχῆς, οἱ ἐργάται, λέγω, τῆς νηπτικῆς καὶ καρδιακῆς εὐχῆς. Διότι ἀνίσως ἐσὺ ἔχεις τὴν καρδίαν σου πεπληρωμένην καὶ βαρυφορτωμένην ἀπὸ πονηροῦς λογισμοὺς καὶ ἀπὸ ψυχοθανατηφόρα διανοήματα, μὲ ἄλλον τρόπον εἶναι ἀδύνατον νὰ τὴν ἐξαλαφρώσης ἀπὸ αὐτὰ καὶ νὰ τὴν θεραπεύσης, ἀνίσως δὲν μεταχειρισθῇς εἰς τὸ στήθος σου τὴν καρδιακὴν εὐχὴν ὥσάν βεντοῦζαν. Διότι, καθὼς ἡ βεντοῦζα πιάνει σφικτὰ τὸ κατασκοτωμένον σῶμα καὶ ἐβγάξει ἀπὸ αὐτὸ ὅλα τὰ βρωμερὰ αἵματα, τοιουτοτρόπως καὶ ἡ καρδιακὴ εὐχή, ἀνίσως πιάσῃ τὸ στήθος σου σφικτὰ ἔσωθεν ἐβγάξει ἀπὸ αὐτὸ ὅλα τὰ πορνικὰ καὶ τὰ πονηρὰ διανοήματα καὶ τὸ καθαρίζει. Τοῦτο δὲ ὅπου λέγω ἡμπορεῖς, ἀγαπητέ, νὰ τὸ δοκιμάσης καὶ μὲ τὸ ἔργον κατὰ τὸν ἐπόμενον τρόπον.

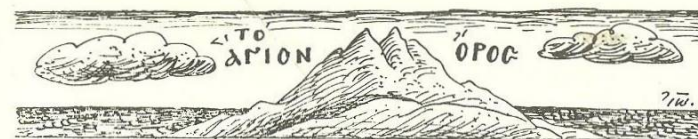
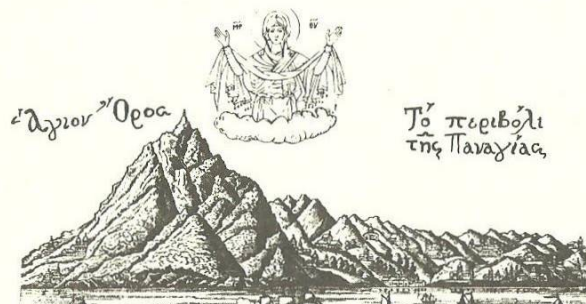
Νὰ καθίσῃς λοιπόν, ἀγαπητέ, εἰς ἓνα τόπον ὥσάν εἰς ἓνα σκαμνίον ἢ καὶ ὄρθιος, νὰ στέκεσαι ὁμῶς καὶ νὰ εἶσαι ὀλίγον ἐσκυμμένος καὶ κλίνοντας τὴν κεφαλὴν σου ἐπὶ τὰ ἔμπροσθεν νὰ κάμῃς τὴν ράχην σου ὥσάν καμπούραν, καὶ τότε ἄρχιζε νὰ λέγῃς τὴν εὐχὴν ἀπὸ τὸ βάθος τῆς καρδίας σου, τραβίζοντας αὐτὴν τὴν καρδίαν σου, ἥτοι τὸ μεσαίτατον μέρος τοῦ στήθους σου, ὅπου ἔγινεν ἡ βαθουλότης αὐτοῦ, ὅσον δύνασαι μὲ τὴν εὐχὴν εἰς τὰ ἔσωτερικώτερα μέρη τοῦ ἑαυτοῦ σου, κρατώντας ἐν ταῦτῳ καὶ τὴν ἀναπνοὴν σου, ὅσον βαστᾷς ὅταν τραβᾷς τὴν καρδίαν σου μὲ τὴν εὐχὴν ἔχοντας προσηλωμένην ἐκεῖ ὅλην σου

τὴν προσοχὴν, διότι, ἂν κάμῃς τοιουτοτρόπως, τὸ στήθος σου ἔξωθεν κατὰ μεσῆς γίνεται ὁμοιον εἰς τὴν βαθουλότητα μὲ τὴν βεντοῦζαν, διότι ἡ νοητὴ βεντοῦζα τοῦ Ὀνόματος τοῦ Χριστοῦ τὸ τραβᾷ ἀπὸ μέσα σφικτότερα ἀπὸ τὴν αἰσθητὴν βεντοῦζαν διὰ νὰ ἐβγάλλῃ ἀπὸ αὐτὸ τὸ στήθος τὴν κεκρυμμένην ἡδονὴν τῆς σαρκικῆς ἐπιθυμίας καὶ νὰ βάλλῃ εἰς αὐτὸ ἄλλην ἡδονὴν, ἡγουν τὴν ἡδονὴν τῆς πνευματικῆς ἐπιθυμίας.

Ὅτι δὲ ἡ κακὴ ἐπιθυμία τοῦ ἀνθρώπου ἔχει τὴν φωλεὰν καὶ τὸν θρόνον τῆς εἰς τὸ στήθος διὰ νὰ δυνηθῇ ἀπὸ ἐκεῖ νὰ πολεμήσῃ τὸν ἄνθρωπον εἰς ὅλα τὰ μέρη, ὥσάν ἀπὸ κανένα ἐπιτήδειον καὶ ἐπιδέξιον προμαχῶνα, τὸ καταλαμβάνει πᾶς ἓνας ἀπὸ τοῦτο, ὅπου θέλω εἰπεῖ. Διότι λέγοντας κανεῖς ταύτην τὴν εὐχὴν, ὡς εἵπαμεν, σηκώνεται ἀπὸ τὸν ἄνθρωπον εὐθὺς καὶ χάνεται ἐν τῷ ἅμα ἡ σαρκικὴ ἐπιθυμία, καθὼς σηκώνεται καὶ χάνεται ἡ πάχνη ἀπὸ τὴν θερμότητα τοῦ ἡλίου, καὶ ἀφοῦ χαθῇ ἡ ἡδονὴ τοῦ σατανᾶ, ἔρχεται εὐθὺς - εὐθὺς ἡ πνευματικὴ ἐπιθυμία καὶ λαμβάνει ἐκεῖνον τὸν τόπον. Ἀνίσως λοιπὸν δὲν διωχθῇ ἐκεῖθεν ὁ σατανᾶς καὶ ἀνίσως δὲν σηκωθῇ ἐκεῖθεν ὁ μιᾶρός του θρόνος, ὅστις εἶναι οἱ συγχαμεροὶ καὶ οἱ πορνικοὶ λογισμοί, δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἔλθῃ ἐκεῖ ἡ καθαρωτάτη Χάρις τοῦ Θεοῦ, νὰ στήσῃ ἐκεῖ τὸν λαμπρὸν θρόνον τῶν θείων τῆς καὶ πνευματικῶν νοημάτων. Διότι, πῶς εἶναι δυνατόν εἰς ἓνα κάστρον, ὅπου κάθονται οἱ ἐχθροὶ καὶ οἱ ἀποστάται τοῦ βασιλέως, νὰ στήσῃ ἐκεῖ ὁ βασιλεὺς ἐδικόν του θρόνον καὶ νὰ ὀρίσῃ ἐκεῖ τάξιν καὶ παράταξιν ἐδικήν του. ἀνίσως πρῶτα δὲν διωχθοῦν ἐκεῖθεν οἱ ἐχθροὶ του καὶ ἀνίσως δὲν ἐξολοθρευθοῦν ἐκεῖνοι ὅπου τὸν μισοῦν;

Ὅμοιος καὶ εἰς ἓνα ἀραχνιασμένον καὶ ἀσκούπιστον ὀσπίτιον, τὸ ὁποῖον εἶναι καταγώγιον τῶν βρωμερῶν σκωλήκων καὶ τῶν φαρμακερῶν σκορπίων, πῶς εἶναι βολετὸν νὰ ἔμβῃ εἰς αὐτὸ καὶ νὰ ἀναπαυθῇ ἐπάνω εἰς τὰ σκουπίδια καὶ εἰς τοὺς σκώληκας ἓνας δεδοξασμένος

βασιλεύς, ὁποῦ φορεῖ λαμπροτάτην καὶ ἀτίμητον πορφυρίδα, ἀνίσως δὲν εὐτρεπισθῇ πρῶτα ἐκεῖνος ὁ οἶκος καὶ δὲν γένη ἄξιος διὰ τὸν βασιλέα; Λοιπόν, καὶ εἰς μίαν ἀκάθαρτον καὶ ρυπαρὰν καρδίαν πῶς εἶναι δυνατόν νὰ ἔμβῃ καὶ νὰ ἀναπανθῇ ὁ λαμπρότατος καὶ ὁ καθαρώτατος Νυμφίος τῆς Ἐκκλησίας, ὁ Κύριός μας, λέγω, Ἰησοῦς Χριστός, ἀνίσως δὲν καθαρισθῇ πρῶτα ἐκείνη ἡ καρδία μὲ τὸ καθαριστικὸν ὄνομα πάλιν Αὐτοῦ τοῦ ἰδίου Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ; Ὡ, ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν ἀπεράντων αἰώνων. Ἀμήν.

Λόγος δωδέκατος

Περὶ τοῦ ὅτι ἐκεῖνον τὸν ἄνθρωπον τοῦ ὁποίου ἡ καρδία μελετᾷ ἀδιαλείπτως τὴν εὐχήν, τὸν εὐλαβοῦνται οἱ θεῖοι ἄγγελοι καὶ τὸν φυλάγουσιν ἄνθρωπον ἀπὸ πᾶσαν ἁμαρτίαν, διότι ἠγαπήθη παρὰ Θεοῦ, καθὼς καὶ αὐτὸς ἠγάπησεν τὸν Θεὸν ἐξ ὅλης του τῆς καρδίας.

Εὐλόγησον πάτερ

Ὁ λοιπόν, ὦ μοναχέ, ὁποῦ ἄφησες τὸν κόσμον καὶ τὰ πράγματα τοῦ κόσμου καὶ ἦλθες εἰς τοῦτο τὸ χαριτωμένον καὶ ἀγγελικὸν σχῆμα, εἰς τὴν θέλησιν νὰ χαριτωθῇ καὶ νὰ παρηγορηθῇ ἡ ψυχὴ σου τὴν χαριτωμένην καὶ θείαν παρηγορίαν, φρόντισε καὶ ἀγωνίζου νὰ ἀποκτήσῃς εἰς τὴν καρδίαν σου τὴν μελέτην τῆς νοερᾶς προσευχῆς καὶ ἐπιμελήσου, ὅσον ἡμπορεῖς, διὰ νὰ γραφθῇ καὶ νὰ τυπωθῇ μέσα εἰς τὴν καρδίαν σου τὸ χαριτωμένον καὶ παρηγορητικὸν ὄνομα τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Διότι μὲ τοῦτον τὸν τρόπον θέλεις κάμει τοὺς ἁγίους ἀγγέλους νὰ σὲ εὐλαβοῦνται καὶ νὰ σὲ ἀγαποῦν. Διότι αὐτοὶ οἱ ἄγγελοι, εὐλαβοῦμενοι καὶ τιμῶντες αὐτὸ τὸ ὄνομα τοῦ Χριστοῦ, εὐλαβοῦνται καὶ τιμῶσι καὶ τὸν τόπον, εἰς τὸν ὁποῖον εἶναι γεγραμμένον αὐτὸ τὸ ὄνομα τοῦ Χριστοῦ.

Καὶ λοιπόν, ἀφοῦ γράψῃς εἰς τὴν καρδίαν σου τὴν εὐχὴν ταύτην, ἣτις εἶναι τὸ ὄνομα τοῦ Χριστοῦ, ὃχι μόνον θέλουν σὲ ἔχει οἱ ἄγγελοι εἰς εὐλάβειαν καὶ τιμὴν ὡς φίλον ταύτης τῆς εὐχῆς, ἀλλὰ ἀκόμη θέλουν σοῦ γίνονται καὶ φίλοι ἀχώριστοι εἰς ὅλην σου τὴν ζωὴν. Εἰς τοὺς δρόμους καὶ εἰς τὰς στράτας θέλουσι σὲ συνοδεύσει ἀοράτως, τὴν νύκτα θέλουν σὲ φυλάξει ἀπὸ φόβου νυκτερινὸν καὶ τὴν ἡμέραν θέλουν σὲ σκεπάσει ἀπὸ βέλους πετομένου ἡμέρας. Εἰς τὰς ὑπηρεσίας θέλουν σοὶ βοηθήσει καὶ θέλουν σὲ ἐνδυναμώσει θαυμασίως. Εἰς τὰς ἐρωτήσεις θέλουν σὲ συνετίσει νὰ ὁμιλῇς σοφῶς καὶ ἀσκοιτάπτως. Εἰς τὴν προσευχὴν θέλουν στέκονται καὶ αὐτοὶ μετὰ σοῦ συμπροσευχόμενοι, πασίχαροι, ἱκετεύοντες τὸν Ὑψίστον διὰ λόγον σου. Εἰς τοὺς κινδύνους θέλουν σοῦ γίνονται παρηγορία καὶ ἀνέλπιστος σωτηρία. Τοὺς ὁποίους ἀγγέλους ὀφθαλμοφανῶς μὲν δὲν τοὺς βλέπεις, ὅμως αἰσθητῶς καταλαμβάνεις τὴν βοήθειάν τους. Ἐνίστε δὲ τοὺς βλέπεις καὶ βλεποφάνερα, κατὰ τὴν ψυχικὴν σου δύναμιν καὶ κατὰ τὴν καθαρότητα τῆς καρδίας σου.

Χαρὰ λοιπὸν εἶναι εἰς τὴν ψυχὴν σου, ἀνίσως ἀποκτήσῃς τοιοῦτους χαριτωμένους φίλους καὶ τοιοῦτους δυνατοὺς φυλακτόρας, οἱ ὅποιοι ἄγγελοι ἐπὶ ταύτου εἶναι διωρισμένοι ἀπὸ τὸν Θεὸν νὰ φυλάγουν τὴν ψυχὴν σου, ἕως ὅπου νὰ τὴν παραστήσουν ἐνώπιον τοῦ Νυμφίου τῆς Ἰησοῦ, ὡς νύμφην ἁμωμον καὶ καθαρὰν. Διότι, καθὼς ἐσύ, ἀγαπητέ, ἀπέρριψες ἀπὸ λόγου σου κάθε σαρκικὸν θέλημα καὶ μάταιαν φροντίδα καὶ ἐδόθης ὅλως διόλου εἰς τὴν μελέτην τῆς εὐχῆς καὶ εἰς τὴν ἐνθύμησιν αὐτοῦ τοῦ Θεοῦ, τοιοῦτοτρόπως καὶ ὁ Θεὸς σὲ ἐνθυμᾶται πάντοτε καὶ σὲ ἔχει διὰ ἐδικὸν Του ἄνθρωπον γράφοντας τὸ ὄνομά σου εἰς τὸ ἀνεξάλειπτον βιβλίον τῆς Αὐτοῦ θείας ἐνθυμῆσεως.

Διὰ τοῦτο χαῖρε, ἀγαπητέ, καὶ εὐφραίνου, καθὼς λέγει καὶ ὁ Κύριος· «χαίρετε δέ, ὅτι τὰ ὀνόματα ὑμῶν ἐγγράφη ἐν τοῖς οὐρανοῖς». Καὶ λοιπόν, ἐπειδὴ ἐγγράφη τὸ

ὄνομά σου ἐν Βίβλῳ ζωῆς μετὰ τὴν γραφὴν, ὅπου ἔγραψες ἐσὺ εἰς τὴν βίβλον τῆς καρδίας σου τὸ ὄνομά Του τὸ θεῖον διὰ τῆς παντοτινῆς καρδιακῆς εὐχῆς, σοῦ ἔχει ὁ Θεὸς εἰς τὸ ἐξῆς τὴν μέριμνάν σου, ἐγνοιάζοντας καὶ φυλάγοντας μετὰ τὴν Χάριν Του τὴν ψυχὴν σου ὡς κόρην ὀφθαλμοῦ ἀπὸ πάσης ἁμαρτίας, «ἀπὸ παντὸς πράγματος ἐν σκότει διαπορευομένου, ἀπὸ συμπτώματος καὶ δαιμονίου μεσημβρινοῦ», διότι φυλάγεις καὶ ἐσὺ ἀνεξαλείπτως εἰς τὸ βάθος τοῦ ἑαυτοῦ σου τὴν ἀγάπην Αὐτοῦ καὶ τὴν ἐνθύμησίν Του, διὰ τὸ ὅποιον εἶπε καὶ κάποιος ἀπὸ τοὺς πατέρας τοιοῦτοτρόπως:

«Ἀδελφός τις, ἐλθὼν εἰς ἔκστασιν, εἶδε μίαν μεγαλωτάτην ἐκκλησίαν, εἰς τῆς ὁποίας τὸ μέσον ἦτον ἓνας μεγαλοπρεπῆς καὶ δεδοξασμένος ἀρχιερεὺς, ὦντας ἐνδεδυμένοις ἅπασαν τὴν ἀρχιερατικὴν στολὴν, εἰς τῆς ὁποίας τὴν λαμπρότητα καὶ τὴν εὐμορφίαν δένεται πᾶσα γλῶσσα, ὅπου θέλει νὰ ἱστορήσῃ τὴν ὠραιότητα καὶ τὴν εὐμορφίαν ἐκείνου τοῦ δεδοξασμένου ἀρχιερέως. Ὅλογυρα δὲ αὐτοῦ ἐπαραστέκοντο κάποιοι ἀστραπόμορφοι, ἀπὸ τοὺς ὁποίους ἄλλοι μὲν ἦτον ὡσὰν διάκονοι κρατοῦντες εἰς τὰς χεῖρας αὐτῶν ἀνεκδιήγητα θυμιατά, μετὰ τὰ ὁποία ἐθυμιάζαν τὸν μακάριον ἐκεῖνον καὶ οὐράνιον ἀρχιερέα, ἄλλοι δὲ ἦτον ὡσὰν ἱερεῖς, οἱ ὅποιοι ἐστέκονταν ὀλόγυρά του μετὰ ἅκραν εὐλάβειαν.

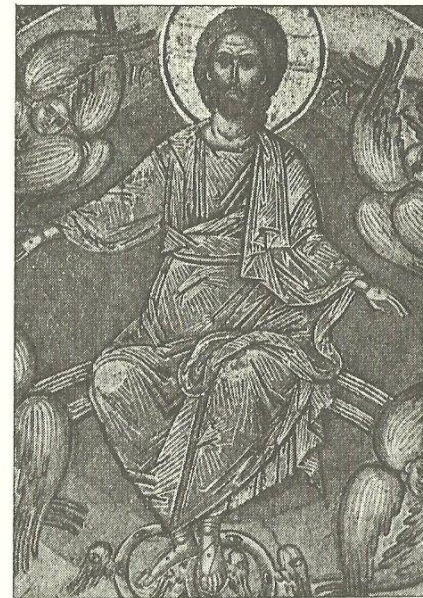
Ἦτον δὲ ὅλοι αὐτοὶ θαυμάσιοι εἰς τὴν θεωρίαν, διότι ὃχι μόνον ἡ ὄψις αὐτῶν ἦτον φωτεινὴ καὶ σεβασμία, ἀλλὰ καὶ τὰ ἱερατικά, ὅπου ἐφοροῦσαν, τινῶν μὲν ἦτον ἄσπρα ὡσεὶ χιῶν καὶ καθαρὰ ὡσὰν τὸ φῶς, λεπτὰ δὲ καὶ καθαρὰ ἦτον τόσον ὅπου ἂν ἦτον δυνατὸν νὰ εὐρεθῶν ἐδῶ εἰς τὴν γῆν τοιαῦτα καὶ νὰ ἤθελαν ἀφεθῇ εἰς τὸν ἀέρα μοναχὰ τα, χωρὶς νὰ ἔχουν ἐπάνω των κανένα γήϊνον βάρος, παρευθὺς, λέγω, τὰ ἐσήκωνεν ὁ ἀέρας ὑψηλὰ εἰς τὸν αἰθέρα τοῦ οὐρανοῦ καὶ πλέον ποτὲ δὲν ἐκατέβαιναν ἀπὸ ἐκεῖ κάτω εἰς τὴν γῆν, διὰ τὴν ἄκραν ἐλαφρότητα καὶ ὑπερβολικὴν λεπτότητα ὅπου εἶχαν. Τινῶν δὲ πᾶ-

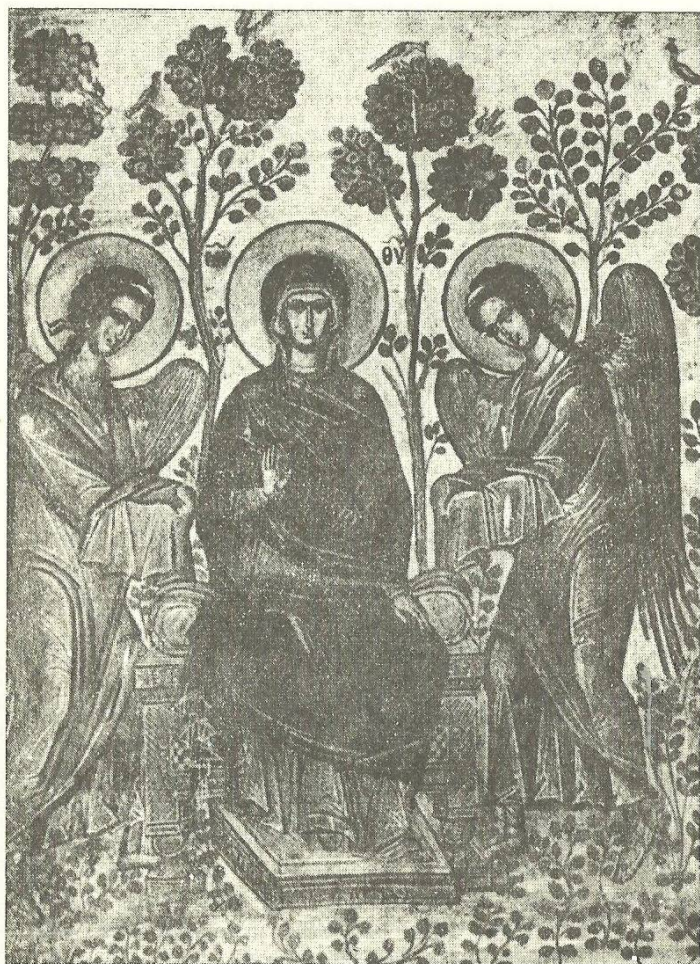
λιν τὰ ἱερατικά, ὅπου ἐφοροῦσαν, ἦτον ἄλλης θέας, τὴν ὁποῖαν ὄχι μόνον γλῶσσα πηλίνη δὲν δύναται νὰ τὴν διηγηθῇ, ἀλλὰ μήτε νοῦς ἡμπορεῖ νὰ τὴν καταλάβῃ μέσα μετὸν ἑαυτὸν του, διότι δὲν εἶναι πράγμα νὰ τὴν ὁμοιωθῇ ἐπάνω εἰς τὸν κόσμον.

Ἄλλοι δὲ ἐφοροῦσαν ἱερατικά ἀστράπτοντα, ὡσὰν ἀστράπτει ἡ ἀστραπή. Καὶ ἄλλοι μὲν ἀπὸ αὐτοὺς ἐστέκοντο δεξιόθεν τοῦ ἀρχιερέως, ἄλλοι δὲ ἀριστερόθεν. Πλὴν ἅπαντες ἐστέκοντο μετὰ πολλὴν εὐλάβειαν καὶ σεμνότητα. Ὁ δὲ μακάριος ἐκεῖνος ἀρχιερεὺς, τόσον ἦτον δεδοξασμένος καὶ τόσον ὑπερέβαινε καὶ ἐξεπερνοῦσε τοὺς ἄλλους εἰς τὴν δόξαν καὶ λαμπρότητα καὶ εἰς τὴν χάριν, ὅσον ἐξεπερνᾷ ὁ ἥλιος τοὺς λοιποὺς φωστῆρας. Ἰστάμενος οὖν ὁ θαυμάσιος καὶ ἀκατανόητος οὗτος ἀρχιερεὺς ὄρθιος, ἔβλεπε κατὰ ἀνατολὰς καὶ ἔψαλνε μεγαλοφώνως καὶ καθαρὰ ὀλίγον σύντομα κάποιον μέλος κατὰ πολλὰ γλυκύτατον καὶ ἀνεκδιήγητον. Ὁ δὲ μοναχὸς ἐκεῖνος βλέπωντας τὰ ἀκατανόητα ἐκεῖνα ἐξεπλήττετο καὶ ἀκούοντας τὴν γλυκυτάτην ἀρμονίαν καὶ τὴν πάντεσπρον μελωδίαν ἐθαυμάζετο.

Ὅθεν ἀπὸ τὸν πολὺν θαυμασμόν του ἀλησιμονοῦσε τοὺς λόγους, ὅπου ἔψαλνεν ὁ οὐράνιος ἐκεῖνος ἀρχιερεὺς καὶ δὲν ἡμποροῦσε νὰ κρατήσῃ εἰς τὴν ἐνθύμησίν του καὶν μήτε ἓνα λόγον ἀπὸ ὅσα ἤκουε, μόνον ὅπου ἔβανεν εἰς τοῦτο ὅλην του τὴν προσοχήν, διότι ἤξευρε μετὸν ἑαυτὸν του ὅτι ἔχει νὰ χωρισθῇ ἀπὸ ἐκείνην τὴν μακαριωτάτην θεωρίαν καὶ ὅτι θέλουν τὸν χρησιμεύσει ἐκεῖνοι οἱ λόγοι εἰς τὴν παροῦσαν ζωὴν. Τέλος πάντων, ἀκούοντας καὶ ἀλησιμονῶντας ἐκράτησεν εἰς τὴν ἐνθύμησίν του μόνον ἓνα λόγον, ὅπου εἶπε μεγαλοφώνως εἰς τὸ τέλος ὁ θαυμάσιος ἐκεῖνος καὶ μακάριος ἀρχιερεὺς· εἶπε δὲ τοιοῦτοτρόπως· «ὅσον κανεῖς ἐνθυμᾶται καὶ ἀγαπᾷ τὸν Θεόν, τόσον καὶ αὐτὸν τὸν ἐνθυμᾶται καὶ τὸν ἀγαπᾷ ὁ Θεός». Καὶ παρעνθὺς ἦλθεν ὁ ἀδελφὸς εἰς τὸν ἑαυτὸν του καὶ ἔλεγεν ὅτι κατ' ἐκείνην τὴν ὥραν ἐγροικοῦσε μέσα εἰς

τὴν καρδίαν του κάποιον πῦρ, τὸ ὁποῖον ἔκαιε τὴν καρδίαν του ὡσὰν καμμία ἀναμμένη λαμπάδα, καθὼς λέγει· «οὐχὶ ἡ καρδία ἡμῶν καιομένη ἦν ἐν ἡμῖν, ὡς ἐλάλει ἡμῖν ἐν τῇ ὁδῷ, καὶ ὡς διηρμήνευεν ἡμῖν τὰς γραφάς;». Αὐτῷ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν.

Λόγος δέκατος τρίτος

Περὶ τοῦ ὅτι ἀνίσως ὁ ἀγωνιστὴς μοναχὸς προσευχηθῇ νοερῶς μετὰ συντετριμμένης καρδίας εἰς τὸν Χριστὸν ἐν καιρῷ θλίψεως καὶ τοῦ πειρασμοῦ, ἀποκαλύπτεται εἰς αὐτὸν ἀπὸ τὸν Χριστὸν καμμία θεϊκὴ θεωρία, ἡ ὁποία ὄχι μόνον τὸν παρηγορεῖ πνευματικῶς εἰς τὴν θλίψιν του καὶ τοῦ δίδει χρηστάς ἐλπίδας διὰ τὰ μέλλοντα ἀγαθὰ, ἀλλὰ ἀκόμη τον κάμνει καὶ πολὺ πλέον θερμότερον εἰς τὴν ἀρετὴν, παρὰ ὅπου ἦτον πρῶτα.

Εὐλόγησον πάτερ

κουσον, ὦ μοναχέ! ὡσὰν εἰς παραβολὴν, πῶς εὐρίσκει χάριν καὶ παρηγοσίαν ἡ ψυχὴ σου κοντὰ εἰς τὸν Θεόν. Ἕνας ἀνδρειωμένος καὶ γενναῖος ἄνθρωπος νὰ ᾔθελε βάλει εἰς κίνδυνον τὸν ἑαυτὸν του διὰ τὴν ἀγάπην τοῦ βασιλέως καὶ νὰ ᾔθελε κάμει κανένα μεγάλον ἀνδραγάθημα διὰ τὴν δόξαν τοῦ βασιλέως, ἀράγε ὁ βασιλεὺς δὲν θέλει τιμήσει τὸν τοιοῦτον μὲ χαρίσματα βασιλικά καὶ μεγαλοπρεπῆ; Ναί! Θέλει τὸν τιμήσει καθὼς τοῦ πρέπει καὶ θέλει τοῦ δώσει κανένα ἀξίωμα ἀντάξιον τοῦ ἀνδραγαθήματός του. Καὶ πάλιν, ἀνί-

σως εκείνος δείχνει εἰς τὸν βασιλέα περισσοτέραν ἀγάπην ἀπὸ τὴν πρώτην καὶ κινδυνεύει κάθε ὥραν εἰς τὴν ζωὴν του δι' αὐτὸν καὶ εἶναι νὰ πάθῃ διὰ τὴν ἀγάπην του ὅ,τι λυπηρὸν καὶ ἐναντίον τὸν εὖρη, ἄραγε ὁ βασιλεὺς, βλέποντας τὴν καλὴν του προαίρεσιν καὶ τὴν γενναίαν του γνώμην, δὲν θέλει τὸν προβιάσει εἰς μεγαλύτεραν τιμὴν καὶ εἰς ὑψηλότερον ἀξίωμα; Ναί! θέλει τὸν τιμήσει περισσότερο, διὰ νὰ τὸν κάμῃ θαρσαλέωτερον εἰς τοὺς πολέμους καὶ σταθερώτερον εἰς τὴν ἀγάπην του. Καὶ πάλιν, ἀνίσως ὁ τιμηθεὶς φίλος τοῦ βασιλέως φέρεται ἐμπιστευόμενος καὶ εἰς αὐτὴν τὴν τιμὴν καὶ φαίνεται ἄξιος καὶ δείχνει εἰς τὸν βασιλέα τὴν ἀγάπην μεγαλύτερην καὶ τὴν εἰς τοὺς κινδύνους καὶ πολέμους προθυμίαν θερμοτέραν, ἄραγε ὁ βασιλεὺς δὲν θέλει τὸν ἀνεβάσει εἰς μεγαλύτερον βαθμὸν τῆς τιμῆς; Ναί! θέλει τὸν ἀνεβάσει εἰς τὸν μεγαλύτερον βαθμὸν τῆς τιμῆς καὶ θέλει τὸν ἔχει ὅχι ὡς ξένον καὶ ὡς παρακατινὸν τοῦ φίλου, ἀλλὰ ὡς ἐδικόν του ἐγκαρδιακὸν ἀδελφόν.

Ὅμως, τὴν πρώτην φορὰν δὲν τοῦ ἔδωκεν ὁ βασιλεὺς διὰ μιᾶς τὴν τόσῃν τιμὴν, ἀλλὰ τὸν ἐτίμησεν ἰσοστάσια κατὰ τὰ ἀνθραγαθήματά του καὶ τὸν ἀνέβασεν ἀπὸ ἀξίωμα εἰς ἀξίωμα, ἀπὸ δόξαν εἰς δόξαν, ἀπὸ τιμὴν εἰς τιμὴν, ἀπὸ χάριτα εἰς χάριν καὶ ἀπὸ βαθμὸν εἰς βαθμὸν, ἕως ὅπου τὸν ἀνέβασεν εἰς τὸν ἔσχατον βαθμὸν τῆς τιμῆς καὶ τὸν ἔκαμε συγκάθεδρόν του καὶ συγκοινωνὸν τῆς βασιλείας του. Τοῦτο δὲ τὸ ἔκαμεν ὁ βασιλεὺς μὲ διάκρισιν καὶ μὲ σοφίαν, διὰ νὰ ἐνθυμᾶται ὁ φίλος του ὅτι ἕως ὅπου νὰ φθάσῃ εἰς ἐκεῖνο τὸ ὑψηλὸν ἀξίωμα πόσους πειρασμοὺς καὶ πόσους κινδύνους ἔδοκίμασε καὶ ὑπέφερε καὶ νὰ προσέχη νὰ πολιτεύεται καθὼς τοῦ ἀπαιτεῖ τὸ ἀξίωμά του, φυλάγοντας καὶ ἀποδίδοντας εἰς τὸν βασιλέα τὸ προσήκον σέβας καὶ εὐπειθειαν ἕως τέλους. Ἀνίσως ὅμως ὁ βασιλεὺς ἤθελε τὸν ἀνεβάσει διὰ μιᾶς εἰς ἐκείνην τὴν τιμὴν, ἴσως ἤθελεν ὑψηλοφρονήσει ὁ φίλος του εἰς τὴν μεγάλην δόξαν καὶ ἤθελε νομίσει ὅτι εὐρῆκε τὴν τιμὴν ὡς ἓνα τυχη-

ρὸν καὶ ἐπομένως δὲν ἤθελε φερθῇ καθὼς τοῦ πρέπει. Ὅθεν ἦτον ἐνδεχόμενον νὰ χάσῃ πάλιν τὴν δόξαν του.

Τοιουτοτρόπως λοιπὸν κάμνει καὶ ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, ὁ οὐράνιος καὶ πάνσοφος βασιλεὺς. Ἀνταμείβει πλουσιοπαρόχως μὲ χαρίσματα θεϊκὰ ἐκεῖνον ὅπου τὸν ἀγαπᾷ γνησίως καὶ σηκώνει χαίρων καὶ ἀγαλλόμενος τὸν ζυγόν Του τὸν χρηστὸν καὶ τὸ φορτίον Του τὸ ἐλαφρόν. Διότι εἰς τὸν τοιοῦτον ἀποκαλύπτει διαφόρους ὀπτασίας καὶ μυστήρια, κατὰ τὴν καθαρότητα, ὅπου ἔχει ἡ καρδιά του, καὶ φανερώνει εἰς αὐτὸν τὴν δόξαν Του τὴν θεϊκὴν, ἄλλοτε περισσότερον καὶ ἄλλοτε ὀλιγώτερον, ἀναλόγως μὲ τὸν ἀγῶνα του καὶ μὲ τὸν κόπον τῆς ἀσκήσεώς του, ἐπειδὴ ἀναπαύεται εἰς αὐτὸν τὸ Πνεῦμά Του τὸ ἀγαθὸν τόσον διὰ τὴν ἀκριβῆ φύλαξιν, ὅπου ἔχει εἰς τὰς θείας Του ἐντολάς, ὅσον καὶ διὰ τὴν ἄκραν ταπεινοφροσύνην τῆς καρδίας του, διὰ τὴν ὁποίαν τὸν προικίζει μὲ τὴν Χάριν Του, καθὼς λέγει ἡ Γραφή· «ταπεινοὶς δὲ δίδωσι χάριν». Διότι καὶ ὁ Κύριος τῆς δόξης τόσον ἡγάπησεν αὐτὴν τὴν ταπείνωσιν, ὥστε ὅπου, ὅταν ἦτον εἰς τὸν κόσμον σωματικῶς ὁ ἀσώματος καὶ ὁρατῶς ὁ ἀόρατος καὶ ἀθεώρητος τῇ θεότητι, δὲν εὐδόκησε νὰ σκεπάσῃ τὴν ἀγίαν Του σάρκα μὲ τὴν δόξαν τῆς θεότητός Του, τὸ ὅποιον ἔδειξεν ἐν ἀκαρεῖ χρόνῳ μόνον εἰς τὴν φορικτὴν Του Μεταμόρφωσιν, ἀλλὰ μὲ τὴν ἀγίαν Του σάρκα εὐδόκησε καὶ ἐσκέπασε τὴν θεότητά Του, ἀπὸ τὸ ὅποιον δὲν ἤμπορεῖ νὰ γένη ἄλλο ταπεινότερον, διότι ποῖον ἄλλο ἀπὸ τοῦτο εἶναι ταπεινότερον;

Ἐνας Θεὸς ἀκατανόητος, ἀόρατος, ἀκατάληπτος, ἀπεριόριστος, ἀναρχος, αἰδιος, πάνσοφος, Θεός, ὅπου ἐποίησε τοὺς οὐρανοὺς, τοὺς φωστῆρας, τοὺς ἀγγέλους, τοὺς ἀρχαγγέλους, τὴν γῆν, τὴν θάλασσαν καὶ πάντα τὰ κτήνη, ἐρπετά, πετεινὰ πτερωτὰ καὶ ὅλα τὰ λοιπὰ ποιήματα τὰ ὁρατὰ καὶ τὰ ἀόρατα, Οὗτος, λέγω, νὰ καταδεχθῇ νὰ φορέσῃ σάρκα ἀνθρωπίνην ἐπάνω εἰς τὴν θεότητά Του καὶ νὰ διακονήσῃ τὸ πλάσμα Του ὡσὰν νὰ ἦ-

τον δούλος τούτου; «Οὐκ ἦλθον, λέγει, διακονηθῆναι, ἀλλὰ διακονῆσαι καὶ δοῦναι λύτρον τὴν ψυχὴν μου».

Διὰ ταύτην οὖν τὴν αἰτίαν, ἐκείνον τὸν ἄνθρωπον, ὁποῦ μιμεῖται τὴν ταπείνωσιν καὶ τὴν ἀπλότητα τοῦ Χριστοῦ, τὸν ἀγαπᾷ καὶ ὁ Χριστὸς ὑπερβολικά. Καὶ ὅχι μόνον τὸν ἀγαπᾷ, ἀλλὰ ἔχει ἀκόμη καὶ διὰ ἐδικὴν Του χαρὰν καὶ ἀγαλλίασιν τὴν ταπείνωσιν καὶ τὴν ἀπλότητα ἐκείνου, διὰ τοῦτο λέγει καὶ ὁ θεὸς Εὐαγγελιστῆς· «ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ ἠγαλλιάσατο τῷ πνεύματι ὁ Ἰησοῦς καὶ εἶπεν, ἑξομολογοῦμαι σοι, Πάτερ, Κύριε τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, ὅτι ἀπέκρυψας ταῦτα ἀπὸ σοφῶν καὶ συνετῶν καὶ ἀπεκάλυψας αὐτὰ νηπίοις». Διὰ τοῦτο λοιπὸν φανερῶναι καὶ δείχνει εἰς αὐτὸν διαφόρους ὁπτασίας καὶ θεωρίας καὶ τὸν παρηγορεῖ μὲ τὴν Χάριν Του εἰς τὰς θλίψεις καὶ πειρασμούς, μάλιστα δὲ τότε τὸν παρηγορεῖ ἡ Χάρις Του περισσότερον, ὅταν τὸν βλέπῃ ὅτι δείχνει εἰς αὐτὸν κάποιαν γενναίαν προαίρεσιν καὶ προθυμίαν εἰς τὸ νὰ ἀγωνισθῇ μὲ ὑπερβολικὴν ἀσκησιν διὰ τὴν ἀγάπην Του, διὰ τὴν ὁποίαν ἀσκησιν στενοχωρεῖται εἰς τὸ σῶμα κατὰ πολλὰ, ἀλλὰ εἰς αὐτὸν τὸν καιρὸν τῆς στενοχωρίας καὶ τοῦ ἀγῶνος του προφθάνει εὐθύς ἡ Χάρις καὶ τὸν παρηγορεῖ εἰς τὴν θλίψιν μὲ τὴν παρουσίαν Της καὶ μὲ τὴν ἐμφάνειάν Της. Ἡ δὲ παρηγορία γίνεται εἰς αὐτὸν οὕτως:

Καθὼς ἓνας βασιλικὸς ἄνθρωπος, φίλος τοῦ βασιλέως, ὅταν πολεμῇ μὲ τοὺς ἐχθροὺς τοῦ βασιλέως διὰ τὰ κάστρα τοῦ βασιλέως, εἰς καιρὸν ὁποῦ στενοχωρεῖται διὰ τὸν δυνατὸν πόλεμον, ἀνίσως τοῦ ἔλθουν ἀπὸ τὸν βασιλέα γράμματα παρηγορητικά, ἐγκωμιαστικά, χαριεντικά καὶ ὑποσχετικά, γίνεται προθυμότερος καὶ θαρσαλεώτερος εἰς τὸν πόλεμον, διὰ τὴν ἐλπίδα ὁποῦ ἔχει νὰ τὸν τιμήσῃ ὁ βασιλεὺς ἀφοῦ νικήσῃ, τοιοῦτοτρόπως καὶ ἐκεῖνος ὁποῦ θλίβεται καὶ στενοχωρεῖται διὰ τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν γίνεται θερμότερος εἰς τὴν ἀσκησιν καὶ λαμβάνει μεγάλην παρηγορίαν, ἀνίσως ἤθελε τοῦ ἀποκαλύψει ὁ Κύριος καμμίαν ὁπτασίαν εἰς τὴν θλίψιν του. Διότι, ἅμα ὁποῦ

ἤθελε τοῦ ἀνοίξει ὁ Κύριος τὸ νοερὸν ὄμμα τῆς ψυχῆς καὶ ἅμα ὁποῦ ἤθελεν ἰδῇ ἐκεῖνος ὁ γνήσιος δούλος τοῦ Κυρίου ἐκεῖνο ὁποῦ εὐδοκεῖ ὁ οὐράνιος Πατὴρ νὰ δεῖξῃ εἰς τὸν δούλον Του, παρενθύς, λέγω, πηδᾷ ἔσωθεν ἡ καρδιά του χαίρουσα ἀρρήτως καὶ ἀγάλλεται θαυμασίως ἔξωθεν ἡ σάρκα του εἰς τὴν παρουσίαν τῆς θεϊκῆς ἐκείνης ἀποκαλύψεως, διὰ τοῦτο λέγει· «ἡ καρδιά μου καὶ ἡ σὰρξ μου ἠγαλλιάσαντο ἐπὶ Θεὸν ζῶντα». Ἀγάλλεται δὲ ἡ καρδιά καὶ ἡ σάρκα τούτου τοιοῦτοτρόπως, διότι ἐκείνην τὴν στιγμὴν, καθ' ἣν βλέπει ὁρατῶς τὰ ἀόρατα, τοῦ φαίνεται ὅτι ὡσὰν πῶς ἡ σάρκα του χάνει τὴν φυσικὴν τῆς βαρύτητα καὶ ὅτι ὡσὰν πῶς γίνεται ἐλαφρῇ, ὡσὰν νὰ εἶναι ἄσαρκον τίποτε. Διὰ τοῦτο χαίρει καὶ ἀγάλλεται ὑπερβαλλόντως, ἀπὸ τὴν ὁποίαν ὑπερβολικὴν χαρὰν τοῦ φαίνεται ἔτι ὅτι χορεύει μυστικῶς καὶ θαυμασίως, καθὼς ἐχόρευσε μυστικῶς καὶ θαυμασίως ἡ οἰκουμένη εἰς τὴν ξένην καὶ ἀκατάληπτον ἔνσαρκον Οἰκονομίαν τοῦ Χριστοῦ, διὰ τὸ ὁποῖον ἔλεγεν καὶ ὁ προφήτης· «τὰ ὄρη ἐσκίρτησαν ὡσεὶ κριοὶ καὶ οἱ βουνοὶ ὡς ἀρνία προβάτων».

Διὰ τοῦτο λοιπόν, ἀπὸ ταύτην τὴν ὥραν, ὁποῦ ἤθελεν ἰδῇ ὁ δούλος τοῦ Χριστοῦ τὸν Χριστὸν ἢ ὡς πατριάρχην ἱεουργοῦντα ἢ ὡς βασιλέα δεδοξασμένον ἢ ὡς φίλον του ἠγαπημένον, ἀπὸ ταύτην, λέγω, τὴν ὥραν ἀγαπᾷ ὑπερβολικά ἐκείνον τὸν τρόπον καὶ ἐκεῖνο τὸ μέσον καὶ ἐκείνην τὴν αἰτίαν, διὰ μέσου τῶν ὁποίων ἠξιώθη καὶ εἶδε τὸν Κύριον τῆς δόξης. Ἐκεῖνο δὲ, ὁποῦ ἐγένεν αἰτία καὶ εἶδε τὸν Χριστὸν ὡς ἠυδόκησεν Αὐτὸς νὰ θεωρηθῇ, ἄλλο δὲν εἶναι παρὰ ἡ προσευχή, ὁποῦ ἔκαμεν εἰς τὸν Χριστὸν μέσα εἰς τὴν Σιών, ἥτοι μέσα εἰς τὴν καρδίαν του μὲ πνεῦμα συντετριμμένον· «ὀφθήσεται ὁ θεὸς τῶν θεῶν ἐν Σιών», λέγει ὁ προφήτης. Ἀπὸ ταύτην δὲ τὴν ὥραν, ὁποῦ ἤθελε φανερωθῇ ὁ Χριστὸς καὶ ἤθελε τὸν ἰδῇ ἡ καρδιά του μυστικῶς, ἀνάπτει εἰς τὸ ἐξῆς ἡ καρδιά του ἀπὸ τὴν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς ἔρχεται ἡ κατάνυξις αὐτομάτως καὶ χύνει θερμότητα δάκρυα ὁ θεατῆς τῶν θεῶν ἀποκαλύψεων,

μὴ δυνάμενος νὰ κρατηθῇ ἀπὸ τὰ δάκρυα ἐκείνην τὴν ὥραν, καθὼς καὶ τὸ κηρὶ δὲν ἠμπορεῖ νὰ μὴν ἀναλύσῃ, ὁπότεν ἐγγίξῃ εἰς τὴν φωτίαν. Μετὰ δὲ τὴν ἐμφάνειαν τῆς θείας θεωρίας μαλακώνει ἡ καρδιά του καὶ κλίνει ὅλως διόλου εἰς τὰς ἐντολάς τοῦ Θεοῦ. Ὅθεν, ὅποιανδήποτε ἀρετὴν ἤθελεν ἀποφασίσει νὰ μεταχειρισθῇ, τὴν τελειώνει Χάριτι Θεοῦ μὲ εὐκολίαν, διότι ἔχει τὸν Χριστόν, ὅπου τὸν ἐνδυναμώνει εἰς τὸ καλόν, καθὼς λέγει καὶ ὁ μακάριος Παῦλος· «πάντα ἰσχύω ἐν τῷ ἐνδυναμοῦντί με Χριστῷ». Καὶ πάλιν λέγει· «οὐκ ἔτι ἐγὼ ζῶ, ζῇ δὲ ἐν ἐμοὶ Χριστός».

Ἀκουσον δὲ καὶ ποίαν θερμότητα καὶ δύναμιν προξενεῖ ἡ θεωρία εἰς ἐκείνον ὅπου τὴν βλέπει. Νὰ ἤθελεν εἶναι ἓνας βασιλεὺς, ὁ ὅποιος νὰ ἤθελεν ἐξουσιάζει ὅλην τὴν οἰκουμένην καὶ νὰ ἤθελεν εἶναι οὗτος ὁ βασιλεὺς ὅλως διόλου εἰς τὰς ἡδονὰς τοῦ σώματος, ὡσὰν τὸν Σαρδανάπαλον ἐκείνον, καὶ νὰ ἤθελεν εἶναι κυριευμένος ἀπὸ τὴν δόξαν τῶν ἀνθρώπων, ὡσὰν τὸν μέγαν Ἀλέξανδρον, ὁ τοιοῦτος βασιλεὺς, ἀνίσως ἤθελεν ἰδῇ ἐν τῷ κρυπτῷ παραμικρόν τι τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ, παρενθὺς, λέγω, δίχως διορίαν καιροῦ, ἤθελεν ἀφήσει τὴν βασιλείαν του καὶ τὴν δόξαν τοῦ κόσμου καὶ τὰς τρυφὰς καὶ ἀπολαύσεις τῆς σωματικῆς του ὀρέξεως καὶ ἤθελεν ἐνδυθῇ σάκκον καὶ παλαιόρασα, περιπλανώμενος κατὰ τὸν θεῖον Παῦλον «ἐν ὅρεσι καὶ σπηλαίοις καὶ ὁπαῖς τῆς γῆς», τρεφόμενος μὲ ἄγρια χορτάρια, διὰ νὰ ἀπολαύσῃ εἰς τὴν μέλλουσαν ζωὴν ἐκεῖνα τὰ οὐράνια καὶ αἰώνια ἀγαθὰ, τὰ ὁποῖα μερικῶς καὶ ὀλιγοστώς τὰ εἶδεν ἐδῶ εἰς τοῦτον τὸν κόσμον. Τοῦτο δὲ θέλει πάθει πρεπόντως, διότι ἡ θεωρία ἔχει τοιοῦτον ἰδίωμα, ὅπου ὄχι μόνον φυγαδεύει καὶ ἀπομακρύνει ἀπὸ τὰ πράγματα τοῦ κόσμου καὶ ἀπὸ τὴν τρυφὴν καὶ ἡδονὴν τοῦ σώματος ἐκείνον ὅπου τὴν βλέπει, ἀλλὰ ἀκόμη καί, ὅταν ποτὲ ἤθελεν ἀρχίσει νὰ κλίνη εἰς τὴν ραθυμίαν καὶ τὴν ψυχρότητα, τὸν θερμαίνει καὶ τὸν διεγείρει πάλιν εἰς τὴν θείαν του ἐργασίαν.

Ἐνας ἄνθρωπος, λόγου χάριν, ἀποτάσσεται τῷ σα-

τανῶ καὶ ἀποφεύγει τὸν κόσμον καὶ τὰ τοῦ κόσμου μὲ πᾶσαν τοῦ προθυμίαν καὶ γενόμενος μοναχὸς δουλεύει τὸν Χριστὸν κατ' ἀρχὰς μὲ πολλὴν ζέσιν καὶ μὲ πολλὴν θερμότητα καρδίας. Ὅταν ὁμως ἔλθουν εἰς αὐτὸν οἱ πόλεμοι καὶ οἱ πειρασμοὶ καὶ αἱ θλίψεις τοῦ πονηροῦ, ἀνίσως μικροψυχήσῃ καὶ φοβηθῇ ἡ καρδιά του, τότε καταποντίζεται ἡ θερμότης τῆς καρδίας του εἰς τὰ ὕδατα τῆς ἀπελπισίας, καθὼς καὶ ὁ ἀπόστολος Πέτρος, ὅταν εἶδε τὸν Χριστὸν περιπατοῦντα ἐπὶ τὰ ὕδατα τῆς θαλάσσης, ἐπροθυμοποιήθη νὰ ὑπάγῃ εἰς Αὐτὸν καὶ πηδήσας εἰς τὴν θάλασσαν ἐπεριπάτει ἐπ' αὐτὴν ὡσὰν εἰς τὴν στερεάν, ἀλλὰ ὡς εἶδε τοὺς ἀνέμους καὶ τὰ κύματα ἀναβαίνοντα ἕως τὸν οὐρανὸν καὶ καταβαίνοντα ἕως τῶν ἀβύσσων, ἐδειλίασεν εὐθὺς ἐκ τῆς ὀλιγοπιστίας του, διότι ἐλησμόνησε τὸν λόγον τοῦ Χριστοῦ, ὅπου τοῦ εἶπεν «ἐλθέ». Ὅθεν ὀλιγοπιστήσας, ἄρχισε νὰ καταποντίζεται εἰς τὴν θάλασσαν, ἀλλὰ καθὼς εἶπε τὸ «Κύριε, σῶσόν με», ἄπλωσεν εὐθὺς ὁ Χριστὸς τὴν ἁγίαν Του δεξιὰν καὶ τὸν ἔσωσε.

Τοιοιτοτρόπως λοιπὸν παθαίνει πᾶς ἓνας, ὅπου πηγαίνει εἰς τὸν Χριστὸν διὰ τῆς θείας ἐργασίας.

Ὅταν στενοχωρηθῇ ἀπὸ τοὺς πειρασμοὺς καὶ τὰς θλίψεις, ὅπου εἶναι ἀνάγκη πᾶσα νὰ τὸν εὕρουν διὰ νὰ φανῇ ἡ ὑπομονή του, ἀνίσως τότε ὀλιγοπιστήσῃ, ἀλησμονῶντας τὰ λόγια καὶ τὴν παρηγορίαν τοῦ Θεοῦ καὶ ἀρχίζει νὰ καταποντίζεται ἡ πρώτη του ζέσις καὶ θερμότης τῆς ἀσκήσεως, ἐὰν βοήσῃ εἰς τὸν Χριστὸν ὡσὰν ὁ Πέτρος, προφθάνει εὐθὺς ἡ Χάρις Του καὶ τὸν ἐνδυναμώνει παραδόξως μὲ τὴν βοήθειάν Του, λέγομεν μὲ καμμίαν θεωρίαν ἢ ὀπτασίαν, ἀπὸ τὴν ὁποῖαν ἀνανεοῦται ἡ προθυμία καὶ ἡ ζέσις τῆς ψυχῆς του. Διὰ τοῦτο λέγει· «ἀνακαινισθήσεται ὡς ἀετοῦ ἡ νεότης σου». Διότι, καθὼς ἄδεται λόγος διὰ τὸν ἀετὸν ὅτι ἀφοῦ γηράσῃ πέφτουν τὰ πτερά του τόσον ἀπὸ τὰ γηρατεία του, ὅσον καὶ ἀπὸ τὴν ἀδυναμίαν του, καὶ παραδόξως, Θεοῦ προστάξει, φυτρώνουν εἰς αὐτὸν νέα πτερά καὶ τότε ἀνανεοῦται ὁ παλαιὸς ἀετός, τοιοιτο-

τρόπως ακολουθεῖ καὶ εἰς ἐκεῖνον ὁποῦ βασανίζει τὸν ἑαυτὸν του μὲ τὴν ἄσκησιν καὶ ὁποῦ τὸν περιπλέκονται οἱ πειρασμοὶ καὶ οἱ πόλεμοι τοῦ ἄρχοντος τοῦ αἰῶνος τούτου. Ἀνίσως, λέγω, ὁ τοιοῦτος ἤθελεν ἰδῆ καμμίαν θεωρίαν καὶ ἀνίσως ἤθελε τοῦ γίνεται καμμία ἐπίσκεψις εἰς τὴν θλίψιν του τὴν μεγάλην, τότε ὅχι μόνον δὲν ἐνθυμᾶται τοὺς ἀπερασμένους κόπους καὶ τοὺς πειρασμούς, ἀλλὰ προσθέτει ἔτι καὶ ἄλλους νεωτέρους ἀγῶνας ἐπάνω εἰς τοὺς πρώτους, καθὼς λέγει καὶ ὁ μακάριος Παῦλος· «τῶν μὲν ὅπισθεν ἐπιλανθανόμενος, τοῖς δὲ ἔμπροσθεν ἐπεκτεινόμενος». Καὶ πάλιν ἄλλος λέγει ἀλλαχοῦ· «ὁ ἀγωνιζόμενος ἀλλάσσει ἰσχύν». Διότι οἱ μὲν πειρασμοὶ καὶ αἱ θλίψεις καὶ αἱ κακουχίαι, ὅταν τὰ ὑπομένη τις γενναίως καὶ εὐχαρίστως, προξενοῦν εἰς αὐτὸν τὴν θεῖαν ἐπίσκεψιν, ἣ δὲ θεία ἐπίσκεψις τὸν κάμνει προθυμότερον εἰς τὰς λοιπὰς θλίψεις καὶ εἰς τοὺς λοιποὺς πολέμους καὶ πειρασμούς. Εἶπε δὲ περὶ τῆς θλίψεως ταύτης καὶ τῶν πειρασμῶν καὶ κάποιος ἀπὸ τοὺς Πατέρας τοιουτοτρόπως:

«Ἀδελφός τις ἐπειράχθη καὶ ἐθλίβη ἀπὸ κάποιον, πλὴν ἐσιώπησε καὶ ὑπέφερε τὸν πειρασμὸν μετὰ χαρᾶς διὰ τὸν Κύριον, ἀλλ' ὡς ἄνθρωπος ὁποῦ ἦτον καὶ ὡς σάρκα ὁποῦ ἐφόρει ἄρχισε μετ' ὀλίγον νὰ πειράζεται ἀπὸ τὸν λογισμὸν καὶ ἀπὸ τὴν λύπην. Ὅθεν, παραμερίσας εἰς τόπον ἀπόκρυφον, ἐπροσηύχετο εἰς τὸν Θεὸν ἀπὸ τοῦ βήθους τῆς καρδίας μὲ λύπην καὶ μὲ πίκραν, βρέχοντας τὴν γῆν ἀπὸ τὰ δάκρυα καὶ παρακαλῶν Αὐτὸν τὸν Θεὸν νὰ τοῦ δώσῃ ὑπομονήν, μακροθυμίαν καὶ ἀνεξικακίαν. Ὁ δὲ Κύριος τὸν ἐπαρηγόρησε μὲ τοιοῦτον τρόπον καὶ τὸν ἔκαμε μὲ τοῦτο πλεον ὑπομονητικώτερον καὶ προθυμότερον. Διότι, ἐκεῖ ὁποῦ ἐπροσηύχετο νοερῶς τοιουτοτρόπως μὲ πόνον τῆς καρδίας, τὸν ἄρπαξεν εὐθὺς ἕνας λεπτότατος καὶ γλυκύτατος ὕπνος καὶ τοῦ ἐφάνη ὅτι εὐρέθη εἰς μίαν χαριτωμένην πεδιάδα, ἣ ὁποία τόσον ἦτον μεγάλη, ὁποῦ σχεδὸν ὁμοίαζε τὸν οὐρανὸν εἰς τὸ μεγαλεῖον, εἰς τὴν ὁποίαν πεδιάδα ἦτον ἄνθρωποι περισσότεροι ἀπὸ τὰ ἄστρα τοῦ

οὐρανοῦ καὶ ἀπὸ τὴν ἄμμον τῆς θαλάσσης. Ὅτι δὲ ἀληθεύει ὁ λόγος, ἄκουε καὶ τὸν ἡγαπημένον Ἰωάννην τὸν Θεολόγον καὶ Εὐαγγελιστὴν, ὁποῦ λέγει εἰς τὴν Ἀποκάλυψιν του· «καὶ ἰδοὺ ὄχλος πολὺς, ὃν ἀριθμῆσαι οὐδεὶς ἠδύνατο, ἐκ παντὸς ἔθνους καὶ φυλῶν καὶ λαῶν καὶ γλωσσῶν, ἑστῶτες ἐνώπιον τοῦ θρόνου καὶ ἐνώπιον τοῦ Ἀρνίου, περιβεβλημένοι στολὰς λευκάς καὶ φοῖνικες ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῶν».

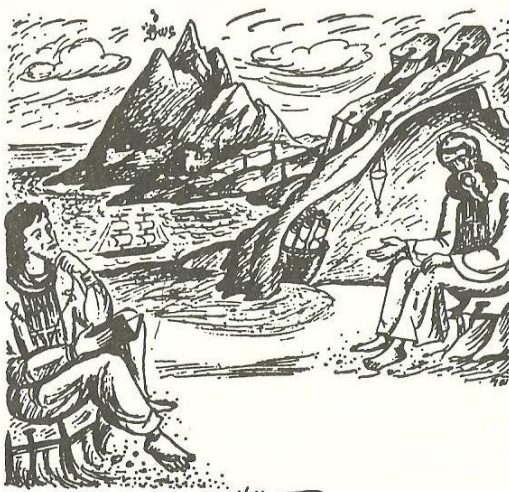
Οὗτοι λοιπὸν οἱ ἀσπρολαμπροφορεμένοι ἀναρίθμητοι ἄνθρωποι, ὁποῦ ἦτον εἰς ἐκείνην τὴν χαριεστάτην πεδιάδα, ἔψαλλαν ὅλοι ὁμοῦ μεγαλοφώνως μὲ κάποιαν θαυμαστὴν γλυκύτητα ἐκεῖνο τὸ ρητόν, ὁποῦ λέγει· «ὅσοι εἰς Χριστὸν ἐβαπτίσθητε, Χριστὸν ἐνεδύσασθε· ἀλληλουῖα». Ἐκκλητιζόμενος δὲ ὁ ἀδελφός εἰς τὸ ἄπειρον ἐκεῖνο πλῆθος τῶν τιμίων ἐκείνων ἀνθρώπων καὶ εἰς τὴν θαυμασίαν ἐκείνην μελωδίαν, ἠρώτησεν ἕνα ἀπὸ ἐκείνους νὰ τοῦ εἰπῇ, ποιοὶ τάχα καὶ ποίας ἀρετῆς εἰσθε ἐσεῖς, οἱ τόσον ἀσπρολαμπροφορεμένοι, καὶ διατί τάχα ψάλλεται τοῦτο τὸ ρητόν; Ἐκεῖνος δὲ ἀποκριθεὶς εἰς τὸν ἀδελφόν, εἶπεν· «Ἡμεῖς ὁποῦ μᾶς βλέπετε καὶ ἐκπλήττεσαι, ὅταν ἤμεσθεν εἰς τὴν ἀπερασμένην ζωὴν τοῦ ματαίου κόσμου, ἀπεράσαμεν διὰ τὴν ἀγάπην τοῦ Χριστοῦ μέσα ἀπὸ τὸν ποταμὸν τῶν θλίψεων καὶ τῶν πειρασμῶν, καὶ διὰ τοῦτο ἐλάμπρυναν καὶ ἄσπρισαν τόσον πολὺ τὰ φορέματά μας. Ἡ δὲ ἀκούεις ὁποῦ λέγει ὁ ἐπιστήθιος Θεολόγος διὰ λόγου μας ἔτσι· «οὗτοί εἰσιν οἱ ἐρχόμενοι ἐκ τῆς θλίψεως τῆς μεγάλης, καὶ ἔπλυναν τὰς στολὰς αὐτῶν, καὶ ἐλεύκαναν αὐτὰς ἐν τῷ αἵματι τοῦ Ἀρνίου». Ἐκείνη λοιπὸν ἡ μεγάλη θλίψις, ὁποῦ εἴχαμεν εἰς τὸν κόσμον, μᾶς ἔγινε τώρα μεγάλη χαρὰ καὶ διὰ καύχημά μας, διότι ὑπεμείναμεν θλίψιν καὶ πειρασμὸν διὰ τὸν Χριστόν, ψάλλομεν τώρα τὸ «ὅσοι εἰς Χριστὸν ἐβαπτίσθητε, Χριστὸν ἐνεδύσασθε· ἀλληλουῖα»· διότι τὸν Χριστὸν δὲν τὸν ἐνδύεται ὁ Χριστιανὸς εἰς τὸν κόσμον μὲ τὴν χαρὰν τοῦ κόσμου, ἀλλὰ τὸν ἐνδύεται μὲ τὴν θλίψιν τοῦ κόσμου. Διὰ τοῦτο εἶπεν ὁ Χριστός· «ὕ-

μεις θλίψιν ἔχετε ἐν τῷ κόσμῳ, ὁ δὲ κόσμος χαρήσεται, ἀλλ' ἡ θλίψις ὑμῶν εἰς χαρὰν γενήσεται». Ὁ Χριστιανός, ὁποῦ ἔχει τὸ θάρρος καὶ τὴν ἐλπίδα εἰς τὸν Χριστόν, ὡς θαρρῇ καὶ ὡς ἐλπίσῃ εἰς τὸν Χριστόν, ὅταν θλίβεται καὶ πάσῃ δι' Αὐτόν, ὅταν καταφρονῇται καὶ ὀνειδίζεται δι' Αὐτόν, ὅταν μισῇται καὶ ἐξορίζεται δι' Αὐτόν, διότι λέγει ὁ Χριστός· «μακάριοί ἐστε, ὅταν ὀνειδίσωσιν ὑμᾶς οἱ ἄνθρωποι καὶ διώξωσι καὶ εἰπωσι πᾶν πονηρὸν ῥῆμα καθ' ὑμῶν ψευδόμενοι ἕνεκεν ἐμοῦ». Εἰ δὲ καὶ δὲν ὑποφέρει ταῦτα διὰ τὸν Χριστόν, αὐτὸς δὲν ἐνδύεται τὸν Χριστόν, διὰ τοῦτο μήτε εἰς τὴν χαρὰν τοῦ Χριστοῦ εἰσέρχεται». Ταῦτα δὲ ἐκείνου εἰπόντος πρὸς τὸν ἀδελφόν, ἦλθεν ὁ ἀδελφὸς εἰς τὸν ἑαυτὸν του καὶ ἔγινεν ὕστερα πολὺ προθυμότερος ἀπὸ πρῶτα εἰς τὸ νὰ ὑπομένη κάθε θλίψιν καὶ πόλεμον καὶ πειρασμὸν διὰ τὸ ὄνομα τοῦ Χριστοῦ, διὰ νὰ τὸν συναριθμήσῃ ὁ Χριστός, μετὰ τὴν ζωὴν ταύτην, μετὰ τοὺς λευκολαμπροφορεμένους ἐκείνους, ὁποῦ παραστέκονται περὶ τὸν θρόνον τοῦ Χριστοῦ καὶ Τὸν δοξολογοῦν χαρούμενοι πάντα τοὺς».

Στοχάσου λοιπὸν καὶ συλλογίζου τώρα, ἀγαπητέ, τὸ μεγαλεῖον τῆς χαρᾶς ἐκείνων τῶν Χριστιανῶν, ὁποῦ θλίβονται ἐδῶ καὶ ἀπερνοῦν τὴν ζωὴν τοὺς με ἄσκησιν καὶ κακοπάθειαν. Διότι τὸ ρητὸν τοῦτο, ὁποῦ θέλουν ψάλλει ἐκεῖ, φανερώνει τὴν ἄμετρον εὐφροσύνην, ὁποῦ θέλουν ἔχει τότε, καθὼς ἐδῶ. Τὸ «ὅσοι εἰς Χριστὸν ἐβαπτίσθητε, Χριστὸν ἐνεδύσασθε· ἀλληλούϊα» δὲν τὸ ψάλλομεν πάντοτε, παρὰ μόνον εἰς τὰς δεσποτικὰς καὶ χαρμοσύνους ἐορτὰς τοῦ Χριστοῦ. Διὰ νὰ εἰπῶ δὲ καθολικώτερον· ἐκείνοι ὁποῦ ἀπερνοῦν ἐδῶ με πολλὴν θλίψιν καὶ με πειρασμοὺς μεγάλους διὰ τὸν Χριστόν, θέλουν εἶσθαι ἐκεῖ με τὸν Χριστόν καὶ θέλουν κοιτάζει τὸν Χριστὸν πρόσωπον με πρόσωπον, συντυχαίνοντες με Αὐτὸν γλυκὰ - γλυκὰ, ὡσὰν συντυχαίνει ἕνας φιλοπάτωρ υἱὸς με ἕνα φιλόπαιδα πατέρα.

Καὶ λοιπὸν ὁ Χριστὸς θέλει γένει εἰς αὐτοὺς τότε

κάθε παρηγορία καὶ κάθε εὐφροσύνη. Διότι πλέον ἐκεῖ δὲν θέλουν πεινάσει καθὼς ἐπεινούσαν ἐδῶ διὰ τὴν ἐντολὴν τοῦ Χριστοῦ, ὁποῦ λέγει· «μακάριοι οἱ πεινῶντες νῦν, ὅτι χορτασθήσεσθε»· θέλουν δὲ χορτασθῇ ὅχι ἀπὸ φαγητὰ καὶ ποτά, ἀλλὰ ἀπὸ τὴν δόξαν τοῦ Χριστοῦ, καθὼς λέγει καὶ ὁ προφητὰναξ καὶ θεὸς Δαβίδ· «χορτασθήσομαι ἐν τῷ ὀφθῆναί μοι τὴν δόξαν σου». Οὔτε θέλουν διψῆσει πλέον ἐκεῖ, καθὼς ἐδιψοῦσαν ἐδῶ θεληματικῶς διὰ νὰ θλίβωσι τὸ σῶμά τους. Μήτε θέλουν καυματισθῇ πλέον ἐκεῖ ἀπὸ τὴν καῦσιν τῶν θλίψεων καὶ τῶν πειρασμῶν, καθὼς ἐδῶ ἐκαυματίσθησαν ἀπὸ τὰς θλίψεις καὶ τοὺς πειρασμοὺς ὡσὰν τὸ χρυσίον εἰς τὴν φωτίαν καὶ ἐφάνη ἡ ἀληθινὴ ἀγάπη, ὁποῦ εἶχαν εἰς τὸν Χριστόν, λαμπροτέρα τοῦ πετυρωμένου καὶ ἐπταπλασίως καθαρισμένου ἀργυρίου. Διότι ὁ Χριστός, ὁ καλὸς Ποιμὴν τῶν προβάτων, ἐκεῖ εἰς τὴν Βασιλείαν Του, θέλει τοὺς ποιμαίνει καὶ θέλει τοὺς ὀδηγήσει εἰς τοῦ Παραδείσου τὰ ἀειπαλῆ καὶ εὐωδέστατα λιβάδια, ἐνθα ρέουσιν οἱ χεῖμαρροι τῆς τρυφῆς καὶ αἱ δροσεραὶ πηγαὶ τῶν ἡδυτάτων ὑδάτων τῆς ἀθανάτου ζωῆς. Διότι λέγει πάλιν ὁ ἡγαπημένος Ἰωάννης εἰς τὴν Ἀποκάλυψιν του· «οὐ πεινάσουσιν ἔτι, οὐδὲ διψήσουσιν ἔτι, οὐδ' οὐ μὴ πέσῃ ἐπ' αὐτοὺς ὁ ἥλιος οὐδὲ πᾶν καῦμα, ὅτι τὸ ἄρνιον τὸ ἀναμέσον τοῦ θρόνου ποιμανεῖ αὐτούς, καὶ ὀδηγήσει αὐτοὺς ἐπὶ ζώσας πηγὰς ὑδάτων, καὶ ἐξαλείψει ὁ Θεὸς πᾶν δάκρυον ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν». Ἀμποτε δὲ νὰ δώσῃ ὁ Θεὸς καὶ εἰς ἡμᾶς εἰς ταύτην τὴν ζωὴν θλίψιν μεγάλην εἰς τὴν καρδίαν μας καὶ δάκρυα πολλότατα εἰς τὰ ὀμμάτιά μας, διὰ νὰ ἐξαλειφθῇ ἐκεῖ εἰς τὴν Βασιλείαν Του πᾶν δάκρυον ἀπὸ τοὺς ὀφθαλμούς μας καὶ νὰ χαρῇ ἡ καρδία μας τὴν ἀληθινὴν καὶ αἰώνιον χαρὰν, ἧς ἀξιοφθείμην ἐν Αὐτῷ τῷ Χριστῷ καὶ Θεῷ ἡμῶν. Ὡς ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

«Τοῖς ἐρημικοῖς ζωὴ μακαρία ἐστι...»

Λόγος δέκατος τέταρτος

Περὶ τοῦ πῶς ἡ διάνοια, ὅπου ἐκαθαρίσθη ἀπὸ τὴν ἀεννάως ἐν τῇ καρδίᾳ γενομένην νοερὰν προσευχὴν, τὴν μητέρα τῶν δακρύων, καταλαμβάνει τοὺς διαφόρους λογισμοὺς, ὅπου εἰσέρχονται εἰς τὴν ψυχὴν, ποῖοι εἶναι ἐκ Θεοῦ καὶ ποῖοι εἶναι ἐκ δαιμόνων, ἔτι δὲ καὶ περὶ πένθους.

Εὐλόγησον πάτερ

Ὁ ὁὖτος ὅπου ἤθελε κατέλθει εἰς τὴν ψυχὴν ἡ Χάρις τοῦ Θεοῦ καὶ εὐθὺς ὅπου ἤθελε καθίσει εἰς αὐτὴν τὴν ψυχὴν, γροικᾷ ἡ καθαρὴ καὶ ἡ νήφουσα διάνοια εἰς τὴν αὐτὴν καὶ εἰς τὴν ἰδίαν στιγμὴν τῶν στιγμῶν καὶ αἰσθάνεται ὅτι ἦλθεν εἰς τὴν ψυχὴν καὶ ἐκατοίκησεν εἰς αὐτὴν ἡ Χάρις τοῦ Θεοῦ, ἔχει δὲ ἡ διάνοια τὴν καθέδραν καὶ τὸν θρόνον τῆς εἰς τὸ μέσον τοῦ μετώπου, εἰς τὸν ὑψηλότετον τόπον τοῦ σώματος τοῦ ἀνθρώπου, ὡσὰν εἰς κανένα ἐπιτήδειον καὶ ὑψηλὸν μετερίζι ἀπὸ τὸ ὅποιον βλέπει ὀλαχόθεν καὶ πανταχοῦ. Καὶ γροικᾷ ἐν τῷ ἅμα καὶ παρευθὺς τὸ εἶτι ἐγγίξει εἰς τὴν ψυχὴν καὶ δίδει εὐθὺς τὴν εἶδσιν εἰς τὸν νοῦν τοῦ ἀνθρώπου νὰ δράμῃ καὶ αὐτὸς εὐθὺς καὶ νὰ θεωρήσουν ὁμοῦ πάνυ ἀκριβῶς, νὰ ἰδοῦν ἐκ Θεοῦ εἶναι ἐκεῖνο ὅπου εἰσῆλ-

θεν εἰς τὴν πόλιν — λέγομεν εἰς τὴν ψυχὴν — ἢ ἐκ δαιμόνων εἶναι.

Αὕτη δὲ ἡ συνδρομὴ καὶ ὁ στοχασμὸς τοῦ νοῦς καὶ τῆς διανοίας λέγεται διάκρισις· καὶ αὕτη ἡ διάκρισις εἶναι ἀληθινή, διότι κρίνει καὶ ἐξετάζει ὁ νοῦς μαζὶ μὲ τὴν διάνοιαν μὲ ἀκριβὸν καὶ ὑψηλὸν στοχασμὸν. τὰς διαφορὰς ἐνεργείας, ὅπου κάμνουν εἰς τὰς αἰσθήσεις τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ σώματος οἱ λογισμοὶ καὶ αἱ προσβολαὶ ἐκείνων ὅπου ἐμβήκαν εἰς τὴν ψυχὴν καὶ ἀπέρασαν ἀπὸ τὸ καραούλι τῆς διανοίας καὶ τοῦ νοῦς. Αὕτη λοιπὸν ἡ κρίσις, ὅπου γίνεται ὑπὸ τῆς διανοίας καὶ τοῦ νοῦς, εἶναι ὀρθὴ καὶ ἀγαθὴ. Διότι λέγει· «ἀγαθοὶ οἱ δύο ὑπὲρ τὸν ἕνα», διὰ τοῦτο τοὺς μὲν ἀγαθοὺς καὶ ἐπωφελεῖς λογισμοὺς τοὺς ἀφήνουν καὶ τοὺς δίδουν εἴσοδον διὰ νὰ εἰσέλθουν ἀκωλύτως καὶ ἐλευθέρως εἰς τὴν ψυχὴν, τοὺς δὲ πονηροὺς καὶ τοὺς ἀπατηλοὺς ἀποβάλλουσι καὶ τοὺς ἀντιμάχονται.

Ὅταν λοιπὸν ἡ διάνοια ὑγιαίνει, λέγομεν εἶναι καθαρή καὶ λαμπρικαισμένη ἀπὸ τὴν ἀποχὴν τῶν ἡδονικῶν βρωμάτων καὶ πιωτῶν, ἀπὸ τὴν ἀποχὴν τοῦ περισσοῦ ὕπνου καὶ τῆς περισσῆς τροφῆς, ἀπὸ τὴν ἀενάως γενομένην ἐν τῇ καρδίᾳ προσευχὴν καὶ προσοχήν, ἀπὸ τὴν παντοτινὴν χύσιν τῶν πολλῶν δακρύων, ἀπὸ τὴν θεοφώτιστον ἐγκράτειαν καὶ σιωπὴν, ἀπὸ τὴν καθαρότητα τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ σώματος, ἀπὸ τὴν ὁλόφωτον ταπεινώσιν καὶ ταπεινοφροσύνην, ἀπὸ τὴν μεγάλην ὑπομονήν, ἣν δείχνει εἰς τοὺς διαφορὰς πειρασμοὺς καὶ ἐν συντόμῳ εἰπεῖν, ὅταν εἶναι φωτισμένη ἀπὸ τὴν συχνὴν μετάδοσιν τῶν Ἀρχάντων Μυστηρίων τοῦ Κυρίου, τότε γροικᾷ μὲ πολλὴν ὀγληγοράδα ἐκεῖνο ὅπου ἀπερνᾷ ἀπὸ ἀνάμεσόν της ἢ καὶ ἀλλαχόθεν («ὁ κλέπτης γάρ, λέγει, οὐκ εἰσέρχεται εἰς τὴν αὐλὴν τῶν προβάτων διὰ τῆς θύρας, ἀλλὰ ἀλλαχόθεν») εἰσέρχεται εἰς τὴν ψυχὴν. Καὶ τὸ καταλαμβάνει, θεῖκον τίποτες εἶναι ἢ δαιμονικόν. Καὶ εἰ μὲν εἶναι θεῖκον τίποτε, δίδει εὐθὺς τὴν εἰδησιν εἰς τὴν προετοιμασμένην καρ-

διαν νὰ τὸ ὑποδεχθῇ ἀσμένως καὶ ὡς πρέπει. Εἰ δὲ καὶ εἶναι δαιμονικὸν τίποτε, εἰδοποιεῖ καὶ πείθει τὴν καρδίαν νὰ μὴ τοῦ ἀνοίξῃ θύραν εἰσόδου, λέγομεν νὰ μὴ τὸ δεχθῇ. Καταλαμβάνει δὲ καὶ τὰ δύο πόθεν εἶναι. Διότι τὸ μὲν δαιμονικόν, ὅταν ἀπερνᾷ ἐκεῖθεν, κάμνει ταραχὴν καὶ ταράζει τὴν κατάστασιν καὶ τὴν ἡσυχίαν τῆς ψυχῆς καὶ τῶν αἰσθήσεων τοῦ σώματος, ὡσὰν ταράζει ὁ λύκος τὴν ἡσυχίαν καὶ τὴν κατάστασιν τῶν προβάτων, ὅταν εἰσέρχεται εἰς τὴν νομὴν αὐτῶν καὶ εἰς τὴν μάνδραν, διὰ τοῦτο λέγει· «ὁ κλέπτης οὐκ ἔρχεται εἰ μὴ ἵνα κλέψῃ καὶ θύσῃ καὶ ἀπολέσῃ».

Ἡ δὲ Χάρις τοῦ Θεοῦ, ἡ παρηγορία λέγω τοῦ Ἀγίου Πνεύματος, ὅταν κατέλθῃ ἄνωθεν ἐκ τοῦ Πατρὸς τῶν φώτων εἰς τὸν ἄνθρωπον, πρῶτον ἀπερνᾷ ἀπὸ τὸ καραούλι τῆς διανοίας καὶ ἐκεῖ, ἀφοῦ σταματήσῃ ὀλίγον τι ὅσον νὰ τὴν χαιρετήσῃ, διέρχεται μετὰ ταῦτα εὐθὺς - εὐθὺς εἰς τὴν καρδίαν ταχύτερον τῆς ἀστραπῆς. Καὶ καθὼς, ὅταν ἀστράπτῃ, βλέπεις εἰς τὰ σκοτεινὰ καὶ μαῦρα νέφη τῆς ἀστραπῆς τὴν λάμψιν, ὅπου ἀστράπτει μὲ πολλὴν καὶ μὲ ἀκατανόητον ὀγληγοράδα καὶ σοῦ φαίνεται ἡ ἀστράπτουσα ἀστραπή ὡσὰν φωτεινὸν καὶ πυροφλογοειδὲς σχοινίον, τοιουτοτρόπως καὶ ἡ Χάρις τοῦ Θεοῦ, ὅταν χαιρετᾷ τὴν διάνοιαν καὶ ἐμφανίζεται εἰς αὐτήν, γροικᾷ ἡ διάνοια τὴν ἐμφάνειάν της καὶ τὸν χαιρετισμὸν της μὲ τρόπον πάνυ μυστικώτατον. Καὶ πάλιν, ὅταν ἡ Χάρις τοῦ Θεοῦ κινῆται καὶ πορεύεται πρὸς τὴν καρδίαν, γροικᾷ εὐθὺς ἡ διάνοια μὲ ποῖαν ἀνερμήνευτον ταχύτητα ἀπερνᾷ ἢ δύναμις καὶ ἡ ἐνέργεια τῆς θεϊκῆς Χάριτος ἀπὸ τὸ ἡγεμονικὸν τοῦ ἀνθρώπου ἕως εἰς τὴν καρδίαν καὶ ἀφοῦ φθάσῃ ἡ Χάρις τοῦ Θεοῦ εἰς τὴν καρδίαν, γροικᾷ ἡ καθαρὴ καρδία τὸν ἐρχομὸν καὶ τὴν εἰς αὐτὴν κατάλυσιν τῆς Χάριτος, λέγομεν γροικᾷ ἡ καρδία ὅτι ἡ Χάρις τοῦ Θεοῦ ἔκαμε τὸ κονάκι της ἐπάνω εἰς αὐτὴν τὴν καρδίαν, διότι ἔγινεν εἰς αὐτὴν τὴν ἰδίαν καρδίαν ἢ αὐτὴ ἐνέργεια, ὅπου ἔγινε ὑπὸ τῆς Χάριτος καὶ εἰς τὴν διάνοιαν. Καὶ τότε,

ἀφοῦ ἐπιφοιτήση καὶ ἐγγίση εἰς τὴν καρδίαν καὶ ψαύσῃ εἰς αὐτὴν ἡ Χάρις τοῦ Θεοῦ, τήκεται εὐθύς ἡ σκληρότης τῆς καρδίας, ὡσὰν τήκεται τὸ κηρί ὑπὸ τοῦ πυρός, καὶ ἀπὸ τότε γεννᾶται τὸ χαροποιὸν δάκρυον εἰς τὴν καρδίαν, τὸ ὁποῖον κυρίως λέγεται Πένθος Χαρμόσυνον.

Τοῦτο δὲ τὸ πένθος παρηγορεῖ μὲν τὴν καρδίαν, χαροποιεῖ δὲ τὴν ψυχὴν, ὑψώνει τὸν νοῦν εἰς τὸν Θεόν, γλυκαίνει τὴν διάνοιαν, χαριτώνει θαυμασιώτατα τὸ πρόσωπον, διώχνει τὴν ἀκηδίαν, κόπτει τὰ πάθη τὰ σωματικά, θανατώνει τὰ πάθη τὰ ψυχικά, γεννᾷ τὸν φόβον τοῦ Θεοῦ καὶ ἐμποδίζει ὡσὰν τειχόκαστρον πᾶσαν πονηρίαν καὶ ἁμαρτίαν. Διότι, ἔως ὅτου κατοικῇ εἰς τὴν καρδίαν τοῦ ἀνθρώπου τοῦτο τὸ κραταῖον πένθος, δὲν ἀποτολμοῦν οἱ δαίμονες νὰ παρρησιασθοῦν εἰς τὸ πρόσωπον τῆς καρδίας, ἐπειδὴ καίεται ἡ πονηρία τους ἀπὸ τοῦτο τὸ πένθος, ὡσὰν καίονται τὰ φρύγανα ἀπὸ τὴν φωτίαν. Καὶ δὲν πιάνει τὸ σχέδιον τῆς ἁμαρτίας, ὁποῦ νὰ θελήσουν νὰ τὸ σχεδιάσουν αὐτοὶ οἱ δαίμονες εἰς τὴν καρδίαν, ὡσὰν δὲν πιάνει ἡ ἴσκα ὅταν εἶναι βρεγμένη, ὅσον καὶ ἂν προσπαθήσῃ ὁ ἄνθρωπος. Διὰ τοῦτο λοιπὸν δὲν πλησιάζουν μῆτε σιμώνουν οἱ δαίμονες εἰς τὴν πενθοῦσαν καρδίαν. Καὶ πάλιν, ἀνίσως σιμώσουν κινούμενοι ἐκ τῆς πολλῆς αὐτῶν κακίας καὶ ἀδιαντροπίας καὶ ἐκ τοῦ φθόνου, δὲν κατορθώνουν οὐδὲ τότε τίποτε.

Τοῦτο τὸ πένθος, ἀνίσως δὲν ἀναχωρῇ ἀπὸ τὴν καρδίαν τοῦ ἀνθρώπου, πάντοτε κλαίει ἡ καρδιά καὶ χύνει ὁ ἄνθρωπος, ὁποῦ τὸ ἔχει, περισσότερα δάκρυα ἀπὸ τὰ νερὰ τῆς κολυμβήθρας, μὲ τὰ ὁποῖα ἐβαπτίσθη. "Ἄς προσέχη λοιπὸν ὅστις τὸ ἔχει νὰ μὴ τὸ χάσῃ, διότι τοῦτο χάνεται, μᾶλλον δὲ φεύγει μοναχόν του, ὅταν δὲν γρηγορῇ ἡ διάνοια μῆτε προσεύχεται ἡ καρδιά. Διὰ τοῦτο λέγει καὶ ὁ Κύριος· «γρηγορεῖτε καὶ προσεύχεσθε, ἵνα μὴ εἰσέλθῃτε εἰς πειρασμόν».

Εἰς μεγάλον πειρασμόν κατὰ ἀλήθειαν πίπτει ἡ ψυ-

χή, ὅταν λείπῃ τὸ πένθος. Διότι τότε, πειραζόμενος δυνατὰ ὁ ἄνθρωπος καὶ πολεμούμενος πανταχόθεν ὑπὸ τοῦ μισοκάλου δαίμονος, νικᾶται εὐκόλως καὶ πληγώνεται θανάσιμως. Φεύγει δὲ τὸ πένθος, μὰ πῶς φεύγει οὐδεὶς γινώσκει μῆτε καταλαμβάνει, ὡσὰν δὲν καταλαμβάνει τινὰς μῆτε πῶς ἀπερνοῦν αἱ ἡμέραι τῆς ζωῆς του. Μόνον τοῦτο γινώσκει καὶ τοῦτο καταλαμβάνει ἐκεῖνος ὁποῦ ἔχασε τὸ πένθος, ὅτι ἔφυγεν ἀπὸ λόγου του, καθὼς πᾶς ἓνας καταλαμβάνει ὅτι ἀπέρασαν αἱ ἡμέραι του, πῶς δὲ ἀπέρασαν δὲν τὸ καταλαμβάνει.

"Ὅταν λοιπὸν ἤθελε φύγει τὸ πένθος, ἃς τὸ ζητῇ ὁ ἄνθρωπος πάλιν ἀπὸ τὸν Θεόν. Διότι, ἐν ὅσῳ λείπει τοῦτο τὸ πένθος, στερεῖται ὁ ἄνθρωπος μεγάλα τινὰ καὶ οὐράνια χαρίσματα καὶ πτωχεύει ἡ ψυχὴ του ὡσὰν πτωχὴ χήρα. Ἐκεῖνα δὲ ὁποῦ στερεῖται ὁ ἄνθρωπος λείποντος τοῦ πένθους, ὅταν ἔρχεται τὸ πένθος, τότε τὰ καταλαμβάνει καὶ τότε γνωρίζει τὴν προτέραν του ζημίαν. "Ὅταν δὲ θελήσῃ ὁ ἄνθρωπος νὰ ζητήσῃ ἀπὸ τὸν Θεὸν τὸ πένθος, ὁποῦ τὸ ὑστερήθῃ ἐξ ἀπροσεξίας του, ἃς τὸ ζητήσῃ διὰ μέσου τῆς ἀληθινῆς ταπεινοφροσύνης καὶ μετριοφροσύνης. "Ἄς δείχνῃ εἰς τὸν Θεὸν μίαν στυγνότητα προσώπου, μίαν λύπην τῆς καρδίας καὶ τῆς διανοίας. "Ἄς τραpezώσῃ ἐνώπιόν του ὅλην του τὴν θλίψιν, ἣν ἔχει ἡ ψυχὴ του, καὶ ὅλην του τὴν λύπην, ἣν πάσχει ἡ καρδιά του. Καὶ ἃς χύσῃ, τρόπον τινά, ἐνώπιόν Του ὅλην του τὴν δέησιν, ἐλεηνολογούμενος τὴν συμφορὰν του, καθὼς λέγει καὶ τὸ λόγιον τοῦ προφητὰνακτος Δαβίδ· «ἐκχεῶ ἐνώπιον αὐτοῦ τὴν δέησίν μου, τὴν θλίψιν μου ἐνώπιον αὐτοῦ ἀπαγγεῶ».

"Ἄς λάβῃ ἔτι ἐπάνω του ὁ ἄνθρωπος τὴν Χάριν τοῦ Θεοῦ, αἰτιώμενος καὶ κατηγορῶντας τὸν ἑαυτόν του ὅτι μόνος αὐτὸς ἀφ' ἑαυτοῦ του ἔγινεν αἰτία καὶ ἔφυγε τὸ πένθος ἀπὸ αὐτόν. "Ἄς τάξῃ εἰς τὸν Θεὸν μὲ τὴν διάνοιάν του ὅτι πλέον θὰ προσέχη εἰς τὸ ἐξῆς καὶ ἃς δείχνῃ εἰς Αὐτὸν μίαν ἀληθινὴν μετάνοιαν. Καὶ καθὼς, ὅταν εἶναι τὸ πένθος εἰς τὴν καρδίαν, παρηγορεῖται ὄχι μόνον ἡ καρ-

δία και ἡ ψυχὴ, ἀλλὰ καὶ ὅλαι αἱ δυνάμεις τῆς ψυχῆς καὶ τῆς καρδίας καὶ αὐτὸ τὸ ἴδιον σῶμα λαμβάνει πάλιν τὴν παρηγορίαν ἀπὸ τοῦτο, τοιουτοτρόπως καὶ ὅταν λείπῃ τὸ πένθος, ἃς προσπέσουν ὅλα ὁμοῦ νὰ τὸ ζητήσουν ἀπὸ τὸν Θεόν. Κάθε δὲ ἓνα ἃς κάμῃ τὸ ἐδικόν του χρέος. Τὸ σῶμα ἃς κακοπαθῇ μὲ τὸν φανερόν κόπον. Ἡ καρδιά ἃς συντριφθῇ μὲ τοὺς ἀναστεναγμοὺς καὶ μὲ τὴν βίαν τῆς εὐχῆς. Ἡ ψυχὴ ἃς ἐνδυθῇ τὴν λύπην, ὡσὰν ἐνδύεται τὰ μαῦρα ἢ νύμφη, ὅταν χηρεύῃ. Καὶ ὁ νοῦς καὶ ἡ διάνοια ἃς συνοδεύουν αὐτὴν τὴν ψυχὴν ἕως εἰς τὸν θρόνον τῆς θεότητος, καὶ τότε ἡ ψυχὴ ἃς προσέσῃ ἀμέσως σύνδακρυς μὲ ἄκραν εὐλάβειαν ὡσὰν σεμνοτάτῃ καὶ πικραμένῃ παρθένος εἰς τοὺς πόδας τοῦ Κυρίου τῆς Ἰησοῦ Χριστοῦ, τοῦ καθαροῦ καὶ ἀφθάρτου Νυμφίου τῆς καὶ τούτους, ἀφοῦ τοὺς γλυκοφιλήσῃ, ἃς πιάσῃ μὲ ἄκραν συστολὴν τὸ πανακίρατον καὶ ἀνέκφραστον Αὐτοῦ ὥραϊον ἐπαναφόριον καὶ τότε, ἐνατενίζουσα ἡμερα - ἡμερα εἰς τὸ γλυκύτατον καὶ ἀκατανόητον Αὐτοῦ θεῖον πρόσωπον, ἃς τὸν παρακαλῇ δουλικῶς μὲ θερμοτάτην δέησιν καὶ ἃς λέγῃ ταῦτα μετὰ φόβου πολλοῦ καὶ τρόμου, μεμιγμένον ἐν ταύτῳ καὶ συγκεκραμένον μὲ τὴν ἀγάπην. Ἄς λέγῃ δὲ τοιουτοτρόπως:

Εὐχὴ

«Μνήσθητι Κύριε, ὅτι διὰ τὸν ἄνθρωπον ἔγινες ἄνθρωπος τέλειος, καὶ σῶσόν με διὰ τὴν φιλανθρωπίαν Σου· μὴ μοῦ παρίδῃς Δέσποτα τὴν ὀρφανὴν μου δέησιν διὰ τὸ ὄνομά Σου τὸ πανάγιον, ἀλλὰ χάρισαί μοι τὴν παρηγορίαν Σου. Διὰ τὸν θρόνον τῆς θεότητός Σου, Δημιουργέ μου, μὴ μὲ ὀργίζῃς τὴν ἄσωτον. Διὰ τὴν δόξαν Σου τὴν ἄφραστον, γλυκύτατε Θεέ μου, ἐξαπόστειλον καὶ εἰς ἐμὲ τὰ ἐλέη Σου τὰ πλούσια. Πᾶνον ἐλεῆμον ἐξ ἀγίου κατοικητηρίου Σου τὴν Χάριν Σου πλουσίως καὶ εἰς ἐμένα, ὅτι μεγάλην θλίψιν δοκιμάζω ἢ δούλη Σου, ὅταν στεροῦμαι τὴν Χάριν Σου. Μὴ μὲ ὀργίζῃς Ἄγιε, διατὶ πολυλογῶ ἐνώπιόν Σου τόσα λόγια. Διότι, Κύριε, Σὺ πολλὰ

καλὰ τὸ ἡξεύρεις ὅτι ταῦτα τὰ λέγω ἀπὸ τὴν πίκραν μου τὴν μεγάλην, ὅπου πικραίνομαι διὰ τὴν σκληρότητα τῆς καρδίας μου.

Ἄνες μοι, ἄφες, εὐσπλαγχνε, πάντα τὰ παραπτώματά μου, ὅσα σοῦ ἔσφαλα ἀπὸ νεότητός μου καὶ ἐλύπησα τὸ Πνεῦμά Σου τὸ Ἅγιον καὶ Ἑσένα τὸν γλυκύτατον Δεσπότην καὶ Θεόν μου. Ἀπόστρεψον, ἀμνησίκακε, τὸ πρόσωπόν Σου ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν μου καὶ πάσας τὰς ἀνομίας μου ἐξάλειψον. Καρδίαν καθαρὰν κτίσον ἐν ἐμοί, Κύριε μου, καὶ Πνεῦμα εὐθὲς ἐγκαίνισον ἐν τοῖς ἐγκάτοις μου. Μὴ ἀπορρίψῃς με, Χριστέ μου, ἀπὸ τοῦ προσώπου Σου, καὶ τὸ Πνεῦμά Σου τὸ Ἅγιον μὴ ἀντανέλῃς ἀπ' ἐμοῦ. Διότι, Κύριε μου, Κύριε, ὅταν Ἑσὺ μὲ παρηγορήσῃς μὲ τὸ Πνεῦμά Σου τὸ Ἅγιον καὶ γλυκανθῶ ἀπὸ τὴν Χάριν Σου, τότε θέλω ἀκολουθήσει εἰς τὴν δούλευσιν τὴν ἐδικὴν Σου πάσῃ δυνάμει καὶ προθυμίᾳ.

Ναί! Βασιλεῦ Οὐράνιε, γλυκύτατε Ἰησοῦ μου! ὁ Κύριος τῆς δόξης, ὁ ἐνδοξαζόμενος ἐν βουλῇ ἁγίων, πάλιν καὶ πάλιν σὲ ξαναπαρακαλῶ ἢ τάλαινα, ἐπάκουσόν μου τῆς ταπεινῆς καὶ παναθλίας δούλης σου καὶ δός μοι ὀπίσω τὴν Χάριν Σου καὶ τὴν ἀγαλλίασιν τοῦ σωτηρίου Σου, ὅπου δικαίως μοῦ τὴν ἐπῆρες διὰ τὰς ἁμαρτίας μου τὰς ἀμετρήτους. Στήριξόν με, Δέσποτα, δέομαι, μὲ τὴν Χάριν τοῦ Παναγίου Σου Πνεύματος, διὰ νὰ μὴ προχωρήσῃ πλέον εἰς τὴν ταπεινὴν Σου δούλην ἐκεῖνος ὅπου ποικιλοτρόπως πάντοτε μὲ πολεμεῖ ὠρυόμενος κατ' ἐμοῦ ὡς λέων ἀγριώτατος καὶ καυχώμενος ἄμετρα. Διότι εἰς Ἑσένα, Φιλάνθρωπε, ἀφιερώνω ὡς παρακαταθήκην τὴν ζωὴν μου ἅπασαν καὶ τὴν ἐλπίδα τῆς σωτηρίας μου. Ὅτι Σὲ αἰνοῦσι πᾶσαι αἱ δυνάμεις τῶν οὐρανῶν, καὶ Σοὶ τὴν δόξαν ἀναπέμπουσιν εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν».

Ὅταν λοιπόν, λέγοντας ὁ ἄνθρωπος ταῦτα εἰς τὸν Θεὸν μὲ ἄλαλον φωνήν, ἤγουν μὲ τὸ πνεῦμά του, καὶ νεύ-

οντας κάτω τὸ πρόσωπον τῆς καρδίας ὁμοῦ καὶ τοῦ σώματος, ἔχοντας ἐν ταύτῳ καὶ τὴν διάνοιάν του, βυθισμένην εἰς τὴν ἄβυσσον τῆς ταπεινοφροσύνης, ἤθελεν ἰδῆ ὅτι ἐμαλακώθη ἡ καρδιά του, ἃς ἡξεύρη ὅτι ἐγγὺς εἶναι ἡ σωτηρία του. Διότι ἤγγισεν εἰς αὐτὸν ὁ Κύριος, νὰ διαλύσῃ μὲ τὴν ἀόρατον Αὐτοῦ ἐμφάνειαν καὶ νὰ ἀφανίσῃ πᾶσαν σκληρότητα καὶ πᾶσαν ἐναντιότητα, ἀπὸ τὰ ὁποῖα ἐμποδίζετο ἡ ψυχὴ ἀπὸ τὴν ζωηρὰν θεωρίαν τοῦ Θεοῦ καὶ ἐπομένως ἐστερεῖτο τοῦ πένθους. Εἰ δὲ πάλιν καὶ στέκεται ἔτι ἡ σκληρότης εἰς τὴν καρδίαν καὶ δὲν κλαίει ἡ καρδιά μήτε πενθεῖ διὰ τὸν Νυμφίον τῆς ἡ ψυχῆ καὶ εἶναι πεπωρωμένη ἡ διάνοιά του καὶ δὲν δύναται νὰ θεωρήσῃ τὸν ἀθεώρητον Δημιουργόν τῆς, τότε ἃς μὴν ἀπελπίζεται καὶ παύσῃ τὸν καλὸν του ἀγῶνα, ἀλλὰ ἃς μέμφεται περισσότερον τὸν ἑαυτὸν του εἰς πᾶσαν του ὥραν καὶ εἰς ὀλίγον θέλει ἰδῆ τὴν παρηγορίαν τοῦ Θεοῦ εἰς τὴν συντετριμμένην του καρδίαν, κατὰ τὸν λέγοντα· «ἐγγὺς Κύριος τοῖς συντετριμμένοις τῇ καρδίᾳ». Ὅθεν, ἀφοῦ ἐγγίσῃ ἀοράτως εἰς αὐτὸν ὁ Κύριος, θέλει ἰδῆ τὴν Χάριν τοῦ Θεοῦ ἐνεργοῦσαν πάλιν εἰς τοῦ λόγου του. Καὶ τὰ δάκρυα ὁμοίως θέλει τὰ ἰδῆ νὰ χύνωνται ἐν εὐκολίᾳ καὶ τὴν καρδίαν του θέλει τὴν ἰδῆ ἀναπαυμένην καὶ τὸν λογισμόν του θέλει τὸν ἰδῆ εἰρηνευμένον καὶ τὴν ψυχὴν του ξανακαινοουργωμένην, ὡσὰν ἦτον ὅταν ἐδημιουργήθῃ. «Ἀνακαινοσθήσεται (λέγει) ὡς ἀετοῦ ἡ νεότης σου». Ἀπὸ ταῦτα δὲ τὰ πνευματικὰ σημεῖα λαμβάνει πληροφορίαν ὅτι ἐδέχθη ὁ Θεὸς τὴν μετάνοιαν τῆς συντετριμμένης του καρδίας ὡς ὁσμὴν εὐωδίας. Καὶ λοιπόν, εἰς τὸ ἐξῆς ἃς ἐργάζεται τὰς ἐντολὰς τοῦ Κυρίου χαίρων ὁμοῦ καὶ ταπεινοφρονῶν. Τῷ δὲ Θεῷ ἡμῶν δόξα καὶ μεγαλοπρέπεια πάντοτε. Ἀμήν.

Λόγος δέκατος πέμπτος

Περὶ τοῦ πῶς δοκιμάζει κανεὶς διὰ μέσου τῆς νοερᾶς καὶ τῆς κατανυκτικῆς προσευχῆς κάθε λογῆς ὄραμα καὶ κάθε λογῆς λογισμόν, ὁποῦ φαίνεται ὅτι τάχα ἐκ Θεοῦ εἶναι, ἂν τῇ ἀληθείᾳ ἐκ Θεοῦ εἶναι ἢ ἐκ τῶν δαιμόνων.

Εὐλόγησον πάτερ

αθῶς, ἀγαπητέ, ἓνας ἄνθρωπος, ὁποῦ σοῦ δίδει ἓνα χρυσὸν ἢ ἀργυρὸν νόμισμα, τὸ ὁποῖον ἔχει μὲν τὴν εἰκόνα τοῦ βασιλέως καὶ τὰ γράμματα καὶ φαίνεται εἰς τὴν ἐπιφάνειαν καὶ εἰς τὴν θεωρίαν ὅμοιον μὲ τὰ λοιπὰ χρυσᾶ νομίσματα τοῦ βασιλέως, δὲν ἡξεύρας ὅμως ἄδολον χρυσίον εἶναι ἔσωθεν τοῦτο τὸ νόμισμα ἢ ὄχι, μὰ ἀνίσως τὸ δοκιμάσῃς μὲ τὸ δοκιμαστήριον, μὲ τὸ ὁποῖον δοκιμάζεται τοῦτο τὸ χρυσοῦν νόμισμα, τότε καταλαμβάνεις ἄδολον εἶναι καὶ ἀπὸ μέσα, ὡς φαίνεται καὶ ἀπὸ ἔξω, ἢ κάλπικον εἶναι. Ὅμοίως μανθάνεις κάλπικον εἶναι ἢ ἄδολον. Καὶ ὅταν ἐσὺ μὲν δὲν τὸ δοκιμάζῃς, διότι δὲν ἔχεις τὴν πείραν τούτου, τὸ δείχνεις ὅμως εἰς ἕτερον ἄνθρωπον, τὸν ὁποῖον γινώσκεις ὅτι εἶναι πολλὰ ἔμπειρος εἰς τοῦτο καὶ πολλὰ εἰδήμων διὰ νὰ τὸ δοκιμάσῃ ἐκεῖνος καὶ ἔπειτα σοῦ λέγει ἐκεῖνος τὸ ὅτι λογῆς

εἶναι τὸ νόμισμά σου, καλὸν δηλαδὴ εἶναι ἢ κάλπικον. Ἄνίσως ὅμως τὸ δείχνης εἰς ἄπρακτον ἄνθρωπον, ὅστις δὲν ἔχει εἶδῃσιν περὶ τούτου ὡς καὶ τοῦ λόγου σου, πάλιν δὲν ἔχει ὁ λογισμὸς σου καμμίαν εἰρήνην, μάλιστα δέ, ἀνίσως τὸν πιστεύσης κίόλα, ἂν λανθασμένως ἤθελε σοῦ εἰπεῖ ὅτι εἶναι καλόν, δίχως νὰ εἶναι τοιοῦτον, καὶ ἔπειτα ἤθελες κρατῇσαι ἐκεῖνο τὸ κάλπικον νόμισμα, ζημίαν ἔχεις ἀπὸ τὸν λόγον του καὶ ὄχι ὠφέλειαν.

Τοιοιτοτρόπως λοιπὸν ἄς γένη καὶ εἰς ἐσένα, ταπεινέ, μία πολλὰ ἀκριβεστάτη πνευματικὴ δοκιμή, (καθὼς παρακάτω θέλεις τὴν ἀκούσει)· καὶ εἰς τὰ ὁράματα, ὅπου θεωρεῖ ἐνίοτε ἡ ψυχὴ σου, τὰ ὁποῖα φαίνονται μὲν ὡς ἀπὸ τὸ μέρος τοῦ Θεοῦ, δὲν ἠξεύρεις ὅμως ἀπὸ Θεοῦ εἶναι τῇ ἀληθείᾳ ἢ ἀπὸ δαιμόνων καὶ διὰ τούτου ἔχει ὁ λογισμὸς σου μεγάλον πόλεμον καὶ πολλὴν ἀμφιβολίαν καὶ ἀμφιβάλλεις μήπως καὶ εἶναι ἀπὸ δαιμόνων τὸ ὄραμά σου. Διότι συνήθειαν ἔχουσιν οἱ μικροὶ δαίμονες, ὅταν θεωρῶσι τινα κοῦφον κατὰ τὴν γνώμην, νὰ τοῦ δείχνωσι κάποια τοιαῦτα ὁράματα, ὡς τάχα ἀπὸ τὸ μέρος τοῦ Θεοῦ, διὰ νὰ τὸν πλανέσωσι μὲ τούτο πλεον εὐκολώτερον ἀπὸ ὀλίγον - ὀλίγον, ἕως ὅπου νὰ τὸν ρίψουν εἰς τὸν δεινότατον λαβύρινθον τῆς ἀνιάτου πλάνης καὶ τῆς πολυποικίλου αὐτῶν πονηρίας, ἀνίσως ἤθελε δεχθῇ τὰ ὁράματα, ὅπου τοῦ δείχνουσιν, ὡς ἀπὸ τὸ μέρος τοῦ Θεοῦ, δίχως νὰ κάμῃ εἰς ταῦτα καμμίαν ἀκριβῆ ἐξέτασιν, πιστεύοντας ὁλοψύχως καὶ ἀδιακρίτως ὅτι εἶναι ἀπὸ Θεοῦ καὶ τοῦ ἠκολούθησαν διὰ τὴν προκοπὴν του.

Ἐσὺ ὅμως, ἀγαπητέ μου, ὅταν θεωρῇς κανένα ἀπὸ τὰ τοιαῦτα, μὴ τοῦ δίδῃς εὐθὺς ἀνύποπτον τὴν εἰς τὴν ψυχὴν σου εἰσοδὸν αὐτοῦ, μήτε νὰ τὸ δεχθῇς ἀσμένως καὶ ἀμερίμνως εἰς τὴν καρδίαν σου πιστεύοντας ὁλοψύχως ὅτι εἶναι ἀπὸ Θεοῦ, ἕως ὅπου νὰ τὸ δοκιμάσῃς μὲ τὸ ἀλλανθαστον καὶ καθαρὸν δοκιμαστήριον τῆς νοεράς καὶ τῆς κατανυκτικῆς σου προσευχῆς ἢ ἕως ὅπου νὰ τὸ προβάλλῃς εἰς τινα πνευματοφόρον καὶ πρακτικὸν πατέρα, τὸν ὁποῖον γι-

νώσκεις ἔμπειρον εἰς τούτο καὶ ἡμπορεῖ νὰ σοῦ διαλύσῃ τὴν ἀπορίαν καὶ νὰ σὲ λυτρώσῃ τῆς ἀμφιβολίας μὲ ὅσα αὐτὸς ἔπραξεν, ἔμαθε καὶ ἐδοκίμασε. Διότι, ἀνίσως ἐσὺ δὲν δέχῃσαι τὸ φανέν σοι ὄραμα διὰ μιᾶς, ἕως ὅπου νὰ πληροφορηθῇς ἀκριβῶς περὶ τούτου, μόνον ὅπου τὸ φανέν σοι ὄραμα, ἐὰν εἶναι ἀπὸ Θεοῦ, γίνωσκε ὅτι δὲν ἔχεις περὶ τούτου καμμίαν ἁμαρτίαν, ἐπειδὴ φοβᾶσαι νὰ μὴν εἶναι τούτο καμμία ἐπιβουλὴ τοῦ διαβόλου ἢ καμμία πλάνη (διὰ τούτο λέγει καὶ ὁ μακάριος Ἀπόστολος· ἀγαπητοί, μὴ παντὶ πνεύματι πιστεύετε, ἀλλὰ δοκιμάζετε τὰ πνεύματα), διότι πολλάκις τὰ τοιαῦτα, ὅπου φαίνονται ὅτι εἶναι ἀπὸ τὸ μέρος τοῦ Θεοῦ, συμβαίνουσι νὰ γίνωνται καὶ ἀπὸ τὸ μέρος τῶν δαιμόνων, (καθὼς καὶ μερικοὶ ἄνθρωποι ἔξωθεν μὲν φαίνονται ὡς ἄγιοι, ἔσωθεν δὲ εἶναι καὶ ἀπὸ δαίμονας χειρότεροι, τῶν ὁποίων τὴν δολιότητα ἐλέγχοντας ὁ Σωτὴρ λέγει· «οὐαὶ ὑμῖν τοῖς ὑποκριταῖς»)· τούτο δὲ τὸ κάμνουσιν οἱ δόλιοι δαίμονες, διὰ νὰ τοὺς δώσῃς ἐλεύθερον καὶ ἀνεξέταστον τὴν εἰς τὴν πόλιν σου, ἡγουν τὴν εἰς τὴν ψυχὴν σου, εἰσοδὸν. Καὶ τότε, ἀφοῦ εἰσέλθουν εἰς τὴν ψυχὴν σου μὲ ταύτην τὴν δολιότητα καὶ ἀφοῦ πατήσουν μὲ τὸ ποδάρι τους, λέγομεν, ἀφοῦ πρῶτον κρατήσωσι τὰς ψυχικὰς σου διαθέσεις καὶ τὰς αἰχμαλωτίσουν, ὕστερον εὐκολὸν τὸ ἔχουσι νὰ αἰχμαλωτίσωσι καὶ τὰς σωματικὰς σου διαθέσεις. Διότι τότε ἐκδύονται εὐθὺς - εὐθὺς τὴν ὑποκρινομένην ὄψιν τῶν προβάτων καὶ δείχνοντας ἐν τῷ ἅμα εἰς τὴν ψυχὴν σου τοῦ λύκου τὴν μορφήν καὶ ἀγριότητα, ἐπιχειροῦσι νὰ μάνωσι καὶ τὴν καρδίαν σου μὲ τὴν μιὰν ἐπιθυμίαν. Σπουδάζουσιν ἔτι νὰ σὲ ρίψουν καὶ εἰς τὰ φανερά ἔργα τοῦ διαβόλου, τὸ ὁποῖον ποτέ, ποτέ δὲν ἤθελεν ἀκολουθήσει εἰς ἐσένα, ἐὰν τὸ φανέν σοι ὄραμα ἦτον ἀπὸ Θεοῦ.

Αὕτη δὲ ἡ πνευματικὴ δοκιμή, τὴν ὁποίαν θέλεις κάμει εἰς τὰ ὁράματα ὅπου θεωρεῖς, ἄς γένη οὕτως. Εἰ μὲν λοιπὸν εἰς ἐκείνην τὴν ἡμέραν, καθ' ἣν ἐθεώρησες κανένα ὄραμα, εὐρίσκεσαι εἰς πνευματικὴν ἄνεσιν καὶ εἰς μεγάλην

ἀνάπαιυσιν ἀπὸ τὰ πάθη τοῦ ἑαυτοῦ σου, ὁμοίως εὐρίσκεται καὶ ὁ λογισμὸς σου ἡσυχος εἰς ἄκραν γαλήνην ἀπὸ τὰ ἐνάντια κύματα, τὰ ὁποῖα πάντοτε συνηθίζουν νὰ τὸν ταράττωσιν, ἡ δὲ καρδιά σου εὐρίσκεται καὶ αὐτὴ εἰς ἀτάραχον κατάστασιν καὶ ὅλον ἓνα κατανύγεται ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ αὐτομάτως μὲ πολλὴν εὐκολίαν εἰς κάθε πνευματικὸν λόγον, μάλιστα δὲ κατανύγεται, ὅταν προσβάλῃ εἰς τὴν διάνοιάν σου τὸ φανέν σοι ὄραμα, εἰ μὲν, λέγω, καὶ γίνονται ταῦτα εἰς τοῦ λόγου σου καὶ θεωρεῖς τὸν ἑαυτὸν σου εἰς τοιαύτην καὶ εἰς παρομοίαν κατάστασιν, γίνωσκε ὅτι τὸ φανέν σοι ὄραμα ἐκ Θεοῦ εἶναι καὶ πλέον μὴν ἔχῃς καμμίαν ἀμφιβολίαν περὶ τούτου. Εἰ δὲ πάλιν καὶ δὲν γίνεται αὐτομάτως καὶ ἀπὸ λόγου του κανένα τοιοῦτον μετὰ τὸ ὄραμά σου, τὸ ὁποῖον ἔδειχεν ὅτι εἶναι ἀπὸ Θεοῦ καὶ διὰ τοῦτο ἔχεις ἀμφιβολίαν καὶ ὑποψίαν μὴν τύχῃ καὶ εἶναι ἀπὸ τὸ μέρος τῶν δαιμόνων, τότε λέγω, ἀγαπητέ, κάμε εἰς τοῦτο τὴν ἀκόλουθον δοκιμὴν.

Μάζωξαι ὅλην τὴν προσοχὴν τοῦ νοός σου μέσα εἰς τὸ βάθος τῆς καρδίας σου καὶ προσεύχου ἐκείθεν νοερῶς ἀπὸ τὸ βάθος τοῦ ἑαυτοῦ σου λέγοντας ταύτην τὴν εὐχὴν, ἡγουν τὸ «Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, Τίς τοῦ Θεοῦ, ἐλέησόν με». Ἄλλο δὲ τίποτες μὴ λέγῃς μήτε ἄφηνε θεληματικῶς σου τὴν διάνοιάν σου νὰ στοχάζεται καὶ νὰ ἐρευνᾷ καὶ νὰ πολυπραγμονῇ ἐκεῖνο ὅπου ἐθεώρησες ἐν ὁράματι. Εἰ δὲ καὶ πηγαίνει ἡ διάνοιά σου ἀπὸ λόγου τῆς εἰς τὸ φανέν σοι ὄραμα, ἀπόσπασέ τὴν εὐθὺς καὶ προσήλωσέ τὴν εἰς τὴν καρδιακὴν σου εὐχὴν, διὰ νὰ γένῃ ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ καθαρὰ ἡ προσευχή σου. Καὶ λοιπόν, ἀφοῦ προσευχηθῇς τοιοῦτοτρόπως ἱκανῶς μὲ ἄκραν πρὸς τὸν Θεὸν εὐλάβειαν καὶ ταπεινώσιν, εἰ μὲν καὶ εἶναι τὸ φανέν σοι ὄραμα ἀπὸ Θεοῦ, θέλεις αἰσθανθῇ μέσα εἰς τὴν καρδίαν σου κάποιον πνευματικὸν σκιρτισμὸν μετὰ πνευματικῶν δακρύων, ὅταν δίχως ἐσὺ νὰ θέλῃς ἤθελε προσκρούσῃ εἰς τὴν ἐνθύμησίν σου τὸ φανέν σοι ὄραμα. Συγχρόνως δὲ μὲ τοῦτον τὸν γλυκύν, τὸν ἄρρητον, τὸν πνευματικὸν καὶ θεῖον

σκιρτισμὸν τῆς καρδίας σου καὶ συγχρόνως μὲ ταῦτα τὰ πνευματικὰ καὶ γλυκὰ δάκρυα, θέλῃς αἰσθανθῇ ὅτι γαληνῶς, ὅτι ἡμερεῖται, ὅτι καταπραῖνει, ὅτι εἰρηνεῖται καὶ ὅτι ἀναπαύεται καὶ πᾶσα ψυχικὴ καὶ σωματικὴ διάθεσις τοῦ ἑαυτοῦ σου. Συγχρόνως δὲ καὶ μὲ ταύτην τὴν γαλήνην διάθεσιν τοῦ ἑαυτοῦ σου ἀνάπτει ἔτι κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν καὶ ἡ μεγάλη φλόγα τῆς ἀγάπης τοῦ Κυρίου σου, ἀπὸ τὴν ὁποῖαν καταφλεγόμενος ἐβγάζεις κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν, (ὅποτε ἔξαφνα φλογίζονται ὑπερβολικὰ τὰ σπλάγχνα σου ἀπὸ ταύτην τὴν ἀγάπην τοῦ Κυρίου σου), ἐβγάζεις, λέγω, τότε καὶ κάποια φωνὴν εἰς τὸν Θεόν σου ἐκ τοῦ βάθους ὠρνούμενος πρὸς Αὐτόν, ὡσὰν ὠρύνονται ἐνίοτε οἱ σκύλοι, ὅταν χάσωσι τὸν δεσπότην τους. Διότι λέγεις τότε δακρυροῶντας πρὸς τὸν Θεόν σου μετὰ λυπηρῆς, παραπονετικῆς καὶ κατανυκτικῆς φωνῆς.

«Ποῦ εἶσαι, Θεέ μου, Θεέ μου, καὶ δὲν μὲ παίρνεις μίαν ὥραν τὸ συντομώτερον αὐτοῦ ὅπου εἶσαι Ἐσὺ ἡ γλυκεῖα μου ἀγάπη; Δὲν μὲ λυπᾷσαι Θεέ μου, Θεέ μου, ὅπου φλογίζονται τὰ σπλάγχνα μου ὡς φλόγα ἀναμμένη ἀπὸ τὸν ἄσβεστον πόθον τῆς ἐδικῆς Σου ἀγάπης, ἥτις ἀναψεν ἐντός μου ὡς κάμινος σπινθηρίζουσα; Ποτέ, ποτέ, Θεέ μου, δὲν θέλει σβήσει ἀπὸ τὴν καρδίαν μου ἐτούτῃ ἡ φλογίζουσα φλόγα, ἐν ὅσῳ εἶμαι ἐγὼ ξέχωρα ἀπὸ Σοῦ, εὐρισκόμενος εἰς τὴν κοιλάδα τοῦ κλαυθμῶνος ἐτουτουνοῦ τοῦ κόσμου. Εἰς τὸν διψασμένον ὁδοιπόρον, Κύριε, ποῖαν καταψυχὴν τοῦ δίδει ἡ ἐνθύμησις τοῦ δροσεροῦ ὕδατος, ὅταν τοῦτο λείπῃ ἀπὸ αὐτόν; Ὅχι καταψυχὴν τοῦ δίδει, Κύριε, ἀλλὰ τοῦ ἀνάπτει τὴν δίψαν περισσότερον, καθὼς καὶ τώρα, Κύριε, ὅχι καταψυχὴν λαμβάνει ἀπὸ τὴν ἐνθύμησίν Σου καὶ ἀπὸ τὰ ὁράματά Σου ἡ ψυχὴ μου, ὅπου σφόδρα Σὲ ἐδίψησεν, ἀλλὰ δίψα περισσότερη τὴν κυριεῖται, ὅταν Ἐσὺ, ὁ γλυκὺς μου Ἰησοῦς, δὲν μὲ παίρνεις αὐτοῦ ὅπου εἶσαι Ἐσὺ ἡ δροσερὰ πηγὴ, ἡ τὴν διψασμένην μου ψυχὴν καταψύχουσα.

Εἰς τὸν ἐν τῇ μακρινῇ ξενιτείᾳ ὄντα φιλοπάτορα, φι-

λομήτορα, φιλάδελφον και φιλοπάτριδα υιόν, τί τοῦ γίνεται, Κύριε, ὅταν λαμβάνῃ κανένα γράμμα ἀπὸ τοὺς κατὰ σάρκα ἡγαπημένους του γονεῖς και συγγενεῖς; Μήπως, Κύριε, δὲν βρέχει τὸ γράμμα μὲ τὰ δάκρυά του ἀναγινώσκοντάς το; Μήπως δὲν φλογίζονται κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν τὰ σπλάγχνα του βλέποντας εἰς αὐτὸ τὸ γράμμα γεγραμμένον τὸ γλυκύτατον ὄνομα τῶν γονέων αὐτοῦ και τῶν ἀδελφῶν του; Μήπως δὲν ἀναστενάζει ἀπὸ τὸ βάθος του ἐνθυμούμενος τοὺς συγγενεῖς του; Μήπως δὲν ὠρύεται γοεῶς ἐκ τῆς καρδίας του ἐννοῶντας κατὰ διάνοιαν τοὺς φίλους αὐτοῦ και τὴν πατρίδα του; Καὶ ἂν τοῦτο, Κύριε, γίνεται τοιουτοτρόπως εἰς τὸν κατὰ σάρκα ἄνθρωπον, πόσῳ μᾶλλον δὲν γίνεται εἰς τὸν κατὰ πνεῦμα ἄνθρωπον, ὅταν Ἐσὺ ὁ Οὐράνιος Θεὸς και Πατὴρ ἡμῶν ἐπισκέπτεσαι τὴν πτωχικὴν και ἑλεεινὴν ἡμῶν ἀποδημίαν μὲ τὴν χάριν τῶν θείων σου θεωριῶν, ὀπτασιῶν και ὁραμάτων, ὡσὰν μὲ τινὰς φανεράς ἐπιστολάς; Διότι, Κύριε, ἅμα ὁποῦ ἡ χάρις τούτων τῶν θείων ἐμφάσεων ἤθελε σταμπαρισθῇ μὲ ἀνερμήνευτον τρόπον εἰς καμμίαν καρδίαν τινὸς ἐδικοῦ Σου πιστοῦ δούλου, κάμνει εὐθὺς - εὐθὺς αὕτη ἡ θεία Σου Χάρις ἐκείνην τὴν καρδίαν νὰ πυρποληθῇ ἐκ τοῦ πόθου, ἐκ τοῦ φίλτρου και ἐκ τοῦ ἔρωτος τῆς Σῆς ἀγάπης και νὰ ζεματισθοῦν ἀπὸ τὰ θερμὰ δάκρυα τῆς σῆς ἐπιθυμίας τὰ ὀμματόφλοια ἐκείνου τοῦ Σοῦ θεράποντος, ὅταν κατ' ἐξαίρετον τρόπον ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἤθελεν ἀνατείνειν τοὺς νοερούς του ὀφθαλμοὺς πρὸς Σὲ τὸν γλυκύτατον αὐτοῦ Θεὸν και ἐπουράνιον Πατέρα.

Ἀλλὰ, Κύριε, Κύριε, ἐπιβλέπων ἐπίβλεψον ἄνωθεν ἐξ οὐρανοῦ, ἐκ τοῦ ἁγίου οἴκου τῆς ἀφράστου Σου δόξης και ἴδε ἐπὶ τὸ πρόσωπον τῆς ταπεινῆς μου καρδίας, πῶς, ἀφοῦ ἐκαταπληγώθη ἀπὸ τὸ γλυκύ μοι βέλος τοῦ πνευματικοῦ και θείου ἔρωτος τῆς Σῆς χρυσῆς ἀγάπης, ἔλυσεν ὡσὰν τὸ κηρὶ εἰς τὴν θέρμην ἀπὸ τὴν πολλὴν κατάνυξιν ἐκ τῆς ὥρας, ὁποῦ ἐθεωρήθη εἰς αὐτὴν τὸ θεῖόν Σου ὄραμα και ἐδόθη εἰς αὐτὴν τοῦτο τὸ θεῖόν Σου ὄραμα ὡσὰν

καμμία οὐράνιος ἐπιστολή, ἡ ὁποία ὡς ἐξετυλίχθη και ἀνεγνώσθη ἀπὸ τὴν διάνοιαν εἰς τὴν ψυχὴν μου, ἐκολλήθη εὐθὺς - εὐθὺς ὀπίσω Σου ἡ ταπεινὴ μου ψυχὴ. Διότι Σὲ ἐδίψησεν ὡσὰν τὴν δίψαν, ὁποῦ σὲ ἐδίψησε και ἡ ψυχὴ τοῦ προχοτάτου Δαβίδ, τοῦ ἱεροῦ προφήτου Σου. Διότι αὐτὸς ὁ θεὸς Δαβίδ, ὁ προφήτης Σου, Κύριε, ὁποῦ Σὲ ἐδίψησε τόσον πολλὰ ἡ ψυχὴ του ἐξ αἰτίας τῶν θείων Σου ἐμφάσεων, ὁραμάτων, θεωρημάτων και ἀποκαλύψεων, ὁποῦ τοῦ ἐφάνερωσες κατὰ καιροὺς και χρόνους και κατὰ διαφόρους περιστάσεις, δὲν ἠμπόρεσε ποτέ, ποτέ, ἕως ὁποῦ ἔζη εἰς τοῦτον τὸν κόσμον νὰ Σὲ ξεδιψήσῃ, πρὶν ἔλθῃ πρὸς Σὲ και πρὶν πῖν ἀπὸ τὸ δροσερὸν και καταψύχον ὕδωρ τῆς Σῆς γλυκειάς μεθέξεως και ἀπολαύσεως. Διὰ τοῦτο ὠρυόμενος ὡσὰν λεονταρόπουλον ἀπὸ τὸ βάθος τῆς ψυχῆς του, ἐζήτηα πότε νὰ ἐμφανισθῇ πρόσωπον πρὸς πρόσωπον πρὸς Σὲ τὸν ζῶντα Δεσπότην και Θεόν του, διότι ἔλεγε, Κύριε: «ὅν τρόπον ἐπιποθεῖ ἡ ἔλαφος ἐπὶ τὰς πηγὰς τῶν ὑδάτων, οὕτως ἐπιποθεῖ ἡ ψυχὴ μου πρὸς Σὲ, ὁ Θεός. Ἐδίψησεν ἡ ψυχὴ μου πρὸς τὸν Θεὸν τὸν ἰσχυρόν, τὸν ζῶντα. Πότε ἤξω και ὀφθῆσομαι τῷ προσώπῳ τοῦ Θεοῦ μου;».

Τὸ ὅμοιον μὲ τοῦτο, Κύριε, πάσχουσα τώρα και ἡ πτωχὴ μου ψυχὴ τήκεται ἀπὸ τὴν δίψαν τὴν ἐδικὴν Σου, ἡ ὁποία, καθὼς βλέπω, ὀλίγον κατ' ὀλίγον θέλει κατακαύσει ὅλα μου τὰ ἐντόσθια και δὲν θέλει λείψει ἀπ' ἐμοῦ, πρὶν ἔλθῃ εἰς ἐμὲ ἐκείνη ἡ εὐλογημένη ὥρα τῆς ἀπὸ τοῦδε τοῦ κόσμου ἐμῆς ἀναχωρήσεως και πρὶν ἔλθω πρὸς Σὲ τὸν γλυκύτατον Δεσπότην και Θεόν μου.

Ἄμποτε δέ, Κύριε, ἂν μὲ ἀγαπᾷς (τὸ ὅποιον εἶμαι πεπεισμένος ὅτι οὕτως ἔχει), νὰ γένη τοῦτο εἰς ἐμένα μὰ ὦρα πρωτύτερα, διὰ νὰ Σὲ ξεδιψήσῃ και ἡ ψυχὴ μου τὸ συντομώτερον. Ἀμήν! γένοιτο! γένοιτο!.

Ἀπὸ ταῦτα λοιπὸν τὰ σημάδια και ἀπὸ ἄλλα παρόμοια και οἰκειότερα μὲ ταῦτα καταλαμβάνεις, ἀγαπητέ, και πληροφορεῖσαι ὅτι ἐκ Θεοῦ ἦτον τὸ ὄραμά σου. Εἰ δέ

πάλιν, αγαπητέ, και δεν γίνεται εις έσένα ουδέν τοιούτον, μόλον όπου πολλάκις έπροσευχήθης περι τούτου εις τον Θεόν από το βάθος της καρδιάς σου και έτραπέζωσες (διά να είπω ούτως) ενώπιον της του Κυρίου αγαθότητος πᾶσαν σου δέησιν και πᾶσαν σου ταπεινώσιν, γίνωσκε ότι το όραμά σου ήτον από το μέρος των δαιμόνων, διότι εις των δαιμόνων τα όράματα δεν εύρίσκεται ουδέν από τα όσα παραπάνω είπαμεν. Μάλιστα δὲ τα έναντία από ταύτα γίνονται, όταν δηλαδή το όραμά σου είναι από τους δαίμονας. Πώς δὲ γίνεται τοῦτο άκουσον.

‘Ο Θεός είναι όλος αγαθός, όλος φιλόνητος, έλεήμων, εύσπλαγχνος, μακρόθυμος, καθαρός και καθαρή αγάπη. ‘Οθεν ως τοιούτος όπου είναι, αγαπᾷ να Τόν μιμήσαι και έσύ εις τα προσόντα εις Αυτόν. ‘Ηγουν, αγαπᾷ ο Θεός να γένης και έσύ καλός, φιλόνητος, έλεήμων, εύσπλαγχνος, μακρόθυμος, ύπομονητικός, καθαρός εις τον έαυτόν σου και καθαρή αγάπη εις τον πλησίον σου. ‘Ο δὲ διάβολος είναι όλος κακία και πονηρία, όθεν ως τοιούτος όπου είναι αγαπᾷ να Τόν μιμήσαι εις την κακίαν αυτού και πονηρίαν.

Μετά το φανέν λοιπόν εις έσένα όραμα, αγαπητέ, εί μὲν και θεωρείς τον έαυτόν σου ότι όλον ένα χαίρει μὲν ή ψυχή σου εις τα προσόντα εις τον Θεόν, κατανύγεται δὲ ή καρδιά σου εις ταύτα τα προσόντα εις τον Θεόν με άκραν γαλήνην όλου του έαυτού σου, γίνωσκε ότι το όραμά σου εκ Θεού είναι, και ως εκ Θεού όπου είναι εύφραίνεται το πνευμά σου εις τα προσόντα εις τον Θεόν και σου έρχεται ούράνιος πόθος εις το να μιμηθής κατά δύναμιν τον ούράνιον σου Θεόν και Πατέρα εις τα προσόντα εις Αυτόν. Διότι τότε αγαπᾷς να κάμης εκείνα εις τα όποια ο ούράνιος σου Θεός και Πατήρ εύφραίνεται και τα όρέγεται.

Εί δὲ, μετά το φανέν εις έσένα όραμα, δεν χαίρει ή ψυχή σου εις τα προσόντα εις τον Θεόν μήτε κατανύγεται ή καρδιά σου εις ταύτα τα προσόντα εις τον Θεόν μήτε

σου έρχεται πνευματικός πόθος εις το να μιμηθής το κατὰ δύναμιν τον ούράνιον σου Θεόν και Πατέρα εις τα προσόντα εις Αυτόν, γίνωσκε ότι το όραμά σου είναι από το μέρος των δαιμόνων. ‘Οθεν τότε, όταν δηλαδή το όραμά σου είναι από μέρος της πλάνης, αν εξετάσης ως επί της πλάστιγγος πολλά ακριβώς τα βάθη της ψυχικής και σωματικής σου διαθέσεως, θέλεις τα ιδή ότι κρυφά - κρυφά, μυστικά - μυστικά, σκεπαστά - σκεπαστά κλίνουσιν εις τα προσόντα εις τον διάβολον και εις τα θελήματα αυτού, εις τα όποια είναι όλη ή βουλή του δαίμονος της πλάνης να σε φέρη όλίγον κατ’ όλίγον, δίχως έσύ να το γροικᾷς. Και καθως ένας άνθρωπος, όπου σου βάνει νερόν, κατὰ την παροιμίαν, υπό κάτω εις το άχυρον, δεν γροικᾷς όταν τρέχη το ύδωρ και βρέχεται το άχυρον, τοιουτοτρόπως θέλει γένει και εις έσένα, ταπεινέ, εαν δεν προσέχης ακριβώς.

‘Ομοίως, αγαπητέ, να δοκιμάσης ακριβώς με την κατανυκτικήν σου προσευχήν και κάθε λογής λογισμόν, όστις σου έμπίπτει δεξιόθεν ως από το μέρος του Θεού, τον όποιον δεν ήξεύρεις αν τη αληθεία εκ του Θεού είναι ή εκ του διαβόλου. Διότι και τότε, εί μὲν και είναι ούτος ο δεξιόθεν έμπιπτων σοι λογισμός εκ Θεού, όσον έσύ τον τρίβεις με τον πόνον της καρδιακής σου προσευχής, τόσον εκείνος λαμπρύνεται εν σοι ως αν τον μαργαρίτην και όσον έσύ τον πυρπολεις με την πλέον εκτενεστέραν και κατανυκτικωτέραν σου εύχήν, την όποιαν κάμνεις εις τον Χριστόν από το βάθος του έαυτού σου, δια να τον έξαλείψη από σου, τόσον περισσότερον εκείνος φωτίζεται από την προσευχήν σου και λαμπρύνεται έσω εις την καρδιάν σου, καθως και το καθαρόν χρυσίον, όσον το βράζει και το τρίβει ο χρυσοκόμος, τόσον μάλλον λαμπρύνεται. Εί δὲ και είναι ούτος, ο από τα δεξιά λογισμός, από το μέρος των δαιμόνων, άμα όπου ήθελε πυρωθῇ από την καρδιακήν και συντετριμμένην σου εύχήν, εύθης - εύθης θέλεις τον ιδή να εκλείπη από σου με τελειότητα. Εί δὲ και δεν εκλείπει από σου εύθης με τελειότητα, όμως θέλει ατονίσει ή

δύναμεις του καὶ οὕτως, ὀλίγον κατ' ὀλίγον, θέλει χαθῇ παντάπασιν ἀπὸ λόγου σου.

Διὰ τοῦτο λοιπὸν καὶ οἱ Ὅσοι Πατέρες, ὅταν τοὺς ἐπολεμοῦσεν οὗτος ὁ ἀπὸ τὰ δεξιὰ μέρη λογισμὸς, τὸν ἐδοκίμαζαν μὲ τὴν ἱερὰν προσευχήν, ἡ ὁποία, εἰ μὲν καὶ ἦτον οὗτος ὁ λογισμὸς ἐκ Θεοῦ, τὸν ἐστερέωνε περισσότερον, εἰ δὲ καὶ ἦτον ἐκ δαιμόνων, τὸν ἐξωλόθρευεν ἐν τῷ ἅμα. Ἡ, τέλος πάντων, ἂν οὗτος ὁ ἀπὸ δεξιὰ μέρη λογισμὸς ἦτον ἀπὸ ἀρχικὸν δαίμονα καὶ δὲν ἐξαλείφετο ἐν τῷ ἅμα, ὅμως ὀλίγον κατ' ὀλίγον τὸν ἐξωλόθρευεν ἐκ τῆς καρδίας αὕτη ἡ ἱερὰ προσευχὴ τῆς καρδίας.

Ὅταν λοιπὸν, ἀγαπητέ, προσεύχεσαι ταύτην τὴν καρδιακὴν καὶ κατανυκτικὴν εὐχὴν ἀδιαλείπτως μέσα εἰς τὰ βάθη τοῦ ἑαυτοῦ σου, τότε ὅχι μόνον δὲν ἔχεις τινὰ φόβον ἀπὸ τοὺς δαίμονας, ὅπου ὁρμοῦν κατὰ σοῦ ἀπὸ τὸ μέρος τῆς ἁμαρτίας χίλιαις φοραῖς, ἀλλὰ δὲν ἔχεις ἔτι τινὰ φόβον μήτε ὅταν οὗτοι οἱ δαίμονες ἐμπίπτουν κατὰ τῆς ψυχῆς σου μὲ δολιότητα, ὡς ἀπὸ τὸ μέρος τῆς ἀρετῆς, δέκα χιλιάδαις φοραῖς, θέλοντας νὰ σὲ παγιδεύσουν ἀπὸ τοῦτο τὸ μέρος πλέον εὐκολώτερον. Διότι τότε, (ὅταν δηλονότι προσεύχεται ἀδιαλείπτως νοερῶς μέσα εἰς τὸ κρυπτόν τῆς καρδίας σου), ἔχεις, λέγω, τότε ἐσὺ τὸ ὄνομα τοῦ Χριστοῦ ἔσω σου, ὅπου δὲν ἀφήνει νὰ ψαύσῃ τὴν καρδίαν σου καὶ νὰ ἐγγίσῃ εἰς τὴν ψυχὴν σου οὐδεμία δαιμονικὴ πονηρία, διὰ τοῦτο λέγει καὶ ὁ προφήτης· «πесеῖται ἐκ τοῦ κλίτους σου χιλιάς καὶ μυριάς ἐκ δεξιῶν σου, πρὸς σὲ δὲ οὐκ ἐγγιεῖ». Τῷ δὲ Θεῷ ἡμῶν, δόξα, κράτος, αἰνέσις καὶ μεγαλοπρέπεια, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Λόγος δέκατος ἕκτος

Περὶ συντριβῆς καρδίας, ἡ ὁποία μαστίζει τοὺς δαίμονας ὑπὲρ πᾶσαν δριμυτάτην ποινήν, ὡς φρύγανα τάχιστα φλογίζουσα ἀπάσας αὐτῶν τὰς μηχανουργίας.

Εὐλόγησον πάτερ

α'. Σύντριψον, ὦ μοναχέ, τὴν καρδίαν σου μὲ τὴν εὐχὴν, διὰ νὰ συντριφθῇ ἡ δύναμις τοῦ σατανᾶ μὲ τελειότητα ἐκ τῆς καρδίας σου.

β'. Στέναξον ἀπὸ τὸ βάθος σου μὲ πικροὺς ἀναστεναγμοὺς εἰς πᾶσαν σου καρδιακὴν εὐχὴν, διὰ νὰ γλυτώσῃς ἀπὸ τοὺς βρόγχους καὶ ἀπὸ τὰς παγίδας τοῦ διαβόλου.

γ'. Βόησον ἀπὸ τὸ κέντρον τῆς καρδίας σου πρὸς τὸν Θεόν, διὰ νὰ φθάσῃ ἡ βοή σου εἰς τὰ ὅτα Κυρίου Σαββᾶ.

δ'. Βόησον μὲ ἄλαλον βοήν τῆς καρδίας σου πρὸς τὸν Χριστόν σου, διὰ νὰ δικάσῃ τοὺς ἀδικοῦντάς σε δαίμονας καὶ νὰ πολεμήσῃ τοὺς πολεμοῦντάς σε διαβόλους μὲ τὴν ἀστραπὴν τῆς θεότητός Του.

ε'. Καθὼς πάντοτε σὲ πολεμᾷ καὶ σὲ πειράζει ὁ διάβολος, ὁ ἄσπονδος ἐχθρὸς σου, οὕτω καὶ ἐσὺ ἀναστέ-

ναξον πάντοτε πρὸς τὸν Χριστόν σου, διὰ νὰ φθάσῃ ἡ βοή-
θειά Του τάχιστα εἰς τοῦ λόγου σου.

στ'. Ἀντιπολέμα δυνατὰ πάντοτε τὸν πλάνον σατα-
νᾶν μὲ τὴν συντριβὴν τῆς καρδίας σου, διὰ νὰ συντριφθῇ
ἡ πεπονηρευμένη του κεφαλή.

ζ'. Καθὼς φοβᾶται ὁ ἄνθρωπος νὰ πιάσῃ μὲ τὸ χέ-
ρι του ἓνα πετυρωμένον καὶ σπινθηρίζον σίδηρον, οὕτω φο-
βᾶται καὶ ὁ διάβολος τὴν συντριβὴν τῆς καρδίας. Ἡ γὰρ
συντριβὴ τῆς καρδίας συντρίβει τὴν πονηρίαν του κατὰ
κράτος.

η'. Εἰς τὴν ἀναπαυμένην καὶ μὴ συντετριμμένην καρ-
δίαν, ἅμα ἀντικρυθῇ ἡ φαντασία τοῦ διαβόλου, τὴν δέ-
χεται πάραυτα ἡ καρδιά καὶ τυπώνεται βαθέως ἡ ἰδέα
τῆς φαντασίας, μὰ εἰς τὴν συντετριμμένην καρδίαν δὲν ἔ-
χει χώραν οὐδεμίαν φαντασίαν.

θ'. Ὅπου ὑπάρχει συντριβὴ τῆς καρδίας, ἐκεῖθεν φυ-
γαδεύεται πᾶσα σατανικὴ πονηρία καὶ φλογίζεται πᾶσα
δαιμονικὴ ἐνέργεια.

ι'. Ἡ συντριβὴ τῆς καρδίας ταπεινώνει τὴν ἔπαρσιν
τοῦ ἑωσφόρου καὶ ὑψώνει εἰς τοὺς οὐρανούς ἐκεῖνον ὁποῦ
τὴν ἔχει.

ια'. Σύντριψον οὖν, ἀγαπητέ, τὴν ἔπαρσιν τοῦ ἑ-
ωσφόρου μὲ τὴν παντοτινὴν συντριβὴν τῆς καρδίας σου,
διὰ νὰ στεφανωθῇ ἡ ψυχὴ σου ὑπὸ Κυρίου Παντοκράτο-
ρος.

ιβ'. Διότι, ἅμα συντριφθῇ ἡ καρδιά σου, πάραυτα χά-
νεται ἡ κακία τῶν δαιμόνων ἀπὸ λόγου σου καὶ λάμπει εἰς
τὴν ψυχὴν σου ἡ ἀκτίνα τῆς δικαιοσύνης τοῦ Θεοῦ.

ιγ'. Σύντριψον τὴν καρδίαν σου μὲ τὴν εὐχήν, διὰ νὰ
ιδῇς τὴν ψυχὴν σου ὡς ἄγγελον Κυρίου νὰ ὀρμᾷ κατὰ τοῦ
διαβόλου, δίχως κανένα φόβον, μὲ τὸ νὰ εἶναι ἐνδεδυμένη
τὴν δύναμιν τοῦ Ὑψίστου.

ιδ'. Σύντριψον τὴν καρδίαν σου μὲ τὴν εὐχήν, διὰ
νὰ συντριφθῇ ἡ ἁμαρτία ἀπὸ τὴν καρδίαν σου.

ιε'. Φεύγει ἀπὸ τὸ πρόσωπον τῆς συντετριμμένης καρ-
δίας ὅχι μόνον ὁ δαίμων, ὁ ὑπηρέτης τοῦ σατανᾶ, ἀλλὰ ἡ
κόμη φεύγει ταχύτερον τῆς ἀστραπῆς καὶ αὐτὸς ὁ σατα-
νᾶς, ὁ πρῶτος τῶν δαιμόνων, ἀπὸ προσώπου τῆς συντε-
τριμμένης καρδίας ἐκ τῆς εὐχῆς.

ιστ'. Καθὼς δὲν ἀποκοτᾷ νὰ εἰσέλθῃ ὁ ἄνθρωπος εἰς
ἀναμμένην κάμινον, οὕτω δὲν ἀποκοτᾷ καὶ ὁ διάβολος νὰ
εἰσέλθῃ εἰς τὴν ἀναμμένην καρδίαν ἐκ τῆς βιαίας προσευ-
χῆς.

ιζ'. Καθὼς δὲν δύνασαι νὰ μετρήσῃς τὰ κινήματα
τῶν περῶν τῶν μελισσῶν, ὅταν πετώσιν, οὕτω δὲν δύνα-
σαι νὰ μετρήσῃς καὶ νὰ νοήσῃς τὰ γοργότατα βήματα τοῦ
σατανᾶ, ὅταν φεύγῃ ἀπὸ προσώπου τῆς συντετριμμένης
καρδίας ἐκ τῆς εὐχῆς.

ιη'. Καθὼς δειλιάζει ὁ τειχορρύτης τὸν ἐξακουσμένον
καὶ γενναῖον στρατιώτην, οὕτω δειλιάζει καὶ ὁ δαίμων ἐ-
κεῖνον ὁποῦ συντρίβει ἀείποτε τὴν καρδίαν του μὲ τὴν
εὐχήν.

ιθ'. Ὅταν ὁμως θελήσῃ ὁ δαίμων νὰ πλησιάσῃ, διὰ
νὰ πάρῃ τὴν γνώμην του μὲ ἀπάτην, πρῶτον ἐτοιμάζει τὸν
ἑαυτὸν του διὰ τὴν φυγὴν, διὰ νὰ δυνηθῇ νὰ γλυτώσῃ
κἂν τὸν ἑαυτὸν του ἀπὸ τὴν καυστικὴν ἀστραπὴν τῆς συν-
τετριμμένης καρδίας ἐκ τῆς εὐχῆς.

κ'. Διότι, ἅμα ὁποῦ ἤθελε τὸν θεωρήσει ὅτι ἄρχισε
νὰ συντρίβῃ τὴν καρδίαν του μὲ τὴν εὐχήν, δὲν σεργια-
νίζει πλέον μήτε περιεργάζεται τὴν συντριβὴν τῆς καρδί-
ας, ἀλλὰ εὐθὺς - εὐθὺς κατακομματίζεται φεύγοντας ἀπὸ
προσώπου αὐτοῦ.

κα'. Καθὼς ὁ ρήτωρ, ὅταν τὸν περικυκλώσῃ ἡ φλόξ,
δὲν ρητορεύει περὶ τοῦ πυρὸς ταύτην τὴν ὥραν, ἀλλὰ

κοιτάζει πῶς νὰ σώσῃ τὸν ἑαυτὸν τοῦ ἐκ τῆς πυρκαϊᾶς, οὕτω καὶ ὁ δαίμων, ὅταν θεωρῇ καρδίαν ἀναμμένην ἐκ τῆς εὐχῆς, δὲν κοιτάζει τὴν κατάστασίν της, ἀλλὰ κοιτάζει πῶς νὰ γλυτώσῃ αὐτὸν ἀπὸ αὐτὴν.

κβ'. Καθὼς ὁ λαγῶς, ὅταν τὸν κυνηγᾷ ὁ σκύλος, ἔχει ἐλπίδα νὰ σώσῃ τὸν ἑαυτὸν τοῦ μετὰ τὴν ταχύτητα τοῦ πηλαλήματος τῶν ποδῶν του, μὰ ὅταν τὸν κυνηγᾷ ἡ λαγωνίκα, μόνον ὅπου τρέχει καὶ αὐτὸς τάχιστα ὅσον δύναται, γίνεται πάλιν ἄγρᾳ καὶ κυνήγιον τῆς λαγωνίκας, οὕτω καὶ ὁ δαίμων, ὅταν πολεμᾶται ἀπὸ ἄλλην καμμίαν ἀρετὴν ἔχει ἐλπίδα νὰ ἀποφύγῃ τὴν μάστιγα τῆς φλογερᾶς ρομφαίας, μὰ ὅταν τὸν κυνηγᾷ ἡ φλογερὴ ρομφαία τῆς συντετριμμένης προσευχῆς εἶναι πεπεισμένος ὅτι θέλει τὸν φθάσει πολλὰ ὀγλήγορα ὁ κεραυνὸς ταύτης τῆς εὐχῆς καὶ ὅτι θέλει σκορπίσει τὰ κόκκαλα τῆς κακίας του παρὰ τὸν ἄδην.

κγ'. Δὲν φοβοῦνται τόσον τὰ στρουθία τὴν ὁρμὴν τοῦ ἀετοῦ, ὅσον φοβοῦνται οἱ δαίμονες τὴν ὁρμὴν τῆς συντετριμμένης καρδίας ἐκ τῆς εὐχῆς.

κδ'. Ὅταν εἰσέρχεται στία (ἀσβεστόπετρα) εἰς τὴν καιομένην ὕλην, δὲν τὴν χωνεύει τόσον τάχιστα, ὅσον τάχιστα χωνεύει καὶ κατακαίει ἡ συντριβὴ τῆς καρδίας πᾶσαν δαιμονικὴν πονηρίαν.

κε'. Εἶδεν ὁ διάβολος καρδίαν καταπληγωμένην ἀπὸ τὴν συντριβὴν τῆς εὐχῆς; Ἐνεθυμήθη εὐθὺς τὰς πληγὰς τοῦ Χριστοῦ, ὅπου ὑπέμεινε διὰ τὸν ἄνθρωπον, διὰ τοῦτο ἐτρόμαξε καὶ ἐδειλίασε.

κστ'. Σύντριψον οὖν, ἀγαπητέ, τὸν διάβολον μετὰ τὴν συντριβὴν τῆς καρδίας σου, διὰ νὰ εἰσέλθῃς τροπαιοῦχος εἰς τὴν χαρὰν τοῦ Κυρίου σου.

κζ'. Σύντριψον τὴν καρδίαν σου μετὰ τὴν εὐχήν, διὰ νὰ συντριφθῇ εἰς ἀναρίθμητα συντρίμματα ὁ πλανῶν σε σατανᾶς.

κη'. Σύντριψον τὴν καρδίαν σου μετὰ τὴν εὐχήν, διὰ νὰ φύγῃ ἀπὸ σοῦ ἐκεῖνος ὅπου καιροφυλακεῖ, πῶς νὰ σε πιάσῃ μετὰ τὸ δίκτυον τῆς φιληδονίας.

κθ'. Μὴ φοβᾶσαι τὴν συντριβὴν τῆς καρδίας σου, διὰ νὰ σὲ φοβοῦνται οἱ δαίμονες. Οἱ γὰρ δαίμονες δὲν φοβοῦνται τὸν ἐνάρετον ἄλλην φορὰν τοσοῦτον, ὅσον τὸν φοβοῦνται, ὅταν συντριβῇ τὴν καρδίαν τοῦ μετὰ τὴν εὐχήν.

λ'. Καθὼς ὁ ὄφις, περισσότερον ἀπὸ κάθε ἄλλην πληγὴν, φοβᾶται τὰ ὀνύχια τοῦ γάτου, οὕτω καὶ ὁ σατανᾶς, περισσότερον ἀπὸ ἄλλας ἀρετάς, φοβᾶται τῆς καρδίας τὴν συντριβὴν.

λα'. Φαρμακερὰ μὲν εἶναι εἰς τὸν ὄφιν τὰ ὀνύχια τοῦ γάτου, μὰ εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ ἀνθρώπου ἐπτάκις εἶναι φαρμακερώτερα τὰ ὀνύχια τοῦ διαβόλου, ἀλλὰ εἰς αὐτὸν τὸν διάβολον ἡ συντριβὴ τῆς καρδίας εἶναι ἐβδομηκοντάκις ἐπτά φορὰς φαρμακερώτερη ἀπὸ τὰ ὀνύχια τὰ ἐδικὰ του.

λβ'. Ἄμα ἤκουσεν ὁ σατανᾶς γοεροὺς ἀναστεναγμοὺς νὰ ἀναπέμπωνται ἀπὸ τὸ βάθος τῆς καρδίας, ἐτρέπη παρευθὺς εἰς τὴν φυγὴν, διότι ἐνόησεν ὅτι ἐκεῖ κοντὰ εὐρίσκεται συντετριμμένη καρδιά ἐκ τῆς εὐχῆς, καὶ ἐπομένως ὁ Χριστός.

λγ'. Ὅπου ὑπάρχει συντριβὴ καρδίας, ἐκεῖ κοντὰ εὐρίσκεται ὁ Κύριος, διὰ τοῦτο λέγει ὁ προφήτης· «ἐγγὺς Κύριος τοῖς συντετριμμένοις τῇ καρδίᾳ».

λδ'. Ἄμα ἤκουσεν ὁ λύκος τὴν φωνὴν τῶν σκύλων, ἔφυγεν εὐθὺς, διότι ἐνόησεν ὅτι ἐκεῖ κοντὰ εἶναι ποιμὴν καὶ φύλαξ τῶν προβάτων.

λε'. Ἦκουσαν οἱ ποντικοὶ τὴν φωνὴν τοῦ γάτου, ἡσύχασαν εὐθὺς εἰς τὰς τρύπας τοὺς καὶ τρώγλας, παύσαντες ὀλίγον ἀπὸ τὴν κρυφοκλεπτικὴν τοὺς τέχνην.

λστ'. Ἦκουσαν αἱ φάλαγγες τοῦ ἑωσφόρου τοὺς

λυπηρούς αναστεναγμούς της καρδιάς; Ἐμάζωξαν εὐθύς τὰς πονηρίας πρὸς τοῦ λόγου των καὶ ἡσύχασαν ταύτην τὴν ὥραν.

λζ'. Ἦκουσαν οἱ δαίμονες νὰ ἀναστενάξῃ τις ἀπὸ τὸ κέντρον τῆς καρδιάς; Ἐγιναν ἄφαντοι ἀπὸ ἐκεῖ, διότι ἐφοβήθησαν τὴν ἐκδίκησιν τοῦ Κυρίου.

λη'. Ὅταν ἀκούῃ ὁ κλέπτης πλησίον του τὰς ἐκφυροσκοροτήσεις τῶν τουφεκίων, δὲν κοιτάζει νὰ κλέπτῃ πλέον, ἀλλὰ πῶς νὰ γλυτώσῃ μὲ τὴν φυγὴν του καὶ μὲ τὸ κρύψιμόν του.

λθ'. Ὅταν ἀκούῃ ὁ σατανᾶς νὰ ὠρύεται τις ἀπὸ στεναγμοῦ τῆς καρδιάς, κατὰ τὸν προφήτην, μὲ χύσιν δακρύων ζητῶντας τὸν Ποιητὴν του, δὲν κοιτάζει πλέον νὰ κλέψῃ τίποτες ταύτην τὴν ὥραν ἀπὸ τὴν ψυχὴν ἐκείνου, λέγομεν νὰ τὴν πολεμήσῃ μὲ κανένα πάθος, ἀλλὰ κοιτάζει πῶς νὰ γλυτώσῃ καὶ τὸν ἑαυτὸν του.

μ'. Σύντριψον οὖν, ὦ μοναχέ, τὴν καρδίαν σου μὲ τὴν εὐχὴν, διὰ νὰ συντριφθῇ ὁ θρόνος καὶ ἡ ἔπαρσις τοῦ σατανᾶ.

μα'. Σύντριψον τὴν καρδίαν σου μὲ τὴν εὐχὴν, διὰ νὰ σὲ φρίττῃ ὁ σατανᾶς, ὅταν σὲ θεωρῇ ὡς τέλειον καὶ ὡς παναρματωμένον στρατιώτην τοῦ Χριστοῦ.

μβ'. Συντρίψας σύντριψον τὴν καρδίαν σου μὲ τὴν εὐχὴν, διὰ νὰ ταπεινώσῃς ὑπὸ τοὺς πόδας σου τὸν ὑπερήφανον καὶ ἀλαζόνα σατανᾶν.

μγ'. Ἦκουσεν ὁ διάβολος βραχγιασμένην φωνὴν ἀπὸ τὴν συντριβὴν τῆς καρδιάς; Ἐδιαλύθη πάραυτα ἡ δύναμις αὐτοῦ ἀπὸ τὸν φόβον του καὶ ἔσθησεν ἡ φλόγα τῆς κακίας αὐτοῦ ἀπὸ τὴν λύπην του.

μδ'. Ἐθεώρησεν ὁ σατανᾶς ροὴν δακρύων εἰς πρόσωπον ἔχοντος καρδίαν συντετριμμένην; Ἐξεματίσθη εὐθύς εἰς τὴν καρδίαν του.

με'. Ἐπτυσες αἷμα ἀπὸ τὴν ὑπερβολικὴν βίαν τῆς καρδιακῆς σου εὐχῆς; Καυστικὴν στίαν (ἀσβεστόπετραν) ἔρριψες εἰς τὸ κέντρον τοῦ ἄδου.

μστ'. Ἀναστέναξες ἀπὸ τὸ βάθος σου; Ἐσαῖτευσες τὸν ὀμφαλὸν τοῦ ἑωσφόρου.

μζ'. Ἐνεθυμήθης τὸν Πλάστην σου Ἰησοῦν καὶ ἐδάκρυσες ἀπὸ τὴν χαρὰν σου; Βραστερὴ βροχὴ ἔπεσεν ἐπάνω εἰς τὴν κεφαλὴν τοῦ ἑωσφόρου.

μη'. Ἐπεκαλέσθης τὸν Δεσπότην σου Χριστὸν ἀπὸ καρδιάς; Ἐξεενύρωσες τὸν σατανᾶν.

μθ'. Ἐθεώρησαν οἱ ὀφθαλμοί σου τοῦ Χριστοῦ μου καὶ τῆς Παναγίας τὴν εἰκόνα καὶ ἐχάρη ἡ ψυχὴ σου; Ἀναρίθμητοι λογισμοὶ κυριεύουσι τὸν σατανᾶν καὶ περιπολεύουσι περὶ τὸν ἑωσφόρον.

ν'. Ἐκ βαθέων ἐπεκαλέσθης τὸ γλυκύτατον ὄνομα τοῦ Χριστοῦ μου καὶ τῆς ἀγνῆς Θεομήτορος; Ἐδύθισας εἰς τὰ καταχθόνια τὸν ἀόρατον ἐχθρόν σου.

να'. Ἐπόνεσεν ἡ καρδία σου ἀπὸ τὴν εὐχὴν; Κοιλόπονος ἐπίασε τὸν σατανᾶν.

νβ'. Ἐνεκρώθη ἡ δύναμις σου ἐκ τῆς βιαίας προσευχῆς; Ἀτόνισεν ἡ δύναμις τοῦ ἑωσφόρου.

γγ'. Ἐπομένων ὑπέμεινας εἰς τὴν καρδιακὴν εὐχὴν; Ἐθεώρησεν ἡ ψυχὴ σου τὴν δόξαν τοῦ Κυρίου ὡς δόξαν θεϊκὴν.

νδ'. Ἐσύντριψας τὴν καρδίαν σου μὲ τὴν εὐχὴν; Ἐτρώθη ἡ ψυχὴ σου ἀπὸ τὸν θεῖον ἔρωτα καὶ ἡσθάνθη μυστικῶς ἡ καρδία σου τὸν ἄρρητον γλυकाσμόν τοῦ ἁγίου σου Χριστοῦ.

νε'. Ἐσύντριψας τὴν καρδίαν σου μὲ τὴν εὐχὴν καὶ ἐκοιμήθης; Θεῖον καὶ παρηγορητικὸν ὄραμα εἶδες εἰς τὸν ὕπνον σου.

νστ'. Ἐσύντριψας τὴν καρδίαν σου μετὰ τὴν εὐχὴν μέ-
χρὶ πόνου; Ροὴ δακρύων ἐφάνη ἐν τῷ ἅμα εἰς τοὺς ὀ-
φθαλμούς σου.

νζ'. Ἐπόνεσεν ἡ καρδία σου ἀπὸ τὴν βίαν τῆς εὐ-
χῆς; Ἐγροίκισες εἰς αὐτὴν σκέπην καὶ Χάριν θεϊκὴν.

νη'. Ἐλαβες πόνους καὶ κοιμήματα εἰς εἰς τὴν καρδίαν
σου ἀπὸ τὴν βιαίαν προσευχήν; Ἐθεώρησες τάχιστα θεϊὰν
ὀπτασίαν μετὰ τοὺς ψυχικούς σου ὀφθαλμούς.

νθ'. Ἀπελπίσθης τὴν ζωὴν σου ἀπὸ τοὺς πόνους
τῆς συντετριμμένης σου καρδίας; Ἀπεκαλύφθη εἰς ἐσένα
κανένα ἀπὸ τὰ κεκρυμμένα μυστήρια τοῦ Θεοῦ.

ξ'. Ἐδοκίμασες τὴν θλίψιν καὶ τὸ πικρὸν τοῦ πόνου
τῆς συντετριμμένης σου καρδίας; Ἐγεύθη πραγματικῶς ἡ
ψυχὴ σου ἀπὸ Κυρίου Παντοκράτορος τὴν αἴσθησιν τῆς
γλυκυτάτης Του Βασιλείας.

ξα'. Ἀπώλεσας τὴν καρδίαν σου ἀπὸ τὴν βίαν τῆς
εὐχῆς; Ἐσώσας τὴν ψυχὴν σου, κερδίσας τὸν Παράδει-
σον.

ξβ'. Ἐδωκες αἷμα ἐκ τῆς καρδίας σου; Ἐλαβες
Πνεῦμα Ἅγιον εἰς τὴν ψυχὴν σου.

ξγ'. Ἰδρῶσες ἀπὸ τὴν στενοχωρίαν σου προσευχό-
μενος ἀπὸ καρδίας; Ἐμιμήθης τὸν ἰδρωτὰ τοῦ Χριστοῦ,
ὅπου ἐγένεν ὡσεὶ θρόμβοι αἵματος εἰς τὴν προσευχήν Του,
πίπτοντες ἐπὶ τῆς γῆς.

ξδ'. Ἐσύντριψας τὴν καρδίαν σου μετὰ τὴν εὐχὴν; Ὑ-
ψωσες τὸ κέρας τῆς ψυχῆς σου, συντρίψας τὰ κέρατα τοῦ
ἑωσφόρου.

ξε'. Ἐηρὸς βήχας ἐκυρίευσεν τὸ στήθος σου ἐκ τῆς
βιαίας σου εὐχῆς; Ὁχτίμασεν ὁ σατανᾶς στενοχωρούμε-
νος ἀπὸ τὴν στενοχωρίαν σου.

ξστ'. Ἐκόπη ἡ φωνὴ σου ἀπὸ τὴν ἄμετρον βίαν τῆς

καρδιακῆς σου προσευχῆς; Ἐμελῳδῶσεν ἡ ψυχὴ σου, οὐ-
ράνιον, ἀκατανόητον καὶ γλυκυτάτην μελωδίαν.

ξζ'. Ἐχάθη ὁ τόνος τῆς φωνῆς σου ἐκ τῆς καρδια-
κῆς σου συντριβῆς; Ἦκουσες ἀνελπίστως ἀγγελικὴν με-
λωδίαν, ἥδιστα μελωδοῦσαν τὸν Πλάστην σου Ἰησοῦν.

ξη'. Ἐπροσευχήθης εἰς τὸν Χριστόν σου ἀπὸ τὸ βά-
θος τῆς καρδίας σου; Ἐφραξε τὰ ὦτα τοῦ ὁ σατανᾶς
μὴν ὑποφέροντας νὰ σὲ ἀκούῃ.

ξθ'. Ἐκ τοῦ βάθους σου ἀναστέναξες; Ἐχασε τὰς
φρένας τοῦ ὁ σατανᾶς ἀπὸ τὸν φόβον του.

ο'. Καρδιακὴν βοὴν ἔστειλες εἰς τὸν Θεὸν κατὰ τοῦ
διαβόλου; Φοβερὰν βροντὴν ἐτοίμασας κατὰ τοῦ πλάνου
σατανᾶ.

οα'. Ἐχάθη ἡ συντριβὴ ἐκ τῆς καρδίας σου; Ἐστρά-
τευσεν ἡ σάρκα κατὰ τῆς ψυχῆς σου. Ἐσύντριψας δὲ τὴν
καρδίαν σου μετὰ τὴν εὐχὴν; Ἐστράτευσεν ἡ ψυχὴ κατὰ τῆς
σαρκός.

οβ'. Ἐσύντριψας τὴν καρδίαν σου μετὰ τὴν εὐχὴν; Ἐ-
νευρώθη ἡ ψυχὴ σου κατὰ τοῦ διαβόλου στομωθεῖσα κα-
τὰ τῆς ἁμαρτίας.

ογ'. Θεωρήσας συντετριμμένην καρδίαν ὁ ἑωσφόρος
ἐδειλίασε ταχέως, διότι ἐξενευρώθη ἡ δύναμις τοῦ ἀπὸ
ταύτην.

οδ'. Ἐσυντρίφθη ἡ καρδία σου ἐκ τῆς εὐχῆς; Ἐτέρ-
φθη εἰς τὴν ψυχὴν σου τὸ Πνεῦμα τοῦ Κυρίου καὶ ἐπι-
κράνθη τὸ τάγμα τοῦ ἑωσφόρου.

οε'. Ἀμα ἐσύντριψες τὴν καρδίαν σου μετὰ τὴν εὐχὴν,
πάραυτα ἄναψεν εἰς αὐτὴν ἡ ζέσις τῆς ἀρετῆς καὶ ἐκ τού-
του ὁ πόθος τοῦ Κυρίου.

οστ'. Συντρίψας σύντριψον, ταπεινέ, τὴν καρδίαν
σου μετὰ τὴν εὐχὴν διὰ νὰ ἐγκαινισθοῦν τὰ ἔγκατά σου ἀπὸ

τὸ Πνεῦμα τοῦ Κυρίου· «καὶ πνεῦμα εὐθὲς ἐγκαίνισον ἐν τοῖς ἐγκάτοις μου», λέγει ὁ προφήτης.

οζ'. Συντρίψας σύντριψον καὶ ταπεινώσον, ἀγαπητέ, τὴν καρδίαν σου τὴν ἐπηρμένην μετὰ τῆς εὐχῆς τὴν συντριβὴν, διὰ νὰ ἀγαπηθῇ ἡ ψυχὴ σου ἀπὸ τὸν Πλάστην σου Ἰησοῦν, τὸν πρῶτον κατὰ ἀλήθειαν καὶ ταπεινὸν τῇ καρδίᾳ.

οη'. Σύντριψον τὴν καρδίαν σου, ὦ μοναχέ, μετὰ τὴν εὐχήν, διὰ νὰ περιπαίξῃς τὸν διάβολον, τὸν πρόεδρον εἰς τὴν κακίαν, ἔχοντας τὰ βέλη του ὡς μικροῦ παιδίου βέλη.

οθ'. Διότι ἐκεῖνος ὅπου συντρίβει τὴν καρδίαν του μετὰ τὴν εὐχήν ἔχει τὸν σατανᾶν ὡσὰν τὸν μύρμηγκα καὶ δὲν τὸν δειλιάζει. Ἐκεῖνος δὲ ὅπου δὲν τὴν συντρίβει τὸν ἔχει ὡσὰν τὸν λέοντα καὶ πάντα τὸν φοβᾶται.

π'. Ἐσύντριψας βιαίως τὴν καρδίαν σου μετὰ τὴν εὐχήν; Ἐγροίκησες ταχέως ἀνάπαυσιν τόσον εἰς τὴν ψυχὴν σου, ὅσον καὶ εἰς τὸ κορμί σου. Διότι εἰς τὴν πολλὴν συντριβὴν τῆς καρδίας λάμπει πάντοτε τὸ ἄστρον τῆς ἀπαθείας καὶ τῆς καθαρότητος.

πα'. Σύντριψον οὖν, ἀγαπητέ, τὴν καρδίαν σου μετὰ τὴν εὐχήν, διὰ νὰ συνομιλήσῃ ἡ ψυχὴ σου μετὰ τοὺς ἀγγέλους τοῦ Θεοῦ, ὅπου εἶναι τῇ ἀληθείᾳ πρᾶγμα μακάριον; ἐπιθυμητὸν καὶ πάντῃ δυσεύρητον καὶ δυσκολοκατόρθωτον.

πβ'. Συντρίψας σύντριψον, ὦ ταπεινέ, τὴν καρδίαν σου μετὰ τὴν εὐχήν, διὰ νὰ ἀποκτήσῃς καθαρότητα εἰς τὸ κορμί σου καὶ νῆψιν εἰς τὴν διάνοιάν σου, τὰ ὅποια εἶναι ὡσὰν δυὸ πτέρυγες εἰς τὴν ψυχὴν σου καὶ διὰ τῶν ὁποίων πετᾷ ἐλεύθερα εἰς τὰ οὐράνια.

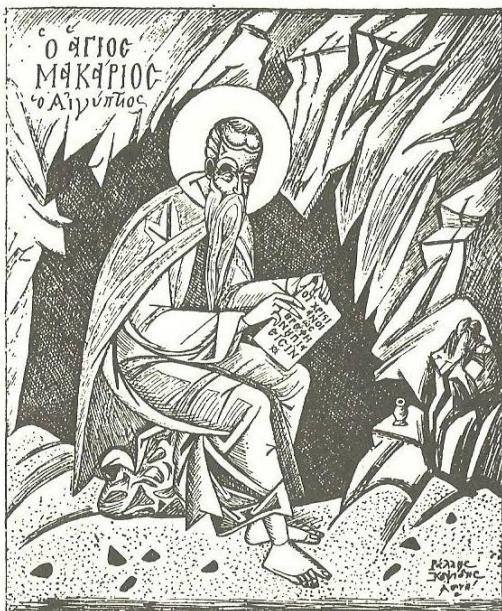
πγ'. Σύντριψον πάντοτε, ἐλάχιστε μοναχέ, μετὰ τὴν εὐχήν τὴν καρδίαν σου, διὰ νὰ φωτισθῇ τῆς διανοίας σου τὰ ὄμματα, μετὰ τὰ ὅποια θέλεις θεωρήσῃ τὰ ἀόρατα

τοῦ Παραδείσου, ὡσὰν βλέπεις αἰσθητῶς τὰ αἰσθητὰ μετὰ τοῦ κορμίου σου τὰ ὄμματα.

πδ'. Μάζωξαι, ὦ μοναχέ, τὸν νοῦν σου ἔσω ἐν τῷ βάθει τοῦ ἑαυτοῦ σου, ὅπου εἶναι αὐτὴ ἡ καθέδρα τῆς καρδίας σου, καὶ ἀφοῦ τὸν προσηλώσῃς εἰς ταύτην ὡσὰν τινα ἐξυπνητὸν καρραουλτζίην, μελέτα μετέπειτα ἀπὸ τὸ βάθος σου τὴν εὐχήν, ἕως ὅπου νὰ γλυκανθῇ ἀρρήτως ἀπὸ τὴν χάριν ταύτης τῆς εὐχῆς καὶ τότε θέλεις τὸν ἰδῇ νὰ πτερωθῇ αὐτῶς ἄνω εἰς τοὺς οὐρανούς πρὸς τὸν Θεόν, ὅπου εἶναι ἡ ἀληθινὴ του ἀνάπαυσις.

εκ. ηγλ.
ΑΛΛΗΛΗ

Λόγος δέκατος ἑβδομος

Περὶ τοῦ ὅτι διὰ τῆς νοερᾶς καὶ καρδιακῆς προσευχῆς φυλάγεται τὸ ἔνδυμα τῆς ψυχῆς καθαρὸν, ἄσπιλον καὶ ἄξιον τῆς Οὐρανίου Βασιλείας.

Εὐλόγησον πάτερ

νοῦς τοῦ ἀνθρώπου εἶναι ὁ στολισμὸς τῆς ψυχῆς, ἡ δὲ διάνοια εἶναι ἡ εὐπρέπεια αὐτῆς τῆς ψυχῆς. Ὅποτε λοιπὸν ἡμεῖς φυλάγωμεν μετὰ τὴν καρδιακὴν προσευχὴν τὸν νοῦν μας καθαρὸν ἀπὸ τοῦς ρυπαροῦς λογισμοῦς καὶ τὴν διάνοιάν μας καθαρὰν ἀπὸ

διανοήσεως ρυπαρᾶς, τότε ἡ ψυχὴ μας, ὡς καλῶς ἐστολισμένη καὶ ὡς σεμνοπρεπῶς εὐτρεπισμένη, εἰσέρχεται εἰς τὸν νυμφῶνα τοῦ Κυρίου τῆς δόξης ὅχι μετὰ συστολὴν καὶ μετὰ ἐντροπὴν, (ὁ γὰρ στολισμὸς αὐτῆς καὶ ἡ εὐπρέπεια ἡ-λίου δίκην ἀκτινοβολεῖ), ἀλλὰ εἰσέρχεται μετὰ θάρρους καὶ μετὰ παρηρσίαν ὡς φίλη καὶ γνώριμος τοῦ Οὐρανοῦ Νυμφίου, εἰς τοῦ Ὁποίου τὸν νυμφῶνα, ἀφοῦ εἰσέλθῃ, θέλει συνευφρανθῇ μετὰ τοῦς Ἁγίους πάντα τῆς. Ὅποτε ὅμως ἡμεῖς ἔχωμεν τὸν νοῦν μας ρυπαρόν, φονικόν, ἄσπλαγχνον, πορνικόν, κλεψιμαῖον, ἄτιμον καὶ κακορίζικον, ὁμοίως ἔχωμεν καὶ τὴν διάνοιάν μας μεμιασμένην καὶ ρυπαρὰν ἀπὸ τοῦς ρυπαροῦς καὶ πονηροῦς διαλογισμοῦς, τότε τὸ

ἐνδυμα τῆς ψυχῆς μας μὲ τὸ νὰ μὴν εἶναι ἄξιον διὰ τὸν βασιλικὸν γάμον, εἰσέρχεται ἡ ψυχὴ μας εἰς τὸν νυμφῶνα τοῦ Κυρίου μὲ φόβον καὶ μὲ συστολὴν. Διότι ἡξεύρει πολλὰ καλὰ ὅτι, ἐὰν ἔχη νὰ ἀποδώσῃ λόγον σχεδὸν καὶ μέχρι ἀργοῦ λόγου, πόσον μᾶλλον δὲν θέλει ἐξετασθῇ καὶ διὰ τὰ μεγαλύτερα κακὰ καὶ πονηρά της ἔργα; Ἀλλὰ ἐκεῖνο ὁποῦ ὑποπτεύεται τάχα θέλει τὸ ἀποφύγει; Ὁχι! ὅχι! διότι λέγει· «εἰσελθὼν δὲ ὁ βασιλεὺς θεάσασθαι τοὺς ἀνακειμένους, εἶδεν ἐκεῖ ἄνθρωπον οὐκ ἐνδεδυμένον ἐνδυμα γάμου καὶ λέγει αὐτῷ· ἐταῖρε, πῶς εἰσηλθες ὧδε μὴ ἔχων ἐνδυμα γάμου;». Ἀλλ' ὦ τῆς μεγίστης ἐκείνης καταισχύνῃς καὶ ἐντροπῆς, ὁποῦ θέλει λάβει τότε ἐκεῖνος ὁ ἄνθρωπος, ὁποῦ δὲν ἐφύλαξεν ἐδῶ καθαρὸν τὸν νοῦν του καὶ ἄσπilon τὴν καρδίαν αὐτοῦ καὶ τὴν διάνοιαν, ἀλλὰ ἐσυγκατέβαινε μὲ ταῦτα εἰς τὴν ἁμαρτίαν καὶ τὰ ἐμόλυνε μὲ τὸ ἔργον ταύτης τῆς ἁμαρτίας!

Διότι τοσαύτη μεγάλη εἶναι ἐκείνη ἡ καταισχύνῃ καὶ ἡ ἐντροπή, ἡ ὁποία θέλει τὸν περιλάβει τότε, ὅταν ἐλεγχθῇ ἀπὸ τὸν ὑπερένδοξον ἐκεῖνον Βασιλέα ἐμπροστὰ εἰς ὅλους τοὺς ἀνακειμένους, ὥστε ὁποῦ θέλει μπερδευθῇ ἡ γλῶσσά του καὶ θέλει μείνει εἰς τὸ ἄκρον ἀναπολόγητος, καθὼς λέγει· «ὁ δὲ ἐφिमώθη». Ἀλλὰ μήπως ἡ καταδίκη καὶ ἡ παιδεία αὐτοῦ ἔμεινε ἕως εἰς ἐκείνην τὴν δεινὴν καταισχύνῃν καὶ ἐντροπήν; Ὁχι! ὅχι! ἀλλὰ τὸ πλέον χειρότερον ὀπίσω εἶναι, ὀπίσω! διότι λέγει· «τότε εἶπεν ὁ βασιλεὺς τοῖς διακόνους· δῆσαντες αὐτοῦ χεῖρας καὶ πόδας, ἄρατε αὐτὸν καὶ ἐκβάλετε εἰς τὸ πῦρ τὸ ἐξώτερον. Ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων».

Ἀλλὰ διὰ νὰ μὴν ἀκούσωμεν καὶ ἡμεῖς τὸν ἴδιον λόγον, ὅταν χωρισθῇ ἡ ψυχὴ ἀπὸ τὸ κορμί μας καὶ παρασταθῇ μεμολυσμένη ἐμπροστὰ εἰς τὸν καθαρῶτατον ἐκεῖνον Βασιλέα, ὡς πασχίσωμεν, πρὶν ἀκόμη δύσῃ ἀφ' ἡμῶν ὁ ἥλιος (ἡγουν πρὶν ἀποθάνωμεν), νὰ καθαρίσωμεν καὶ νὰ ἀσπρίσωμεν ὡς τὴν χιόνα τὸ φόρεμα τῆς ψυχῆς μὲ τὸ δάκρυον τῆς μετανοίας, μὲ τοὺς ἀναστεναγμοὺς καὶ μὲ τὴν

συντριβὴν τῆς καρδίας, πρὸ πάντων δὲ τούτων μὲ τὴν ἐνθύμησιν τοῦ Θεοῦ. Διότι ἡ ἐνθύμησις τοῦ Θεοῦ, ὁ ἀπὸ καρδίας ἀναστεναγμὸς καὶ ἡ συντριβὴ τῆς καρδίας ἐβγάζουν τὸ σωτήριο ἐκεῖνο δάκρυον, τὸ δὲ δάκρυον τῆς καρδιακῆς συντριβῆς καὶ τῆς τοῦ Θεοῦ ἐνθυμήσεως λαμπρύνει μὲν τὴν διάνοιαν, καθαρίζει δὲ τὸν νοῦν, τουτέστι τὸν στολισμὸν τῆς ψυχῆς, καὶ τὸν κάμνει ὅλον φῶς καὶ ὅλον καθαρὸν καὶ ἄσπilon.

Αὐτὸ δὲ τὸ δάκρυον φαίνεται μὲν ὅτι εἶναι γήϊνον τίποτε κατὰ τὸ φαινόμενον, ὅμως δὲν εἶναι τοιοῦτον, ἀλλὰ εἶναι οὐράνιον τι κατὰ τὸ νοούμενον. Διότι μὲ τοῦτο τὸ δάκρυον πλύνεται μυστικῶς τὸ νοητὸν φόρεμα τῆς ψυχῆς καὶ γίνεται καθαρόλευκον ὡς τὸ φῶς. Τουτέστι, ὅταν δακρύζῃ τις διὰ τὸν Θεόν, λαμπρύνεται ὁ νοῦς αὐτοῦ καὶ φωτίζεται ἡ διάνοιά του ἀπὸ τὸ φῶς τῆς μετανοίας καὶ τότε γίνεται φωτεινὸν τὸ ἐνδυμα τῆς ψυχῆς αὐτοῦ, ὡσάν ἦτον πρὶν νὰ μολυνθῇ ἀπὸ τὴν αἰσχρὰν συγκατάβασιν καὶ ἀπὸ τὴν πρᾶξιν τῆς ἀνομίας. Ὅτι δὲ λαμπρύνεται τοιοῦτοτρόπως ὁ νοῦς τοῦ ἀνθρώπου καὶ φωτίζεται ἡ διάνοιά του ἀπὸ τὸ δάκρυον τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ ἢ ἀπὸ τὸ δάκρυον τῆς μετανοίας, γίνεται φανερὸν ἀπὸ τὸ ἐπόμενον.

Διότι, ὅταν καθαρισθῇ ὁ νοῦς τοῦ ἀνθρώπου καὶ ἡ διάνοιά του μὲ τὸ δάκρυον, ὡς εἶπαμεν, τότε βλέπει ὁ ἄνθρωπος ὅχι μόνον τὴν εὐγένειαν καὶ τὴν οἰκειότητα τῆς ψυχῆς του, τὴν ὁποίαν οἰκειότητα ἔχει ἡ ψυχὴ του μὲ τοὺς ἀγγέλους καὶ μὲ τὰ λοιπὰ αὐτὰ κτίσματα τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ ἀκόμη βλέπει καὶ τὸν ἐν ὑψίστοις Ὑψιστον Θεόν, τὸν ἀθεώρητον, ὅσον χωρεῖ εἰς τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν νὰ τὸν θεωρήσῃ κατὰ τὴν καθαρότητα, ὁποῦ ἐκαθαρίσθῃ ἡ διάνοιά του καὶ κατὰ τὸν φωτισμὸν, ὁποῦ ἐφωτίσθῃ ὁ νοῦς αὐτοῦ ἀπὸ τὴν πολλὴν χύσιν τῶν ἀενάων δακρύων. Τοῦτο δὲ θέλει νὰ φανερώνη καὶ ἐκεῖνο ὁποῦ εἶπέ τις τῶν σοφῶν· «νοῦς ὁρᾷ τὸν Θεόν», ἡγουν ὅσον καθαρίζεται ὁ νοῦς ἀπὸ τὰ ἀέννα δάκρυα τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ, τόσον βλέπει τις τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ.

Ἄνισως ὅμως δὲν ἔχει τις τὴν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ εἰς τὴν καρδίαν του, εἶναι ἀδύνατον αὐτὸς νὰ ἰδῇ τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ. Διότι, ὅταν λείπῃ ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ ἀπὸ τὴν καρδίαν του, τότε αὐτὸς δὲν ἠξεύρει μῆτε τί θέλει νὰ εἰπῇ δάκρυον τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ. Ὅταν λοιπὸν αὐτὸς δὲν δακρύζει διὰ τὸν Θεόν, πῶς νὰ καθαρισθῇ ὁ νοῦς του καὶ ἡ διάνοιά του ἀπὸ τὴν ὁμίχλην τῆς ἁμαρτίας; Ἄμαρτίαν δὲ λέγω ἐδῶ κάθε τίποτες, ὅπου ἐμποδίζει τὸν νοῦν ἀπὸ τὸ δάκρυον τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ.

Διὰ τοῦτο λοιπὸν λέγομεν ὅτι, ὅταν δὲν καθαρισθῇ ὁ νοῦς μὲ τοῦτο τὸ δάκρυον, δὲν ἠμπορεῖ νὰ θεωρήσῃ τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ. Δὲν δύναται μῆτε νὰ γευθῇ εἰς τὴν καρδίαν του τὴν Χάριν καὶ τὴν παρηγορίαν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος (τοῦτο δὲ ὅπου λέγω τὸ γνωρίζουν μόνον ἐκεῖνοι οἱ δούλοι τοῦ Θεοῦ, οἱ ὁποῖοι ἐγεύθησαν ταύτην τὴν πνευματικὴν Χάριν καὶ παρηγορίαν εἰς τὴν ψυχὴν αὐτῶν). Καὶ ὅταν τινὰς δὲν γευθῇ οὐσιωδῶς, τρόπον τινά, καὶ πραγματικῶς εἰς τὴν ψυχὴν του τὴν Χάριν καὶ τὴν χαρὰν τοῦ Θεοῦ, αὐτὸς δὲν ἠμπορεῖ μῆτε νὰ ἐγκεντρισθῇ εἰς τὴν καρδίαν αὐτοῦ ἀπὸ τὴν ἀγάπην καὶ ἀπὸ τὸ φίλτρον τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐπομένως ὁ τοιοῦτος δὲν ἠμπορεῖ μῆτε νὰ ἐλευθερωθῇ ἀπὸ τὸν πόθον καὶ ἀπὸ τὴν προσπάθειαν, ὅπου ἔχει ἡ καρδιά του εἰς τὰ γήινα πράγματα.

Διότι ἡ καρδιά τοῦ ἀνθρώπου, ἐκεῖνο ὅπου ἀπολαμβάνει, ἐκεῖνο καὶ ἐπιθυμεῖ, ἐκεῖνον δὲ ὅπου δουλεύει, ἐκεῖνον εἶναι καὶ δούλη. «Πᾶς γὰρ ὁ ποιῶν τὴν ἁμαρτίαν, δούλός ἐστι τῆς ἁμαρτίας». Ὅστις λοιπὸν εἶναι δούλος τῆς ἁμαρτίας, αὐτὸς ἔχει τὴν διάνοιάν του πάρα πολὺ μακρὰν ἀπὸ τὴν θεωρίαν τοῦ Θεοῦ. Ὁμοίως ἔχει καὶ τὴν καρδίαν του στερημένην ἀπὸ τὴν παρηγορίαν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, μὲ τὴν ὁποίαν παρηγορίαν παρηγοροῦνται οἱ ἐνάρετοι ἄνθρωποι. Αὕτη δὲ ἡ παρηγορία τοῦ Ἁγίου Πνεύματος εἶναι ὁ ἄρραβὼν τῆς Οὐρανίου Βασιλείας. Μὲ τοῦτον δὲ τὸν ἄρραβῶνα μᾶς προσκαλεῖ ὁ Χριστὸς ὡσὰν μέ τινα κανίσκιον εἰς ἐκεῖνα τὰ ἀγαθὰ, «ἀ ὁ-

φθαλμὸς οὐκ εἶδε, καὶ οὗς οὐκ ἤκουσε, καὶ ἐπὶ καρδίαν ἀνθρώπου οὐκ ἀνέβη», τὰ ὁποῖα τὰ ἔχει ἐτοιμασμένα πρὸ καταβολῆς κόσμου διὰ τοὺς φίλους Του. Διότι, καθὼς ἐκεῖνος ὁ ἄνθρωπος, ὅπου προσκαλεῖται εἰς τὴν χαρὰν τοῦ γάμου μὲ κανίσκιον, βλέποντας τὸ κανίσκιον ἐνθυμᾶται τὴν χαρὰν τοῦ γάμου καὶ καρτερεῖ πότε νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸν γάμον νὰ χαρῇ καὶ νὰ ἀπολαύσῃ τὴν χαρὰν τοῦ γάμου, διὰ τοῦτο λέγει· «εἶπεν ὁ Κύριος τὴν παραβολὴν ταύτην, ὁμοιώθη ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ βασιλεῖ, ὅστις ἐποίησε γάμους τῷ υἱῷ αὐτοῦ», ἦγον οὐράνιος Θεὸς καὶ Πατὴρ ἔστειλεν εἰς ἡμᾶς τὸν Μονογενῆ Αὐτοῦ καὶ ἀκριβὸν Υἱόν, νὰ μᾶς προσκαλέσῃ εἰς τὴν Βασιλείαν Του, τὴν αἰὲ διαμένουσαν. «Ἡ βασιλεία σου, λέγει, Χριστέ ὁ Θεὸς ἡμῶν, εἶναι βασιλεία πάντων τῶν αἰώνων, καὶ ἡ δεσποτεία σου ἐν πάσῃ γενεᾷ καὶ γενεᾷ».

Μᾶς ἐπροσκάλεσε λοιπὸν ὁ Χριστὸς εἰς τὴν Βασιλείαν Του. Μὰ πῶς μᾶς ἐπροσκάλεσεν; μόνον μὲ ξηρὸν λόγον ἢ καὶ μὲ ἄλλο τίποτες; Μὴ γένοιτο δὲ νὰ μᾶς ἐπροσκάλεσε μόνον μὲ λόγον! Διότι, ἐὰν ἓνας ἄνθρωπος τοῦ αἰῶνος τούτου, ὅταν προσκαλῇ τινα εἰς τὸν γάμον καὶ εἰς τὴν χαρὰν τοῦ υἱοῦ του, τοῦ στέλνῃ κανίσκιον καὶ δῶρον, πόσῳ μᾶλλον ὁ Χριστὸς, ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάς («οὐδεὶς, λέγει, ἀνέβη εἰς τὸν οὐρανόν, εἰμὶ ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάς»), ὁ Υἱὸς τοῦ Ἐπουρανίου καὶ Ὑψηλοτάτου καὶ μόνου Βασιλέως δὲν θέλει μᾶς καλέσει εἰς τὴν Βασιλείαν Του μὲ τιμημένον δῶρον καὶ κανίσκιον; Ἦγον μὲ οὐράνιον, μὲ αὔλον, μὲ πνευματικόν, μὲ θεϊκὸν καὶ μὲ ἄρρητον σημεῖον; Διότι, ἀνίσως μᾶς προσκαλῇ μόνον μὲ λόγον, δίχως κανένα θεϊκὸν καὶ πνευματικὸν σημεῖον, πόθεν νὰ βεβαιωθῇ τινας ὅτι ἐκεῖνα ὅπου μᾶς ὑπόσχεται νὰ μᾶς δώσῃ εἰς τὴν οὐρανίον Του Βασιλείαν, ἐὰν Τοῦ ἀκολουθήσωμεν, εἶναι τοιαῦτα, καθὼς μᾶς τὰ λέγει;

Τοῦτο τὸ σημεῖον θέλεις, ὦ ἀκροατά, καὶ ἐπιθυμεῖς νὰ τὸ καταλάβῃς ποῖον εἶναι; Ἀκουσέ το! Καὶ ἀφοῦ τὸ ἀκούσῃς, ζήτησέ το ἀπὸ τὸν Χριστὸν νὰ σοῦ τὸ δώσῃ,

διότι Αὐτός ὁ Χριστός λέγει· «αἰτεῖτε καὶ δοθήσεται»· ἡ καρδιά σου ὀλιγοστώ, τότε θέλεις καταλάβει ἀπὸ αὐτὸ τὸ ὀλίγον καὶ ἐκεῖνα ὅπου ὁμμάτι δὲν τὰ εἶδεν, ὥτιον δὲν τὰ ἤκουσε καὶ νοῦς δὲν τὰ ἐστοχάσθη, τί λογῆς πρέπει νὰ εἶναι.

Τοῦτο λοιπὸν τὸ οὐράνιον σημεῖον, ὅπου μᾶς δείχνει μόνον εἰς ἡμᾶς τοὺς πιστούς, (ὡσὰν ἔδειχνεν ὁ οὐράνιος Βασίλης μόνον εἰς τοὺς Περσῶν βασιλεῖς τὸν Οὐράνιον Βασίληα τεχθέντα ἐπὶ τῆς γῆς διὰ τὴν ἡμῶν σωτηρίαν), τοῦτο, λέγω, τὸ οὐράνιον καὶ πνευματικὸν σημεῖον, ὅπου μᾶς δείχνει καὶ μᾶς δίδει νὰ καταλαμβάνωμεν ἐκεῖνα τὰ μέλλοντα ἀγαθὰ, ὅπου μᾶς ὑπόσχεται ὁ Χριστός νὰ μᾶς τὰ δώσῃ εἰς τὴν Βασιλείαν Του, ἄλλο δὲν εἶναι, παρὰ ἡ Χάρις τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ἡ ὁποία, ἀφοῦ ἐγγίση εἰς τὴν καρδίαν τοῦ ἀνθρώπου, τόσον τὸν γλυκαίνει, τόσον τὸν παρηγορεῖ καὶ τόσον τὸν πληροφορεῖ διὰ τὰ μέλλοντα ἀγαθὰ, ὥστε ὅπου τοῦ γίνεται ἓνα χρυσὸν κεντρὶ τοῦ θείου ἔρωτος εἰς τὴν καρδίαν του καὶ μία γλυκυτάτη πληγὴ τῆς ἀγάπης καὶ τοῦ φίλτρου Αὐτοῦ καὶ τὸν κάμνει νὰ ψυχραίνεται μὲν καὶ νὰ ἀλησμονᾷ τὰ πράγματα τοῦ παρόντος αἰῶνος, νὰ ἀγαπᾷ δὲ ἀκορέστως καὶ νὰ θερμαίνεται μὲ ἀμετρον πόθον εἰς τὰ πράγματα ἐκείνου τοῦ μέλλοντος αἰῶνος, καρτερῶντας πότε νὰ λυθῇ ἡ ψυχὴ του ἀπὸ τοῦτο τὸ σαρκίον καὶ νὰ ὑπάγῃ εἰς τὰ προσδοκώμενα.

Ἐπειδὴ λοιπὸν ἤκουσες ποῖον εἶναι αὐτὸ τὸ σημεῖον, ὅπου μᾶς ἔδωκεν ὁ Χριστός, διὰ τοῦ ὁποίου ἠμποροῦμεν νὰ καταλάβωμεν καὶ τὰ ἐπίλοιπα ἀγαθὰ τὰ προσδοκώμενα, ὅπου μᾶς τὰ ἔχει ἐτοιμασμένα, ἄκουσε τώρα, ἀγαπητέ, καὶ πῶς ἠμπορεῖς νὰ ἀξιωθῇς εἰς τὴν καρδίαν σου ἀμέσως τοῦτο τὸ πνευματικὸν καὶ οὐράνιον σημεῖον τοῦ Χριστοῦ.

Συντρίβοντας - συντρίβοντας τὴν καρδίαν σου μὲ τὸ «Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, Τίς τοῦ Θεοῦ, ἐλέησόν με» καὶ λέγοντας ταύτην τὴν εὐχὴν πολλὴν ὥραν ἀπὸ τὸ βάθος τοῦ ἑαυτοῦ σου καὶ ἀπὸ τὸ κέντρον τῆς καρδίας σου, κεν-

τρίζεται ἑξαφνα ἡ καρδιά σου ἔσω της ἀπὸ τὴν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ καὶ ἀνάπτει εἰς αὐτὴν παρ' ἐλπίδα ὁ πόθος καὶ ὁ ἔρως Αὐτοῦ τοῦ Θεοῦ. Διότι, λέγοντας ἐσὺ τοιουτοτρόπως ταύτην τὴν εὐχὴν, καθαρίζεται ἡ καρδιά σου ἀπὸ αὐτὴν ἀμέσως καὶ γίνεται ἐτοίμη διὰ νὰ ἐνοικήσῃ εἰς αὐτὴν Ἐκεῖνος ὅπου τὴν ἐδημιούργησεν· «ἐλευσόμεθα (λέγει ὁ Χριστός) ἐγὼ καὶ ὁ Πατήρ μου, καὶ μονὴν παρ' αὐτῷ ποιήσομεν».

Εἶδες λοιπὸν τώρα, ἀγαπητέ, διατί ἐκεντρίσθη ἡ καρδιά σου ἀπὸ τὴν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ καὶ ἀπὸ τὸν ἔρωτα Αὐτοῦ; Διότι ἐνοίκησεν εἰς αὐτὴν ὁ ταύτην δημιουργήσας Θεός.

Ἄλλα μόνον τοῦτο τὸ σημεῖον εἶναι, ἀπὸ τὸ ὁποῖον γνωρίζεις ὅτι ἐνοίκησεν εἰς τὴν καρδίαν σου ὁ Θεός ἢ καὶ ἄλλο εἶναι; Ναί! καὶ τοῦτο εἶναι καὶ ἄλλα πολλὰ σημεία εἶναι, τὰ ὁποῖα δείχνουν εἰς ἡμᾶς καὶ μᾶς πείθουν ὅτι ἐνοίκησεν εἰς ἡμᾶς ὁ Θεός, τὰ ὁποῖα σημεία εἶναι καὶ λέγονται μυστικά σημεία, διότι μόνον ἐκείνη ἡ καρδιά τὰ γινώσκει αὐτὴ καθ' ἑαυτήν, ὅπου ἔγινε μονὴ καὶ κατοικήτρια τοῦ ἀοράτου Θεοῦ. Τὰ γινώσκει δὲ μόνον αὐτὴ καθ' ἑαυτήν, διότι ἐνεργεῖ εἰς αὐτὴν θαυμασίως ὁ Θεός καὶ ἀπορρήτως τὴν θεϊκὴν καὶ πνευματικὴν Αὐτοῦ ἐνέργειαν. Ὅμως, κατ' ἐξαίρετον καὶ κατὰ φανερώτερον τρόπον, λέγει τινὰς περὶ τούτου τοιουτοτρόπως:

Ὅταν δὲν ἀπερνᾷ εἰς τὴν καρδίαν ἐνθύμησις Θεοῦ, ὅπου νὰ μὴ χαρῇ ἀρρήτως ἡ καρδιά εἰς ταύτην τὴν ἐνθύμησιν τοῦ Θεοῦ καὶ νὰ μὴ σκιρτᾷ ἔσω της μὲ κάποιαν πνευματικὴν θερμότητα τῆς κατανύξεως, ὅταν, λέγω, γίνεται τοῦτο, τότε γνωρίζει ἡ καρδιά ὅτι ἔγινε ναὸς καὶ κατοικία τοῦ ἀοράτου Θεοῦ. Αὕτη δὲ ἡ κατανύξις, ὅπου βρῦει καὶ προέρχεται ἀπὸ τὴν ἐνθύμησιν τοῦ Θεοῦ, εἶναι μία ἄρρητος χαρὰ τῆς ψυχῆς ὁμοῦ καὶ τῆς καρδίας. Τοῦτο δὲ κατ' ἐξαίρετον τρόπον ἀκολουθεῖ εἰς τὴν ἐνθύμησιν τοῦ Θεοῦ μετὰ τινα θεῖαν ἀποκάλυψιν, θεῖαν ἐμφάνειαν, θεῖαν ὄρασιν καὶ θεῖαν θεωρίαν.

Ὅθεν, ὅταν ἀκούης εἰς τὴν θείαν καὶ Ἀγίαν Γραφὴν ὅτι χορεύουν οἱ Ἅγιοι, ὡσὰν λέγει· «Ἡσαΐα χόρευε, ἡ Παρθένος ἔσχεν ἐν γαστρὶ», τότε νὰ ἐννοῇς τὴν υπερβάλλουσιν αὐτῶν χαρὰν, τὴν ὁποίαν ἀπολαμβάνουν βλέποντες τὸ ἀμήχανον καὶ ἀνέκφραστον κάλλος τῆς ὡραιότητος τοῦ Κυρίου τῆς δόξης. Βλέποντες γὰρ οἱ Ἅγιοι πρόσωπον πρὸς πρόσωπον αὐτὸν τὸν ἴδιον Θεόν, ὅπου εἶναι τὸ ὄντως μακαριώτατον καὶ τὸ ἄκρον ἐφετόν, χορεύουσι μυστικῶς εἰς τὴν χαρὰν τοῦ Κυρίου αὐτῶν, τουτέστιν ἀγάλλονται καὶ χαίρουσιν υπερβαλλόντως εἰς τὴν χαρὰν τοῦ Δεσπότη αὐτῶν. Τὸ ὅμοιον δὲ μὲ τοῦτο γίνεται ἀρρήτως καὶ τώρα εἰς τοῦτον τὸν κόσμον, ὅταν τινὰς δοῦλος τοῦ Θεοῦ ἤθελεν ἀξιωθῆ νὰ ἰδῇ τὴν φρικτὴν καὶ ἀθέατον δόξαν τοῦ Κυρίου. Διότι τότε τόσην χαρὰν παίρνει ἡ καρδιά του, ὥστε ὅπου εἶναι ἀδύνατον νὰ τὴν διηγηθῇ γλῶσσα ἀνθρωπίνη.

Διὰ τοῦτο λοιπὸν λέγει ὁ Κύριος· «εὐ δοῦλε ἀγαθὲ καὶ πιστέ, ἐπὶ ὀλίγα ἡς πιστός, ἐπὶ πολλῶν σὲ καταστήσω, εἴσελθε εἰς τὴν χαρὰν τοῦ Κυρίου σου», ἡγουν, ὅταν τινὰς ἐργάζεται ἀόκνως καὶ προθύμως πάσας τὰς ἐντολὰς τοῦ Κυρίου καὶ δὲν ὑψηλοφρονεῖ ἡ καρδιά του εἰς τὰς ἀρετάς, ὅπου κατορθώνει μὲ τὴν Χάριν τοῦ Κυρίου, ἀλλὰ μᾶλλον καὶ μᾶλλον ταπεινοφρονεῖ, τότε ὁ Κύριος τῆς δόξης ἐμφανίζει μίαν ἀκτίνα τῆς θεϊκῆς Του δόξης εἰς τὴν καρδίαν τοῦ ἐμπιστευμένου καὶ πιστοῦ Αὐτοῦ θεράποντος, ὡσὰν ἔδειξεν εἰς τὸ Θαβώριον ὅρος μίαν ἀκτίνα τῆς θεότητος Αὐτοῦ εἰς τοὺς τρεῖς μαθητάς. Τὴν ὁποίαν ἀκτίνα τῆς θεϊκῆς Του δόξης, ἀφοῦ τὴν ἰδῇ μυστικῶς ἡ ψυχὴ τοῦ πιστοῦ Αὐτοῦ θεράποντος καὶ τὴν γευθῇ ἀρρήτως ἡ καρδιά του, χαίρει μὲν υπερβαλλόντως ἡ ψυχὴ του εἰς ἐκείνην τὴν δόξαν τοῦ Κυρίου, σκιρτᾷ δὲ καὶ χορεύει ἀρρήτως ἔσθθεν καὶ ἡ καρδιά του, διότι τὸ «εἴσελθε εἰς τὴν χαρὰν τοῦ Κυρίου σου» τοῦτο φανερώνει, ὡσὰν νὰ λέγῃ φανερώτερα ὁ Κύριος τῆς δόξης τοιουτοτρόπως: «ἐπειδὴ ἐσύ, ὦ δοῦλε μου, ἀγαθὲ καὶ πιστέ, ἐργάζεσαι ἀόκνως καὶ

προθύμως τὴν ἐργασίαν τῶν ἐντολῶν μου, ἰδοὺ καὶ ἐγὼ σὲ ἀξιῶνω νὰ ἰδῇς τὴν δόξαν μου καὶ νὰ θεωρήσῃς φανερὰ (ὡς ἐγὼ τὸ ἡξεύρω) τὸ πρόσωπόν μου τὸ ἀθεώρητον. Τὸ πρόσωπόν μου τὸ ἀκατανόητον. Τὸ πρόσωπόν μου τὸ ἄκρον ὁλονῶν τῶν ἐφετῶν, τὸ ὁποῖον ὅστις ἀξιωθῇ ἀπὸ τὴν Χάριν μου νὰ τὸ ἰδῇ, θέλει χαρεῖ ἡ καρδιά του καὶ θέλει εὐφρανθῇ ἡ ψυχὴ του εἰς τοῦ προσώπου μου τὴν θεωρίαν μυριοπλασίως μᾶλλον περισσότερον, παρὰ ὅπου ἤθελεν εὐφρανθῇ ἀνίσως ἀπελάμβανεν ὅλα τὰ ἀγαθὰ ἐπουνοῦ τοῦ κόσμου».

Εὐχὴ λίαν κατανυκτικὴ

«Ἀλλὰ Κύριε, Κύριε! ὁ γλυκύς μου Ἰησοῦς Χριστός, ὁ Βασιλεὺς τῆς δόξης, ἰδοὺ κλίνοντας τὸ γόνυ τῆς ἀθλίας μου ψυχῆς καὶ τοῦ οἴκτροῦ μου σώματος, δέομαι τὴν Βασιλείαν Σου καὶ πολλὰ θερμῶς παρακαλῶ τὴν ἀνείκαστόν Σου ἀγαθότητα, ἀποκάλυψον κάμοι τῷ Σῶ ἀχρεῖῳ δούλῳ καὶ ταπεινῷ οἰκέτῃ τὸ πρόσωπόν Σου τὸ θεῖον, τὸ πρόσωπόν Σου τὸ ὡραῖον, τὸ πρόσωπόν Σου τὸ χαριτωμένον, τὸ πρόσωπόν Σου τὸ καθαρὸν καὶ τὸ πάσης καθαρότητος ἐπέκεινα, τὸ ὁποῖον εἶναι πάντων τῶν ἐφετῶν ἡ ἐσχάτη ἀκρότης, διὰ νὰ τὸ ἰδῶ καὶ ἐγὼ ὁ σὸς ἐλάχιστος δοῦλος, ὅσον χωρεῖ ἡ ἀδυναμία μου νὰ τὸ ἰδῇ. Διότι, Κύριε τῆς δόξης, ἀφοῦ ἀξιωθῶ ἀπὸ τὴν Χάριν Σου νὰ τὸ ἰδῶ, θέλει γλυκανθῇ εἰς αὐτὸ ἡ διάνοιά μου καὶ θέλει ἡδυνθῇ εἰς αὐτὸ ὁ λογισμὸς μου («ἡδυνθείη αὐτῷ ἡ διαλογὴ μου, ἐγὼ δὲ εὐφρανθήσομαι ἐπὶ τῷ Κυρίῳ» ἔλεγεν ὁ προφήτης σου)· καὶ ὅταν, Κύριε τῆς δόξης, γλυκύτατε Χριστέ μου, μοῦ ἀποκαλύψῃς καὶ μοῦ φανερώσῃς τὸ πρόσωπόν Σου τὸ δεδοξασμένον καὶ χαριέστατον, τότε θέλω εὐφρανθῶ θαυμασίως εἰς τὴν θείαν Σου ἐμφάνειαν, διότι θεωρῶντας ἐγὼ τὸ δεδοξασμένον Σου πρόσωπον, θέλω χορτασθῇ μυστικῶς ἀπὸ τὴν Χάριν τῆς θεϊκῆς Σου δόξης, καθὼς τὸ λέγει πάλιν ὁ αὐτὸς προφήτης σου· «χορτασθήσομαι ἐν τῷ ὀφθῆναί μοι τὴν δόξαν σου». Ἀνίσως ὁμως,

Κύριε τῆς παρακλήσεως, δὲν μοῦ ἀποκαλύπτῃς Ἐσὺ τὴν δόξαν τοῦ δεδοξασμένου Σου προσώπου, πῶς εἶναι δυνατόν εἰς ἐμένα νὰ εὐφρανθῶ πνευματικῶς καὶ νὰ Σὲ ἀγαπῶ ὡς πρέπει νὰ ἀγαπῶ Ἐσένα τὸν Θεόν μου; Καὶ ἀνίσως δὲν ἀξιωθῶ ἀπὸ τὴν Χάριν Σου νὰ Σὲ ἀγαπῶ Ἐσένα τὸν Θεόν μου ὡς πρέπει, πῶς εἶναι δυνατόν νὰ μένω ἐγὼ εἰς Ἐσένα καὶ Ἐσὺ νὰ μένῃς εἰς ἐμένα;

Ναί! Κύριε τῶν δυνάμεων, δεῖξόν μοι, παρακαλῶ, τὴν δόξαν Σου νὰ τὴν ἰδῶ, διότι ἐπιποθεῖ καὶ ἐκλείπει ἡ ψυχὴ μου εἰς τὰς αὐλὰς Σοῦ τοῦ γλυκυτάτου μου Κυρίου καὶ Θεοῦ μου. Διότι, Κύριε, ἀνίσως ἐγὼ ὁ τῶν σκωλήκων ἀναξιώτερος καὶ τῶν ἁμαρτωλῶν ἁμαρτωλότερος ἤθελα ἀξιωθῆ ἀπὸ τὴν ἀγαθότητά Σου νὰ ἰδῶ φανερά καὶ ὁφθαλμοφανῶς μὲ τῆς ψυχῆς μου τὰ ὅμματα (ὡς σὺ γινώσκεις) Ἐσένα τὸν ζῶντα Κύριον καὶ Θεόν μου, παρρυθὺς θέλει χαρεῖ ἡ καρδία μου καὶ ἡ σὰρξ μου εἰς αὐτὴν τὴν θεωρίαν καὶ ἐμφάνειαν (ἐκ τῆς καρδίας μου, λέγει, καὶ ἡ σὰρξ μου ἠγαλλιάσαντο ἐπὶ Θεὸν ζῶντα).

Αὕτη δὲ ἡ χαρά, τὴν ὁποίαν θέλει χαρεῖ ἡ καρδία μου καὶ ἡ σὰρξ μου ὅταν ἀξιωθῶ νὰ Σὲ ἰδῶ, θέλει εἶσθαι θαυμάσιος καὶ ἀνερμήνευτος. Διότι, Κύριέ μου, Κύριε τῆς δόξης, ἐκείνην τὴν ὥραν, καθ' ἣν εὐδοκεῖς νὰ Σὲ ἰδῶ, θέλει μοῦ φαίνεται ὅτι, ὡσὰν εἰπῶ, θέλει χάσει ἡ σὰρξ μου τὴν πολλὴν αὐτῆς βαρὺτητα καὶ ὅτι ὡσὰν πῶς θέλει γένει ἐλαφρὴ ὡς ἄσαρκον τίποτε. Διότι τόσῃ πολλὴν ἐλάφρωςιν θέλει γροικῆσαι εἰς τοῦ λόγου τῆς ἀπὸ τὴν ἀνείκαστον αὐτῆς χαρὰν καὶ ἀγαλλίασιν, ὅπου θέλει λάβει εἰς τὴν Σὴν ἐμφάνειαν, ὡσὰν πῶς νὰ μὴν ἔχῃ ἐπάνω τῆς καμμίας φυσικῆς βαρὺτητα. Ὅθεν, ὡς τοιαύτη ὅπου θέλει γένει, θέλει χαρεῖ ὑπερβαλλόντως εἰς τὴν Σὴν θείαν παρουσίαν, καὶ τόσον θέλει χαρεῖ, ὥστε ὅπου ἀπὸ τὴν ὑπερβολικὴν τῆς χαρὰν θέλει χορεύσει μὲ τρόπον μυστικόν, ὡσὰν πῶς ἐχόρευσαν μυστικῶς τὰ ὄρη καὶ οἱ βουνοὶ εἰς τὴν ξένην Σου καὶ ἀνερμήνευτον ἔνσαρκον Οἰκονομίαν «τὰ ὄρη, λέγει, ἐσκήρτησαν ὡσεὶ κριοί, καὶ οἱ βουνοὶ ὡς

ἀρνία προβάτων» ἀπὸ τὴν γλυκεῖάν μου θέαν τοῦ δεδοξασμένου Σου προσώπου.

Ἔτι δέ, Κύριε, ἀνίσως Ἐσὺ μὲ ἀξιώσῃς νὰ Σὲ θεωρήσω, λαμβάνω τότε κάποιαν πεποίθησιν καὶ πληροφορίαν ὅτι Ἐσὺ μὲ ἀγαπᾷς καὶ ὅτι ἐγὼ εὐρίσκομαι ἀοράτως ὑπὸ τὴν σκέπην τῶν πτερύγων Σοῦ τοῦ Παντοκράτορος Κυρίου καὶ Θεοῦ μου. Ὅθεν εἰς τὸ ἐξῆς, ἔχοντας τοιαύτην πληροφορίαν, θέλω καλοκερδήσω καὶ θέλω προθυμοποιηθῶ εἰς τὸ νὰ Σὲ δουλεύσω ἐξ ὅλης μου τῆς καρδίας καὶ ἐξ ὅλης μου τῆς διανοίας μὲ τὸ νὰ εἶμαι ἀναμμένος εἰς τὸ πνεῦμά μου ἀπὸ τὸ πῦρ τοῦ Πνεύματός Σου τοῦ Ἀγίου. Μάλιστα δέ, ἔχοντας τὴν θείαν Σου ἐμφάνειαν νεαράν καὶ πρὸ ὁφθαλμῶν μου, θέλω βάλλει ἀναβάσεις εἰς τὴν καρδίαν μου, ἀποφασίζοντας μὲ τὸν ἑαυτόν μου νὰ φυλάξω ἀπαρασάλευτα τὰς ἐντολὰς Σου, καθὼς μᾶς παραγγέλλεις· «Σὺ γὰρ ἐνετείλω τοῦ φυλάξασθαι τὰς ἐντολὰς Σου σφόδρα», μόνον ὅπου φορῶ τοῦτο τὸ πῆλινόν μου σῶμα καὶ εὐρίσκομαι εἰς τὰς ταραχὰς τῆς κοιλιάδος τοῦ κλαυθμῶνος τοῦ αἰῶνος τούτου.

Τοῦτο δέ, Κύριέ μου, Κύριε, θέλω τὸ κατορθώσω ὁ ἐλάχιστος πάντων μὲ τὴν Χάριν τὴν ἐδικήν Σου· «ἡ γὰρ Χάρις μου, εἶπες Κύριε, ἐν ἀσθενείᾳ τελειοῦται». Διότι θέλω εἶμαι τότε ἐνδυναμωμένος ἀπὸ τὴν θείαν Σου ἐπίσκεψιν, ἡ ὁποία θέλει μὲ ἐνδυναμώσει εἰς τὴν φύλαξιν τῶν ἐντολῶν Σου. Καὶ ὅταν, Κύριε, ἤθελα Σὲ ἀναπαύσω μὲ τὴν φύλαξιν τῶν ἐντολῶν Σου, τότε θέλω ἰδῇ παρ' ἐλπίδα ἀοράτως ὡσὰν ὁρατῶς, νοητῶς ὡσὰν αἰσθητῶς, μὲ τῆς ψυχῆς μου τὸ νοερὸν ὄμμα, μίαν ἀόρατον καὶ ὑπὲρ χιόνα ἄσπρην χεῖρα νὰ μὲ εὐλογῇ ἄνωθεν σταυροειδῶς ἀπὸ τὴν ἀθέατον καὶ φρικτὴν Σου δόξαν. Διότι τότε Ἐσὺ ὁ Χριστός μου, ὁ Παντοκράτωρ μου Θεός τε καὶ Κύριος θέλεις ἀπλώσει τὴν θείαν Σου χεῖρα τὴν ἀόρατον ἐξ ἁγίου κατοικητηρίου Σου καὶ θέλεις μὲ εὐλογήσει μὲ πατρικὴν ἀγάπην καὶ μὲ πνευματικὴν χρηστότητα. Ἐκεῖνη δὲ ἡ εὐλογία τῆς χρηστότητός Σου θέλει τρέχει ἀοράτως εἰς τὴν

ψυχὴν μου ἀπὸ τὴν ἄχραντον καὶ θεῖαν Σου χεῖρα πλουσιωτάτῃ ἐν ταύτῃ καὶ ἀφθονωτάτῃ.

Θέλει δὲ τρέχει ἡ ἀκατανόητος καὶ κατανοητὴ ἐκείνη εὐλογία τῆς χρηστότητός Σου ἀπὸ τὴν προσκυνητὴν μοι καὶ θεῖαν Σου χεῖρα καὶ θέλει χύνεται ἀοράτως ἐπάνω εἰς τὴν ψυχὴν μου τόσον ἥσυχᾶ - ἥσυχᾶ, ὥσάν πίπτει ἡ χιών ἀπὸ τὰ ὕψη τοῦ αἰθέρος, ὅταν δὲν φυσᾷ διόλου κανένας ἀέρας μὲ τελειότητα. Ἀλλὰ ἡ μὲν χιών, μόλον ὅπου πίπτει τότε ἥσυχᾶ - ἥσυχᾶ, εἶναι ὅμως ψυχροτάτῃ, μὰ ἡ εὐλογία, ὅπου θέλει πίπτει, θέλει τρέχει καὶ θέλει χύνεται ἀπὸ τὴν ἀγίαν Σου χεῖρα εἰς τὴν ψυχὴν μου τοιουτοτρόπως, δὲν θέλει εἶναι ψυχροτάτῃ ὥσάν τὴν χιόνα, ἀλλὰ λευκοτάτῃ μὲν θέλει εἶναι ὥσάν τὴν χιόνα ἢ καὶ ὑπὲρ τὴν χιόνα («καὶ ὑπὲρ χιόνα γάρ, λέγει ἡ Γραφή, λευκανθήσομαι» τότε), ὅμως θέλει εἶναι παραμυθεστάτῃ, γλυκυτάτῃ, χαριεστάτῃ καὶ ψυχοθερμιωτάτῃ. Ὅθεν, ὡς τοιαύτῃ ὅπου θέλει εἶναι, θέλει προθυμοποιήσῃ, θέλει θερμάνει καὶ θέλει ἐνδυναμώσῃ τὴν ψυχὴν μου μᾶλλον καὶ μᾶλλον εἰς τὴν ἐδικὴν Σου δούλευσιν καὶ εἰς τὸ θέλημά Σου τὸ πανάγιον. Διὰ τοῦτο μετὰ ταῦτα θέλω μεταβῆ ἐκ δυνάμεως πνευματικῆς εἰς δύναμιν πνευματικὴν· «πορεύονται, λέγει ὁ ψαλμός, ἐκ δυνάμεως εἰς δύναμιν».

Διότι, Κύριε τῆς δόξης, ἐκεῖνα τὰ ἔργα καὶ ἐκείναις ταῖς ἀρεταῖς, ὅπου, προτοῦ νὰ ἀπολαύσω τὴν Χάριν τὴν ἐδικὴν Σου, μοῦ ἐφαίνοντο μεγάλαις καὶ ὑπὲρ τὴν δύναμίν μου εἰς τὸ νὰ ταῖς ἐπιχειρισθῶ, ἀφοῦ λάβω δωρεὰν τὴν Χάριν τὴν ἐδικὴν Σου, τότε θέλω προθυμοποιηθῶ νὰ ταῖς διπλασιάσω, διότι θέλω εἶμαι ἐνδυναμωμένος ἀπὸ τὴν εὐλογίαν Σου. Καὶ ὅταν, Κύριε, ἤθελα ταῖς διπλασιάσω μὲ τὴν βοήθειάν Σου, εἶμαι πληροφορημένος καὶ πεπεισμένος ὅτι τότε πάλιν θέλει μοῦ γένει ἀπὸ Ἑσένα τὸν Θεόν μου καὶ ἄλλη ἐπίσκεψις, ὅχι μικροτέρα ἀπὸ τὴν πρώτην. Διότι, τότε πάλιν, Ἑσὺ, ὁ τῶν ἀπάντων Κύριος, ὁ Ἅγιος τοῦ Ἰσραήλ, ὁ Βασιλεὺς τῆς δόξης, θέλεις φανῇ πάλιν παραδόξως ὀφθαλμοφανῶς (ὡς Σὺ γινώ-

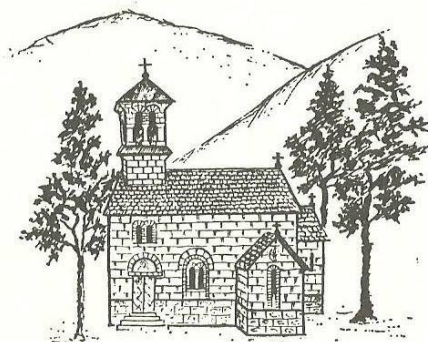
σκεις) εἰς τὴν ἀνάγκην μου, ὅταν ἤθελα προσεύχομαι εἰς τὴν ἀγίαν Σιών ἀπὸ τὸ βάθος τῆς καρδίας μου, καθὼς λέγει πάλιν ὁ ἱερὸς προφητάναξ· «ὀφθῇσεται ὁ Θεὸς τῶν θεῶν ἐν Σιών».

Ναί! Κύριε τῶν δυνάμεων καὶ Κύριε τοῦ ἐλέους! Διὰ τὰς εὐχὰς πάντων τῶν ἀπ' αἰῶνός Σοι εὐαρεστησάντων κάμε μοι τὴν χάριν ταύτην καὶ ἀποκάλυψόν μοι τὸ πρόσωπόν Σου τὸ χαριέστατον καὶ πανάγιον, τὸ ὁποῖον εἶναι ἡ ἀκρότης πάντων τῶν ἐφετῶν. Διότι, Κύριε, ἡ ἀκρότης πάσης πνευματικῆς ἐφέσεως, καλλίτερα τὸ ἔχω ὁ δούλος Σου νὰ Σὲ θεωρήσω μίαν ὥραν καὶ νὰ ἀποθάνω πάραυτα, παρὰ νὰ ζήσω χιλιάδας καὶ μυριάδας ἡμέρας δίχως νὰ Σὲ θεωρήσω καμμίαν φορὰν. Καθότι, Κύριε τῆς δικαιοσύνης, ἀνίσως ἤθελα ἀξιωθῆ ἀπὸ τὴν Χάριν Σου νὰ Σὲ θεωρήσω μίαν φορὰν, τότε θέλει πληροφορηθῇ ἡ καρδιά μου ὅτι αὕτῃ ἡ θεία Σου θέα καὶ ἡ ὑπὲρ λόγον καὶ ἔννοιαν ἀγία Σου ἐμφάνεια θέλει μοῦ γένει ἕνας ἀμετάβλητος ἀρραβὼν τῆς μελλούσης καὶ θείας Σου Βασιλείας. Καθὼς καὶ τὸ ἐναντίον, ὅταν δὲν ἀξιῶνμαι νὰ Σὲ θεωρήσω καμμίαν φορὰν εἰς ταύτην μου τὴν ζωὴν, τότε ἡ καρδιά μου δὲν ἔχει καμμίαν ἀληθινὴν πληροφορίαν, ἐὰν ἀπολαύσω τὴν δόξαν τῆς Βασιλείας Σου εἰς τὴν μέλλουσαν ζωὴν.

Διὰ τοῦτο, Κύριε, ἀξιώσόν με, δέομαι, νὰ Σὲ θεωρήσω καὶ νὰ ἀπολαύσω τὴν θεῖαν καὶ ἀγίαν Σου ἐμφάνειαν. Διότι, Κύριε, Ἑσὺ ὅπου ἐτάξεις τὰς καρδίας καὶ τοὺς νεφροὺς ὁλόνων τῶν ἀνθρώπων, ἡξεύρεις πολλὰ καλὰ καὶ τὸν πόθον τῆς καρδίας μου, τὸν ὁποῖον ἔχω ὁ εὐτελής Σου δούλος εἰς ἑσένα τὸν Θεόν μου. «Ἐξελεξάμην γάρ, κατὰ τὸν προφητάνακτα, παραρριπιεῖσθαι ἐν τῇ οἰκῇ Σοῦ τοῦ Θεοῦ μου μᾶλλον ἢ οἰκεῖν με ἐν σκηνώμασιν ἁμαρτωλῶν». Ὅθεν, Κύριε, ὡς δίκαιος ὅπου εἶσαι εἰς ὅλα, ἐλεεῖς καὶ ἀγαπᾷς ἐκείνους ὅπου διὰ τὴν ἀγάπην Σου κατοικοῦν εἰς τὰς αὐλὰς Σου.

Ταύτην δέ, Κύριε, τὴν δικαιοσύνην Σου μᾶς τὴν ἐ-

προκήρυξε καὶ ὁ θεοπάτωρ Σου προφήτης, ὁποῦ λέγει· «δίκαιος κύριος καὶ δικαιοσύνας ἠγάπησεν, εὐθύτητας εἶδε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ» διότι, Κύριε, Ἐσὺ ἄλλον δὲν χαριτώνεις μήτε δοξάζεις τόσον, ὅσον χαριτώνεις καὶ ὅσον δοξάζεις ἐκεῖνον ὁποῦ Σὲ δοξάζει πάντοτε. Ὅτι Ἐσὺ μόνος εἶσαι εὐλογημένος καὶ δεδοξασμένος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν, ἀμήν. Γένοιτο, γένοιτο.

Λόγος δέκατος ὄγδοος

Περὶ τοῦ ποῖα εἶναι τὰ πνευματικὰ σημεῖα, ὁποῦ γίνονται εἰς τὸν ἄξιον καὶ καθαρὸν ἱερέα, ἀπὸ τὰ ὁποῖα λαμβάνει εἰς τὴν ψυχὴν του μίαν ἀληθινήν πληροφορίαν ὅτι νομίμως εἶναι χειροτονημένος, (χειροτονηθεὶς πρότερον ἀπὸ τὴν Χάριν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος)· καὶ ὅτι εἶναι δεκτὴ ἡ Θεία του Λειτουργία ἐνώπιον τῆς Ἁγίας Τριάδος.

Ἐυλόγησον πάτερ

καθαρὸς καὶ ὁ ἄξιος ἱερεὺς, ὅταν ἐμβαίνει εἰς τὸ ἅγιον θυσιαστήριον διὰ νὰ θυσιάσῃ τὸν Τῖδον τοῦ Θεοῦ εἰς τὸν Οὐράνιον Θεὸν καὶ Πατέρα Αὐτοῦ, ἤγουν, ὅταν ἐμβαίνει εἰς τὸ ἅγιον Βῆμα διὰ νὰ ἐκτελέσῃ τὴν Θεῖαν Λειτουργίαν, τότε τὸν περικυκλώνουν ἀοράτως οἱ ἀσώματοι καὶ οἱ θεῖοι ἄγγελοι πλῆθος πολὺ, οἱ ὁποῖοι τὸν ὑπηρετοῦν εἰς ὅλην τὴν Λειτουργίαν μὲ ἄκραν εὐλάβειαν. Διότι οἱ ἅγιοι ἄγγελοι ὑπηρετοῦν μὲν εἰς τὴν Θεῖαν Λειτουργίαν τὸν ἱερέα, ὅμως αὐτοὶ καθ' ἑαυτοὺς ἀπὸ λόγου τους καὶ μόνοι τους δὲν ἠμποροῦν νὰ ἐκτελέσουν τὴν Θεῖαν Λειτουργίαν δίχως τοῦ ἱερέως. Διότι οἱ ἄγγελοι εἰς τὴν Θεῖαν Λειτουργίαν ἐπέχουσι τόπον τῶν διακόνων, οἱ ὁποῖοι διάκονοι διακονοῦν

μὲν καὶ ὑπηρετοῦν τὸν ἱερέα εἰς τὴν Θεῖαν Λειτουργίαν, ὅμως αὐτοὶ καθ' ἑαυτοὺς ἀπὸ λόγου τους καὶ μόνοι τους δὲν ἠμποροῦν νὰ ἐκτελέσουν τὴν Θεῖαν Λειτουργίαν χωρὶς τὸν ἱερέα. Καὶ ὁ μὲν ἱερεὺς ὁμοιάζει ὥσάν με τινα μέγαν καὶ ἀξιωματικὸν ἄνθρωπον τοῦ βασιλέως, οἱ δὲ ἄγγελοι ὁμοιάζουν με τοὺς στρατιώτας καὶ με τοὺς ὑπηρετάς τοῦ βασιλέως.

Δόξα τοῦ ἐπιγείου βασιλέως εἶναι οἱ στρατηγοὶ αὐτοῦ καὶ οἱ στρατιῶται. Δόξα τοῦ Χριστοῦ, τοῦ Βασιλέως τῶν βασιλευόντων καὶ τοῦ Κυρίου τῶν κυριεύοντων, εἶναι ἡ ἱερωσύνη καὶ οἱ ἄγγελοι Αὐτοῦ.

Ὅθεν λέγομεν ὅτι ἡ ἱερωσύνη ἔχει τὰ πρωτεῖα σιμὰ εἰς τὸν Χριστὸν ἀπὸ τοὺς ἀγγέλους, καθὼς καὶ οἱ στρατηγοὶ ἔχουσι τὰ πρωτεῖα εἰς τὸν ἐπίγειον βασιλέα ἀπὸ τοὺς στρατιώτας. Καὶ καθὼς ὁ ἐπίγειος βασιλεὺς, ὅταν δώσῃ ἐξουσίαν καὶ κανένα βασιλικὸν σημάδι εἰς τινα ἄνθρωπον τιμῶσιν ὅλοι οἱ λοιποὶ του ὑπήκοοι ἐκείνου τὸν ἄνθρωπον, ὥσάν τιμῶσι καὶ αὐτὸν τὸν βασιλέα, τοιοῦτοτρόπως καὶ ὁ οὐράνιος Βασιλεὺς, ἀφοῦ ἐσφράγισε τὴν ἱερωσύνην μετὰ τὴν ἐδικήν Του δόξαν, ἐτιμήθη καὶ ἐδοξάσθη ἡ ἱερωσύνη ὑπεράνω πάσης ἀγγελικῆς δόξης καὶ ὑπὲρ πᾶσαν ἀγγελικὴν τιμὴν.

Ἐτιμήθη ὁ ἱερεὺς καὶ τιμᾶται ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν, ἡγουν ἀπὸ τοὺς ἀγαθοὺς καὶ εὐλαβεῖς Χριστιανούς, ὥσάν τιμᾶται ἀπὸ τούτους ὁ ἴδιος Χριστός. Διότι ὁ ἱερεὺς εἰς τὴν Λειτουργίαν εἶναι τύπος καὶ ἀντι-Πρόσωπον* τοῦ Χριστοῦ. Ὅστις τιμᾷ λοιπὸν καὶ εὐλαβεῖται τὸν ἱερέα, οὗτος τιμᾷ καὶ εὐλαβεῖται τὸν Χριστόν. Ὅστις δὲ ἀθετεῖ τὸν ἱερέα, οὗτος ἀθετεῖ τὸν Χριστόν.

Καὶ καθὼς ἓνας ἀξιωματικὸς ἄνθρωπος τοῦ ἐπιγείου βασιλέως, ὅταν ἐμβαίνει εἰς τὰ βασίλεια, ἐμβαίνει με

* Εἶναι πολλὰ χαρακτηριστικὰ ἢ ἐπωνυμία τοῦ ἱερέως ἐδῶ ἀπὸ τὸν μακαριστὸν συγγραφέα τῶν 20 τούτων λόγων. Ὁ ἱερεὺς εἶναι Ἀντι-πρόσωπον καὶ ὄχι Ἀντι-πρόσωπος Χριστοῦ.

θάρρος καὶ σιμώνοντας εἰς τὸν βασιλέα τὸν προσκυνεῖ χαρούμενος καὶ τὸν ἀσπάζεται χαίρων, καὶ ἔπειτα καθήμενος σιμὰ του συνομιλεῖ μετ' αὐτὸν τὸν φίλον του βασιλέα στόμα μετ' στόμα, ὡτίον μετ' ὡτίον, ὅμμα μετ' ὅμμα, ἀγάπη μετ' ἀγάπην, ὥσάν συνομιλοῦν δύο γνήσιοι καὶ λίαν ἡγαπημένοι κατὰ σάρκα ἀδελφοὶ ὁ ἓνας μετ' ἄλλον. Καὶ ποτὲ μὲν συντυχαίνει ὁ στρατηγὸς πρὸς τὸν βασιλέα καὶ ὁ βασιλεὺς τὸν ἀκροάζεται ἀσμένως. Ποτὲ δὲ συντυχαίνει ὁ βασιλεὺς πρὸς τὸν στρατηγὸν καὶ ὁ στρατηγὸς ἀκροάζεται τὸν βασιλέα μετὰ μεγάλης προσοχῆς καὶ ἀποκρίνεται τὸ ναί! ναί! βασιλεῦ! γένοιτο, γένοιτο! καθὼς λέγει· «γεννηθήτω τὸ θέλημά σου, ὡς ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ τῆς γῆς». Βλέποντες δὲ οἱ ὑπηρεταὶ καὶ οἱ στρατιῶται τοῦ βασιλέως τὸν βασιλέα νὰ δείχνῃ τοιαύτην ἀγάπην εἰς τὸν φίλον του στρατηγὸν εὐλαβοῦνται καὶ αὐτοὶ τὸν στρατηγὸν περισσότερον καὶ μάλιστα, βλέποντας πῶς ὁ στρατηγὸς ὑπερασπίζεται καὶ συντυχαίνει, πῶς νὰ αὐξηθῇ καὶ πῶς νὰ κρατηθῇ ἡ δόξα τοῦ βασιλέως εἰς τὰ πέρατα τῆς οἰκουμένης, τὸν ὑπακούουσι καὶ αὐτοὶ καὶ τὸν τιμῶσι καὶ τὸν εὐλαβοῦνται.

Διὰ τοῦτο λοιπὸν εὐλαβοῦνται οἱ θεῖοι ἄγγελοι τὸν ἱερέα καὶ τὸν τιμῶσι. Διότι ὁ ἱερεὺς συντυχαίνει θαρρετὰ μετ' ἁπάντων Βασιλέα Ἰησοῦν Χριστόν, εἰς τὸν Ὅποιον αὐτοὶ οἱ ἄγγελοι δὲν ἀποτολμοῦν νὰ κοιτάζουν καθαρά, εὐλαβοῦμενοι τὸ μεγαλεῖον τῆς δόξης Αὐτοῦ καὶ μὴ δυνάμενοι ἐνατενίζειν εἰς τὴν ἄφραστον καὶ θεῖαν λάμψιν τοῦ προσώπου Αὐτοῦ. Ὅμως ὁ ἅγιος ἱερεὺς συντυχαίνει μετ' Αὐτὸν τὸν Χριστὸν στόμα μετ' στόμα, ὥσάν συντυχαίνει ἓνας ἄδολος καὶ πολλὰ ἡγαπημένος φίλος μετ' ἓνα λίαν εἰλικρινῇ καὶ ἀπλαστον φίλον του. Καὶ καθὼς, ὅταν ἔχῃς θάρρος καὶ ἄκραν φιλίαν μετ' ἓνα μέγαν ἄνθρωπον, πηγαίνει κοντὰ του καὶ τοῦ συντυχαίνει τὸν λόγον σου μυστικά, τοιοῦτοτρόπως καὶ ὁ ἱερεὺς ἔχοντας θάρρος εἰς τὸν Χριστόν διὰ τὴν χάριν καὶ ἀξίαν τῆς ἱερωσύνης, σιμώνει εἰς Αὐτὸν καὶ Τοῦ συντυχαίνει ὅλα του τὰ μυστικά μετ' ἑ-

στικὴν ὁμίλιαν, ἡγουν μὲ πολλὰ προσεκτικὴν, ἡσυχὴν καὶ μετριάν τὴν φωνήν. Διότι τοιοῦτοτρόπως λέγει ὁ ἱερεὺς τὰς εὐχὰς, τὸ ὁποῖον φανερώνει δύο πράγματα. Ἐνα μὲν τὴν ἄκραν μεγαλειότητα ἐκείνου τοῦ προσώπου πρὸς τὸ ὁποῖον συντυχαίνει, ἄλλο δὲ τὴν καθαρὰν ἀγάπην καὶ τὸ πολὺ θάρρος, ὅπου ἔχει εἰς αὐτὸν ἐκεῖνος ὅπου τοῦ συντυχαίνει.

Ὁ καθαρὸς ἱερεὺς, ὅταν παίρῃ καιρὸν διὰ νὰ λειτουργήσῃ, πηδᾷ ἡ καρδιά του ἔσω χαίρουσα, διότι γροικᾷ ποῖον θέλει δεχθῇ εἰς τοῦ λόγου της· καὶ ἀφοῦ φορέσῃ τὴν ἱερατικὴν στολήν, γίνεται ἡ καρδιά του ἔσω ὡσὰν καμμία γλυκόρροος πηγὴ, διότι πηγάζει τότε ἀπὸ αὐτὴν ἓνα πρᾶγμα κατὰ πολλὰ μυστικόν, κατὰ πολλὰ ἀκριβόν, κατὰ πολλὰ τίμιον καὶ κατὰ πολλὰ γλυκύ, τὸ ὁποῖον νὰ τὸ ὀνομάσῃ κανεὶς «ἐλαιον ἀγαλλιάσεως» ἀνῆκει εἰς αὐτό. Διότι χρίεται τότε νοητῶς μὲν, ὅμως ὡσὰν αἰσθητῶς, ἔσωθεν ἡ καρδιά (ἥτοι ὁ ἔσω ἄνθρωπος) τοῦ καθαροῦ ἐκείνου καὶ ἀξίου ἱερέως μὲ τὸ «ἐλαιον τῆς ἀγαλλιάσεως».

Διὰ τοῦτο κλαίει ὁ τοιοῦτος ἱερεὺς γλυκὰ - γλυκὰ καὶ παρηγορητικὰ - παρηγορητικὰ διὰ τὸν ἡγαπημένον του Χριστόν. Ὅσον δὲ κλαίει ἀκατάπαυστα γλυκὰ - γλυκὰ διὰ τὸν ἀκριβόν του Ἰησοῦν, τόσον περισσότερον περισσεύει ἔσω του καὶ ὑπὲρ περισσεύει ἡ γλυκύτης τῆς ἀγαλλιάσεως. Διότι τὸ δάκρυον τῆς καρδίας, ὅπου κλαίει ἡ καρδιά, ὅταν συντυχαίῃ ὁ ἱερεὺς μὲ τὸν Χριστόν φιλικὰ - φιλικὰ καὶ στόμα μὲ στόμα, αὐτὸ λέγω τὸ δάκρυον εἶναι ὅλον χαρά, ὅλον ἀγαλλίασις, ὅλον παρηγορία, ὅλον γαλήνη καὶ ὅλον γλυκύτης καρδίας καὶ διανοίας· ταύτην δὲ τὴν Χάριν τὴν χύνει ὁ Χριστὸς ὡς οὐράνιον μῦρον ἐπάνω εἰς τὴν καρδίαν, λέγομεν εἰς τὸν νοητὸν καὶ ἀόρατον ἄνθρωπον, ἥτοι εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ καθαροῦ ἱερέως, διὰ νὰ τὴν γλυκάνῃ μὲ ταύτην τὴν Χάριν, διὰ νὰ τὸν ξεθαρρεύσῃ νὰ τοῦ σιμώσῃ σιμώτερά Του καὶ νὰ μὴ τὸν δειλιάσῃ ἀπὸ τὸ πῦρ τῆς θεότητος, καθὼς τὸν ἐδειλιάσεν ὁ βαπτιστὴς Ἰωάννης καὶ δὲν ἀποτολμοῦσε νὰ

Τοῦ πιάσῃ τὴν κορυφὴν διὰ νὰ τὸν βαπτίσῃ, ἕως ὅπου πάλιν αὐτὸς ὁ Χριστὸς τὸν ἐξεθάρρυνε μὲ λόγους θαρρετούς.

Ὅταν κλαίῃ ἡ καρδιά τοῦ καθαροῦ ἱερέως εἰς τὴν Λειτουργίαν, κλαίει διατὶ εἶδεν ἡ ψυχὴ του τὸν ἡγαπημένον καὶ ἀκριβόν της Ἰησοῦν τὸν γλυκύτατον. Κλαίει, διατὶ ὡσφρανθὴ τὴν θείαν παρουσίαν καὶ τὴν ἄρρητον εὐωδίαν τοῦ Χριστοῦ. Ἀρρητον δὲ εὐωδίαν λέγω, διότι ἐνίοτε, ὄντας ἐνδεδυμένους ὁ καθαρὸς ἱερεὺς τὴν ἱερατικὴν στολήν, τοῦ κτυπᾷ ἔξαφνα εἰς τὴν ὄσφρησιν κάποια θαυμαστὴ καὶ ἄρρητος εὐωδία, ἡ ὁποία τὸν κάμνει νὰ κλαίῃ ἡ καρδιά του ὡσὰν μικρὸ παιδί καὶ νὰ λυώνῃ ἡ καρδιά του ἀπὸ τὴν κατάνυξιν καὶ ἀπὸ τὴν χύσιν τῶν πολλῶν δακρύων. Ἀπὸ ταύτην δὲ τὴν μυρίπνοον, τὴν ἄρρητον, τὴν θείαν, τὴν οὐράνιον καὶ πνευματικὴν εὐωδίαν ὑπονοεῖ τότε οὗτος ὁ θεῖος λάτρης τοῦ Κυρίου τῆς δόξης Χριστοῦ ὅτι τότε ἐνεφανίσθη ἀοράτως ἐνώπιόν του ὁ Χριστὸς, ὁ ἀρχηγὸς τῆς θείας εὐωδίας, μᾶλλον δὲ καὶ καλλίτερα νὰ εἰπῶ, κλαίει τότε ἡ καρδιά ἐκείνου τοῦ εὐλογημένου ἱερέως, διότι ἐλθὼν εἰς αὐτὴν ὁ Πατὴρ, ὁ Υἱὸς καὶ τὸ Ἅγιον Πνεῦμα, μονὴν καὶ κατοικίαν παρ' αὐτῇ ἐποιήσαντο. Κλαίει λοιπόν, διατὶ τῆς δείχνει ὁ Χριστὸς ὡς ἐν ἐσώτρῳ εἰς ποίαν ἄφραστον καὶ ἀστράπτουσαν δόξαν ἔχει νὰ τὴν βάλλῃ, ὅταν τὴν ἀξιῶσῃ τῆς Βασιλείας Του.

Ὅσον δὲ ζωηρότερα βλέπει τότε ὁ ἱερεὺς τὸν Χριστόν μὲ τοὺς φωτιστικούς ὀφθαλμούς τῆς κεκαθαρισμένης του ψυχῆς, τόσον περισσότερον τὸν περικυκλώνει ἡ εὐλάβεια εἰς τὸν Χριστόν, ὅσον δὲ περισσότερον τὸν περικυκλώνει ἡ εὐλάβεια εἰς τὸν Χριστόν, τόσον περισσότερον γροικᾷ εἰς τὴν ψυχὴν του τὴν Χάριν τοῦ Χριστοῦ. Ὅσον δὲ φανερώτερα ἐνεργεῖ εἰς τὴν ψυχὴν του μυστικῶς ἡ Χάρις τοῦ Χριστοῦ, τόσον περισσότερον κλαίει ἡ καρδιά του. Διότι τότε πλημμυρεῖ ἡ καρδιά του τὰ δάκρυα, ἕως εἰς τὸ φανερόν. Καὶ τότε πλέον κλαίει μεγαλοφώνως ὁ μακάριος οὗτος ἱερεὺς διὰ τὸν Ἰησοῦν τοῦ γλυκύτατον. Διό-

τι τότε ἡμπορεῖ νὰ ἰδῇ κανεὶς αὐτόν, ὅπου βρέχει τὴν ἱερατικὴν του στολὴν ἀπὸ τὰ δάκρυα. Τότε βρέχει τὴν ἀγίαν Τράπεζαν ἀπὸ τὰ δάκρυα τῶν ὁμματίων του καὶ τὰ σφογγίζει μὲ τὰ καλύμματα καὶ μὲ τὸν ἀέρα, κινούμενος ἀπὸ κάποιαν καρδιακὴν ἀγάπην, ὅπου ἔχει εἰς τὸν Χριστόν του, ὥσάν νὰ τὰ σφογγίζῃ μὲ τὰ ἴδια φορέματα τοῦ Χριστοῦ, δείχνοντας εἰς Αὐτὸν τὸν Χριστόν του μὲ τοῦτο ὅτι ἐπιποθεῖ ὀλοφύχως νὰ εἶναι μαζί του εἰς τοὺς ἀπεράντους αἰῶνας τῶν ἀπεράντων αἰώνων.

Διότι λέγει εἰς Αὐτὸν ἀπὸ ψυχῆς μὲ κάποιον κρυφὸν καὶ κατανυκτικὸν θρυχηθμὸν τῆς καρδίας του, λέγει δὲ οὕτως· «ἕως πότε Κύριέ μου, Κύριε, μὲ ἀφήνεις εἰς τοῦτον τὸν κόσμον καὶ δὲν μὲ παίρνεις τὸ ὀγληγορώτερον αὐτοῦ ὅπου εἶσαι ὁ γλυκὺς μου Ἰησοῦς;». Τότε βρέχει καὶ αὐτὸν τὸν ἅγιον καὶ πανάγιον καὶ πανακήρατον καὶ ὑπὲρ πανάγιον Ἄρτον ἀπὸ τὰ δάκρυα, ὅταν κύπτοντας νὰ τὸν μεταλάβῃ σταυρῶναι λίαν εὐλαβῶς τὸ πρόσωπόν του μὲ τοῦτον, λέγομεν· πρῶτα τὸν γλυκοφιλεῖ μὲ τὸ στόμα του καὶ ὕστερα τὸν ἐγγίζει εἰς τὸ μέτωπόν του καὶ εἰς τοὺς ὀφθαλμούς του δεξιὸν καὶ ἀριστερὸν καὶ ἔτσι τότε τὸν μεταλαμβάνει.

Ἐνίστε δέ, κρατῶντας τὸ ἅγιον Ποτήριον νὰ κοινωνήσῃ τὸ πανάγιον καὶ πανακήρατον καὶ ζωηρὸν Αἷμα τοῦ Χριστοῦ, τόσα δάκρυα χύνονται ἀπὸ τὰ ὁμμάτιά του, ὥστε ὅπου τυχαίνει καὶ πίπτει ἔνδον τοῦ ἱεροῦ Ποτηρίου καὶ καμμία ρανίδα ἀπὸ τὰ δάκρυα, ὅπου χύνονται κρουνηδὸν τὴν ὥραν ἐκείνην γλυκὰ - γλυκὰ, θερμὰ - θερμὰ καὶ παρηγορητικὰ - παρηγορητικά. Συγχρόνως δὲ μὲ τὴν χύσιν τῶν θερμοτάτων ἐκείνων καὶ πολλῶν δακρύων λέγει εἰς τὸν Χριστόν του ἡμερὰ - ἡμερὰ καὶ θαρρετὰ - θαρρετὰ· «μνήσθητί μου, Κύριε, ἐν τῇ Βασιλείᾳ Σου. Κύριε, ἂν Σοῦ φαίνεται, παράλαβε τὴν ψυχὴν μου ταύτην τὴν ὥραν ἐν εἰρήνῃ εἰς τὸν Παράδεισον καὶ ἐλευθέρωσόν με ἀπὸ τοῦτον τὸν μάταιον κόσμον. Ὅτι τώρα ὅπου εἶδεν ἡ ψυχὴ μου Ἐσένα τὴν ἀγάπην μου τὴν ἀκροτάτην καὶ γλυκεῖαν, καὶ

τώρα ὅπου Σὲ ἐκοινώνησα τὸν Κύριόν μου καὶ Θεόν μου, δὲν θέλω νὰ ζήσω πλέον μήτε μίαν ὥραν δίχως Ἐσένα, τὸ φῶς μου τὸ γλυκύτατον, διότι Ἐσὺ εἶσαι ἡ πνοή μου καὶ ἡ γλυκυτάτη μου ζωή».

Ταύτην οὖν τὴν ὥραν ὁ καθαρὸς ἐκεῖνος καὶ ἄμemptος ἱερεὺς εἶναι νοητῶς ὅλος φῶς καθαρὸν καὶ φῶς ἰλαρόν. Τότε νοεῖ μὲ τὸν ἑαυτὸν του μεγάλα τινά, οὐράνια καὶ ἀπόρητα πράγματα. Διότι ἐνίστε βλέπει τὸν ἑαυτὸν του ἀλλοιώτικον καὶ ἐξίσταται, ἐπειδὴ θεωρεῖ τὸν ἑαυτὸν του ὡς ἄσαρκον. Συλλογιζόμενος δὲ τί ἐστὶ τοῦτο καὶ πῶς τοῦ ἐγένεν αὕτη ἡ ἀλλοίωσις, χύνει πάλιν ποταμηδὸν τὰ δάκρυα.

Ἐνίστε δὲ πάλιν ὁρᾷ τὸν ἑαυτὸν του ἐπάνω ἀπὸ τὴν γῆν εἰς τὸν ἀέρα, ὡς μίαν ἢ δύο πιθαμαῖς καὶ τοιουτοτρόπως ἐκτελεῖ τὴν Θεῖαν Λειτουργίαν ὡς ἄγγελος Κυρίου. Τοῦτο ὁμως εὐθὺς ὅπου τὸ βλέπει, εὐθὺς πάλιν τὸ χάνει. Ἦγουν, ὅσον νὰ πάρῃς μίαν φορὰν τὸν ἀνασασμόν σου ἢ τὸ πολὺ δύο φοραῖς, τόσην ὥραν στέκεται εἰς ταύτην τὴν θεωρίαν ὁ καθαρὸς ἐκεῖνος ἱερεὺς καὶ παρενθὺς πάλιν ἔρχεται εἰς τὸν ἑαυτὸν του. Ἄλλοτε δὲ πάλιν γροῖκα τοῦ λόγου του ὡς ἄϋλον, διότι τοῦ φαίνεται τὸ σῶμά του κατὰ πολλὰ ἐλαφρότερον. Ἄλλοτε δὲ κοινωνῶντας γίνεται ὅλος χαρά, ὅλος ἀγαλλίασις, ὅλος ἐλαφρὸς τῷ σώματι καὶ ἐλεύθερος τῷ πνεύματι, ὅλος θαρρετός, ὅλος ἀγαθός, ὅλος ἀμνησίκακος, ὅλος ἄκακος, ὅλος ἀγιωσύνη καὶ ὅλος φαιδρότης.

Ὅταν κοινωνῇ ἀξίως ὁ ἄξιος ἱερεὺς τὰ Ἀχραντα Μυστήρια τοῦ Χριστοῦ, τυπώνεται ἔσω του τὸ ὄνομα τοῦ Χριστοῦ καὶ πληγώνεται ἡ καρδιά του ἀπὸ τὸ γλυκὺ κέντρον τοῦ θεοῦ ἔρωτος, διὰ τοῦτο ἐπιθυμᾷ καὶ διψᾷ νὰ χύσῃ καὶ τὸ αἷμά του, ἂν τοῦ τύχῃ ἀρμόδιος καιρὸς, διὰ τὴν ἀγάπην αὐτοῦ τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ του. «Ποτήριον σωτηρίου λήψομαι καὶ τὸ ὄνομα Κυρίου ἐπικαλέσομαι», εἶπεν ὁ προφήτης.

Ἐμετάλαβεν ὁ καθαρὸς ἱερεὺς τὰ Θεῖα Μυστήρια καὶ ἔπιεν ἀπὸ τὸ ποτήριον τοῦ σωτηρίου Αἵματος τοῦ Χριστοῦ; Ἐμέθυσεν εὐθὺς ἡ ψυχὴ του εἰς τὰ οὐράνια, κεντρισθεῖσα ἀπὸ τὸν πόθον τοῦ Χριστοῦ. Ὅθεν ἔκτοτε τὸν κυριεύει ὁ ἔρωσ καὶ ἡ ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ καὶ πλέον δὲν θέλει νὰ ἡξεύρη μετέπειτα διὰ τὸν κόσμον καὶ διὰ τὰ πράγματα τοῦ κόσμου. Διότι εἰς τὸ ἔξῃς, καὶ μάλιστα ἐκείνην τὴν ἡμέραν, ὅλον τὸν Χριστὸν φαντάζεται καὶ τὸν Χριστὸν στοχάζεται. Διὰ τοῦτο δὲν ἔχει μήτε καμμίαν ὀρεξιν διὰ τὴν βρωσιν τὴν ἀπολλυμένην, διότι ἐχόρτασεν ἡ ψυχὴ του ἀπὸ τὴν βρωσιν τὴν μένουσαν εἰς ζωὴν αἰώνιον. Ἡ βρωσις καὶ ἡ πόσις αὐτοῦ εἶναι τὸ Πανάχραντον Σῶμα καὶ τὸ Πανακήρατον Αἷμα τοῦ Χριστοῦ. Παρηγορία του εἶναι τὸ παρηγορητικὸν πένθος καὶ τὰ δάκρυα, ὅπου χύνει διὰ τὸν Χριστὸν του. Τρυφὴ καὶ ξεφάντωσις του εἶναι ἡ ἐνθύμησις καὶ ἡ μελέτη τοῦ Χριστοῦ.

Ὁ ἱερεὺς, ὅπου εἶναι χειροτονημένος ἀοράτως ἄνωθεν ὑπὸ τῆς θείας Χάριτος καὶ ἀρέξει ἡ Λειτουργία του εἰς τὸν Θεόν, ὅταν παίρῃ τὸ ἐπιτραχήλιον, τὸ ὁποῖον εὐλογῶντάς το λέγει τὴν εὐχὴν καὶ κλίνοντας τὴν κεφαλὴν του τὸ βάνει εἰς τὸν τράχηλόν του, πρὶν δὲ ἀκόμη νὰ τὸ βάλλῃ ἢ καὶ ἀφοῦ τὸ βάλλῃ, γροικᾷ τὴν Χάριν τοῦ Θεοῦ, ὅπου τοῦ κτυπᾷ καὶ ὅπου τοῦ ἐγγίζει καταμεσίς εἰς τὸ μέτωπόν του, ὡσὰν ἓνα γλυκὸν καὶ ἡμερον ἐμφύσημα, τὸ ὁποῖον φαίνεται μὲν ἀνεπαίσθητον εἰς τὸ σῶμα, ὡς αἶλον, ὅμως εἰς τὴν διάνοιαν, εἰς τὴν καρδίαν καὶ εἰς τὴν ψυχὴν φαίνεται αἰσθητόν, ὡς ἐνεργοῦν τὴν πνευματικὴν ἐνέργειαν εἰς ταύτας. Διότι, εὐθὺς ὅπου ἤθελεν ἐγγίσει εἰς τὸ μέτωπον τῆς κεφαλῆς του ἐκείνη ἡ Χάρις τοῦ νοεροῦ καὶ θείου ἐμφυσήματος, περιχύνεται ἐν τῷ ἅμα εἰς ὅλον τὸ σῶμα αὐτοῦ τοῦ ἱερέως καὶ εἰς ὅλην τὴν ψυχὴν του ἡ θεϊκὴ ἐκείνη ἐνέργεια τοῦ ἐπιτραχηλίου, διὰ τοῦτο γίνεται τότε ὁ ἱερεὺς περιχαρὴς, παιδρὸς, εὐελπὶς καὶ κατανυκτικός. Ἀπὸ τοῦτο λοιπὸν τὸ σημεῖον γροικᾷ μόνος του τότε οὗτος ὁ ἱερεὺς μὲ τὴν διάνοιάν του ἐν ἑαυτῷ καὶ λαμβάνει μίαν

ἀληθινὴν πληροφορίαν ὅτι εἶναι δεκτὸς μεσίτης εἰς τὸν Θεὸν καὶ ἄξιος ἱεουργὸς τῶν θείων καὶ ἀχράντων Μυστηρίων τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ, εἰς τὸν Ὅποιον μεσιτεύει ὑπὲρ τῶν ἰδίων αὐτοῦ ἁμαρτημάτων καὶ ὑπὲρ τῶν ἁμαρτημάτων πάσης ψυχῆς εἰς Χριστὸν πιστευούσης μὲ ἄκραν εὐλάβειαν καὶ μὲ πολλότατα δάκρυα.

Ἀλλὰ τοῦτο τὸ σημεῖον τῆς θείας παρηγορίας δὲν γίνεται πάντοτε εἰς αὐτὸν τὸν ἱερέα, ἀλλὰ μόνον κάποτε - κάποτε, κατὰ καιρὸν - κατὰ καιρὸν, ὅταν εὐδοκῇ ὁ Χριστός του νὰ τὸν παρηγορήσῃ μὲ τοῦτο τὸ καλὸν σημάδι.

Διότι, καθὼς ὅταν βρέχῃ δὲν ἀστράπτει πάντοτε ὁ οὐρανός, ἀλλὰ ἐνίοτε καὶ τοῦτο ποτὲ μὲν ἀστράπτει πολὺ, ποτὲ δὲ ὀλίγον, τοιοῦτοτρόπως γίνεται καὶ εἰς τὸν ἄξιον ἱερέα καὶ καθαρὸν λειτουργὸν τοῦ Κυρίου. Διότι ὁ ἄξιος ἱερεὺς πάντοτε μὲν εἶναι δεκτὸς μεσίτης εἰς τὸν Θεὸν καὶ εἰσακούεται ἀπὸ τὸν Θεόν, ὅμως ὁ Θεὸς τὴν Χάριν Του δὲν τοῦ τὴν δείχνει πάντοτε φανερά, ὥστε ὅπου νὰ τὴν γροικᾷ πάντοτε ὁ ἱερεὺς, ὅχι ὅμως καὶ ὅτι ὁ Θεὸς δὲν δίδει πάντοτε τὴν Χάριν Του εἰς τὸν ἄξιον ἱερέα. Ὁ ἱερεὺς ὅμως, ὅπου θέλει νὰ καταλάβῃ φανερά τὴν Χάριν τοῦ Θεοῦ εἰς τὸν ἑαυτόν του, ἅς ἔχῃ τὸ σῶμά του κατασκοτωμένον ἀπὸ τὴν σωματικὴν ἀσκησιν, ὁμοίως ἅς ἔχῃ καὶ τὴν καρδίαν του συντετριμμένην καὶ καταπληγωμένην ἀπὸ τὴν βίαν τῆς συντετριμμένης προσευχῆς καὶ τὴν διάνοιάν του ἅς τὴν ἔχῃ ἐνωμένην καὶ ἀχώριστον ἀπὸ τὴν ἐνθύμησιν τοῦ Θεοῦ.

Ὁ ἄξιος ἱερεὺς, ὅταν ἤθελεν ἐπιθυμήσει ἡ ψυχὴ του νὰ ἱεουργήσῃ, ἱεουργεῖ μὲ τὸ πνεῦμά του μαζὶ μὲ τοὺς ἀγγέλους μὲ τρόπον ἀπόρητον καὶ μὲ λόγον ἀνερμήνευτον. Διότι πολλαῖς φοραῖς, καὶ μάλιστα ὅταν ἐτοιμάζεται (ὁ πάντοτε ἐτοιμὸς) μὲ περισσοτέραν ἐτοιμασίαν καὶ μὲ τοιαύτην ἐτοιμασίαν, ὅπου νὰ μὴν τὸν ἐλέγχῃ ἡ συνείδησις του εἰς κανένα πράγμα, ἕως σχεδὸν καὶ εἰς τὸ παραιμιόγον, τότε, λέγω, ἔξαφνα καὶ ἀνέλπιστα, δίχως νὰ

δέεται τοῦ Θεοῦ περὶ τούτου, ἀνοίγει ὁ ὀφθαλμὸς τῆς καρδίας του καὶ βλέπει τὸν ἑαυτὸν του μὲ τὸν ὀφθαλμὸν τῆς ψυχῆς του, ποτὲ μὲν ὅτι εἶναι ἐνδεδυμένος ἅπασαν τὴν ἱερατικὴν στολὴν, μόνον ὅπου δὲν εἶναι ἐνδεδυμένος τὴν αἰσθητὴν στολὴν τῆς ἱερατείας, ποτὲ δὲ βλέπει ὅτι ἀνοίγει ἄνωθεν ἡ σκέπη τῆς οἰκίας. Ἐκείθεν θεωρεῖ ὅτι ἀνοίγει ὁ οὐρανὸς ἄνωθεν καὶ τοῦ φέρνουνσιν ἐκεῖθὲν τινες λευκοφόροι καὶ ἄνθρωποι ὅλην τὴν ἱερατικὴν στολὴν ἐπάνω εἰς ἕνα πάντιμον, ἀτίμητον καὶ οὐράνιον πανέρι. Τοῦ φέρνουν δὲ ἐκείνην τὴν οὐράνιον καὶ θεοῦφαντον στολὴν, διὰ νὰ τοῦ τὴν ἐνδύσουν πρὸς πνευματικὴν του παρηγορίαν καὶ εὐφροσύνην. Τί λογῆς εἶναι ὁμῶς ἐκείνη ἡ θεϊκὴ στολὴ τῆς ἱερατείας, μόνον ἐκεῖνοι ποὺ τὴν θεωροῦν, οὗτοι τὴν καταλαμβάνουν μὲν μὲ τὴν ψυχὴν τί λογῆς εἶναι, διότι τὴν ἐθεώρησαν μὲ τὸ ὄμμα αὐτῆς τῆς ψυχῆς, ὁμῶς νὰ τὴν παραστήσουν μὲ λόγια τί λογῆς εἶναι δὲν ἔμπορουν, διότι τὰ ἄνθρωπα καὶ τὰ οὐράνια εἶναι ἀκατανόητα καὶ ἀνερμήνευτα.

Ἡ μὲν ψυχὴ τὰ θεωρεῖ καθαρὰ καὶ τὰ βλέπει ἀψευδέστατα καὶ γνωρίζει αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν ὅτι τὰ ἐθεώρησε — διότι τὰ ἐθεώρησε τί λογῆς ὑπάρχουσιν — ἡ δὲ διάνοια μετέπειτα, ἡγουν μετὰ τὴν θεωρίαν, τὰ στοχάζεται μόνον τί λογῆς ἀπεκαλύφθησαν ἐκεῖνα. Ὅμως νὰ τὰ καταλάβῃ ἐντελέστατα δὲν δύναται, διότι δὲν δύναται νὰ προχωρήσῃ εἰς τὰ ἐνδότερα ἐκείνων. Διὰ τοῦτο λέγει· «καὶ ἐπὶ καρδίαν ἀνθρώπου οὐκ ἀνέβη». Καὶ ἄλλοτε πάλιν φερώντας ὁ ἄξιος ἱερεὺς τὴν ἱερατικὴν στολὴν ἐπάνω του τὴν θεωρεῖ, ἐν ἐκστάσει, ὡς θεϊκὴν καὶ ὡς ἄνθρωπον στολὴν. Διότι, ποτὲ μὲν τοῦ φαίνεται ἡ ἱερατικὴ στολὴ, ὅπου φερεῖ, ὡς στολὴ ἀστραπῆς, ποτὲ δὲ τοῦ φαίνεται ὡς στολὴ φωτός, διὰ τοῦτο λέγει· «τὰ δὲ ἱμάτια αὐτοῦ ἐγένετο λευκά ὡς τὸ φῶς».

Ὅταν φερῇ τὴν ἱερατικὴν στολὴν ὁ καθαρὸς ἱερεὺς καὶ θυμιάζει τὴν ἁγίαν Τράπεζαν, πρὶν νὰ ἐκφωνήσῃ τὸ «Εὐλόγημένη ἡ Βασιλεία . . .», γροικᾷ ἐνίστε εἰς τὴν καρ-

δίαν του τὴν Χάριν τοῦ Ἀγίου Πνεύματος μὲ κάποιον ἀνερμήνευτον τρόπον, ἡ ὁποία Χάρις τοῦ Ἀγίου Πνεύματος, ἀφοῦ ψαύσῃ τὴν καρδίαν του εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς Θείας Λειτουργίας, στέκεται εἰς αὐτὸν αἰσθητικὴ, ἐνεργοῦσα τὴν πνευματικὴν τῆς καὶ θεῖαν ἐνέργειαν ἀπορρήτως, ἕως οὗ νὰ τελειώσῃ τὴν Θεῖαν Λειτουργίαν. Ἄλλοτε δὲ στέκεται εἰς τὴν καρδίαν του ἐκείνη ἡ Χάρις τοῦ Ἀγίου Πνεύματος αἰσθητικὴ ὅλην σχεδὸν ἐκείνην τὴν ἡμέραν, ἐὰν προσέχη τότε οὗτος ὁ γνήσιος τοῦ Κυρίου λειτουργὸς μὲ πολλὴν προσοχὴν εἰς τὰ καθήκοντα αὐτοῦ πνευματικὰ χρέη, διότι τοιοῦτοτρόπως γροικᾷ ὅτι εἰς ἐκείνην τὴν ἡμέραν ἔχει ἐπάνω του τὴν Χάριν τοῦ Ἀγίου Πνεύματος αὐτῶς καὶ ἀρρήτως ἐνεργοῦσαν εἰς τὴν καρδίαν του. Ὅθεν ἐκείνη ἡ ἡμέρα εἶναι εἰς αὐτὸν ἡμέρα πνευματικῆς ἀγαλλιάσεως, ἡμέρα ἀληθινῆς εὐφροσύνης, ἡμέρα ζωῆς παρηγορίας καὶ ἡμέρα ἀφράστου χαρᾶς καὶ τέρψεως.

Διὰ ταύτην οὖν τὴν ἡμέραν, εἰς τὴν ὁποίαν διάγει ὁ ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ μαζὶ μὲ τὴν Χάριν τοῦ Θεοῦ καὶ συντρῶγει μὲ αὐτὴν καὶ συγκοιμᾶται μὲ αὐτὴν γλυκὰ - γλυκὰ καὶ συγκάθεται μαζὶ καὶ συνοδεύει μὲ αὐτήν, διὰ ταύτην, λέγω, τὴν ἡμέραν ἔλεγε καὶ ὁ προφητὰναξ τοιοῦτοτρόπως· «αὕτη ἡ ἡμέρα, ἣν ἐποίησεν ὁ Κύριος, ἀγαλλιασώμεθα καὶ εὐφρανθῶμεν ἐν αὐτῇ».

Ἡ πνευματικὴ λοιπὸν χαρὰ, τὴν ὁποίαν ἔχει τότε ὁ καθαρὸς ἐκεῖνος λειτουργὸς τοῦ Χριστοῦ, ὅταν γροικᾷ ὅτι τὸν παρηγορεῖ ἡ Χάρις τοῦ Ἀγίου Πνεύματος, εἶναι μεγάλη καὶ ἁγία χαρὰ καὶ μάλιστα εἶναι χαρὰ ἀναφαίρετος καὶ τοιαύτη χαρὰ, ὅπου δὲν ἔμπορεῖ νὰ τοῦ τὴν ἀφαιρέσῃ καὶ νὰ τοῦ τὴν στερήσῃ μήτε ἄνθρωπος μήτε δαίμονας μήτε ἄλλο κανένα κτίσμα αἰσθητῶν μήτε νοητόν. Διὰ ταύτην τὴν χαρὰν καὶ ὁ Σωτὴρ λέγει· «τὴν χαρὰν ὑμῶν οὐδεὶς αἶρει». Ἄλλοτε πάλιν, προσκομίζοντας ὁ ἄξιος καὶ καθαρὸς ἱερεὺς εἰς τὴν προσκομιδὴν, ἔξαφνα τὸν περιχύνονται τὰ δάκρυα μαζὶ μὲ κάποιαν θαυμαστὴν γλυκύτητα καρδίας καὶ διανοίας.

Ὁ ἱερεὺς λοιπόν, ὁποῦ θέλει νὰ ἱερουργῇ ἀκατάκριτα τὴν Θεϊαν Λειτουργίαν, πρέπει νὰ ἔχῃ ἀκατάκριτον πολιτείαν, τουτέστι νὰ εἶναι καθαρὸς ἀπὸ παντὸς λογισμοῦ σαρκικοῦ καὶ πνευματικοῦ. Ἡ διάνοιά του νὰ εἶναι πεφωτισμένη ἀπὸ τὰ ἀέννα δάκρυα. Ὁ νοῦς του νὰ εἶναι καθαρὸς, ἐλεύθερος καὶ κατὰ πολλὰ ὑψηλός, διὰ νὰ περιπολεύῃ, ἂν εἶναι δυνατόν, πάντοτε ὑψηλὰ εἰς τὰ οὐράνια. Ἡ καρδιά του νὰ εἶναι κατοικητήριο καὶ δοχεῖον τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Οἱ λογισμοὶ του νὰ εἶναι ἀγαθοὶ καὶ ὠφέλιμοι. Τὰ νοήματά του νὰ εἶναι πνευματικά. Ἡ μελέτη τοῦ Θεοῦ νὰ ἐμφωλεύῃ ἀείποτε εἰς τὴν καρδίαν του. Ὁ φόβος τοῦ Κυρίου νὰ εἶναι ριζωμένος εἰς τὰ βάθη τοῦ ἑαυτοῦ του. Ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ νὰ ἐνοικῇ εἰς τὴν ψυχὴν του. Τὰ κακὰ νὰ μισῇ, τὰ φαῦλα νὰ ἀποστρέφεται, τὰ καλὰ νὰ μελετᾷ, τὰ ἀγαθὰ νὰ πράττῃ. Ἡ ἀνάγνωσις τῶν θείων λογίων νὰ μὴ λείπῃ ἀπὸ αὐτόν. Αἱ ἐντολαὶ τοῦ Χριστοῦ νὰ βασιλεύουν εἰς αὐτόν. Καθὼς τρώγει τὸ Πανάχραντον Σῶμα τοῦ Χριστοῦ καὶ πίνει τὸ Πανακήρατον Αἷμα Αὐτοῦ τοῦ Χριστοῦ μὲ τὸ στόμα του, τοιοῦτοτρόπως νὰ εἶναι καθαρὸς εἰς τὴν σωφροσύνην τοῦ σώματος καὶ εἰς τὴν σωφροσύνην τῆς ψυχῆς.

Ἄς συλλογίζεσθαι τίνας λειτουργοὺς εἶναι καὶ ποῖον ὑπηρετεῖ. Ἄς φοβᾶται τὴν Λειτουργίαν του καὶ ἅς τὴν χαίρεται. Ἄς τρέμῃ τῇ σαρκὶ καὶ ἅς χαίρῃ τῇ ψυχῇ. Ἄς ἔχῃ τὸ σῶμά του ὑποτεταγμένον εἰς τὸ θέλημα τῆς ψυχῆς καὶ τὴν ψυχὴν του ἅς τὴν ἔχῃ ὑποτεταγμένην εἰς τὸ θέλημα τοῦ Κυρίου. Ἄς ζῇ ὅχι αὐτὸς εἰς τὸν ἑαυτόν του, ἀλλὰ ἅς ζῇ ὁ Χριστὸς εἰς αὐτόν. «Ζῶ δέ, ἔλεγεν ὁ θεῖος Παῦλος, οὐκέτι ἐγώ. Ζῇ δὲ ἐν ἐμοὶ Χριστός». Αὐτὸς νὰ ζῇ ἐν τῷ Χριστῷ καὶ ὁ Χριστὸς νὰ ζῇ ἐν αὐτῷ. Ἄς παιδεύῃ τὴν σάρκα του μὲ διαφόρους ἀγῶνας, ἕως ὁποῦ νὰ νεκρωθοῦν τὰ κακὰ του πάθη καὶ νὰ λάμπῃ νοητῶς ἡ ἀκτίνα τῆς καθαρᾶς του καθαρότητος ὡς ἀστραπή, ὡσὰν λάμπει καὶ τῶν ἀγγέλων ἡ ιδέα καὶ θεωρία· «ἦν δὲ (λέγει ἡ Γραφή) ἡ ιδέα αὐτοῦ ὡς ἀστραπή, καὶ τὸ ἔνδυμα αὐτοῦ

λευκόν, ὥσει χιῶν». Τόσον νὰ τρώγῃ ὁ ἱερεὺς, ὅσον μόνον διὰ νὰ ζῇ. Ἄς ἔχῃ μίαν δίαιταν καὶ μίαν διαγωγὴν εἰς τὸν ἑαυτόν του τοιαύτην καθαρὰν καὶ νηπτικήν, ὁποῦ νὰ μὴ δύναται ὁ ἀντεκείμενος ἡμῶν ἐχθρὸς νὰ τὸν πληγώσῃ μὲ τὴν ἰδίαν του σάρκα, ἥτοι μὲ τὴν ἡδονὴν τῆς σαρκός, μήτε σχεδὸν ὅταν κοιμᾶται. Διότι ὁ ἱερεὺς, ὁποῦ ἔχει νεκρωμένην τὴν ἰδίαν του σάρκα καὶ τὰ πάθη τοῦ ἑαυτοῦ του, εἶναι πάντοτε ἄξιος νὰ ἱερουργῇ καὶ πάντοτε ἱερουργώντας γροικᾷ αἰσθητῶς καὶ καταλαμβάνει νοητῶς τὴν δύναμιν τῆς Θείας Λειτουργίας. Πρὸ πάντων δὲ τούτων, νὰ ἔχῃ ὁ ἱερεὺς ἄκραν ταπεινώσιν εἰς ὅλα του τὰ ἔργα καὶ νὰ στοχάζεται ἐκεῖνα ὁποῦ ἐνεργεῖ ἡ Χάρις τοῦ Χριστοῦ εἰς αὐτόν τοῦ Χριστοῦ ἐνέργειαν καὶ ὅχι ἐδικήν του προκοπήν. Διότι λέγει· «χωρὶς ἐμοῦ, οὐ δύνασθε ποιεῖν οὐδέν».

Ὁ σατανᾶς πολλάκις πειράζει ἀπὸ τὸν φθόνον του τὸν ἱερέα εἰς τὸν ὕπνον του μὲ κάποιας φαντασίας, διὰ νὰ τὸν ἐμποδίσῃ τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἀπὸ τὴν Θεϊαν Λειτουργίαν. Διότι ἡ Λειτουργία τοῦ καθαροῦ ἱερέως φλογίζει κατὰ πολλὰ τὴν ἐνέργειαν τοῦ σατανᾶ, διὰ τοῦτο δὲν εἰρηνεύει ὁ σατανᾶς νὰ μὴ τὸν πειράξῃ. Ὁ ἱερεὺς ὅμως, διὰ νὰ νικήσῃ μὲ τελειότητα τοῦτον τὸν πειρασμὸν τοῦ σατανᾶ, ἅς νηστεύῃ εἰς ὅλην του τὴν ζωὴν καὶ ποτὲ τοῦ ἅς μὴ καταλύῃ. Καὶ ὅχι μόνον τοῦτο νὰ κάμῃ, διὰ νὰ καθαρισθῇ τὸ σῶμά του ἀπὸ τὴν φυσικὴν ἀκαθαρσίαν, ὁποῦ ἔχει ἐν ἑαυτῷ, ἀλλὰ ἀκόμη, ἅς ἔχῃ καὶ μίαν ἀκατάπαυστον μελέτην τῆς νοερᾶς καὶ καρδιακῆς προσευχῆς εἰς τὴν διάνοιάν του καὶ εἰς τὴν καρδίαν του. Καὶ καθὼς τὸ ὥρολόγιον κτυπᾷ ἀδιαλείπτως, διὰ νὰ προφθάσῃ τὴν ὥραν του εἰς τὸν ἀρμόδιον καιρὸν καὶ διὰ νὰ ἀρέσῃ τὸν ἄνθρωπον, τοιοῦτοτρόπως ἅς κτυπᾷ ἀδιαλείπτως καὶ εἰς τὴν καρδίαν τοῦ ἱερέως ἡ εὐχή, διὰ νὰ ἀρέσῃ τὸν Χριστόν.

Ἡ νηστεία τοῦ ἱερέως, ὅταν εἶναι δίχως τὴν καρδιακὴν εὐχήν, δὲν ἀξίζει τόσον, ὅσον ἀξίζει ὅταν εἶναι μαζὶ μὲ τὴν εὐχήν. Διότι, ὅταν ἡ νηστεία εἶναι συνοδευμένη καὶ συντροφιασμένη μαζὶ μὲ τὴν εὐχήν, διώχνει ἀπὸ αὐτόν

τοὺς δαίμονας, ὅπου τὸν πειράζουν εἰς τὸν ὕπνον του, ἡγουν τὸν ἐλευθερώνει ἀπὸ τὰ πάθη καὶ τὸν κάμνει ἀπαθῆ.

Τοῦτο δὲ εἶναι ἐκεῖνο ὅπου λέγει ὁ Κύριος· «τοῦτο τὸ γένος ἐν νηστεία καὶ προσευχῇ ἐξέρχεται». Διότι, εἰπέ μοι, τίς ἄνθρωπος δὲν ἔχει εἰς τοῦ λόγου του τοῦτο τὸ γένος τῶν παθῶν; Καὶ τίς νηστεύοντας πάντα του καὶ προσευχόμενος ἀδιαλείπτως δὲν ἐλευθερώνεται ἀπὸ τοῦτο τὸ γένος τῶν παθῶν; Τοῦτο δὲ εἶναι φανερόν ἀπὸ τοὺς βίους τῶν Ὁσίων Πατέρων, οἱ ὅποιοι ἀπαξάπαντες μὲ τὴν νηστείαν καὶ μὲ τὴν προσευχὴν ἐλευθερωθέντες ἀπὸ τὰ πάθη εὐηρέστησαν εἰς τὸν Θεόν. Διότι ἡ μὲν νηστεία μαρταίνει τὰ πάθη, ἡ δὲ προσευχὴ φλογίζει τοὺς δαίμονας, ὅπου ἐξάπτουσι τὰ πάθη καὶ τὰ διεγείρουσιν.

Ἡ διάνοια τοῦ ἱερέως πρέπει νὰ εἶναι πάντοτε φωτιστική, στοχαστική καὶ νηπτική. Τὸ στόμα του νὰ μὴ συντυχαίνει πρὶν τῆς διανοίας. Οἱ ὀφθαλμοὶ του νὰ εἶναι ἀπλοὶ καὶ ἀπονήρευτοι. Οἱ πόδες του νὰ εἶναι ἀληθινοὶ καὶ ἀσκανδάλιστοι, ἡγουν ὁ ἱερεὺς νὰ ἔχη σεμνὸν καὶ ταπεινὸν περιπάτημα. Τὰ χέρια του νὰ εἶναι ἀγνὰ καὶ νὰ μὴ πιάνουν μὲ πονηρὰν περιέργειαν κανένα μέλος καὶ μέρος καὶ νὰ μὴ ψηλαφήσουν μὲ ἡδονικὴν ψηλάφησιν οὐδὲν ἕτερον πρᾶγμα. Ὅταν τοῦ λέγῃ ὁ λογισμὸς νὰ κάμῃ κανένα τοιοῦτον, ἃς ἐνθυμᾶται καὶ ἃς στοχάζεται ποῖον πιάνουν αἱ χεῖρές του εἰς τὴν Θεῖαν Λειτουργίαν καὶ ποῖόν κοιτάζει καὶ ἐνώπιον εἰς ποῖον παραστέκεται. Διότι, ἀνίσως στοχασθῇ ταῦτα καὶ τὰ παραπλήσια μὲ ταῦτα, θέλει χαθῇ εὐθὺς ἐκεῖνος ὁ πονηρὸς λογισμὸς τῆς καρδίας του ἢ μᾶλλον εἰπεῖν, θέλει ἐκλείψῃ εὐθὺς ὁ σατανᾶς, ὅπου σπέρνει εἰς τὴν καρδίαν του τὰ τοιαῦτα.

Καθὼς τὰ πρόβατα δίχως τοὺς ποιμένας καὶ δίχως τοὺς κύνας κατατρώγονται ἀπὸ τοὺς λύκους καὶ ἀπὸ τὰ λοιπὰ ἄγρια θηρία, τοιουτοτρόπως καὶ τὰ λογικὰ πρόβατα τοῦ Χριστοῦ, οἱ Χριστιανοὶ λέγω, δίχως τὴν ἱερωσύνην καὶ δίχως τὰς εὐχὰς τῶν φίλων τοῦ Κυρίου γίνονται νοητῶς βρώμα καὶ κυνήγιον εἰς τοὺς δαίμονας.

Κατὰ ἀλήθειαν, εὐλογημένον ποιμνιον τοῦ Χριστοῦ! μέγας βοηθὸς εἶναι ἡ ἱερωσύνη εἰς ὅλον τὸ γένος τῶν Χριστιανῶν. Διότι, ὅταν ὁ ἄξιος καὶ καθαρὸς ἱερεὺς τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ Θεοῦ, τοῦ Ὑψίστου, δακρυρροῶντας κλίνῃ αἰσθητῶς καὶ νοητῶς τὰ γόνата τοῦ σώματος καὶ τῆς ψυχῆς καὶ ἤθελε δεηθῇ τὸν Δημιουργὸν καὶ τὸν εὖσπλαγχνον Χριστὸν διὰ τὴν ἐκλεκτὴν ποιμνὴν Αὐτοῦ τοῦ Χριστοῦ, διὰ τὴν ὁποίαν Αὐτὸς ὁ Χριστὸς ἔχυσε τὸ Πανάγιόν Του Αἷμα εἰς τὸν σταυρόν, ὅταν, λέγω, γίνεται τοῦτο, τότε εἶναι ἀδύνατον νὰ μὴν εἰσακουσθῇ εἰς Αὐτὸν τὸν Χριστὸν ἡ ταπεινὴ του δέησις καὶ ἡ κατανυκτικὴ του παρακάλεισις, τὴν ὁποίαν κάμνει διὰ ταύτην τὴν ποιμνὴν τοῦ Χριστοῦ, καθὼς εἶναι ἀδύνατον νὰ μὴν εἰσακουσθῇ εἰς τὸν ἐπίγειον βασιλέα ἡ δέησις καὶ ἡ εὐλογος μεσιτεία ἐνὸς μεγάλου πολεμάρχου καὶ ἄκρου φίλου αὐτοῦ τοῦ βασιλέως, ὅταν μεσιτεύῃ διὰ τινὰ πόλιν ἐμπρησμοῦ καὶ καταστροφῆς ἄξιαν, νὰ τὴν συμπαθήσῃ ὁ βασιλεὺς καὶ νὰ μὴν τὴν καταστρέψῃ. Ὅταν λοιπὸν δυσωπῇται θερμῶς ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ἀπὸ τὸν καθαρὸν καὶ ἄξιον λειτουργόν Του, ὅστις χύνει ἐνώπιον τῆς ἁγίας Τραπέζης ὡσὰν καθαρῶτατον λάδι τὰ δάκρυά του, πῶς εἶναι δυνατόν νὰ μὴν τὸν εἰσακούσῃ καὶ νὰ μὴ τοῦ πληρώσῃ τὸ ψυχοφελὲς καὶ σωτήριο αὐτοῦ αἶτημα; «Θέλημα γὰρ (λέγει ἡ Γραφή) τῶν φοβουμένων Αὐτὸν ποιήσει, καὶ τῆς δεήσεως αὐτῶν εἰσακούσεται Κύριος».

Οἱ καθарοὶ καὶ ἄξιοι ἱερεῖς καὶ λειτουργοὶ τοῦ Κυρίου, ὅταν κρούωσι μὲ τὰς κατανυκτικὰς τῶν εὐχὰς τὴν οὐράνιον πύλην τῆς ἁγίας Ἱερουσαλήμ, τρέχουσιν εὐθὺς οἱ οὐράνιοι ἄγγελοι καί, ἀνοίγοντές τους τὴν πύλην τῆς ζωῆς, τοὺς ἐμβάλλουσιν ἔσω μαζὶ μὲ τὴν συνοδίαν τους, διότι τοὺς γνωρίζουν ἀπὸ τὴν χάριν τῆς ἱερωσύνης ὅτι ἐνὸς Δεσπότη τοῦ δοῦλοι καὶ ὑπηρεταὶ εἶναι καὶ ἐνὸς Μυστηρίου λειτουργοὶ ὑπάρχουσι.

Τῶν ἀγγέλων ἡ ἰδέα λάμπει ὡσὰν ἀστραπή, ὁμοίως καὶ τῶν ἁγίων ἱερέων ἡ ἰδέα λάμπει νοητῶς ὡσὰν τὸ

φῶς. Φλόγα πυρίνη είναι οἱ ἄγγελοι, ὡς φλόγα πυρὸς εἶναι κατὰ τὴν ψυχὴν καὶ οἱ ἄξιοι λειτουργοὶ τοῦ Κυρίου, καθὼς εἶναι γεγραμμένον· «ὁ ποιῶν τοὺς ἀγγέλους Αὐτοῦ πνεύματα καὶ τοὺς λειτουργοὺς Αὐτοῦ πυρὸς φλόγα». Ὅ,τι ἔχουσιν ἐκεῖνοι οἱ ἄγγελοι, τοῦτο τὸ ἔχουσιν εἰς τὸν ἀόρατον καὶ νοητὸν ἄνθρωπον τοῦ ἑαυτοῦ των καὶ οἱ ἄξιοι λειτουργοὶ τοῦ Κυρίου. Εἰς τὸν θρόνον τῆς θεότητος περιπολεύουσιν οἱ ἄγγελοι, θεῖκον ἔργον κάμνουσιν καὶ οὗτοι. Ἐξω μόνον κατὰ τοῦτο ὑστεροῦν ἀπὸ τοὺς θεῖους ἀγγέλους, καθότι φοροῦσι τὸ πῆλινον σῶμα, τὸ ὁποῖον εἰς ὀλίγον, ὡς ξένον, τὸ ἀφήνουσιν εἰς τὰ ξένα (λέγομεν, τὸ αἰσθητὸν σῶμα τὸ ἀφήνουσιν εἰς τὰ ἐξ ὧν συνετέθη αἰσθητὰ στοιχεῖα). Οἱ ἄγγελοι, οἱ φύλακες τοῦ κάθε ἐνὸς Χριστιανοῦ, δέονται τοῦ Θεοῦ διὰ τὴν ψυχὴν, ὅπου τοὺς ἐδόθη νὰ τὴν φυλάγῃ ὁ καθείς. Δέονται δὲ καὶ οἱ ἄξιοι ἱερεῖς ὅχι ὑπὲρ μᾶς ψυχῆς, ἀλλ' ὑπὲρ ὁλονῶν τῶν Χριστιανῶν τὰς ψυχάς.

Ἡ ἱερωσύνη πρέπει (ὡς ἀνωτέρω εἴρηται) νὰ εἶναι συντροφιασμένη μὲ τὴν νηστείαν καὶ συνοδευομένη μὲ τὴν νοερὰν καὶ καρδιακὴν προσευχήν. Διότι, ὅταν ὁ ἱερεὺς νηστεύῃ πάντα τοῦ καὶ προσεύχεται ἀδιαλείπτως νοερῶς ἀπὸ τὸ βάθος τοῦ ἑαυτοῦ του, τότε ἱεουργῶντας αἰσθάνεται τὴν Χάριν τοῦ Θεοῦ πραγματικῶς εἰς τὸν ἑαυτὸν του. Λέγομεν, αἰσθάνεται τότε κάποια πνευματικὰ σημάδια τῆς Οὐρανίου Βασιλείας εἰς τὸν ἑαυτὸν του. Διότι, τότε, ἐνίοτε ἀνοίγει εἰς αὐτουνοῦ τὴν καρδίαν τὸ νοερὸν ὄμμα ταύτης τῆς καρδίας, μὲ τὸ ὁποῖον θεωρεῖ ὡς ἐν ἐσώπτρῳ (πλὴν ἐν στιγμῇ χρόνου) ἀπὸ τὰ μυστήρια τοῦ Θεοῦ, ὅπου εἶναι ἄνω ἐν τῷ οὐρανῷ. Ὅθεν τοῦ Θεοῦ τὰ μυστήρια, ὅπου εἶναι σκεπαστά, ἀθέατα καὶ μυστικά εἰς τῶν λοιπῶν ἀνθρώπων τῆς καρδίας τὸ ὄμματι, δὲν εἶναι πλέον εἰς αὐτουνοῦ τῆς καρδίας τὸ ὄμματι μυστικά, ἀθέατα καὶ σκεπαστά, ἀλλὰ εἶναι γνωστά καὶ φανερά. Διὰ τοῦτο λοιπὸν εἰς τὸ ἐξῆς ἀρπάζεται ὁ νοῦς του ἐκεῖ, εἰς τὰ οὐράνια δηλαδή, καὶ προσηλώνεται ἐκεῖ, εἰς τὰ ἀποκα-

λυφθέντα δηλονότι, ὅλη ἡ δύναμις τοῦ ἔσω αὐτοῦ ἀνθρώπου.

Τοῦτο δὲ εἶναι ἐκεῖνο ὅπου λέγεται «Νῆψις τοῦ νοός». Διότι μετὰ ταῦτα δὲν παύει ἡ διάνοια ἀπὸ τὸ νὰ θεωρῇ καὶ νὰ προσέχῃ εἰς ἐκεῖνο ὅπου ἐθεώρησεν ἐσωτερικῶς τὸ ὄμμα τῆς καρδίας. Μήτε ἡ καρδιά λείπει ἀπὸ τὸ νὰ ἐπιθυμῇ καὶ νὰ διψᾷ Ἐκεῖνον ὅπου τῆς ἔδειξεν ὡς ἐν ἐσώπτρῳ ἀπὸ τὰ κεκρυμμένα τοῖς σωματικοῖς ὀφθαλμοῖς μυστήρια. Τὸν Ὅποιον (Θεὸν δηλονότι), ἐπειδὴ δὲν δύναται νὰ Τὸν εὕρῃ πραγματικῶς οὗτος ὁ θεατὴς τῶν θείων μυστηρίων ἱεουργὸς τοῦ Κυρίου, ἀρχίζει πλέον νὰ ἀναστενάξῃ ἀπὸ τὸ βάθος τοῦ μὲ λύπην τῆς καρδίας του, διότι δὲν εὕρσκει τὸν ἡγαπημένον Θεὸν τῆς καρδίας του, Ὅστις εἶναι εἰς αὐτὸν ἡ ἀκροτάτη ἀγάπη, ἀπὸ τῆς ὁποίας τὸ γλυκὺ κέντρον εἶναι καταπληγωμένη ἡ καρδιά του καὶ σκαλωμένη ἡ διάνοιά του. Διὰ τοῦτο λοιπὸν ὠρύεται εἰς Αὐτὸν τὸν Θεὸν ἀπὸ τὰ βάθη τοῦ ἑαυτοῦ του, ἀναστενάζει ἀπὸ καρδίας, φωνάζει καὶ κρᾶζει μετὰ πικρῶν καὶ γλυκῶν δακρύων, διὰ νὰ τὸν μετατοπίσῃ τὸ συντομώτερον ἀπὸ τὰ λυπηρὰ τῆς παρουσίας ζωῆς εἰς τὰ πανευφρόσυνα τῆς μελλούσης μακαριότητος.

Ἄλλοτε πάλιν ὁ καθαρὸς οὗτος ἱερεὺς εἰς τὸ Κοινωνικόν, ἀναγινώσκοντας ἀπὸ καρδίας, μετ' εὐλαβείας καὶ καθαρά τὰς εὐχὰς τῆς Μεταλήψεως, ἡγουν τὸ «Πιστεύω, Κύριε, καὶ ὁμολογῶ ὅτι Σὺ εἶ ἀληθῶς ὁ Χριστὸς, ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος» καὶ τὰ λοιπά, κοιτάζει μὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ σώματος αὐτοῦ τὸν Ἅγιον Ἄρτον καὶ τὸ Τίμιον Αἷμα τοῦ Κυρίου, μὲ τοὺς νοεροὺς δὲ κοιτάζει λίαν ζωηρῶς εἰς αὐτὸν τὸν Κύριον τῆς δόξης, τὸν ἐπαναπαυόμενον εἰς τὰ φρικτὰ ταῦτα Μυστήρια, ἐνώπιόν τοῦ Ὁποίου παραστέκεται ἐκείνην τὴν ὥραν μὲ ἄκραν εὐλάβειαν καὶ συστολήν, συλλογιζόμενος ἐν ταύτῃ τὴν ἀνείκαστον Αὐτοῦ ἀγάπην, ὅπου εἶχεν εἰς τὸν ἄνθρωπον, διὰ τὸν ὁποῖον σωματωθεὶς ὁ Ἀσώματος ἔδωκε τοῦτο τὸ ἅγιον Μυστήριον εἰς τὸν ἄνθρωπον διὰ νὰ τὸν ἀγιάσῃ μὲ τοῦτο καὶ νὰ

τὸν κάμη ἓνα καὶ τὸ αὐτὸ μὲ τοῦ λόγου Του, λέγομεν διὰ νὰ θεώσῃ τὸν ἄνθρωπον διὰ τῆς μεταλήψεως τῶν Ἀχράντων Αὐτοῦ Μυστηρίων. («Θεοῦ τὸ σῶμα, καὶ θεοῖ με καὶ τρέφει, θεοῖ τὸ πνεῦμα — ἦτοι τὴν ψυχὴν — τὸν δὲ νοῦν τρέφει ξένως»).

Ταῦτα καὶ τὰ παρόμοια μὲ ταῦτα συλλογισζόμενος μὲ κάποιαν ζωηρότητα καὶ μελετώντας ταῦτα λίαν εὐλαβῶς, τόση πολλὴ εὐλάβεια τὸν περικυκλῶνει, ὅπου δὲν δύναται ποτὲ γλῶσσα νὰ τὴν παραστήσῃ μὲ λόγια, συγχρόνως μὲ τὴν ὁποίαν τόσα δάκρυα χύνονται ἀπὸ τοὺς δύο τοῦ ὀφθαλμοῦς, ὅπου σφογγίζοντάς τα μὲ τὰς χεῖράς του τὰ ρίπτει ἐπάνω τῆς ἁγίας Τραπέζης, ραντίζοντας μὲ ταῦτα τὸ Ἀντιμήνσιον, τὸν ἅγιον Δίσκον, τὸ ἅγιον Ποτήριον, τὰ καλύμματα, τὸν ἀστερίσκον, τὰς πέριξ τῆς ἁγίας Τραπέζης θείας εἰκόνας καὶ ὅλον σχεδὸν τὸν θείον στολισμὸν τῆς ἁγίας Τραπέζης.

Ὅταν δὲ γίνεται τοῦτο εἰς τὸν γνήσιον τοῦτον φίλον τοῦ Χριστοῦ καὶ ἄξιον ἱεουργὸν Αὐτοῦ, τότε πλέον ἀφήνοντας ὁ καθαρὸς οὗτος ἱερεὺς τὴν ἀνάγνωσιν τῶν εὐχῶν ἢ καλλιτέρα νὰ εἰπῶ, χάνοντας δίχως νὰ θέλῃ τὴν σειρὰν τῆς ἀναγνώσεως τῶν εὐχῶν ἐκ τῆς πλημύρας τῶν πολλῶν δακρύων, λέγει κατὰ τὰ ἀκόλουθα λόγια νοερῶς ἀπὸ καρδίας μὲ πολλὴν εὐλάβειαν εἰς τὸν Χριστόν:

«Ἄς γένουν, ὁ γλυκύς μου Ἰησοῦς, ἐτοῦτα τὰ ταπεινά μου δάκρυα ἐνώπιόν Σου ὡσὰν τὰ μῦρα τῶν μυροφόρων γυναικῶν, τὰ ὁποῖα ἔρραναν μετὰ δακρύων εἰς τὸν τάφον Σου. Ἄς γένουν, Ἰησοῦ μου, ἐτοῦτα τὰ ὀρφανά μου δάκρυα ὡσὰν τὸ ἄκρατον μῦρον, μὲ τὸ ὁποῖον σὲ ἄλειψεν ἡ ἀδελφὴ Λαζάρου, ἡ Μαρία, καὶ ἐσφόγγισε τοὺς ἁγίους Σου πόδας μὲ τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς της κινουμένη ἀπὸ κάποιαν πνευματικὴν ἀγάπην, ἣτις ἀναψεν ὡς φλόγα ἔσω της, βλέπουσα ἐμπροστί της Ἑσένα, τὴν ἀκροτάτην καὶ καθαρὰν ἀγάπην. Ἄς γένουν, Κύριέ μου, ἐτοῦτα τὰ δάκρυα, ὅπου Σοῦ προσφέρω ἀπὸ καρδίας ταύτην

τὴν ὥραν, δεκτὰ ἐνώπιόν Σου ὡσὰν τὰ δύο λεπτὰ τῆς χήρας ἐκείνης, τὴν ὁποίαν ἐμακάρισες διὰ τὴν γενναίαν τῆς προαίρεσιν, μὲ τὸ νὰ ἔδωκεν ὅλον της τὸν βίον καὶ ἀγόρασε τὴν Βασιλείαν Σου μὲ ταῦτα. Ἄς γένουν, Κύριε, ἐτοῦτα τὰ πτωχὰ μου δάκρυα, ὅπου χύνονται κρουνηδὸν τώρα ἐνώπιόν Σου, ἓνα λουτρὸν τῆς ἀφέσεως πάντων μου τῶν πλημμελημάτων. Ἄς γένουν, Κύριε, ἐτοῦτα τὰ πτωχὰ μου δάκρυα, ὅπου χύνονται μὲ θερμότητα καρδίας, εὐπρόσδεκτα ἐνώπιόν Σου ὡσὰν τὸ μυρίπνοον θυμίαμα, ὅπου λέγει ὁ προφήτης. Ἄς γένουν, Κύριε, ἐτοῦτα τὰ θερμάτατά μου δάκρυα, ὅπου χύνω ταύτην τὴν ὥραν ὁ ταπεινὸς ἱκέτης τῆς εὐσπλαγχνίας Σου, ἓνας πνευματικὸς ἀρραβώνας τῆς αἰωνίου Βασιλείας.

Ναί! ὁ γλυκύς μου Ἰησοῦς! Εἰς τοὺς οἰκτιρμούς Σου τοὺς πλουσίους Σοῦ ἀφιερώνω τὴν ταπεινὴν μου καὶ πολλὰ πτωχὴν ψυχὴν μου νὰ τὴν εἰσάξῃς εἰς τὴν χαρὰν τὴν ἐδικὴν Σου. Μεγάλον παράπονον ἔχω εἰς Ἑσένα, ὁ γλυκύς μου Ἰησοῦς, διότι δὲν μὲ παίρνεις τὸ συντομώτερον αὐτοῦ ὅπου εἶσαι Ἑσύ, ὁ ἔρως τῆς ἐμῆς καρδίας καὶ τῆς εὐθυμίας μου.

Ἑσύ πολλὰ καλὰ τὸ γινώσκεις, Κύριε, ὅτι Σὲ ποθήσας ὀλοψύχως Σὲ ἠγάπησα ἀπὸ καρδίας μὲ καθαρὰν καὶ ἀνυπόκριτον ἀγάπην, ἡ ὁποία ἀγάπη Σου μοῦ ἔγινεν εἰς τὴν καρδίαν μου μία ἀχώρευτη φλόγα, ἀπὸ τὴν ὁποίαν πάντοτε μὲν καίεται ἡ καρδιά μου, μηδέποτε ὁμως κατακαίεται.

Πάλιν δέ, Κύριέ μου, εἰς Σὲ ἀνατείνω τὸ νοερὸν μου ὅμμα ἐκδεχόμενος ἐκ Σοῦ πᾶσαν πνευματικὴν παρηγορίαν. Ποτέ! ποτέ! ὁ γλυκύς μου Ἰησοῦς, ὁ ἐμὸς Δεσπότης καὶ Θεός, δὲν θέλω παύσω ἀπὸ τὸ νὰ δέωμαι τὴν ἀγάπην Σου κτυπώντας τὴν θύραν τῆς εὐσπλαγχνίας Σου μὲ τοὺς ἀπὸ καρδίας μου βαρεῖς ἀναστεναγμούς καὶ θρυχημούς μου, ἕως ὅπου νὰ μὲ βαρεθῇ καὶ ἔτι νὰ μὲ πάρῃς μίαν ὥραν πρωτύτερα αὐτοῦ ὅπου εἶσαι Ἑσύ τὸ φῶς

μου τὸ γλυκύτατον. Οἱμοι Κύριε, οἱμοι! καὶ πολλὰ ἄλλοι-
μονον εἰς ἐμένα! διότι πάρα πολὺ ἐμακρύνθη ἀπὸ Σοῦ ἐ-
τούτη μου ἡ παροικία. Ἀλλὰ ἀπόλυσόν με δέομαί Σου,
Κύριε, ταύτην τὴν ὥραν ἀπὸ τὰ δεσμὰ τῆς παρούσης ζωῆς
πρὸς τὴν μακαρίαν καὶ ἀγήρω ἐκείνην μακαριότητα τῆς
θείας Σου Βασιλείας καὶ μὴ με βραδύνῃς πρὸς τὰ ἐνταῦ-
θα, ὃν ἡγάπησας ἐξ οἰκείας Σου ἀγαθότητος. Ἐκεῖνο,
Κύριε, ὅπου ἐξεμάτισεν ἡ ἀγάπη Σου, δὲν τὸ δροσίξεις με
τὴν παρηγορίαν Σου; Τὸ δροσίξεις, Κύριε, καὶ τὸ κατα-
ψυχίξεις, ἐὰν μὲ πάρῃς αὐτοῦ εἰς Ἑσένα, ἐκεῖ ὅπου εὐρί-
σκεσαι Ἑσὺ ἡ παρηγορία μου.

Πρὸς ἐσᾶς τώρα τοὺς θείους ἀγγέλους, τοὺς συλ-
ειτουργοὺς μου, στρέφω τὸν λόγον μου καὶ σᾶς ἐρωτῶ
ὄχι μὲ ζῶσαν φωνήν, ἀλλὰ μὲ χύσιν δακρύων καὶ με συν-
τετριμμένην καρδίαν, νὰ μοῦ εἰπῇτε· ποῦ εἶναι ἡ ἀγάπη
μου ἡ μεγάλη; Ποῦ εἶναι, λέγω, ὁ Θεὸς τῆς καρδίας μου;
Ἔως πότε μὲ ἀφήνει καὶ μὲ καίει ἡ ἀγάπη Του; Σᾶς
ἐξομολογοῦμαι τώρα, θεῖοι ἄγγελοι, τὸν πόνον τῆς συν-
τετριμμένης μου καρδίας· ὅτι ἀπεφάσισα ταύτην τὴν ὥ-
ραν νὰ μὴ δώσω ὕπνον τοῖς ὀφθαλμοῖς μου, οὐδὲ νυ-
σταγμὸν τοῖς βλεφάροις μου καὶ ἀνάπαυσιν τοῖς κροτά-
φοις μου, ἕως ὅπου νὰ ἀπολαύσω τὸν Θεόν μου καὶ
Θεόν σας, καθὼς Τὸν ὠρέχθηκεν ἡ ψυχὴ μου.

Εἴπατέ μοι λοιπὸν παρακαλῶ σας, οὐράνιοι ἄγγε-
λοι, εἴπατέ μοι. Ποῦ νὰ εἶναι ὁ γλυκὺς μου Ἰησοῦς, ὃν
ἐπόθησα ἀπὸ καρδίας ἐκ τῆς ὥρας, ὅπου ἀρρήτως ἐγεύ-
θην τὴν χρησιμότητά Του; Ἔως πότε κρύβεται ἀπ' ἐμοῦ
καὶ δὲν μὲ λυπᾶται ἡ εὐσπλαγχνία Του; Αὐτὸς διὰ ταύ-
την τὴν ἀγάπην, κλίνας τοὺς οὐρανοὺς, ἐκατέβη ἐπὶ τῆς
γῆς σαρκωθεὶς ἀπὸ τὴν Ἀειπάρθενον καὶ λαμπρὰν τῇ ψυ-
χῇ Μαριὰμ τὴν θεόνημφον. Καὶ τώρα, πῶς τὸ ἔπαθε καὶ
δὲν μοι ἐμφανίζεται;

Ποῦ εἶσαι, Ἰησοῦ μου, Ἰησοῦ μου γλυκύτατε; Ποῦ
εἶσαι; Φθάνει δὲν Σὲ βλέπω Ἑσένα, ὅπου πάντοτε μὲ βλέ-

πεις καὶ σὲ βλέπω, ἃς λυθῇ τώρα, Κύριέ μου, Κύριε, τὸ
κάλυμμα τῆς ἐμῆς ψυχῆς, διὰ νὰ Σὲ ἰδῇ πλέον ἡ ψυχὴ
μου ὄχι ὥς ἐν ἐσόπτρῳ, ἐν ὁράμασιν, ἐν θεωρίαις καὶ ἐν
ἐκστάσεσιν, ἀλλὰ φανερά - φανερά, πρόσωπον πρὸς πρό-
σωπον, καὶ προσπίπτουσα εἰς τὰς ἀγίας Σου καὶ θείας
ἀγκάλας νὰ μὴ Σὲ χορτάσῃ ποτὲ γλυκοφιλοῦσα Σὲ τὸν
γλυκύτατον Ἰησοῦν μου καὶ Θεόν μου. Διότι, ἔτσι τότε
θέλει ξεδιψᾶσει ἀπὸ τὴν ἄσβεστον δίψαν τῆς Σῆς ἀγάπης.

Δὲν μοῦ δίδεις καμμίαν ἀπόκρισιν, ὁ γλυκὺς μου Ἰη-
σοῦς; Σὲ ἐρωτῶ· διατί ἦλθες ἐπὶ τῆς γῆς; Τί ἐγύρευες εἰς
τοῦτον τὸν πολυώδυνον κόσμον; Δὲν μοι λέγεις, Κύριε, Ἑ-
σὺ ἡ ἀληθινὴ Σοφία τοῦ Πατρὸς, τί θέλει νὰ εἰπῇ ἐκεῖνο
τὸ ρητὸν τῆς ὑμολογίας τῆς Ἀναλήψεως, ὅπου λέγει· «ἐ-
πὶ τῶν ὤμων, Χριστέ, τὴν πλανηθεῖσαν ἄρας φύσιν, ἀνα-
ληφθεὶς, τῷ Θεῷ καὶ Πατρὶ προσήγαγες». Ἄρον οὖν
κάμέ, Κύριε, ἀπὸ τὴν παροῦσαν ζωὴν καὶ παράστησόν με
ἐν τῷ ἅμα ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ μου καὶ τῆς Θείας Σου Βα-
σιλείας, ὡς ἐδικόν Σου κτῆμα, τὸ ὁποῖον τὸ ἀγόρασες μὲ
τὸ Τίμιόν Σου Αἶμα. Διότι, Κύριε, δούλος Σός εἰμι ἐγὼ
(εἰ καὶ ἀνάξιος), ἀλλὰ ὅμως δούλος Σός εἰμι ἐγὼ καὶ
υἱὸς τῆς παιδείας Σου καὶ τῆς κληρονομίας Σου. Καθό-
τι ἓνας ἐκ τῆς ποιμένης Σου εἶμαι καὶ ἐγώ, Κύριε, διὰ τὸν
ὁποῖον πολλὰ παθὼν Ἑσὺ ὁ γλυκὺς μου Ἰησοῦς, ὁ Δεσπό-
της μου, μὲ ἐλύτρωσες ἀπὸ τὴν αἰώνιον αἰχμαλωσίαν τοῦ
πικροῦ θανάτου, ζωὴν αἰώνιον χαρισάμενος ἐμοὶ διὰ τὰ
ἐλέη Σου τὰ πλούσια.

Ἐν ὅσῳ, Κύριε, δὲν μὲ παίρνεις μαζί Σου διὰ νὰ
Σὲ ἀπολαύσω, ὡς ὀρέγομαι, θλίψιν μεγάλην ἔχει ἡ ψυ-
χή μου διὰ τὸν χωρισμὸν Σου. Ἐπειδὴ, Κύριε, Ἑσὺ ὁ ἐτά-
ζων τοὺς νεφροὺς μου γινώσκεις μὲ ἀκριβείαν τὸν πόθον
καὶ τὸν ἔρωτα τῆς καρδίας μου, ὃν ἔχω εἰς Ἑσένα, διατί
λοιπὸν μακρύνεις ἀπ' ἐμοῦ τὴν Βασιλείαν Σου; Ἐλθέτω,
Κύριε, ἐλθέτω ἡ Βασιλεία Σου τώρα - τώρα καὶ εἰς ἐμέ-
να. Διότι ἐκάηκα, ἐκάηκα ἔνδον μου ἐκ τῆς ἀγάπης Σου
καὶ ἐκ τοῦ πόθου τῆς Σῆς ἐπιθυμίας.

Τί ἐβγήκεν ἀπὸ τοῦτο, Κύριε, εἰς ἓνα πολλὰ πεινασμένον ἄνθρωπον νὰ τοῦ δείχνῃ τινὰς ἓνα ζεστόν καὶ πολλὰ ἀφραῖτον ἄρτον καὶ νὰ μὴ τοῦ τὸν δώσῃ διὰ νὰ τὸν φάγῃ; Μήπως τὸν χορταίνει μὲ τοῦτο ὅπου τοῦ κάμνει; Πῶς νὰ Σὲ χορτάσω, Θεέ μου, Θεέ μου, φανερώνοντας ὀλιγοστῶς εἰς τὴν ψυχὴν μου τὴν Χάριν Σου καὶ κρύβοντας τὴν πάλιν ἀπὸ ταύτην; Τοῦτο, Κύριε, δὲν εἶναι εἰς ἐμένα περισσότερη λαύρα καὶ μεγαλύτερη φλόγα; Ἐγνώρισσα, Κύριε, ἐγνώρισσα καὶ ἐκατάλαβα πολλὰ καλὰ ὅτι Ἐσὺ εἶσαι εἰς τὴν ψυχὴν μου ἓνας ἀχόρταστος χορτασμός παντὸς πνευματικοῦ ἀγαθοῦ ἀπὸ τὴν παραμικρὰν καὶ ὀλιγοστήν φανέρωσιν τῆς Χάριτός Σου τῆς ἀγίας, ἣν ἐκ διαλειμμάτων δείχνεις εἰς ἐμὲ τὸν ταπεινόν Σου δοῦλον, ὅταν εὐδοκῇς.

Ἀλλὰ τώρα, Κύριε, ἐκεῖνο ὅπου ἐγνώρισσα πῶς εἶσαι, διατί μὲ τὸ στερεῖς καὶ δὲν μοῦ τὸ δίδεις παντοπνόν, αἰώνιον, αἰωνίως νὰ τὸ ἔχω, ἀφοῦ μὲ μετατοπίσῃς αὐτοῦ ὅπου εἶσαι Ἐσὺ ὁ Θεὸς τῆς καρδίας μου, ὁ ἀχόρταστος χορτασμός παντὸς πνευματικοῦ καὶ ἀρετήτου χορτασμοῦ.

Τί ἐβγήκεν ἀπὸ τοῦτο, Κύριε, ἓνας ἐπίγειος βασιλεὺς νὰ λύσῃ ἀπὸ τὰ δεσμὰ τῆς φυλακῆς ἓνα κατάδικον καὶ νὰ τὸν σεργιανίσῃ εἰς τοὺς βασιλικούς του θησαυρούς καὶ δείχνοντας εἰς αὐτὸν τὰ ἅπαντά του τὰ βασιλικά καὶ τὰ καλὰ του πράγματα νὰ τοῦ τάξῃ ἔτι καὶ ἕτερα μεγάλα τινὰ καὶ ἀκριβὰ πράγματα καὶ ἔπειτα νὰ τὸν βάλῃ πάλιν εἰς τὴν φυλακὴν, εἰς τὴν ὁποίαν δὲν ἀπολαμβάνει οὐδεμίαν παρράκλησιν καὶ παρηγορίαν;

Ποίαν λοιπὸν παρράκλησιν καὶ παρηγορίαν νὰ ἔχῃ ἡ ψυχὴ μου, ὁ γλυκύς μου Ἰησοῦς, ὅπου εἶσαι τὸ γλυκύ μοι νέκταρ εἰς τὴν ἐμὴν ψυχὴν, ὅταν Ἐσὺ, ὁ Κύριός μου καὶ ὁ Θεός μου, φανερώνοντας μόνον εἰς ταύτην μου τὴν ψυχὴν τὴν θαυμαστὴν χάριν καὶ τὴν θείαν ἡδύτητα τῆς Βασιλείας Σου (ὡσὰν νὰ τὴν λύσῃς μὲ τοῦτο ἀπὸ τὰ δε-

σμὰ τοῦ ταπεινοῦ μου σώματος διὰ νὰ τὴν σεργιανίσῃς εἰς τὴν εὐρυχωρίαν τῆς ἀφράστου Σου Βασιλείας), καὶ ἔπειτα κρύβοντας πάλιν τὴν θείαν Σου Χάριν ἀπὸ ταύτην τὴν ταπεινὴν μου ψυχὴν, ὡσὰν νὰ τὴν βάνης πάλιν μέσα εἰς τὴν φυλακὴν ἐτουτοῦ τοῦ οἰκτροῦ μου σώματος;

Εἰς τὸν ὀρισμὸν Σου, Κύριε, εἶναι κρεμασμένα τὰ πάντα. Ὅ,τι θέλεις, εὐθὺς γίνεται. Διότι, Κύριε, τί πρᾶγμα ἠθέλησες νὰ γένη καὶ δὲν ἐγένετο εὐθὺς ὡς εἰρηκας καὶ ὡς εὐδόκησας; Ἐσὺ, Κύριε, εἶπες νὰ γένη ὁ οὐρανὸς καὶ ἐγένετο ἐν τῇ ᾄμα. Εἶπες νὰ γένη ἡ γῆ καὶ ἐγένετο. Ὅ,τι εἶπες νὰ γένη, Κύριε, ὁ λόγος Σου ἔργον ἐγένετο παρευθὺς. Ἀμα εἶπας, ᾄμα ἔργον. Τώρα, Κύριε, τί μέγαλον πρᾶγμα εἶναι εἰς Ἐσένα νὰ εἰπῇς ἓνα γλυκὺν λόγον καὶ διὰ ἐμένα καὶ νὰ γένη; Ναί! Κύριε, γίνεται! γίνεται! διότι ὅλα ὅσα ἠθέλησας ἐγιναν. Θεὸς εἶσαι, Κύριε, καὶ ὅσα θέλεις γίνονται. «Ὁ Θεὸς ἡμῶν, ἐν τῷ οὐρανῷ καὶ ἐν τῇ γῇ, πάντα ὅσα ἠθέλησεν ἐποίησεν». Ἀμποτε δέ, Κύριε, τοῦτο, ὅπου ἐπόθησα ἀπὸ καρδίας ὁ Σὸς ἱκέτης, νὰ μοῦ τὸ δώσῃ ἡ ἀγαθότης Σου τὸ συντομώτερον! Ἀμήν!

Ἀλλ', ὦ μακάριε ἱερεῦ καὶ λειτουργῇ τοῦ Κυρίου! Ὅταν προσκυνῇς Ἐκεῖνον, τὸν ὁποῖον ἰδὼν ὁ προφήτης Ἡσαΐας, ἐπὶ θρόνου δόξης καθήμενον καὶ ὑμνούμενον ὑπὸ μυρίων μυριάδων ἁγίων ἀγγέλων, ἐτρόμαξεν ἀπὸ τὸν φόβον του· ὅταν συνομιλῇς θαρρετὰ μὲ Ἐκεῖνον, εἰς τοῦ ὁποίου τὴν ἀφραστον λαμπρότητα τὰ Σεραφεῖμ μὴ τολμῶντα ἐνατενίσαι σκεπάζουσι τὰ πρόσωπα αὐτῶν μὲ τὰς δύο πτέρυγας καὶ μὲ τὰς δύο πτέρυγας σκεπάζουσι τοὺς πόδας αὐτῶν, ἵνα μὴ κατακαῶσιν ἀπὸ τὸ πῦρ τῆς θεότητος, καὶ μὲ τὰς λοιπὰς δύο πτέρυγας πετώντας λίαν εὐλαβῶς περὶ τὸν θρόνον τῆς θεότητος ἀναμέλπουσιν, ἄδουσι, βοῶσι, κράζουσι καὶ λέγουσι τὸ «Ἅγιος, Ἅγιος, Ἅγιος, Κύριος Σαβαώθ, πλήρης ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ τῆς δόξης Αὐτοῦ»· ὅταν πιάνῃς καὶ ψηλαφῇς τὸν ἀπείαστον καὶ ἀψηλάφηστον, καὶ κρατῶντας τὸν ἀκράτητον εἰς τὰς

χειράς σου πανευλαβῶς ἐκφωνῆς τὸ «Πρόσχωμεν τὰ ἅγια τοῖς ἁγίοις» καὶ χύνης ἀπὸ τὰ δύο σου ὀμμάτια κρουνηδὸν καὶ ποταμηδὸν τὰ δάκρυά σου καὶ βρέχεται τὸ πρὸσωπόν σου καὶ ὁ πώγωνάς σου ἀπὸ ταῦτα, ὅταν, λέγω, δακρυρροῶντας βαστᾷς Ἐκεῖνον ὅπου βαστάζει ἐσένα κραταιῶς καὶ τὴν κτίσιν ἄπασαν καὶ ὅταν βλέπῃς εἰς Ἐκεῖνον ὅπου ἐπιβλέπει ἐπὶ τὴν γῆν καὶ τὴν κάμνει νὰ τρέμῃ, τότε σὲ παρακαλῶ διὰ τὴν ἀγάπην, ὅπου ἔχεις εἰς τὸν ὑπὸ σοῦ μελιζόμενον καὶ μὴ διαιρούμενον, νὰ ἐνθυμηθῇς καὶ ἐμένα τὸν πτωχὸν καὶ ἀπελπισμένον εἰς Ἐκεῖνον ὁποῦ πάντοτε τρώγεται καὶ μηδέποτε δαπανᾶται.

Αὐτόν, σὲ παρακαλῶ, παρακάλεσον καὶ δι' ἐμὲ τὸν ἄπορον, ὅπου δὲν ἔχω ἐπάνω μου κανένα ἴχνος καμμιᾶς καλωσύνης, νὰ μὲ κοιτάξῃ μὲ εὐσπλαγχνον καὶ γλυκύτατον ὄμμα εἰς τὴν δευτέραν Του παρουσίαν, ὅταν θέλῃ κρίνει ὅλον τὸν κόσμον. Διότι ἐγὼ ὁ ταπεινὸς ἱκέτης τῆς σῆς ἀγιοσύνης πιστεύω ὅτι πάντοτε μὲν εἰσακούεται ἡ δέησίς σου εἰς τὸν Θεόν, ὅμως περισσότερον εἰσακούςαι εἰς τὸν Χριστόν σου κατ' ἐκείνην τὴν ὥραν, εἰς τὴν ὁποίαν ἱερουργῶντας τὴν Θεῖαν Μυσταγωγίαν χύνης ἐνώπιον τῆς θείας Αὐτοῦ μεγαλωσύνης πολλότατα δάκρυα καὶ Τὸν παρακαλῆς μὲ καθαρὰν ἀγάπην ὑπὲρ πάσης τῆς οἰκουμένης. Ἀπὸ ταύτην τὴν ὥραν ἄλλος καλλίτερος καὶ ἐπιτηδειότερος καιρὸς εἰς τὸ νὰ εἰσακουσθῇς δὲν ὑπάρχει. Διότι ταύτην τὴν ὥραν ἀκόμη ὁ ἅγιος Ἄρτος, αὐτὸ λέγω τὸ πανάχραντον Σῶμα τοῦ Χριστοῦ, εἶναι εἰς τὸ στόμα σου· οἱ ὀφθαλμοί σου χύνουσιν ὡς ρυάκιον τὰ δάκρυά σου· αἱ χεῖρές σου σφογγίζουσι τὸν ἅγιον Δίσκον· ἡ γλῶσσά σου καὶ ἡ διάνοιά σου δέεται καὶ λέγει· «ἀπόπλυνον φιλάνθρωπε τὰς ἁμαρτίας, τὰς ἀνομίας, τὰ πλημμελήματα τῶν ἐνταῦθα μνημονευθέντων δούλων Σου» (ὁ δεῖνος καὶ ὁ δεῖνος)· διὰ τοῦτο λοιπὸν σὲ παρακαλῶ, λειτουργῇ τοῦ Ὑψίστου, νὰ ἀναφέρῃς τότε καὶ δι' ἐμένα ἓνα λόγον εἰς τὸν Χριστόν σου καὶ νὰ χύσης μίαν ρανίδα δακρύων διὰ τὴν ἀπεγνωσμένην μου ψυχὴν, διότι ἄλλην δύναμιν

ἔχουν τὰ δάκρυα τὰ ἐδικά σου τὰ καθαρὰ, ὅπου χύνεις ταύτην τὴν ὥραν ἐπάνω εἰς τὴν ἁγίαν Τράπεζαν καὶ ἄλλην δύναμιν ἔχουν τὰ δάκρυα τὰ ἐδικά μου, τὰ πτωχὰ καὶ ἀπαρησίαστα. Διότι τὰ μὲν δάκρυα, ὅπου χύνει ὁ ἁμαρτωλὸς διὰ τὰς ἁμαρτίας του, εἶναι ὡσὰν τὰ δάκρυα τῆς πόρνῃς καὶ τοῦ τελώνου καὶ τῶν λοιπῶν ἁμαρτωλῶν, οἱ ὅποιοι μόλις καὶ μετὰ βίας ἐσώθησαν διὰ τούτων. Τὰ δὲ δάκρυα, ὅπου χύνει ὁ δίκαιος καὶ ὁ ἄξιος καὶ ὁ ἄμεμπτος ἱερεὺς εἰς τὴν Λειτουργίαν ὑπὲρ τῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ, εἶναι πολὺ πλέον τιμιώτερα καὶ μᾶλλον εὐπροσδεκτότερα εἰς Αὐτὸν τὸν Χριστόν, ὡσὰν ἦτον τὰ δάκρυα τῆς Ὑπερενδόξου Δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου καὶ Ἀειπαρθένου Μαρίας καὶ ὡσὰν ἦσαν τὰ δάκρυα τοῦ Ἀγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου, τὰ ὁποῖα ἔχυναν εἰς τὴν σταύρωσιν τοῦ Χριστοῦ.

«Ἀλλὰ Ἐσύ, Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, ὁ ἔρως, ἡ ἀγάπη, ἡ ἡδύτης καὶ ὁ ἄρρητος γλυκασμὸς ὁλονῶν ἐκείνων ὅπου Σὲ ἀγαποῦν ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς, δυσωπούμενος ἀπὸ αὐτῶν τὰ δάκρυα, καθάρισον καὶ ἡμᾶς ἀπὸ πάσαν ἀνομίαν καὶ ἁμαρτίαν καὶ ὑπὲρ χιόνα λεύκανον τὴν μελανωμένην μας ψυχὴν. Ἀμήν».

Ὁ καθαρὸς ἱερεὺς καὶ ὁ ἄξιος λειτουργὸς τοῦ Κυρίου ἐνίστε, ὅταν φορῇ τὴν ἱερατικὴν του στολὴν καὶ ἱερουργῇ, θεωρεῖ ἐν ἐκστάσει τὸν ἑαυτὸν του ὡσὰν φλόγα πυρός, τὴν ὁποίαν ἐκστασιν ἅμα τὴν θεωρήσῃ, τήκεται ἐν τῷ ἅμα ἡ καρδιά του ἀπὸ τὴν κατάνυξιν καὶ οὕτως, ἕως ὅπου νὰ τελειώσῃ τὴν Θεῖαν Λειτουργίαν, ὅλον ἓνα καταγύνεται, καθὼς εἶπε ποτε κάποιος ἱερεὺς ἐρωτηθεὶς μετὰ τὴν Θεῖαν Λειτουργίαν, διατί ἐκατανύχθη τοσοῦτον εἰς τὴν μεγάλην εἴσοδον τοῦ Χερουβικοῦ γυρίζοντας μὲ τὰ Ἅγια.

Ὅταν, εἶπε, κάμνοντας τὸν σταυρόν μου, ἐπῆρα εἰς τὴν κεφαλὴν μου τὸν ἅγιον δίσκον κρατώντάς τον μὲ τὴν ἀριστεράν μου χεῖρα καὶ εἶπα τὸ «Ἀνέβη ὁ Θεὸς ἐν ἁ-

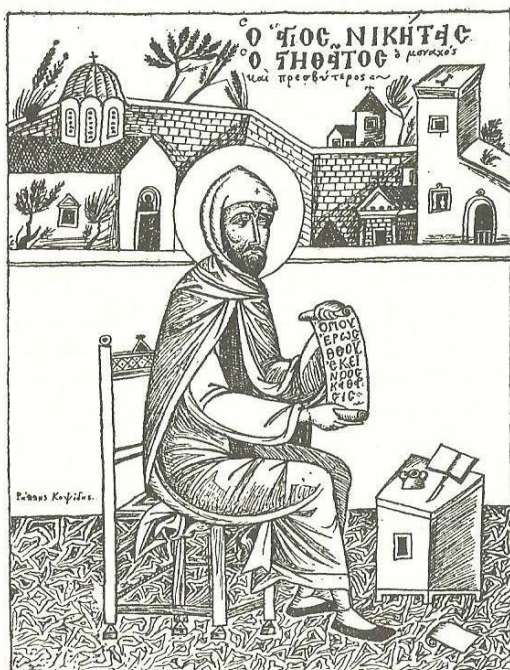
λαλαγμῶ, Κύριος ἐν φωνῇ σάλπιγγος», τότε μοῦ ἐκέντησε τὴν καρδίαν ἓνα τι, τὸ ὁποῖον τὴν ἔκαμε νὰ σκιρτᾷ ἔσω αὐτὴ ἡ καρδιά μου μὲ κάποια πνευματικὴν ἀγαλλίασιν. Κάμνοντας δὲ μὲ τὴν δεξιάν μου πάλιν τὸν σταυρόν, ἔλαβα καὶ τὸ ἅγιον ποτήριον εἰς αὐτὴν τὴν δεξιάν μου καὶ χαιρετῶντάς το εἶπα τὸ «Δύναμις· ἅγιος ὁ Θεός»· λέγοντας δὲ τὸ «ὁ Θεός», ἐσκίρτησε πάλιν χορεύουσα ἄρρητως ἡ καρδιά μου ἐκ τῆς χαρᾶς τῆς, διὸ καὶ ἐκινήθη εἰς πνευματικὴν κατάνυξιν. Γυρίζοντας δὲ διὰ νὰ ἔβγω ἔξω νὰ κάμω τὴν εἰσοδὸν οὕτως μὲ τὰ Ἅγια ἐπάνω μου, ἐκοίταζα ἔμπροσθέν μου μὲ φόβον ὁμοῦ καὶ μὲ χαράν μου. Ἐκεῖ δὲ ὁποῦ εἶχα ἄκραν προσοχὴν εἰς τὸν ἑαυτόν μου κοιτάζοντας οὕτω ἔμπροσθέν μου, ἰδοὺ καὶ θεωρῶ τὸν ἑαυτόν μου ὅλον ὡς πῦρ· ἦγουν μοῦ ἐφάνη ὅτι ἦμουν ἀπὸ ποδῶν ἕως κεφαλῆς ὅλως διόλου πῦρ κατὰ πολλὰ κόκκινον, ὡσὰν φαίνεται εἰς τὸν καιρὸν τῆς νυκτὸς ἡ ἀνθρακιά, τουτέστι τὰ ἀναμμένα κάρβουνα. Συγχρόνως δὲ μὲ τοῦτο, ἰδοὺ καὶ ἐθεωροῦσα τὸν ἑαυτόν μου πάλιν καὶ ὡς πύρινην φλόγα, ἦγουν ὅχι μόνον ἦμουν ὅλως διόλου ὡσὰν τὴν ἀναμμένην ἀνθρακίαν μῆτε πάλιν ἦμουν μόνον ἀπλῶς φλόγα, ἀλλὰ ἦμουν ἐν ταύτῃ συγχρόνως καὶ πῦρ καθαρὸν ὡσὰν ἡ ἀνθρακιά καὶ πυρπολουμένη φλόγα φλογίζουσα. Ἦγουν, ἦμουν καὶ φλόγα πύρινη, τὴν ὁποίαν φλόγα τὴν ἐθεωροῦσα ὅτι ἔβγαινε ἀπὸ ἐμένα καὶ ὑψώνετο ἴσα ἄνω ἀπὸ τὴν κεφαλὴν μου σχεδὸν ὥς μίαν πύλιν ὑψηλὰ, εἰς τὸ μέσον τῆς ὁποίας ἐθεωροῦσα ὅτι ἐκρατοῦσα τὸν ἅγιον Δίσκον. Θεωρῶντας δὲ τοῦτο ἐθαύμαζα. Διότι, ὅταν τοῦτο ἐθεωροῦσα, δὲν ἤξευρα ὅτι τὸ πρᾶγμα ἦτον ἔκστασις, ἀλλὰ μοῦ ἐφαίνετο ὅτι ἦτον ὡς πραγματικὸν τὸ φαινόμενον, διὰ τοῦτο εὐρισκόμουν εἰς ἐκπληξιν καὶ θαυμασμόν.

Ὡς ἐθεώρησα οὖν τοῦτο, ἰδοὺ καὶ ἦλθα εἰς τὸν ἑαυτόν μου καὶ τότε πάλιν ἐσυλλογίζομαι τί τάχα νὰ ἦτον τοῦτο, ὁποῦ ἐθεώρησα· συλλογίζόμενος δέ, ἰδοὺ καὶ ἐκάταλαβα ὅτι τοῦτο εἶναι ἐκεῖνο ὁποῦ λέγει ὁ ἱερὸς προφή-

της· «ὁ ποιῶν τοὺς ἀγγέλους Αὐτοῦ πνεύματα καὶ τοὺς λειτουργοὺς Αὐτοῦ πυρὸς φλόγα», ἦγουν τότε ἐκατάλαβα, ἀπὸ τὴν φανείσαν ἔκστασιν, ὅτι οἱ λειτουργοὶ τοῦ Κυρίου, λέγομεν οἱ ἄξιοι ἱερεῖς, εἶναι νοητῶς κατὰ τὴν ψυχὴν φλόγα πύρινη.

Τοῦτο, λέγω, ὡς ἐσυλλογίσθηκα, ἰδοὺ καὶ μοῦ ἦλθεν ἔξαφνα τόση πολλὴ κατάνυξις, ὥστε ὁποῦ ἐτυφλώθησαν οἱ ὀφθαλμοί μου ἀπὸ τὰ δάκρυα καὶ δὲν ἐδυνάμην νὰ περιπατῶ εἰς τὴν εἰσοδὸν ἐλευθέρως, διὰ τοῦτο ὡς ἐβγῆκα ἔξω τοῦ ἁγίου Βήματος καὶ ἄρχισα νὰ εἰπῶ τὸ «πάντων ἡμῶν μνησθεὶς Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν ἐν τῇ Βασιλείᾳ Αὐτοῦ», δὲν ἠμποροῦσα νὰ τὸ εἰπῶ ἀπὸ τὴν πολλὴν κατάνυξιν, ὁποῦ ὡς βρύουσα πηγὴ ἐπήδα καὶ ἔβρυν ἐκ τῆς καρδίας μου.

Βιάσας οὖν πολλὰ εἰς τοῦτο τὸν ἑαυτόν μου, εἶπα τοῦτο τὸ ρητὸν μετὰ πολλῆς τῆς κατανύξεως. Ὡς δὲ ἄρχισα νὰ εἰπῶ τὸ «τῆς ἱερωσύνης ἡμῶν μνησθεὶς Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν ἐν τῇ Βασιλείᾳ Αὐτοῦ», δὲν ἐδυνήθηκα νὰ τὸ εἰπῶ ἀπὸ τὴν ἄμετρον κατάνυξιν, ὁποῦ θαυμασίως ἐξήρχετο ἀπὸ τὴν καρδίαν μου. Βιάσας δὲ πολλὰ εἰς τοῦτο πάλιν τὸν ἑαυτόν μου, διὰ νὰ τὸ εἰπῶ μετὰ φωνῆς, δὲν ἐδυνήθηκα καθόλου νὰ τὸ ἐκφωνήσω. Διὰ τοῦτο ἐμβῆκα εἰς τὸ ἅγιον Βῆμα οὕτω σιωπῶντας μὲν μὲ τὸ στόμα, βοῶντας δὲ καὶ κραυγάζοντας σύνδακρυς μὲ τὸ πνεῦμά μου πρὸς τὸν Χριστόν μου τὸ «μνήσθητί μου, Κύριε, ἐν τῇ Βασιλείᾳ Σου». Ἦς γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν, Χάριτι καὶ οἰκτιρμοῖς καὶ φιλανθρωπίᾳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος πάντοτε. Ἀμήν.

Λόγος δέκατος ἑνατος

Εἰς τὸ « διὰ τοῦτο ἔχρισέ σε ὁ Θεὸς ἔλαιον ἀγαλλιάσεως παρὰ τοὺς μετόχους σου ». Ἔτι δὲ ποῖοι εἶναι οἱ μέτοχοι τοῦ Χριστοῦ, οἱ χριόμενοι μὲ τὸ ἔλαιον τῆς ἀγαλλιάσεως καὶ ἀπὸ ποῖα πνευματικὰ σημεῖα καταλαμβάνει τινὰς μὲ τὴν διάνοιάν του ὅτι χρίεται μὲ τὸ ἔλαιον τῆς ἀγαλλιάσεως.

Εὐλόγησον πάτερ

πειδὴ (λέγει ὁ προφητάναξ) ἐσύ, Χριστέ, ἠγάπησας δικαιοσύνην, ἡ ὁποία θεωρεῖται εἰς τὴν κοινὴν ἀγάπην τοῦ πλησίον σου καὶ ἐπειδὴ ἐμίσησας ἀνομίαν, ἡ ὁποία θεωρεῖται εἰς τὸ κατ' εἰκόνα καὶ καθ' ὁμοίωσιν Θεοῦ, φυλάγοντας τελείαν καθαρότητα, διὰ τοῦτο Σὲ ἔχρισεν ὁ Θεός, ὁ Θεός Σου μὲ τὸ ἔλαιον τῆς ἀγαλλιάσεως περισσότερον ἀπὸ τοὺς μετόχους σου, ἥτοι ἀπὸ τοὺς Ἀγίους Σου καὶ ὁπαδούς Σου.

Ἄς ἰδοῦμεν λοιπὸν τώρα ἐδῶ, πῶς χρίει ὁ Θεὸς καὶ Πατὴρ μὲ τὸ ἔλαιον τῆς ἀγαλλιάσεως καὶ τί πράγμα εἶναι αὐτὸ τὸ ἔλαιον τῆς ἀγαλλιάσεως ὅπου λέγει καὶ ποῖον χρίει περισσότερον, ποῖον δὲ ὀλιγώτερον καὶ διατί τοὺς χρίει.

Ὁ οὐράνιος Θεὸς καὶ Πατὴρ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅταν ἐξαπέστειλεν εἰς τὸν κόσμον τὸν Μονογενῆ καὶ ἀκριβὸν Αὐτοῦ Υἱόν, τὸν ἔχρισε μὲ τὸ ἔλαιον τῆς ἀγαλλιάσεως περισσότερον ἀπὸ ὅλους τοὺς Ἀγίους, οἱ ὅποιοι χρίονται καὶ αὐτοὶ ἀπὸ τὸν Θεὸν μὲ τὸ ἔλαιον τῆς ἀγαλλιάσεως διὰ τὴν καθαρότητα αὐτῶν καὶ δικαιοσύνην. Τὸ δὲ ὅτι ἔχρισεν ὁ Πατὴρ τὸν Χριστὸν μὲ τὸ ἔλαιον τῆς ἀγαλλιάσεως περισσότερον ἀπὸ ὅλους τοὺς Ἀγίους θέλει νὰ εἴπῃ καὶ θέλει νὰ δηλοποιήσῃ τὴν μεγάλην ἀγάπην, ὅπου εἶχε καὶ ἔχει ὁ Πατὴρ εἰς τὸν Χριστὸν διὰ τὸ ὁμοούσιον καὶ διὰ τὴν ἄκραν ὑπακοήν, ὅπου ἔκαμεν ὁ Χριστὸς εἰς τὸν Πατέρα Του. Διὰ τοῦτο λοιπὸν Τὸν ἔχρισεν ὁ Πατὴρ μὲ τὸ ἔλαιον τῆς ἀγαλλιάσεως περισσότερον ἀπὸ τοὺς μετόχους Αὐτοῦ. Διότι ἐκείνον ὅπου ἀγαπᾷ περισσότερον, περισσότερον χρίει καὶ περισσότερον χαριτώνει.

Διότι ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, ὅταν ἦτον σωματικῶς ἐπὶ τῆς γῆς, τόσον ἔδειχνε χαριτωμένον καὶ γλυκύτατον τὸ πρόσωπον Αὐτοῦ εἰς ἐκείνους ὅπου τὸν ἐκοίταζαν μὲ ἀπονηρευσίαν καρδίας, ὥστε ὅπου ὅσοι ἤθελαν γευθῆ μίαν φορὰν εἰς τὴν ψυχὴν αὐτῶν ἐκείνην τὴν γλυκύτητα τῶν λόγων τοῦ Χριστοῦ, τοὺς ὁποίους ἐλάλει τὸ πανάγιόν Του στόμα καὶ ἤθελαν ἐλκυσθῆ ἀπὸ τὴν Χάριν, ὅπου εἶχε τὸ χαριτωμένον Του πρόσωπον, ἦτον ἀδύνατον πλέον εἰς αὐτοὺς νὰ ἐξαλειφθῇ ἀπὸ τὴν διάνοιάν τους καὶ ἀπὸ τὴν καρδίαν τους ἐκείνη ἡ Χάρις. Διότι τόσον ἀρρήτως καὶ θεοπρεπῶς ἦτον ἐξεχυμένη ἡ Χάρις εἰς τὸν Χριστὸν («ἐξεχύθη, λέγει, ἡ χάρις ἐν χεῖλεσί σου»), τόσον, λέγω, ἦτον ἐξεχυμένη ἡ Χάρις εἰς τὸν Χριστόν, ὥστε ὅπου πλουσιοπαρόχως ἐμεταδίδετο ἀπὸ Αὐτὸν τὸν Χριστὸν πολλὴ Χάρις εἰς τοὺς εἰλικρινῶς καὶ ὁλοψύχως ἀκούοντας καὶ ἀκολουθοῦντας Αὐτόν.

Διὰ τοῦτο λοιπὸν λέγει «παρὰ τοὺς μετόχους σου», ἡ γουν περισσότερον ἀπὸ τοὺς μετόχους σου. Καὶ πάλιν οἱ μέτοχοι τοῦ Χριστοῦ καὶ οἱ ὁπαδοὶ Αὐτοῦ χρίονται ἀπὸ

τὸν οὐράνιον Θεὸν ὁ καθεὶς κατὰ τὸν πόθον, ὅπου δείχνει εἰς τὸν Χριστόν. Διότι ἀκούομεν εἰς πολλὰ μέρη τῆς Ἀγίας Γραφῆς, εἰς πολλῶν Ἀγίων βίους, ὅπου λέγει διὰ τὴν Χάριν, ὅπου εἶχαν οἱ Ἀγιοὶ ἐπάνω τους ὄντες ἀκόμη εἰς τὰ ζῶντά τους.

Ποία δὲ εἶναι αὕτη ἡ Χάρις ἡ ὀρθότερον εἰπεῖν, ποῖον εἶναι αὐτό, ὅπου λέγει «ἔλαιον ἀγαλλιάσεως», τὸ ὁποῖον εἶχαν καὶ ἔχουσιν εἰς τὴν ψυχὴν τους οἱ μέτοχοι τοῦ Χριστοῦ, λέγομεν, οἱ ἀκολουθήσαντες καὶ οἱ ἀκολουθοῦντες Αὐτῷ, ἄκουσέ το, ὦ ἀκροατά! Καὶ ἀπὸ τὴν λέξιν λοιπὸν τοῦ λόγου κατάλαβε τὸ νόημα, διότι λέγει· «ἔλαιον ἀγαλλιάσεως», ὡσὰν νὰ εἴπῃ, «πνευματικὴ χάρις», ἡ ὁποία προξενεῖ ἄρρητον ἀγαλλίασιν καὶ θείαν εὐφροσύνην εἰς ἐκείνον ὅπου τὴν ἀξιωθῇ.

Ὅποτεν ὁ Χριστιανὸς φυλάττῃ ἀκριβῶς πάσας τὰς ἐντολὰς τοῦ Χριστοῦ, τότε αὐτὸς ὁ Χριστιανὸς γίνεται ἡγαπημένος ἀπὸ τὸν οὐράνιον καὶ Παντοκράτορα Θεὸν καὶ ἀπὸ τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν καὶ διὰ ταύτην τὴν αἰτίαν ἐμφανίζει ὁ Χριστὸς τὸν ἑαυτὸν Του εἰς αὐτόν, καθὼς λέγει· «ὁ ἔχων τὰς ἐντολὰς μου καὶ τηρῶν αὐτάς, ἀγαπηθήσεται ὑπὸ τοῦ πατρὸς μου καὶ ἐγὼ ἀγαπήσω αὐτόν καὶ ἐμφανίσω αὐτῷ ἐμαυτόν». Ὁ Χριστὸς λοιπὸν, καθὼς πιστεύομεν καὶ εἴμασθε πολλὰ καλὰ πληροφορημένοι, εἶναι ὁ γλυκασμὸς καὶ ἡ ἄρρητος ἡδύτης τῶν ψυχῶν μας.

Ὅποτεν λοιπὸν ἐμφανίσῃ ὁ Χριστὸς τὸν ἑαυτὸν Του εἰς ἡμᾶς, τότε μᾶς κοινωνεῖ καὶ μᾶς δίδει νὰ μετέχωμεν ἀπὸ τὴν ἄρρητον Αὐτοῦ ἡδύτητα καὶ ἀπὸ τὸν θεῖόν Του γλυκασμόν. Τοῦτο δὲ γίνεται κατὰ τὸν ἐπόμενον τρόπον.

Καθὼς, ὅταν ἐγγίσης τὸ ἄκρατον καὶ καθαρὸν καὶ εὐωδέστατον μῦρον εἰς τὴν ὄσφρησίν σου, μετέχεις καὶ ἐσὺ τῆς εὐωδίας του καὶ εὐφραίνεσαι ἀπὸ τὴν εὐωδίαν του, τοιοῦτοτρόπως, ἐμφανίζοντος τοῦ Χριστοῦ τὸν ἑαυτὸν Του εἰς ἡμᾶς (τοῦτο δὲ ὁ ἀναγινώσκων νοεῖται αἰσθητῶς καὶ νοητῶς, ἐπὶ τοῦ σώματος καὶ ἐπὶ τῆς ψυχῆς), μετέχωμεν

καὶ ἡμεῖς ἀπὸ τὴν Χάριν Του καὶ ἀπὸ τὴν ἀγαλλιάσιν Του. Καὶ πάλιν, ἐκεῖνοι ὁποῦ ἐμυρίσθησαν καὶ ὡσφράνθησαν καὶ ἐκοινώνησαν καὶ ἐμέθεξαν ἀπὸ τὴν Χάριν τοῦ Χριστοῦ, λέγομεν, ἐκεῖνοι ὁποῦ ἐχρίσθησαν μὲ τὸ ἔλαιον τῆς ἀγαλλιάσεως ἀπὸ τὸν Χριστόν, οἱ τοιοῦτοι κοινωνοῦν καὶ ἡμᾶς καὶ μᾶς μεταδίδουν μέρος τι ἀπὸ ἐκείνην τὴν ἀκένωτον πνευματικὴν Χάριν, ὁποῦ ἔλαβαν ἀπὸ τὸν Χριστόν, καθὼς, ὅταν ἐγγίσης τὸ χέρι σου ἢ ἄλλο τίποτε εἰς τὸ ἄκρατον μῦρον καὶ τὸ βουτίξης μέσα εἰς αὐτὸ τὸ μῦρον, μυρίζει μετέπειτα καὶ ἐκεῖνο καὶ εὐωδιάζει ὡσάν τὸ μῦρον θαυμασίως, εὐφραῖνον ἐκείνους ὁποῦ τὸ μυρίζουσιν.

Ἄλλην ὁμως εὐωδίαν δίδει εἰς τὴν ὄσφρησίν μας αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ τὸ μῦρον, (ἥτοι ἄλλην Χάριν δίδει εἰς τὴν ψυχὴν μας ὁ Χριστός) καὶ ἄλλην εὐωδίαν δίδει εἰς τὴν ὄσφρησίν μας ἐκεῖνο τὸ πρᾶγμα, ὁποῦ ἐβουτίσθη καὶ ἐκολύμβησε μέσα εἰς τὸ μῦρον. Ἦτοι, ἄλλην Χάριν δίδουν εἰς τὴν ψυχὴν μας οἱ Ἅγιοι τοῦ Χριστοῦ, οἱ ὁποῖοι ἐχαριτώθησαν ἀπὸ τὸν Χριστόν καὶ ἐχρίσθησαν εἰς τὸν ἔσω αὐτῶν ἄνθρωπον μὲ τὸ ἔλαιον τῆς ἀγαλλιάσεως. Τοῦτο δὲ (τὸ ὅτι δηλαδὴ χαριτωθέντες οἱ Ἅγιοι ἀπὸ τὸν Χριστόν χαριτώνουν θαυμασίως ἐκείνους ὁποῦ τοὺς εὐλαβοῦνται καὶ τοὺς τιμῶσι), τοῦτο, λέγω, εἶναι ἓνα σημεῖον τῆς ἀγιωσύνης ἐκείνων, οἵτινες ἐπεριπάτησαν τὴν εὐθείαν ὁδὸν τοῦ Κυρίου, μὲ τὸ ὁποῖον σημεῖον τῆς εὐωδίας καὶ τῆς πνευματικῆς Χάριτος τοὺς δοξάζει ὁ Χριστὸς εἰς τοὺς ἀνθρώπους. Διότι, βλέποντας ὁ καθείς τὰ λείψανα καὶ τὰ σώματα ἐκεῖνα νὰ εὐωδιάζουν τοιουτοτρόπως, δίχως νὰ εἶναι ἀλειμμένα μὲ τίποτε μυρικόν, καὶ νὰ δίδουν εἰς τὴν ψυχὴν σου τοιαύτην Χάριν καὶ χαράν, ὁποῦ νὰ ἐξίστασαι καὶ νὰ θαυμάζης, τί ἄλλο χαρακτηρίζεται καὶ σημαδεύεται μὲ τοῦτο καὶ ὅχι ἡ οἰκειότης καὶ ἡ μετοχή, ὁποῦ ἔχουν οἱ τοιοῦτοι μὲ τὸν Χριστόν, τὸν ἀρχηγὸν τῆς ἀρετῆς εὐωδίας καὶ τῆς ἀκενώτου Χάριτος;

Εἶδες τώρα ὅτι, ὅσοι εὐωδιάζουν τὰ λείψανά τους, εἶναι κοντὰ εἰς τὸν Χριστόν, φίλοι μὲ τὸν Χριστόν, κοι-

νωνοὶ καὶ μέτοχοι τῆς χαρᾶς καὶ τῆς ἀγαλλιάσεως τοῦ Χριστοῦ; Κοίταξαι τώρα καὶ πῶς ἐνεργεῖ ἡ Χάρις τοῦ Χριστοῦ μέσα εἰς τοὺς Ἅγίους, ὅταν εἶναι ἀκόμη εἰς τὰ ζῶντά τους.

Ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς εἶναι ὁ δικαιοτάτος κριτής, διότι ἀνταποδίδει τὸν κάθε ἓνα κατὰ τὴν ἀρετὴν, ὁποῦ ἔχει. Ἀποδίδει τόσον σωστὰ καὶ δίκαια, ὁποῦ δὲν κάμνει χαπιρινὰ σχεδὸν ἕως μίαν τρίχα. Τοῦτο δὲ τὸ βεβαιώνεσαι ἀπὸ ἐκεῖνο ὁποῦ εἶπεν ὁ Χριστὸς εἰς τὴν μητέρα τοῦ Ἰωάννου καὶ Ἰακώβου, τῶν υἱῶν τοῦ Ζεβεδαίου, ἡ ὁποία ἐζήτησεν ἀπὸ τὸν Χριστόν νὰ καθήσουν οἱ υἱοὶ τῆς εἰς ἐκ δεξιῶν καὶ εἰς ἐξ εὐωνύμων. Διότι τῆς εἶπεν ὁ Χριστός· «τοῦτο οὐκ ἔστιν ἐμὸν δοῦναι, ἀλλ' οἷς ἡτοίμασται». Ἡ δὲ ἔννοια εἶναι αὕτη· «τοῦτο ὁποῦ ζητεῖς, ὦ γύναι, νὰ σοὺ κάμω, δὲν εἶναι τρόπος διὰ νὰ γένη. Διότι ἐγὼ δικαιοκρίτης ὢν θέλω βάλλει ἀπὸ μὲν τὰ δεξιὰ μου τὴν Ἀχραντον Μητέρα μου, ἀπὸ δὲ τὰ ἀριστερά μου τὸν Βαπτιστὴν μου Ἰωάννην. Διότι αὐτοὶ ὑπερβαίνουν κατὰ πολλὰ τοὺς υἱούς σου εἰς τὴν ἀρετὴν καὶ ἀγιότητα. Διότι, ναὶ μὲν καὶ ὁ Ἰωάννης, ὁ υἱός σου, καθαρὸς καὶ παρθένος εἶναι καὶ διὰ τοῦτο τὸν ἀγαπῶ περισσότερον ἀπὸ ὅλους τοὺς ἄλλους μαθητάς μου, ὁμως ἀπὸ αὐτὸν εἶναι πολὺ πλέον καθαρώτερη καὶ πολὺ πλέον ἀγιώτερη ἡ Μητέρα μου. Διὰ τοῦτο, Αὐτὴν τὴν Ἀχραντον Μητέρα μου θέλω τὴν βάλλει ἐκ δεξιῶν μου, ὡς Μητέρα μου καὶ ὡς Βασίλισσαν. Διότι δι' αὐτὴν λέγει καὶ ἡ Γραφή· «παρέστη ἡ βασίλισσα ἐκ δεξιῶν σου, ἐν ἱματισμῷ διαχρύσῳ, περιβεβλημένη πεποικιλμένη». Καὶ πάλιν ὁ Ἰάκωβος καλὸς εἶναι καὶ αὐτὸς καὶ ἐνάρετος καὶ ἀρέξει μου ἡ πολιτεία του. Ὅμως ἀπὸ αὐτὸν εἶναι ἄλλος πολὺ ἐναρετώτερος καὶ καλλίτερος, ἀπὸ τὸν ὁποῖον «οὐκ ἐγγέρεται μείζων ἐν γεννητοῖς γυναικῶν». Οὗτος δὲ εἶναι ὁ Ἰωάννης ὁ Βαπτιστής μου, τὸν ὁποῖον θέλω βάλλει ἀπὸ τὰ ἀριστερά μου ἐν τῇ βασιλείᾳ μου».

Ἐπειδὴ λοιπὸν κρίνει ὁ Θεὸς τὰ πράγματα μὲ πολ-

λὴν δικαιοσύνην, διὰ τοῦτο θάνει σιμώτερά του τὸν ἐναρετώτερον ἀπὸ τοὺς ἄλλους ἐναρέτους. Ἐκείνον δὲ ὁποῦ θάνει σιμώτερά Του, εἰς τοῦτον δίδει καὶ τὴν Χάριν Του περισσότερην καὶ πλουσιώτερην ἀπὸ τοὺς ἄλλους. Διότι τοῦτον τὸν χρίει μὲ τὸ ἔλαιον τῆς ἀγαλλιάσεως περισσότερον, διὰ τὸ νὰ τὸν πληροφορήσῃ περισσότερον καὶ καλλίτερον μὲ τοῦτο ὅτι τὸ ὄνομά Του ἐγράφη εἰς τὴν βίβλον τῆς ζωῆς καὶ ὅτι ἔχει νὰ εἶναι μαζί με τὸν Θεὸν μετὰ τὴν παροῦσαν ζωὴν. Διὰ τοῦτο λέγει· «μὴ χαίρετε ὅτι τὰ πνεύματα ὑποτάσσεται ὑμῖν· χαίρετε δὲ μάλλον ὅτι τὰ ὀνόματα ὑμῶν ἐγράφη ἐν τοῖς οὐρανοῖς». Λέγει δὲ «ἐν τοῖς οὐρανοῖς» καὶ ὄχι «ἐν τῷ οὐρανῷ», διὰ τὸ νὰ δείξῃ τοὺς διαφοροὺς βαθμοὺς τῆς δόξης, ὁποῦ θέλει λάβει ὁ καθεὶς κατὰ τὰς ἀρετάς του. Τοῦτο δὲ θέλει νὰ εἰπῇ καὶ τὸ «παρὰ τοὺς μετόχους σου», ὡσὰν νὰ λέγῃ τινὰς ἀπλούστερα τοιοῦτοτρόπως· ἄλλον μὲν χρίει εἰς ταύτην τὴν ζωὴν ὁ Θεὸς μὲ τὸ ἔλαιον τῆς ἀγαλλιάσεως πολὺ, ἄλλον δὲ τὸν χρίει ὀλίγον· τὸν καθένα τὸν χρίει κατὰ τὸν ἀγῶνά του, κατὰ τὴν ἀρετὴν του καὶ κατὰ τὴν ταπεινώσιν του. Καὶ μὲ τοῦτο πληροφορεῖ τὸν κάθε ἕνα νὰ συμπεράνῃ εἰς ποῖον οὐρανὸν εἶναι γεγραμμένος τὸ ὄνομά του, ἥτοι ποῖαν δόξαν θέλει λάβει, ὅταν μισεύσῃ ἀπὸ ταύτην τὴν ζωὴν. Γνωρίζει δὲ ὁ καθεὶς ἀπὸ ἐτουτονόων ὅτι ἐγεύθη ἡ ψυχὴ του τοῦτο τὸ ἔλαιον τῆς ἀγαλλιάσεως ἀπὸ τὸ σημεῖον ὁποῦ θελῶ εἰπεῖ.

Πρὶν νὰ γενθῇ ὁ ἄνθρωπος νοητῶς εἰς τὴν ψυχὴν του καὶ αἰσθητῶς, τρόπον τινά, εἰς τὴν καρδίαν του τοῦτο τὸ ἔλαιον τῆς θείας ἀγαλλιάσεως, εἶναι βαρὺς εἰς τὰ θεῖα, εἶναι στυφὸς καὶ πικρὸς εἰς τὰ πνευματικά, εἶναι δυσκολοκίνητος εἰς τὰ θεάρεστα καὶ ἔχει τὴν καρδίαν του κατὰ πολλὰ ψυχρὴν. Ψυχρὴν τόσον εἰς τὸν Θεόν, ὅσον καὶ εἰς τοὺς Ἁγίους. Καὶ καθὼς, ὅταν τρώγῃ τινὰς ἕνα φαγητὸν δίχως λάδι, τοῦ φαίνεται ἄνοστον τὸ φαγητὸν ἐκεῖνο, ὅμως ἀφοῦ τὸ λαδώσῃ τοῦ φαίνεται νόστιμον, ὁρεκτικὸν καὶ ἐπιθυμητόν, τοιοῦτοτρόπως καὶ ὁ ἄνθρωπος

ἐκεῖνος ὁποῦ δὲν ἐχρίσθῃ εἰς τὴν ψυχὴν μὲ τοῦτο τὸ ἔλαιον τῆς ἀγαλλιάσεως εἶναι ψυχρὸς καὶ βαρυκίνητος εἰς τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ. Διὰ τοῦτο εἶναι πολλοὶ τοιοῦτοι ἄνθρωποι εἰς τὸν κόσμον, οἱ ὁποῖοι βαρύνονται εἰς τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ καὶ μάλιστα εἰς τὴν νηστείαν, ἡ ὁποία εἶναι ἡ πρώτη ἐντολὴ τοῦ Θεοῦ, μὲ τὴν ὁποίαν εὐηρέστησαν ὅλοι οἱ Ἅγιοι εἰς τὸν Θεόν. Τόσον δὲ πολὺ βαρύνονται τινες εἰς τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ καὶ εἰς αὐτὴν τὴν νηστείαν καὶ δὲν τὴν δέχονται, ὅταν τοὺς λέγῃ τινὰς νὰ νηστεύουν, ὡσὰν νὰ τοὺς φορτώνῃ εἰς τὴν ράχην κανένα σάκκον γεμάτον ἀπὸ ἄμμιον ἢ ἀπὸ βαρύτατον μόλυβδον. Καὶ δὲν ἤξεύρω, πῶς ἀλησιμόνησαν ἐκεῖνο ὁποῦ λέγει ὁ Χριστός. «Ὁ γὰρ ζυγὸς μου χρηστός, καὶ τὸ φορτίον μου ἑλαφρόν ἐστιν».

Ἄλλὰ τοῦτο μὲν εἰς αὐτοὺς δικαίως ἀκολουθεῖ, διότι δὲν ἔχουν εἰς τὴν καρδίαν αὐτῶν τὴν Χάριν τοῦ Θεοῦ. Διὰ τοῦτο ταράζονται καὶ τοὺς βαρυφαίνεται ἡ ἐργασία τῶν θείων ἐντολῶν τοῦ Θεοῦ.

Μὰ ἐκεῖνος ὁποῦ ἐβίασε πρῶτα τὸν ἑαυτὸν του εἰς τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ (ἀπὸ γὰρ Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ ἢ Βασιλείας τῶν οὐρανῶν διάζεται, καὶ διασταὶ ἀρπάζουσιν αὐτήν), ἐκεῖνος, λέγω, ὁποῦ ἐβίασε τὸν ἑαυτὸν του εἰς τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ καὶ ἠθέλησε νὰ ἀπωλέσῃ τὸν ἑαυτὸν του διὰ τὴν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ, διὰ τὴν ὁποίαν αἰτίαν σώσας τὴν ψυχὴν του ἔλαβεν εἰς αὐτὴν τὴν ψυχὴν του τὴν Χάριν τοῦ Θεοῦ καὶ εἰς τὴν καρδίαν του τὸ ἔλαιον τῆς ἀγαλλιάσεως, λέγομεν τὸν ἀρραβῶνα τῆς οὐρανίου Βασιλείας, ἥγουν ἔλαβεν εἰς τὴν ψυχὴν του Πνεῦμα Ἅγιον, ὁ τοιοῦτος εἶναι πρόθυμος εἰς τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ. Εἶναι θερμὸς εἰς τὰς ἐντολάς τοῦ Θεοῦ. Εἶναι ἄσκνος καὶ ζηλωτὴς εἰς τὰ πνευματικά. Εἶναι δὲ τοιοῦτος, διότι ἅμα ὁποῦ ἐγεύθη ἡ ψυχὴ του τὴν Χάριν τοῦ Θεοῦ, συγχρόνως ἐγεύθη καὶ ἡ καρδιά του τὸ ἔλαιον τῆς ἀγαλλιάσεως, τὸ ὁποῖον ἰλάρυνεν, ἡμέρευσεν καὶ ἐγλύκανε τόσον τὰ ἔσω αἰσθητήρια τοῦ ἑαυτοῦ του, λέγομεν τὰ ἔσω τοῦ σώματός του, ὅσον καὶ τὰ αἰσθητήρια τῆς ψυχῆς του. Διὰ τοῦτο εἰ-

ναί λοιπόν ὁ τοιοῦτος ἄνθρωπος ὅλος ἀγαλλίασις καὶ ὅλος ἰλαρὸς εἰς τὸ πρόσωπον τῆς καρδίας αὐτοῦ καὶ τοῦ σώματος.

Τοῦτο δὲ εἶναι ἐκεῖνο ὅπου λέγει· «τοῦ ἰλαρῦναι πρόσωπον ἐν ἐλαίῳ» καὶ ἀλλαχοῦ· «καρδίας εὐφραινομένης θάλλει πρόσωπον». Διότι, εἰπέ μοι, ἓνας ἄνθρωπος, ὅστις εἶναι ἄκρως ἐγκρατὴς καὶ ἀστράπτει ἀπὸ τὴν πνευματικὴν χαρὰν καὶ ἀγαλλίασιν, ἥτις βρῦει ἐκ τῆς ψυχῆς αὐτοῦ, ὥντας νῆστις ἀπὸ γήϊνα βρώματα καὶ πόματα, ὡς εἴπαμεν, τότε πῶς σοῦ φαίνεται ὁ τοιοῦτος εἰς τὸ κριτικὸν τῆς καρδίας σου καὶ εἰς τὸ διακριτικὸν τῆς διανοίας σου; Τάχα δὲν σοῦ φαίνεται ὅτι τοῦτο ἐγένετο εἰς αὐτὸν ἀπὸ τὴν Χάριν τοῦ Θεοῦ καὶ ἀπὸ τὴν παρηγορίαν τοῦ Ἀγίου Πνεύματος;

Ναί! οὕτως ἔχει ἡ ἀλήθεια. Διότι ἂν καὶ κανεὶς κυριευμένος ὢν ἀπὸ ζήλειαν καὶ ἀπὸ πάθος φθόνου καὶ ὑψηλοφροσύνης (ὡσάν ἦσαν οἱ Ἰουδαῖοι κατὰ τοῦ Κυρίου) καμώνεται ὅτι δὲν τὸ νοεῖ ἀπὸ τί τοῦ ἐγενε καὶ διὰ τοῦτο σιωπᾷ ἢ λέγει τοῦτο ἢ ἐκεῖνο, κατὰ τὸ πάθος, ὅπου κατ' αὐτοῦ ἔχει, ὅμως τὰ ἄλογα ζῶα θέλουν μαρτυρήσει τὴν ἀλήθειαν μὲ τὸ ἔργον κατὰ τὸν λόγον τοῦ Κυρίου· «ἐὰν οὗτοι σιωπήσωσιν, οἱ λίθοι κεκραῖονται». Διότι, ὅταν αὐτὰ τὰ ἀνήμερα καὶ ἄγρια θηρία ἤθελαν ἰδῆ τινα ἀπὸ τοὺς τοιούτους εἰς τὸ πρόσωπον ἢ ἤθελαν ἀκούσει τὴν φωνὴν του, παρευθὺς ἡμερεύουν εἰς αὐτὸν καὶ γίνονται ἡμερα ὡσάν τὰ ἀρνία, διότι εὐλαβοῦνται τὸ πρόσωπον αὐτοῦ καὶ τὸ σχῆμα καὶ τὴν φωνήν.

Ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἀρκοῦσιν εἰς τὸ ἔλαιον τῆς ἀγαλλιáσεως τοῦ Θεοῦ. Ἄς εἰποῦμεν δὲ τώρα ὀλίγα τινα καὶ διὰ τὸ ἔλαιον τοῦ διαδόλου. Καθὼς λοιπὸν λιπαίνει ὁ Θεὸς μὲ τὸ θεῖόν Του ἔλαιον τὴν κεφαλὴν τοῦ ἀνθρώπου («ἐλίπανας ἐν ἐλαίῳ τὴν κεφαλὴν μου»), ἡγουν καθὼς γλυκαίνει τὴν διάνοιαν τοῦ καθαροῦ καὶ σώφρονος ἀνθρώπου ἢ Χάρης τοῦ Ἀγίου Πνεύματος καὶ τὴν ἐνδυνα-

μώνει μὲ ταύτην τὴν πνευματικὴν ἡδύτητα εἰς κάθε πνευματικὸν ἔργον καὶ ἅγιον κίνημα, τοιουτοτρόπως λιπαίνει καὶ ὁ διάβολος μὲ τὸ ἐδικόν του ἀκάθαρτον ἔλαιον τὴν κεφαλὴν τοῦ ἀκολάστου καὶ πόρνου ἀνθρώπου. Ἦγουν, γλυκαίνει τὴν διάνοιάν του εἰς τὰ σαρκικά καὶ τὸν ἐρεθίζει μὲ τοῦτο νὰ κάμῃ ἐκεῖνα ὅπου αἰσχρόν ἐστι καὶ λέγειν, κατὰ τὸν θεῖον Παῦλον. Διὰ τοῦτο δὲ τὸ ἔλαιον τοῦ διαδόλου λέγει πάλιν ὁ προφητὰναξ οὕτως· «ἔλαιον δὲ ἁμαρτωλοῦ μὴ λιπανάτω τὴν κεφαλὴν μου». Διότι ὁ διάβολος, διὰ νὰ παγιδεύσῃ καλὰ τὸν ἄνθρωπον καὶ νὰ τὸν σύρῃ εἰς τοῦ λόγου του μὲ εὐκολίαν, τὸν καλοπιάνει πρῶτα ἀπὸ τὴν κεφαλὴν. Καὶ πρῶτα ἀλείφει τὴν κεφαλὴν του, ἥτοι τὴν διάνοιάν του μὲ τῆς φιληδονίας τὸ ἔλαιον, τὸ ὁποῖον κατὰ φαντασίαν φαίνεται μὲν εἰς τὴν διάνοιαν τοῦ ἀνθρώπου ὡς ἔλαιον, ἥτοι φαίνεται ὡς γλυκύ. Ὅμως δὲν εἶναι καθολικὰ γλυκὺ ὡς ἔλαιον, ἀλλὰ πίσσα μᾶλλον καὶ πικρία τῆς χολῆς πικρότερη. Διότι πρῶτον μὲν ὁ διάβολος ἡδονεύει, ὡς εἴπαμεν, τὴν διάνοιαν τοῦ ἀνθρώπου μὲ τὴν ἡδονὴν τῆς ἐπιθυμίας, ἡ δὲ διάνοια, ἀφοῦ δεχθῇ εὐχαρίστως τὴν προσβολὴν τῆς ἡδονῆς, ἡγουν ἀφοῦ νικηθῇ ἡ διάνοια ἀπὸ τὴν πρὸς τὰ σαρκικά περιέργειαν καὶ ἡδονευθῇ ἀπὸ ταῦτα, τότε κατέρχεται εὐθὺς - εὐθὺς ἡ ἐπιθυμία τοῦ διαδόλου ἕως εἰς τὴν καρδίαν. Καὶ ἀφοῦ ριζωθῇ εἰς τὴν καρδίαν τοῦ ἀνθρώπου ἡ ἐπιθυμία τῆς σαρκὸς ἢ μᾶλλον εἰπεῖν ἡ ἐνέργεια τοῦ διαδόλου, τότε τὸν κάμνει ὁ διάβολος καὶ πορνεύει ὁ τοιοῦτος μὲ τὴν ἰδίαν του καρδίαν ὡσάκις καὶ ἂν θελήσῃ.

Τοῦτο δὲ εἶναι ἐκεῖνο ὅπου λέγει ὁ Χριστός· «ὁ ἐμβλέψας γυναικὶ πρὸς τὸ ἐπιθυμῆσαι αὐτήν, ἥδη ἐμοίχευσεν αὐτήν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ». Ἀφοῦ δὲ γένῃ εἰς τὸν ἄνθρωπον τοῦτο καὶ ριζωθῇ ἡ φιληδονία ἔσω εἰς τὴν καρδίαν του, εὐκὺλον τὸ ἔχει ὕστερα ὁ διάβολος νὰ τὸν κάμῃ νὰ πορνεύσῃ καὶ μὲ τὸ σῶμα, ὅταν τοῦ βολεύσῃ, τὸ ὅποιον εἶναι ὁ θάνατος τῆς ψυχῆς.

Διὰ τοῦτο λοιπὸν λέγει καὶ ὁ θεῖος Ἀπόστολος τοι-

ουτοτρόπως· «ἐκαστος πειράζεται, ὑπὸ τῆς ἰδίας ἐπιθυμίας ἐξελεκόμενος καὶ δελεαζόμενος, εἴτα ἡ ἐπιθυμία συλλαβοῦσα τίκειται ἁμαρτίαν, ἡ δὲ ἁμαρτία ἀποτελεσθεῖσα ἀποκνεῖ θάνατον».

Διὰ τὴν μὴ καταντήση λοιπὸν ὁ ἄνθρωπος ἕως ἐκεῖ, ὅς ἀποβάλῃ ἀπὸ πρώτης ἀρχῆς ἀπὸ τὴν διάνοιάν του καὶ ἀπὸ τὴν καρδίαν του τὴν φιληδονίαν καὶ τὴν κακὴν ἐπιθυμίαν, ἡ ὁποία λέγεται ἔλαιον τοῦ διαβόλου, ἡγουν πρόδρομος τῆς ἁμαρτίας καὶ στράτα τῆς πορνείας. Καὶ ὅς λέγῃ εἰς τὸν Θεόν, εὐχόμενος ἀπὸ καρδίας καὶ μετὰ δακρύων· «ἔλαιον δὲ ἁμαρτωλοῦ μὴ λιπανάτω τὴν κεφαλὴν μου», ἡγουν σκέπασόν με, Θεέ μου, μὲ τὴν Χάριν Σου καὶ μὴ ἀφήσης, Κύριέ μου, τὴν μοῦ ριζώσῃ εἰς τὴν καρδίαν μου κακὴ ἐπιθυμία. Μᾶλλον δέ, Θεέ μου, χρίσον τὴν καρδίαν μου μὲ τὸ ἔλαιον τῆς ἀγαλλιάσεως καὶ ἁλίσθαι τὴν κεφαλὴν μου μὲ τὸ ἔλαιον τῆς καθαρότητος, ἵνα ἡδυνθῇ καὶ ἡ διαλογὴ μου εἰς τὴν ἐνθύμησιν καὶ εἰς τὴν μελέτην τὴν ἐδικὴν σου, τὴν μελετήσω τὸν θεῖόν σου Νόμον ἡμέρας καὶ νυκτός. Διότι πᾶσα δόσις ἀγαθὴ καὶ πᾶν δώρημα τέλειον, ἄνωθέν ἐστι καταβαῖνον ἐκ Σοῦ τοῦ Πατρὸς τῶν φώτων. Καὶ Σοὶ τὴν δόξαν ἀναπέμπομεν, τῷ Πατρὶ καὶ τῷ Υἱῷ, καὶ τῷ Ἁγίῳ Πνεύματι, τῇ μιᾷ Θεότητι ἐν τρισὶν προσώποις ἀμερίστως εὐρισκομένη, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Λόγος εἰκοστός

Περὶ τοῦ πόσῃ πνευματικὴν χάριν ἀξιῶνεται εἰς τὴν ψυχὴν καὶ ποίαν ἰσχὺν καὶ δύναμιν παίρνει κατὰ τοῦ διαβόλου ἐκεῖνος ὁποῦ προσεύχεται νοερώς μὲν, ἀδιαλείπτως δὲ εἰς τὸν Χριστὸν μὲ καθαρὰν τὴν συνείδησίν του, ἥτοι λέγει μὲν μὲ τὴν διάνοιάν του τὸ «Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, Υἱὲ καὶ Λόγε τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος, ἐλέησόν με» εἰς πᾶσάν του ἀναπνοὴν μίαν φορὰν, φυλάγοντας ἐν ταύτῳ καὶ τὴν συνείδησίν του καθαρὰν μὲ τὴν ἀποχὴν παντὸς κακοῦ καὶ μὲ τὴν πρᾶξιν πάσης ἄλλης ἀρετῆς, τὸ κατὰ δύναμιν, ἀπὸ δὲ τὰ βάθη τῆς καρδίας του λέγει ταύτην τὴν εὐχὴν μέχρι πόνου, ἥτοι ἕως ὅπου τὴν πονέσῃ ἔσω του ἐκεῖ ὁποῦ μελετᾶται αὕτη ἡ εὐχή καὶ ἔπειτα παραιτεῖται μὲν τὴν καρδιακὴν βίαν τῆς εὐχῆς, ἀρχίζει δὲ πάλιν τὴν ἀναπαυτικὴν εὐχὴν, ἕως ὅπου τὴν ἀναλάβῃ ἔσωθεν ἐκεῖνο τὸ μέρος τοῦ ἑαυτοῦ του, τὸ ὁποῖον ἐπόνεσεν ἐκ τῆς βιαίας προσευχῆς. ἀφοῦ δὲ ἀναλάβῃ, ἀρχίζει πάλιν τὴν ἀπὸ τὰ βάθη του καρδιακὴν εὐχὴν φυλάγοντας ἐπὶ ζωῆς του τοῦτον τὸν ὅρον τῆς προσευχῆς εἰς τὸν ἑαυτὸν του.

Εὐλόγησον πάτερ

έλεις, ὦ Μοναχέ (πρὸς σέ γὰρ ὡς ἐσταυρωμένον ἐκ τοῦ κόσμου, κατὰ τὸ «ἐμοὶ κόσμος ἐσταύρωται καὶ γὰρ τῷ κόσμῳ», ἀποβλέπει μᾶλλον ὁ σκοπὸς τῆς παρουσίας βίβλου παρὰ εἰς τὸν κοσμικόν), θέλεις, λέγω, ὦ μοναχέ, νὰ γευθῇς τὴν χρηστότητα τοῦ Κυρίου εἰς τὸν ἑαυτὸν σου; Ἦτοι θέλεις νὰ ρέῃ ἡ χρηστότης καὶ ἡ γλυκύτης τοῦ Κυρίου εἰς τὴν ψυχὴν σου καὶ νὰ γλυκανθῇ ἀπὸ ταύτην ἡ ψυχὴ σου; Προσεύχου νοερῶς μὲν καὶ ἀδιαλείπτως πρὸς τὸν Χριστὸν σου, ἀπὸ δὲ τὰ βάθη τῆς καρδίας σου μέχρι πόνου.

Θέλεις, ὦ μοναχέ, νὰ γευθῇ ἡ καρδιά σου τὸ νέκταρ τοῦ Κυρίου σου ἔτι ζωντός σου; Προσεύχου νοερῶς μὲν καὶ ἀδιαλείπτως πρὸς τὸν Χριστὸν σου, ἀπὸ δὲ τὰ βάθη τῆς καρδίας σου μέχρι πόνου.

Θέλεις, ὦ μοναχέ, νὰ ἰδῇς ὡς ἐν ἐσόπτρῳ δι' ἀποκαλύψεως θείας τὴν ὡραιότητα καὶ τὴν θεϊαν εὐγένειαν τῆς ψυχῆς σου; Προσεύχου νοερῶς μὲν καὶ ἀδιαλείπτως πρὸς τὸν Χριστὸν σου, ἀπὸ καρδίας δὲ μέχρι πόνου.

Θέλεις, ὦ μοναχέ, νὰ φωτισθοῦν τῆς διανοίας σου τὰ ὄμματα ἢ μᾶλλον εἰπεῖν, θέλεις νὰ ἀνοιχθοῦν τὰ ὄμματα τῆς ψυχῆς σου, δι' ὧν θέλεις ἰδῇ, ἃ ὀφθαλμοὶ οὐκ εἶδε; Προσεύχου νοερῶς μὲν καὶ ἀδιαλείπτως πρὸς τὸν Χριστὸν σου, ἀπὸ καρδίας δὲ μέχρι πόνου.

Θέλεις, ὦ μοναχέ, νὰ ἀκούσῃς ἐκεῖνα ὅπου ὥτιον δὲν τὰ ἤκουσε; Προσεύχου νοερῶς μὲν καὶ ἀδιαλείπτως πρὸς τὸν Χριστὸν σου, ἀπὸ καρδίας δὲ μέχρι πόνου.

Θέλεις, ὦ μοναχέ, νὰ καταλάβῃς ἐκεῖνα τὰ ἀπόρητα, τὰ οὐράνια καὶ τὰ ἀκατανόητα τῆς οὐρανίου Βασιλείας, ὅπου μᾶς ὑπόσχεται ὁ Χριστὸς εἰς τὸ Ἅγιόν Του Εὐαγγέλιον. Ταῦτα, λέγω, θέλεις νὰ τὰ καταλάβῃς παραμικρὸν ἐμπράκτως τί λογῆς εἶναι; Προσεύχου νοερῶς μὲν

καὶ ἀδιαλείπτως πρὸς τὸν Χριστὸν σου, ἀπὸ καρδίας δὲ μέχρι πόνου.

Θέλεις, ὦ μοναχέ, νὰ ἐνοικήσῃ εἰς τὴν ψυχὴν σου ὁ Χριστός, διὰ νὰ σοῦ δείξῃ ἐκεῖνα ὅπου δὲν τὰ γινώσκει ὁ φαινόμενος κόσμος; Προσεύχου νοερῶς μὲν πρὸς τὸν Χριστὸν σου καὶ ἀδιαλείπτως, ἀπὸ καρδίας δὲ μέχρι πόνου.

Θέλεις, ὦ μοναχέ, νὰ ἀγαπηθῇς ἀπὸ τὸν Παντοκράτορα Θεὸν καὶ Πατέρα τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ; Προσεύχου νοερῶς μὲν καὶ ἀδιαλείπτως πρὸς τὸν Χριστὸν σου, ἀπὸ καρδίας δὲ μέχρι πόνου.

Θέλεις, ὦ μοναχέ, νὰ λάβῃς τὴν αἴσθησιν τῶν οὐρανίων ἀγαθῶν εἰς τὸν ἑαυτὸν σου; Προσεύχου νοερῶς μὲν καὶ ἀδιαλείπτως πρὸς τὸν Χριστὸν σου, ἀπὸ καρδίας δὲ μέχρι πόνου.

Θέλεις, ὦ μοναχέ, νὰ γένης φίλος ἠγαπημένος μετὰ τὸν Χριστὸν σου; Προσεύχου νοερῶς μὲν καὶ ἀδιαλείπτως πρὸς τὸν Χριστὸν σου, ἀπὸ καρδίας δὲ μέχρι πόνου.

Θέλεις, ὦ μοναχέ, νὰ σὲ φρίττῃ ὁ σατανᾶς καὶ νὰ σὲ τρέμῃ, ὅταν σὲ θεωρῇ; Προσεύχου νοερῶς μὲν καὶ ἀδιαλείπτως πρὸς τὸν Χριστὸν σου, ἀπὸ καρδίας δὲ μέχρι πόνου.

Θέλεις, ὦ μοναχέ, νὰ μὴ πιασθῇς ἀπὸ τὰς κρυφὰς καὶ ὑψηλὰς παγίδας τοῦ διαβόλου; Προσεύχου νοερῶς μὲν καὶ ἀδιαλείπτως πρὸς τὸν Χριστὸν σου, ἀπὸ καρδίας δὲ μέχρι πόνου.

Θέλεις, ὦ μοναχέ, νὰ κάμῃς ἀκαίρους καὶ ἀνωφελεῖς τοῦ ἐχθροῦ σου σατανᾶ τὰς πονηρίας; Προσεύχου νοερῶς μὲν καὶ ἀδιαλείπτως πρὸς τὸν Χριστὸν σου, ἀπὸ καρδίας δὲ μέχρι πόνου.

Θέλεις, ὦ μοναχέ, νὰ δελεάζῃς πάντα σου ἐκείνον ὅπου πάντα του ἀγωνίζεται πῶς νὰ σὲ δελεάξῃ μετὰ τὴν παμ-

πονηρίαν του; Προσεύχου νοερῶς μὲν καὶ ἀδιαλείπτως πρὸς τὸν Χριστόν σου, ἀπὸ καρδίας δὲ μέχρι πόνου.

Θέλεις, ὦ μοναχέ, νὰ εὐφρανθῇς βλέποντας τὴν ἐκδίκησιν τοῦ ἐχθροῦ σου, ὅστις σοῦ ἐπλήγωσέ ποτε τὴν καρδίαν σου μὲ τὰ βέλη τῆς φάυλης ἐπιθυμίας; Προσεύχου νοερῶς μὲν καὶ ἀδιαλείπτως πρὸς τὸν Χριστόν σου, ἀπὸ καρδίας δὲ μέχρι πόνου.

Θέλεις, ὦ μοναχέ, νὰ λογχεύῃς καθ' ἐκάστην ἐκείνον ὅπου καθ' ἐκάστην σὲ λογχεύῃ; Προσεύχου νοερῶς μὲν καὶ ἀδιαλείπτως πρὸς τὸν Χριστόν σου, ἀπὸ καρδίας δὲ μέχρι πόνου.

Θέλεις, ὦ μοναχέ, νὰ σαῖτεύῃς τὸν ἄσπονδον ἐχθρόν σου, ὅπου σὲ σαῖτεται ἀοράτως ἀπὸ τὰ καταχθόνια; Προσεύχου νοερῶς μὲν καὶ ἀδιαλείπτως πρὸς τὸν Χριστόν σου, ἀπὸ καρδίας δὲ μέχρι πόνου.

Θέλεις, ὦ μοναχέ, σφοδρῶς νὰ διασείσῃς καὶ δυνατὰ νὰ διαταράξῃς τὴν δύναμιν τοῦ σατανᾶ; Προσεύχου νοερῶς μὲν καὶ ἀδιαλείπτως πρὸς τὸν Χριστόν σου, ἀπὸ καρδίας δὲ μέχρι πόνου.

Θέλεις, ὦ μοναχέ, νὰ κάμῃς γιουρούσι μέσα εἰς τὰ στρατεύματα τοῦ σατανᾶ καὶ νὰ σηκώσῃς ἐνδοξότατα τροπαια εἰς μνημόσυνόν σου αἰώνιον; Προσεύχου νοερῶς μὲν καὶ ἀδιαλείπτως πρὸς τὸν Χριστόν σου, ἀπὸ καρδίας δὲ μέχρι πόνου.

Θέλεις, ὦ μοναχέ, νὰ νικᾷ καὶ νὰ θριαμβεύῃ ἡ ψυχὴ σου κατὰ τῶν παρατάξεων πάντων τῶν πονηρῶν πνευμάτων; Προσεύχου μὲν νοερῶς καὶ ἀδιαλείπτως πρὸς τὸν Χριστόν σου, ἀπὸ καρδίας δὲ μέχρι πόνου.

Θέλεις, ὦ μοναχέ, ὅχι μόνον νὰ φαίνεσαι φοβερός, φρικτὸς καὶ λίαν τρομακτικὸς κατὰ τοῦ διαβόλου, ἀλλὰ νὰ εἶσαι τοιοῦτος τῇ ἀληθείᾳ; Προσεύχου νοερῶς μὲν καὶ ἀδιαλείπτως πρὸς τὸν Χριστόν σου, ἀπὸ καρδίας δὲ μέχρι πόνου.

Θέλεις, ὦ μοναχέ, νὰ κατακομματιασθῇ φεύγοντας ἀπὸ σοῦ ὁ δαίμων τῆς πορνείας; Προσεύχου νοερῶς μὲν καὶ ἀδιαλείπτως πρὸς τὸν Χριστόν σου, ἀπὸ καρδίας δὲ μέχρι πόνου.

Θέλεις, ὦ μοναχέ, ὅταν ἀπερνᾷς ἀνάμεσα ἀπὸ τοὺς δαίμονας νὰ τοὺς τυφλώσῃς εἰς τὰ ὄμματα, ὥσάν τυφλῶναι τινὰς μὲ τὸ κόκκινον πιπέρι τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ ἐχθροῦ σου, καὶ οὕτω νὰ διαπεράσῃς ἀβλαβὴς καὶ ἀπείρακτος ἀπὸ τούτους; Προσεύχου νοερῶς μὲν καὶ ἀδιαλείπτως πρὸς τὸν Χριστόν σου, ἀπὸ καρδίας δὲ μέχρι πόνου.

Θέλεις, ὦ μοναχέ, νὰ περιπαίξῃς τὰ πανουργήματα τοῦ διαβόλου καὶ ὡς πηλὸν πλατειῶν νὰ καταπατᾷς τὰς πανουργίας του; Προσεύχου νοερῶς μὲν καὶ ἀδιαλείπτως πρὸς τὸν Χριστόν σου, ἀπὸ καρδίας δὲ μέχρι πόνου.

Θέλεις, ὦ μοναχέ, νὰ σὲ φοβοῦνται οἱ δαίμονες, ὥσάν φοβοῦνται τὰ στρουθία τὸν αἰτὸν καὶ τὰ τετράποδα τὸν λέοντα; Προσεύχου νοερῶς μὲν καὶ ἀδιαλείπτως πρὸς τὸν Χριστόν σου, ἀπὸ καρδίας δὲ μέχρι πόνου.

Θέλεις, ὦ μοναχέ, νὰ κατατροπώσῃς ριζηδὸν τὸν νοητὸν καὶ ἀόρατον πονηρὸν Ἀμαλήκ, τοῦτέστι τὸν διάβολον, καὶ νὰ τὸν ἐξολοθρεύσῃς; Προσεύχου νοερῶς μὲν καὶ ἀδιαλείπτως πρὸς τὸν Χριστόν σου, ἀπὸ καρδίας δὲ μέχρι πόνου.

Θέλεις, ὦ μοναχέ, νὰ ἀποκτήσῃς τὸν Χριστόν εἰς τὴν καρδίαν σου καὶ νὰ τὸν ἰδῇς διὰ θείας τινὸς ἐκστάσεως καὶ θεωρίας κατὰ τὸ δυνατόν σοι; Προσεύχου νοερῶς μὲν καὶ ἀδιαλείπτως εἰς τὸν Χριστόν σου, ἀπὸ καρδίας δὲ μέχρι πόνου.

Θέλεις, ὦ μοναχέ, νὰ σοῦ ἀποκαλύψῃ ὁ ὑπὸ σοῦ ἀδιαλείπτως μελετώμενος καὶ ἐν σοὶ κατοικῶν Χριστός, ὁ Μονογενὴς Τίδς καὶ Λόγος τοῦ Θεοῦ, τὸν ἐπουράνιον Αὐτοῦ Πατέρα καὶ Θεόν, διὰ νὰ τὸν καταλάβῃς μυστικῶς

τῷ λόγῳ; Προσεύχου νοερῶς μὲν καὶ ἀδιαλείπτως πρὸς τὸν Χριστόν σου, ἀπὸ καρδίας δὲ μέχρι πόνου.

Θέλεις, ὦ μοναχέ, νὰ καταλάβῃς ὅτι ὁ Χριστὸς εἶναι χρηστός, πρῶτος, ἐπιεικής τε καὶ γλυκὺς εἰς τοὺς φίλους Του; Προσεύχου νοερῶς μὲν καὶ ἀδιαλείπτως πρὸς τὸν Χριστόν σου, ἀπὸ καρδίας δὲ μέχρι πόνου.

Θέλεις, ὦ μοναχέ, νὰ καταλάβῃς τί λογῆς εἶναι ἡ Βασιλεία τοῦ Χριστοῦ; Προσεύχου νοερῶς μὲν καὶ ἀδιαλείπτως πρὸς τὸν Χριστόν σου, ἀπὸ καρδίας δὲ μέχρι πόνου.

Θέλεις, ὦ μοναχέ, νὰ ἰλιγγιᾷ ὁ νοῦς σου καὶ νὰ ἐξίσταται ἡ διάνοιά σου εἰς ἐκεῖνα ὅπου βλέπουνσι μὲ τὴν Χάριν τοῦ Χριστοῦ, τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ ἡμῶν, ἥτοι θέλεις, ὦ μοναχέ, νὰ ἐξίστασαι καὶ νὰ θαυμάζῃς εἰς ἐκεῖνα ὅπου σοῦ ἀποκαλύπτει ὁ Χριστός; Προσεύχου νοερῶς μὲν καὶ ἀδιαλείπτως πρὸς τὸν Χριστόν σου, ἀπὸ καρδίας δὲ μέχρι πόνου.

Θέλεις, ὦ μοναχέ, νὰ ἰδῇς ποίαν νοητὴν Χάριν δίδει ὁ Χριστὸς εἰς τοὺς δούλους Του; Προσεύχου νοερῶς μὲν καὶ ἀδιαλείπτως πρὸς τὸν Χριστόν σου, ἀπὸ καρδίας δὲ μέχρι πόνου.

Θέλεις, ὦ μοναχέ, νὰ εὐρίσκεισαι μὲν μὲ τὸν κόσμον μαζί, νὰ τὸν μάχεσαι δὲ ἀπὸ καρδίας, δίχως νὰ σὲ ἡξεύρουνσι οἱ ἄνθρωποι πὺς τὸν μάχεσαι; Προσεύχου νοερῶς μὲν πρὸς τὸν Χριστόν σου, ἀπὸ καρδίας δὲ μέχρι πόνου.

Θέλεις, ὦ μοναχέ, νὰ εὐρίσκειται μὲν τὸ σῶμά σου εἰς τὴν γῆν μὲ τοὺς ἀνθρώπους, νὰ συναυλίζεται δὲ ἡ ψυχὴ σου εἰς τὸν οὐρανὸν μὲ τοὺς ἀγγέλους τοῦ Θεοῦ, ἥτοι νὰ Τὸν δοξολογῇ ἀσχόλαστα ὡσὰν οἱ ἄγγελοι; Προσεύχου νοερῶς μὲν καὶ ἀδιαλείπτως πρὸς τὸν Χριστόν σου, ἀπὸ καρδίας δὲ μέχρι πόνου.

Θέλεις, ὦ μοναχέ, κάτω μὲν νὰ θεωρῇς, τὰ ἄνω δὲ

νὰ συλλογίζεσαι; Προσεύχου νοερῶς μὲν καὶ ἀδιαλείπτως πρὸς τὸν Χριστόν σου, ἀπὸ καρδίας δὲ μέχρι πόνου.

Θέλεις, ὦ μοναχέ, νὰ περιπατῇς ἀνάμεσα εἰς τὰς παγίδας τοῦ διαβόλου καὶ νὰ μὴ πιάνεσαι ἀπὸ ταύτας, ὡσὰν δὲν πιάνεται τὸ πουλίον, ὅπου πετᾷ εἰς τὸν ἀέρα ἀπὸ τοὺς βρόγχους, ὅπου τοῦ σταίνεις ἐσὺ ἐπάνω εἰς τὴν γῆν; Προσεύχου νοερῶς μὲν καὶ ἀδιαλείπτως πρὸς τὸν Χριστόν σου, ἀπὸ καρδίας δὲ μέχρι πόνου.

Θέλεις, ὦ μοναχέ, νὰ ζαλίζῃς τὰ μυαλὰ καὶ τὰς φρένας τῶν δαιμόνων, ὡσὰν ζαλίζει τὰς μελίσσας ὁ καπνός; Προσεύχου νοερῶς μὲν καὶ ἀδιαλείπτως πρὸς τὸν Χριστόν σου, ἀπὸ καρδίας δὲ μέχρι πόνου.

Θέλεις, ὦ μοναχέ, νὰ κάμῃς εἰς τὸν ἀόρατον ἐχθρόν σου καρτέρι φοβερόν καὶ ἀνέλπιστον; Προσεύχου νοερῶς μὲν καὶ ἀδιαλείπτως τῷ Κυρίῳ, ἀπὸ καρδίας δὲ μέχρι πόνου.

Θέλεις, ὦ μοναχέ, νὰ διασκορπίσῃς παρὰ τὸν ἄδην πᾶσαν δαιμονικὴν ἐνέργειαν καὶ νὰ κάμῃς τοὺς διαβόλους νὰ γρυλίζουν ὡσὰν οἱ χοῖροι, ὅταν τοὺς σφάζωσι, μαστιζόμενοι ἀοράτως ἀπὸ τὴν δύναμιν τῆς προσευχῆς σου; Προσεύχου νοερῶς μὲν καὶ ἀδιαλείπτως τῷ Κυρίῳ, ἀπὸ καρδίας δὲ μέχρι πόνου.

Θέλεις, ὦ μοναχέ, νὰ κάμῃ ἀνάπαυσιν καὶ κατοικίαν εἰς τὴν καρδίαν σου τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ, διὰ νὰ πλεύσῃ τὸ κατευόδιον καὶ ἀκινδύνως τὸ πλοῖον τῆς ψυχῆς σου μὲ τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ; Προσεύχου νοερῶς μὲν καὶ ἀδιαλείπτως τῷ Κυρίῳ, ἀπὸ καρδίας δὲ μέχρι πόνου.

Θέλεις, ὦ μοναχέ, νὰ εἶσαι τῇ ἀληθείᾳ δαῦλος τοῦ Χριστοῦ, κατὰ τὴν ὑπόσχεσίν σου, καὶ νὰ σὲ παρηγορῇ ἀοράτως εἰς τοὺς πειρασμούς σου ὁ Χριστός σου ὡς φίλον Του γνήσιον; Προσεύχου νοερῶς μὲν καὶ ἀδιαλείπτως τῷ Κυρίῳ, ἀπὸ καρδίας δὲ μέχρι πόνου.

Θέλεις, ὦ μοναχέ, ἐκεῖνα ὅπου ἀκούεις εἰς τὴν Ἀ-

γίαν Γραφήν διὰ τὸν Παράδεισον καὶ διὰ τὴν κόλασιν νὰ τὰ καταλάβῃς μόνος σου, δι' ἀποκαλύψεως θείας; Προσεύχου νοερῶς μὲν καὶ ἀδιαλείπτως πρὸς τὸν Χριστόν σου, ἀπὸ καρδίας δὲ μέχρι πόνου.

Θέλεις, ὦ μοναχέ, νὰ καταλάβῃς πῶς ὁ ἄνθρωπος, ἐὰν φυλάξῃ ἐκεῖνα ὅπου μᾶς παραγγέλλει ὁ Χριστός, γίνεται νοητὸς Παράδεισος, ἐὰν δὲ δὲν τὰ φυλάξῃ γίνεται νοητὴ κόλασις; Προσεύχου νοερῶς μὲν καὶ ἀδιαλείπτως πρὸς τὸν Χριστόν σου, ἀπὸ καρδίας δὲ μέχρι πόνου.

Θέλεις, ὦ μοναχέ, νὰ ἰδῇς εἰς τὸν ἑαυτόν σου ἐκεῖνα ὅπου εὐρίσκονται γεγραμμένα εἰς τὴν Ἀγίαν Γραφήν καὶ νὰ καταλάβῃς μὲ ἀνερμήνευτον λόγον ἐκεῖνα ὅπου δὲν ἠμύπορεσαν νὰ μᾶς τὰ παραδώσουν διὰ τοῦ καλάμου οἱ διδάσκαλοι τῆς Ἐκκλησίας διὰ τὸ δυσνόητον καὶ ὑψηλόν; Προσεύχου νοερῶς μὲν καὶ ἀδιαλείπτως πρὸς τὸν Χριστόν σου, ἀπὸ καρδίας δὲ μέχρι πόνου.

Θέλεις, ὦ μοναχέ, νὰ ἰδῇς ἐὰν ἔλαβες Πνεῦμα Ἅγιον εἰς τὴν ψυχὴν σου καὶ νὰ πληροφορηθῇς ἐὰν ἐγράφη τὸ ὄνομά σου εἰς τὴν βίβλον τῆς ζωῆς; Προσεύχου νοερῶς μὲν καὶ ἀδιαλείπτως πρὸς τὸν Χριστόν σου, ἀπὸ καρδίας δὲ μέχρι πόνου.

Θέλεις, ὦ μοναχέ, νὰ σταυρωθῇ ὁ Χριστὸς εἰς τὴν καρδίαν σου, διὰ νὰ σὲ μάθῃ πῶς νὰ σταυρώνεσαι ἐσὺ ἀπὸ τὸν κόσμον καὶ ὁ κόσμος ἀπὸ ἐσένα, κατὰ τὸν θεῖον Παῦλον, ὅπου λέγει· «ἐμοὶ κόσμος ἐσταύρωται, καὶ γὰρ τῷ κόσμῳ»; Προσεύχου νοερῶς μὲν καὶ ἀδιαλείπτως πρὸς τὸν Χριστόν σου, ἀπὸ καρδίας δὲ μέχρι πόνου.

Θέλεις, ὦ μοναχέ, νὰ σὲ φυλάττῃ ἡ Χάρις τοῦ Κυρίου «ἀπὸ παντὸς πράγματος ἐν σκότει διαπορευομένου» καὶ νὰ σὲ δορυφοροῦν ἀοράτως ὁλόλευκοι ὡσεὶ χιῶν οὐράνιοι ἄγγελοι; Προσεύχου νοερῶς μὲν καὶ ἀδιαλείπτως πρὸς τὸν Χριστόν σου, ἀπὸ καρδίας δὲ μέχρι πόνου.

Θέλεις, ὦ μοναχέ, νὰ ἀκούσῃς μὲ τὰ ὦτα τῆς ψυχῆς

σου οὐράνιαις δοξολογίαις καὶ νὰ καταλάβῃς μὲ τὴν προᾶξιν, τρόπον τινά, ὀλίγον τι, πῶς θέλεις δοξολογήσῃς τὸν οὐράνιον ποιητὴν σου, ὅταν ἀξιωθῇς τῆς Βασιλείας Του; Προσεύχου νοερῶς μὲν καὶ ἀδιαλείπτως πρὸς τὸν Χριστόν σου, ἀπὸ καρδίας δὲ μέχρι πόνου.

Θέλεις, ὦ μοναχέ, νὰ καταλάβῃς τί λογῆς εἶναι τὸ οὐράνιον μάννα, ἥτοι ποίας ἀρρήτου καὶ πάνυ γλυκυτάτης γεύσεως εἶναι ὁ Χριστός, ὁ Κύριος τῆς δόξης; Προσεύχου νοερῶς μὲν καὶ ἀδιαλείπτως πρὸς τὸν Χριστόν σου, ἀπὸ καρδίας δὲ μέχρι πόνου.

Θέλεις, ὦ μοναχέ, νὰ καταλάβῃς πῶς λάμπουσιν οἱ Ἅγιοι εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ τί λογῆς εἶναι τὰ φορέματά τους; Προσεύχου νοερῶς μὲν καὶ ἀδιαλείπτως πρὸς τὸν Χριστόν σου, ἀπὸ καρδίας δὲ μέχρι πόνου.

Θέλεις, ὦ μοναχέ, νὰ καταλάβῃς τί λογῆς εἶναι τὰ νοητὰ σκηνώματα τῶν Ἀγίων τοῦ Θεοῦ καὶ πῶς χορταίνουσιν οἱ Ἅγιοι ἀπὸ τὴν δόξαν τοῦ Κυρίου; Προσεύχου νοερῶς μὲν πρὸς τὸν Χριστόν σου, ἀπὸ καρδίας δὲ μέχρι πόνου.

Θέλεις, ὦ μοναχέ, ἐσὺ ὁ ἴδιος νὰ γένῃς νοητὸς Παράδεισος τοῦ Κυρίου, ἥτοι ὅσα καλὰ ἔχει ὁ Παράδεισος θέλεις νὰ τὰ ἰδῇς εἰς τὸν ἑαυτόν σου ἐν ριπῇ ὀφθαλμοῦ μὲ ἀνερμήνευτον τρόπον, τουτέστι θέλεις, ὦ μοναχέ, νὰ γένῃς ναὸς Θεοῦ ζῶντος καὶ νὰ καταλάβῃς πῶς ἐγίνες τῇ ἀληθείᾳ τέτοιος; Προσεύχου νοερῶς μὲν καὶ ἀδιαλείπτως πρὸς τὸν Χριστόν σου, ἀπὸ καρδίας δὲ μέχρι πόνου.

Θέλεις, ὦ μοναχέ, νὰ ἰδῇς δι' ἀποκαλύψεως θείας, τί λογῆς εἶναι αὕτη καθ' ἑαυτὴν ἡ ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου καὶ νὰ ἐξίστασαι θαυμάζοντας τὴν σοφίαν τοῦ Θεοῦ, ὅπου ἔδειξεν εἰς ταύτην τὴν ψυχὴν; Προσεύχου νοερῶς μὲν καὶ ἀδιαλείπτως εἰς τὸν Χριστόν σου, ἀπὸ καρδίας δὲ μέχρι πόνου.

Θέλεις, ὦ μοναχέ, νὰ βρῶνται ἐκ τῆς καρδίας σου ὡ-

σάν από πηγήν οἱ ποταμοὶ τοῦ ζῶντος ὕδατος, ἤτοι τὰ θεῖα λόγια καὶ τὰ πνευματικὰ νοήματα; Προσεύχου νοερῶς μὲν καὶ ἀδιαλείπτως εἰς τὸν Χριστόν σου, ἀπὸ καρδίας δὲ μέχρι πόνου.

Θέλεις, ὦ μοναχέ, νὰ καταλάβῃς ὅτι ἔπιεν ἡ ψυχὴ σου ἀπὸ ἐκεῖνο τὸ ζωντανὸν νερὸν μὲ τὸ ὅποιον ποτίζει ὁ Χριστὸς ἐκείνους ὁποῦ Τὸν ἀγαποῦν καὶ φυλάγουν τὰς ἐντολάς Του πρὸς ἀρραβῶνα τῆς θείας Του Βασιλείας; Προσεύχου νοερῶς μὲν καὶ ἀδιαλείπτως πρὸς τὸν Χριστόν σου, ἀπὸ καρδίας δὲ μέχρι πόνου.

Θέλεις, ὦ μοναχέ, νὰ σοῦ φανοῦν εἰς τὸν λάρυγγά σου, ὁμοίως καὶ εἰς τὴν γλῶσσάν σου, τὰ λόγια τῆς Ἀγίας Γραφῆς τοῦ μέλιτος γλυκύτερα, κατὰ τὸν προφητάνατα ὁποῦ λέγει· «ὥς γλυκέα τῷ λάρυγγί μου τὰ λόγιά σου, ὑπὲρ μέλι τῷ στόματί μου»; Προσεύχου ἀπερισπάστως, νοερῶς καὶ ἀδιαλείπτως εἰς τὸν Χριστόν σου, ἀπὸ καρδίας δὲ μέχρι πόνου.

Θέλεις, ὦ μοναχέ, νὰ κατατρυφᾷς τῆς χρηστότητος τοῦ Κυρίου καὶ νὰ γευθῇ ἡ ψυχὴ σου τὴν Χάριν, ὁποῦ ἔχουσιν αἱ τοῦ Χριστοῦ ἅγιοι ἐντολαί; Προσεύχου νοερῶς μὲν καὶ ἀδιαλείπτως εἰς τὸν Χριστόν σου, ἀπὸ καρδίας δὲ μέχρι πόνου.

Θέλεις, ὦ μοναχέ, νὰ γένῃς σκεῦος ἐκλεκτότατον τῆς Χάριτος τοῦ Χριστοῦ, ἤτοι δοχεῖον τοῦ Ἀγίου Πνεύματος, καὶ νὰ καταλάβῃς ὅτι ἔγινες τῇ ἀληθείᾳ τέτοιος; Προσεύχου νοερῶς μὲν καὶ ἀδιαλείπτως εἰς τὸν Χριστόν σου, ἀπὸ καρδίας δὲ μέχρι πόνου.

Θέλεις, ὦ μοναχέ, νὰ γένῃς μήτηρ καὶ ἀδελφὸς τοῦ Χριστοῦ, ὁποῦ λέγει· «μήτηρ μου καὶ ἀδελφοί μου οὗτοί εἰσιν, οἱ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ ἀκούοντες καὶ ποιῶντες αὐτόν», ἤτοι θέλεις, ὦ μοναχέ, νὰ κατοικήσῃ εἰς τὴν καρδίαν σου ὁ Χριστὸς ὄχι σωματικῶς, ἀλλὰ πνευματικῶς καὶ νὰ σὲ ἔχη ὥσάν μητέρα Του καὶ ἀδελφόν Του αὐτὸς ὁ Χρι-

στὸς; Ἔτι δὲ θέλεις, ὦ μοναχέ, νὰ καταλάβῃς ὅτι ἔγινες μήτηρ καὶ ἀδελφὸς τοῦ Χριστοῦ; Προσεύχου νοερῶς μὲν καὶ ἀδιαλείπτως πρὸς τὸν Χριστόν σου, ἀπὸ καρδίας δὲ μέχρι πόνου.

Θέλεις, ὦ μοναχέ, νὰ εἶσαι τῇ ἀληθείᾳ μοναχός, κατὰ τὴν ἐπωνυμίαν σου; Μοναχὰ τὸν Χριστὸν ἀγάπα ἀπὸ καρδίας. Λέγομεν· προσεύχου ἀπὸ καρδίας πάντοτε πρὸς τὸν Χριστόν σου.

Θέλεις, ὦ μοναχέ, νὰ εἰσέλθῃς εἰς τὸ θησαυροφυλάκιον τοῦ Χριστοῦ, ἐνθα ὑπάρχουσιν ἐκεῖνα ὁποῦ δὲν ἐρμηνεύονται ἀπὸ ἀνθρώπινα λόγια καὶ νὰ ἰδῇς ἐκεῖ ἐκεῖνα ὁποῦ ἀπορεῖ πᾶσα γλῶσσα, ὁποῦ θέλει νὰ τὰ διηγηθῇ; Προσεύχου νοερῶς μὲν καὶ ἀδιαλείπτως εἰς τὸν Χριστόν σου, ἀπὸ καρδίας δὲ μέχρι πόνου.

Θέλεις, ὦ μοναχέ, νὰ σοῦ δείξῃ ὁ Χριστὸς τὰ μυστικά τῆς θείας Του Βασιλείας, τὰ ὁποῖα ἱλιγγιᾷ ἅπας νοῦς, ὁποῦ θελήσῃ νὰ τὰ στοχασθῇ; Προσεύχου νοερῶς μὲν καὶ ἀδιαλείπτως εἰς τὸν Χριστόν σου, ἀπὸ καρδίας δὲ μέχρι πόνου.

Θέλεις, ὦ μοναχέ, ὁ πανταχοῦ παρὼν Χριστὸς, ὁ ἀληθινὸς Θεὸς ἡμῶν, ὁ μελετώμενος ἀδιαλείπτως ὑπὸ σοῦ, νὰ σὲ παρηγορῇ παραδόξως εἰς πᾶσαν σου θλίψιν καὶ νὰ σὲ ἐπισκεφθῇ ἱλαρῶς καὶ εὐμενῶς ἡ Χάρις Του; Προσεύχου νοερῶς μὲν καὶ ἀδιαλείπτως εἰς τὸν Χριστόν σου, ἀπὸ καρδίας δὲ μέχρι πόνου.

Θέλεις, ὦ μοναχέ, νὰ καταλάβῃς μὲ τὸ ἔργον ὅτι αὐτὴ ἡ πνευματικὴ ἐργασία τῆς νοερᾶς καὶ τῆς καρδιακῆς σου προσευχῆς εἶναι ἡ κορωνὶς πασῶν τῶν ἀρετῶν καὶ ἡ πλέον μεγαλυτέρα δύναμις εἰς τὴν ψυχὴν σου καὶ ὅτι δίχως ταύτην δὲν ἀξιώνεται τις νὰ ἰδῇ ἀόρατα καὶ πνευματικὰ πράγματα; Προσεύχου νοερῶς μὲν καὶ ἀδιαλείπτως πρὸς τὸν Χριστόν σου, ἀπὸ καρδίας δὲ μέχρι πόνου.

Θέλεις, ὦ μοναχέ, νὰ διαλυθῇ ὡσεὶ καπνὸς πᾶς πο-

νηρὸς λογισμὸς ἀπὸ σοῦ καὶ νὰ κατατροπωθοῦν ἀπὸ τὴν κίνησιν ταύτης τῆς πνευματικῆς σου ἐργασίας ὁλόκληραι δαιμονικαὶ φάλαγγες; Προσεύχου νοερῶς μὲν καὶ ἀδιαλείπτως πρὸς τὸν Χριστὸν σου, ἀπὸ καρδίας δὲ μέχρι πόνου.

Θέλεις, ὦ μοναχέ, νὰ σὲ μάχωνται οἱ δαίμονες περισσότερον ἀπὸ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους, ὅμως νὰ μὴν ἔχωσιν κατὰ σοῦ οὐδαμῶς οὐδεμίαν ἰσχὺν καὶ δύναμιν, ἀλλὰ νὰ λογισθοῦν ἐνώπιον τῆς θείας σου ταύτης ἐργασίας τὰ βέλη αὐτῶν ὡς μικροῦ παιδίου βέλη; Προσεύχου νοερῶς μὲν καὶ ἀδιαλείπτως εἰς τὸν Χριστὸν σου, ἀπὸ καρδίας δὲ μέχρι πόνου.

Θέλεις, ὦ μοναχέ, νὰ διαλύης ὥσει ἀράχνην τὰς τέχνας τοῦ σατανᾶ καὶ νὰ περιπαίξης ὡς ἀνδράποδα τοὺς ὑπηρέτας τοῦ σατανᾶ, λέγομεν τοὺς δαίμονας; Προσεύχου νοερῶς μὲν καὶ ἀδιαλείπτως εἰς τὸν Χριστὸν σου, ἀπὸ καρδίας δὲ μέχρι πόνου καὶ ἀτονίας.

Θέλεις, ὦ μοναχέ, νὰ ἀτονίσης τὴν δύναμιν ἐκείνων ὁποῦ ἀγωνίζονται πάντα τοὺς πῶς νὰ ἀτονίσουν τὴν δύναμιν τῆς ψυχῆς σου καὶ νὰ καταισχύνῃς ἐκείνους ὁποῦ σπουδάζουσι πῶς νὰ εὐρεθῇς κατησχυμένος ἐνώπιον πάντων τῶν οὐρανίων, τῶν ἐπιγείων καὶ τῶν καταχθονίων ποιημάτων; Προσεύχου νοερῶς μὲν καὶ ἀδιαλείπτως εἰς τὸν Χριστὸν σου, ἀπὸ καρδίας δὲ μέχρι πόνου.

Θέλεις, ὦ μοναχέ, νὰ κρύβωνται ἀπὸ σοῦ οἱ δαίμονες, ὅταν σὲ συναπαντοῦν, ἕως ὁποῦ νὰ περάσῃς, φοβούμενοι τὴν ἐνοικοῦσαν ἐν σοὶ Χάριν τοῦ Κυρίου; Προσεύχου νοερῶς μὲν καὶ ἀδιαλείπτως εἰς τὸν Χριστὸν σου, ἀπὸ καρδίας δὲ μέχρι πόνου.

Θέλεις, ὦ μοναχέ, ὅταν εἰσέρχεσαι ἑξαφνα καὶ παρ' ἐλπίδα εἰς τὸ μέσον τῆς σατανικῆς συναγωγῆς, ὁποῦ εἶναι συναγμένοι οἱ ἑξαρχοὶ τῶν δαιμόνων, τόσον σφοδρῶς νὰ τοὺς ραβδίσης μὲ τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου, ὥστε ὁποῦ μὴ δυ-

νάμενοι νὰ ὑπομένουν μὲ σιωπὴν τὴν δριμύτητα τῶν πόνων οὗτοι οἱ ἑξαρχοὶ τῶν δαιμόνων νὰ κάμουν μέγαν κοπετὸν καὶ ἄμετρον θρήνον ὀδυρόμενοι τὴν συμφορὰν τοὺς· θέλεις, λέγω, τοῦτο νὰ γένη ἀπαραιτήτως οὕτως εἰς τοὺς δαίμονας, τοὺς ἐχθροὺς σου; Προσεύχου νοερῶς μὲν καὶ ἀδιαλείπτως εἰς τὸν Χριστὸν σου, ἀπὸ καρδίας δὲ μέχρι πόνου.

Θέλεις, ὦ μοναχέ, ὅταν διέρχεσαι ἀπὸ τὰ καραούλια τῶν δαιμόνων (ἤτοι ἀπὸ ἐκεῖ ὁποῦ νικοῦν ἐν εὐκολίᾳ οἱ δαίμονες καὶ ὁποῦ σταίνουσιν οὗτοι πολλὸτάτα τρόπαια), θέλεις, λέγω, ἐκεῖ νὰ στήσῃς ἐσὺ ἐδικὰ σου τρόπαια καὶ λαμπρότατα νικητήρια; Προσεύχου νοερῶς μὲν καὶ ἀδιαλείπτως καὶ ἀπερισπάστως εἰς τὸν Χριστὸν σου, ἀπὸ καρδίας δὲ μέχρι πόνου καὶ ἀτονίας.

Θέλεις, ὦ μοναχέ, νὰ κόψῃς (νοητῶς νόει τὰ λεγόμενα) εἰς λεπτότατα μέρη τοὺς ἀοράτους καὶ μὴ φαινόμενους σου ἐχθροὺς μὲ τὴν δίστομον καὶ πολλὰ κοπτερὰν μάχαιραν, ὃ ἐστὶ μὲ τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ; Προσεύχου νοερῶς μὲν καὶ ἀδιαλείπτως εἰς τὸν Χριστὸν σου, ἀπὸ καρδίας δὲ μέχρι πόνου.

Θέλεις, ὦ μοναχέ, νὰ τοξεύσῃς μὲ τὰ πνευματικὰ σου βέλη τὴν καρδίαν τοῦ ἑωσφόρου καὶ νὰ ρίψῃς φοβεροὺς κεραυνοὺς εἰς τὰ στρατεύματα τοῦ ἀχάρου ἄδου; Προσεύχου νοερῶς μὲν καὶ ἀδιαλείπτως εἰς τὸν Χριστὸν σου, ἀπὸ καρδίας δὲ μέχρι πόνου.

Θέλεις, ὦ μοναχέ, νὰ βάλῃς καυστικὴν στίαν εἰς τὰ σπίτια τοῦ διαβόλου, τὰ ὁποῖα ἀνάπτουσιν ὡς φρύγανα ἀπὸ τὸν θυμὸν τοῦ Κυρίου; Προσεύχου νοερῶς μὲν καὶ ἀδιαλείπτως εἰς τὸν Χριστὸν σου, ἀπὸ καρδίας δὲ μέχρι πόνου καὶ ἀτονίας.

Θέλεις, ὦ μοναχέ, νὰ σὲ φοβοῦνται οἱ δαίμονες ὡς γενναῖον καὶ ὡς ὀνομαστὸν στρατιώτην τοῦ ἐπουρανίου Βασιλέως; Προσεύχου νοερῶς μὲν καὶ ἀδιαλείπτως πρὸς τὸν Χριστὸν σου, ἀπὸ καρδίας δὲ μέχρι πόνου.

Θέλεις, ὦ μοναχέ, νὰ ἐβγάλης ἀπὸ τοὺς κόλπους τοῦ ἁδου ψυχὴν κολασμένην μὲ τὴν δέησίν σου; Προσεύχου νοερῶς μὲν καὶ ἀδιαλείπτως πρὸς τὸν Χριστόν σου, ἀπὸ καρδίας δὲ μέχρι πόνου.

Θέλεις, ὦ μοναχέ, νὰ χύνωνται ὡσὰν ρυάκια ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν σου τὰ δάκρυα διὰ τὸν Χριστόν σου καὶ νὰ ἀνάπτουν τὰ σπλάγχνα σου ἀπὸ τὴν ἀγάπην τοῦ Χριστοῦ σου, διὰ τὸ ὅποιον νὰ ὠρύεσαι ἀπὸ καρδίας πρὸς Αὐτὸν τὸν Χριστόν σου, κατὰ τὸν λόγον τοῦ προφητάννακτος, ὁποῦ λέγει· «ὠρυόμην ἀπὸ στεναγμοῦ τῆς καρδίας μου»; Προσεύχου νοερῶς μὲν καὶ ἀδιαλείπτως εἰς τὸν Χριστόν σου, ἀπὸ καρδίας δὲ μέχρι πόνου καὶ ἀτονίας.

Θέλεις, ὦ μοναχέ, νὰ μὴ λείψῃ τὸ χαροποιὸν πένθος ἐκ τῆς καρδίας σου καὶ τὰ ψυχοσωστικὰ δάκρυα ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν σου, τὰ ὅποια ἀσπρίζουσι τὸ φῶρεμα τῆς ψυχῆς σου μᾶλλον τῆς χιόνος; Προσεύχου νοερῶς μὲν καὶ ἀδιαλείπτως εἰς τὸν Χριστόν σου, ἀπὸ καρδίας δὲ μέχρι πόνου.

Θέλεις, ὦ μοναχέ, ὅπου καὶ ἂν εὗρίσκεσαι καὶ ὅπου καὶ ἂν κατοικῇς, νὰ εἰρηνεύῃ ὁ λογισμὸς σου περὶ τῶν ψυχικῶν σου καὶ νὰ μὴ σὲ πειράζῃ ἡ συνείδησίς σου περὶ τῆς ἀκολουθίας σου; Προσεύχου νοερῶς μὲν καὶ ἀδιαλείπτως πρὸς τὸν Χριστόν σου, ἀπὸ καρδίας δὲ μέχρι πόνου.

Θέλεις, ὦ μοναχέ, νὰ σὲ ἐνθυμᾶται πάντοτε ὁ Θεὸς καὶ νὰ σὲ φυλάγῃ μὲ τὴν ἀόρατον παρεμβολὴν τῶν ἁγίων Του ἀγγέλων; Προσεύχου νοερῶς μὲν καὶ πάντοτε εἰς τὸν Χριστόν σου, ἀπὸ καρδίας δὲ μέχρι πόνου καὶ ἀτονίας.

Θέλεις, ὦ μοναχέ, ἀπὸ ἐκεῖ ὅπου εἶσαι σκότος, ἦτοι ἀπὸ ἐκεῖ ὅπου εἶναι μακριὰ ἡ ψυχὴ σου ἀπὸ τὴν παρηγορίαν τοῦ Θεοῦ, νὰ γένῃς εὐθύς φῶς, ἦτοι νὰ ἰδῇς ἐν τῷ ἅμα, δίχως ἀναβολὴν καιροῦ, τὴν παρηγορίαν τοῦ Θεοῦ εἰς τὸν ἑαυτόν σου; Προσεύχου νοερῶς μὲν καὶ ἀδιαλείπτως εἰς τὸν Χριστόν σου, ἀπὸ καρδίας δὲ μέχρι πόνου.

Θέλεις, ὦ μοναχέ, νὰ περιπολεύῃ ἡ διάνοιά σου εἰς τὰ ἀόρατα, εἰς τὰ θεῖα, εἰς τὰ οὐράνια καὶ εἰς τὰ πνευματικά; Προσεύχου νοερῶς μὲν καὶ ἀδιαλείπτως τῷ Χριστῷ σου, ἀπὸ καρδίας δὲ μέχρι πόνου.

Θέλεις, ὦ μοναχέ, ὅχι τὸ κορμί σου αἰσθητῶς, ἀλλὰ αὐτὴ ἡ ψυχὴ σου ἐν ἐκστάσει νὰ ψάλλῃ τὸ «Χριστὸς ἀνέστη» εἰς σημεῖον πὼς ἀνεστήθη αὐτὴ ἡ ψυχὴ σου ἀπὸ τῶν παθῶν τὸν τάφον μὲ τὴν Χάριν Χριστοῦ τοῦ ἐκ νεκρῶν ἀναστάντος, λέγομεν πὼς ἐγένεν ἡ ψυχὴ σου ἀπαθὴς μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ Κυρίου; Θέλεις, λέγω, ὦ μοναχέ, τοῦτο νὰ τὸ ἰδῇς οὕτω εἰς τὸν ἑαυτόν σου; Προσεύχου νοερῶς μὲν καὶ ἀδιαλείπτως πρὸς τὸν Χριστόν σου, ἀπὸ καρδίας δὲ μέχρι πόνου.

Θέλεις, ὦ μοναχέ, νὰ συνομιλῇς μὲ τὰ ἀόρατα πνεύματα ὅχι μόνον μυστικῶς πάντοτε μὲ τὴν διάνοιάν σου, ἀλλὰ καὶ πνευματικῶς ἐνίοτε νὰ συνομιλῇς μὲ ταῦτα τὰ ἀόρατα πνεύματα, λέγομεν ἡ ψυχὴ σου νὰ συνομιλῇ ἐνίοτε μὲ τὰ ἀόρατα πνεύματα, ὡσὰν συνομιλοῦν τὰ ἀόρατα πνεύματα μεταξύ των; Προσεύχου νοερῶς μὲν καὶ ἀδιαλείπτως πρὸς τὸν Χριστόν σου, ἀπὸ καρδίας δὲ μέχρι πόνου.

Θέλεις, ὦ μοναχέ, νὰ ἰδῇς μὲ τοὺς νοερούς σου ὀφθαλμοὺς τὴν Χάριν τοῦ Θεοῦ ὡσὰν ἀστραπὴ νὰ ἀστράπτῃ εἰς τὴν ψυχὴν σου, ὡσὰν θεωρεῖς καὶ τὴν αἰσθητὴν ἀστραπὴν ἀστράπτουσαν εἰς τὰ νέφη μὲ τοὺς σωματικούς σου ὀφθαλμούς; Προσεύχου νοερῶς μὲν καὶ ἀδιαλείπτως εἰς τὸν Χριστόν σου, ἀπὸ καρδίας δὲ μέχρι πόνου.

Θέλεις, ὦ μοναχέ, νὰ παρηγορηθῇ τὸ πνεῦμά σου ἀπὸ τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ καὶ νὰ μὴ δυνηθῇ κανένα αἰσθητόν, ὁρατόν, μηδὲ ἀόρατον κτίσμα νὰ σὲ χωρίσῃ ἀπὸ τὸν Χριστόν σου; Προσεύχου νοερῶς μὲν καὶ ἀδιαλείπτως εἰς τὸν Χριστόν σου, ἀπὸ καρδίας δὲ μέχρι πόνου.

Θέλεις, ὦ μοναχέ, νὰ ἰδῇς πόσον ὠραῖος εἶναι ὁ Χρι-

στός, «ὁ ὥραϊος κάλλει παρὰ πάντας τοὺς υἱοὺς τῶν ἀνθρώπων»; Προσεύχου νοερῶς μὲν καὶ ἀδιαλείπτως πρὸς τὸν Χριστὸν σου, ἀπὸ καρδίας δὲ μέχρι πόνου.

Θέλεις, ὦ μοναχέ, νὰ ἰδῇς τὴν ἀκατανόητον θείαν ὠραιότητα τῆς Παναγίας, τῆς Μητρὸς τοῦ Ἰησοῦ, τοῦ Παντοκράτορος Θεοῦ; Προσεύχου ἀπὸ καρδίας ἕως ὅπου νὰ συντριφθῇ αὕτη ἡ καρδιά σου, ἥτοι μέχρι πόνου.

Θέλεις, ὦ μοναχέ, νὰ σὲ γλυκοκοιτάξῃ ὁ Ἰησοῦς μου καὶ νὰ σὲ ἀγαπᾷ ἡ Μήτηρ τοῦ Ἰησοῦ μου καὶ νὰ σὲ παρηγορῇ ἡ Χάρις τους; Προσεύχου εἰς τὸν Χριστὸν σου μετὰ καρδίας συντετριμμένης, λέγομεν προσεύχου ἀπὸ καρδίας μέχρι πόνου.

Θέλεις, ὦ μοναχέ, νὰ σοῦ ἐμφανισθῇ ὁ Χριστὸς μου μὲ ἀνερμήνευτον λόγον καὶ νὰ σοῦ ἐμφανίσῃ τὸν ἑαυτὸν τῆς ἡ Μήτηρ τοῦ Θεοῦ, ἡ Δέσποινα τῶν ἀγγέλων, ἡ Βασίλισσα τῶν ἀρχαγγέλων, ἡ Χαρὰ τῶν Ἀγίων Πάντων, ἡ εὐπρέπεια, ὁ στολισμὸς καὶ ἡ εὐωδία τοῦ Παραδείσου; Προσεύχου νοερῶς μὲν καὶ ἀδιαλείπτως εἰς τὸν Χριστὸν σου, ἀπὸ καρδίας δὲ μέχρι πόνου.

Θέλεις, ὦ μοναχέ, νὰ ἐλκυσθῇ ἡ ψυχὴ σου ἀπὸ τὴν ὥραϊαν θεάν τοῦ Ἰησοῦ μου καὶ τῆς Πανάγνου ἐμῆς Δεσποίνης Θεοτόκου καὶ Ἀειπαρθένου Μαρίας, τῆς Θεόπαιδος καὶ τῆς Ἀνύμφου Θεονύμφου; Προσεύχου νοερῶς μὲν καὶ ἀδιαλείπτως εἰς τὸν Χριστὸν σου, ἀπὸ καρδίας δὲ μέχρι πόνου.

Θέλεις τέλος, ὦ μοναχέ, κοιτάζοντας εἰς τὴν ἁγίαν εἰκόνα τοῦ Χριστοῦ μου καὶ τῆς Παναγίας νὰ χύνωσιν οἱ ὀφθαλμοί σου θερμότατα δάκρυα; Προσεύχου νοερῶς μὲν καὶ ἀδιαλείπτως εἰς τὸν Χριστὸν σου, ἀπὸ καρδίας δὲ μέχρι πόνου. Ἀμήν.

Ὅραμα γλυκύτατον τοῦ συγγραφέως περὶ τοῦ βιβλίου τούτου, ἐὰν ἐγράφη μὲ τὴν Χάριν τοῦ Θεοῦ.

σηκώθηκά ποτε μίαν νύκτα κατὰ τὸ μεσονύκτιον νὰ ἀναγνώσω τὴν Μετάληψιν μὲ τὸ κομποσχοῖνι, διὰ νὰ πάρω καιρὸν διὰ τὴν Λειτουργίαν μετὰ τὸ «τὴν τιμιωτέραν...», ἀλλὰ μὲ τὸ νὰ εἶχα κάμει τὴν παρελθοῦσαν ἡμέραν κατὰ τὸ ἑσπέρας ὑπέρμετρον σωματικὸν κόπον, μετὰ τὸν ὁποῖον, ἐπειδὴ ἐβίασα καὶ τὴν καρδίαν μου εἰς τὴν εὐχὴν εἰς τὸ ἄκρον μέχρι πόνου, ἀτόνησα τόσον εἰς τὴν ἐξωτερικὴν κατάστασιν τοῦ ἑαυτοῦ μου, ὅσον καὶ εἰς τὴν ἐσωτερικὴν, διὰ τὸ ὁποῖον δὲν ἐδυνήθηκα μήτε νὰ δειπνήσω, ἀλλὰ ἀπεκοιμήθηκα οὕτω πως νῆστις καὶ ἀτονισμένος.

Κατὰ τὸ μεσονύκτιον λοιπόν, ὡς ἠγέρθηκα ἐκ τοῦ ὕπνου, ἀκόμη ἡ ἀτονία τῆς καρδίας καὶ τοῦ σώματός μου ἦτον νεάζουσα εἰς ἐμένα —λέγομεν, ἀκόμη τὸ στήθος μου δὲν εἶχεν ἀναλάβει ἀπὸ τοὺς πόνους, οὓς ἔλαβεν ἐκ τῆς βιαίας μου προσευχῆς, μήτε τὸ σῶμά μου εἶχε ξεκουρασθῇ ἀπὸ τὸν προλαβόντα ὑπερβάλλοντα κόπον— διὰ τοῦτο, μὴ δυνάμενος τότε νὰ στέκωμαι ὀρθος, κατὰ τὸ σῆνυθες, ἐκάθησα κάτω ἀποβλέποντας κατὰ ἀνατολὰς, καὶ ἔτι καθήμενος ἐμελετοῦσα τὴν εὐχὴν ὅχι μὲ πολλὴν βίαν, διὰ τὴν αἰτίαν, ὅπου ἐπροεῖπα, ὅχι ὅμως καὶ δίχως ἐπιστήθιον

ἐσωτερικὸν πόνον καὶ δίχως βαρεῖς ἀναστεναγμοὺς τῆς καρδίας μου. Ἀλλὰ πονῶντας ἀναστέναι συχναίως - συχναίως ἀπὸ τὸ βάθος τοῦ ἑαυτοῦ μου, ἐνθυμούμενος τὴν πολυμήχανον πονηρίαν τῶν δαιμόνων, τὴν ἐδικήν μου ἀναξιότητα καὶ ὅλα μου τὰ λοιπὰ χρεῖ, ὅπου καθ' ἑκάστην χρεωστῶ εἰς τὸν Θεὸν καὶ δὲν τὰ πληρώνω, ὡς πρέπει.

Ἀπέρασα λοιπὸν τοιοῦτοτρόπως ἕως σχεδὸν μίαν ὥραν καὶ τότε ἀπεκοιμήθηκα ἔτσι καθήμενος. Καὶ παρ' ἐνθὺς εἶδα ἐν ὁράματι κάποια μυστικά πράγματα, τὰ ὅποια μπερδεύεται ἡ γλῶσσά μου καὶ δὲν δύναμαι νὰ τὰ λαλήσω. Καὶ ἄλλα μὲν ἀπὸ ταῦτα ἔφυγαν ἀπὸ τὴν μνήμην μου, εὐθὺς ὅπου ἦλθα εἰς τὸν ἑαυτὸν μου, μὲ τὸ νὰ εἶναι λίαν ὑψηλότατα καὶ πάντῃ ἀκατανόητα. Ἀλλὰ δέ, μόνον ὅπου περιτριγυρίζει ὁ νοῦς μου εἰς αὐτὰ καὶ εἶναι τυπωμένη ἡ ἰδέα αὐτῶν εἰς τὴν διάνοιάν μου, μόνον τοῦτο, λέγω, δὲν ἔμπορεῖ ἡ γλῶσσά μου νὰ τὰ προσφέρῃ καταλεπτῶς καθαρὰ, καθὼς εἶναι ζωγραφισμένα εἰς τὴν διάνοιάν μου. Ὅμως, ὅσον φθάνει ἡ κοντή μου γνώσις καὶ ὅσον δύναται ἡ βαρβαρική μου γλῶσσα, λαλῶ καὶ λέγω.

Εἶδα λοιπὸν ἐν ὁράματι τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, τὸν μυριοπόθητον καὶ γλυκύτατον ἡμῶν ἀρχιερέα, ἐνδεδυμένον στολὴν ἀρχιερατικὴν μὲν καὶ ἱεουργοῦντα κατὰ τὴν τάξιν τῆς Ἐκκλησίας καθαρὰ, ὅμως πάλιν καὶ Αὐτὸς ὁ Χριστὸς καὶ ἡ ἀρχιερατικὴ Του στολὴ ἐφαίνονταν εἰς ἡμᾶς ὡς ἀκατανόητον τίποτε.

Ἐγὼ ὁ ἐλάχιστος καὶ ὁ γέροντάς μου ἐσυλλειτουργοῦσαμεν μαζὶ μὲ τὸν Χριστόν, ἀλλὰ ὁ Χριστὸς, Αὐτὸς ἦτον καὶ προσφέρων καὶ προσφερόμενος παραδόξως. Διότι Αὐτὸς ὁ Χριστὸς, μόνον ὅπου ἡμεῖς ἐσυλλειτουργοῦσαμεν μαζὶ Του φανερά, μόνον τοῦτο, λέγω, Αὐτὸς ἦτον καὶ ὁ λειτουργοῦμενος θαυμασίως. Ἐσυλλειτουργοῦσε δὲ μαζὶ μας καὶ κάποιος διάκονος, ὁ ὁποῖος ὅταν ἐμνημόνευε τὰ ὀνόματα τῶν Χριστιανῶν, κλίνοντας τὰ σπλάγχνα Του πρὸς οἶκτον ὁ Χριστὸς μου, μᾶλλον δὲ καὶ φανερώτατα νὰ

εἰπῶ, ὡσὰν τοῦ προφητάνακτος τὸ λόγιον, ὅπου λέγει· «κλίνων,, Κύριε, τὸ οὖς σου καὶ ἐπάκουσόν μου», κλίνοντας, λέγω, τὸ οὖς Του ὁ Χριστὸς μου πρὸς τὸ μέρος τοῦ διακόνου ἔλεγεν· «ὥς ἔχωσι καὶ οὗτοι μετ' ἐμοῦ μέρος εἰς τὴν Βασιλείαν μου». Ἀλλὰ τοῦτον τὸν διάκονον δὲν ἠμπόρεσα νὰ τὸν γνωρίσω τίς ἦτον.

Ἀπὸ δὲ τὴν συνοδίαν τοῦ γέροντός μου μερικοὶ ἦταν παρόντες εἰς τὴν Λειτουργίαν, ἀπὸ τοὺς ὁποίους δύο ἀδελφοὶ (τοὺς ὁποίους ἐγνώρισα πολλὰ καλὰ) τὰ πρόσωπά τους ἦταν ὡς πρόσωπα ἀγγέλων καὶ ἔλαμπαν ἀπὸ τὴν Χάριν τοῦ Θεοῦ. Ἀκτῖνες λαμπρόχρυσαις ἔβγαιναν ἀπὸ αὐτοῦς. Τὰ ἄρματα τους, ἦγουν τὸ σχῆμά τους, τὸ πολυσταῦρι τους καὶ ὁ σταυρὸς, ὅπου ἐκρατοῦσαν εἰς τὰς χεῖρας, ἔδειχναν ἀπὸ ἀστραπὴν λαμπρότερα, τὰ δὲ φορέματα, ὅπου ἐφοροῦσαν, δὲν δύναμαι νὰ τὰ παραστήσω μὲ λόγον, μήτε ἐὰν ἤθελα ἔχω τὰς γλώσσας τῶν ἀγγέλων. Ὅμως εἰς τὸν σάπιον μυελόν μου καὶ εἰς τὸν ἀκατάστατόν μου νοῦν εἶναι τυπωμένη ἡ ἰδέα τῆς δόξης καὶ τῆς ὡραιότητος αὐτῶν τῶν φορεμάτων των.

Ἐγὼ δέ, ὡς εἶδα ὅτι αὐτονῶν τὰ φορέματα καὶ ἡ Χάρις καὶ ἡ δόξα τοῦ προσώπου ἐξεπερνοῦσαν πάντα νοῦν καὶ πᾶσαν ἀνθρωπίνην διάνοιαν, ἐθαυμαζόμενον καὶ τοὺς εὐλαβήθηκεν ἡ ψυχὴν μου ὡς θείους ἀγγέλους καὶ φίλους τοῦ Χριστοῦ. Τὸ δὲ ἐπανωκαλύμμανον αὐτῶν ἦτον (διὰ νὰ εἰπῶ ἔτσι) πολλαπλασίως λευκότερον τῆς χιόνης.

Εἰς δὲ τὴν Λειτουργίαν ὁ γέροντάς μου ἦτον γεμᾶτος ἀπὸ ἄρρητον χαρὰν καὶ ἡ εὐφροσύνη τῆς καρδίας του ἐπλημμυροῦσεν ἕως εἰς τὸ πρόσωπον. Ἐγὼ ὅμως, ἀπὸ τὴν ἀρχὴν τῆς Λειτουργίας, μὲ τὸ νὰ ἐκινήθῃ ἡ καρδιά μου εἰς κατάνυξιν, ἔκλαια ὅλον ἓνα ἐκ τῆς χαρᾶς μου καὶ ἐκατανυγόμενον μὲ τὴν ἄμετρον ἡδύτητα τῆς ψυχῆς μου. Βλέποντας ἐμπροστά μου τὸν γλυκύν μου Ἰησοῦν, τὸν ὑπὲρ πάσης γλυκύτητος ἐπέκεινα, μᾶλλον δὲ καὶ καλλίτερα νὰ εἰπῶ, ἔκλαια χαίρων ὁμοῦ καὶ θαυμάζων, διότι ἠξιώθηκα

νὰ ἀπολαύσω τὴν γλυκυτάτην μου θέαν καὶ ἐμφάνειαν τοῦ Ἰησοῦ μου, τοῦ ἐμοῦ Δεσπότη καὶ Θεοῦ μου, τὴν ὁποίαν πρὸ πολλοῦ τὴν εἶχεν ἐπιθυμήσει ἡ ψυχὴ μου νὰ τὴν ἀπολαύσῃ καὶ ἔκαιεν ὡς φλόγα ἡ καρδιά μου, ὅταν τὴν ἐμελετοῦσα μετὰ ροῆς δακρύων.

Ὅταν καὶ τὸν ἀσπασθῇ εἰς τὸ πανάχραντον Αὐτοῦ καὶ πανακῆρατον στήθος, ἐγροίκησα ἕνδον ἐν τοῖς ἐγκάτοις μου Πνεῦμα Ἅγιον («καὶ πνεῦμα εὐθὲς ἐγκαίνισον ἐν τοῖς ἐγκάτοις μου» λέγει ὁ Δαβίδ), τὸ ὁποῖον μοῦ ἐθέριμανε τὸ πνεῦμα ὁμοῦ καὶ τὴν καρδίαν μᾶλλον καὶ μᾶλλον εἰς τὸν ἔρωτα Αὐτοῦ τοῦ Ἰησοῦ μου καὶ μὲ ἔκαμε νὰ λυώσω ταύτην τὴν ὥραν ὥσει κηρὸς ἐκ τῆς πολλῆς μου τῆς κατανύξεως, ἥτις ὡς ζῶσα πηγὴ πηδῶσα ἕνδον ἐν τῇ καρδίᾳ μου ἔκαμε τοὺς ὀφθαλμούς μου νὰ χύνωσιν γλυκύτατα ὁμοῦ καὶ πολλότατα δάκρυα ἐνώπιον τοῦ Ἰησοῦ μου, ὡσὰν δύο δροσερογλυκόρροαις βρύσαις.

Λαβὼν δὲ ἐγὼ τότε κάποιον θάρρος ἀπὸ ὅλα ταῦτα, ἄνοιξα τὸ εὐτελέστατόν μου στόμα καὶ εἶπα ὁ ταπεινὸς πρὸς τὸν Χριστόν μου οὕτω δακρυροῶντας· «Μνήσθητί μου, Κύριε, ἐν τῇ βασιλείᾳ σου».

Καὶ ἤκουσα ἀπὸ τὴν γλυκοζαχαροστάλακτον καὶ μελίρρυτον γλῶσσαν τοῦ Ἰησοῦ μου· «Ἄς γένη ὡς εἴρη· κας» (ὦ θείας! ὦ φίλης! ὦ γλυκυτάτης Σου φωνῆς! ὁ Θεὸς μοῦ ἐλάλησε τὸ παναληθέστατόν Σου στόμα, ἀψευδέστατε Χριστέ μου!). Εἶπα πάλιν ἐγὼ μετ' εὐλαβείας πρὸς τὸν Δεσπότην μου Χριστόν· «Συγχώρησόν μοι, Κύριε, νὰ λαλήσω μικρὸν ἐνώπιόν Σου ὀλίγα τινά, τὰ ὁποῖα ἀπὸ πολὺν καιρὸν ἐπιθυμοῦσα νὰ Σοῦ τὰ εἰπῶ». Καὶ μοῦ εἶπεν ὁ Σωτὴρ· «Ἀλάλει μὲ θάρρος, μηδὲν φοβούμενος».

Τότε εἶπα ἐγὼ μετὰ πολλῆς μου τῆς ταπεινώσεως καὶ συστολῆς· «Εἰπέ μοι, Κύριε, ἐκεῖνο τὸ ταπεινὸν μου βιβλίον· ῥάκιον, ὅπου ἔγραψα περὶ νοερᾶς προσευχῆς, μὲ τὴν Χάριν Σου ἐγράφη ἢ ὄχι;». Καὶ Αὐτὸς μοῦ εἶπε· «Ναί! μὲ τὴν Χάριν μου ἐγράφη». Τότε εἶπα πάλιν ἐγὼ· «Ἀπὸ ποῦ

νὰ καταλάβω, Κύριε, ὅτι ἐγράφη μὲ τὴν Χάριν Σου;». Εἶπέ μοι ὁ Σωτὴρ· «Ἀπὸ τὴν κατάνυξιν, ὅπου σοῦ ἤρχετο, ὅταν ἔγραφε». Εἶπα πάλιν ἐγὼ· «Καὶ πῶς εἶναι τοῦτο Κύριε; Διότι μερικαῖς φοραῖς, ὅταν ἔγραφα, τόση κατάνυξις μοῦ ἤρχετο, ὅπου ἔτρεχαν ποταμηδὸν τὰ δάκρυα ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν μου. Μερικαῖς φοραῖς δὲ πάλιν μοῦ ἤρχετο πολλὰ ὀλίγη κατάνυξις καὶ ἐδροσίζοντο μόνον ὀλίγον τι τὰ ὀμματοφλοῖά μου ἀπὸ ταύτην». Εἶπέ μοι ὁ Σωτὴρ· «Ὅταν γράφοντας ἐσὺ ἐπλημμυροῦσεν ἡ κατάνυξις καὶ ἐγινόςουν σύνδακρυς, τότε τὸ Πνεῦμά μου τὸ Ἅγιον ἦτον, ὅπου ἐλάλει εἰς ἐσένα. Ὅταν δὲ γράφοντας ἐκατανυγόντων ὀλίγον, τότε ἦτον ἐπίσκεψις τῆς Χαρίτος μου, ἡ ὁποία, ὅταν ἀνελαμβάνετο ἀπὸ σοῦ, ἔπαυεν εὐθὺς ἀπὸ σοῦ καὶ ἡ κατάνυξις. Διὰ τοῦτο δὲν ἐδυνόουν πλέον νὰ γράψῃς μὲ ἐλευθερίαν τοῦ νοός σου, μόνον ὅπου ἐπιθυμοῦσες, εἰ δὲ καὶ ἔγραφε τίποτε, τὸ ἔγραφε δίχως κατανυκτικὴν ἡδύτητα τῆς διανοίας σου, διὸ καὶ ἔπαυες». Εἶπα πάλιν ἐγὼ· «Εἰπέ μοι ἔτι, Κύριε, διατί μερικαῖς φοραῖς ἔβλεπα νοερῶς ἀναρίθμητα πνευματικὰ νοήματα, τὰ ὁποῖα βλέποντάς τα ἐγὼ τὰ ὠρεγόμενον διὰ νὰ τὰ γράψω ὅλα μὲ πολλὴν μου ἐπιθυμίαν καὶ ἔφεσιν, ὅμως δὲν ἤμποροῦσα νὰ τὰ βαστάξω ὅλα, ἀλλὰ μόνον πολλὰ ὀλίγα ἀπὸ ταῦτα ἐκρατοῦσα, τὰ ὁποῖα καὶ ἐσημείωνα· τὰ δὲ λοιπὰ, μόνον ὅπου τὰ ἐθεωροῦσα νοερῶς, δὲν ἐδύνετο ὁ νοῦς μου νὰ τὰ κρατήσῃ καὶ νὰ τὰ παραστήσῃ διὰ τοῦ καλάμου· καὶ διὰ τοῦτο εἶχα μεγάλην λύπην;». Εἶπέ μοι ὁ Σωτὴρ· «Δέν ἡξεύρεις ὅτι, ὅταν ἐγὼ σοῦ ἔδειξα ἐν ὁράματι κάποια ἀναρίθμητα περιστέρια ὀλόλευκα ὥσει χιόν, τὰ ὁποῖα ἦταν ὡσὰν τὴν ἄμμιον τῆς θαλάσσης καὶ ἐπίανες ἐσὺ ἀπὸ ταῦτα πολλὰ ὀλίγα, μόνον ἐκεῖνα ὅπου ἐπέτουν ὀλόγυρά σου, καὶ ἔχαιρες μὲν εἰς ὅσα ἐπίανες, ἐλυπόσουν δὲ διατὶ δὲν ἐδυνόουν νὰ πιάσῃς περισσότερα. Ἀπὸ ταῦτα δὲ τὰ περιστέρια, ὅσα ἐκρατοῦσες, τόσα εὐδόκησα νὰ σημειώσῃς περὶ νοερᾶς προσευχῆς, ὅσα φύσις ἀνθρωπίνῃ ἡμπορεῖ νὰ τὰ φέρῃ εἰς ἔργον. Τὰ δὲ λοιπὰ περιστέρια, ὅπου τὰ ἐθεωροῦσες μόνον καὶ δὲν τὰ ἐπίανες, ἐφανερώσαν τὰ νοήμα-

τα εκείνα όπου εὐδόκησα νὰ μὴ σημειωθοῦν περὶ νοερᾶς προσευχῆς, τὰ ὁποῖα μόνον τῆς θεωρίας καὶ τῆς προαιρέσεως τοῦ ἀνθρώπου ἴδιον εἶναι, οὐχὶ δὲ καὶ τῆς πράξεως». Εἶπα πάλιν ἐγώ· «Καὶ διατί, Κύριε, μερικαῖς φοραῖς μερικὰ πολλὰ γλυκὰ νοήματα περιτριγυρίζουν μὲν περὶ τὸν νοῦν μου κοντὰ - κοντά, ὡσὰν περιτριγυρίζει αἰετὸς περὶ τινα τόπον πετώντας περὶ τοῦτον ὁλόγυρα θέλοντας νὰ καθίῃ, καὶ ἐν τῷ ᾧμα, ἐκεῖ όπου μοῦ φαίνονται ὅτι θέλουν κονεύσει εἰς τὸν νοῦν μου, γίνονται εὐθὺς ἄφαντα ἀπὸ τὸν νοῦν μου, καθὼς καὶ ὁ αἰετὸς ἐνίοτε, ἐκεῖ όπου ἐτοιμάζεται νὰ καθίῃ, ὑψώνεται εὐθὺς εἰς τὸν ἀέρα καὶ πετᾷ ὅπου θέλει;». Εἶπέ μοι ὁ Σωτὴρ· «Δὲν ἤξεύρεις, ὅταν ἐθεωροῦσες ἐκεῖνα τὰ περιστέρια, ὅτι μερικὰ ἀπὸ ταῦτα, ᾧμα όπου ἐσίμωναν κοντὰ σου ὑψώνονταν εὐθὺς - εὐθὺς ἄνω εἰς τὸν αἰθέρα καὶ πλέον δὲν τὰ ἐθεωροῦσες ἢ δὲν ἤξεύρεις ὅτι τὰ κρίματά μου εἶναι ἄβυσσος πολλή;». Εἶπα πάλιν ἐγώ· «Ὅταν, Κύριε, μοῦ ἔδειξας ἐκεῖνα τὰ ἀναρίθμητα περιστέρια, ἐθεωροῦσα καὶ κάποιον ποταμόν, ὁ ὁποῖος ἐφαίνετο ὡσὰν πῶς ἐξήρχετο ἀπὸ τῆς γῆς τὸ κέντρον καὶ ἔτρεχεν ἀργὰ - ἀργὰ μὲ κάποιαν ἄκραν θαυμαστήν γαλήνην, εἰς τὸν ὁποῖον ποταμόν μερικὰ περιστέρια πετώμενα ἐκτυποῦσαν ἐπάνω εἰς τὰ νερὰ τὰ πτερά των ὡσὰν νὰ ἐχαίρονταν καὶ ὡσὰν νὰ ἔπαιζαν. Τί ἐφάνερωνε, Κύριε, ἐκεῖνος ὁ ποταμὸς καὶ ἐκεῖνο όπου ἔκαμναν τὰ περιστέρια;». Εἶπέ μοι ὁ Σωτὴρ· «Ἐκεῖνος ὁ ποταμὸς φανερώνει τὴν ἀένναον κατάνυξιν, όπου θρύει ἐξ ἐκείνων τῶν καρδιῶν, όπου φθάνουν εἰς τὴν ἀγάπην μου. Ἐκεῖνο δὲ όπου ἔκαμναν τὰ περιστέρια φανερώνει τὴν χαράν, όπου χαίρεται ἡ Χάρις μου εἰς τὴν συντετριμμένην καὶ κατανυκτικὴν καρδίαν». Εἶπα πάλιν ἐγώ· «Τί ἐστὶ τοῦτο, Κύριε; Μερικαῖς φοραῖς γροικῶ ὅτι ἀναβρύνοντας ἐκ τῆς καρδίας μερικὰ νοήματα ἐβγαίνει συγχρόνως ἐκεῖθεν καὶ κάποια ζωηρὰ παρηγορία, ἢ ὁποῖα ἀρρήτως παρηγορεῖ τὴν διάνοιάν μου, ὡσὰν πῶς παρηγορεῖ τὸν καυματισμένον ὁδοιπόρον τὸ θέρος ἐκεῖνος ὁ δροσερὸς ἀέρας, όπου βγαίνει ἀπὸ ἐκεῖ όπου ἀναβρύνουσιν αἱ φλέβαι τῶν ὑδά-

των». Εἶπέ μοι ὁ Σωτὴρ· «Τοῦτο εἶναι ἐκεῖνο όπου εἶπα ἐγὼ εἰς τὸ Εὐαγγέλιόν μου· «ὁ πιστεύων εἰς ἐμέ, ποταμοὶ ἐκ τῆς κοιλίας αὐτοῦ ρεύσουσιν ὕδατος ζῶντος». Εἶπα πάλιν ἐγώ· «Διατί, Κύριε, ἐνίοτε ὅταν κοιμῶμαι γροικῶ εἰς τὴν καρδίαν μου βρασμόν καὶ ἀναβρασμόν, ποτὲ μὲν τοῦ Σοῦ θείου Ὀνόματος, διότι λέγει ἡ καρδία μου ἀπὸ λόγου τῆς «Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, Τίς τοῦ Θεοῦ, ἐλέησόν με», ποτὲ δὲ τοῦ ὑπερενδόξου ὀνόματος τῆς Παναχράντου Σου Μητρὸς, διότι λέγει πάλιν ἀπὸ λόγου τῆς ἡ καρδία μου· «Θεοτόκε Παρθένε, χαῖρε Κεχαριτωμένη Μαρία, ὁ Κύριος μετὰ σοῦ. Εὐλογημένη σὺ ἐν γυναιξὶ καὶ εὐλογημένος ὁ καρπὸς τῆς κοιλίας σου, ὅτι Σωτήρα ἔτεκες τῶν ψυχῶν ἡμῶν; Εἶπέ μοι ὁ Σωτὴρ· «Ὅταν γροικᾷς ὅτι βράζει εἰς τὸν ὕπνον σου ἀπὸ λόγου τῆς εἰς τὴν καρδίαν σου καὶ εἰς τὸ στόμα σου ἡ νοερὰ προσευχή, ποτὲ μὲν τοῦ ἐμοῦ Ὀνόματος, ποτὲ δὲ τῆς παναχράντου μου Μητρὸς, γίνωσκε ὅτι ταύτην τὴν ὥραν μέλλει νὰ σοῦ ἀκολουθήσῃ ἡ ἐδική μου ἐπίσκεψις καὶ τῆς ἐμῆς Ἀχράντου Μητρὸς ἢ πάλιν, κατ' ἐκείνην τὴν ὥραν, ἐτοιμάζεται ὁ ἀποστάτης σατανᾶς νὰ ὀρμήσῃ μὲ τὸ στράτευμά του κατὰ τῆς καρδίας σου, διὰ νὰ τὴν κρατήσῃ ἐκεῖνος καὶ νὰ τὴν κάμῃ πόλιν καὶ κατοικίαν ἐδικήν του. Καὶ εἰ μὲν εἶναι νὰ σοῦ γένη ἐπίσκεψις ἐδική μου καὶ τῆς ἐμῆς Ἀχράντου Μητρὸς, τότε ἡ Χάρις μου, όπου φυλάγει τὴν καρδίαν σου, κινεῖ ταύτην σου τὴν καρδίαν πρὸς ἐτοιμασίαν καὶ ὑποδοχὴν τῆς ἐμῆς ἐπισκέψεως καὶ τῆς Ἀχράντου μου Μητρὸς, ὡσὰν πῶς κάμνουσιν οἱ βασιλικοὶ ἄνθρωποι, όπου φυλάγουσι καμμίαν χώραν, οἱ ὁποῖοι, ὅταν τοὺς ἤθελεν εἰδοποιηθῇ ὅτι μέλλει νὰ εἰσέλθῃ ὁ βασιλεὺς ἢ ἡ βασίλισσα εἰς τὴν χώραν ἐκείνην, εἰδοποιοῦσιν εἰς ὅλην τὴν χώραν καὶ τὴν διεγείρουσιν νὰ ἐτοιμασθῇ καὶ νὰ ἔβγῃ πρὸς προὔπαντησιν τοῦ βασιλέως καὶ τῆς βασιλίσσης, καθὼς πολλάκις ἔγινε τοῦτο καὶ εἰς τὴν καρδίαν σου. Καὶ πάλιν εἰς αὐτὴν τὴν ἰδίαν χώραν, όπου κάθονται βασιλικοὶ ἄνθρωποι, ἀνίσως ἤθελε τοὺς μηνυθῇ καὶ ἀνίσως θεωρῶσι τοὺς ἀποστάτας τοῦ βασιλέως ὅτι ὥρμησαν κατὰ τῆς χώρας ἐ-

κεινης με πολλήν ὀρμὴν φανερά ἢ καὶ με ὑπουλότητα, θέλοντας, ἐὰν δυνηθοῦν, νὰ σκλαβώσουν τὴν χώραν ἐκείνην καὶ νὰ βασιλεύσουν ἐκεῖνοι εἰς ταύτην τὴν χώραν· τότε οἱ βασιλικοὶ ἄνθρωποι διεγείρουσι καὶ σηκώνουσιν ὅλους τοὺς ἐγγχωρίους νὰ πολεμήσουν με ὅλην τους τὴν δύναμιν μαζί τους καὶ νὰ ἀντισταθῶσι μέχρι θανάτου εἰς τοὺς ἀποστάτας καὶ ἐχθροὺς τοῦ βασιλέως, ἄλλους μὲν φονεύοντες ἀπὸ τούτους, ἄλλους δὲ παιδεύοντες με φοβεράν παιδείαν, ἕως ὅπου τελείως νὰ τοὺς ἀποβάλωσι, καθὼς πολέως συνέβη τοῦτο καὶ εἰς ἑσένα, με τὴν Χάριν μου». Τότε εἶπα ἐγὼ· «Ἐπειδὴ, Κύριε, ἀπὸ ὅλα ταῦτα ἐπληροφορήθηκα ὅτι τὰ σημειωμένα εἰς τοῦτό μου τὸ ταπεινὸν βιβλιαράκιον εἶναι ἀπὸ τὴν Χάριν Σου, Σὲ παρακαλῶ δέξαι το νὰ Σοῦ τὸ ἀφιερῶσω εἰς Ἑσένα ὡς ἐδικόν Σου καὶ εἴ τι βούλεσαι ποιήσον εἰς τοῦτο». Εἶπέ μοι ὁ Σωτὴρ· «Ἀμερίμνησον ἐσὺ περὶ τούτου, ἦτοι κρυψαί το τώρα ἐσὺ καὶ ὅταν θελήσω ἐγὼ τὸ ἐξαποστέλλω ἀπὸ τὸ Ὅρος τοῦτο». Τοῦτο δὲ εἰπὼν ἐσχάτως ὁ Σωτὴρ δὲν ἐφάνη πλέον, γινόμενος ἀφανὴς ἀπ' ἔμπροσθέν μου. Ἐκεῖ λοιπὸν ὅπου ἐρευνούσα ἐγὼ τὰ λαληθέντα, εὐρισκόμενος ἔτι ἐν ὁράματι, ἰδοὺ ἀκούω μίαν φωνήν, εἰς μὲν τὴν γλυκύτητα ὡς φωνὴν ἀγγέλων, εἰς δὲ τὸν τόνον καὶ τὴν βοήν ὡς φωνὴν πολλῶν βροντοφώνων ἀνθρώπων.

Ἀναθεωρήσας δέ, ἰδοὺ καὶ εἶδα τὸν γέροντά μου, ὅπου ἔψαλλε μόνος του μεγαλοφώνως με ἄκραν γλυκύτητα ὡς ἄγγελος Κυρίου, τὸ «Χαῖρε πύλη Κυρίου ἡ ἀδιόδευτος, χαῖρε τεῖχος καὶ σκέπη τῶν προστρεχόντων εἰς σέ, χαῖρε ἀχείμαστε λιμὴν καὶ ἀπειρόγαμε, ἡ τεκοῦσα ἐν σαρκὶ τὸν ποιητὴν σου καὶ Θεόν, πρεσβεύουσα μὴ ἐλλείπης, ὑπὲρ τῶν ἀνυμνούντων καὶ προσκυνούντων τὸν τόκον σου».

Καὶ σὺν τούτῳ τῷ λόγῳ ἦλθα καὶ ἐγὼ εἰς τὸν ἑαυτόν μου ἀπὸ τὸ ὄραμα καὶ δὲν ἤμποροῦσα κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν νὰ σταματήσω τὴν καρδίαν μου ἀπὸ τὴν κατάνυξιν, ἥτις αὐτομάτως ἐπλημμυροῦσεν εἰς ταύτην μου τὴν καρδίαν, ὅταν ἤθελε προσκρούσει ἡ ἐνθύμησίς μου εἰς τὸ

φρανὲν εἰς ἐμὲ ἐκεῖνο ὄραμα. Τῷ δὲ Θεῷ ἡμῶν δόξα, κράτος, αἰνεσις καὶ προσκύνησις, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.

ΑΜΗΝ

ΠΙΝΑΞ

ΤΗΣ ΠΑΡΟΥΣΗΣ ΒΙΒΛΟΥ

Προλεγόμενα. (σελ. 4).

Πρόλογος. (σελ. 6).

Προοίμιον τῆς βίβλου. (σελ. 12).

Λόγος Α'. Περὶ νοερᾶς καὶ καρδιακῆς προσευχῆς καὶ περὶ τοῦ πῶς αὐτὴ ἡ νοερὰ προσευχὴ ἐξολοθρεύει κατὰ κράτος τοὺς δαίμονας καὶ τοὺς φλογίζει ἀμέσως. (σελ. 17).

Λόγος Β'. Ὅτι πρέπει νὰ εὐρωμέν τινα ἀληθινὸν ἐργάτην τῆς νοερᾶς προσευχῆς, ἀπὸ τὸν ὁποῖον νὰ μάθωμεν τοὺς τρόπους καὶ τὰ σημεῖα ταύτης τῆς νοερᾶς προσευχῆς. Καὶ ὅτι, ὅστις τὴν ἔχει ἔσω του παντοτινὴν καὶ τὴν μελετᾷ ἀπὸ τὸ βάθος τῆς καρδίας μὲ πολλὴν εὐλάβειαν καὶ προσοχήν, γροικᾷ ἐνίοτε - ἐνίοτε ἀπὸ κάποια πνευματικὰ σημεῖα ὅτι μεταλαμβάνει ἀοράτως ἡ ψυχὴ του τὸν μελετώμενον Ἰησοῦν. Ἐπὶ δὲ καὶ τίς εἶναι ὁ καρπὸς ταύτης τῆς νοερᾶς προσευχῆς. (σελ. 35).

Λόγος Γ'. Πῶς ἡμπορεῖ τις νὰ φθάσῃ εἰς τὴν ἀκροτάτην καὶ τελειοτάτην μέθοδον τῆς νοερᾶς προσευχῆς. Καὶ πῶς δύναται νὰ ἐξορίσῃ καὶ νὰ διώξῃ ἀπὸ λόγου του τοὺς δαίμονας τῆς δειλίας, οἱ ὅποιοι τὸν ἐκφοβίζουν δυνατὰ εἰς τὸν καιρὸν τῆς νυκτός, ὅταν θελήσῃ νὰ προσευχηθῇ ἢ ὅπου θελήσῃ νὰ ὑπάγῃ καταμόνας τὸ μεσονύκτιον εἰς κανένα σπήλαιον ἢ εἰς καμμίαν ἐρημίαν νὰ προσευχηθῇ ἡσυχᾷ. (σελ. 49).

Λόγος Δ'. Ὅτι ἐκεῖνος ὁποῦ θέλει νὰ ἀξιωθῇ τὸ χάρισμα τῆς νοερᾶς προσευχῆς, πρέπει νὰ τὸ ζητῇ ἀπὸ τὸν

Θεὸν μετὰ θερμότητος καρδίας, μεταχειριζόμενος πολιτείαν ὑψηλήν, καθαρὰν καὶ ἄμεμπτον καὶ κοπιαστικήν, ἐπιμένοντας ἔτι εἰς τὴν δέησιν τοῦ Θεοῦ ἐὰν μὴ ταχέως ἀξιωθῇ, ἕως ὅπου νὰ τὸ ἀπολαύσῃ ἄνωθεν ἐκ τοῦ Πατρὸς τῶν φώτων, διότι πολλάκις ὁ Θεὸς δὲν δίδει εὐθὺς ἐκεῖνο ὅπου τοῦ ζητεῖ τινος, διὰ νὰ φανερωθῇ ἡ ὑπομονή του ἕως τέλους, γενόμενος πλέον θερμότερος ἀπὸ πρῶτα. (σελ. 59).

Λόγος Ε΄. Περὶ ἄκρας καὶ ἐκτεταμένης βίας τῆς καρδιακῆς εὐχῆς, ἐξ ἧς γεννᾶται μὲν ὁ δριμύς πόνος ἕως εἰς τὸν ἄνθρωπον, ἐκ δὲ τοῦ πόνου γεννῶνται τὰ ἀέννα δάκρυα καὶ ἐκ τούτων προέρχεται ἡ θυμηδία καὶ ἡ παράκλησις τοῦ Ἁγίου Πνεύματος εἰς τὴν ψυχὴν. Ἐπὶ δὲ καὶ περὶ τοῦ πῶς πτύει τινὰς αἷμα, ἕως οὗ νὰ ἐξορίσῃ ἀπὸ τὴν καρδίαν του τὸν σατανᾶν μὲ ὅλα του τὰ στρατεύματα. (σελ. 67).

Λόγος ΣΤ΄. Ὅτι ἐκεῖνος ὅπου προσεύχεται νοερῶς ἀπὸ τὸ βάθος τῆς καρδίας μέχρι πόνου, ἐκεῖνος ὁ πόνος τοῦ προξενεῖ τὴν αἰσθησίν καὶ τὴν γεῦσιν τῆς χρηστότητος καὶ τῆς γλυκύτητος τοῦ Κυρίου, ἡ ὁποία σημαδεύεται (διὰ νὰ εἰπῶ ἔτι) εἰς τὸν ἕσω ἄνθρωπον συγχρόνως μὲ τὴν ἀένναον κατάνυξιν, ὅπου γίνεται εἰς τὰ λόγια τοῦ Θεοῦ καὶ εἰς τὰ ρητὰ τῆς Ἁγίας Γραφῆς καὶ εἰς κάθε πνευματικὸν λόγον. (σελ. 91).

Λόγος Ζ΄. Περὶ τοῦ πότε ἐπισκέπτεται ἡ θεία Χάρις ἐκεῖνον ὅπου προσεύχεται νοερῶς εἰς τὸν Θεὸν ἀπὸ καρδίας. Καὶ ποῖα εἶναι τὰ πνευματικὰ σημεῖα αὐτῆς τῆς θείας ἐπισκέψεως εἰς αὐτόν. (σελ. 97).

Λόγος Η΄. Περὶ τοῦ ὅτι ἐκεῖνος ὅπου προσεύχεται νοερῶς ἀπὸ τοῦ βάθους τοῦ ἑαυτοῦ του καὶ ἐγκρατεύεται πάντα του ἀπὸ τὰ ἡδονικὰ βρώματα, ὅταν εἶναι νῆστις, γλυκαίνει ἐνίοτε τὸ στόμα του ἕως ἀπὸ τὴν εὐχὴν, ὥσάν νὰ κρατῇ μέσα εἰς αὐτὸ τίποτε ζάχαρον ἢ ὥσάν νὰ τρώγῃ γλυκύτατον μέλι, καθὼς λέγει καὶ ὁ προφητάναξ: «ὡς γλυκέα τῷ λάρυγγί μου τὰ λόγια σου, ὑπὲρ μέλι τῷ στόματί μου». (σελ. 105).

Λόγος Θ΄. Περὶ ἄκρας ἀτονίας τῆς ἐξωτερικῆς καὶ ἐσωτερικῆς καταστάσεως τοῦ ἀνθρώπου, ἡ ὁποία προέρχεται μὲν ἀπὸ τὴν ἄκραν βίαν τῆς καρδιακῆς προσευχῆς καὶ τῆς παντοτινῆς νηστείας, προξενεῖ δὲ εἰς τὴν ψυχὴν καὶ εἰς τὴν καρδίαν τὴν γλυκύτητα καὶ τὴν παρηγορίαν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. (σελ. 115).

Λόγος Ι΄. Περὶ νοερᾶς προσευχῆς, περὶ καρδιακῆς προσευχῆς καὶ περὶ νηπτικῆς προσευχῆς. (σελ. 123).

Λόγος ΙΑ΄. Περὶ τοῦ πῶς ἡ ἀκάθαρτος καὶ ὑπερήφανος καρδία, ὅπου εἶναι καταγώγιον τοῦ σατανᾶ καὶ τῶν πονηρῶν λογισμῶν, γίνεται μετὰ ταῦτα διὰ τῆς συντετριμμένης εὐχῆς καθαρῆ, ταπεινῆ, καταγώγιον τοῦ Ἁγίου Πνεύματος καὶ πηγὴ τῶν ἀγαθῶν λογισμῶν. (σελ. 127).

Λόγος ΙΒ΄. Περὶ τοῦ ὅτι ἐκεῖνον τὸν ἄνθρωπον, τοῦ ὁποίου ἡ καρδία μελετᾷ ἀδιαλείπτως τὴν εὐχὴν, τὸν εὐλαβοῦνται οἱ θεῖοι ἄγγελοι καὶ τὸν φυλάγουσιν ἄτρωτον ἀπὸ πᾶσαν ἁμαρτίαν, διότι ἠγαπήθη παρὰ Θεοῦ, καθὼς καὶ αὐτὸς ἠγάπησεν τὸν Θεὸν ἐξ ὅλης του τῆς καρδίας. (σελ. 135).

Λόγος ΙΓ΄. Περὶ τοῦ ὅτι, ἀνίσως ὁ ἀγωνιστὴς μοναχὸς προσευχηθῇ νοερῶς μετὰ συντετριμμένης καρδίας εἰς τὸν Χριστὸν ἐν καιρῷ θλίψεως καὶ τοῦ πειρασμοῦ, ἀποκαλύπτεται εἰς αὐτὸν ἀπὸ τὸν Χριστὸν καμμία θεϊκὴ θεωρία, ἡ ὁποία ὄχι μόνον τὸν παρηγορεῖ πνευματικῶς εἰς τὴν θλίψιν του καὶ τοῦ δίδει χρηστὰς ἐλπίδας διὰ τὰ μέλλοντα ἀγαθά, ἀλλὰ ἀκόμη τὸν κάμνει καὶ πολὺ πλέον θερμότερον εἰς τὴν ἀρετὴν, παρὰ ὅπου ἦτον πρῶτα. (σελ. 141).

Λόγος ΙΔ΄. Περὶ τοῦ πῶς ἡ διάνοια, ὅπου ἐκαθαρίσθη ἀπὸ τὴν ἀεννάως ἐν τῇ καρδίᾳ γενομένην νοερὰν προσευχὴν, τὴν μητέρα τῶν δακρύων, καταλαμβάνει τοὺς διαφόρους λογισμούς, ὅπου εἰσέρχονται εἰς τὴν ψυχὴν, ποῖοι εἶναι ἐκ Θεοῦ καὶ ποῖοι εἶναι ἐκ τῶν δαιμόνων. Ἐπὶ δὲ καὶ περὶ πένθους. (σελ. 153).

Λόγος ΙΕ΄. Περὶ τοῦ πῶς δοκιμάζει κανεῖς, διὰ μέσου τῆς νοερᾶς καὶ τῆς κατανυκτικῆς προσευχῆς, κάθε λογῆς ὁ-

ραμα καὶ κάθε λογῆς λογισμόν, ὅπου φαίνεται ὅτι τάχα ἐκ Θεοῦ εἶναι, ἂν τῇ ἀληθείᾳ ἐκ Θεοῦ εἶναι ἢ ἐκ τῶν δαιμόνων. (σελ. 161).

Λόγος ΙΣΤ'. Περὶ συντριβῆς καρδίας, ἢ ὅποια μασιτίζει τοὺς δαίμονας ὑπὲρ πᾶσαν δριμυτάτην ποινήν, ὡς φρύγανα τάχιστα φλογίζουσα ἀπάσας αὐτῶν τὰς μηχανουργίας. (σελ. 171).

Λόγος ΙΖ'. Περὶ τοῦ ὅτι διὰ τῆς νοερᾶς καὶ καρδιακῆς προσευκῆς φυλάγεται τὸ ἔνδυμα τῆς ψυχῆς καθαρὸν, ἄσπλον καὶ ἄξιον τοῦ βασιλικοῦ γάμου, ἥτοι ἄξιον τῆς οὐρανίου Βασιλείας. (σελ. 183).

Λόγος ΙΗ'. Περὶ τοῦ ποῖα εἶναι τὰ πνευματικὰ σημεῖα, ὅπου γίνονται εἰς τὸν ἄξιον ἱερέα, ἀπὸ τὰ ὁποῖα λαμβάνει εἰς τὴν ψυχὴν του μίαν ἀληθινὴν πληροφορίαν, ὅτι νομῖμως εἶναι χειροτονημένος (χειροτονηθεὶς πρότερον ἀπὸ τὴν Χάριν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος) καὶ ὅτι εἶναι δεκτὴ ἡ Θεία του Λειτουργία ἐνώπιον τῆς Ἁγίας Τριάδος. (σελ. 197).

Λόγος ΙΘ'. Εἰς τὸ «διὰ τοῦτο ἔχρισέ σε ὁ Θεός, ὁ Θεός σου, ἔλαιον ἀγαλλιᾶσεως παρὰ τοὺς μετόχους σου». Ἔτι δέ, ποῖοι εἶναι οἱ μέτοχοι τοῦ Χριστοῦ, οἱ χριόμενοι μὲ τὸ ἔλαιον τῆς ἀγαλλιᾶσεως καὶ ἀπὸ ποῖα πνευματικὰ σημεῖα καταλαμβάνει τινὰς μὲ τὴν διάνοιάν του ὅτι χρίεται μὲ τὸ ἔλαιον τῆς ἀγαλλιᾶσεως. (σελ. 225).

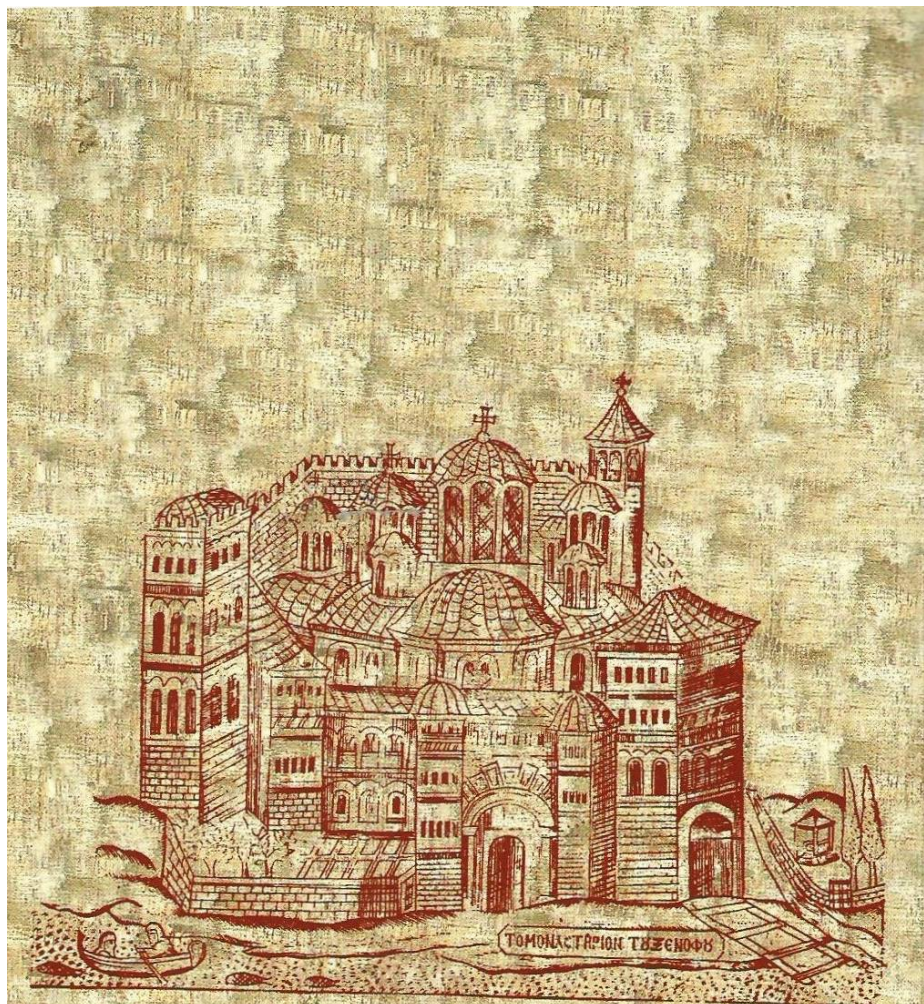
Λόγος Κ'. Περὶ τοῦ πόσῃν πνευματικὴν Χάριν ἀξιῶνται εἰς τὴν ψυχὴν καὶ ποίαν ἰσχὺν καὶ δύναμιν παίρνει κατὰ τοῦ διαβόλου ἐκεῖνος ὅπου προσεύχεται νοερῶς μὲν καὶ ἀδιαλείπτως εἰς τὸν Χριστὸν μὲ καθαρὰν τὴν συνειδήσιν του, ἥτοι λέγει μὲν μὲ τὴν διάνοιάν του τὸ «Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, Υἱὲ τοῦ Θεοῦ, ἐλέησόν με» εἰς πᾶσαν του ἀναπνοὴν μίαν φοράν, φυλάγοντας ἐν ταύτῃ καὶ τὴν συνειδήσιν του καθαρὰν μὲ τὴν ἀποκὴν παντὸς κακοῦ καὶ μὲ τὴν πρᾶξιν πάσης ἄλλης ἀρετῆς, τὸ κατὰ δύναμιν, ἀπὸ δὲ τὰ βάθη τῆς καρδίας του λέγει ταύτην τὴν εὐχὴν μέχρι πόνου, ἥτοι ἕως ὅπου νὰ τὸν πονέσῃ ἔσω του, ἐκεῖ ὅπου μελετᾶται αὕτη ἡ εὐχή καὶ

ἔπειτα παραιτεῖ μὲν τὴν καρδιακὴν βίαν τῆς εὐχῆς, ἀρχίζει δὲ πάλιν τὴν ἀναπαιτικήν εὐχήν, ἕως ὅπου νὰ ἀναλάβῃ ἔσωθεν ἐκεῖνο τὸ μέρος τοῦ ἑαυτοῦ του, τὸ ὁποῖον ἐπόνεσεν ἐκ τῆς βιαίας προσευκῆς, ἀφοῦ δὲ ἀναλάβῃ, ἀρχίζει πάλιν τὴν ἀπὸ τὰ βάθη του καρδιακὴν εὐχήν, φυλάγοντας ἐπὶ ζωῆς του τοῦτον τὸν ὅρον τῆς προσευκῆς εἰς τὸν ἑαυτόν του. (σελ. 235).

Ῥοαμα γλυκύτατον τοῦ συγγραφέως περὶ τοῦ βιβλίου τούτου, ἐὰν ἐγράφη μὲ τὴν Χάριν τοῦ Θεοῦ. (σελ. 251).

● Οἱ φαινομενικὰ λανθασμέναι καταγραφῆς ὀρισμένων στοιχείων, ὥπως π.χ. τοῦ α με ὀξεῖα καὶ ὑπογεγραμμένη, τοῦ ω με δασεῖα, περισπωμένη καὶ ὑπογεγραμμένη, τοῦ η με ψιλὴ ἢ δασεῖα, περισπωμένη καὶ ὑπογεγραμμένη, καθὼς καὶ ἄλλων παρομοίων συνθέτων περιπτώσεων, οἷς ὅποιες κατὰ θέσιν λείπει ἢ ὑπογεγραμμένη, δὲν πρέπει νὰ θεωροῦνται λάθη, διότι δὲν προέρχονται ἀπὸ ἀβλεψία, ἀλλὰ ὀφείλονται σὲ τεχνικοὺς λόγους σχετιζόμενους μετὰ τὴν ἔλλειψη τῶν συγκεκριμένων τυπογραφικῶν στοιχείων. (Σημ. διορθ.).

Χαλκογραφία Ἱ. Μονῆς Ξενοφώντος.